T.C.
MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

19.YY'DAN GÜNÜMÜZE MODERN İMAR UYGULAMALARININ TARİHİ KENTSEL DOKU ÜZERİNDEKİ OLUMSUZ ETKİLERİ:

MECLİS-İ MEBUSAN CADDESİ AKSI VE YAKIN ÇEVRESİ ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Şehir Plancısı Vejdin AKDAĞ

Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı

Kentsel Yenileme ve Koruma Programı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. İsmet OKYAY

İstanbul 2008

Vejdin Akdağ tarafından hazırlanan 19.YY'DAN GÜNÜMÜZE MODERN İMAR UYGULAMALARININ TARİHİ KENTSEL DOKU ÜZERİNDEKİ OLUMSUZ ETKİLERİ: MECLİS-İ MEBUSAN CADDESİ AKSI VE YAKIN ÇEVRESİ ÖRNEĞİ adlı bu tezin yüksek lisans tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. İsmet OKYAY
Tez Yöneticisi

Bu çalışma, jürimiz tarafından Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. İsmet OKYAY
Üye : Prof. Dr. Demet BİNAN
Üye : Yrd. Doç. Dr. Teoman TEKKÖKOĞLU

Bu tez, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü tez yazım kurallarına uygundur.

TEŞEKKÜR

Bu çalışma esnasında benden bilgi ve desteğini esirgemeyen danışman ve bilge hocam Prof. Dr. İsmet Okyay'a, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Plan Arşivleri Birimlerine, birlikte çalıştığım mesai arkadaşlarım, Şehir Plancısı Ethem Özatlı, Şehir Plancısı Rümeysa Özkan, Şehir Plancısı Zeynep Kaplan ve diğerlerine, arşiv ve kaynak desteğinde bulunan Y. Mimar Murat Kıyıcı arkadaşıma, yazım editörlüğü bağlamında bana yardımcı olan Y. Şehir Plancısı Elif Fettah ve Şehir Plancısı Mustafa Meraklı arkadaşlarıma, beni çalıştırmamak için ellerinden gelen çabayı gösteren çocuklarım Ömer ve Merve'ye ve benden manevi desteğini esirgemeyen eşime çok teşekkür ediyorum.

Mayıs, 2008 Vejdin Akdağ

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR ..... **I**
İÇİNDEKİLER ..... **II**
ŞEKİL LİSTESİ ..... **IV**
TABLO LİSTESİ ..... **IX**
TABLO LİSTESİ ..... **IX**
HARİTA LİSTESİ ..... **X**
GRAFİK LİSTESİ ..... **XII**
ÖZET ..... **XIII**
SUMMARY ..... **XIV**

1. GİRİŞ **1**
1.1. Tez Çalışmasının Amacı 3
1.2. Hipotezler 3
1.3. Tez Çalışmasının Kapsam Ve Sınırları 4
1.4. Tez Çalışmasında Uygulanan Yöntem 6
2. ÇALIŞMA BÖLGESİNİN TARİHİ GELİŞİMİ **8**
2.1. Roma Öncesi Dönem 11
2.2. Roma - Bizans Dönemi 12
2.3. Osmanlı Dönemi 19
2.4. Cumhuriyet Dönemi 36
2.4.1. Cumhuriyet Dönemi'nde Fiziksel Değişim 39
2.5. Bölüm Sonucu 45
3. TAŞINMAZ KÜLTÜR VARLIĞI KAYBINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER **46**
3.1. Depremler 47
3.1.1. 10 Eylül 1509 Depremi (Kıyamet-i Sugra) 48
3.1.2. 10 Mayıs 1556 ve 11 Temmuz 1690 Depremleri 49
3.1.3. 25 Mayıs 1719 Depremi 49
3.1.4. 2 Eylül 1754 Depremi 50
3.1.5. 22 Mayıs 1766 Depremi 51
3.1.6. 1894 Depremi 54
3.2. Yangınlar 56
3.3. Salgın Hastalıklar 64
3.4. Modernleşme Amaçlı İmar Hareketleri 65
3.5. Bölüm Sonucu 72
4. İSTANBUL'UN MODERN ŞEHİRCİLİK GELİŞİMİ **74**
4.1. Birinci Modernleşme Dalgası: Tanzimat Dönemi 77
4.1.1. Tanzimat Döneminde İmarla İlgili Düzenlemeler 81
4.1.2. 1839 İlmühaberi 82
4.1.3. 1848 Ebniye Nizamnamesi 84
4.1.4. 1856 Aksaray Yangını; Birinci Izgara Planı 86
4.1.5. 1864 Turuk ve Ebniye Nizamnamesi 88
4.1.6. 1882 Ebniye Kanunu 89
4.1.7. II. Abdülhamid'in Dönemindeki Modernleşme Hareketleri 90
4.2. İkinci Modernleşme Dalgası: Cumhuriyet Dönemi 96
4.2.1. Birinci Dönem: Birinci Dünya Savaşı Sonrası Dönem 1923–1945 . 97
4.2.2. İkinci Dönem: İkinci Dünya Savaşı Sonrası Sivilleşme Dönemi .. 102
4.3. Bölüm Sonucu 126

5. BEYOĞLU MECLİSİ MEBUSAN CADDESİ VE YAKIN ÇEVRESİ PLANLAMA SÜRECİ VE TARİHİ DOKU ANALİZİ 128
5.1. Planlama Sürecinin Tarihsel Gelişimi 128
5.2. Taşınmaz Kültür Varlıkları Tesbit Araştırmasına Konu Olan Çalışmalar 133
5.2.1. Haritalar 133
5.2.2. Hava Fotoğrafları 171
5.2.3. Üst Ölçekli Kararlar ve İmar Planları 177
5.2.4. 1/1000 Ölçekli Planlar 191
5.3. TARİHİ DOKU ANALİZİ VE KORUMA 206
5.3.1. Koruma Kültürünün Gelişiminde Önemli Bazı Tarihler 208
5.3.2. Korumada Temel Yaklaşım 208
5.3.3. Korumada Taşınmaz Kültür Varlıkları Ve Alanların Tasnifi 210
5.3.4. Tez Çalışma Alanını Şekillendiren Tarihsel Mahalle Yapısı 210
5.3.5. Görsel Yapı (Siluet) 214
5.3.6. Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu (K VE T.V.K.K) Kararları Analizi 222
5.3.7. Meclisi Mebusan Caddesi ve Yakın Çevresindeki Kayıp Taşınmaz Kültür Varlıkları Analizi 235
5.4. Bölüm Sonucu 239

SONUÇ 242

EKLER 257
EK 1 258
EK 2 318
EK 3 345
ÖZGEÇMİŞ 364

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1-1	Çalışma Alanı	5
Şekil 2-1:	Siege of Constantinople, 'Le Voyage d'Outremer' den Bertrandon de la Broquiere, c.1455, (Fetih Öncesi Hazırlıklar) (Kaynak:İMP Müze Kent Projesi Arşivi)	10
Şekil 2-2:	Cristoforo Buondelmonti, Liber insularum Cicladorum Copie du milieu du XVe siècle. BnF, Cartes et Plans, Ge FF 9351, (Fetih Öncesi Konstantinopolis 450–1453) (a, net, 15.05.2008)	11
Şekil 2-3:	İstanbul'un Eski Haritası, Hartman Schedel,1493 (Kayra, 1990)	18
Şekil 2-4:	Matrakçı Nasuh, Pera-Galata, 1533 (Kayra, 1990)	23
Şekil 2-5:	Meisner 1638,İstanbul (b, net, 15.05.2008)	24
Şekil 2-6:	1910'da 6. Daire (Beyoğlu Belediyesi web sayfası)	30
Şekil 2-7:	1870'te Galata Surları ve Hendek(Özel arşiv)	30
Şekil 2-8:	Galata ve Pera Arasında Açılan Yeni Caddeler (İBB, 2000)	31
Şekil 2-9:	Galatasaray İstiklal Caddesinden Bina Görünüşleri (Özel Arşiv)	34
Şekil 2-10:	Tepebaşı Tiyatrosu ve Park Düzenlemesi (Özel Arşiv)	35
Şekil 2-11:	1939'da Proust Planı Çerçevesinde 2.Modernleşme Gereği Yıktırılan 1.Modernleşme Yapısı Olan Taksim Kışlası (Murat Kıyıcı Arşivi)	38
Şekil 2-12:	1958'de Kemeraltı Caddesi'nin Genişletilmesi Çalışmaları (İstanbul Ansiklopedisi)	40
Şekil 2-13:	Unkapanı, Kasımpaşa Tersanesi Girişi–2006 (İMP, 2007)	43
Şekil 2-14:	Galata Köprüsü Karaköy Girişi–2006 (İMP, 2007)	44
Şekil 2-15:	Karaköy-Salıpazarı-Fındıklı Kıyısı–2006 (İMP, 2007)	44
Şekil 3-1:	Değer Yitimi Grafiği (Okyay, 2001)	46
Şekil 3-2:	Depremlerden En Fazla Etkilenen Şehir Surları Olmuştur. (Murat Kıyıcı Arşivi)	48
Şekil 3-3:	10 Eylül 1509 Depreminden Etkilenen Yapılar (İstanbul Dergisi , Sayı 31)	49
Şekil 3-4:	25.5.1719 Depreminden Etkilenen Yapılar (İstanbul Dergisi, Sayı 31)	50
Şekil 3-5:	02 Eylül 1754 Depreminden Etkilenen Yapılar (İstanbul Dergisi, Sayı 31)	51
Şekil 3-6:	22 Mayıs 1766 Depreminden Etkilenen Yapılar(İstanbul Dergisi, Sayı 31)	54

Şekil 3-7: Büyük Beyoğlu Yangını Öncesi Beyoğlu'nda Bir Sokak (Özel Arşiv)..... 56
Şekil 3-8: Hocapaşa Yangını Sonrası Görünüm (Özel Arşiv)..... 57
Şekil 3-9: 1912 Yangını Sonrası Yeni Cami Önü (Özel Arşiv)..... 57
Şekil 3-10: Yangınlarda En Fazla Zarar Gören Ahşap Evler Olmuştur (Özel Arşiv)..... 57
Şekil 3-11: Büyük Beyoğlu Yangını, 1865 (Özel Arşiv)..... 58
Şekil 3-12: Beyoğlu Yangınından Sonra Kurulan İtfaiye Taburu(İBB. Web sayfası) ve Beyoğlu İtfaiye Yapıları (Atatürk Kitaplığı) 59
Şekil 3-13: Galata Arap Camii Çevresindeki Ahşap Müslüman Mahallesi (Murat Kıyıcı Arşivi) 60
Şekil 3-14: Alman Mavileri, Cihangir Yangını Sonrası Yeni Parselasyon Haritaları, 1913(Atatürk Kitaplığı) 61
Şekil 3-15: Alman Mavileri, Cihangir Yangını Sonrası Yeni Parselasyon Haritaları, 1913(Atatürk Kitaplığı) 62
Şekil 3-16: Alman Mavileri, Cihangir Yangını Sonrası Yeni Parselasyon Haritaları, 1913(Atatürk Kitaplığı) 62
Şekil 3-17: Tulumbacıların Beyoğlu'nda Yangın Söndürme Çalışmaları (Murat Kıyıcı Arşivi) 63
Şekil 3-18: 50'li Yıllar, Süleymaniye ve Zeyrek Ahşaptan Mahalleler Yıkılıp Bulvarlar Açılıyor. (Murat Kıyıcı Arşivi)..... 66
Şekil 3-19: Gümüşsuyu Müslüman Mezarlığı 1920 (Murat Kıyıcı Arşivi)..... 67
Şekil 3-20: Taksim Büyük Müslüman Mezarlığı (Murat Kıyıcı Arşivi) . 68
Şekil 3-21: Kasımpaşa Küçük Müslüman Mezarlığı (Murat Kıyıcı Arşivi)..... 68
Şekil 3-22: Bugünkü Kasımpaşa Stadı'nın Yer Aldığı Küçük Müslüman Mezarlığı'nın Taşları Görülmektedir. Bugünkü Tarlabaşı Bulvarı'ndan Haliç'e Bakış (Murat Kıyıcı Arşivi) 69
Şekil 3-23: Galata Surları'nın hemen bitişiğindeki Müslüman Mezarlığı ve Bugünkü Büyük Hendek Caddesi ve çevresi görülüyor. (Murat Kıyıcı Arşivi) 69
Şekil 3-24: C.Stolpe Haritası 1863 (Kayra, 1990)..... 71
Şekil 4-1: Tophane'deki Askeri Cami, Saat Kulesi, Liman, Topçu Birliği ve Deniz Kuvvetleri, Sivil İdari Yapılar, Anıtsal Yapılar ve Çarşı Yapıları, Hemen Arkasındaki Üst Düzey Yetkililerin Planlı Konut Yerleşmesi (Özel Arşiv) 74
Şekil 4-2: 1910 Karaköy Meydanı (Murat Kıyıcı Arşivi) 75
Şekil 4-3: 19. yy'ın en önemli modern karakterdeki Pera-Meşrutiyet Caddesi (Murat Kıyıcı Arşivi)..... 75

Şekil 4-4: Haydarpaşa Deniz İskelesi ve Garı–1918 (Özel Arşiv) 76
Şekil 4-5: Sirkeci Tren Garı–1900 1918 (Özel Arşiv)..... 76
Şekil 4-6: Karaköy Limanı–1910 1918 (Özel Arşiv) 76
Şekil 4-7: Harbiye 1918 (Özel Arşiv)..... 77
Şekil 4-8: Tophane Kışlası, Saat Kulesi ve Muşirlik Binası 1918 (Özel Arşiv)..... 78
Şekil 4-9: Galata-Pera'da Tarihi Ana Akslar ve Şehirsel Odaklar (n, net, 05.04.2008)..... 79
Şekil 4-10: Operasyon Sonrası, Paris Etoile Meydanı (Özel Arşiv)..... 82
Şekil 4-11: 1958'de Açılan Barbaros Bulvarı(Özel Arşiv)..... 82
Şekil 4-12: Pangaltı Yerleşim Alanı (İBB, 2000)..... 87
Şekil 4-13: Hocapaşa Yangını Alanı(Murat Kıyıcı arşivi) 89
Şekil 4-14: Arnodin Köprüleri ve Çevreyolu Planı (Çelik, 2000)..... 91
Şekil 4-15: Sirkeci-Haydarpaşa Köprüsü (Çelik, 2000) 92
Şekil 4-16: Arnodin'in Kandilli-Rumelihisarı Köprüsü Önerisi–1900 (Çelik, 2000)..... 92
Şekil 4-17: Bouvard'ın Bayezit Meydanı Düzenlemesi (Çelik, 2000) 93
Şekil 4-18: Galata Köprüsü ve Yeni Cami Meydanı(Çelik, 2000)..... 94
Şekil 4-19: 20.yy Başlarında Galata Köprüsü (Çelik, 2000) 95
Şekil 4-20: Yeni Ulus Devlet Yaptırdığı Anıtla, İstanbul'un İmparatorluklar Merkezi Olan Sultanahmet'ten Vazgeçilmiş, Yeni Merkezi Taksim İlan Edilmiştir.(Özel Arşiv) 98
Şekil 4-21: Meclis-i Mebusan Caddesi'nin Genişletme Çalışmaları–1959 (Murat Kıyıcı arşivi)..... 103
Şekil 4-22: İstanbul Esenyurt'ta Çarpık Yapılaşma (İBB, 2007) 106
Şekil 4-23: Aksaray Yusufpaşa Vatan ve Millet Caddelerinin Kesişim Noktası (Murat Kıyıcı arşivi) 110
Şekil 4-24: 1999 Kocaeli-Yalova Depremi (Özel Arşiv) 125
Şekil 5-1: Tophane Kışlası Önünde Atlı Tramvay 1910 (Özel Arşiv) 130
Şekil 5-2: Mebusan Caddesi Genişletilirken, 1958 Tophane Yapıları Ortadan Kaldırılıyor(Murat Kıyıcı arşivi)..... 132
Şekil 5-3: 1870 Yılında Galata ve Müslüman Mahallesi Olan Arapcami Mahallesinin Ahşap Görünümü (Murat Kıyıcı arşivi) 171
Şekil 5-4: Beyoğlu Hava Fotoğrafı (1912) (Alman Arkeoloji Enstitüsü)..... 172
Şekil 5-5: 1914 Tarihli Hava Fotoğrafı(Özel Arşiv)..... 173
Şekil 5-6: Galata, Şişhane Bölgeleri Hava Fotoğrafı (1918) (Alman Arkeoloji Enstitüsü) 174

Şekil 5-7: Beyoğlu Bölgesinin Hava Fotoğrafı (1966) (İBB Harita Müdürlüğü)..... 175
Şekil 5-8: Beyoğlu Bölgesi Hava Fotoğrafı (1995) (İBB Harita Müdürlüğü)..... 176
Şekil 5-9: Beyoğlu Bölgesi Hava Fotoğrafı (2005) (İBB Harita Müdürlüğü)..... 177
Şekil 5-10: 1839 Moltke Planı(Atatürk Kitaplığı)..... 179
Şekil 5-11: 1839 Moltke Planı Beyoğlu Detayı (İBB)..... 181
Şekil 5-12: 14.3.1964 Onanlı Dolmabahçe-Tophane Planı Lejantı (İBB, Harita Müdürlüğü)..... 191
Şekil 5-13: 15.8.1969 Onanlı Tophane-Karaköy Uygulama İmar Planı plan notu..... 194
Şekil 5-14: 15.8.1969 Onanlı Tophane-Karaköy Uygulama İmar Planı plan notu..... 195
Şekil 5-15: 10.8.1970 Onanlı Karaköy-Azapkapı Uygulama İmar Planı Lejandı..... 197
Şekil 5-16: 20.4.1973 Onanlı Beyoğlu II. Etap Planı Notları(İBB, Harita Müdürlüğü)..... 199
Şekil 5-17: 28.12.1977 Onanlı Beyoğlu-Şişhane-Taksim III. Etap İmar Planı plan notu..... 202
Şekil 5-18: 28.12.1977 Onanlı Beyoğlu-Şişhane-Taksim III. Etap İmar Planı plan notu..... 203
Şekil 5-19: 1990 Tarlabaşı Bulvar ve Çevresi Planı Notları..... 203
Şekil 5-20: 1990 Tarlabaşı Bulvar ve Çevresi Planı Notları..... 204
Şekil 5-21: 1990 Tarlabaşı Bulvar ve Çevresi Planı Notları..... 206
Şekil 5-22: 1990 Tarlabaşı Bulvar ve Çevresi Planı lejantı..... 206
Şekil 5-23: 1920'lere Kadar İstanbul'un En Önemli İmaj Öğesi Olan Tophane Külliyesi Yabancı Elçiliklerin Kartpostallarını Süslüyordu.(kartpostal)..... 207
Şekil 5-24: Kaybolan Fındıklı Mahallesi..... 211
Şekil 5-25: Eski Meclis-i Mebusan Caddesi–1930..... 211
Şekil 5-26: Mescidin Etrafında Şekillenen Mahalle. (İstanbul Büyükşehir Belediyesi Encümen Arşivi, 1940.)..... 212
Şekil 5-27: Süleymaniye Camii (L'orient, Eugene Fladin, 1984)..... 213
Şekil 5-28: Mahalle İçinde Bir Hazire (Süleymaniye, Anıtlar Yüksek Kurulu, 1977)..... 213
Şekil 5-29: Mescidi, Evleri ve Sokakları İle Şekillenen Klasik Bir Osmanlı Mahallesi. (İstanbul Ansiklopedisi, 1994)..... 214
Şekil 5-30: Şehirsel İmajlar..... 216
Şekil 5-31: Karaköy Aziziye Karakolu (ÖZEL ARŞİV)..... 217

Şekil 5-32: Tarihi Karaköy Meydanı- 1922 (MURAT KIYICI ARŞİVİ) 218
Şekil 5-33: 19.yy da Osmanlı Devletinin Batıya Bakan Yüzü Tophane Meydanı (Kartpostal) 219
Şekil 5-34: Tarihi Dolmabahçe Meydanı Karadan ve Denizden Görünüm (Kartpostal)..... 219
Şekil 5-35: Tophane Külliyesi ve Ahşaptan Tophane Türk Mahallesi (Gülersoy Ç)..... 220
Şekil 5-36: Genel kıyı silueti, M.S.G.S.Ü ve Park Otelin Boğazdan görünüşü(İBB Harita Müdürlüğü)..... 221
Şekil 5-37: Map of İstanbul, 1573, Simon Pinargenti (d, net, 11.02.2008)..... 361
Şekil 5-38: Map of Istanbul, 1572, Braun and Hogenberg (c, net, 12.03.2008)..... 362

TABLO LİSTESİ

Tablo 4-1: Ulusal ve Ulusüstü Programlar (Altaban, Duyguluer, 2004)..... 116

Tablo 5-1: Kentsel Sit Alanı İçin Alınmış Olan Kurul Kararlarının Dönemlere Göre Dağılımı..... 223

Tablo 5-2: Beyoğlu İlçesi Kentsel Sit Alanı İçin Alınmış Olan Kurul Kararlarının Tasnifi..... 225

Tablo 5-3: Beyoğlu İlçesi Kentsel Sit Alanı Envanter Durumu 226

Tablo 5-4: Tescilli Kayıp Taşınmaz Kültür Varlıklarının Tasnifi Tablosu (Veri: İBB Planlama Müdürlüğü) 227

Tablo 5-5: Beyoğlu İlçesi Kentsel Sit Alanı'nda Tescilli Veya Korunması Gerekli Anıt Eserler ve Sivil Mimarlık Örneklerinin Kronolojik Dağılımı (Veri: İBB Planlama Müdürlüğü)..... 229

Tablo 5-6: Tez Çalışma Alanı İçin Alınmış Olan Kurul Kararlarının Dönemlere Göre Dağılımı (Parsel Veya Bağımsız Yapı Sayısı)..... 231

Tablo 5-7: Taşınmaz Kültür Varlıkları Türü..... 232

Tablo 5-8: Tescil/Öneri –Tasnifi..... 232

Tablo 5-9: Çalışma Alanındaki "Kayıp Taşınmaz Kültür Varlıkları" Tablosu..... 235

HARİTA LİSTESİ

Harita 2-1: Bölgenin Tarihsel Gelişim Evreleri (Kuban, 1996) 8

Harita 2-2: Byzantion Şehrinin Antik Dönemi (Wolfgang, 2001) 13

Harita 2-3: Konstantinopolis (4–7 YY) (Wolfgang, 2001) 14

Harita 2-4: Konstantinopolis (8–12 YY) (Wolfgang, 2001) 16

Harita 2-5: Konstantinopolis (13–15 YY) (Wolfgang, 2001) 19

Harita 2-6: 15–16 yy'da İstanbul- (Wolfgang, 2001) 22

Harita 2-7: 1950–1960. döneminde İstanbul'un Sokak Dokusu (Kuban, 1996) 41

Harita 5-1: Süleymaniye Kütüphanesinden Osmanlıca Harita-1750 135

Harita 5-2: Süleymaniye kütüphanesinden camiler Haritası 1920 136

Harita 5-3: Bellin Haritası (Bellin, 1764) 138

Harita 5-4: D'Ostoya Haritası 1867 139

Harita 5-5: D'Ostoya Haritası 1867 Kılıçalipaşa Cami mevkii detayı ve sokak-yapı numarası cetvelinden bir örnek 140

Harita 5-5: Sultan Abdülaziz Haritaları Olarak Bilinen Haritalar 1890 (İBB, 2005) 144

Harita 5-6: Godeffroy Galata Haritası 1891 (IFAE) 146

Harita 5-7: Huber Haritası, Karaköy Mevki(Atatürk Kitaplığı) 147

Harita 5-8: Belediye Harita Müdürü Necip Bey Beyoğlu Haritası, 1905(Atatürk Kitaplığı) 148

Harita 5-9: Ottomane Kadastro 1908 150

Harita 5-10: Goad – Pera -Galata Harita İndeksi (İFAE) 152

Harita 5-11: Alman Mavileri Anahtar Pafta (İBB, 2005) 154

Harita 5-12: Karaköy Maliye Binası Çevresi ve Cihangir Yangın Sonrası Parselasyon Haritaları (İBB, 2005) 155

Harita 5-13: İstanbul'un 1453 Öncesi Topografik Haritası E. Mamboury 1925 (Kayra, 1990) 156

Harita 5-14: Galata Detayı 156

Harita 5-15: Carte Extraite Du Guide De Voyage İstanbul Touristique, De E. Mamboury, 1951 (İFAE) 156

Harita 5-16: Eski Kadastral Harita – Katip Mustafa Çelebi Mahallesi (İBB Harita Müdürlüğü) 157

Harita 5-17: Osman Nuri Ergin'in 1934 İstanbul Şehir Rehberi (İFAE) 159

Harita 5-23: O.N.Ergin'in İstanbul Arazi Kullanım Haritası 160

Harita 5-18: Pervititch Tophane Çevresi Harita Paftalama İndeksi (İBB, Atatürk Kitaplığı) 162

Harita 5-19: Pervititch Çukurbostan-Tophane Paftası (Tarih Vakfı, 2003)..... 163
Harita 5-20: Nomidis'in Galata Arkeolojik Topografyası–1944 (Schneider, Nomidis, 1944)..... 164
Harita 5-21: Pervititch 32 Nolu Paftasından Suat Nirven'in 32a Nolu Paftasına Yönlendirme Yapılmaktadır. 165
Harita 5-22: Suat Nirven'in 32a Nolu Pafta ve lejand..... 166
Harita 5-24: Müller Galata Arkeoloji Haritası (Wolfgang, 2001)..... 168
Harita 5-25: Kazım Çeçen Su Yolları Haritası-İSKİ (Çeçen, 1992) Hamidiye Ve Taksim Suları, Bu Pafta, Kaynak Baz Alınarak Gösterimi Zenginleştirilmiştir. 170
Harita 5-27: Lörcher 1922 Yılında Yaptığı Nazım Plan (İBB, Atatürk Kitaplığı) 182
Harita 5-27: H. Prost Anahtar Pafta ve Şematik Yol Planı (İBB, Atatürk Kitaplığı) 183
Harita 5-29: 1954 Beyoğlu Nazım Planı (İBB, Harita Müdürlüğü) 185
Harita 5-30: 1954 Beyoğlu Nazım Planı Lejandı (İBB, Harita Müdürlüğü).. … 186
Harita 5-29: 12.5.2000 Beyoğlu Kentsel Sit Alanı Nazım İmar Planı (İBB, Harita Müdürlüğü)..... 190
Harita 5-30: 14.3.1964 Onanlı Dolmabahçe-Tophane Planı (İBB, Harita Müdürlüğü)..... 192
Harita 5-31: 15.8.1969 Onanlı Tophane-Karaköy Uygulama İmar Planı (İBB, Harita Müdürlüğü)..... 193
Harita 5-32: 10.8.1970 Onanlı Karaköy-Azapkapı Uygulama İmar Planı (İBB, Harita Müdürlüğü)..... 196
Harita 5-33: 20.4.1973 Onanlı Beyoğlu II. Etap Planı (İBB, Harita Müdürlüğü)..... 198
Harita 5-36: 28.12.1977 Onanlı Beyoğlu-Şişhane-Taksim III. Etap İmar Planı (İBB, Harita Müdürlüğü) 200
Harita 5-36: 28.12.1977 Onanlı Beyoğlu-Şişhane-Taksim III. Etap İmar Planı Taksim Meydanı Detayı (İBB, Harita Müdürlüğü) .. 201
Harita 5-35: 1990 Tarlabaşı Bulvar ve Çevresi Planı (İBB, Harita Müdürlüğü)..... 205
Harita 5-36: Tepeler, Odaklar, Nirengiler, Bağlantılar ve Sınırlar (Atatürk Kitaplığı)..... 217
Harita 5-38: K ve T.V.K.K Kararlarına göre Taşınmaz Kültür Varlıkları Durum Paftası..... 234
Harita 5-38: Kayıp Taşınmaz Kültür Varlıkları Paftası (Bakınız EK:2A) 238

Harita 5-39: Kayıp Taşınmaz Kültür Varlıklarının Yoğunlaştığı Bölgeler… 238

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 5-2: Kentsel Sit Alanı Envanter Durumu Sayısal Oranları..... 226
Grafik 5-3: Tescilli Kayıp Taşınmaz Kültür Varlıkları Tasnifi 228
Grafik 5-4: Kentsel Sit Alanı Tescilli veya Korunması Gerekli Anıt Eserlerin Kronolojik Dağılımı..... 229
Grafik 5-5: Kentsel Sit Alanı Tescilli Sivil Mimarlık Örneklerinin Kronolojik Dağılımı 230
Grafik 5-6: Çalışma Alanında Alınan Kurul Kararlarının Kentsel Sit Alanına Oranı 230
Grafik 5-7: Anıt Eser Türü..... 233
Grafik 5-8: Tescil/Öneri -Tasnif 234
Grafik 5-9: Kayıp Taşınmaz Kültür Varlıkları..... 236

ÖZET

"Koruma, Rönesans'tan başlayan hümanist düşüncenin ürünüdür. Söz konusu olan, önceki nesillerin yapıtlarını, ürünlerini görerek insanlığın evrimini anlamak, zaman içinde nerede olduğumuzu kavramaktır."(Yerasimos, 1991)

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra tarihi şehirleri koruma isteği daha büyük bir önem kazanmıştır. Koruma olgusu ve gerçeği günümüz dünyasının en temel meselesi haline gelmiştir. Modernleşmenin farklı boyutlarından olan büyüme-gelişme ve eskiyi yenileştirmenin tarihi şehirler üzerinde çok yıkıcı etkileri söz konusudur. Modernleşme kaynaklı mekânsal ve fikirsel eylemler, şehirleri bir şantiye alanına çevirmektedir. İnsanların küresel ve yerel aidiyet unsuru olan kültür mirası öğelerinin başında gelen insan yerleşmeleri ile bunları oluşturan fiziksel unsurlar, aşırı göç ve merkezlerdeki aşırı yığılmanın getirdiği talep fazlası nedeniyle yok olmakta veya yok olmakla karşı karşıya kalmaktadır. 1945 sonrası devlet ölçeğinde kurumsallaşan koruma olgusu, 1990 sonrası dar alanda ihtisaslaşan kurullar haline gelmiştir. Bu kurullar koruyarak kullanma ilkeleri ışığında tedbirler, yaklaşımlar ve standartlar ortaya koymuştur. Kültürel mirası koruma, kamu yararı ve milli servet bağlamında ele alarak koruyan, korumaya çalışan devletin yanı sıra sivil alanda da koruma bilincini geliştiren eylemler ve örgütlenmelerin gün geçtikçe arttığı söylenebilir. AB süreci çerçevesinde yapılan ve yapılmakta olan yasal ve kurumsal tedbirler koruma kültürünü daha da geliştirmektedir. Fakat tüm olumlu gelişmelerin yanı sıra korunması gerekli yapılar ve alanlar hala tehdit altında ve yoğun yıkım baskısı altındadır. Devletin ve şehirlilerin mutlak surette hem kanunen hem de vicdanen korumakla yükümlü olduğu bu yapıların ihmalkârlık sonucunda maruz kaldığı yıkım, bu çalışmada sayısal, görsel ve kavramsal anlamda birlikte ele alınarak, vaziyetin ne kadar ciddi olduğunun ortaya konulması amaçlanmıştır.

Çalışma alanı olarak seçilen Meclis-i Mebusan Caddesi ve Karaköy uzantısı olan Kemeraltı Caddesi şehrin tarihi modern gelişme aksı kabulünden yola çıkılarak tez konusu iddianın gerçekliği ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beyoğlu, Galata, Şehirsel Hafıza, Koruma, Kültür Mirası, Meclis-i Mebusan Caddesi, Tarihi Şehir, Envanter.

SUMMARY

Preservation has been one of the products of the humanistic thought since Renaissance. Observing the previous generations' studies, helps us for understanding of the evolution of the humanity, and conceiving that where we are along the time interval.(Yerasimos, 1991)

After the Second World War, demand of the preserving of the historical cities, have been gained more importance. Preservation phenomena and reality, have been become one of the most important matters of the contemporary world. As some of the different dimensions of the modernity, growth-development and the renovation of the old, have the destructive effects on the historical cities, Modernity based spatial and conceptual operations, are forming the cities into the construction sites. As one of the most important cultural heritage elements, which are the global and local belonging components of the humanity, are disappearing or facing with the danger of disappearing, as a result of the migration, and the excess demand, coming with the agglomeration of the population in the cities. Preservation phenomena, which institutionalized on governmental scale after 1945, have been turning into specialized commissions on small areas since 1990. This commissions, in the light of principles of "*preserving with using*", have been introduced some approaches and standards Civil fields together with the governmental institutions, have been improving their organizations and operations for preserving of the cultural heritage, for the public interest and national wealth context. Legal and institutional cautions regarding of the AB process, have been causing for the improvement of the preservation culture. However this all positive improvements on preservation phenomena, preservation required structures and areas are all in threat and under the heavy pressure of destructive effects. In this study, the structures, both government and citizens obligated to preserve, which are the subject of the destructive effects in case of the negligence, is undertaken and discussed with numerical, visual and conceptual meaning. This thesis is aimed to express, how serious the conditions of the preservations of them.

Meclis-i Mebusan Street and the Kemeraltı Street as the Karaköy extension of this street, is chosen as the study area, because of one of the both historical and modern

development axes of the city, This study area was chosen for intended to state of the reality of the thesis argument.

TANIMLAR

Tarihi Şehir: 21.07.1983 tarih ve 2863 no'lu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nda 'Tarihi Şehir Dokusu' kavramı 'Kentsel Sit Alanı' olarak tanımlanmıştır. Bu yasaya göre; 'Sit'; tarih öncesinden günümüze kadar gelen çeşitli medeniyetlerin ürünü olup, yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik, mimari ve benzeri özelliklerini yansıtan şehir ve şehir kalıntıları, önemli tarihi hadiselerin cereyan ettiği yerler ve tespiti yapılmış tabiat özellikleri ile korunması gerekli alandır.

Tarihi Çevre: Yüzyılların maddi ve manevi birikimini barındıran şehirlerde geçmişin mimari mirası; fiziksel görüntü, yaşam değeri ve simge olarak çevreye bir takım değerler katan olgudur. (Kuban, 1989)

Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları: 21.07.1983 tarih ve 2863 no'lu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'na göre genel olarak; mitos, dil, din, sanat, tarih, bilim ve felsefe açısından nitelikli özelliklere sahip olan yapıların ve alanların muhafazası, bakımı, onarımı, restorasyonu ve fonksiyon değiştirme işlemleri yetkili kurulca onaya bağlanan yapılardan oluşmaktadır.

Kültür: Cassirer'e göre; bilgi, duyu, algı, bellek, imgelem ve zihnin insanda birlikte oluşturdukları bağlam. (Özlem, 2000)

Modernleşme: Avrupa'da yaklaşık olarak 17. yüzyıl civarında ortaya çıkan, zamanla tüm dünyaya yayılan toplumsal değerler sistemine ve organizasyonuna verilen isimdir. (Giddens, 1990) Toplumsal düzenin rasyonel biçimde planlanmasıyla ve bilgi ve üretimin standartlaştırılmasıyla özdeşleştirilir. (Harvey, 1997)

Anıt Yapılar: Doğal oluşumlar (doğal bitki örtüsü, orman, bataklık, fauna-flora, benzersiz yeryüzü şekilleri vb) bir mimarlık sanatı yapısı (kule, dikili taş, çeşme, cami, sebil, hamam, medrese, tekke, türbe, mezar taşı, tarihsel kalıntılar, mağara, kapı, sur vb) koruma alanı (arkeolojik, sit, doğal, tarihi vb), nitelikli bir ağaç (Vakvakiye ağacı, yaşlı bir çınar ağacı, alana özgü bir ağaç ya da ağaç grubu vb), sanayi yapısı (tersane, matbaa, baruthane, Tophane, darphane, feshane vb) gibi insan kaynaklı ya da doğal özgün, benzersiz, toplumsal, ekonomik veya tarihi özellikleri barındıran kültür varlıklarını kapsar.

Sivil Mimarlık Örnekleri (SMÖ): Yapıldığı dönemin tipolojik özelliklerini yansıtan ya da belirleyen, dönemin malzeme ve inşaat tekniklerini taşıyan ve bunun

yanında sosyal, ekonomik ve tarihi belge değerinde olan konaklama ve mesken amaçlı yapılardan oluşur.

Şehirsel Hafıza: Gelenek ve iletişime dayanan ancak onlar tarafından belirlenmeyen hafıza alanıdır. Kültürel hafıza ile iletişimsel hafızanın mekâna yansıması olarak tanımlanabilir. "*İletişimsel Hafıza, bireyin diğer bireylerle anlaşma yeteneğine, etkileşimine, dile dayalı hafıza alanıdır ve yakın geçmişe ilişkin anıları kapsar. Kültürel hafıza ise gelenek ve iletişime dayanan ancak onlar tarafından belirlenmeyen hafıza alanıdır. Kültürel hafıza için gerçek bir tarih gerekmemektedir, hatırlanan tarih ya da efsane kültürel hafıza için yeterlidir." (*Assmann, 2001)

KISALTMALAR

İ.B.B	:	İstanbul Büyükşehir Belediyesi
S.M.Ö	:	Sivil Mimarlık Örnekleri
K VE T.V.K.K	:	Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu
Koruma Kurulu, Kurul:		Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu
İMP	:	İstanbul Metropoliten Planlama Merkezi

1. GİRİŞ

Yaşayan bir organizma olan şehrin sürekli yenilenme ve değişim göstermesi kaçınılmazdır. Toplumlarda görülen sosyal ve ekonomik değişimlerin neden olduğu yeni eylemlere bağlı olarak doğan ihtiyaçlar şehirde yeni işlevleri ve buna bağlı olarak eski yapıların yeni kullanımlarını veya yeni yapılar inşa edilmesini gerektirmektedir.

Şehirsel gelişmenin giderek standartlaştığı günümüzde, tarihi şehirler, eski binalarıyla birer kişilik kazanmakta ve şehirler arasında farklılıklar yaratmaktadırlar. Çünkü ülkelerde şehirleri birbirinden ayıran ve farklı kılan, tarihi çevreleri, farklı hikâyeleri ve şehirsel hafızalardır. Tarihi şehirler, geçmiş, bugünkü ve gelecek kuşaklar arasında da farklı bir iletişim kurmaktadırlar.

Araştırmanın konusu dikkate alındığında; yaşanan her olumsuzluk veya yanlış müdahale, geçmiş uygarlıklardan günümüze kalan ve şehirsel hafızayı oluşturan fiziksel izlerin silmesine ve dolayısıyla şehirde, hafızasını ve kimliğini yitirmiş bir fiziksel çevre ve bu çevrede köksüz ve kimliksiz bir sosyal yapı oluşmasına neden olmaktadır.

Aynı çağın, tek düze yapılanmanın oluşturduğu bir çevre ile farklı çağların kültürel birikimlerinin ürünleri olan yapılanmanın yan yana sergilendiği bir çevre estetik yoğunluk açısından kıyaslanamaz niteliktedir.

Şehirlere kişilik veren şehirlilerin, kendilerini şehirle bir bütün hissetmelerini sağlayan en önemli öğe, zaman içinde oluşturdukları ortak hafıza ve kültürel, toplumsal ve ekonomik yapının oluşturduğu ve içinde büyüdükleri sosyal çevredir.

Tarihi şehirler bakımından oldukça zengin olan ülkemizde yukarıda sözü edilen yanlış veya eksik koruma anlayışları ve uygulamaları çok sık görülmektedir.

Kültürel miras öğelerinin ihmalkârlık sonucunda maruz kaldığı tahribat ve yıkım, günümüz dünyasının başlıca sorunlarından birisidir. Şehir denen varlığın asaletini ve yüceliğini ortaya koyan, sanat değeri olan ve geçmişle gelecek arasında köprü görevi gören bir meydan, bir sokak, bir ahşap köşk ya da dar bir sokağı örten cumbalı evlerden oluşan gölgelikli bir yaya geçidi, bir saray, bir sanayi yapısı gibi bütün bu yapıları bir araya getiren şehirsel imaj öğeleri, tez çalışması kapsamında ele alınarak, yani tarihi şehri oluşturan tüm yapılı çevre öğeleri araştırma konusunu oluşturmuştur.

Bu çalışmada, yukarıda zikredilen varlıkların geleceğe miras bırakılamama nedenleri üzerinde durularak, bu nedenlerin detaylarına inilmektedir. Yakın pencereden bakıldığında, yıkım ve tahribatın başlıca sorumlusunun sanayileşmenin getirdiği modern ulaşım araçları ve yaklaşımlar (modernleşme) olduğu görülmektedir. Uzak pencereden bakıldığında ise, yangınlar, depremler ve salgın hastalıklar şeklinde tezahür eden felaketler ile çeşitli zaman dilimlerindeki savaşların kültürel miras öğelerinin yıkım ve tahribatına neden olduğu görülmektedir. Bu çalışmada 1850 ve sonrası dönem incelemeye konu oluşturmuştur.

Çalışmaya konu edilen dönem, homojen bir dönem olmamakla birlikte, son derece hareketli bir dönem olması; diğer taraftan çok sayıda yazılı-görsel kaynağa sahip olması dolayısıyla analiz etmeyi son derece kolaylaştırmaktadır.

Saha çalışmasında da görülmüştür ki kayıp veya mevcut taşınmaz kültür varlığı niteliğindeki yapıların büyük çoğunluğu 19. yy'a ait döneme denk gelmektedir. Tarihin garip cilvesi bu alanda kendini çok açık ortaya koymaktadır. Çalışma alanı hem birinci modernleşme hem de ikinci modernleşme hareketlerine sahne olmuştur. 19. yy'da bu bölgedeki klasik şehre ait surlar ile bir kısım yapıların eski diye yıkılarak, ilk modern yol ve yapıların yapıldığı görülmektedir. Cumhuriyet dönemi ve İkinci Dünya Savaşı sonrasında yaşanan ikinci kırılma dönemi ile yaşanan yeni gelişmeler, ilk modernleşme eserlerinin eski diye yıkılarak bugünkü siluetin oluşmasını sağlayan durumu bize sunmuştur.

Yaşayan bir varlık olan şehir, sürekli yenilenme ve değişim halindedir. Eski şehir merkezlerinin şantiye alanına çeviren hiç bitmeyen yenilenme ve değişim süreci, şehir ve insan hayatında derin kırılmalara neden olmaktadır. Var olanı korumanın, gelişmenin önünde engel görme fikri, yaşadığımız zaman diliminde de tazeliğini korumaktadır. Korunacak çevre ve yapılar azaldıkça toplumsal duyarlılıktaki artış, ancak müze şehir anlayışını doğurmaktadır. Bu anlayış, şehri ziyaret edilen yani organizması durdurulmuş varlık haline sokmakta ve tarihi yapılı çevreyi "*kullanmadan koruyarak*" geleceğe taşıma sonucunu doğurmaktadır.

Kültür mirasının korunması hakkında Faulkner "Geçmiş asla ölü değildir, hatta geçmiş bile değildir" derken; Kafka, "Başlangıç noktasına kadar uzanan bir geçmiş insanı geriye çekmez, ileriye iter ve beklenenin aksine bizi "geriye-geçmişe" doğru süren gelecektir" demektedir. Bu iki söz, eski şehirlerdeki zoraki modernleştirme

olayının, tarihi şehre ne kadar büyük haksızlık edildiğini açıkça ortaya koymaktadır. Özellikle motorlu ulaşım araçları öncesi toplumsal yapının ortaya çıkardığı klasik şehir dokusu ve kültürel varlıklara yönelik oluşan doğrudan tehdit, şehri bir şantiye alanına dönüştürmek suretiyle büyük oranda yok etmektedir. Bu yıkım sivil alanda daha etkili olmuştur. Özellikle çalışma konusu alandaki sorgusuz ve eleştirisiz batıcı-gelişmeci yaklaşımlar şehrin bedeninde ağır tahribatlara neden olmuş ve bu tehdit malesef günümüzde de hala devam etmektedir.

1.1. TEZ ÇALIŞMASININ AMACI

Bu çalışmadan maksat, belirlenen zaman dilimleri içerisinde modernleşme olarak adlandırılabilecek küresel olgunun tarihi şehrin fotoğrafında yarattığı değişim ve dönüşümü sorgulamak ve yapılı çevreyi oluşturan unsurların parsel ve yapı ölçeğinde modernleşmenin neden olduğu olumsuz etkileri incelemek ve sonraki çalışmalara kaynak teşkil etmesidir.

Bu amaç doğrultusunda İstanbul'da ilk modern imar hareketlerinin yoğunlaştığı Meclis-i Mebusan Caddesi'nde, idari aksın tamamlayıcıları olan saraylar, dini yapılar, kışlalar, çeşmeler, anıtlar, dükkânlar, köşkler, meydanlar, bulvarlar vb. kültür varlıklarının hızlı yok oluşlarını somut olarak belgelenmesi ve modernizmin bu alandaki izlerinin sadece fiziki varlıklarla ortaya koyulması, tescilli ya da tescile değer taşınmaz kültür varlıklarının, alanda mevcut olsun ya da olmasın bir bütün olarak incelenerek, şehrin tarihi siluetinin ortaya çıkarılması hedeflenmiştir.

1.2. HİPOTEZLER

Tez çalışması kapsamında öngörülen hipotezler şu şekilde belirlenmiştir:

Islahat fermanıyla başlayan ve Cumhuriyet ile beraber devam eden modernleştirme uygulamaları, tarihi şehrin sosyal ve fiziksel dokusunda yıpratıcı etkiler yaratmıştır.

Küresel boyut kazanan toplumsal ve mekânsal(apartmanlaşma, karayolculuk, yaşam alanlarındaki farklılaşma..) ilişkiler, geleneksel ilişkiler üzerine kurulu mekânsal örgüleri yok etmektedir.

Fiziksel kültürel miras öğelerinin azlığı veya yokluğu şehirsel mekândaki aidiyet duygusunu olumsuz etkilemektedir.

1.3. TEZ ÇALIŞMASININ KAPSAM VE SINIRLARI

Modernizmin ülkemizdeki uygulama araçlarından birisinin, tarihi şehir dokusundaki etki değerlendirmesine ilişkin yürütülen bu araştırmanın çalışma alanı olarak; şehir içerisindeki konumu, diğer taraftan içerdiği şehirsel fonksiyonların çeşitliliği, şehir içerisindeki en önemli ticaret akslarından birisini oluşturması ve etki alanı içerisinde önemli şehirsel kimlik öğelerini barındırması sebebiyle Beyoğlu İlçesi sınırları içerisinde bulunan Meclis-i Mebusan Caddesi seçilmiştir.

Tez çalışması kapsamında alana ilişkin fiziksel değerlendirmeler, Meclis-i Mebusan Caddesi üzerinde yer alan yapı adalarını kapsayacak şekilde yapılmıştır. Çalışmanın sınırları içerisinde yer alan yapı adalarındaki tarihi eserlerin tespiti ve bu eserlerin fiziksel dokudaki tahribat derecesi yaklaşık 100 senelik zaman dilimi içerisinde incelenmiştir.

Çalışma alanı, Karaköy Galata girişinden itibaren başlayıp, Necatibey ve Kemeraltı Caddeleri'ni takip ettikten sonra, Meclis-i Mebusan Caddesi'nin Dolmabahçe Cami önünde sonlanan ulaşım aksı ile bu caddelerin yakın çevresindeki yapı adalarını kapsayan bir bölgeyi içermektedir.

Şekil 1-1 Çalışma Alanı

Tez çalışması, 5 ana bölümde ele alınmıştır. Bölüm içeriklerinde:

Birinci bölümde; Tarihi şehir merkezleri ve modernleşme süreci konusuna kısaca bir giriş yapıldıktan ve çalışmanın amaç ve hedefleri belirlendikten sonra konuya ilişkin hipotezler ortaya koyulmuş, tez çalışmasının yürütüldüğü alanın sınırları çizilmiş, çalışmanın kapsamından, son olarak tez çalışmasında uygulanan yöntem ve metodolojiden bahsedilmiştir.

İkinci Bölümde; Tez çalışma bölgesinin içinde yer aldığı bölgenin sosyal ve fiziksel gelişim ve dönüşümlerini kısaca özetleyen şehir tarihi işlenmiştir.

Üçüncü Bölümde; Tez konusunun ana temasını oluşturan modernleşme olayının kısa tarihi verilmektedir. 1839 Islahat Fermanı'yla başlayan batılılaşma ya da ilk modernleştirme dalgası ve uygulamaları ele alınmıştır. İkinci modernleştirme dalgası, Cumhuriyetin ilk dönemi olan 1923–1950 döneminde doğrudan şehirsel

dokunun tahribatına yönelik olmamakla birlikte, şok edici siyasal dönüşüm sonucunda şehirsel doku, bakımsızlık ve kendi haline bırakılması sonucunda tahribata uğramıştır. Çoğunlukla açık alanlar ile kıyı kullanımını hedef alan Jansen ve Prost planları, Cumhuriyetin ikinci dönemini oluşturan 1950 sonrası dönem, yani İkinci Dünya Savaşı sonrasında küresel yeniden inşa sürecinden nasibini alan çalışma bölgeleri, kısaca o dönem başlayan cumhuriyetin şehirleşme açısından esas modernleştirme faaliyetleri bu bölümün temelini oluşturan konulardır.

Dördüncü bölümde; Genel olarak tarihi eser kaybını etkileyen faktörler ele alınmıştır. Bu bölümde, insan kaynaklı etmenler yani değiştirme dönüştürme faaliyetleri (savaşlar, imar hareketleri vs) ve felaketlerin (salgın hastalıklar, yangınlar ve depremler) taşınmaz kültür varlığı kaybı üzerindeki olumsuz etkileri incelenmiştir.

Beşinci bölümde; Tez çalışma alanında yürütülen tarihsel süreç içinde parçacıl veya bütüncül plan çalışmaları ele alınmıştır. 1839 Moltke ulaşım ve askeri kışla yer seçim planıyla başlayan ve 12.05.2000 İ.B.B. Meclisince onaylı 1/5000 Koruma Amaçlı Nazım İmar Planına kadar olan dönem ele alınmıştır.

Tarihi doku analizi denilebilecek kayıp ve mevcut envanter verilerinin tasnifli yorumu ile tarihi eser kaybının boyutları sayısal ve oransal olarak incelenmiştir. Bu bölümde ağırlıkla birinci derece anıt eser verileri ortaya konulmuştur. 1955 ve 2006 yılları arasındaki çalışma sınırları dâhilinde kalan bölge ile ilgili toplam 1360 adet "Yüksek Kurul", "Bölge Kurulu" ve "Koruma Kurulu" kararları incelenmiştir. Bağımsız yapı bazında 383 adet tescil kararı tespit edilmiştir. Ayrıca arşiv taramalarında tescil edilmemiş birinci sınıf 200 adet bağımsız yapı ve alan tespit edilmiştir.

Altıncı bölümde ise tez çalışmasının genel sonuç ve öneriler bölümü yer almaktadır.

1.4. TEZ ÇALIŞMASINDA UYGULANAN YÖNTEM

Tez çalışması kapsamında öncelikle, belirlenen çalışma alanına yönelik hazırlanan önceki yayınlar (*ilgili makaleler, bildiriler, çalışmalar ve kitaplar)* taranmış; yapılan detaylı inceleme sonucunda tasnif çalışmaları yapılmış ve ağırlıkla anıt eser niteliğindeki yapılar hakkındaki envanter bilgileri toplanmıştır.

Tez çalışmasına baz oluşturulacak verilerin eldesinde, ilgili kamu kurumlarında yer alan planlama ve harita arşivleri, Osmanlı Bankası Arşiv ve Araştırma Merkezi ve Maçka Milli Reasürans Arşivi ile eski 1 ve 3 no'lu Koruma Kurulu arşivleri ve kütüphanelerden elde edilen verilerin dışında konunun uzmanlarına danışılmış, çalışma alanında yerinde tespit ve gözlemlerden faydalanılmıştır.

Çalışmanın sonraki aşamasında elde edilen verilerin değerlendirme ve analiz aşamasında günümüze ulaşan taşınmaz kültür varlıklarının koruma durumları ile bu eserlerin orijinal durumları elde edilen veriler karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Yazılı bir kaynakta adı ve mevkisi geçen fakat yerinde olmayan taşınmaz kültür varlıkları, oluştuğu dönemi kapsayan eski haritalarla tespiti yapıldıktan sonra, günümüz koordinat sistemlerinde bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

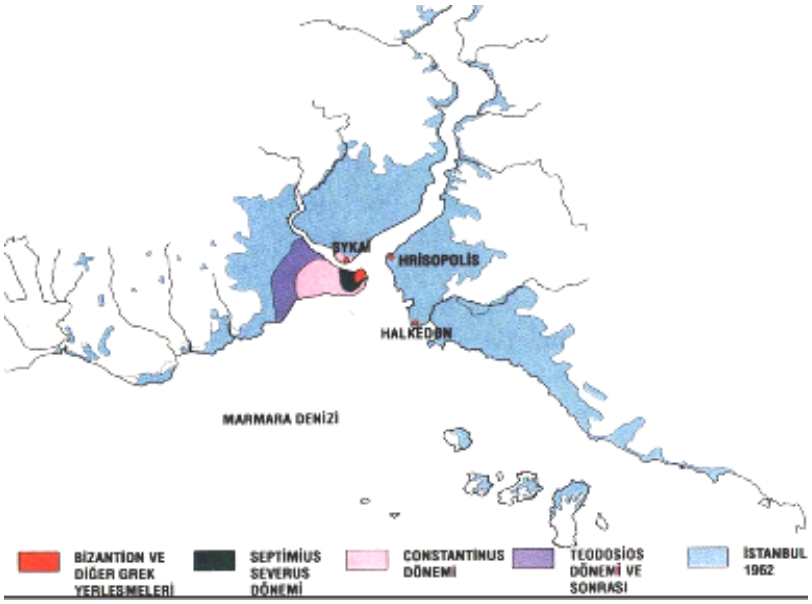
Çalışma alanında yer alan her bir taşınmaz kültür varlıkların varlığı birçok kaynaktan faydalanılarak tespit edilme yoluna gidilmiştir.

Bu çalışmalar neticesinde elde edilen veriler, sanal ortamda akıllandırılmış ve kodlandırılmış bir şekilde çoklu analizler ve sorgulamalara tabi tutulmuştur.

Sorgulamalar sonucunda elde edilen veriler raster formatında saklanarak rapora ek olarak konulmuştur.

2. ÇALIŞMA BÖLGESİNİN TARİHİ GELİŞİMİ

Sykai(Galata), Byzantion(Tarihi Yarımada), Halkedon(Kadıköy) ve Hrisopolis(Üsküdar) Grek-Roma döneminde yerleşmeye açılmıştır. Bölgenin 3. zaman diliminde yani Konstantin zamanında yayılma gösterdiği anlaşılmaktadır.

Harita 2-1: Bölgenin Tarihsel Gelişim Evreleri (Kuban, 1996)

Galata ve Pera İsimlerinin Kökenleri

M.Ö. 146 yılında, bölgeye egemen olan Romalıların, Galata bölgesine ‘Sycena’ ya da ‘Sykai’ dedikleri bilinmektedir. M.S. 330 yılında bugünkü İstanbul, o dönemde 'Deutera Rome' (*İkinci* Roma) adıyla, Roma'nın ikinci başşehri olarak tarih sahnesine girdiğinde, şehrin adı, 'Regio Sycena'dır. Yöreye resmi olarak, Latince 'Regio Sycena' denirken, Latinler bu adı Sice, Sicena ve Suka şeklinde yazmışlardır. (İnciciyan, 1976).

Arseven (1913) Pera isminin kökenini, "Galata'da iskân eden ve oraya sahip olan Cenevizler bu şehre umumiyyetle (genellikle) 'Pera' derlerdi. Cenevizler kendi cema'atlerine (halklarına) bile 'Magnifica Communita di Peyra' yani 'Pera cema'at-i mu'azzaması' (Büyük Pera Halkı) nam-ı resmisini (resmi ismini) verirlerdi"(Arseven, 1913) şeklinde tarif etmiştir. 'Pera' ismi, daha sonraları, bugün Beyoğlu olarak adlandırılan, Galata'nın yukarı kesimi için kullanılmıştır. (Kuban, 1996)

Bizans İmparatoru İoustinianus burayı imar edip, surlarla çevirdiğinde, bir süre için bu bölgeye 'İoustinianoupolis' denilmişse de, sonraları bu ad terk edilmiştir. 'Galata' adı 8. yy.dan sonra ortaya çıkmıştır. Bölgeye Galata adının verilmesine dair bir takım rivayetler bulunmaktadır. Bir rivayet, Galata adının, Grekçede 'süt' anlamına gelen 'gala' sözcüğünden türemiş olduğunu öne sürmektedir. Bilindiği gibi, bir bölüm Slav ve Bulgar kökenli kişiler, Galata çevresine yerleşmişlerdir. Bulgarlar burada gerçekten sütçülük yapmış, mandıralar kurmuşlardır. Böylece yöreye 'sütler' anlamındaki 'Galata', ya da 'sütçü' demek olan 'Galatas' sözcüklerinden esinlenilerek, Galata adının verilmiş olması mümkün görülmektedir. Diğer ve en güçlü rivayete göre ise, Galata adı İtalyancanın Cenova Lehçesi'nde 'yokuş' anlamına gelen 'caladdo' sözcüğünden türemiştir. (Eyice, 1949)

Galata'nın kuzeyinde kalan bölgeye, Bizans çağında Grekçe 'öte, ötesi' anlamına gelen 'Peran' sözcüğünden esinlenilerek 'Pera' deniliyordu. Rumca'da "*Karşıdaki İncirlik*" anlamında "Peran en Sykais" de denirdi. Levantenlerin kullandığı "Pera" adı buradan gelir. Peran sözcüğü bugün Yunancada, 'Pera' biçimini almıştır. Büyük bir ihtimalle bölgeye eskiden '**Peran**' denilirken, daha sonra sözcükteki değişime uyularak 'Pera' denilmeye başlanmıştır. (Kuban, 1996)

Bugün, eskiden Galata ve Pera olarak adlandırılan alanların ikisine birden, cumhuriyetle beraber 'Beyoğlu' adı uygun görülmüştür. Önceden Osmanlılar ve Avrupalılar Pera adını kullanırlarken; cumhuriyetle beraber, ağırlıkla Rumca olan şehir, mahalle ve sokak adlarının Türkçeleştirilmesi sırasında, resmi söylemde ve resmi evraklarda Pera adı terk edilmiş, öte yandan Galata adı kullanılmaya devam edilmiştir. (Tekeli, 2003)

Şekil 2-1: Siege of Constantinople, 'Le Voyage d'Outremer' den Bertrandon de la Broquiere, c.1455, (Fetih Öncesi Hazırlıklar) (Kaynak:İMP Müze Kent Projesi Arşivi)

Şekil 2-2: Cristoforo Buondelmonti, Liber insularum Cicladorum Copie du milieu du XVe siècle. BnF, Cartes et Plans, Ge FF 9351, (Fetih Öncesi Konstantinopolis 450–1453) (a, net, 15.05.2008)

2.1. ROMA ÖNCESİ DÖNEM

Galata'da yapılan çeşitli kazılarda bulunan mimari parçalardan ve bilhassa Beyoğlu ve Kalyoncukulluğu'nda rastlanılan mezar taşlarından, bölgenin ilkçağda önemli bir yerleşim yeri olduğu anlaşılır (Eyice, 1994). Galata'daki ilk yerleşimlerin, İ.Ö.1200 yıllarında başladığı tahmin edilmektedir. İ.Ö.1200 yıllarında, bu alana, İstanbul ve

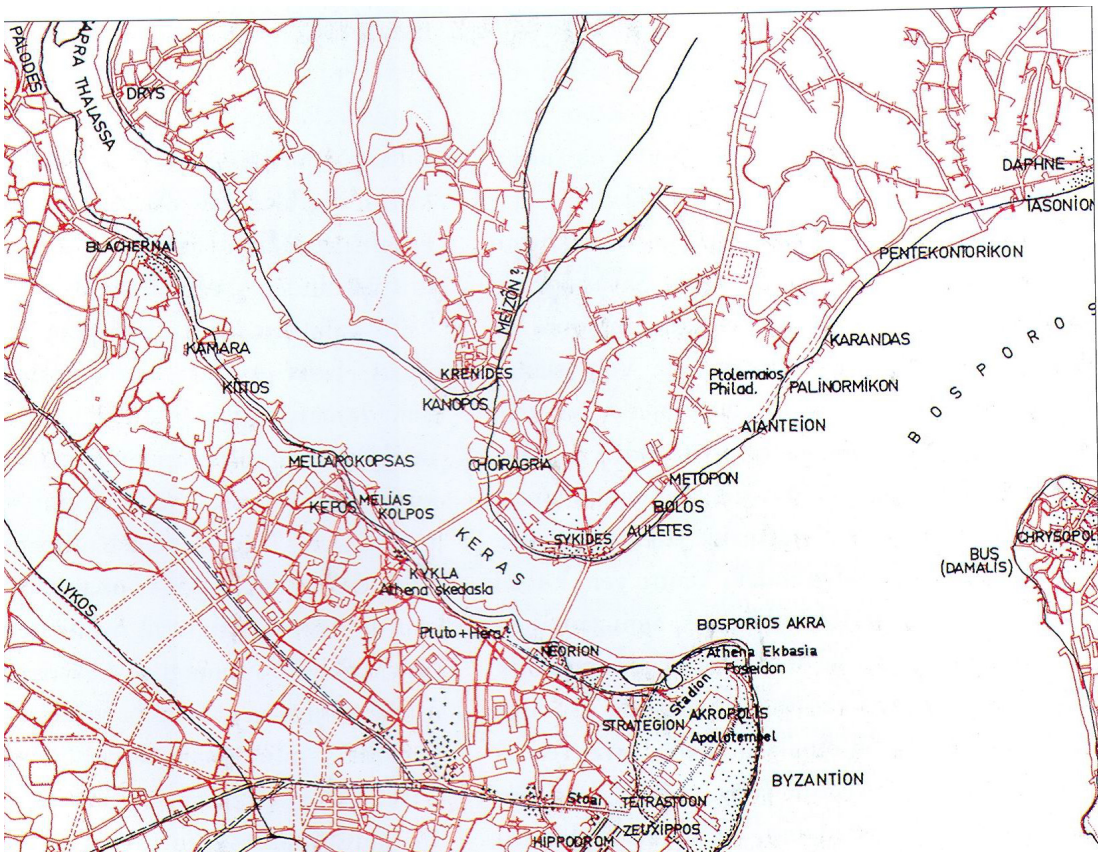
Boğaziçi çevresi gibi, küçük köyler ile köycüklerin kurulduğu sanılmaktadır. Bu köy ile köycükleri kuran kavimlerin kimliği tartışmalı olmakla beraber, bunların Megaralılar olduğunu ileri süren görüş akla yakındır (Kaptan, 1988). Gyllius semtin kuruluşu ile ilgili yanlış yargılardan şikayet edercesine, şöyle yazmıştır; "*Pera şehrinin ilk kurucularının Genovalılar olduğunu söyleyen Peralılar çok yanılırlar; burası, Pera'yı Genovalılar'ın satın almalarından ya da deniz savaşında sundukları hizmete karşılık olarak bir Konstantinopolis imparatorunun kendilerine vermesinden çok önce kurulmuştu*" (Gyllius, 1997). Liman yakınındaki agora ve etrafında yayılan düzenli sokakların meydana getirdiği yarım daire formundaki şehir şeması da antik çağ şehir planlarına benzemesi ile, Galata'nın o dönemde kurulduğunun güçlü bir destekçisidir(Akın, 1998).

İ.Ö.750 ile İ.Ö.550 yılları arasında, tarihte 'Yunan Kolonileştirme Hareketi' olarak adlandırılan göçler olmuştur. İ.Ö.278 ve 277 yıllarında, daha önce Avrupa'nın batısında yaşayan Kelt Kavimleri'nden Galatlar bölgeye egemen oldular. Galata adının, Galat'lardan geldiğini ileri sürenler de vardır Galatlar'ın yerleştiği Galata (o dönemdeki adıyla Sykai), İ.Ö.146'ya kadar bağımsız bir Yunan şehir devleti olan Byzantion (İstanbul)'un bir parçasıydı. Ancak Byzantion İ.Ö.146'daki Makedonya Savaşları sonrasında Roma İmparatorluğu egemenliğine girdi. İ.S.37-46 yılları arasında da Sykai bir federe devlet olarak Roma'ya bağlandı. Roma'ya bağlandıktan sonra Sykai'da sokak ve mekan isimleri dışında başka bir değişiklik gözlemlenmemiştir. O güne kadar 'agora' olarak anılan mekana artık 'forum' denmeye başlanmıştır. İ.S.235 yılında, Roma İmparatoru Alexander Severus'un öldürülmesiyle başlayan iç karışıklar sonucu Galata İ.S.269'da Gotlar tarafından yağmalanmıştır. (Kaptan, 1988).

2.2. ROMA - BİZANS DÖNEMİ

II. Theodosios (408-450) devrinde, şehrin bölgelerini düzenlendiğinde, Sykai da şehrin içine alarak, XIII. Regio olarak adlandırılan bölgeyi teşkil etmiştir. Bizantion'a resmi olarak, 'Deutera Romi' (İkinci Roma) adı verilmişti. Halk kitleleri her ne kadar bu adı benimsememiş ve şehre Konstantinopolis (Latincesi Constantinolpolis)

demeye başlamışsa da, Roma şehrinin tüm ayrıcalıkları, buraya da tanınmıştı. Şehir tıpkı Roma gibi, 14 bölgeye ayrılmıştı (Eyice, 1969).

Harita 2-2: Byzantion Şehrinin Antik Dönemi (Wolfgang, 2001)

Bu bölgelerin 12 tanesi sur içindeydi. O zamana kadar Sike adım taşıyan, bugünkü Galata'nın bulunduğu bölge, adının biraz Latinleştirilmesi ile, resmen 'Regio Sycena' adım almıştı.(Kaptan, 1988)

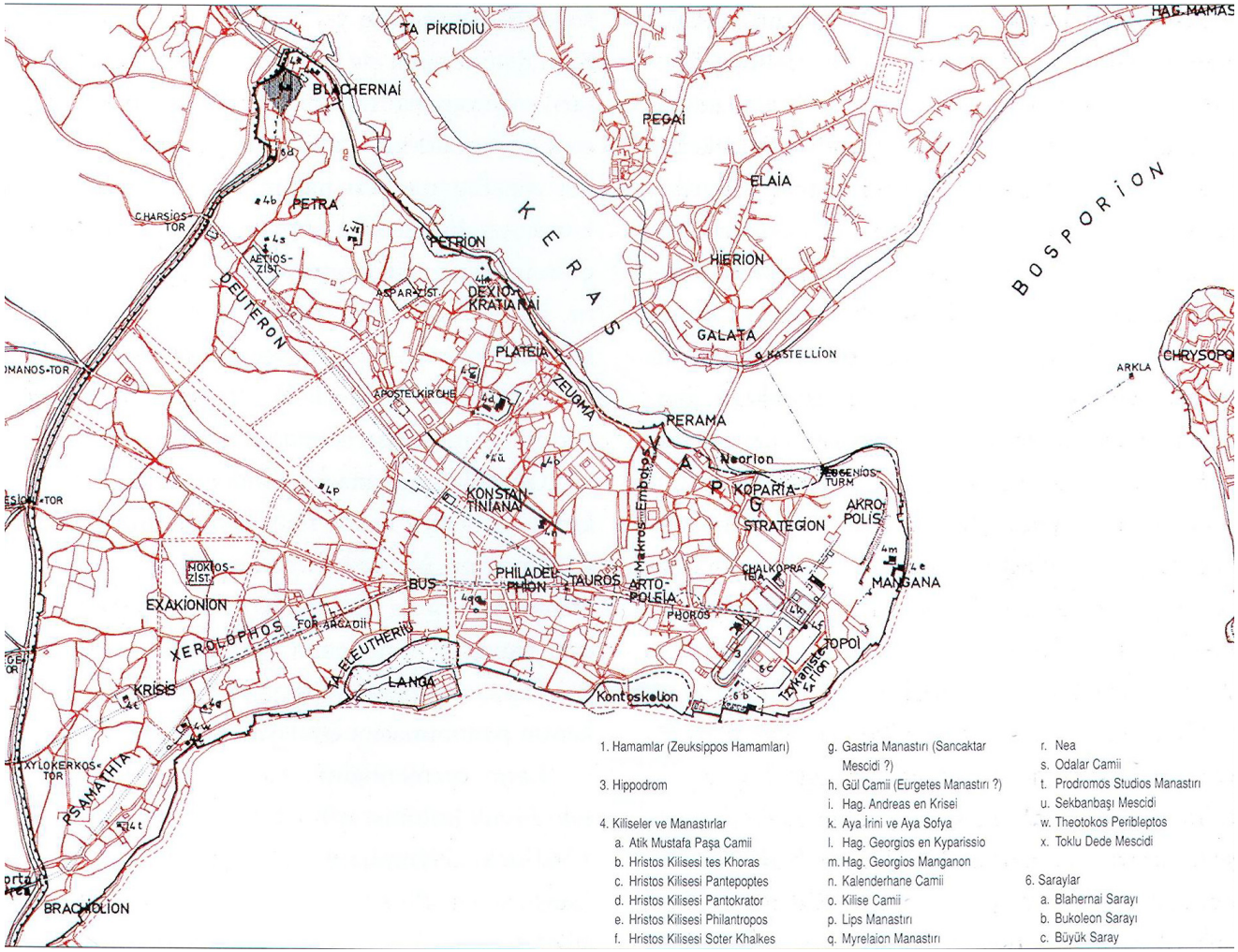
476 yılında Roma İmparatorluğu'nun ikiye bölünmesi, Batı Roma'nın ortadan kalkması ve Doğu Roma İmparatorluğu'na Bizans adının verilmesiyle birlikte Galata da bir Bizans yerleşmesi olarak anılmaya başlanmıştır(Kaptan, 1988).

Harita 2-3: Konstantinopolis (4–7 YY) (Wolfgang, 2001)

İlkçağ döneminin sonlarına doğru Galata'ya İstanbul'un 13. idari bölgesi olarak 'Regio Sycena' adı verildiğinden bahsedilmişti ancak bazı kaynaklara göre de İstanbul'un 14 bölgeye ayrılması ve Galata'ya Regio Sycena adının verilmesinin 528 yılında İmparator İoustinianous'un bölgeyi imar etmesi ve yeni surlarla çevirmesinden sonra olduğu iddia edilir (Kaptan, 1988).

6.yy sonlarında deniz kenarında bir sur inşa edilip ondan karşıya Stamboul'daki bir kuleye yüzen kütüklerden oluşan bir engel uzatılarak Haliç'e dost olmayan gemilerin girişi önlenmiştir. (Taylor, 2000)

Harita 2-4: Konstantinopolis (8–12 YY) (Wolfgang, 2001)

10. ve 11. yüzyıllarda, Bizans'ın içinde yabancıların etkinliklerinin artması,. Galata'yı giderek daha hareketli ve kozmopolit bir liman şehri haline getirmiştir. 11. yüzyılda, Bizans'ın sıkıntıda olması ile İstanbul'un, bu yüzyılda Akdeniz Havzası'nın en büyük şehri olması, bu şehrin herkesin hedefi haline gelmesine yol açmıştır. (Kaptan, 1988)

Ceneviz Dönemi

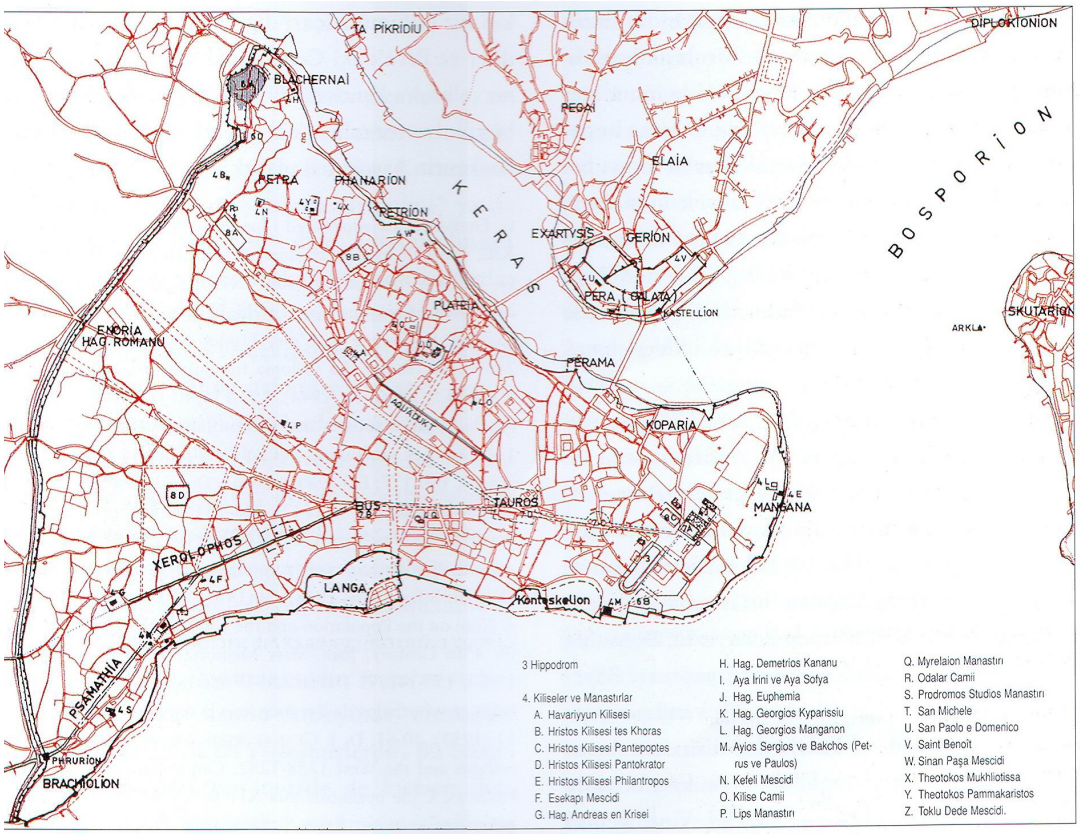
I. Manuel Komnenos zamanında (1143–1180) Bizans'tan imtiyazlar elde etmeye başlayan ve Haliç kıyısına yerleşen Cenevizliler, şehrin 1204'te Latinler tarafından istila edilmesi üzerine yerlerini Venedikliler'e kaptırmışlardır (Eyice, 1994). Latinlerin, şehirde kurdukları devlet, Bizans halkı tarafından benimsenmemiştir. Şehri Latinlerden 1261'de geri alarak tekrar Bizans idaresini kuran İmparator VIII. Mikhael (1261–1282), 1260'ta imzalanan ve 13 Mart 1261'de tekrar onaylanan Nif (Nymphaion - bugünkü Kemalpaşa) dostluk ve ticaret antlaşması ile Cenevizliler'in ticaret loncasına, saray, kilise, hamam, fırın, ev, dükkan yapmalarına izni veriyor, konsolosluk hukukunu tanıyarak serbest ticaret yapmalarını öngörüyordu (Eyice, 1994). Cenevizliler bu antlaşmadan sonra Bizans aleyhine hazırlıklara girişmişler, bunun sonucu olarak hem Bizans'tan kovulmuşlar, hem de surları yıktırılmıştır. Bundan sonra, tekrar, 1267'de yerleşme izni alabilmişlerdir (Eroğlu, 1997). 1267 yılı, Galata'nın bir daha birleşmemek üzere, Bizans'tan ayrıldığı yıldır. (Kaptan, 1988)

Bizans'ın içinde, fakat ondan tamamen ayrı olarak, Podestalar tarafından yönetilen Galata, mantıklı ticari tutumu, gümrük gelirlerinden elde ettiği para ve güçlü donanması ile Bizans'ın gerilemesine karşın, daha da güçlenmiştir. (Eroğlu, 1997) Bizans zayıfladıkça, Ceneviz kolonisinin sınırları genişlemiş ve Azapkapı - Şişhane - Galata Kulesi, Tophane çevresine kadar yayılmıştır. Cenevizliler bir yandan sınırlarım genişletirken, bir yandan Osmanlılar ile ilişkilerini geliştirmişseler de bu ilişkiler her zaman iyi gitmemiştir. (Eyice, 1994)

Şekil 2-3: İstanbul'un Eski Haritası, Hartman Schedel,1493 (Kayra, 1990)

Nitekim Osmanlılar'ın İstanbul'u fethi sonrasında, Cenevizlilerin Galata'daki hakimiyeti sona ermiştir. Osmanlılar'dan gelebilecek bir tehlike için önceden önlem almak ister gibi Cenevizliler, İstanbul kuşatmaları sırasında Osmanlılar ile işbirliği içinde olmayı tercih etmişlerdir. İlk olarak 1387 yılında, Osmanlılar, Cenevizliler ile anlaşarak, İstanbul'u kuşatacakları zaman, Galata'dan yararlanma hakkı aldılar (Kaptan, 1988). Sırasıyla, 1391, 1395, 1397 yıllarında gerçekleşen ilk üç İstanbul kuşatması sırasında Cenevizliler, sürekli Osmanlıların yanında olarak, kuşatmalarda Galata'dan yararlanmalarına izin vermişlerdir. Ancak, 1399 yılında, Osmanlılar bu kez, Galata'yı ele geçirmek istediklerinde, Fransız kuvvetleri Cenevizliler'in yardımına geldiği için Galata'nın Osmanlılar tarafından ele geçirilme girişimi başarısızlığa uğramıştır Osmanlılar, Bizans'a saldırdıkça, karşılarında Doğu Akdeniz'de Venedik gibi güçlü bir rakip buluyorlardı. (Kaptan, 1988).

Harita 2-5: Konstantinopolis (13–15 YY) (Wolfgang, 2001)

Osmanlıların, Ceneviz yardımını kabul etmelerinin nedeni de buydu. 1400, 1411 ve 1438 yıllarında İstanbul'u kuşatan Osmanlılar, toplam 6 kuşatmada da başarılı olamamıştır. 1437'de Bizans, Galata'yı ele geçirmek istemiş ama başarılı olamamıştır. Latin İmparatorluğu işgalinden sonra bir türlü eski gücüne sahip olamayan Bizans, İtalya'ya giderek kiliselerin birleşmesini kabul etmiştir. Bizans'ın bu birleşmeyi kabul etmesindeki asıl amaç, Osmanlılara karşı, Latinlerin desteğini sağlamaktır. Bu karar da karışıklıklara neden olunca, Bizans'ta artık huzur ve güvence kalamamıştır. (Kaptan, 1988).

2.3. OSMANLI DÖNEMİ

Fetihten sonra Galata, İstanbul'un başlıca ticaret merkezi olma özelliğini sürdürmeye devam etmiş ancak, bir İstanbul mahallesi haline dönüşmeye de başlamıştır. Bölge, niteliksel açıdan diğer yörelere göre ayrıcalığını ve özgünlüğünü her dönem korumuştur. Örneğin limanı ve bölgedeki yabancıların yoğunluğu, tarih boyunca

Galata'da, İstanbul'un başka yerlerinde olmayan, çok sayıda meyhanenin bulunmasına neden olmuştur. 17.yüzyılda Kanuni'nin Fransızlara tanıdığı kapitülasyonlarla Galata, Akdeniz'in en önemli liman şehirlerinden biri haline gelmiştir. Galata, bu dönemde de 'Ticaret Şehri' ve 'Liman Şehri' olarak şehirsel kimliğini korumaktadır. (Akın, 1998)

Galata'da, Osmanlı Dönemi başladığında, halk değişmese de yeni dönem kendini bir takım olaylarla belli etmiştir. Bu dönemde, Galata'nın şehirsel hafızasını etkileyebilecek en önemli olaylarından biri, Fatih'in, 'şehrin sahibi olduğunu ispat etmek için Galata'yı çevreleyen sur duvarlarının bir kısmını yıktırmasıdır. Bu dönemde, Azapkapı bölümü ilk yıkılan Galata surlardır. İlkçağlardan beri Galata'da, egemenliğin simgesi olarak her dönem karşımıza çıkan sur duvarları, yeni bir imparatorluğun her gelişinde yıktırılmış ve sonra yeniden yaptırılmıştır. (Üsdiken, 1999).

Fatih'in Cenevizlilere tanıdığı haklara rağmen, Osmanlı-Türk Devleti topraklarının bir parçası olmaktan kurtulamayan Galata'da, her dönem olduğu gibi bu dönemde de dini yapılarda değişiklik olmuştur. Yapım yılı ve yaptıranı tartışmalara neden olan San Paolo veya San Domenico Kilisesi olarakta bilinen bugünkü Arap Cami, Fatih tarafından camiye çevrilmiş, bölgedeki Müslüman nüfus olan İspanya'dan gelen Endülüslü Arapların kullanımına verildiği için de adı 'Arap Camii' olarak değiştirilmiştir. Galata'nın Cenova devrine ait kiliselerinden yanında bir de hastanesi olan San Antonio Kilisesi 1606'da kalkmış, yerine Kemankeş Mustafa Paşa Camii yapılmıştır. 17.yüzyılda kulesi ile mozaikleri görülebilen büyük San Francesco Kilisesi 1639'da tahribe uğramış, kalanı 1606'da yanmış ve yerine 1696'da el konularak, arsasına 1697'de Yenicami yapılmıştır. 1936'da yıktırılan bu camiin yerinde bugün hırdavatçılar çarşısı vardır. Cenevalılar'ın katedrali olan San Michele (1544–1550) yılları arasında kaybolmuş ve yerine Mimar Sinan, Rüstem Paşa kervansarayını yapmıştır. (Eyice, 1969)

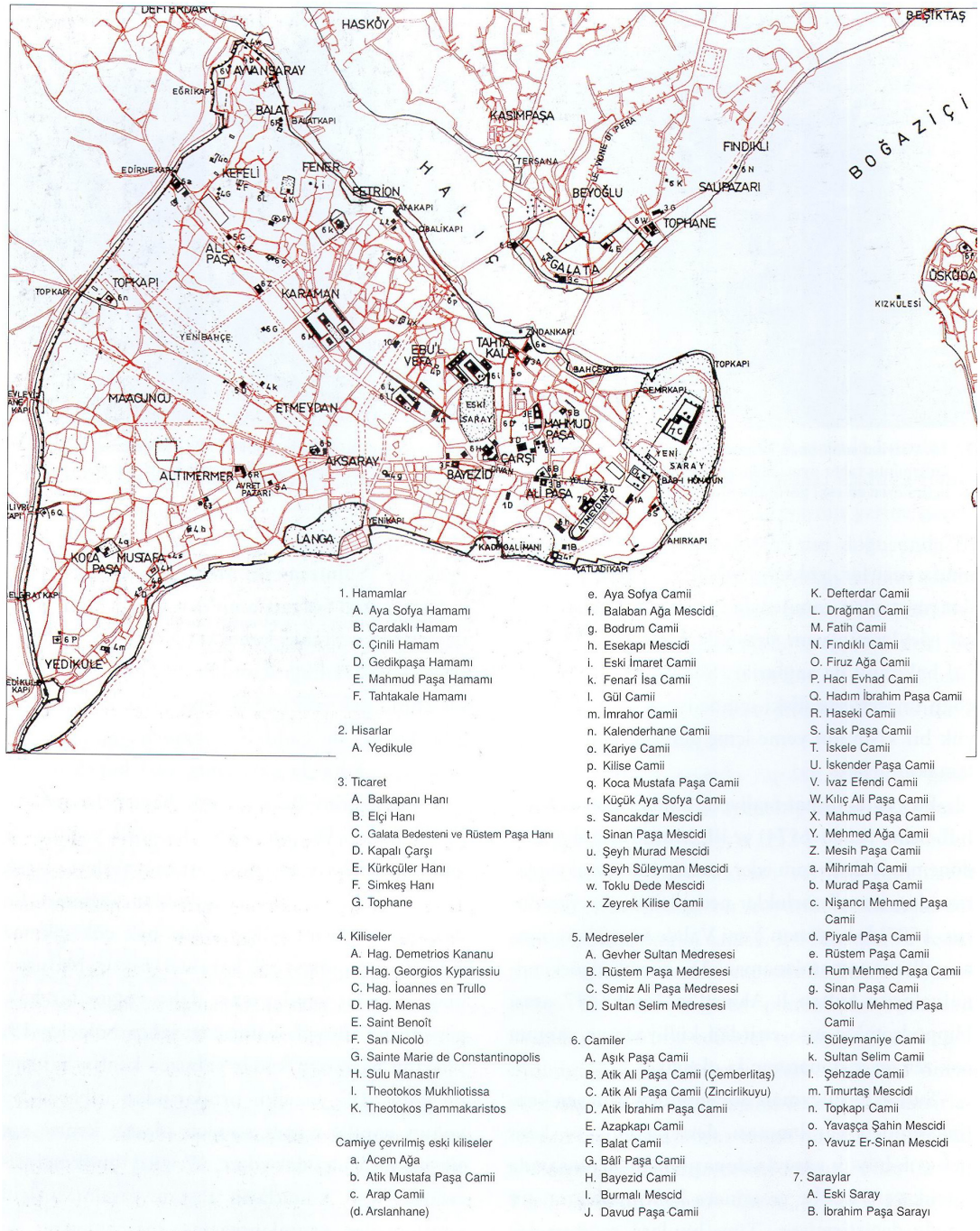
1477 sayımına göre Galata nüfusu (hane olarak), 535'i Müslüman, 592'si Rum, 332'si Frenk (Avrupalı), 62'si Ermeni olmak üzere toplam 1521'dir. (İnalcık, 1994). Bu sayıma göre nüfusun %38,9'luk bölümü ile Rumlar, Galata nüfusunun en büyük payına sahiptirler. %35.2'lik payla Müslümanlar, Rumları takip etmektedirler. Bu

dönemde İstanbul nüfusunun yaklaşık %60'ını oluşturan Müslümanlar, Galata'da bir azınlık oluşturmaktadırlar. Galata'da, nüfusun ancak beşte biri kadarı Avrupalılardan oluşmaktadır. Yani 1453 tarihinden önceki nüfus yapısı değişmiştir. Yine de, Galata, şehirsel hafızasında her zaman 'kozmopolit nüfus yapısını korumuştur. Bu özelliğinden dolayı da tipik bir Akdeniz liman şehri özelliği göstermektedir (Kaptan, 1988).

Galata'ya ilkçağlardan beri bakıldığında, hep parçalı bir idari sistem görülmektedir. İlkçağ Dönemi'nde bilinen Galata'nın 5 mahallesi, Cenevizliler Dönemi'nde bölge sınırlarının genişletilmesiyle sayılarını fazlalaştırmışlardır. Osmanlı Dönemi'nde genişletilmiş topraklarda oluşan mahalle sayısı 61'e ulaşmıştır. Ayverdi, fetihten sonraki mahalle gelişimleri hakkında "*İstanbul'da fetihden sonra teşekkül eden mahallelerin ekserisi birer suretle feth-i mübîne hizmet etmiş şahsiyetlerin, cami, mescid, hamam gibi vakıfları etrafında teşekkül etmiş olup hâlâ namlariyle yâdolunmaktadır."* (Ayverdi, 1958) demektedir: Nüfustaki değişimler mahallerin isimlerinin de değişmesine neden olmuştur. Ayverdi, İstanbul'da yeni oluşan mahallelerin yapıları hakkında ise şunları söylemiştir: "*...yeni teşekkül eden mahalleler Türk ismi aldığı halde kasabanın şark cihetindeki mahallelerden bir çoğu Frenk, Rum, ve Ermeni isimleriyle yâd edilmiştir. Adetleri de ufacık sahaya nazaran pek çok denebilecek raddede idi; bu yüzden sahaları pek dardı. Bu mahallelerin bir çoğu serbestçe hayât ve ticaret imkânına sâhib aslî sekenenin nüfuzlularının meskenleri etrafında teşekkül etmiş, bir yandan da Türk ahâli yeni mahalleler kurmuşlardır*." (Ayverdi, 1958). Eldem ise mahallelerin yeniden isim alma süreçleri hakkında, "*bu 61 mahalleden bir kısmı Türk isimlerini ve mahal namlarını taşıdığı halde ikinci yarısı Frenk, Ermeni ve Nasranî kaydıyla gösterilen hep Hıristiyan namlarını almıştır. Hâlbuki Hadîka'nın yazıldığı 18.asırda bütün mahalleler Türk ismine raptolunmuşdur*." (Eldem, 1992) demektedir.

Sadrazam Sokulu Mehmet Paşa için Mimar Sinan'a 1577'de yaptırılan Azapkapı Camii ile bugün yazık ki yıkılıp yerine Hırdavatçılar Çarşısı yapılmış olan Yeni Cami bu eserlerden sayılabilmektedir. Galata'ya Müslüman halkın geldiğinin göstergesi olan camii ve mescitlerden Müeyidzade Mehmet Efendi Mescidi, dönemin mimari karakterini günümüze kadar korumaktadır. Mehmet Paşa'nın 1705'te

yaptırdığı Valide Medresesi ile 1734'te yapılan Saliha Sultan Mektebi ise Galata'da Osmanlı Dönemi eğitim yapılarındandır. Galata'da ayrıca Türk klasik mimari üslubunda kare planlı ve dokuz kubbeli büyük ve haşmetli bir bedesten bulunmaktadır. (Eyice, 1969)

1. Hamamlar
   - A. Aya Sofya Hamamı
   - B. Çardaklı Hamam
   - C. Çinili Hamam
   - D. Gedikpaşa Hamamı
   - E. Mahmud Paşa Hamamı
   - F. Tahtakale Hamamı

2. Hisarlar
   - A. Yedikule

3. Ticaret
   - A. Balkapanı Hanı
   - B. Elçi Hanı
   - C. Galata Bedesteni ve Rüstem Paşa Hanı
   - D. Kapalı Çarşı
   - E. Kürkçüler Hanı
   - F. Simkeş Hanı
   - G. Tophane

4. Kiliseler
   - A. Hag. Demetrios Kananu
   - B. Hag. Georgios Kyparissiu
   - C. Hag. İoannes en Trullo
   - D. Hag. Menas
   - E. Saint Benoît
   - F. San Nicolò
   - G. Sainte Marie de Constantinopolis
   - H. Sulu Manastır
   - I. Theotokos Mukhliotissa
   - K. Theotokos Pammakaristos

Camiye çevrilmiş eski kiliseler
   - a. Acem Ağa
   - b. Atik Mustafa Paşa Camii
   - c. Arap Camii
   - (d. Arslanhane)

   - e. Aya Sofya Camii
   - f. Balaban Ağa Mescidi
   - g. Bodrum Camii
   - h. Esekapı Mescidi
   - i. Eski İmaret Camii
   - k. Fenarî İsa Camii
   - l. Gül Camii
   - m. İmrahor Camii
   - n. Kalenderhane Camii
   - o. Kariye Camii
   - p. Kilise Camii
   - q. Koca Mustafa Paşa Camii
   - r. Küçük Aya Sofya Camii
   - s. Sancakdar Mescidi
   - t. Sinan Paşa Mescidi
   - u. Şeyh Murad Mescidi
   - v. Şeyh Süleyman Mescidi
   - w. Toklu Dede Mescidi
   - x. Zeyrek Kilise Camii

5. Medreseler
   - A. Gevher Sultan Medresesi
   - B. Rüstem Paşa Medresesi
   - C. Semiz Ali Paşa Medresesi
   - D. Sultan Selim Medresesi

6. Camiler
   - A. Aşık Paşa Camii
   - B. Atik Ali Paşa Camii (Çemberlitaş)
   - C. Atik Ali Paşa Camii (Zincirlikuyu)
   - D. Atik İbrahim Paşa Camii
   - E. Azapkapı Camii
   - F. Balat Camii
   - G. Bâlî Paşa Camii
   - H. Bayezid Camii
   - I. Burmalı Mescid
   - J. Davud Paşa Camii

   - K. Defterdar Camii
   - L. Dragman Camii
   - M. Fatih Camii
   - N. Fındıklı Camii
   - O. Firuz Ağa Camii
   - P. Hacı Evhad Camii
   - Q. Hadım İbrahim Paşa Camii
   - R. Haseki Camii
   - S. İsak Paşa Camii
   - T. İskele Camii
   - U. İskender Paşa Camii
   - V. İvaz Efendi Camii
   - W. Kılıç Ali Paşa Camii
   - X. Mahmud Paşa Camii
   - Y. Mehmed Ağa Camii
   - Z. Mesih Paşa Camii
   - a. Mihrimah Camii
   - b. Murad Paşa Camii
   - c. Nişancı Mehmed Paşa Camii
   - d. Piyale Paşa Camii
   - e. Rüstem Paşa Camii
   - f. Rum Mehmed Paşa Camii
   - g. Sinan Paşa Camii
   - h. Sokollu Mehmed Paşa Camii
   - i. Süleymaniye Camii
   - k. Sultan Selim Camii
   - l. Şehzade Camii
   - m. Timurtaş Mescidi
   - n. Topkapı Camii
   - o. Yavaşça Şahin Mescidi
   - p. Yavuz Er-Sinan Mescidi

7. Saraylar
   - A. Eski Saray
   - B. İbrahim Paşa Sarayı

Harita 2-6: 15–16 yy'da İstanbul- (Wolfgang, 2001)

Osmanlı Dönemi'nde Galata'ya kazandırılan diğer önemli mimari yapılar ise çeşme ve sebillerdir. Bu dönemde şehrin dışındaki bentlerden akarsu getirilmiş ve su ihtiyacı 16–18. yüzyıllara ait çok sayıdaki umumi çeşmeler ile karşılanmıştır. (Eyice, 1969)

Osmanlı Dönemi Galata semtine ait diğer bir önemli eser ise Galata Mevlevihanesi'dir. Kulekapı Mevlevihanesi veya halk arasında Galib Dede Dergâhı olarak da bilinen Galata Mevlevihanesi, İstanbul'daki ilk büyük Mevlevi kuruluşu olma özelliğini taşımaktadır. Mevlevihane, II. Beyazıt dönemi (1481–1512) vezirlerinden İskender Paşa'nın Galata sırtlarındaki av çiftliğinde 1491'de inşa edilmiştir. (Işın, 1994)

Şekil 2-4: Matrakçı Nasuh, Pera-Galata, 1533 (Kayra, 1990)

Matrakçı Nasuh Galata minyatüründe, Buondelmonti ve Vavassore'nin İstanbul minyatürlerinde ve Jerome Maurond'ın 16.yy.ın ortalarında yazmış olduğu seyahatnamesinden anlaşıldığına göre Galata sırtlarında yalnızca bağ evleri

bulunmaktadır. Elçilik mektuplarının tarih kısmına "*Pera Bağlarından*" diye yazılması bunun işaretidir.(Akın, 1998)

17.yy. başlarında Beyoğlu Galatasaray'a kadar uzanmaktaydı ve Dörtyol mevkii de merkezi oluşturmaktaydı. Galata'yı Beyoğlu'na bağlayan yolu açabilmek için birçok harap ev yıkılmıştır. Beyoğlu'ndaki tüccarların evleri geniş, sağlam, iç açıcı evlerdi ve konumlarından dolayı olağanüstü bir manzaraya sahiptiler. Beyoğlu'nda Balıkpazarı çevresi 17.yy'ın sonlarında gelişmeye başlamıştır.(Akın, 1998)

Şekil 2-5: Meisner 1638,İstanbul (b, net, 15.05.2008)

19. yüzyılda Osmanlı'da hakim olan sosyal, politik, ekonomik, kültürel ve toplumsal dönüşümler Galata'yı da etkileyerek, bu dönüşümler, hızlı bir nüfus artışına ve hızlı bir şehirleşmenin başlamasına neden olmuştur. İstanbul, anıtsal camileri ile yatayda gelişmiş ahşap konutların tanımladığı 'geleneksel' siluetini korurken, Haliç'in karşı kıyısındaki Pera ya da Beyoğlu, yoğunlaşan yeni bina tipleri ve yüksek kargir yapılarıyla 19. yüzyıl Avrupa şehirlerini anımsatmaktaydı (Enlil, 1999). Her ne kadar yeni yapılar, cepheleriyle Avrupai bir görünüme bürünmüşlerse de plan tiplerinde yerel yapı geleneklerinin izleri görülmekteydi. Galata'da gelişen yeni konutları Avrupa'dakilerden ayıran başka özellikleri de bulunmaktaydı. Apartman-konut batı ülkelerinde endüstrileşme sürecine paralel olarak, yeni orta tabakalar denen sayılan hayli kabarık olan memur ve işçilerin konut sorununu çözmek amacıyla ortaya çıkan bir şehir konutu tipi iken, Galata ve Pera bölgesinde ortaya çıkan apartman-konutlar batıdakinin aksine işçi ve memurlara yönelik bir alt tabaka konutundan çok, Galata-

Pera burjuvazisi ile onların memurlarına yönelik bir üst tabaka konut biçimi olarak ortaya çıkmıştır. (Sunalp, 1999).

Galata'daki şehirsel dokuyu oluşturan yapıların mimari özelliklerinin Osmanlı Dönemi'nde değişmesine iki önemli olay sebep olmuştur. Bunlardan ilki 1509 yılındaki 'Küçük Kıyamet Zelzelesi' diye de adlandırılan büyük İstanbul depremidir. Bu depremden sonra, şehirde ahşap yapı geleneği başlamıştır. Ceneviz döneminin depremde yıkılmamış taş yapılarının yanında Osmanlı'nın geleneksel ahşap evleri çok farklı bir doku oluşturmuştur. Bu durum, **1817** yılında, İsveç Elçiliği'nden çıktığı söylenen ve **'Büyük Tophane Yangını'** olarak adlandırılan yangına (Kaptan, 1988) kadar böyle devam etmiştir. Ancak, adı geçen yangının Galata'nın büyük bir bölümünü yakması üzerine bu sefer de şehrin dokusuna kargir evler hakim olmaya başlamıştır. Galata'da Osmanlı Dönemi sırasında meydana gelen yangınlar sonrasında, sokak dokusunda bir takım düzenlemeler yapılmasına rağmen bu düzenlemeler genellikle yanan bölge ile sınırlı kalmış, çoğu kez yeniden inşa edilen mahallelerin çevreleriyle bağlantıları ihmal edilmiştir. (Çelik, 1996)

Bu Dönemde Galata şehir dokusunun önemli bir öğesi olan köprü gündeme gelmiştir. Karaköy ile Eminönü arasını bir köprüyle birleştirme girişimi ilk kez II. Beyazıt tarafından yapılarak, bu köprüye Criscedid ya da Valide Köprüsü de denmiştir. III. Napolyon'un İstanbul'a gelişi dolayısıyla bu köprünün yerine Abdülaziz'in emriyle 1863'te tahtadan, daha geniş ve gösterişli ikinci bir köprü yapılmış, Eski köprü de Unkapanı Köprüsü'nün yerine alınmıştır. (Sakaoğlu, 1995)

Galata surların büyük bir bölümü, 1864 yılında İstanbul'u yenileştirmek ve güzelleştirmek amacıyla Galata-Beyoğlu bölgesinde, Servet Paşa başkanlığında kurulan Altıncı Daire (Belediye Bölgesi) teşkilatı tarafından yıktırılmıştır çünkü Osmanlı yönetici elitine göre, güzellik, şehir tasarımında 'düzenlilik' demekti. Şehrin imajının yenileşmesi hakkında hazırlanan hükümet raporlarında kullanılan anahtar kavramlar her zaman 'süsleme', 'düzenleme' ve 'yolların genişletilmesi' olmuştur. (Çelik, 1996)

14 belediye dairesine ayrılan İstanbul'un Altıncı belediye dairesi olan Galata, belediyenin bu yenileme ve düzenleme çalışmalarında pilot bölge olarak seçilmiştir.

Bunun nedeni, bu bölgenin o dönemde en gözde semt olması ve Avrupalı nüfusun burada bulunmasıdır (Yıldırım, 1996).

19.yy.ın birinci yarısında yine de Beyoğlu tamamen işleyen bir şehir görünümünde değildi. Yollar bakımsızdı ve arabalar çok nadir olarak kullanılıyordu. Bu dönemin en belirgin sokakları Kumbaracı Yokuşu, Dörtyol, Asmalı Mescit, Tozkoparan, Yüksek Kaldırım ve Pera Caddeleri'dir. 1813'te Galata Surları dışında yer alan Şahkulu Mahallesi'nin yeni yeni geliştiği ve 19.yy.ın ikinci yarısında da surların yıkılmış olduğu anlaşılmaktadır..(Akın, 1998)

İlk belediye örgütünün ''Altıncı Daire'nin'' bu bölgedeki yolların genişletilmesi ve kaplanması, İstiklal Caddesi ve sokakların gazla aydınlatılması, adlandırılması ve evlerin numaralandırılması, Galata surlarının yıkımı ve surlara ait hendeklerin kapatılması, İstiklal Caddesi'nin genişletilmesi, bölgenin su sorununun çözümüyle ilgili çalışmalar, Galata bölgesiyle sınırı oluşturan Tepebaşı'ndaki Küçük Mezarlık (Petit Champs des Morts) ve Taksim dolaylarındaki Büyük Mezarlık (Grand Champs des Morts) alanlarının kaldırılması gibi faaliyetleri, günümüz Beyoğlu'sunda hala korunan uygulamalarıdır..(Akın, 1998)

Altıncı Daire'nin **1859'**daki ilk uygulamaları arasında, Tophane-Karaköy Köprüsü ana aksının genişletilmesi çalışmaları görülmüştür. Kış aylarında ara verilen çalışmalara, baharla birlikte yeniden başlanmıştır. Örneğin 1859 Mayıs'ında Petit-Champs'daki (Tepebaşı çevresi) evlerin önlerinde kaldırım düzenlemeleri yapılmış, bu bölgedeki yapıların kanalizasyon sorunlarına çözüm için kaplamalar kaldırılmıştır. Aynı yılın sonbaharında Karaköy Köprüsü ile Voyvodalık arasındaki kaldırım ve kanalizasyon çalışmalarına başlanmıştır. Bu uygulamaların Avrupa'dakilere uygun bir biçimde gerçekleştirildiği ve yolun yeniden kaplanacağı belirtilmiştir. Ayrıca bu bölümün başarılı olması halinde, aynı uygulamanın zaman kaybedilmeden Pera Caddesi boyunca da devam ettirileceği belirtilmektedir. Görüldüğü gibi VI. Daire, kuruluşunun hemen ardından, tüm İstanbul için örnek belediye olma çabaları içine girmiştir. Amaçlanan Galata ve Pera'yı, içinde yaşayanlara memnun edecek, düzenli ve temiz bir hale getirmektir. Bu yıllarda, Mevlevihane ile Galata Kulesi arasındaki aks (bugünkü Galip Dede Caddesi) üzerindeki çalışmalar etkin bir biçimde sürdürülmüş, Avrupa başkentlerinin bakımlı

sokaklarındaki yer döşemesi ve yolun iki yanındaki düzenli kaldırım uygulaması burada da gerçekleştirilmiştir. Bunu, Kalyoncu Kulluğu'nu Grand-Champs'a (Taksim çevresi) bağlayan yolun tesviyesi, kanalizasyon sorunlarının çözümlenmesi ve yolun döşenmesi çalışmaları izlemiştir. Böylece bu bölgelerde oldukça sık tekrarlanan yangınların ulaşımı engelleyen kalıntı ve yıkıntılarının yanısıra yoldaki engebeler ve tehlikeli çukurların da ortadan kaldırıldığı görülmüştür..(Akın, 1998)

1860'lardan başlayarak, Küçük Mezarlık alanının açılması ve yerine park yapımı, bölgenin kamuya açık yeşil alan gereksinimi ve Avrupa şehirlerinde olduğu gibi haftada bir gün ve bayramlarda içinde müzik de çalınan bir parkın eksikliği fark edilmiştir. .(Akın, 1998)

Galata ve Pera bölgelerinin önemli özelliklerinden biri de, mezarlık alanlarıydı. 19.yy'ın ikinci yarısına dek bu mezarlıklar, bölgenin genel görünümünde yeşil yoğunluklar olarak göze çarpmaktadır. Gerek gravürlerde, gerekse de dönemin fotoğraflarında bu özelliği sık sık gözlemek mümkündür. Sözkonusu mezarlık alanlarından Küçük Mezarlık adıyla anılan ilki, Galata bölgesinin üst kesiminde Tepebaşı, Şişhane, Kuledibi yöresindeydi. Büyük Mezarlık ise, Taksim'den başlayarak Ayazpaşa-Gümüşsuyu bölgesini içeren ve Fındıklı'dan sahile dek uzanan geniş alanda yer almaktaydı. .(Akın, 1998)

Mezarlık alanlarının tamamen kaldırılması ve çevresinin düzenlenmesi çalışmaları, 20.yy'ın ilk yarısına dek sürmüştür.1859 yılı sonunda VI. Daire'nin en büyük icraatı, Küçük Mezarlığın dörtte üçünü yola katarak Mevlevihane önündeki aksı genişletmesi ve Pera ile Galata arasındaki dik çıkışın eğimini, arabaların çıkışına uygun bir biçimde azaltması çalışmaları olmuştur. Ayrıca Kasım 1859'da VI. Daire'nin çalışmalarıyla gerçekleştirilen Galata ve Pera planı yayınlanmıştır. .(Akın, 1998)

1861 yılı, düzenlemeler açısından belediyenin önemli çabalarda bulunduğu bir yıldır. Karaköy Köprüsü ile Galata Gümrüğü arasındaki ana aksı kapatan niteliksiz yapı ve barakaların kaldırılmasına çabalanmıştır. Pera Caddesi'nin genişletilmesi ve bölgenin en önemli ve görkemli aksı olarak vurgulanması, VI. Daire'nin başlıca hedeflerinden biridir. Özellikle Galata'da yollar genişletilmiş, havagazıyla

aydınlatılmış, eski Ceneviz yapıları yıkılmış ve yerlerine belki daha sağlam olmayan, ancak modern bir mimari sergileyen yapılar yapılmıştır. .(Akın, 1998)

1864 yılının sonlarında, yine Pera Caddesi'nin genişletilmesi çalışmalarında bulunulduğu görülmüş, bu amaçla Ağa Cami'nin çevre duvarı yıkılmıştır. 1864 yılında VI. Daire'nin en önemli uygulaması, Galata surlarını yıkması olmuştur. Bölgenin yeniden düzenlenmesi sırasında girişilen bu çalışma, Galata'nın Cenevizlilerden 19.yy'ın ikinci yarısına dek ayakta kalabilmiş olan, en özgün tarihi belge değerinin ortadan kalkmasına neden olmuştur. .(Akın, 1998)

1870 yılı başında Büyük Mezarlığın bir kısmının parka çevrilme çalışmalarına başlandığı ve üzerinden 6 yıl geçtikten sonra Taksim Bahçesi'nin, çok kalabalık dinlenme ve eğlence alanına dönüştüğü görülmektedir. 26 Temmuz 1880'de Tepebaşı Bahçesi açılmıştır. .(Akın, 1998)

1875'te tünelin hizmete girmesiyle yoğun iş merkezi Galata'nın Pera'ya bağlanması, bölgedeki apartman-konutlaşmaya ivme kazandırmıştır (Sunalp, 1999).

Dönüşümler sadece konut yapılarıyla sınırlı kalmamış, imparatorluğun dış ticaret ve yabancı sermayeye açılması da bankalar, sigorta şirketleri, ticaret firmaları gibi kurumların şehre girmesine sebep olmuştur. Böylelikle Galata, uluslararası ticaretin yoğunlaştığı bir merkez olarak gelişerek şehrin prestij merkezi haline gelmiştir. Galata'nın önemli bir iş bölgesi haline gelmesi, bölgenin yukarı kesiminde bulunan ve konut bölgesi olan Beyoğlu ile ilişkisinin yoğunlaşmasına sebep olmuştur. Bunun sonucunda da 1871 yılında başlanıp 1874 yılında hizmete sokulan tünel yapılmıştır (Enlil, 1999).

19. yüzyılın sonlarına doğru şehrin prestij merkezi haline gelen Galata'ya denizden bakıldığında, düzenli çizgileriyle yüksek ve görkemli binaların siluetleri görülmekteydi. Galata'nın genel karakterini o dönemin bir Osmanlı yazarı şöyle tanımlar: "*Binaların birçoğu yeni ve kagir olduğundan deniz görünüşü pek güzeldir, ancak sokakları dar ve eğri büğrü olduğundan içi o kadar hoş değildir"* (Çelik, 1995)

Osmanlı Dönemi boyunca, imparatorluğun dünya kapitalist ekonomik sisteme eklenmesi ile artan dış ticaret ve Pera'da yabancı devletlerin elçiliklerinin açılması sonucunda Galata'da gerçekleşen sosyo-ekonomik dönüşümler ve gelişmeler ile bunların fiziksel mekana yansıması, bölgenin genel karakterini önemli ölçüde etkilemiştir (İslam, 2003).

Galata'da surların yıkımı ve hendeklerin doldurulması sonucu ortaya çıkan parsellerin satışıyla rant elde etme düşüncesi, Avrupa'daki benzer yaklaşımların Osmanlı Levanten ve gayri Müslimleri tarafından çok yakından izlenerek uygulamaya sokulduğunu göstermektedir.

Yapıların dış görünümlerindeki belediyeyi ilgilendiren türden uyarılar da yine yapı cephelerinde ortak, düzenli ve güven veren bir genel görünüşün sağlanması yönündedir. 1868 yılı sonunda Galata'yla Pera arasını, diğer bir deyişle limanla üst kesimde kalan Pera tepesinin doruğundaki bölgenin arasını bağlayan yeni bir araba yolunun açılması çalışmalarına başlanmış.

1873 yılında Pera ve Kasımpaşa'da başlayan kadastral çalışmalar tamamlanmış, aynı yıl içinde Galata'daki Şehsuvar Mahallesi'nin kadastro planları da yapılmıştır.

VI. Daire tarafından gerçekleştirilen büyük Pera Caddesi'nin genişletilmesi çalışmaları, düzeni bozan bir-iki yapı dışında tamamlanmıştır.

25 Eylül 1877 tarihinde Der Saadet Belediye Kanunu'nun yürürlüğe girmesi, VI. Daire'nin ayrıcalıklı durumunu sona erdirmiştir. Ancak Pera ve Galata alışılageldiği gibi, İstanbul'un diğer bölgelerinden farklı bir biçimde gelişmesini sürdürmüştür. Özellikle Galatasaray-Taksim arasındaki kısım, en şanslı değişimlere açık olan alandır. Burada bölgeye ayrı bir güzellik katan yeni yapılar yapılmıştır. VI. Dairenin, Batılı anlamda ilk belediye örgütü olarak, sınırları içindeki bölgenin düzenli bir biçimde gelişmesi ve Avrupa'daki her türlü yeniliği ilk kez burada uygulamaya çalışması açısından, 19.yy. İstanbul'unun tarihinde özel bir yer tutmaktadır. VI. Daire sayesinde gerçekleştirilen uygulamaların izleri, bugünün Galata ve Pera'sında hala korunmaktadır.

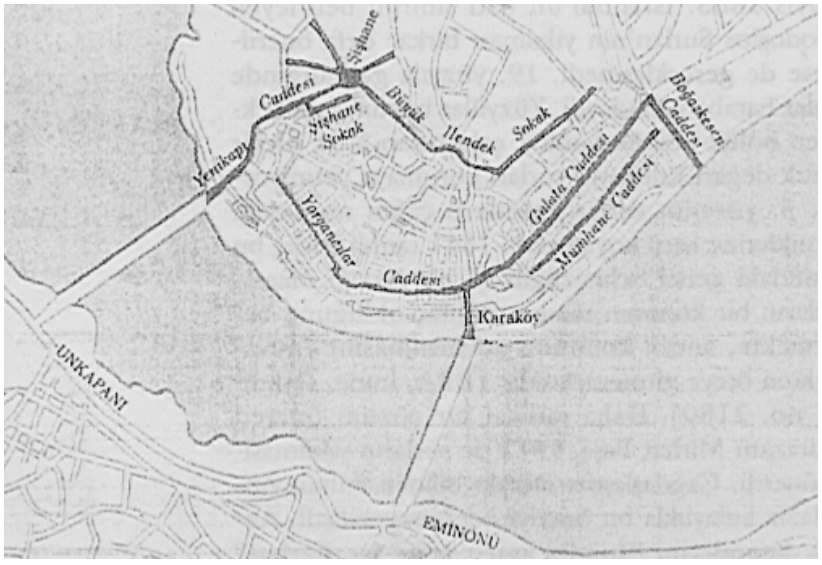

Şekil 2-6: 1910'da 6. Daire ***(Beyoğlu Belediyesi web sayfası)***

Şekil 2-7: 1870'te Galata Surları ve Hendek(*Özel arşiv)*

Bu dönemde konutlar Kasımpaşa ve Tophane yamaçlarından başlayarak Beyoğlu'na yayılmıştır. Tünel-Taksim yolunun Tarlabaşı tarafında mahalleler oluşmuş, Kazancı Yokuşu'nun batısı dolmuş durumdadır. Petits Champs ve Grand Champs mezarlıkları 1860–1864 tarihlerinde kaldırılmış, Galata surları yıktırılmış, yeni yol ve semtler yapılmaya başlanmıştır. 1831'deki yangından sonra cadde güneye doğru gelişme göstermiştir. Kuzey yönü ise 1871'deki büyük yangından sonra genişletilmiştir. Bu tarihten sonra devlet, bölgede ahşap ev yapımını yasaklamıştır. Galata yöresinin etkin iş merkezi oluşu ve bu alanın Beyoğlu'ndaki konut alanlarıyla ulaşım açısından bağlantısının kurulması amacı ile 1873 yılında Avrupa'nın ilk yeraltı metrolarından biri burada yapılmıştır. 1869'da Yüksek Kaldırım'ın planını yapan Fransız mühendis Henry Gravand Beyoğlu'ndaki yoğun yaya hareketinden dolayı, burada metro yapımının gerekliliğini düşünmüş, ancak gerekli desteği sağlayamadığı için İngiltere'de bir şirket kurmuş ve Osmanlı Devleti'nin tünel yapımına dair yetki elde etmiştir. 1871 de çalışma başlamış ve 1874'de tamamlanmıştır. Londra ve New York'tan sonra dünyanın üçüncü ve en kısa tünelidir. İş ve konut bölgeleri arasındaki atlı tramvay trafiğinin giderek yoğunlaşması, tramvay işletmesinin kurulmasını sağlamıştır. Bunun sonucunda da dar sokaklar genişletilmiş, yeni yollar açılmıştır.

Şekil 2-8: Galata ve Pera Arasında Açılan Yeni Caddeler (İBB, 2000)

Beyoğlu yöresinde görülen ulaşıma yönelik bu değişim, konut alanlarında da hızlı bir değişime neden olmuş, önceleri bahçeli olan konaklar sonradan bitişik düzende ve kagir olarak inşa edilmiştir. Konut alanları Beyoğlu'nda daha da genişlemiş ve Tarlabaşı da yerleşim alanı olmuştur. Kültürel faaliyetlere yönelik yabancı girişimler de bu dönemde artmıştır. İstanbul'da ilk tiyatro binalarının kurulması ve etkin bir biçimde aktivitelerini sürdürmesinde öncü bölge, yine Beyoğlu'dur. Fosetti'nin girişimiyle yaptırılan Naum tiyatrosu buna örnektir.1840 tarihli Naum Tiyatrosu, 1870 büyük Beyoğlu yangınına kadar 30 yıl boyunca yörenin en önemli kültür merkezlerinden biri olmuştur (Arseven, 1989).

Beyoğlu'nda modern nitelikte belediye hizmetlerinin uygulanması ve bunun İstanbul'daki diğer semtlere örnek olmasıyla, yaklaşık bir yüzyıl kadar önce binalarda yenileme çalışmaları başlamıştır. Bu yenilemenin her 25 yılda bir yapılması gerektiği aksi halde yenileme ve bakım masraflarının çok yükseleceği Forrester'in çalışmalarında belirtilmiştir. (Akın, 1998).

Beyoğlu gerek şehirsel, gerekse yapısal ölçekte önemli değişimler geçirmiştir. Bölgenin söz konusu fiziksel değişimi, başta çok sık çıkan yangınlarla boşalan alanlardan ve bu alanlarda yeni düzen ve imar kurallarına uygun yapılaşmaların getirilmesinden kaynaklanmaktadır. Özellikle 5 Haziran 1870'te Taksim dolaylarında Feridiye Sokağı'nda çıkan yangın, birkaç koldan ilerleyerek pek çok ahşap ve kagir evi ortadan kaldırmıştır. Böylece bölgede, önemli fiziksel değişimlere hazır geniş boş alanlar oluşmuştur. Taksim-Galatasaray arasındaki, konumları nedeniyle son derece de elverişli olan bu arsalar, giderek önemi artan bölgede, burada oturmayı isteyen yabancıların tercih ettikleri yerler olmuştur. Bu nedenle de İstiklal Caddesi üzerindeki boşalan kısımlar, öncelikle varlıklı Beyoğlu sakinlerince satın alınmış ve buralara yapılan yeni binalarla, caddenin görünümü değiştirilmiştir.

19.yy ortalarından itibaren Beyoğlu'nda çeşitli nedenlerle bölgeye gelen yabancıların konakladıkları oteller, yeni bir yapı tipi olarak yaygınlık kazanmaya başlamıştır.

Oldukça sıkışık bir şehirsel düzen içinde gelişen Beyoğlu bölgesinde, yeşil alan gereksinimini sağlayan park alanları Küçük Mezarlık (Petit Champs des Morts)'ın bir bölümüne açılan Tepebaşı Bahçesi ile Büyük mezarlık (Grand Champs des Morts)'ın bir kısmına açılan şimdiki Taksim Belediye Bahçesi'dir. (Akın, 1998).

Özellikle 19.yy'ın ikinci yarısında Beyoğlu'ndaki imar faaliyetlerinde yabancı gruplardan Dönemin ünlü mimarları büyük etkinlik göstermişlerdir. Bunlardan bir kısmı konut, pasaj vb. yapıların yanısıra, görkemli ve önemli diğer yapı tiplerinin de tasarımcıları olarak adları tarihe geçen tanınmış isimlerdir. Örneğin, İsviçreli mimar G. Fossati, Rus ve Hollanda Elçiliği'nin; Mimar Smith, Naum Tiyatrosu ve Taşkışla'nın; A.Vallaury başta Galata'daki Osmanlı Bankası ve Tütün Reji binası ve Pera Palas olmak üzere çok sayıda yapının; Mimar Barborini Altıncı Daire'nin; Mimar Kampanaki, Belçika Elçiliği ve Aya Trias Rum Kilisesi'nin; Mimar Semprini Santa Maria Draperis Kilisesi'nin; Mimar G. Leoni Amerika Birleşik Devletleri Elçiliği binası olarak kullanılan I. Corpi'nin evinin mimarlarıdır. (Kuruyazıcı, 2005)

Beyoğlu'nda 19.yy'ın ikinci yarısına gelinceye dek oldukça fazla sayıda ahşap yapı bulunmaktaydı. Bölgenin gelişiminde önemli rol oynayan ilk elçilik binalarının da ahşap olduğu bilinmektedir. Sürekli çıkan yangınlarla büyük tahribata uğrayan ve ortadan kalkan bu yapıların yerine kagir bina yapımı, bu dönemde ortaya çıkan Ebniye nizamnameleri, Altıncı Daire'nin önlemleri ve günlük gazetelerin uyarı niteliği taşıyan başyazılarıyla yaygınlaşmıştır. İstanbul'da ahşaptan en hızlı biçimde kâgir ve çok katlı yapılaşmaya geçilen bölge, Galata ve Beyoğlu'dur. 1870 yangınıyla tamamen ortadan kalkan alanların ele alınışı, Beyoğlu'nun yeniden düzenlenmesi ve kâgirleştirilmesinin önemli adımlarından biri olmuştur. Bölgenin konutları, doğrudan sokağa açılan kapıları, üst katlarla aynı pencere düzenini içeren zemin katları, arkada yer alan küçük taşlıklarıyla, genelde dar parselasyon üzerinde gelişen şehir evleridir. Sıvalı ya da taş cephelerde zaman zaman tuğla kullanımı da gözlenmekte, pencere ve balkonlarda demir parmaklıklar, tüm cephede yer alan silme, alınlık, pilastr vb. bezemeler, tarihsel biçimleri tekrarlayan bir anlayışı yansıtmaktadır. Üst katların çıkmaları, altlarındaki demir ya da taş konsollar, çıkma üstlerindeki balkonlarla 19.yy İstanbul konutunun Galata ve Beyoğlu'nda başlayan ve gelişen örnekleri olarak, yeni konut biçim ve özelliklerini sergilerler. (Akın, 1998).

Şekil 2-9: Galatasaray İstiklal Caddesinden Bina Görünüşleri (Özel Arşiv)

Bugün gördüğümüz bütün ünlü, anıtsal ve "*teatral*" görünümlü binalar, 1870 sonrasının eseridir. Bu yapıların içindeki hayat da, Beyoğlu tarihinin en üst düzeyde, en seçkin dönemini sergiler. Tarlabaşı'ndan aşağılara doğru kalite ve ekonomik düzey istiklal caddesi ve ona açılan sokaklara göre düşmekle birlikte genel tablo, kimseyi rahatsız etmeyecek kadar düzgündür. (Akın, 1998).

Beyoğlu'nda, Tokatlıyan Oteli yerinde önceleri bir tiyatronun 1880, Tepebaşı'nda ilk düzgün şehir parkı ile tiyatrosunun 1881, D'Andria Pasajı'nın 1882, Çiçek Pasajı'nın 1875, Pera Palas'ın 1896, Suriye Pasajı'nın 1908 tarihli oluşları da bir rastlantı olmayıp bir tarih diliminin bütün sosyal ve ekonomik kesitini gösterir. Bu kesit, Şark'ta, Avrupa yaşamına en yakın düzeydeki hayatı sergiler. Şişhane Meydanı'nda görkemli bir apartman olan Freige binası ile ziyaretçilerini karşılayan bu dönem Beyoğlu'su, yine benzer binaları barındıran aşağıdaki Galata'dan, belirgin bir şekilde kendisini ayırır. Galata'daki benzer binalar banka, sigorta şirketi, ticaret ortaklığıdır. Oysa Şişhane'den itibaren yükselen taş ve özenli binaların hemen hepsi konuttur. (Akın, 1998).

Şekil 2-10: Tepebaşı Tiyatrosu ve Park Düzenlemesi (Özel Arşiv)

19.yy sonlarına doğru Beyoğlu'nda, iki-üç katlı ve içinde tek ailenin oturduğu bu konutlardan, gerek var olanların yerine yenileri yapıldıkça, gerekse boş alanlara konutlar inşa edildikçe birden fazla aileyi barındıran çok katlı apartmanlara doğru gidildiği görülmektedir. Örneğin alışverişin büyük önem taşıdığı İstiklal Caddesi üzerindeki büyük mağaza, dükkân ve pasajların üstleri bu tür apartmanlar içermekteydi. Ana cadde ve ona açılan sokaklarda, yoğun ticaret ve buna bağlı servet birikimiyle zenginleşen yörenin Levanten ve gayrimüslim aileleri, görkemli cephe ve kitleleriyle anıtsal konut örnekleri yaptırmış, bazıları bu ailelerin adıyla anılan ve bir ölçüde bugüne dek ulaşan bu yapılar, bölgeye ayrı bir önem katmıştır. Yine bölgenin konut örnekleri arasında rastlanan diğer bir grup, sıra evlerdir. Küçük tüccar, esnaf, sanatkâr ve bürokratların konutu olan ve 19. yy'ın ikinci yarısından sonra gayrimüslim azınlıkların ya da çeşitli kiliselerin vakıf mülkü olarak yaptırılan bu ev tipi, dönemin üslup özellikleri açısından Batılı biçimlere en çok bağlı kalan örneklerindendir. (Akın, 1998).

Sonradan İstiklal Caddesi adını alacak olan Beyoğlu Caddesinde de, Tünel-Taksim arasında ilk atlı tramvaylar işletilmeye başlamıştır.(Plan Raporu, 2000)

19.yy'ın ikinci yarısında, mimaride çok katlılığın egemen olduğu ilk çevre Beyoğlu'dur. Beyoğlu'ndaki çok katlılık kâgir yapılarla sağlanmıştır. Sivil mimaride, kitlesel olarak ahşaptan kagire geçiş, ilk Beyoğlu'nda gerçekleşmiş, yeni inşaat malzemelerinin ilk uygulama sahası yine Beyoğlu olmuştur. Bölge kilise ve sinagogların yanı sıra, ilk tiyatro, belediye, elçilikler, oteller, restoran, kafe ve pasajların, geleneksel dışı ilk konut uygulamalarının merkezi olmuştur. Yapılar, işlevsel özellikleri bir yana, biçim ve benzeme özellikleri açısından da aynı dönem Paris, Viyana, Londra örnekleriyle benzerlik göstermekteydiler. Batılı planları, eski tarihsel üslupları canlandıran özellik taşıyan cephe düzenleri, bezemeleri, özenli malzeme kullanımı, işçilikleriyle etkileyici örneklerdir. Çok katlı apartmanlaşma, sıra evler, bir iki örnekte karşılaşılan kapalı veya bir tarafı açık avlu çevresinde gelişen ve çok sayıda daire içeren, neredeyse bir konut adası niteliğindeki büyük konutlar yörenin özgün yapı tipleridir. Dönemin mimari üsluplarını sergileyen cepheleriyle etkili görünümler sunan han-pasajlar, lüks mağaza ve dükkânlar 19. yy Beyoğlu'sunun önemli yapı tipleri olmuştur. Okullar, kültür merkezleri, tiyatrolar bölgede eğitim ve kültüre verilen önemin kanıtlarıdır. 19. yy'ın ortalarından itibaren bölgeye gelen yabancıların konakladıkları oteller, yeni yapı tipi olarak yaygınlık kazanmaya başlamıştır. Dini mimari örnekler ve elçilikler de önemli yapı türleri olmuştur (Plan Raporu, 2000).

I.Dünya Savaşı yılları; önce Balkan Savaşı sonra I.Dünya Savaşı ülke tarihinde olduğu gibi Beyoğlu tarihinde de yeni bir dönem açtı. Balkanlar'dan gelen "*muhacirler*", şehre genelde bir sefalet yükü döktüler. I. Dünya Savaşı, buna kıtlığı ve karaborsayı ekledi.

1913'te ilk elektrikli tramvayın Beyoğlu'nu Şişli'ye bağlaması gibi ulaşım kolaylıkları da bölgenin İstanbul'un diğer semtleriyle iletişiminin sağlanmasının yanında, değişimi ve gelişimi açısından da önem taşımıştır.

2.4. CUMHURİYET DÖNEMİ

İstanbul, Cumhuriyet'i kan kaybetmekte olan bir şehir olarak karşıladı. Kentin kurtuluşunun ve işgalin sona ermesinin coşkulu kutlamalarının ardından İstanbul için 1930'lu yıllara kadar sönük ve sessiz bir dönem başlar(Yücel, 1996).

Yüzyılın başlarında 850.000 civarında olan nüfus, 1927 sayımlarında 700.000'e kadar düştü. İstanbul'un kimliğini oluşturan nüfusunun kompozisyonu da değişti.(Tanman, 2005).

İstanbul, Cumhuriyet ile birlikte imparatorluk başşehri olma özelliğini kaybeder. Üç büyük imparatorluğun başşehri, artık yeni devletin sadece en büyük şehri olarak varlığını sürdürecektir.

Cumhuriyet sonrası imar çalışmaları kapsamında İstiklal Caddesi'ni noktalayan Taksim Meydanı 1928 yeniden düzenlenmiş ve meydana, Bolşevik Rusyasının bir hediyesi olan Anıt yerleştirilmiştir. 1930'lardan sonra Büyük Müslüman Mezarlığın kaldırılmasıyla boşalan alanlar apartmanlaşmaya açılmıştır. (İBB, 2000)

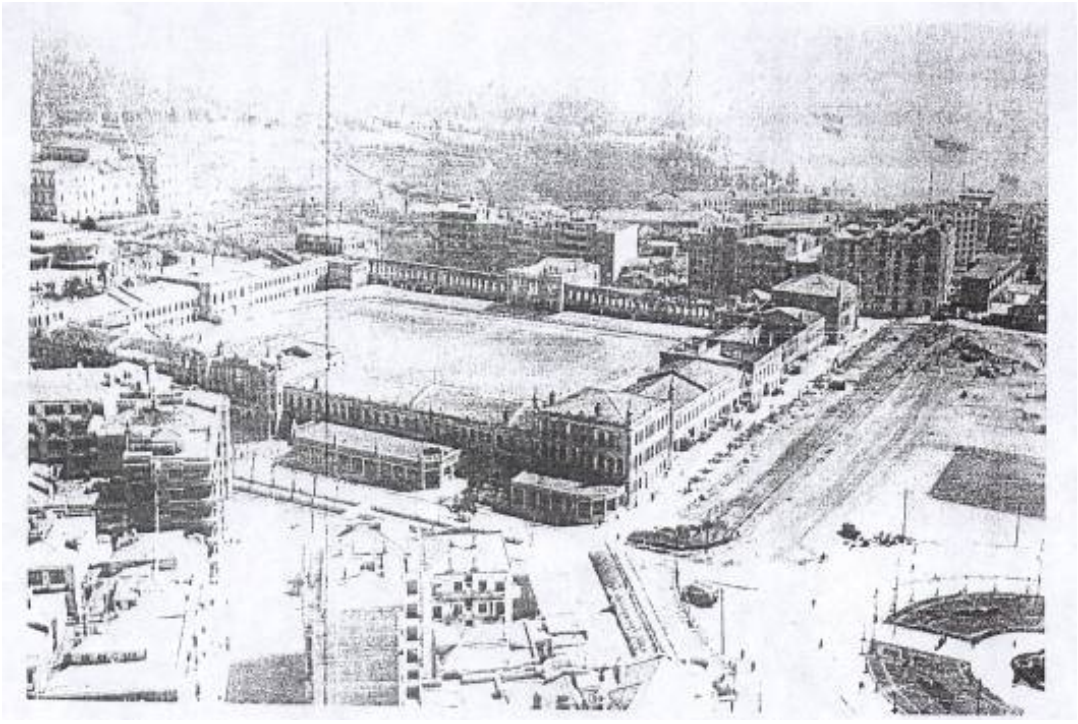
1940–1950 kıtlık ve yoksulluklar sonucu ortaya çıkan karaborsa zengini dalgası, bu kez I. Dünya Savaşı'ndan daha yaygın olarak semti kapladı; buna paralel olarak, niteliksiz eğlence yerleri hızla arttı. İkinci değişimdönemi, yavaş yavaş hızlanan yeni insan akışının, eski nüfus dokusunu değiştirmeye başlamasıyla ortaya çıktı. (İBB, 2000)

Cumhuriyet ile İstanbul, İslam dünyasının hilafet merkezi olmaktan da çıkmıştır. Tekke ve zaviyelerin kapatılmasıyla da tarihin en zengin mistik alanları İstanbullunun günlük hayatında çekilmiştir. Bütün bu olanlar yüzlerce yılın oluşturduğu İstanbul ve İstanbullu kimliklerini yok edecektir. Öncelikle bu tarih şehri olan İstanbul, tarihinden, tarihinin taşıdığı zenginliklerden (kültürel, dini, sosyal, mimari, folklorik...) koparılmıştır. Başta Varlık Vergisi ve 6–7 Eylül Olayları olmak üzere, kapitülasyonların kaldırılması, İsrail Devleti'nin kurulması gibi olaylar Galata'nın azınlıklardan oluşan zengin kesimini bezdirerek bölgeden uzaklaştırması, tarihi merkezin çöküş sürecini başlatmıştır (İslam, 2003).

1950-1960'lı yıllardan sonra İstanbul'da görülen hızlı şehirleşme sonucu kırsal kesimin hızla şehre göç etmesi ve azınlıkların terk ettiği konutlara yerleşmeleri bölgenin ekonomik profilinde önemli değişimlere yol açmıştır. Özellikle 1960'lı yıllardan sonra azınlık tüccarlarının terk ettikleri dükkanlarda yeni gelen kırsal kesimin imalat atölyeleri kurmaları, bölgenin şehirsel hafızasını ve kimliğini oluşturan dokusunu zedelemeye başlamıştır. Aynı yıllarda Demokrat Parti'nin

iktidarı almasıyla başlayan Menderes Dönemi'nde; Karaköy-Azapkapı yolu, Kemeraltı Caddesi ve Tophane'den Dolmabahçe'ye uzanan yolun genişletilme çalışmaları sırasında birçok tarihi değere sahip bina sorumsuzca yok edilmiştir. Karaköy meydanındaki D'Aranco'nun Karaköy Mescidi, Surp Hisus Pırgiç Kilisesi'nin bir kısmı, Hagios Nicolaos Kilisesi, St.Benoit Koleji'nin Gotik duvar ve bahçe kapısı, Galata'nın en eski Ermeni Kilisesi Surp Krikor Lusavoriç, iki hamam, Karabaş Tekkesi, Tophane Kışlaları ve Galata tahkimatından kalan bir burç yıkılmıştır (Baslo, 1998). Bu yol genişletme çalışmaları, "*Ticaret Şehri*" ve "*Liman Şehri*" kimliklerini bir arada barındıran Galata'nın, ticaret merkezi ile liman ilişkisini kopartarak şehirsel hafıza ve doku önemli ölçüde bozulmuştur (Yücel, 1996).

1980'lere gelindiğinde, bir zamanların küçük Paris'ini andıran Galata ve Pera'mn gerek içinde yaşayanlar, gerekse günlük kullanıcıları bağlamında ciddi bir statü kaybına uğramış olduğu görülmektedir. (İslam, 2003)

Şekil 2-11: 1939'da Proust Planı Çerçevesinde 2.Modernleşme Gereği Yıktırılan 1.Modernleşme Yapısı Olan Taksim Kışlası (Murat Kıyıcı Arşivi)

Bir yandan batılılaşmaya, öte yandan imparatorluğa ait her türlü sembol ve kurumdan kurtularak ulus devlet olmaya çalışan genç devlet, bu yıllarda bütün enerjisini kültürel, politik, ekonomik, mimari, ideolojik vs. her anlamda Ankara'yı kurmaya kullandı. İstanbul ciddi biçimde ihmal edildi. O kadar ki bir dönem İstanbul'a ayrıca bir belediye başkanına bile gerek görülmedi. O esnada dünyanın sayılı şehirlerinden biri olmayı sürdüren İstanbul'un belediye başkanlığı valinin ikinci işi oldu. Şehre ilişkin bütün kararlar, Ankara merkezli ve Ankara gözüyle, masa başında alındı. İstanbul, iki bin yılı aşan şehir tarihinde ilk kez dışarıdan yönetilmeye başlandı. İktisadi ve ticari merkez olmayı sürdüren şehre, bu dönemde, ürettiğinden çok daha az kaynak ayrıldı. (Yücel, 1996)

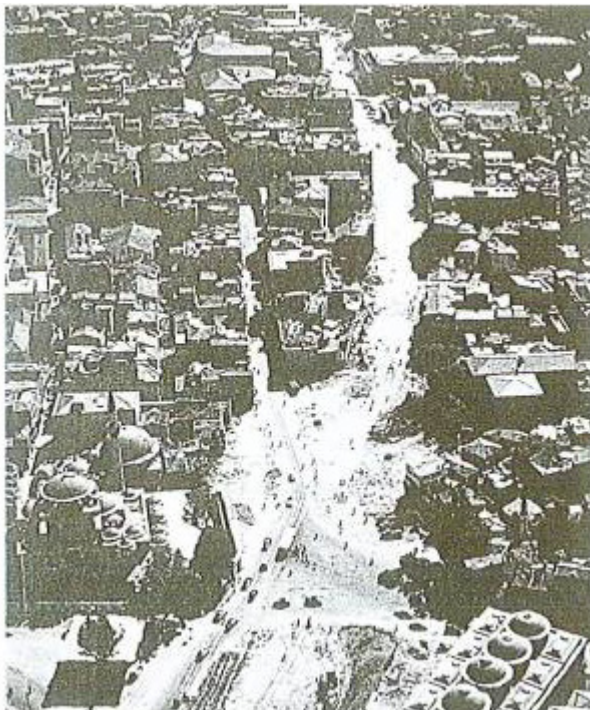
2.4.1. Cumhuriyet Dönemi'nde Fiziksel Değişim

20. yüzyılda, Beyoğlu'nda Galatasaray ile Taksim arası önem kazandı. Bu alanda hala bahçeli konakların bulunması ve bunların apartmana dönüşmesi olanağı, buranın gelişmesini sağlamıştır. Ayrıca 1913'de ilk elektrikli tramvayın Beyoğlu'nu Şişli'ye bağlaması, Galatasaray-Taksim arasını Tünel-Galatasaray arasına göre daha merkezi bir duruma getirmiş, bu bölgeyi Beyoğlu'nun en kolay ulaşılabilir ve gözde yeri yapmıştır. Bu dönemde Beyoğlu'nun çevresindeki semtlerde çağdaş binalar yapılmış ve yeni semtler gelişmiştir. (İBB, 2000)

Beyoğlu 20.yy'da ilerleyerek Maçka, Nişantaşı, Şişli ve Bomonti üzerinden Levent'e doğru uzanmıştır. Tünel-Şişli doğrultusunda çalışan tramvay, Kurtuluş, Beşiktaş, Maçka'ya kadar genişlemiştir. 19.yy'daki Neo-Klasik üslup terk edilerek yerini Art-Nouvea'ya bırakmıştır. Yörede bulunan bahçeli konakların apartmana dönüşmesi, bölgenin gelişmesini sağlamıştır. Daha modern ve daha çağdaş binaların yapılmış olması ve yeni açılan kahvehane ve lokantaların, çeşitli eğlence merkezlerinin bu bölgeyi tercih etmeleri, caddeyi Beyoğlu'nun en çok tutulan bölgesi durumuna getirmiştir. (İBB, 2000)

Beyoğlu'nun gelişimini hazırlayan en önemli etken, şüphesiz Avrupalılara tanınan haklardı. Cumhuriyetin ilanı ile kapitülasyonların kaldırılıp yabancı şirket, sanayi ve bankacılığın ulusallaştırılması, ekonominin dışa bağımlılığının azaltılması ve desteklenmesi Beyoğlu'nun çehresini etkilemiştir. Zamanla Avrupalı azınlığın

yıllardır süren etkisi azalarak ortadan kalkmıştır. Bu durum yabancı mal tüketimini teşvik eden bölge tüccar ve esnafların çalışma alanını daraltmıştır. Yabancı malların ithalinin kısıtlanması, Avrupa kökenli malların sergilendiği bir zamanların gösterişli pasajlarını sönükleştirmiştir. İş sahipleri, çalışma alanlarını değiştirmiş veya tümüyle terk etmişlerdir. Zamanla değişen sosyal yapı, günlük yaşamı kolaylaştırmaya yöneltmiştir. Bu da modern yapı talebini doğurarak çok katlı apartmanlaşma artış göstermiştir. (Özbek, 2004)

Şekil 2-12: 1958'de Kemeraltı Caddesi'nin Genişletilmesi Çalışmaları (İstanbul Ansiklopedisi)

Cumhuriyet döneminde, 1950 yıllarına kadar yabancılardan ve onlar için çalışan azınlıklardan boşalan yerleri, varlık vergisi gibi ulusalcı yasal düzenlemeler vasıtasıyla Türk işadamları ve Beyoğlu yakasını -şehrin çağdaş semtini "*yaratılan yeni aydın ve tüccar sınıfı Türkler*" doldurdu. Bölge, bir süre daha sinema, tiyatro, lokanta, pastane, sanat galerileri ve lüks mağazaları ile şehrin en seçkin semti olmaya devam etti. (Tekeli, 2003)

Yine bu yıllarda İstanbul'a göç artarak sürdü. Şehir çepeçevre gecekondularla ve bunlarla benzerlikler taşıyan ucuz kooperatif konutlarıyla sarıldı. (Özbek, 2004)

Cumhuriyet döneminde İstanbul‘un imarına ilişkin ilk uygulamalar Adnan Menderes döneminde oldu. Bir yandan **1950** sonrasında başlayan sosyal hareketlilik ve bunun neticesi olan göç patlaması, diğer taraftan DP yöneticilerinin zihinlerindeki modern şehir imajı İstanbul’da yoğun imar çalışmalarına yol açtı. Tarihi şehir dokusunu yok edilmesi pahasına açılan yollar şehrin çehresini oldukça değiştirdi. (İBB, 2000)

Harita 2-7: 1950–1960. döneminde İstanbul'un Sokak Dokusu (Kuban, 1996)

1950 -1960 arasında birçok büyük yol açılarak, var olan yollar genişletilmiştir. Bunların başlıcaları Vatan Caddesi, Millet Caddesi, Beyazıt-Aksaray arasındaki Ordu Caddesi, Şehzadebaşı-Edirnekapı arasındaki yol; Sirkeci-Florya arasında sahil yolu, Eminönü- Unkapanı yolu, Karaköy-Azapkapı yolu, genişletilen Karaköy-Dolmabahçe yolu, Kemeraltı Caddesi ve Barbaros Bulvarı’dır. Bu yollar açılırken binlerce bina yıkılmıştır. (İBB, 2000)

Menderes’in uygulamaları sonucunda İstanbul, ulaşım açısından uzun yıllar son derece rahat bir şehir oldu. Menderes döneminde İstanbul, sadece yeni yollar ve yeni binalarla tanışmakla kalmadı. Daha önce kuzeyden ve batıdan göç eden unsurlarla taşınan şehir, gerçek anlamda Anadolu ile bu yıllarla tanıştı. Şehir yoğun göç almaya başladı. 1950’li yıllar, zaten oldukça zayıflayan İstanbullu kimliği ile İstanbul’un geçmişten kalabilen alışkanlıklarının hepten yok olduğu yıllar oldu.

Bölge 6–7 Eylül 1955 tarihinde, ulusal ölçekte yayın yapan bir gazetenin yayınladığı düzmece bir haber nedeniyle başlayan gösteriler sırasında binlerce bina, işyeri hasar

görmüş ve talan edilmiştir. Bu tarihten sonra, azınlıkların elinde bulunan ve daha çok sanat çevrelerinin devam ettikleri son birkaç lokal, pastane ve benzeri eğlence yerleri de kapanmış, ve tarihte Galata-Pera bandındaki binlerce yıllık finans, kültür ve sanat merkezi rolüne son darbe vurulmuştur. (İBB, 2000)

1950'lerden sonra kırsal göç ve hızlı şehirleşme sonucu İstanbul'un aşırı büyümesi, yeni semtlerin gelişmesi, eğlence kuruluşlarının, ticaretin ve zengin ailelerin yeni gelişen alt merkezlere dağılımı ve toplumun kültürel değişimi Beyoğlu'na olan ilgiyi azaltmıştır. Sonuçta da pek çok yer kapatılmış, bazen ilgisizlikten yanmış, yerlerine işhanı gibi daha ticari binalar yaptırılmak için yıkılmıştır. Cumhuriyet dönemiyle gelen yarı devletçi serbest ekonomik düzenin uzantıları olarak kurulan büyük şirketler, bankalar ve ticari kuruluşlar, merkezi iş alanı oluşu nedeniyle bölgede yerleşmeye başlamıştır. Bu sektör zamanla küçük mağaza ve dükkânları, ticarethaneleri, konut alanlarını yavaş yavaş silmeye başlamıştır. Konut-ticaret dengesi, yüksek kiralar nedeniyle ticaret yönüne kayarak, ticarethaneler konut olarak kullanılan binaların üst katlarına taşınmış, sonuçta Beyoğlu'nun özgün çehresine uygun düşmeyecek çok katlı binalar yapılmış, bölge iş muhiti görünümüne bürünmüştür. Böylece, Beyoğlu'nda diğer fonksiyonların yanı sıra baştan beri mevcut olan konut bölgesi olma özelliği yok olmaya başlamıştır. (İBB, 2000)

Hala bazı lüks mağazaların İstiklal Caddesi'ni terk etmeyişi ve yoğun bir trafik aksı üzerinde oluşu eski kültürel düzeyinde olmasa bile Beyoğlu'nun canlılığını korumasını sağlamaktadır. Bununla birlikte, pek çok bina boş durmakta ya da atölye olarak kullanılmaktadır. Bu özellikler Beyoğlu'nda yavaş yavaş çöküntü alanının ilerlediğini göstermektedir. (İBB, 2000)

Beyoğlu, ilk önceleri bir diplomasi merkezi olarak gelişmiş, fakat daha sonraları yabancı ticaretinin, ekonomik kontrolünün artması ve burada yoğunlaşması sonucu İstanbul'un ticaret merkezi durumuna dönüşmüştür. Ticaretin yanı sıra eğlence, kültür kuruluşlarının da burada yer alması ve konumu, bütün İstanbul'un odak noktası olmasını sağlamıştır. (İBB, 2000)

1973 yılında Boğaziçi Köprüsü açılmıştır. Çevre yollarıyla birlikte Boğaziçi Köprüsü, yeni yerleşim birimlerinin doğmasına ve metropolü kuşatan çevrede yeni rant alanlarının oluşmasına yol açmıştır. (İBB, 2000)

1980'li yıllar sanayi kuruluşlarının şehir dışına taşımaya başladığı yıllardır. Halen TEM otoyolunun Avrupa yakasındaki bölümü sağlı sollu sanayi siteleriyle çevrilmiş durumdadır. İlki kadar büyük çapta olmasa bile, 1980'li yıllardan sonra ikinci bir imar faaliyeti başlatılmıştır. Haliç çevresinin sanayi kuruluşlarında temizlenmesi, 1988 yılında Boğaz üzerindeki ikinci köprü olan Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nün açılması, Tarlabaşı Bulvarı, Boğaz'ın Avrupa yakasındaki kazıklı yol, Kadıköy-Bostancı arasındaki kıyının doldurularak yol yapılması, hızlı tramvay, Taksim-Levent arasındaki metro projesi bu faaliyetlerinin önemlilerindendir. Perşembe Pazarı'nda ve çevresinde yoğunlaşan hırdavatçılar için Okmeydanı'nda PERPA adında büyük bir kompleks yapı inşa edildi. Bu projeyle amaçlanan sektör taşınması ve kıyının halka açılması fikri tam anlamıyla gerçekleşmedi. Kamulaştırma davalarının uzaması ve hazırlanan koruma amaçlı imar planı ve tasarım projelerinin koruma kurulunca reddedilmesi de gecikme nedenleri arasında sayılabilir. Son yıllardaki İstanbul açısından en önemli olay ise hiç şüphesiz HABİTAT II Şehir Zirvesi'nin yapılmasıdır. Habitat sonrası yaklaşımlar ve dönüşüm projeleri kapsamında koruma- kullanma çalışmaları başlamıştır. (İBB, 2000)

Şekil 2-13: Unkapanı, Kasımpaşa Tersanesi Girişi–2006 (İMP, 2007)

Öncellikle İstiklal Caddesi ve çevresindeki yayalaştırma uygulamaları, Tarlabaşı, Talimhane bölgelerindeki yenileme çalışmaları, bölgenin kültür ve sanat etkinliklerine mekân olması gibi olumlu gelişmeler sayılabilir. Cihangir ve Fındıklı

Mahalleleri tekrar konut bölgelerine dönmüştür. Metro ve raylı sistemlerin deniz ulaşım sistemleriyle birleşmesiyle çalışma bölgesi nitelikli talebin de önünü açmıştır. 1920 sonrasında yaşanan durgunluk, 1990'ların başında kırılmaya başlamıştır. Metropol bağlamında törensel meydan kimliğinden kurtulup sivil hayatın buluşma merkezine dönüştürecek altyapı ve üstyapıdaki yatırımlar halen devam etmektedir.

Şekil 2-14: Galata Köprüsü Karaköy Girişi–2006 (İMP, 2007)

Şekil 2-15: Karaköy-Salıpazarı-Fındıklı Kıyısı–2006 (İMP, 2007)

2.5. BÖLÜM SONUCU

Bu bölümde taşınmaz kültür varlıklarının varoluş kaynakları ve dönemleri üzerinde durulmuştur. Çalışma konusu itibariyle fiziksel gelişim evreleri ve dönemsel katmanlar olarak arkeolojik bir veri teşkil eden bu bilgiler, tarihi çevre oluşumunun arka planını oluşturmaktadır. Dört ana dönem altında incelenmiştir. Yerleşmenin kuruluş, gelişim ve duraklama-gerileme dönemlerinin sonuçlarını çıkarmak açısından yukarıda anlatılanlar önem arz etmektedir.

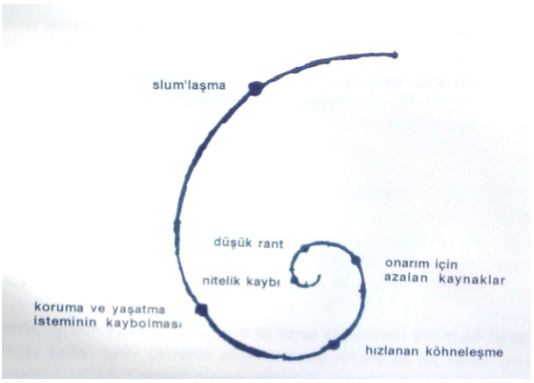
Sonuç olarak, çalışma alanında geçmişte dünya ölçeğinde etki bırakan sosyal ve kültürel boyutu zengin devletlerin varlığı, kaybolan tarihi kültür varlıklarının evrensel boyutunu ortaya koymaktadır. Ayrıca bu boyut yer altı ve yerüstü kültür varlıkların çeşitliliği ve zenginliğini ortaya koyar. Bu nedenle bu alandaki koruma daha bir önem kazanmıştır.

Çalışma bölgesinin tarihsel gelişimi incelemelerinin neticesinde gelişmeyi sağlayan ve gelişmeyi yavaşlatan birçok neden-sonuç ilişkisine varmak mümkündür. Eşyanın doğası gereği bakıldıkça parlamış, ihmal edildikçe sönük bir bir grafik çizdiğini görebilmekteyiz. Çalışmaya konu olan bölge açısından bakıldığında, tüm dönemlerde stratejik önemi ve konumu devam etmiştir. Tarihin çeşitli dönemlerinde gelişme kesintiye uğrasa da, bölge sosyal, kültürel ve ekonomik değer üretmede hep ön planda olduğu görülmektedir.

3. TAŞINMAZ KÜLTÜR VARLIĞI KAYBINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

İstanbul'da tarihi eser kaybını bilimsel düzeyde ilk ele almış olan araştırmacıların başında Semavi Eyice gelmektedir. Sivil mimarlık örnekleri, saraylar, konaklar, yalılar alanında yapılan çalışmalar konusunda ise Sedat Hakkı Eldem'i anmak gerekir. Taşınmaz kültür varlıkları kaybını iki ana başlık altında toplamak mümkündür. Taşınmaz kültür varlıkları kaybında tabii afetler başlığı altında depremler ilk sırayı alırken, bu sırayı yangınlar takip etmektedir. salgın hastalıklar ise bu ikisinin sonucunda ya da bu felaketlerden bağımsız olarak ortaya çıkmıştır. Tabii afetler dışındaki en önemli diğer faktör ise, ulaşım araçları ve üretim biçimlerinde ortaya çıkan modernleşme olarak adlandırılan yeni durum olmuştur.

Ayrıca tarihi şehri oluşturan unsurlar ve dolaysıyla bütünü ifade eden tarihi şehir dokusu tarihsel süreç içinde bir değer yitimi sarmalına maruz kalmaktadır. Doğal ve yapay yıpranma şeklinde ikili bir yapı gösterir. (Okyay, 1992)

Şekil 3-1: Değer Yitimi Grafiği (Okyay, 2001)

Bu değer yitimi sarmalı modeli, çevresel, sosyolojik, ekonomik veya diğer faktörlerin etkisiyle dolaylı olarak taşınmaz kültür varlıkların ve dokunun kendi haline bırakılarak şehirsel korozyonunu ifade eder. Tek yapıdan başlayarak, sokak, mahalle ve nihayette şehri sarmalayan bir ilgisizlik ve bunun sonucunda yok oluşu izah eder. (Okyay, 1992)

Tez çalışmasında işlenen kayıp nedenleri esas doğal veya insan kaynaklı müdahaleler olmuştur. Dolaysıyla "*değer yitimi modeli*" işlenen konu açısından artçı olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Örneğin meclisi Mebusan Caddesi açılmasıyla yok olan ana fonksiyonlar, kendileriyle beraber yaşayan diğer küçük unsurlarıda zamanla bir değer yitimine maruz bıraktığı söylenebilir.

Taşınmaz kültür varlıkları kaybının şok etkilerle yok eden başlıca olaylar; depremler, salgınlar, yangınlar ve modernleştirme faaliyetleri şeklinde sıralanmıştır.

3.1. DEPREMLER

Marmara Denizi'nin içerisinden geçen Kuzey Anadolu fay hattı nedeniyle bölge, birinci derece deprem kuşağında yer almaktadır.

Osmanlı Dönemi'nde 1509, 1766, 1894 yıllarında yaşanan üç büyük depremde pek çok yapı harap olmuş ya da yıkılmıştır. O döneme ait belgelerden ve günümüze ulaşmış binalardan, depremlerden hemen sonra kısmen de olsa Hassa Mimarları Teşkilatı'nın gayretleri neticesinde bu hasarların giderildiği görülür. (Tanman, 2005)

Depremler sırasında şehrin savunması ile ilgili yapı ve tesislerde, şehirde yaşayan insanların hayatını devam ettirebilmeleri için mutlak bulunması gerekli su tesislerinin, konutların, ticaret alanlarının, liman ve dini tesislerin yıkılmaları ve bunların ağır hasar almaları tarihi eser kaybının yanı sıra insan kaybının çokluğuyla toplumsal bellekteki kayıpları beraberinde getirdiği düşünüldüğünde depremin şehrin sosyal, kültürel ve ekonomik yapısında oluşturduğu tahribatın boyutlarını daha da anlaşılır kılınmaktadır.

Depremler incelendiğinde, yaklaşık 150 yıllık periyotlarda yıkıcı depremler olduğu görülmektedir. Depremin yarattığı fiziksel hasarın yanında, ölümlere yol açması ve dolayısıyla psikolojik etkisi bu güzel coğrafya parçası üzerinde yaşayan insanları olumsuz etkilemiştir. 19.yy başlarına kadar deprem hasarları gidermek için kayda değer bir şeyler yapılmamış, tüm çaba yıkılanın yerine eskini yapmak veya mevcut yapıları ayakta tutabilmek için harcanmıştır.

Şekil 3-2: Depremlerden En Fazla Etkilenen Şehir Surları Olmuştur. (Murat Kıyıcı Arşivi)

XV. yüzyılın başından XIX. yüzyılın sonuna kadar geçen süre içerisinde Galata'yı etkileyen depremlerin en önemlileri ile bunların yarattığı hasarlardan aşağıda kısaca bahsedilmektedir.

3.1.1. 10 Eylül 1509 Depremi (Kıyamet-i Sugra)

Bu tarihte yaşanan deprem son beş yüz yıl boyunca Doğu Akdeniz'de görülen en büyük ve en yıkıcı depremlerden biridir. Marmara Denizi'nde meydana gelen bu deprem, Bolu'dan Edirne'ye ve muhtemelen Athos Dağı'na kadar olan bölgede hasar vermiş, çok geniş bir bölgede hissedilmiştir. (İstanbul Dergisi, Sayı 31)

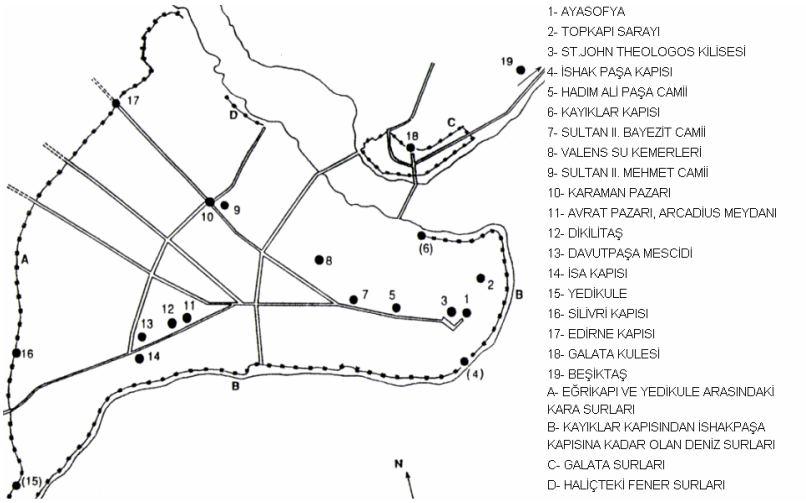
Merkez üssü Adalar yakınında olan depremde, 160 bin kadar nüfuslu şehirde, Fatih Camii ile Galata Kulesi önemli hasarlara uğramıştır. Dalgalar şehir içine kadar yürümüştür. Depremden 30 yıl önceki bilgilere göre, İstanbul ve Galata'nın nüfusu 160 bin civarındaydı ve 35 bin kadar yerleşim birimi mevcuttu. Deprem anında ise nüfus sayısı daha fazlaydı.

10 Eylül 1509 depremi sonucunda, 1000 ev yıkıldı ve 4000 – 5000 kişi hayatını kaybetti. Ölenler arasında Osmanlı hanedanından üç kişi de bulunmaktadır. Vezir Mustafa Paşa ile emrindeki 360 süvari, bu depremde ölenler arasında yer almaktaydı. Bu tarihsel belgelerde, **İstanbul ve Pera'da hasara uğramayan hiç bir evin kalmadığı rapor edilmiştir.**

Bu deprem sırasında şehir surları da oldukça büyük bir hasara uğramış, Eğrikapı'dan Yedikule'ye kadar yıkım gözlenmiştir. Ayrıca Edirne Kapısı, Silivri Kapısı ve Yedikule gibi ana giriş kapıları ağır hasara uğramıştır. İshak Paşa Kapısı, Topkapı Sarayı'nın duvarlarının, hastalar kapısı ve kayıklar kapısı arasında yıkıldığı ve ayrıca bu yıkılan duvarlara yakın pek

çok evin denize gömüldüğü görülmüştür. **Galata Duvarları ve Galata Kulesi'nde hasarlar gözlenirken,** Fatih Camii'nde de çok ağır hasar gözlenmiştir. Fatih Camii'nin minaresi, kubbesi, duvarları yıkılmış ve demir parmaklıkları kıvrılmıştır. Sultan Bayezıd[imaret] Camii, Medreseler, Karaman pazarındaki pek çok iş yeri; Davud Paşa Mescidi, St John Theologos, Dikilitaş, Beşiktaş gibi birçok bölgede hasar gözlendi. Bazı belgelere göre; birçok kervansaray, hamam, mescid bu depremde yıkılmıştır.

10 Eylül 1509 depreminden sonra, Osmanlı sultanı, imparatorluğun her köşesinden toplattığı 66.000 işçi, 3.000 ustabaşı ve 11.000 asitanı görevlendirerek, imar işlerini başlatmış, halktan deprem için özel bir vergi toplatmış, bu şekilde mart-haziran 1510 tarihleri arasında depremin yarattığı fiziksel hasarlar onarılmıştır.

Şekil 3-3: 10 Eylül 1509 Depreminden Etkilenen Yapılar (İstanbul Dergisi , Sayı 31)

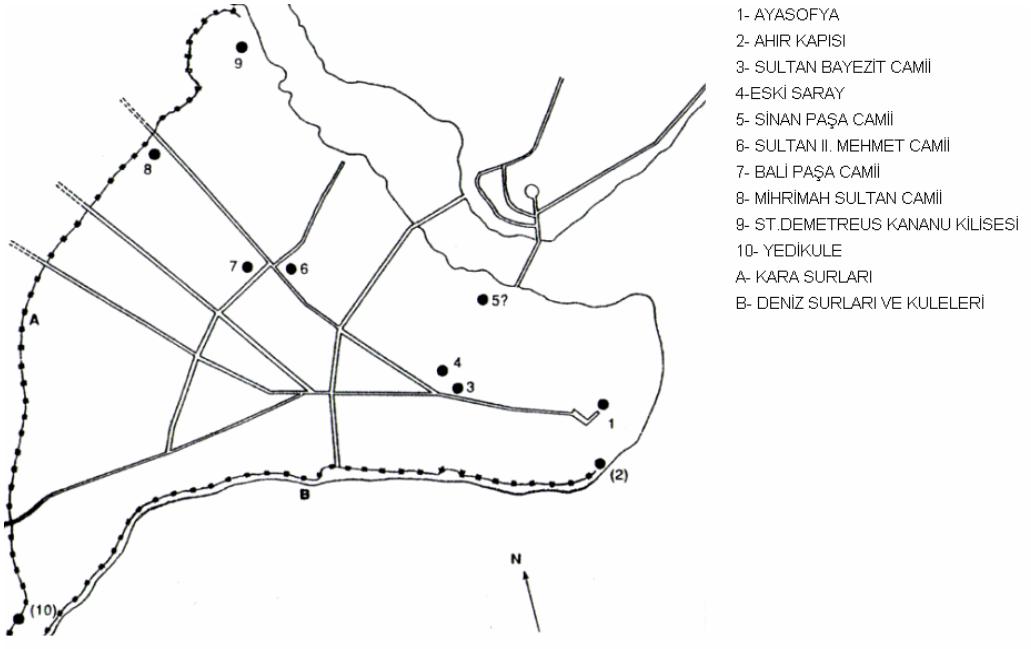
3.1.2. 10 Mayıs 1556 ve 11 Temmuz 1690 Depremleri

Marmara Denizi'nin doğu kısmında Aydıncık (Edincik) da dâhil olmak üzere birçok yerde yıkıma yol açan sarsıntı çok sayıda insanın ölümüne de neden olmuştur. Bursa ve İstanbul şehirleri de bu sarsıntıdan etkilenmiş; çok sayıda ev, cami ve şehir surlarının bazı bölümleri yıkılmıştır. 11 Temmuz 1690 depreminde ise, çok fazla can ve mal kaybına sebep olmayan bu depremin verdiği zararlar kısa sürede telafi edilmiştir. (İstanbul Dergisi, Sayı 31)

3.1.3. 25 Mayıs 1719 Depremi

Marmara Denizinin doğu kısmında olan depremde Yalova, Pazarköy, Karamürsel, Kazıklı, İzmit kasabaları; İzmit Körfezi'nin her iki tarafındaki köyler ve kasabalar ile Düzce'ye kadar

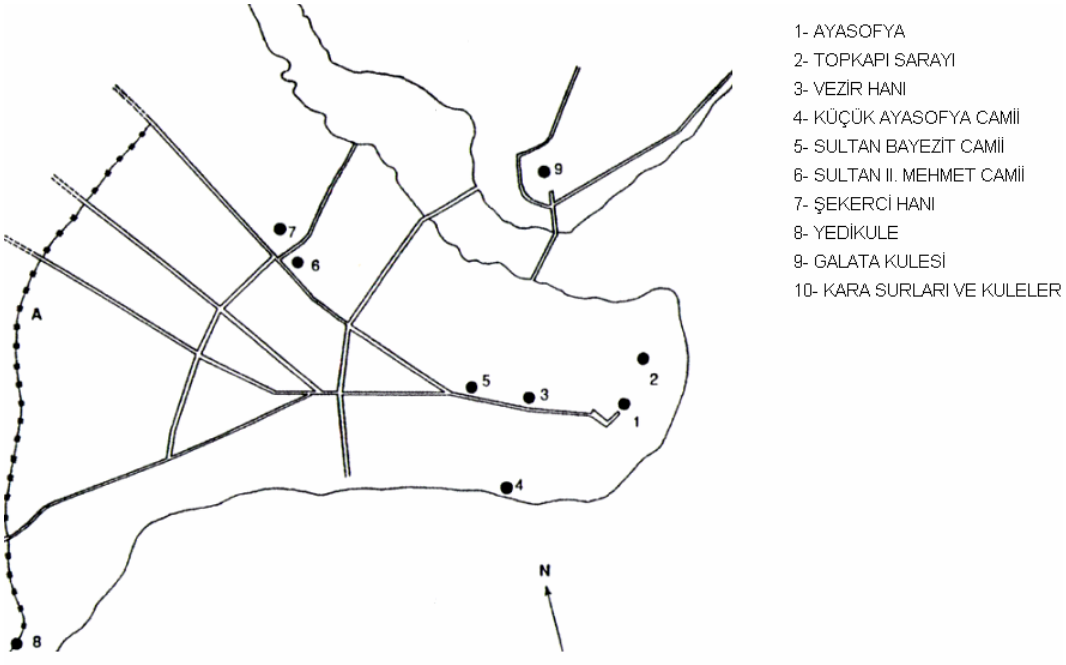
olan bölgeler harap olmuş yada ağır hasar görmüştür ve 6000'nin üzerinde insan hayatını kaybetmiştir. Deprem evlere, binalara ve İstanbul'un surlarına önemli zararlar vermiş; 40 cami ve 27 kule yıkılmıştır. (İstanbul Dergisi, Sayı 31)

Şekil 3-4: 25.5.1719 Depreminden Etkilenen Yapılar (İstanbul Dergisi, Sayı 31)

3.1.4. 2 Eylül 1754 Depremi

Bir dönem boyunca yaşanan öncü sarsıntılarla başlayan bu büyük deprem İzmit Körfezi bölgesindeki köyleri harap etmiş ve İstanbul'da da büyük maddi hasara neden olmuştur. Depremde İstanbul'daki taş ve tuğla binalarda görülen hasar toplam tahribatın önemli bir kesimini oluştururken çok az sayıda eski ahşap bina da zarar görmüştür. (İstanbul Dergisi, Sayı 31).

Şekil 3-5: 02 Eylül 1754 Depreminden Etkilenen Yapılar (İstanbul Dergisi, Sayı 31)

Surlar da büyük hasar görmüştür. Camilerden başka çok sayıda han da zarar görmüş,. Deprem sonucu şehirdeki kuyuların bazıları kurumuş ve deniz kıyıdan üç passi geometriden fazla geri çekilmiştir. (İstanbul Dergisi, Sayı 31).

Artçı depremler devam ederken yabancı diplomatlar, Sultan ve maiyeti de dâhil olmak üzere İstanbul'da yaşayanların büyük bir kesimi şehri terk etmiştir. Sultan 2 Ekimde geri dönerek diğerlerini de ayni şekilde davranmak üzere cesaretlendirmiştir. İstanbul'da tamir ve yeniden yapılanma bundan sonra başlamış ve 1755 Şubatı'na kadar 80000 işçi şehirde istihdam edilerek Saray'ın yıkılmış olan bölümleri İtalyan mimar Espinelluza'nın tasarımına göre yeniden inşa edilmiştir. (İstanbul Dergisi, Sayı 31)

3.1.5. 22 Mayıs 1766 Depremi

Küçük kıyamet olarak adlandırılan 1509 depreminden tam 257 yıl sonra, 1766 depremi oluşur ve bu deprem sonucu padişah çadıra taşınır. İzmit'den Gelibolu'ya kadar uzanan Marmara fay hattını kıran bu deprem sonucunda yüksek deniz dalgaları (tsunami) oluştu Bu depremde, Topkapı sarayı, camiler ve anıtlar büyük hasar gördü.

22 Mayıs 1766 depremi, Marmara Denizi'nin doğusunda oluşmuş ve İzmit'den Tekirdağ'a (Rodosto) kadar uzanan geniş bir bölgede büyük hasarlar meydana getirmiştir.. İzmit, Bursa,

Edirne ve muhtemelen Gelibolu'ya kadar uzanan bir bölgede yüksek binalarda ve yapılarda hasar gözlenmiştir. Bu deprem sonucunda tsunami oluşmuş, İstanbul Boğazı ve Mudanya körfezinde büyük hasarlar gözlenmiştir. (İstanbul Dergisi, Sayı 31).

Bu depremi izleyen çok sayıda artcı deprem rapor edilmiştir. Muhtemelen aynı büyüklükte belki de daha büyük en önemli artcı deprem, **1 Ağustos 1766** günü **Mürefte** yakınlarında meydana gelmiştir. Gözlenen hasarın büyüklüğü ve etki alanından dolayı bu depreme ait oldukça fazla bilgi ve belge mevcuttur ve belki de Marmara Denizi ve çevresinde gözlenen, en ince ayrıntısına kadar detaylı rapor edilmiş tarihsel depremdir. Osmanlı arşivlerinde bu depremin ardından İstanbul ve İzmit'de hasar gören cami ve külliyelerinde başlatılan onarım çalışmalarına ait belgeler mevcuttur. Özellikle Yunan kaynaklarında, İstanbul'da bulunan yabancı elçi ve ataşelerin Avrupa'da ki basın aracılığıyla rapor ettiği bu deprem doğrulanmaktadır. Çok ilginçtir ki: bu deprem, depremden 11 yıl sonra oluşan ve Lizbon'u (Portekiz) harabeye çeviren büyük deprem ile olan ilişkisi ve depremlerin oluşumu hakkında oldukça fazla spekülasyona sebebiyet vermiştir. (İstanbul Dergisi, Sayı 31).

22 mayıs 1766 depremi, Kurban Bayramı'nın üçüncü günü, gün doğuşundan yarım saat sonra perşembe sabahı oluşmuştur. Rapor edildiği üzere, güney-kuzey doğrultusunda hissedilen yeraltı gürültülerinden sonra, yaklaşık iki dakika süren ana depremi, dört dakika sonra biraz daha küçük ölçekli ikinci bir deprem izlemiştir. Depremden hemen sonra ilk kayıtlara göre, İstanbul'da 850 den fazla ölü ve bir çok yaralı rapor edilmiştir. Ancak, ölü sayısının az olması, depremin sabah namazını takiben camiler boşaldıktan sonra oluşmasına bağlanmaktadır. Sonradan, yıkımlar arasından çıkarılan ölü sayısının toplam 4000 ile 5000 civarında olduğu rapor edilmiştir. (İstanbul Dergisi, Sayı 31).

İstanbul'daki hasar oldukça geniş bir alanda gözlenmişti. **Galata ve Pera'daki önemli hasarların** yanı sıra Boğaziçi'ndeki köylerde de nispeten küçük oranlarda hasar gözlenmiştir. Bu deprem sırasında İstanbul'u çevreleyen surlar, özellikle Yedikule ve Eğrikapı arasında önemli ölçüde yıkıma uğramıştır. Depremde, Yedikule'de bir-iki kulenin yıkıldığı, Edirnekapı hasar gördüğü, Bahçekapısı ve Odunkapısı'nın hasar gördüğü rapor edilmektedir. (İstanbul Dergisi, Sayı 31).

En önemli hasar ise, Fatih Sultan Mehmet Cami ve Külliyesinde gözlenmiştir. Deprem esnasında caminin kubbesi, imaret ve medrese çöktü ve medresede eğitim gören yüzden fazla öğrenci yaşamını yitirdi. Depremden sonra caminin onarımı oldukça uzun sürmüştür. Sultan

Ahmet Camii'nin minaresi yıkıldı. Diğer taratan, Ayasofya ile diğer camiler (Selimiye, Süleymaniye, Şehzade, Valide, Laleli ve Nuruosmaniye) hafif hasarlar ile bu depremden etkilendiler. İstanbul'daki bu yıkımlar, yabancı ateşe, elçiler ve misyon şeflerince de rapor edildi. Bu depremden kiliseler de oldukça etkilenmiş olmasına rağmen ayrıntılı bilgi bulunmamaktadır.

Topkapı Sarayı'ndaki ağır hasardan dolayı Sultan saray bahçesindeki çadırında uzunca bir süre ikamet etmek zorunda kalmıştır. Saraydaki mutfak ve mutfak bacaları tamamen yıkıldı. Eski saray bahçesinde bulunan cezaevinin duvarlarının yıkıldığı ve savaş esirlerinin kaçtığı ayrıca rapor edilmiştir. Kadırga ve Apos'daki sarayın onarımı ile Beşiktaş'taki sarayın duvarlarının yıkımı kayıtlarda yer almaktadır. Bu depremde ayrıca pek çok han yıkıma uğramıştır. Özellikle Vezir Hanı harabeye dönerek birçok ölüme neden olmuştur. Hırkacılar, Şekerciler, Baltacılar, Çuhacılar ve Kalpakçılar hanları büyük zarar gördü. Kapalıçarşı, Örücüler çarşısı ve Mercan Ağa'daki yıkımlar ile Yerebatan Sarnıcı ve askeri birliklerde hasar rapor edilmiştir. Ayrıca şehir su şebekesinde ve kanallarında kırılmalar oluşmuştur. (İstanbul Dergisi, Sayı 31).

Galata, Pera ve Apos'nın önemli bir hasar almadan bu depremden etkilendiğinin rapor edilmesine rağmen, Pera'da pek çok duvarın ve bacaların yıkıldığı gözlenmiştir. Galata kıyılarındaki birçok yerleşim birimi ve daha kuzeyde İstinye koyunda yıkımlar oluşmuştur. Bu depremde İstanbul'un yirmi iki kilometre kuzeyinde bulunan Ayvad Bend Barajı hasar görmüştür.

Depremdeki hasarın daha çok İstanbul'un batısında yoğunlaştığı rapor edilmiştir. Çatalca, Küçükçekmece, Büyükçekmece, Kumburgaz, Burgaz, Lüleburgaz, Çorlu ve Tekirdağ'da (Rodosto) deprem hasarlarının gözlendiği güvenilir kayıtlarda yer almıştır. Tekirdağ'ın daha batısında deprem hasarları ile ilgili pek güvenilir bir kaynak yoktur. Ancak Gaziköy, Gelibolu ve Çanakkale Boğazı'nda bazı hasarların gözlendiği rapor edilmesine rağmen bu raporlar **5 Ağustos 1766** - Mürefte artçı depremiyle ilişkisi olabilir. (İstanbul Dergisi, Sayı 31).

Bu depremde gözlenen yıkımlar, İstanbul'un doğusunda daha çok İzmit körfezinde yoğunlaşmıştır. Bölgedeki pek çok kasaba ve köyde ağır hasarlar gözlenmiştir. Yaklaşık iki dakika kadar sürdüğü rapor edilen bu depremde İzmit Mehmet Bey Camisi'nin kubbesi ile Çalık Ahmet Camisi'nin duvarlarının yıkıldığı ve depremden sonra gözlenen deniz dalgalarının (Tsunami) limanları kullanılamayacak derecede yıktığı rapor edilmiştir.

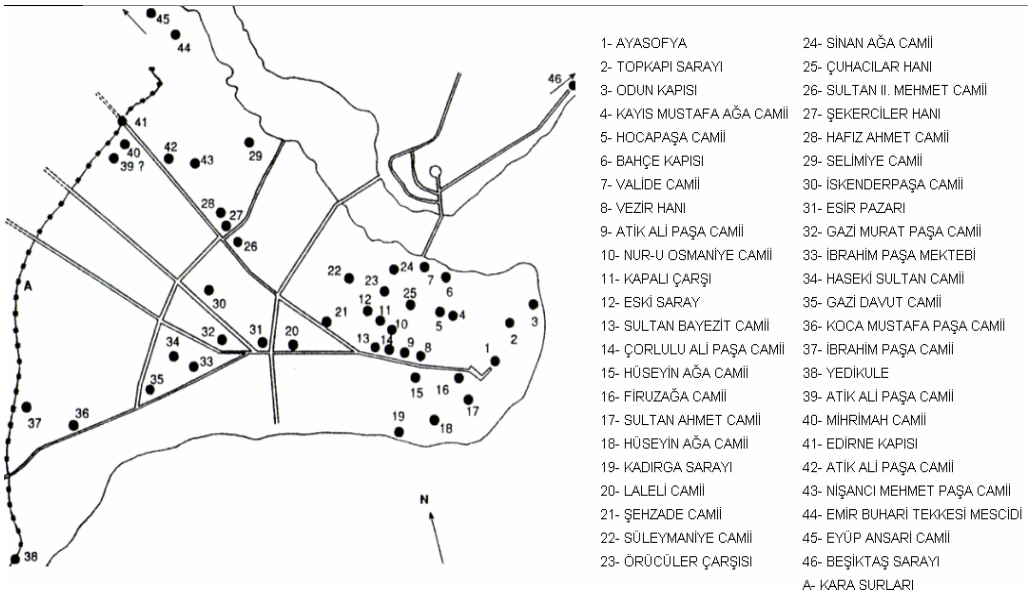
Marmara Denizi'nin güneyinde Karamürsel'in batısında birçok köyde de (Hersek) ağır hasarlar gözlendiği rapor edilmiştir.

Bu deprem, Bozcaada, Selanik, İzmir ve Güney Balkanlar'da ve Sırp kaynaklarına göre, İstanbul'un 240 km. kuzey- kuzeybatısında yer alan Aytos'da hissedilmiştir.

Galata, İstanbul ve Mudanya kıyı şeridinde deniz seviyesinde yükselmeler gözlenmiş, Marmara Denizi'nde bulunan küçük adacıkların yarı yarıya sular altında kaldığı rapor edilmiştir. (İstanbul Dergisi, Sayı 31).

Depremden yaklaşık iki ay kadar sonra, Midilli'den Kayseri'ye kadar uzanan geniş bir bölgeden inşaat malzemeleri ve yapı ustaları getirilerek yapım ve onarım çalışmaları başlatılmıştır. Birçok kamu binası yıkılarak yeniden yapılmış, Fatih Sultan Mehmet Camii ancak 5 Mayıs 1771 yılında hizmete açılabilmiştir

Oldukça yaygın ve yıkıcı etkileri dolayısıyla bu depremler kayıtlara en ayrıntılı ve en iyi şekilde geçmiş olanlardır (İstanbul Dergisi, Sayı 31).

Şekil 3-6: 22 Mayıs 1766 Depreminden Etkilenen Yapılar(İstanbul Dergisi, Sayı 31)

3.1.6. 1894 Depremi

"*1894 İstanbul Depremi*" olarak adlandırılan depremin merkez üssü, İzmit körfezi boyunca, Adapazarı'ndan Çatalca'ya uzanan bir hat üzerinde bulunmaktadır. Uzun ekseni 175 kilometre, kısa ekseni de Katırlı-Maltepe arasındaki 39 kilometrelik hat olmak üzere, bir elips

içinde kalan bölge, depremden birinci derecede etkilenmiştir. Her ne kadar depremin 9 şiddetinde olduğu söylenmişse de, bu rakamın günümüz Richter ölçeğindeki dokuz şiddetine eşit olduğu kuşkuludur. Çünkü o tarihlerde İstanbul'da bulunan ve Kumbari Efendi'nin yöneticisi olduğu tek rasathane'nin bu ölçümleri yapabilecek aletleri bulunmamaktaydı. (İstanbul Dergisi, Sayı 31).

Bu deprem, İstanbul il sınırları içinde 474 kişinin ölümüne, 482 kişinin yaralanmasına, 387 dayanıklı yapı ile 1087 ev ve 299 dükkânın önemli ölçüde hasar görmesine yol açmıştır. Basında gerçek anlamda ölü ve yaralı sayısının tamamının verilemediği göz önüne alındığında bildirilen ölü sayısının 3 hatta 5 katının gerçek rakamı verdiği söylenebilir. İstanbul'daki ölümlerin çoğu parapet ve kalkan duvarlarının çökme ve devrilmesi ile enkaz altında kalma nedeniyle olmuştur.

8–10 Temmuz 1894 depremi, Osmanlı İmparatorluğu'nun başşehri olan İstanbul'un fiziksel, sosyal ve ekonomik hayatını önemli ölçüde etkilemiştir. Depremin yol açtığı ekonomik kayıplar konusunda net bir rakam bulunmamakla birlikte, hasar gören yapıların onarılması veya yeniden yapılması 1900'lü yılların başlarına kadar devam etmiştir ki bu da onarım süresinin en az on yıl devam ettiğinin bir göstergesidir (İstanbul Dergisi, Sayı 31).

Depremde Kapalıçarşı'nın duvarları içerde kalanların üzerine yıkılmaya başlayarak, Kapalıçarşı'nın kubbeleri çökmüştür. Bir anda bütün Sirkeci yok olmuş, Bitpazarı, Çadırcılar, Yağlıkcılar, Yeniçeriler Çarşısı ile Bodrum ve Kellekesen hanları yıkılmıştır. Uzunçarşı, Tahtakale, kutucular, kantarcılar baştanbaşa harabeye dönmüş, Gedikpaşa, Kumkapı, Kadırga, Yenikapı, Samatya ve Langa'da yüzlerce ev yıkılmış, Adalar'da büyük tahribat oluşmuştur. Heybeliada'daki Ruhban Okulu dâhil bir çok büyük bina hasar görmüştür. (İstanbul Dergisi, Sayı 31).

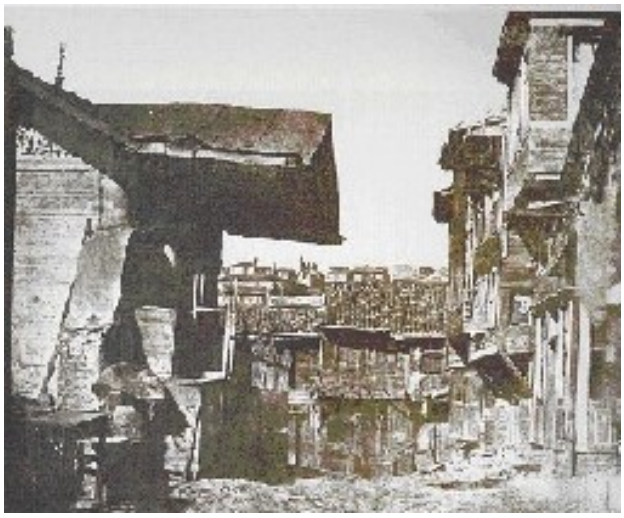
İstanbul'un camileri de depremden nasiplerini aldılar. Edirnekapı, Mihrimah, Kariye camilerinin minareleri yıkıldı; Nuruosmaniye girişi çöktü. şehirde depremle birlikte yer yer büyük yangınlar çıktı. Ancak çok ilginçtir ki: Beyoğlu'ndaki yapılarda hiç bir hasar meydana gelmedi. 11 Temmuz 1894 tarihli eski Sabah gazetesi Depremi şu satırlarla bildiriyordu. "*dün sabah beşe çeyrek kala (öğleye doğru) şehrimizde evvela hafifce bir hareket-i arz hissedilmesini müteakip gayet şiddetli bir darbe ile her yer sarsılmaya başlamıştır."* (İstanbul Dergisi, Sayı 31).

Sonra ki satırlarda gazete, depremin on-on iki saniye kadar sürdüğünü, şiddetli depremden bir çeyrek saat kadar sonra kısa fasılalarla dört kez daha hareket olduğunu, ayrıca akşama doğru iki hareket daha olduğunu bildirmiştir. (İstanbul Dergisi, Sayı 31).

İstanbul'da Fransızca yayımlanan Moniteur Oriental gazetesi de aynı gün şu satırlara yer vermiştir: "*dün saat 12.25 de* yaklaşık *yarım dakika süren şiddetli bir yer sarsıntısı bütün şehirde, tarifi imkânsız bir paniğe yol açmıştır ".* Taksim civarındaki mezarlık ve bahçeleri gezen Fransızca yayımlanan Moniteur Oriental gazetesi muhabiri "*her sınıf ve tabakadan insanla, karışık alaca bulaca kalabalığı* " anlatarak ve şunları yazmıştır: " *en yüksek sınıftan kadınların, saç baş dağınık, ürküntü içinde veya üstlerine yalnızca bir sabahlık. bir kombinezon veya jüponla kaçtıkları görülüyordu. Her yerde çığlıklar, göz yaşları, ağlamalar, sinir krizleri bayılmalar, Allah'a, Meryem'e yakarmalar duyuluyordu. "(İBB.gov.tr, 2.4.2008)*

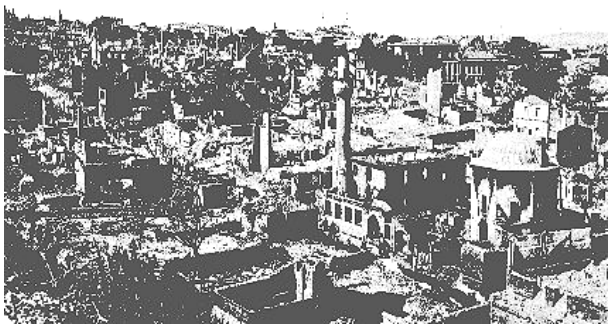
3.2. YANGINLAR

İstanbul, tarih boyunca sürekli yıkıcı tabii afetlerin etkisinde kalmıştır. Bizans'tan günümüze kadar birçok yangın felaketi yaşanmış, Bu felaketler, birçok tarihi eserin, sivil mimarlık örneğinin yok olmasına ve sosyal ve kültürel dokunun bozulmasına neden olmuştur. (Akın, 1998)

Şekil 3-7: Büyük Beyoğlu Yangını Öncesi Beyoğlu'nda Bir Sokak (Özel Arşiv)

Bizans döneminde yangınların bir binadan diğerine sıçramasını önlemek amacıyla taş ve tuğlanın kullanılması ve binaların birbirinden belirli bir mesafe aralığında yapılması zorunluluğu getirilmesi bile yangın felaketlerini önleyememiştir. (Akın, 1998)

Şekil 3-8: Hocapaşa Yangını Sonrası Görünüm (Özel Arşiv)

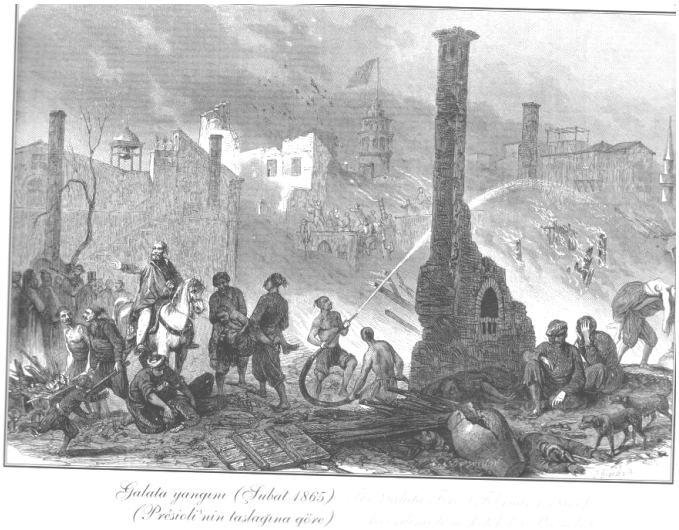
Şekil 3-9: 1912 Yangını Sonrası Yeni Cami Önü (Özel Arşiv)

Yangınlar genellikle yıldırım düşmesi, tedbirsizlik ve sık sık meydana gelen ayaklanmalar sırasında çıkmıştır. Düzenli yangın söndürme teşkilatının bulunmayışı ve suyun azlığı nedeniyle şehir defalarca yangınlarla harap olmuş ve dolayısıyla devamlı olarak değişime uğramıştır.

Şekil 3-10: Yangınlarda En Fazla Zarar Gören Ahşap Evler Olmuştur (Özel Arşiv)

Yangınlar, Osmanlı döneminde de şehir yaşamını etkileyen en önemli olgulardan biri olmuştur. Osmanlı devrinde şehrin daha da kalabalıklaşması ve binaların yapımında ahşap malzemenin tercih edilmesi sonucu çıkan yangınlar, özellikle rüzgârın etkisiyle geniş alanlara yayılarak, halkın taşınır ve taşınmaz tüm malları ile tarihi yapılarda büyük tahribatların oluşmasına neden olmuştur. Şehrin büyük bir bölümünü tahrip eden ve tarihe "*harik-i azim*", "*harik-i kebir*" olarak geçen 5 –10 korkunç yangın ayrı tutulsa bile, mevzi yangınların sık sık tekrarlaması sonucunda İstanbul'un yaklaşık ellide birinin her yıl yandığı ve her elli yılda bir şehrin siluetinin ve iskân kabuğunun değiştiği sonucuna varılabilir.

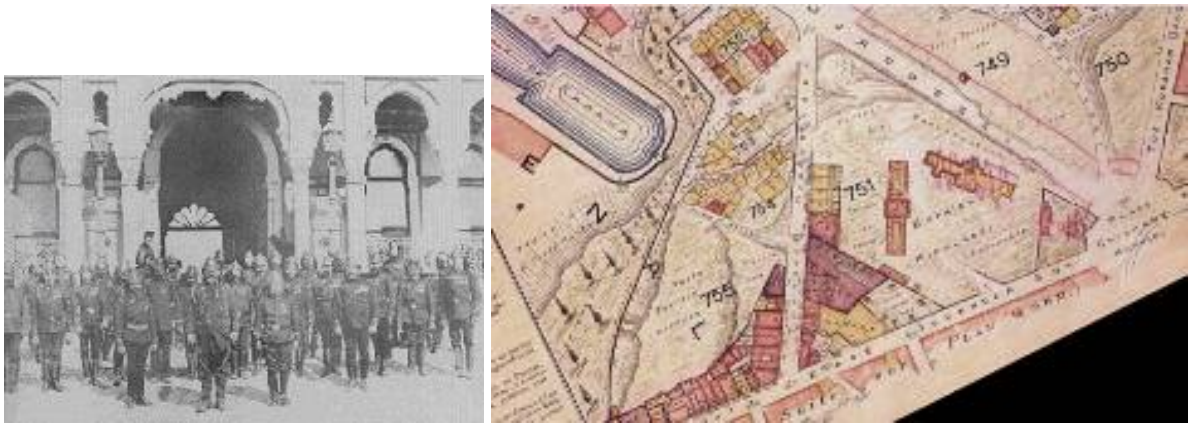

Şekil 3-11: Büyük Beyoğlu Yangını, 1865 (Özel Arşiv)

19.yy'ın ikinci yarısında meydana gelen yangınlar ve bunların sonucunda uğranılan büyük hasarlar, devlet katmanında oluşan yeni örgütlenmelerin yanı sıra sigortacılığın da doğmasına neden olmuştur. Özellikle 1870 yazında Beyoğlu'ndaki yangında (Büyük Pera Yangını) çok sayıda işyeri, ev, cami ve kilisenin yanması, bu bölgede daha çok yabancı ve yabancılarla ilişkide olan zenginlerin oturması sigortacılığın gelişme sürecini hızlandırmıştır (Kazgan, 1999). Sigortacılığın ortaya çıkması, şehrin fiziksel envanterinin de kayıt altına alınmasına vesile olmuştur (Akın, 1998).

Çeşitli zaman dilimlerinde alınan önlemlerin bir kısmı şöyledir; Binaların ahşap malzeme yerine tuğladan yapılması, her evde yangın söndürmede kullanılacak merdiven, su fıçısı bulundurulması, yangın çıktığında yeniçeriler gelinceye kadar yangına müdahale edilmesi, taşradan gelen iş bilmez kimselere ev ocağı yaptırılmaması (II. Selim), evlerin ve dükkânların Halep ve Şam'da olduğu gibi taş ve kireçten inşa edilmesi, yangına müsait elvah, ahşap ve

pedavra ile bina yapılmaması (II. Mustafa), evlerin sık ve bitişik, saçakların geniş, şehnişinlerin karşı karşıya yapılmaması, Müslim ve Gayrimüslimlerin evlerine yükseklik sınırlaması getirilmesi (III. Ahmet), han, bekâr odası, değirmen, kahvehane ve dükkânların yapımı için yeni kuralların getirilmesi (III. Mustafa) gibi düzenlemelerin yanında; 1827 yılında Tulumbacılar Nizamnamesi'nin yayınlanması ve ilk itfaiye örgütünün kurulması (II. Mahmut), Islahat-ı Turuk Komisyonu kurularak şehir içi yolların düzenlenmesi için imar çalışması başlatılması, 1854'te Ebniye-i Hassa Müdüriyeti'nin İtalya'dan mühendis getirerek yangın yerlerinin haritalarını hazırlatması, yangın alanlarında geometrik yapı adası düzenine geçilmesi, 1873'te askeri itfaiye örgütünün kurulmasına izin verilmesi (Abdülaziz) ve 1923 yılında askeri itfaiye örgütü kaldırılarak belediyeye bağlı sivil itfaiye örgütünün kurulması gibi yangınların önlenmesi amacıyla çeşitli yasal düzenlemelere gidilmiştir (Cezar, 1963).

Şekil 3-12: Beyoğlu Yangınından Sonra Kurulan İtfaiye Taburu(İBB. Web sayfası) ve Beyoğlu İtfaiye Yapıları (Atatürk Kitaplığı)

Galata'nın ahşap dokusunun gravürlerle resmedildiği 19. yüzyılın ikinci yarısına kadarki görünüm (A.I.Melling'in *Voyage Pittoresque de Constantinople et de Bosphore* adlı yayınında yer alan ve 1819'da Galata'yı gösteren gravürde, ya da III. Selim dönemine 1789–1807 yıllarına tarihlenen ait bir başka gravürde olduğu gibi), bu dönemden itibaren yavaş yavaş yapılaşma dokusunun kâgirleşmeye başladığı görülmektedir. Bu değişim, İstanbul'un ünlü yangınları sonucu alınan kararlarla açıklanabilir. Nitekim gravürlerin ardından, 19.yüzyılın ikinci yarısına tarihlenen fotoğraflarla da, kâgirleşmenin artan hızını gözleyebilmek mümkün olmaktadır (Akın, 1998).

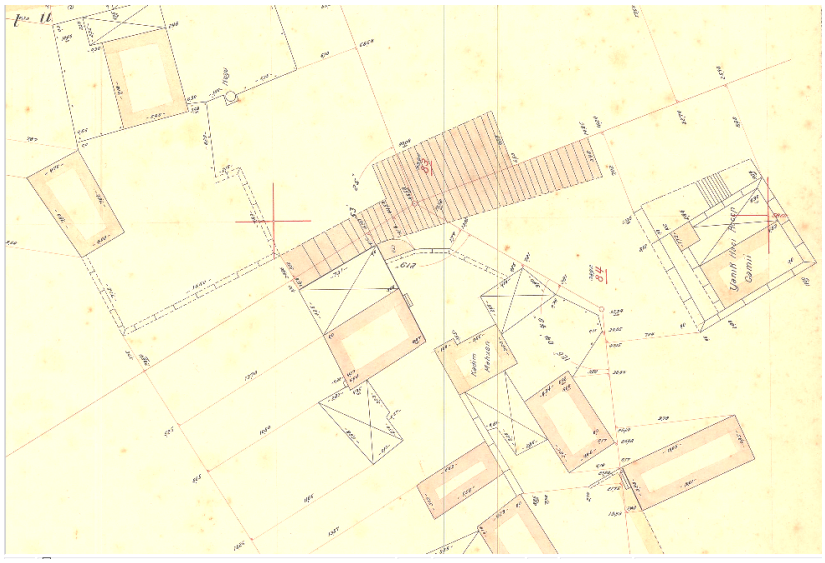
Şekil 3-13: Galata Arap Camii Çevresindeki Ahşap Müslüman Mahallesi (Murat Kıyıcı Arşivi)

Kâgir yapılaşma ve apartmanlaşma süreci tek yapı bazında yapılan çalışmalarda da belirgin olarak ortaya çıkmaktadır. Bölgedeki değişim süreci, çeşitli dönemlerde yapılan harita ve fotoğraflardan takip edilebilmektedir. Serdar-ı Ekrem Caddesi'ndeki Doğan Apartmanı buna örnek verilebilir. 1869–1870 tarihli bir Galata Kulesi panoramasında bu yapının yerinde, bahçe içinde iki katlı ahşap bir konak bulunur. Mehmet Paşa Konağı adını taşıyan bu konak 1864'ten itibaren Prusya Elçiliği olarak, elçilik 1874–77 yılları arasında Ayaspaşa'daki yeni yapısına taşınınca da, bir süre Alman çocuk yuvası olarak kullanılır. Daha sonra yıkılarak, 1892'de ortasında avlusu olan dört bloktan oluşan, görkemli bir apartmana dönüşür. 1910 tarihli bir kartpostalda Helbig Apartmanları adını taşıdığı görülen yapı, bölgeye ait sigorta haritalarında hep mal sahiplerinin adına bağlı olarak Nahit Bey Apartmanları, Cité Yazıcı, Botton Han (1919-42 arası) gibi adlarla anılır ve 1942'den itibaren de, Doğan Apartmanı adını alır. Benzer bir büyük konut grubu örneği de, Galata Mevlevihanesi'nin çok yakınlarındaki Şahkulu Sokak ile Galip Dede Caddesi arasındaki Barnathan (bugünkü adıyla Halil-Hamit) Apartmanları'dır. (Akın, 1998)

Sonuç olarak tek yapı parselindeki dönüşümle mahalle yapısındaki değişim ve dönüşüm paralel bir seyir izlemiştir. Doğal veya yapay etmenler sonucunda yapı biçiminde ve içerikte sürekli bir devinimin olduğunu söylemek mümkündür. Bununla beraber yangınlar neticesinde

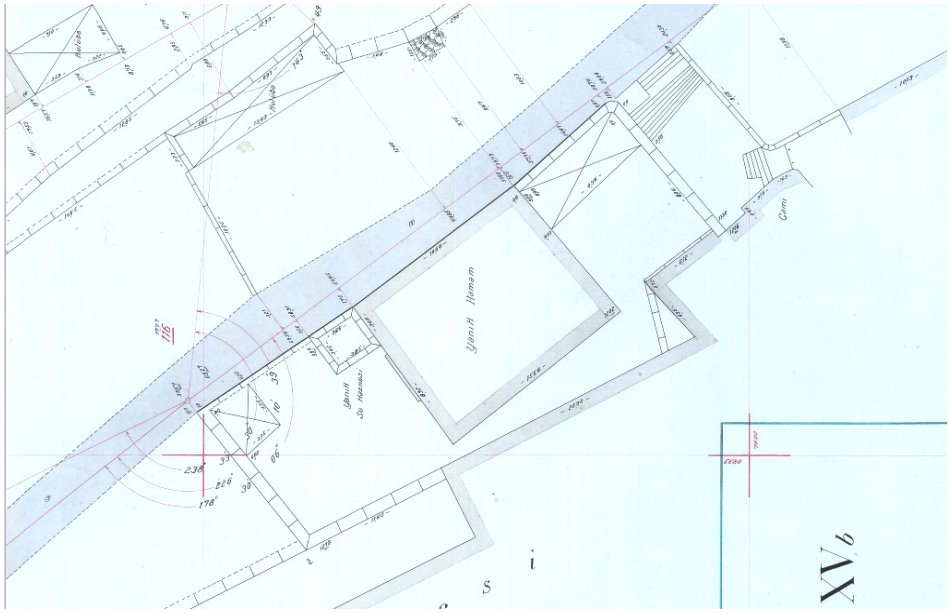
sivil hayatın odağı durumundaki sivil mimari örneklerdeki aşırı kayıp en temel sorun olmuştur. Yangınlar sadece ahşap sivil mimariyi yok etmekle kalmayıp, binaların içindeki eşyalar, halılar, kuşaktan kuşağa intikal eden hatıraları da büyük oranda yok etmiştir.

Yangın sonrası, tahribata uğramış alanlarda her zaman yeni inşa faaliyetleri olmakla beraber özellikle 19. yüzyılın başlarından itibaren yangın yerlerinde Batı'dan örnek alınan ızgara sistemi uygulanmıştır. Izgara sisteminin başşehri Paris, Osmanlı bürokrasisinin gözünde asri dünyanın da model şehri olarak görülmekteydi. Osmanlı elçilerinin Avrupa deneyimleri ve gözlemleri, yangın ve deprem sonrası faaliyetler için temel kaynak olmuştur. Yeni inşa faaliyetlerinde kagir yapı ve dikey kesişen sokaklar çözüm olarak önerilmiştir. Bu faaliyetlerin yasal uygulayıcısı da Islahat-ı Turûk Komisyonu olmuştur. İstanbul bir şekilde yeniden düzenlenmek istendiği için, Tanzimat Dönemi'nde, Islahat-ı Turûk Komisyonu yolların ıslahını hedeflmiştir. Bu arada dikkati çeken olumsuz bir nokta vardır: Yangın yerindeki mescit, cami, tekke, hamam türünden taşınmaz kültür varlıkları yok farz edilerek, sadece anıtsal büyük camiler dikkate alınmıştır. Örneğin hamamlar yangınlardan sonra, mahalle ile beraber yok olmaya mahkûm edilmiştir. Yani yapı malzemesindeki değişiklik yüzyıllarca oluşan klasik bir sanat birikimini yok etmiş, dayatılan ızgara sistemindeki salt güvenlik kaygısı hâlihazırdaki mahalle-sokak yaşamını öldürmüştür.

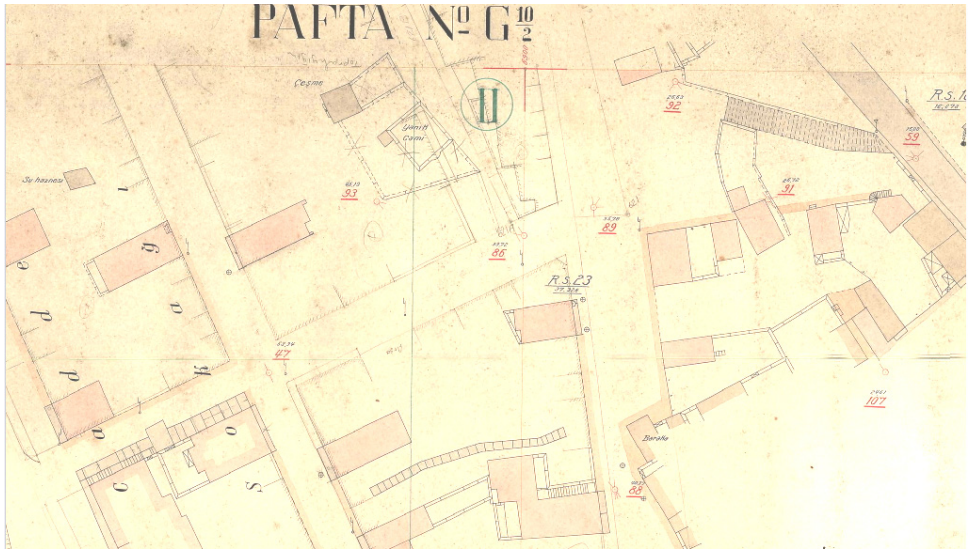
Şekil 3-14: Alman Mavileri, Cihangir Yangını Sonrası Yeni Parselasyon Haritaları, 1913(Atatürk Kitaplığı)

Yukarıdaki haritada, Cihangir yangınında yanan sivil yapılar, mahzenler, çeşme ve Hacı Recep Camii görülmektedir.

Şekil 3-15: Alman Mavileri, Cihangir Yangını Sonrası Yeni Parselasyon Haritaları, 1913(Atatürk Kitaplığı)

Yukarıdaki haritada Cihangir yangınında tahribat sonucu yok olan Tarihi Tophane Kışlası'nın içindeki hamam, çeşme, mahzen, cami görülmektedir. Bunların hiç birisi günümüze ulaşamamıştır.

Şekil 3-16: Alman Mavileri, Cihangir Yangını Sonrası Yeni Parselasyon Haritaları, 1913(Atatürk Kitaplığı)

Yukarıdaki haritada adını mahalleye veren Yanık Pürtelaş Hasan Efendi Cami, Çeşmesi ile Haziresi'nin izleri görülmektedir.

Büyük Beyoğlu Yangını- 5 Haziran 1870: Ancak yine de dönemin bölgede çıkan gazetelerinde, Küçük Parmakkapı ve Büyük Parmakkapı sokaklarının 1889'a gelindiğinde bile hala ahşap evlerden oluştuğu yazılmakta, bu işe artık bir son verilmesi gerektiği sık sık vurgulanmaktadır.

Büyük Beyoğlu Yangını 11 Rebiülevel 1287 (5 Haziran 1870) Pazar günü öğleden bir saat sonra Feridiye Sokağı'nda Macar Riçini'nin kiracı olarak oturduğu evde çıkmış; ahşap evler arasında çıktığı ve o gün hava çok rüzgârlı olduğundan değişik yönlerde beş-altı kola ayrılarak etrafa yayılmıştır. Alevler Macar'dan, Tarlabaşı'ndan Taksim'e kadar ilerlemiş, bir ucu Galatasaray Lisesi karşısında Cadde-i Kebir (İstiklal Caddesi) tarafına çıkmış başka bir kol Bülbül Deresi'ne inip oradan Papaz Köprüsü ile Emin Bey Camii civarına ve Sururi Mahallesi sınırından Aynalı Çeşme'den İngiliz elçiliğini de içine alarak yine Galatasaray Lisesi civarına kadar uzanmıştır (Ergin, 1995). Ayrı bir kol Kalyoncu Kulluğu tarafına ilerlemiş ve önüne rastlayan binalardan birçoğunu yakmıştır. Bu kolun ilerlediği sahada İtalyan elçiliğiyle, kâgir ve ahşap beş yüzden fazla ev ve dükkân yanmıştır (Koçu, 2005).

Beyoğlu yangınında sekiz bin kadar bina yanmıştır. Ahmed Lütfi Efendi on üç saat sürdüğünü belirttiği yangın için: "...Pek çok kâgir, ahşap ebniyye ve emakini büyut ve mesakin, sefarethaneler, gazinolar, oteller, tiyatrohaneler süzan ve nüfus-u kesire mahv ü perişan olmuştur" diye yazmaktadır (Akın, 1998).

Şekil 3-17: Tulumbacıların Beyoğlu'nda Yangın Söndürme Çalışmaları (Murat Kıyıcı Arşivi)

8 Haziran 1870 tarihli *La Turquie* Gazetesi ilk sayfasını siyah çerçeve içinde vererek, dört bin yapının ortadan kalktığını, çok sayıda ölü ve yaralı olduğunu belirtmiştir. D'Ostoya

Haritası'nda, bu kesimde büyük bir alanı içerdiği görülen ahşap yapı adalarının hemen hepsi yok olmuştur (Akın, 2005).

Çoğunluğunu konut ve ticaret yapılarının oluşturduğu kayıplar arasında otel, gazino, tiyatro ve elçilik binası gibi binalar bulunmaktaydı. Beyoğlu Belediyesi Altıncı Daire'nin raporuna göre bu yangında 65 cadde ve 163 ada içeren toplam 8.000 bina yok olmuştur. Yanan binaların arasında Beyoğlu'nun en zengin ve en ünlü kişilerinin evleri ve işyerleri de bulunmaktaydı (Cezar, 2002). Valide Çeşme, Feride, Sakız Ağacı, Kalyoncu Kulluk, Hamal Başı gibi Beyoğlu'nun en bilinen sokakları tamamen yanmıştır. Yok olan yerler arasında Naum Tiyatrosu, Ermeni Patrikhanesi, Portekiz ve Amerikan konsoloslukları, Britanya Elçiliği, Bon Marche Mağazası, Alman Hastanesi, Luxembourg Oteli, St. Jean Chrysostomos Kilisesi de bulunmaktadır (Öztuncay, 2003).

Yangında, şimdiki Çiçek Pasajı'nın bulunduğu yerde Beyoğlu'nun en süslü yapılarından biri olan Naum Tiyatrosu yanarak tamamen yok olmuştur. Yangın, İstanbul fotoğrafçıları arasında da acı izler bırakmıştır. Bu felaket sonucunda yok olan yüzlerce işyeri arasında, şehrin bazı tanınmış fotoğraf sanatçılarının merkez stüdyoları ve şubeleri de tamamen yanmıştır (Öztuncay, 2003).

Beyoğlu yangınında çeşitli din ve milletten **28.689** kişinin yangından zarar gördüğü anlaşılmaktadır (Ergin, 1995). Büyük yangın, 1870'den itibaren Beyoğlu'nun Taksim-Galatasaray kesiminde geniş boş alanlar yaratmıştır. Felaketin böylesine büyük olmasının nedeni ahşap yapı yoğunluğu, yolların darlığı, yeterli söndürme suyu bulunmaması, söndürme malzemelerinin yeterli olmaması, yangın söndürme ekiplerinin organize olmaması, kagir yapının yangında zarar görmeyeceği kanaatinin varlığı, duman ve alevlerin tehdit boyutunun bilinmemesi gibi nedenler sayılabilir (Cezar, 2002).

3.3. SALGIN HASTALIKLAR

Roma devrinden Cumhuriyete kadar olan dönemde bazı salgın hastalık vakaları dışarıdan, bazıları ise içeriden olmak suretiyle birçok veba ve kolera salgını ile karşı karşıya kalınmış, bu salgınların sonucunda ise binlerce insan hayatını kaybetmiştir.

1751 yılında meydana gelen ve binlerce insanın ölümüne neden olan salgından sonra şehrin büyük bir kısmının yandığı bilinmektedir. Başka ilginç bir olay, kolera salgını devam ederken

ve ölenlerin sayısı 1.000 kişiyi aşmışken Eminönü Hocapaşa'da çıkan yangının hemen arkasından ölenlerin sayısı 100 kişiye düşmüş ve bir hafta içerisinde kolera salgını tamamen ortadan kalkmıştır.

İlk bakışta salgın hastalıkların şehrin fiziki mekânına etkisi güçlü görünmese de; salgın hastalıkların uzun sürmesi, tedavisinin mümkün olmaması ve on binlerce insanın ölmesi, buna paralel olarak göçleri de gündeme getirmesi şehir nüfusunun azalmasına neden olmuştur. Bunların sonucunda şehrin nüfusunda bir anda azalma ortaya çıkmakta, şehirdeki canlılık kaybolmakta ve kullanılmayan konut yapıları, dini veya sanat yapıları bulundukları yerde çürümekteydi. Bir anlamda bugün kullandığımız büyük çaplı çöküntü alanları oluşmakta ve fiziki mekânı doğrudan etkilemekteydi.

Sonuç olarak, depremler, yangınlar, salgın hastalıklar ve insanların bir takım olumsuz uygulamalarına maruz kalarak mevcudiyetini günümüze kadar sürdüren bu şehir, bu kadar yoğun doğal afetin yaşandığı bu ender bölge, günümüzden daha ileriye taşınacak değerde birçok eseri beraberinde taşımıştır.

Şehirde Yaşanan Salgın Hastalıklar: "*1467, 1539, 1573, 1578, 1591, 1592 ve 1596*" yıllarında meydana gelen veba salgınları, "*1615, 1617, 1620, 1650*" veba salgınları, 1637 büyük taûn, 1655 şiddetli taûn salgınları, 1571 yılında beş veba algını ve taûn salgını, "*1803, 1811, 1812, 1813, 1822, 1949*" veba salgınları, "*1841, 1844*" çiçek ve kolera salgını, 1863 veba ve kolera salgını, 1893 veba ve kolera salgını, "*1914, 1919*" kolera salgınları olarak sıralanabilir.

3.4. MODERNLEŞME AMAÇLI İMAR HAREKETLERİ

Şehrin çağdaş bir görünüme kavuşturulmasını amaçlayan bu hareketler, tarihi eserlerin devlet eliyle yok edilmesine yol açmıştır. Tabir yerindeyse "*resmi*" yıkım, Osmanlı yönetimindeki Batılılaşma eğiliminin istikrar kazandığı III. Selim döneminde başlar. II. Mahmud döneminde de resmi yıkımlar yoğunlaşarak devam eder. Tanzimat Dönemi'nde, şehri modernleştirme adına yapılan yıkımlar süreklilik kazanmıştır. (Tanman, 2005).

Şekil 3-18: 50'li Yıllar, Süleymaniye ve Zeyrek Ahşaptan Mahalleler Yıkılıp Bulvarlar Açılıyor. (Murat Kıyıcı Arşivi)

II. Meşrutiyet iktidarında da taşınmaz kültür varlıkları yıkımında müthiş süreklilik devam etmiştir. Maalesef pek çok eser yıkımı, II. Meşrutiyet Dönemi'nde şehremini olan Cemil Topuzlu Paşa, daha sonra Cumhuriyet Dönemi'nde Lütfi Kırdar ve Fahrettin Kerim Gökay gibi kişilerin emriyle gerçekleşmiştir (Tanman, 2005).

Türk koruma kültürünün gelişiminde mihenk taşı niteliğinde olan bir olay şöyle gelişir: II. Abdülhamit döneminin sadrazamlarından **Küçük Said Paşa, eski eser Encümeni'nin başkanı** olarak Ayasofya'nın önündeki Mimar Sinan'ın eseri olan Hürrem Sultan Hamamı'nın yıkımına karşı çıkar. Cemil Topuzlu Paşa, ısrarla Ayasofya ile Sultan Ahmed'in arasını tümüyle açmak ve Sinan'ın tasarlamış olduğu o görkemli hamamı yok etmek ister. Dolayısıyla Hürrem Sultan'ın yaptırmış olduğu bu hamam, Said Paşa'nın itirazı ve mahareti sayesinde günümüze ulaşır (Tanman, 2005).

Ankara'nın başkent olarak ilan edilmesiyle büyük para ve emek buraya harcandığı için İstanbul'un imarında göreceli bir yavaşlama olsa da özellikle tek parti döneminde yerel yönetim tarihi eser yıkma konusunda boş durmamıştır. Lâle Devri'nin sembolü olan Sadabad'da, Abdülaziz'in yeniden yaptırdığı Çağlayan Kasrı ile İstanbul'un en görkemli askeri yapılarından olan ve Osmanlı'nın yenileşme sembollerinden olan Taksim Kışlası bu dönemde yıktırılmıştır (Tanman, 2005).

Bu arada Beyoğlu yakasındaki özellikle çalışma bölgesi olan Mebusan yolu ve çevresinde 1890 yıllardaki Moltke Planı ile başlayan ve 1960'a kadar süren yol açma çalışmaları nedeniyle çok sayıda anıt eser ve sivil mimarlık yapıları yok olmuştur. Ayrıca yeni yerleşim yerleri seçilirken öncelikle sur içi boş alanlar ya da yangın yerleri seçilmiş, ikinci etap şehir surlarının hemen bitişiği tercih edilmiştir. Sur dışı yeni yerleşim alanları ağırlıkla mezarlık ve askeri alanlara denk gelmekteydi. Sur dışı gelişme alanları 19.yy. da modern şehir imarının sahneye konulduğu mekânlar olmuştur.

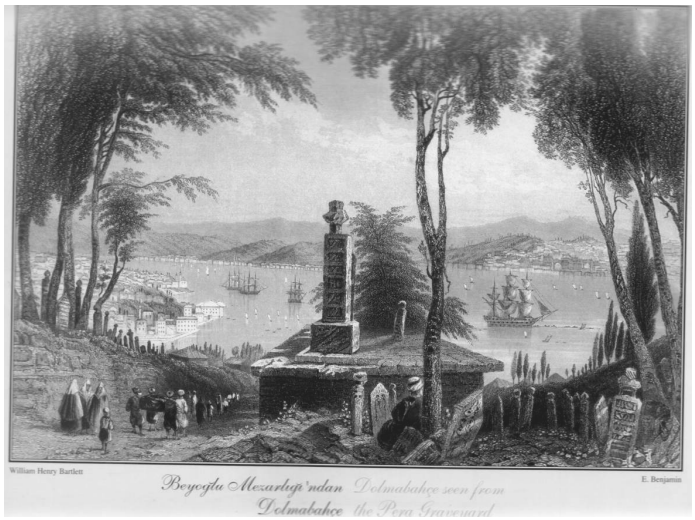
1870 yangını sonrası yapı kalıntılarının temizlenmesiyle oluşan boş arsalar, öncelikle varlıklı Pera sakinlerince satın alınır ve buralara yapılan yeni kâgir binalarla şehrin görünüm değiştirir. Bu tarihi binalardan büyük bölümünü bugün de görmek mümkündür (Akın, 2005).

Şehrin gelişme alanları, ağırlıkla mezarlık alanlarına denk düşmekteydi Küçük Müslüman Mezarlığı (Petit Scamps: Kasımpaşa Haliç tersane mevki) ve büyük Müslüman Mezarlığı (Grande Schamps: Taksim Meydanı, Gümüşsuyu, Talimhane, Harbiye, Maçka yamaçları ve Dolmabahçe sırtları) modern uygulama projeleri alanı olarak seçilmiştir.

Şekil 3-19: Gümüşsuyu Müslüman Mezarlığı 1920 (Murat Kıyıcı Arşivi)

Bugünkü Beyoğlu Askeri Hastanesi'nin yer aldığı ve bugün itibariyle hiçbir mezar taşının bulunmadığı Gümüşsuyu Caddesi görülmektedir. 1950'lere kadar çeşitli kaynaklarda bugünkü yapıların arka bahçelerinde mezarların varlığı söz konusudur.

Şekil 3-20: Taksim Büyük Müslüman Mezarlığı (Murat Kıyıcı Arşivi)

Büyük Müslüman Mezarlığı'ndan Dolmabahçe sırtları, Üsküdar ve Beşiktaş görülmekteydi.

Şekil 3-21: Kasımpaşa Küçük Müslüman Mezarlığı (Murat Kıyıcı Arşivi)

Kasımpaşa, Kulaksız sırtlarından Süleymaniye ve Galata Kulesi görülmektedir.

Şekil 3-22: Bugünkü Kasımpaşa Stadı'nın Yer Aldığı Küçük Müslüman Mezarlığı'nın Taşları Görülmektedir. Bugünkü Tarlabaşı Bulvarı'ndan Haliç'e Bakış (Murat Kıyıcı Arşivi)

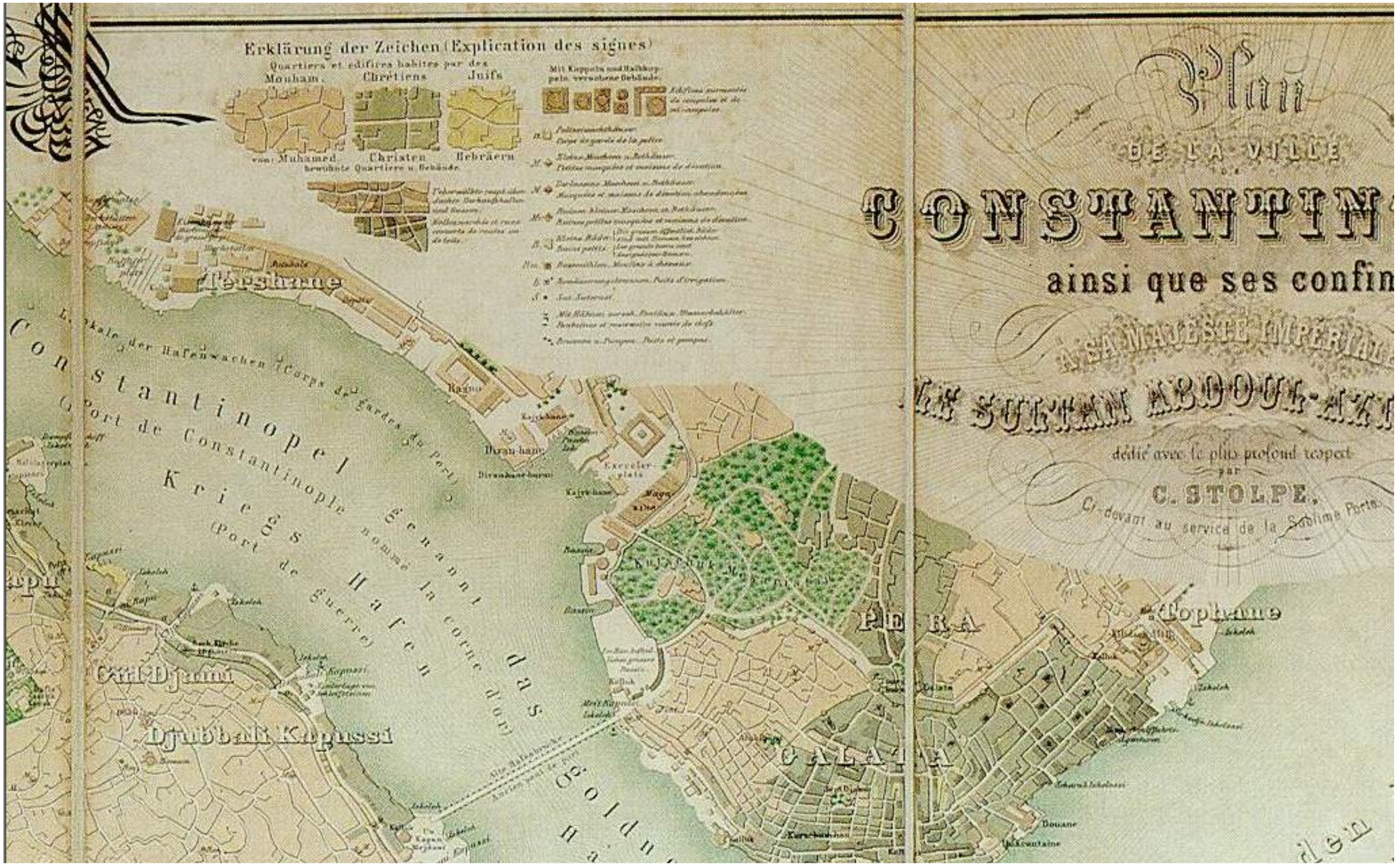
Bugünkü Kasımpaşa Stadı'nın olduğu alan, 1960'lara kadar kısmen varlığını sürdürmüştür. Bu mezarlıktan kalan tek örnek, Şişhane Kavşağı'ndaki "*Loğusa Kadın Türbesi*" olmuştur.

Şekil 3-23: Galata Surları'nın hemen bitişiğindeki Müslüman Mezarlığı ve Bugünkü Büyük Hendek Caddesi ve çevresi görülüyor. (Murat Kıyıcı Arşivi)

En çok ortadan kalkan yapı türleri düşünüldüğünde, listenin başında konut mimarisi gelmekte; saray, kasır, konak ve bunların arasındaki sokaklar; ardından, 1925'te faaliyeti durdurulmuş olan tekkeler ve zaviyeler, daha sonra hamamlar; arkadan çeşmeler ve bol miktarda mezarlık

alanı gelmektedir, şehrin önemli bir unsuru olarak. Tarihi mezarlıklar da şehrin aşırı ve kontrolsüz büyümesi yüzünden ortadan kalkmaktadır.

Erklärung der Zeichen (Explication des signes)
Quartiers et édifices habités par des
Mouhams.
Chrétiens
Juifs
von Muhamed
Christen
Hebräern
bewohnte Quartiere u. Gebäude.
Mit Kuppeln und Halbkuppeln versehene Gebäude.
Plan
DE LA VILLE
CONSTANTIN
ainsi que ses confin
dédié avec le plus profond respect
par
C. STOLPE.
Ci-devant au service de la Sublime Porte.
Top-hane
Tersch-hane
Rasp-hane
Dsirah-hane
Kaiyk-hane
Exercier-plats
Kiosque
Kiosque de la Sultane Validé
Kiosque de Sultan Mahmoud
Kiosque de Sultan Abdul Medjid
Kiosque de Sultan Abdul Aziz
Ok Meidan
Ancien port de guerre
Ancien port de pierre
Ancien port de bois
Ancien port de Galata
Ancien port de Top-hane
Ancien port de Dolma Bagtché
Ancien port de Beschik Tasch
Ancien port de Ortakeui
Ancien port de Kourou Tchesme
Ancien port de Kandilli
Ancien port de Kabatasch
Ancien port de Kassim Pascha
Ancien port de Haskeui
Ancien port de Balat
Ancien port de Fanar
Ancien port de Phanar
Ancien port de Kadikeui
Ancien port de Scutari
Ancien port de Tophane
Ancien port de Galata
Douane
Quarantaine
Arsenal
Cimetière
Cimetière des Juifs
Cimetière des Arméniens
Cimetière des Grecs
Cimetière des Francs
Cimetière des Turcs
Cimetière des Musulmans
Cimetière des Chrétiens

Cumhuriyet'ten önce tarihi eserleri korumakla yükümlü Asar-ı Atika Encümeni, Cumhuriyet döneminde eski eser encümeni olarak devam ederek, günümüze Anıtlar Kurulu olarak taşınmıştır.

3.5. BÖLÜM SONUCU

Bu bölümde, önceki bölümde adı geçen zaman dilimlerinde oluşa gelen kültür varlıklarının kaybına ve zarar görmesine neden olarak gösterilebilecek başlıca unsurlar ele alınmıştır. Konu temellendirilirken yok edeci ve yıpratıcı 4 ana sebep üzerinde duruldu. Sonuçları itibariyle afet niteliğinde depremler ve yangınlar, yine sonuçları itibariyle sosyal ve fiziksel çevre sağlığının iflası ile neticelenen salgın hastalıklar ve en son olarak insan kaynaklı müdahaleleri içeren operasyonel uygulamalar olarak adlandırılabilecek "*modernleştirme*" ele alınmıştır.

Bu başlıkların her biri şehir varlığına yönelik çok büyük yıkım ve tahribat içermekle beraber kültür varlıklarının kayboluş doğasına aykırı bir şekilde tezahür eden ve sonuçları itibariyle adalet içermeyen ve arkeolojik bir kalıntı dahi bırakmayan modernleşme uygulamaları ön plana çıkarılmıştır.

Depremlerin kayıtları nitekim daha detaylı incelenebilir. Şehir surları ve galata kulesinde depremlerin izleri rahatlıkla okunabilmektedir. Örneğin galata surlarının haliç tarafı çeşitli kaynaklarda fatih devrinde bir imar sorunu kapsamında yıktırıldığı, 19.yy'da büyük ve küçük hendek caddelerinin açılması ile buradaki surların ortadan kaldırıldığı fakat diğer kısımların büyük oranda depremlerle yok olduğu söylenebilir. Hatta güvenlik işlevini yitiren bu surlar deprem sonrasında tamir edilmediğinden yok oluş serüveni daha da hızlanmıştır. Deprem sonrası salgınlar ve yangınlar can çekişen şehri büsbütün harab etmiştir.

Roma döneminden çok az sayıda eserin günümüze ulaşmasının nedenlerinin başında depremler ve yangınlar gelmektedir.

Depremler ve yangınların sebep olduğu yıkımların olduğu alanlarda 19.yy da yeni çözümler geliştirilmiştir. Sıhhileştirme kaygısıyla başlayan imar faaliyetleri daha sonradan, şehirde yangın ve salgınlara meydan vermeyecek yeni şehir formlarının ve çok katlı yaşam alanlarının doğmasına neden olmuştur. Bu durum yeni bir dönemin işaretleri olmuştur. İnsanlık tarihinde klasik şehir formları bu devirden sonra değişmiş ve bu alanda değişimin etkisi yoğun olarak

hissedilmiştir. Mimarlık ve şehircilik kültürü ve bilimi modernlikle tanışmış ve en önemli aracı haline gelmiştir.

Neden modernleştirlmeli sorusunun kaynağı olan yukarıdaki olayların sonuçları, ister istemez yeni arayışları beraberinde getirmiştir. Sağlam, güvenli ve rahat ettirecek çevre vaadi sunan bu yeni durum, doğanın , taşınmaz kültür öğelerinin kısacası klasik kent form ve işleyişlerinin aleyhine sonuçlar doğurmuştur.

4. İSTANBUL'UN MODERN ŞEHİRCİLİK GELİŞİMİ

İstanbul'u modernleşme başlığı altında incelemek için öncelikle modernleşme faaliyetinin kavramsal gelişim çerçevesini şehir üzerindeki etkileşimini ortaya koymakta fayda vardır. Çok boyutlu bir gelişim evresini içinde barındıran eski şehirde modernleşme; genellikle birbirine karışan üç ayrı gelişme mevcuttur: Birincisi, bütün toplumu saran bir alt-üst oluş ve kabuk değiştirme süreci; İkincisi, büyüme, genişleme ve dönüşüm sürecini yeni davranışsal ve kurumsal normlara bağlama çabasını içeren iradi bir yeniden-inşa süreci, üçüncüsü ise, düşünsel bir olgu olan bu modernizm, edebiyat, sanat, felsefe yapıtlarında, politik ütopyalarda temsil edilen süreçtir. Mimarlık ve şehircilik, ya da daha geniş anlamıyla yapılı çevre üretimindeki gelişmelere bakıldığında ise, faaliyetin doğası gereği, modernleşmenin yarattığı boşlukların, gevşekliklerin ifade edilmesiyle yetinilmeyip, bunların doldurulmaya, örülmeye çalışıldığına tanık olunmaktadır (m, net, 13.08.2006).

Şehirlerin kabuk değiştirme ve modernleşme süreçleri genellikle aşağıdaki izlerin sürülmesiyle anlaşılmaya çalışılmaktadır.

Şehrin yeni **anıtlarını ve röper noktalarını oluşturan** modern topluma özgü yeni kurumları barındıran binaların (vilayet, adliye, hastane, üniversite, banka, büro gibi resmi ve sivil yönetim/hizmet binaları) meydana getirdiği merkez yerleşim düzeni (sirkeci mevki, Karaköy-Dolmabahçe idari aks),

Şekil 4-1: Tophane'deki Askeri Cami, Saat Kulesi, Liman, Topçu Birliği ve Deniz Kuvvetleri, Sivil İdari Yapılar, Anıtsal Yapılar ve Çarşı Yapıları, Hemen Arkasındaki Üst Düzey Yetkililerin Planlı Konut Yerleşmesi (Özel Arşiv)

Bulvar ve caddelerden oluşan geniş açık alanlar ve meydanlar (Ordu Caddesi, Vatan Caddesi, Meclis-i Mebusan Caddesi, Karaköy Meydanı, Tophane Meydanı vb.):

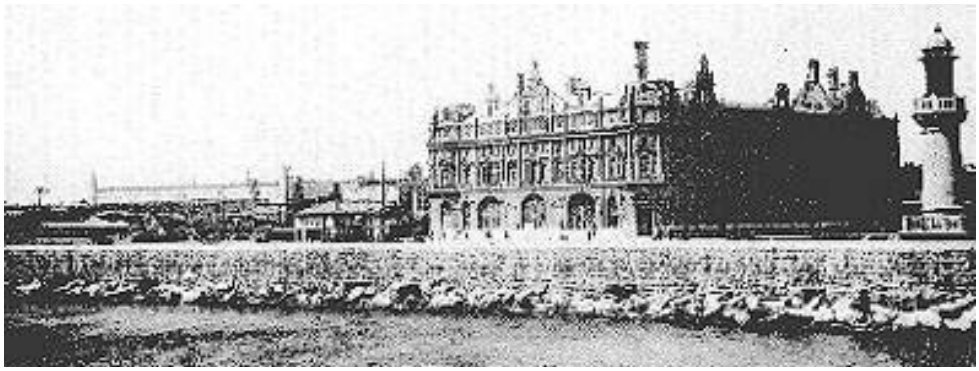

Şekil 4-2: 1910 Karaköy Meydanı (Murat Kıyıcı Arşivi)

Şekil 4-3: 19. yy'ın en önemli modern karakterdeki Pera-Meşrutiyet Caddesi (Murat Kıyıcı Arşivi)

Demiryolu eksenleri ve onları noktalayan garlar, limanlar-iskeleler (sirkeci-Haydarpaşa, Salıpazarı Limanı vb.):

Şekil 4-4: Haydarpaşa Deniz İskelesi ve Garı–1918 (Özel Arşiv)

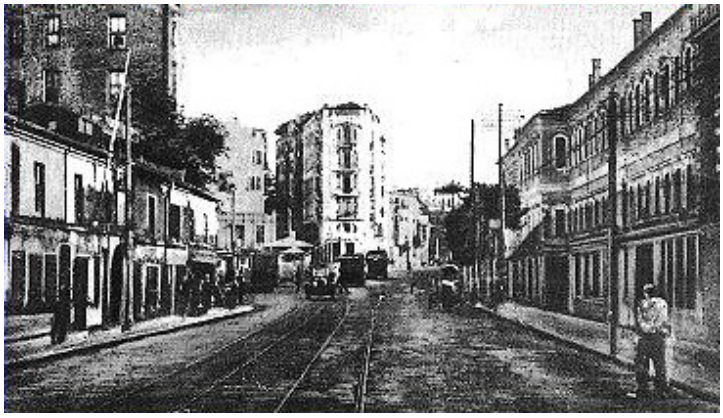

Şekil 4-5: Sirkeci Tren Garı–1900 1918 (Özel Arşiv)

Şekil 4-6: Karaköy Limanı–1910 1918 (Özel Arşiv)

Planlı konut mahalleleri (Elmadağ, Selimiye, Cihangir vb.):

Şekil 4-7: Harbiye 1918 (Özel Arşiv)

Bir de küçük ve büyük sanayinin yer seçimi ve bunların çevrelerinde kümeleşen konut mahalleleri vardır. Haliç çevresi sanayi alanları, Bayrampaşa, Zeytinburnu sanayi alanları vb. şehir çeperinin büyümesinde çok büyük etken olmuştur.

4.1. BİRİNCİ MODERNLEŞME DALGASI: TANZİMAT DÖNEMİ

İstanbul'un harap görünüşü hükümdarları o denli rahatsız etmiştir ki başşehri modern standartlara kavuşturmak için dönem dönem birçok girişimde bulunulmuştur. Bu çalışmanın muhtelif bölümlerinde görüldüğü gibi, Tanzimat sonrası Osmanlı reformcuları İstanbul`un üç ana sorunu olduğunda görüş birliği içindeydiler: Bu sorunlar düzensiz sokak dokusu, bölünmüşlüğü ve köhneliği kapsamaktadır. Bu sorunlar yüzünden, Osmanlı`nın Batıcı bürokratlarının nazarında modernliğin ve gelişmişliğin simgesi haline gelmiş olan Batı şehirleriyle kesin bir tezat yaşanıyordu. Avrupa tarzı reformlar uygulayarak imparatorluğu "*kurtarmak*" ilkesine uygun olarak, İstanbul, batı ölçütlerine göre modernleştirilmeliydi. Reformcuların ortak görüşlerine göre modernleşme, şehir dokusuna düzenli bir görünüm kazandırmak, başşehrin çeşitli semtleri arasında iletişimi sağlamak ve şehrin görünümünü güzelleştirmekle sağlanabilirdi (m, net, 13.08.2006)

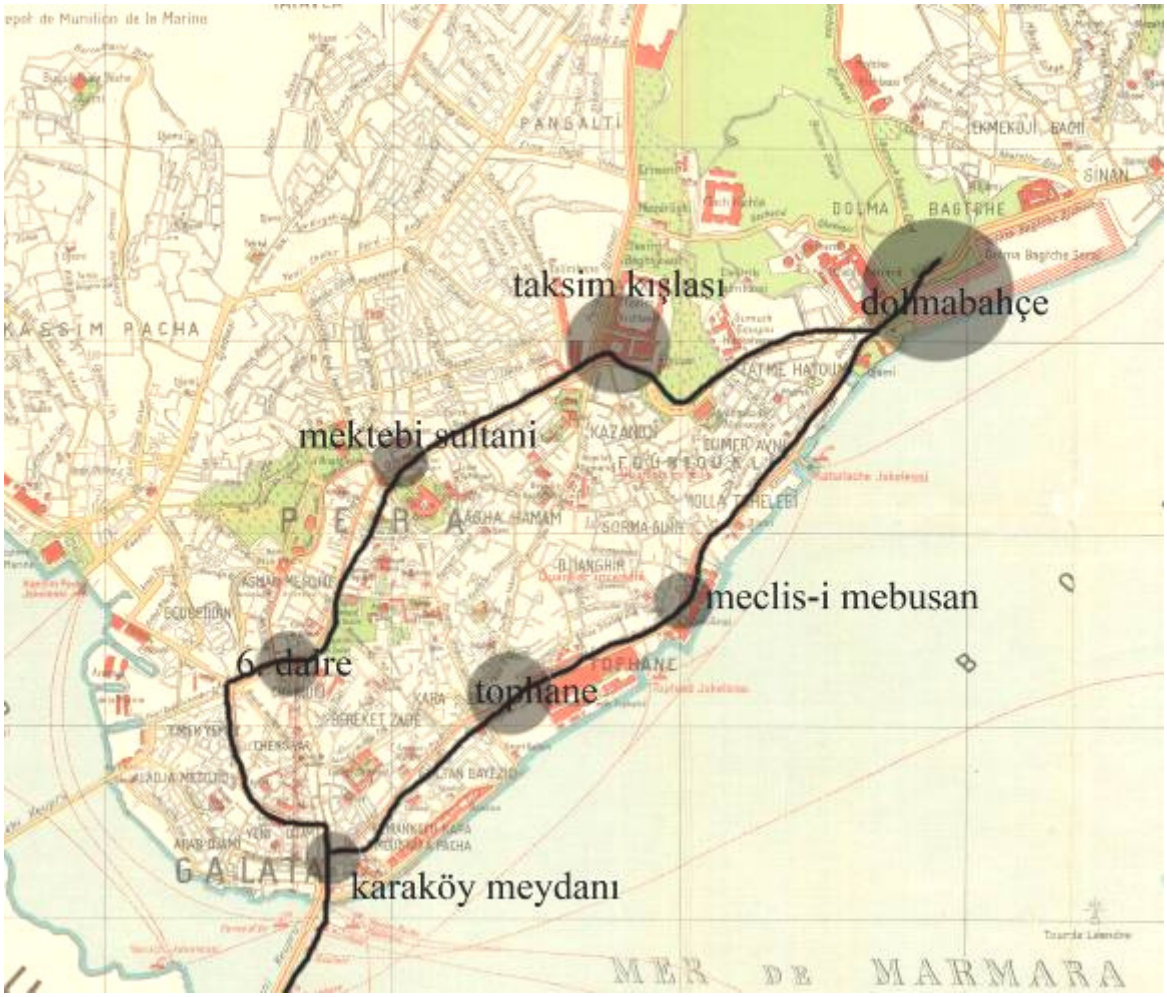
İstanbul'un tarihi çekirdeği, iki tarafı Marmara ve Haliç'in sularıyla çevrili olduğu için genişlemeye elverişli olmayan üçgen bir yarımadaya yayılmıştı. Bu nedenle 19.yy. ortalarında başlayan modernleşme eğilimi karşı yakaya taşınılarak gerçekleşti. Eski şehir değişmeyen, dolayısıyla da kaybeden geleneksel kesimlere bırakıldı, modernleşme eğiliminden nasibini alanlar, yani kazananlar ise karşı yakaya taşınarak Galata'nın Haliç ve Boğaz yamaçlarında

yeni bir şehir kurmaya başladılar. Geleneksel ile modernin mekânsal olarak birbirinden bu derece kopması, yeninin eskiye neredeyse hiç dokunmadan kurulması İstanbul'a özgü bir modernleşme biçimi olmuştur (m, net, 13.08.2006)

Şekil 4-8: Tophane Kışlası, Saat Kulesi ve Muşirlik Binası 1918 (Özel Arşiv)

İstanbul'un 19.yy.daki modernleşme öyküsünde izlenecek birinci başlık olan yeni kamusal binalar 3 grupta toplanabilirler: Yönetici elitin yeni çalışma ve ikamet binaları olan saraylar, kışlalar ve finans-büro binaları. Birinci grup, Yıldız ve Dolmabahçe Saraylarını da içine alarak, Tophane-Ortaköy arasındaki sahile dizilmiştir. Bu, eski şehrin silah fabrikası (Tophane) ve Kılıç Ali Paşa Camii ile bittiği noktanın, sahil boyunca kuzeye doğru uzatıldığı lineer bir hat oluşturmuştur. Taksim, Taşkışla, Maçka, Selimiye, Davutpaşa kışlalarından oluşan ikinci grup ise, şehrin 19.yy.daki genişleme alanlarının bitim noktalarına kurulmuşlardır. İstanbul'u merkez ülkelere iktisadi olarak eklemlenmesinde başat rolü oynayan finans binaları da Karaköy'den Tünel'e çıkan Bankalar Caddesi üzerinde yer almış ve bir diğer önemli 19.yy. kamu binası olan Belediye (6.Daire) ile noktalanmıştır.

Şekil 4-9: Galata-Pera'da Tarihi Ana Akslar ve Şehirsel Odaklar (n, net, 05.04.2008)

Kamu binalarının bu dizilişi, yeni şehrin ana omurgasını oluşturan dağıtım şebekesini de düzenlemiştir. Karaköy'den "V" biçiminde açılan akslardan birincisi Boğaz sahili boyunca uzayarak Ortaköy'e ulaşan Dolmabahçe Bulvarı olmuştur. İkincisi ise Bankalar Caddesi boyunca tepeye doğru yükselerek Tünel'e ulaşmış, oradan da, üzerinde elçilik binalarının da yer aldığı Cadde-i Kebir'i (İstiklal Caddesi) izleyerek Taksim Kışlası ile noktalanmıştır. Boğaz kıyısındaki birinci aks, özellikle de Dolmabahçe-Ortaköy arasında, üzerindeki seyrek, ancak belirli bir ritim oluşturan anıtsal binalarıyla, saray duvarları ve camileriyle, peyzajıyla yönetici elitin görkemini sembolize etmek üzere kurulmuştur. Temaşaya, oyalanmaya, rastlaşmaya, sürprize çağırmayan, görselliği ve etkiyi öne çıkaran bir bulvardır bu. Diğer aks ise tam tersine, hareketin ve canlılığın mekânı, daha da ötesi kaynağıdır. Vitrinleriyle, pasajlarıyla, kahveleriyle, kalabalığıyla bir bakıma Baudelaire'in anlattığı 19.yy. mekânıdır (m, net, 13.08.2006). Yüzyıl dönümünde kurulan demiryolu şebekesi, Avrupa'yı doğuya

bağlayan uzun hattın eklem noktasını oluşturacak biçimde, Marmara sahilini izleyerek batıdan doğuya doğru şehri keser, dolayısıyla da şehre teğet geçen tipik modeli izler. Ancak denizlerle sarılı topografya garların konumuna da istisnai bir karakter vermiştir. Gar, tipik modelde hattın şehre değdiği noktaya kurulur ve şehrin yeni kapısını oluştururdu. Sonradan genişleyen dokunun içinde kalarak kuşatılan bu kapılar, bize bugün Avrupa şehirlerinin yüzyıl dönümündeki sınırları konusunda ipucu vermektedirler. Oysa İstanbul'da garlar, araya giren Marmara'yı aşabilmek için şehrin tam ortasına, Sirkeci'ye ve Haydarpaşa'ya kurulmuşlardır; bu nedenle de ikisinin aslında tek bir kompleks oldukları düşünülebilir. Garın bir parçasının Sirkeci'de yapılması, çevresinde Vakıf Han, Büyük Postane gibi. 19.yy.'a özgü büro ve kamu binalarının oluşmasına neden olmuştur. Sirkeci Garı'nın karşısındaki aks üzerinde yoğunlaşan bu binalar, 19.yy.'daki modernleşme izlerinin tarihi yarımadada görülebileceği istisnai bir bölgeyi oluştururlar. (m, net, 13.08.2006)

1838 yılında İngiltere ile başlayıp diğer batı Avrupa Devletleri ile devam eden ticari ilişkiler ve anlaşmalar imparatorluk topraklarını sömürge düzenine geçirmeye başlamıştır. Bu yeni ticari ilişkiler özellikle liman şehirlerinin ve imparatorluktaki diğer ticari merkez niteliğindeki şehirlerin değişimine neden olmuştur. Tarihsel süreçte kötü ekonomiye paralel olarak, tanzimatı gerçekleştiren bürokrat zümre imparatorlukta bir, bir buçuk asırdır süren kötü gidişatı durdurmak; İmparatorluğun işlevini yitirmiş kurumlarını ve sarsılan merkezi otoriteyi yeniden kurmak, devleti mali, idari, adli alanlarda düzenli bir yapıya kavuşturmak amacındaydılar. Osmanlı bürokrasisi için Tanzimat reformlarının hedefi, Batı üstünlüğüne karşı, onun kazanımlarını kullanarak mücadele etmek olmuştur. Devleti ve oradan hareketle toplumu modernleştirmek için öngörülen şey Batının tekniğinden ve giderek kültüründen yararlanmaktır. Bu hedefin şehir alanındaki izdüşümü, Batılı anlamda bir şehirdi. 18.yüzyılda Viyana'da ve Napolyon döneminde Paris'te görev yapan Osmanlı elçilerinin anlatımları, bu şehirlerin dama biçimli planlarına, geniş ve ağaçlıklı caddelerine, yüksek binalarına duyulan hayranlığın izleriyle doludur. Bütün bu özellikler örtülü biçimde bir model olarak sunulmaktadır. Mustafa Reşid Paşa'nın 1836'da Londra'dan yazdığı ünlü mektup, daha açık biçimde Batı mimarisini ve şehirsel düzenini reform hedefine dönük tek geçerli tercih olarak sunmaktadır. (m, net, 13.08.2006)

Şehir modernleşmesine kuşkusuz sağlıklı işleyiş, ama aynı zamanda ve belki de estetik adına başvurulmuş, ama konunun tek boyutu, işlerlik ya da yeni estetik adına, batılı şehir modelini

taklit etme isteği değildir. Bu noktada da Tanzimat'ın içsel nedenine bakmak gerekir. (merkezi devlet otoritesini yeniden kurma hedefi). İçsel nedenlerin başında batlı mekansal düzenlemelerle azametli devlet yapısı imajının tazelenmesi, vergilerin daha rahat ve sistemli bir şekilde merkeze akmasının sağlanması ve batı karşısında zayıflamanın atlatılması sayılabilr.

Otoritenin yeniden sağlanması Batının politik ve ekonomik nüfuzunun güçlenmesiyle atbaşı gitmekteydi; Batının 1838 tarihli ticaret antlaşmasında somutlaşan ekonomik sızması Osmanlı topraklarının merkezi bir yönetimin denetiminde birleştirilmesini gerektirmektedir. Bu bakımdan Tanzimat aracılığıyla yürütülen batılılaşma, devlet otoritesini sağlamlaştırmanın bir yolu olarak karşımıza çıkmaktadır. Batıda modern devletin yükselişini haber veren Avrupa'daki Osmanlı elçileri, raporlarında Napolyon devletinin her yerde hazır ve nazır oluşunu, polis kuruluşunu, posta hizmetlerini, pasaportları vb anlatırken, her yeni devlet hizmetinin kasaları daha çok parayla doldurduğunu şaşkınlıkla gözlemlemişlerdir. Bunun sonucunda devletin yurttaşların yaşamına gittikçe artan müdahalesi yalnız asayiş ve emniyetin güvencesi olarak kalmamakta, aynı zamanda hem dolaysız vergilerin daha iyi toplanmasını sağlamış, hem de verilen hizmetler aracılığıyla yeni dolaylı vergi kaynakları yaratmıştır. Osmanlı bürokratlarının unutur göründükleri ya da unutmak istedikleri olgu, Napolyon devletinin Fransız Devrimi'nin ve ona dayalı toplumsal sözleşmenin bir uzantısı olduğu, yeni yönetmelik ve yükümlülüklerin yeni haklara, kişi, düşünce ve mülkiyet özgürlüklerine denk düştüğüdür. Bu çerçevede Tanzimat yukarıdan dayatılmış, toplumsal uzlaşmaya dayanmayan, her şeyden önce devletin imtiyazlarını ve topluma müdahale alanını genişletmeyi hedefleyen ve uyrukların huzurunu ancak iktidarı zenginleştirmenin bir yolu olarak dikkate alan bir düzen görünümü vermektedir. (m, net, 13.08.2006)

Şehirsel alana müdahale, zamanlama erkenliği ve sonuç alıcılığı açısından, bu çerçevede gerçek anlamına kavuşmaktadır. Devlet bu müdahale ile Batının şehir aygıtını kullanarak daha önce tökezlediği bir konuda, bir şehir düzeni dayatmada başarılı olmayı amaçlamıştır.

4.1.1. Tanzimat Döneminde İmarla İlgili Düzenlemeler

Avrupa'da modern şehir planlamasının temelinde kapitalist gelişme sonucu doğan sanayi şehrini yâdsıma ve onun sorunlarına çözüm bulma kaygısı yatar. Bu nedenle, Avrupa'da esas olarak 19.yüzyılın ikinci yarısında gelişen planlama pratiğinin temel sorunu, sanayi şehrinin

yarattığı sağlık sorunlarına çözüm aramak olmuş; ilk şehir planlaması kuralları sağlık yasalarıyla getirilmiştir. (Akgün, 1998)

Şekil 4-10: Operasyon Sonrası, Paris Etoile Meydanı (Özel Arşiv)

Şekil 4-11: 1958'de Açılan Barbaros Bulvarı(Özel Arşiv)

İstanbul'un çeşitli bölgelerinde açılan bulvarlar bir çok yerde kesintiye uğramaktadır. Barbaros bulvarı kıyıda bitmektedir. Burada batılı anlamda bir işlev kazanmımıştır. Araç ulaşımının sağlanması dışında şehir estetiği adına bir katkı sunduğu söylenemez.

Batıda açılan bulvarlar şehrin araç ulaşımının yanı sıra yaya trafiğini yönlendiren bir kurguya sahip iken istanbul da açılan bulvarlar böyle bir mantığa sahip olmamıştır.

Osmanlı İmparatorluğu'nda da ilk imar düzenlemeleri de Avrupa'daki düzenlemelerle aynı tarihte olmasına rağmen, bu düzenlemelerin arkasında yatan nedenler tamamen farklıdır. Osmanlılar 19.yüzyıldaki şehirsel dönüşümü incelerken gördüğümüz üç temel soruna çözüm bulmaya çalışmışlardır. Bunlar, şehirde büyük tahribat yapan yangınların önlenmesi, yeni şehir içi ulaşım araçlarının gereksinmesini karşılayacak şekilde yolların geliştirilmesi, şehrin artan nüfusunu barındırmak üzere şehir çevresinde yeni mahalleler kurulmasıdır. Osmanlının 19.yüzyılda oluşturduğu imar düzeni, Avrupa pratiğinden etkilenmesine karşın, sorunlardaki farklılıklar nedeniyle kendine özgü özelliklere de sahip olmuştur. (Akgün, 1998)

4.1.2. 1839 İlmühaberi

İstanbul'un ilk imar planının Helmut Von Moltke tarafından yapıldığı söylenebilir. Mısır Hıdivi ile Osmanlı İmparatorluğu arasındaki savaşlarda kurmay subaylık yapan ve 1870'te Almanya'nın kaderini belirleyen Fransız-Alman Savaşının genelkurmay başkanı olacak olan

Moltke, İstanbul'da bulunduğu dönemde şehrin ana planını yapmıştır. 1836–37 yılında tamamlanan bu harita yalnız şehrin var olan durumunu göstermemekte, üzerinde imar kararları da bulunmaktadır. Bu haritanın halen nerede olduğu bilinmemektedir. Ancak, Osman Nuri Bey 1839 tarihli bir ilmühaberde bu haritada plan kararlarının bir özeti bulunduğundan söz etmektedir. Bu ilmühabere göre; İstanbul'da yeni yapılacak binaların kâgir olması, Bina yapacak olanlara geniş ve geometrik kurallara göre geçirilecek sokaklara yer gösterilmesi, Ebniye-i Hassa Müdürü'ne yeni yapılacak mahallelerde mutlaka geometrik kurallara önem verilmesi, yeni mahallelerde ahşap ev yapmak isteyen fakir fukaraya hiçbir şekilde göz yumulmaması görevi verilmiştir. (Tekeli, 1985)

Yapılacak yollar 20, 15, 12, 10 zira genişlikte dört kademeye ayrılmıştır. Hiçbir çıkmaz yol yaptırılmayacaktır. Olanak bulunduğu takdirde meydan bırakılacaktır. (Tekeli, 1985)

Bu ilmühaberin açıklanabilmesi için burada Moltke planından bahsetmekte yarar vardır;

Helmuth Von Moltke, II. Mahmut tarafından İstanbul'un ayrıntılı bir haritasını çıkarmak ve sokak örüntüsünü düzeltecek bir plan yapmakla görevlendirildi. Her ne kadar bu planın orijinali henüz bulunamamışsa da, Von Moltke'nin haritası birkaç kez yayınlanmıştır. Von Moltke'nin planının, salt sözlü olarak ifade edilmiş bir dizi şehir tasarımı ilkelerinden ibaret olması mümkündür, çünkü bugüne dek bu plana ait her hangi bir kanıt ele geçmemiştir. (Tekeli, 1985)

Von Moltke'nin başlıca amacı, İstanbul yarımadasının ticari ve idari işlerinin yürütüldüğü merkezle eski Bizans kapıları arasında geniş yollar açarak kesintisiz ve kolay bir ulaşım ağı geliştirmek olmuştur. Aynı zamanda, konut mimarisi, yangınları önlemek amacıyla aşamalı olarak ahşaptan kâgire dönüştürülecektir. Von Moltke beş ana arter önermiştir. Birincisi, Topkapı Sarayının dış kapısı olan Bab-ı Hümayun'u Aksaray'a bağlayacak, yani eski Divanyolu'nu (Bizans döneminin Mese'sini) izleyerek Beyazıt Meydanı'ndan geçecektir. İkinci yol Aksaray'ı Theodosios Surları üzerindeki Topkapı'ya bağlayacaktır. Beyazıt Meydanı'nı Fatih'e bağlayan üçüncü yol, Fatih Külliyesi'nden ikiye ayrılarak iki büyük Bizans Kapısı olan Edirnekapı'ya ve Eğrikapı'ya ulaşacaktır. Dördüncü bağlantı ise Kadırga ve Yedikule arasında Marmara sahilini izleyecektir. Son olarak beşinci yol, Eminönü'nde Yeni Cami önünden başlayarak, Haliç'e paralel gidecek ve şehrin en önemli Müslüman ibadet merkezi olan Eyüp'te son bulacaktır. (Tekeli, 1985)

Von Moltke'nin planında ana arterlerin ön görülen genişliği 15,20 metredir. Yolların her iki yanından üçer metrelik kaldırım payı düşüldükten sonra taşıt trafiğine kalan kısmı 9,20 metre genişliğindedir. Tüm diğer yolların, bulundukları mevkii ve şehir ulaşımındaki önemleri dikkate alınarak, 11.50, 9 veya 9.20 metre eninde olmaları öngörülüyor, çıkmaz sokaklar tümüyle ortadan kaldırılmıştır. Yolların iki tarafının ağaçlandırılması, cami ve diğer önemli anıtların önleri gibi "*uygun*" mekânlarda meydanlar açılması planda yer almıştır. (Tekeli, 1985)

Haliç'in iki yakasındaki sahil temizlenip yeniden düzenlenecektir. Bu bakımdan özellikle önemsenen iki şerit, İstanbul tarafında Sirkeci ile Unkapanı Köprüsü arası (bu tarihte Haliç'i geçen yegâne köprü Unkapanı Köprüsüydü); Galata tarafında ise Tophane ile Unkapanı Köprüsü'nün kuzey ucu arasıdır. Von Moltke'nin projesine göre ahşap rıhtımların yerine 15.20 metre genişliğinde taş rıhtımlar yapılacaktır. Diğer ana arterler gibi, bunlarında iki tarafında ağaçlandırılmış üçer metre genişliğinde kaldırımlar bulunacaktır. (Tekeli, 1985)

Sokak planında düzenlilik bu planın getirdiği önemli kavramlardan biridir. Plana göre sokak hattı, binaların sınırlarını kesin olarak belirleyecek, sokağa taşmalara izin verilmeyecektir. Yeni güzergâhların tayininde engel oluşturabilecek çeşme ve diğer kamu binaları uygun yerlere taşınacaktır. Ancak, camilere dokunulamayacak; yollar camilerin korunmasına yönelik düzenlenecektir. (Tekeli, 1985)

Von Moltke'nin tasarımları, günümüzde bile şehir plancılarını uğraştırmaya devam eden şehrin fiziksel sorunlarının bir kısmına çözümler bulmaya yönelik çözümlere sahiptir. Başlıca sorunlar şöyle sıralanabilir: Eski şehrin yoğun yerleşim dokusu içinden doğrudan ve kolay ulaşımı sağlamak; sokakların ve rıhtımların düzenlenmesi; meydanlar oluşturulması; yapı malzemesinin ahşaptan kagire dönüştürülmesidir. Von Moltke İstanbul'un şehir örüntüsünün giderek ağırlaşan sorunlarına pratik çözümler öneriyordu. Ancak, Von Moltke'nin planında imaj sorunu da önemli bir yer tutuyordu: İstanbul Tanzimat felsefesine uygun olarak bir Avrupa şehrine dönüştürülmesi isteniyordu. (Tekeli, 1985)

4.1.3. 1848 Ebniye Nizamnamesi

Moltke planının ve ona ilişkin ilmühaberin belki de en önemli etkisi, Osmanlının ilk imar mevzuatı olan 1848 tarihli Ebniye Nizamnamesi'nin yayınlanmasına öncülük etmiş olmasıdır. Bu nizamnamede; kamulaştırma, binalara ruhsat verilmesi, yolların inşaatların denetimi, yol

ve sokakların genişlikleri, yol kenarına yapılacak binaları yükseklikleri, üzerine kurallar getirilmiştir. Gerek 1839 ilmühaberinin gerek 1848 Ebniye Nizamnamesi'nin temel kaygısının şehrin fiziki biçiminde önemli değişiklikler yaratmaktan çok yangın sorununa bir çözüm bulmak olduğu söylenebilir. Getirilen kuralların teknik yönü budur. Ama kuralların bir de toplumsal sonucu vardır. Artık şehirde yapılacak binaların yüksekliğini sahibinin mensup olduğu "millet" değil, binanın bulunduğu yolun genişliği belirleyecektir. Tanzimat'ın milletlerarası eşitlik sağlama ilkesi ya da "*Osmanlıcılık*" bu düzenlemelerde açıkça etkisini göstermiştir. (Tekeli, 1985)

Moltke'nin planından sonra Sultan Abdülmecid döneminde Bekir Paşa tarafından bir başka planlama çalışması yapıldığı bilinmektedir. Ama bu planında tam olarak hangi tarihte yapıldığını ve bu plana ne olduğu, uygulanıp uygulanmadığı bilinmemektedir.

Plan, 1850'ler Avrupa'sı başkentlerinde uygulanan büyük imar operasyonlarına özenilerek hazırlandığı kolaylıkla söylenebilir. Bu etkilenme daha çok Haussmann'ın Paris'teki uygulamalarına özenme biçiminde ortaya çıkmıştır. Bu dönemde Paris'te sefir bulunan Ahmet Vefik Paşa, orada gördüğü imar uygulamalarını vali olunca Bursa'da gerçekleştirmeye çalışacaktır. (Tekeli, 1985)

1848 Ebniye Nizamnamesi'nin açıklanması bakımından İstanbul'da yangınlar ve Nizamnamenin uygulandığı 1856 Aksaray Yangınından burada bahsetmekte yarar vardır. İstanbul'da nüfus ve inşaat yoğunluğu arttıkça yangın tehlikesinin artışını da beraberinde getirmiştir. 1663 ile 1839 arasında, 166 yılık dönemde, İstanbul ve Galata'da 109 büyük yangın görülmüştür. Bu sayı 1853 ile 1906 arasında, 50 yıllık dönemde 229'a çıkmıştır. 19.yüzyılda şehir sürekli yangın tehlikesiyle yaşar hale gelmiştir. (Tekeli, 1985)

1840'lardan önce yangınların gerektirdiği yeniden inşa faaliyetleri önceden var olan düzen uyarınca gerçekleştirilmiştir. 1840'tan sonra, yangınları önlemek amacıyla köklü çözüm arayışları, çağdaşlaşma şevkiyle birleşerek, şehir tasarımında yeni bir anlayışa yol açmıştır. Her yangın yeri şehre verilecek resmi biçimlerin denendiği bir sahne haline gelmiştir. (Tekeli, 1985)

Yeni planlanan semtler her zaman aynı özelliklere sahip olmamışlardır. Yangının büyüklüğüne, yanan yerin topografyasına ve şehirdeki konumuna göre değişiklik göstermişlerdir. Yanan bölge büyük ve prestiji yüksek bir semtte ise, yeniden inşası başlı

başına bir yenileşme projesi haline getiriliyor, çoğu kez çevresinde yanmamış bölgeleri de kapsamıştır. Bölgede anıt veya ticari rıhtım gibi bir odak noktası olduğu zaman bu, yeni planlanan mahalleden eskisine oranla daha geniş bir ana sokak geçirilmesine vesile oluyordu. Daha mütevazı ve anıtsal yapıları olmayan yanmış mahallelerin ızgara planına sokulması daha kolaydır. Son olarak, yangın yeri küçük bir alan ise, yeniden yapılanması sadece birkaç düz ve geniş sokak yapılmasıdır. (Tekeli, 1985)

4.1.4. 1856 Aksaray Yangını; Birinci Izgara Planı

Altı yüz elliden fazla binanın yanmasıyla sonuçlanan 1856 Aksaray yangını, İstanbul'un şehir dokusunun yeniden şekillenmesinde önemli bir dönemeç noktası olmuştur. Bu yangından sonra İstanbul'un tarihinde ilk kez, yangın yerinin sistematik bir haritası çıkarıldı ve alternatif bir şehir tasarımı projesi hazırlanarak uygulamaya konulmuştur. Mustafa Reşid Paşa'nın şehrin çağdaşlaşmasında Avrupalı uzmanlar istihdam etme politikasına uyan hükümet, bir İtalyan mühendisi olan Luigi Storari'yi bölgenin imarı ile ilgili görevlendirmiştir. *Constantinople* buradan "*güzel bir meydan*" (belle place) olarak bahsetmiştir. (Tekeli, 1985)

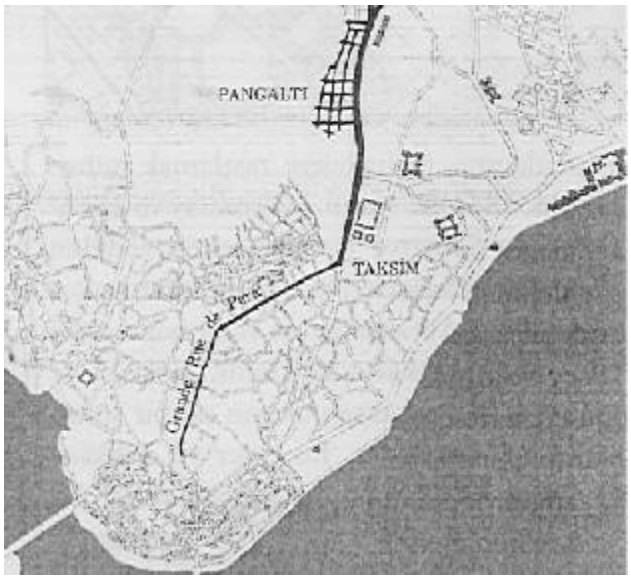
Bu semtin başlıca arteri olan Aksaray Caddesinin önemini vurgulamak için Luigi Storari bu kavşak motifini yol boyunca üç kez kullanmıştır. Tüm diğer sokaklar caddeye göre hizaya getirilmişse de sonuç mükemmel bir ızgara *(grid)* olmamış, birbirini dik açıyla kesen bir örnek bloklar oluşturulamamıştır. Her ne kadar Luigi Storari'nin sokaklarına taşmalar önlenmiş ve yangın öncesi Aksaray'ının çıkmaz sokakları yok edilmişse de, yeni adalar eskileri ile aynı boydaydı ve ikametgâh alanı ölçeği fazla değişmemiştir. Ancak, çıkmaz sokakların yok edilişiyle birlikte, birçok ada inzivada yaşamaktan kurtulmuştur. (Tekeli, 1985)

Von Moltke'nin önerilerinin yankıları, Luigi Storari'nin sokakları genişliklerine göre sınıflandırmasında görülmektedir. Luigi Storari'nin ana arteri olan Aksaray Caddesi 9.50 metre, diğer sokaklar 7.60 metre ve 6 metre genişliğindedir. (Tekeli, 1985)

Yeni mahalle, Avrupa planlama ilkelerinin güçlü bir ifadesi olarak görülüyor ve o günlerde Paris'te yürütülen yapılaşmayla karşılaştırılıyordu. Hatta daha sonraları şehir planlamasında batılılaşma eğilimine muhalif olan çevreler, Aksaray projesini, yerel mirası göz ardı eden sürecin başlangıcı olmakla suçlayacaklardı. (Tekeli, 1985)

1848 Ebniye Nizamnamesinin yangın alanları haricinde, İstanbul'da Pangaltı'da yeni bir mahalle kurulmasında kullanıldığı görülür. (Tekeli, 1985)

Haliç'in kuzey yakasında düzenli bir büyüme sağlanması yolunda ilk adım, 1848'de Pangaltı'da yeni bir mahallenin kurulmasına karar verilmesiyle atılmıştır. 19.yüzyıl ortalarında Pera'da nüfus yoğunluğu tahammül edilemez boyutlara ulaştığından, 1848 tarihli bir iradeyle Mekteb-i Harbiye'nin karşısında 272.800 metrekarelik alan ikamet bölgesi olarak yapılaşmaya açılmıştır. Plana göre 15–20 metre genişliğinde on ana cadde olacak, bunların iki yanında başkentte yeni bir kavram olan, 2.30 metrelik kaldırımlar bulunacak, ortasından da 10.60 metrelik döşeli bir araba şeridi geçecekti. Tali sokaklar 6.80 metre genişliğinde ve döşenmiş olacak, yanlarında 1.15 metrelik kaldırım öngörülüyordu.. Su ve kanalizasyon hatları bütün sokaklardan geçecek, inşaatlarda tuğla ve çimento kullanımı zorunlu tutulması öngörülüyordu. (Tekeli, 1985)

Şekil 4-12: Pangaltı Yerleşim Alanı (İBB, 2000)

1848 iradesinin kapsadığı alan yaklaşık 18–20 bloktu. Ancak 1870'e gelindiğinde sadece 12 blok tamamlanmıştır. Sonuçta ortaya çıkan mahalle, düzenliliğiyle dikkati çekmekteyse de iradenin öngördüğü iddialı hedefleri tutturamamıştır. Gene de Pangaltı projesi, Taksim'den Şişli'ye doğru büyümenin yönünü tayin etmiştir. Böylece, Pera'dan elçilik sayfiyelerinin bulunduğu Büyükdere'ye uzanan bir omurga oluşmuştur. (Tekeli, 1985)

4.1.5. 1864 Turuk ve Ebniye Nizamnamesi

1864'te 2910 binayı yakan Hocapaşa yangınından sonra bu sahanın düzenlenmesi için bir çeşit imar komisyonu niteliği taşıyan "*Islahat-ı Turuk Komisyonu*" kurulmuştur. Komisyonun üyeleri Suphi Bey, Atıf Bey, Kamil Bey, Mustafa Efendi, Server Efendi, Ferit Efendi, Erkan-ı Harbiye Reisi Mahmut Paşa, Ahmet Muhtar Efendi'dir. Kumkapı'dan Sirkeci'ye kadar uzanan yangın sahasının haritasını erkân-ı harp subayları almıştır. Bu haritada Mehmet Kemalettin Bey'in imzası bulunmaktadır. **(**Tekeli, 1985)

Belki de bu yangının ve Islahat-ı Turuk Komisyonu'nun zorlamasıyla, 1848 tarihli Ebniye Nizamnamesi kaldırılarak onun yerine daha kapsamlı olan 1864 tarihli Turuk ve Ebniye Nizamnamesi çıkarılmıştır. Bu nizamname 1848 nizamnamesine göre daha gelişmiştir. Şehrin fiziki görüntüsünü düzenleme kaygıları ağır basmıştır. 1848 nizamnamesi gibi sadece İstanbul'da değil, tüm imparatorlukta uygulanacaktır. Harita yapımına, kamulaştırmaya, parsellemeye, yol genişliklerine, bina yüksekliklerine ilişkin hükümler getirmiştir. 1864 Turuk ve Ebniye Nizamnamesinin Hocapaşa yangın alanında uygulandığını ve Islahat-ı Turuk Komisyonunun uygulamalarının bu nizamnameye dayandığını görüyoruz, nizamnamenin açıklanabilmesi bakımından burada bu yangın ve komisyonun faaliyetlerinden bahsetmekte yarar vardır. (Tekeli, 1985)

Islahat-ı Turuk Komisyonu;

18 Eylül 1864'te İstanbul, tarihinin en büyük yangınını görmüştür. Eminönü'nün batısında Hocapaşa semtinde başlayan yangın, kısa zamanda doğudan esen rüzgârın etkisiyle birkaç yöne yayılmıştır. Güneyde Marmara Denizi, kuzeyde Haliç, batıda Bayezid Külliyesi ve doğuda Ayasofya ve Sultanahmet Camii aksı içindeki çok geniş bir alan otuz iki saat içinde yerle bir olmuştur.(Tekeli, 1985)

Hocapaşa yangınının boyutları ("*harik-i kebir" [büyük yangın] olarak bilinir*) hükümeti asırlardan beri süregelen bu afete bir çözüm bulmaya zorlamıştır. Bu çözüm devrim yapacak bir alternatif değil, Mustafa Reşit Paşa'nın 1836'da koyduğu temel çerçevenin ısrarla uygulanmasından ibarettir. Meclis-i Ahkâm-ı Adliye'nin hazırladığı bir lahiyada sorun, daha 1830'larda tanımlanan iki konu çevresinde özetlenmiştir: Bu konular yapı malzemeleri ve sokak dokusunun durumudur.(Tekeli, 1985)

Şekil 4-13: Hocapaşa Yangını Alanı(Murat Kıyıcı arşivi)

1882 kanununda yer alacak olan "*tarla*" kuralına benzer bir uygulama gündeme getirilmiş ve on veya daha fazla hanenin yandığı durumlarda yeniden parsellenme zorunlu kılınmıştır.

"*Tarla kuralı*" uygulamalarının doğuracağı ihtilaflara çözüm bulmak üzere yeni bir komisyon kurulmuştur. Bu komisyona Islahat-ı Turuk Komisyonu (Yolların Islahatı Komisyonu) [ITK] adı verilmiştir ve bu yeni kuruluş 1869 yılına kadar verimli ve şevkle çalışarak geniş çaplı bir şehir planlaması ve inşaatı programını yürütmüştür.(Tekeli, 1985)

4.1.6. 1882 Ebniye Kanunu

1882 tarihli Ebniye Kanunu Osmanlıların ilk imar kanunudur. Bu kanunla 1864 tarihli Ebniye ve Turuk Nizamnamesi yürürlükten kaldırılmış ve nizamnameye göre oldukça kapsamlı yeni hükümler getirilmiştir. Bu kanun, belediyelerin açacakları sokakların, yolların, çevrelerini haritalarını yaptırılmasını ve halka ilanını öngörmüştür. Genişletilecek yollarda, üzerinde bina bulunmayan arsalarda gerekli toprağın yolun iki tarafındaki arsalardan yarı yarıya bedelsiz alınması esası getirilmiştir. Genişletilen yollarda bir binanın yüzü kesilmek zorunda kalınmışsa, belediye geriye kalan binanın cephesini eskisi gibi yeniden yaptırmak zorundadır. Bu hükümlerden görüldüğü gibi kanunda şehir yollarının genişletilmesine özellikle önem verilmiştir. (Tekeli, 1985)

1882 tarihli Ebniye Kanunu'nun bir başka maddesinde İstanbul'da ham araziye ya da bostan gibi yerlerini imara açmak isteyenlerin bu arazide bir okul ya da birkaç karakol yerini bedelsiz olarak belediyeye vermeleri zorunluluğu getirilmiş ve böyle alanların imara açılması Sultanın iznine bağlanmıştır. Böyle alanları imara açanların lağım yapması ve açılacak yolların kaldırım masraflarına katılması da öngörülmüştür. Ebniye Kanunu'nun bu hükümleri, nüfusu artmaya başlayan Osmanlı şehirleri çevresinde spekülatif hareketlerin başladığını ve bunun devlete yük getirdiğinin anlaşıldığını göstermesi bakımından ilginçtir. (Tekeli, 1985)

Ebniye Kanunu'nda çıkmaz sokakların yapılmaması, yol genişliklerinin beş sınıfa ayrılması, yapıların yüksekliği, binalarda yapılabilecek çıkmaların nitelikleri, yangına karşı alınacak önlemler öngörülmüştür. Yol sınıf ve genişliklerinin tayini belediye meclisleri kararına bırakılmıştır. Yolların genişliği, yapılacak binaların yüksekliğini belirlemektedir. Arsa değerleri buna göre oluşmaktadır. (Tekeli, 1985)

1870'li yıllara gelindiğinde, bir yandan şehirsel arsanın değerinin artmasıyla, öte yandan Tanzimat'la toprak üzerinde özel mülkiyet kurumunun pekiştirildiği görülmektedir. Bu durum imar faaliyetleri için bir engel oluşturmaya başlayınca, 1873 yılında Osmanlı İmparatorluğunun ilk istimlâk kanunu çıkarılmıştır. 1882 Ebniye Kanunu'nun uygulanmasını bu yardımcı yasayla düşünmek gerekir. (Tekeli, 1985)

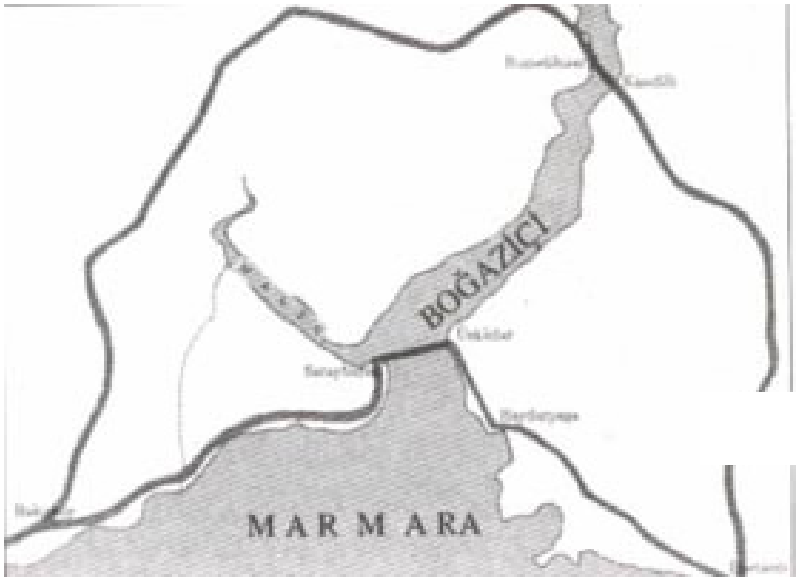
4.1.7. II. Abdülhamid'in Dönemindeki Modernleşme Hareketleri

İstanbul ile Galata arasındaki tezat o derece çarpıcı hale gelmiştir ki konuya birkaç defa II. Abdülhamid`in dikkati çekilmiştir. 1879`da kendisine sunulan, Galata ve Pera`nın mamuriyetine nazaran İstanbul tarafının harap hali başlıklı bir raporda şu satırları okuyoruz: "*Nefsi İstanbul şehriye Galata ve Beyoğlu`nun gerek anbiye ve gerek intizam cihetiyle farkı pek ziyade göze çarpacak derecede olup mesela dersaadet`te kâgir olarak küçük ve büyük pek adi surette yapılmış 300 adet hane mevcut ise Galata ve Beyoğlu`nda kıymetli ve ekserisi müzeyyen olarak birkaç bin hane mevcuttur ve Avrupa `nın ikinci ve üçüncü derecede bulunan şehirlerinde asr-ı medeniyet olarak görülen şeylerin pek çoğu Beyoğlu`nda görülmekte olup İstanbul`da ise bir küçük memlekette bile vücudu elze molan otel denilen misafirhane bile bulunamadığından Rumeli ve Anadolu taraflarından maslahata Dersaadet`e vurud eden eşraf ve erkan Beyoğlu`nda kain otellerde oturmağa mecbur olmaktadır ve böyle bir asr-ı medeniyette İstanbul sokakları halen zulmette kalıp halkın Çin`de olduğu gibi*

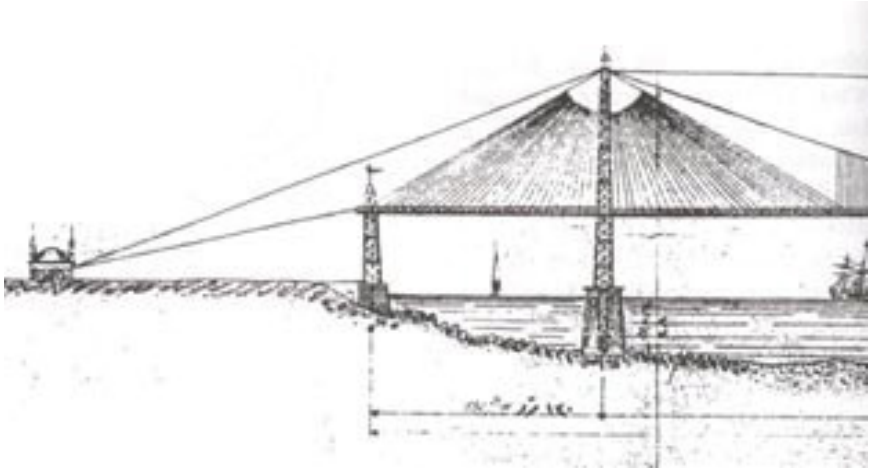
fenerlerle gezmesi ve Galata ve Beyoğlu`nda gazla tenvir olunmuş bulunması ne surette calib_i nazar-ı dikkat olduğu malumdur. Galata ve Beyoğlu taraflarında birkaç kere vuku bulmuş olan başlıca hariklerde müteharik olan haneler arsalarında bugünkü gün hiçbir arsa-i haliye kalmayıp cümlesi kagir olarak inşa kılınmış ve halbuki İstanbul`da bundan elli sene evvel mukaddem vuku bulmuş olan Cibali ve ahiren vuku bulan Hocapaşa ve Aksaray hariklerinde müteharik olan haneler arsalarından pek çokları hali bulunduğu maateessüf görülmektedir." (o, net, 07.02.2008)

2.Abdülhamit döneminde, F. Arnodin ve Joseph Antonie Bouvard tarafından önerilen başlıca iki proje mevcuttur (Çelik, 2000).

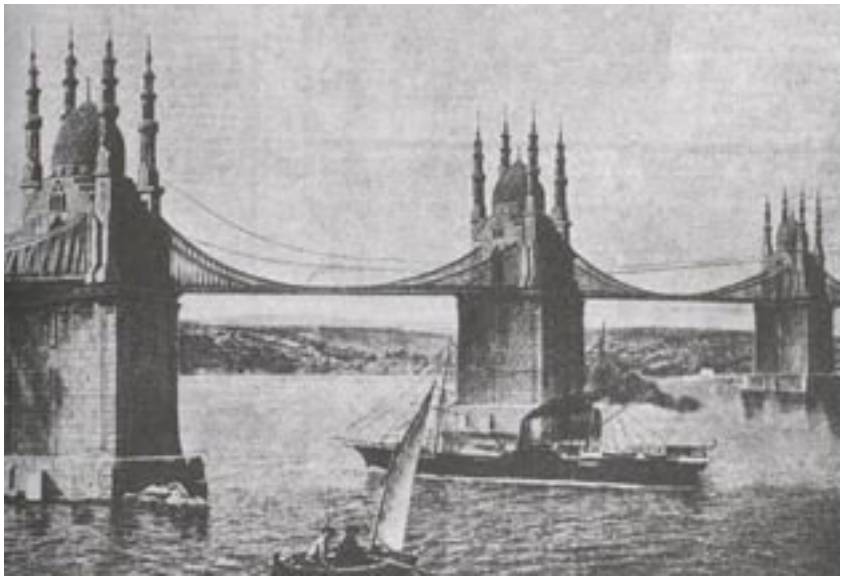
Arnodin projeleri:

Şekil 4-14: Arnodin Köprüleri ve Çevreyolu Planı (Çelik, 2000)

Şekil 4-15: Sirkeci-Haydarpaşa Köprüsü (Çelik, 2000)

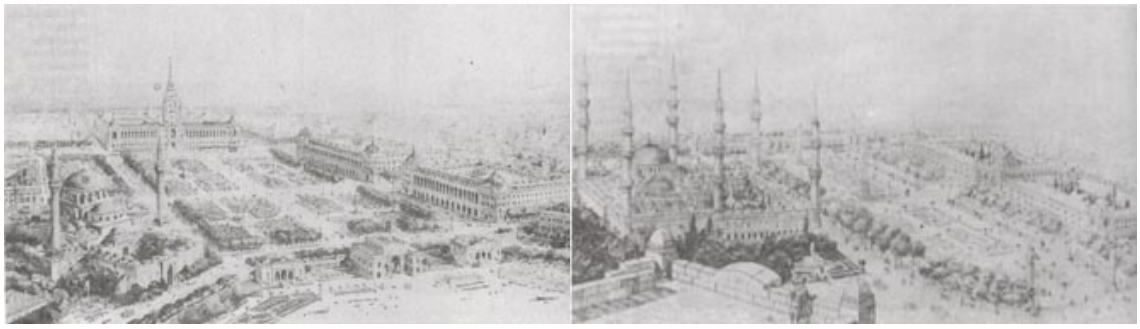
Şekil 4-16: Arnodin'in Kandilli-Rumelihisarı Köprüsü Önerisi–1900 (Çelik, 2000)

Arnodin Projeleri'nin başlıca amacı, Avrupa ile Asya arasında demiryolu bağlantısı sağlamaktı. Ancak, yaya ve araç trafiğinin de düzenlenmesi öngörülüyordu. Böylece bu proje, yeni bir demiryolu projesinin sınırını aşarak, şehirsel hatta bölgesel bir tasarım haline dönüşüyordu (Çelik, 2000).

II. Abdülhamid'in saltanatının sonuna doğru İstanbul'un imarı için Fransız uzmanlara plan yaptırdığını Paris Sefiri Salih Münir Çorlu anlatmıştır. Avrupa'da İstanbul'un imar görmemiş durumunu eleştiren yazılar çıkması üzerine 2. Abdülhamid'in kendisini çağırarak plancı bulması görevini verdiğini belirterek;

"Ya kabahatleri yüklenip susmalı ve herkesin tavizine baş eğmeli veyahut payitahtımızı layiki üzere temizlemeli, süslemeli, mamur bir hale koymalıyız. Bu işi ancak sen kusursuz görebilirsin. Çünkü çok vakitten beri Avrupa'da yaşıyorsun, Avrupa'nın pek çok taraflarını dolaştın, süslü şehirleri ziyaret ettin, süslü şeylerden ve mühendislikten anlarsın, sana geniş salahiyet ve nüfuz vereyim, git Fransa'da bu işlerden anlayışlı ve cidden ehliyetli adamları toplayıp buraya getir, benim nezaretim ve senin riyasetin altında senin intihap ve arz edeceğin memurlardan mürekkep bir komisyon yapalım ve işe başlayalım,." dediğini ifade etmiştir. (Akgün, 1998)

Paris sefiri, sonunda Paris Belediyesi Başmühendisi Bouvard ile anlaşmış, Bouvard İstanbul'a gelmemiştir. İstanbul'un fotoğraflarını (büyük olasılıkla haritalarını da) istetmiştir. Şehrin fotoğrafları çekilerek gönderilmiştir. Bu fotoğraflardan yararlanarak, "*Eminönü ve Karaköy için tensip ettiği meydanların etrafında müzeyyen sütunlu yollar ile cepheleri süslü mağazalar olmak üzere suluboya ile ustaca yapılmış bir metreden ziyade boyda resimlerini ve şehirde açılmasını tasavvur ettiği birkaç cadde ile Sarayburnu hizasından Yedikule'ye doğru setli ve ağaçlı güzel konaklar, köşkler ve bahçelerle süslenmiş Marmara'ya nazır uzun bulvarın ve şehirdeki yedi tepenin her biri için yapılmasını tavsiye ettiği etrafları bahçeli Belediye ve Hükümet Dairelerinin manzaralarını ve caddelerin derecelerine ve ehemmiyetlerine göre halkın yapacağı binalar için cephe numunelerini havi levhalar yapmış sefirimize vermiştir*." Bu planların masraflarını Fransız Hükümeti ödemişti. Kuşkusuz, bu planları uygulayacak kaynaklara Osmanlı İmparatorluğu sahip değildir. Bunun ötesinde şehri görmeden hazırlanan böyle bir planın uygulanamayacağı açıktır. (Akgün, 1998)

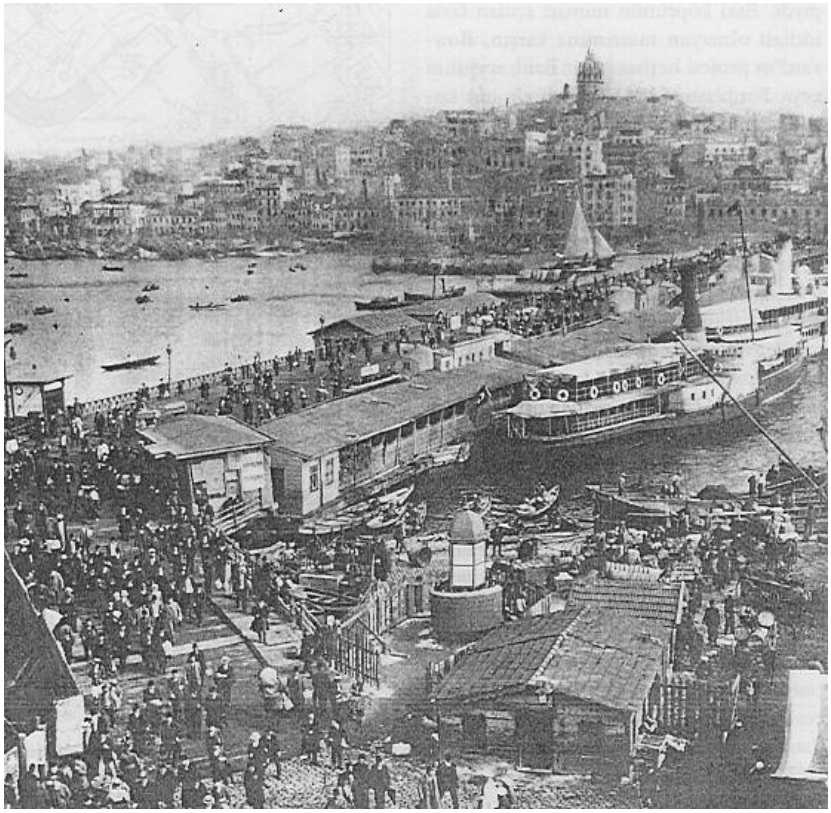
Şekil 4-17: Bouvard'ın Bayezit Meydanı Düzenlemesi (Çelik, 2000)

Şekil 4-18: Galata Köprüsü ve Yeni Cami Meydanı(Çelik, 2000)

1908 Devrimi'nden sonra Bouvard'ın yine İstanbul'a çağrıldığı anlaşılmaktadır. Bu kez İstanbul'a gelmiş ve araştırmalar yaparak bir rapor hazırlamıştır. Bu rapor da bir şehrin haritası olmadıkça plan yapılamayacağını, her şeyden önce harita alınması için girişimlerde bulunulması gerektiğini söylemiştir. Böylece Bouvard, kendisinin yaptığı ilk çalışmaların yüzeyselliğini de kabul etmiş olmaktadır. (Akgün, 1998)

1908 hareketinden sonra, harita alınması ön koşulunu sağlayacak iki yönlü bir gelişme olduğunu görülmektedir. Birincisi, askeri kanaldır. 1891'de Fransa Yüksek Askeri Mühendis Okulu ve Fransız Ordusu Coğrafya Dairesi'nde eğitime gönderilmiş olan Şevki Paşa tarafından 1909 yılında Harita Komisyonu kurulmuş ve ilk defa Osmanlı İmparatorluğunda nirengi şebekesi kurulmaya, buna dayalı olarak haritalar alınmaya başlanmıştır. İstanbul'un çevresinin 1/25.000 ölçekli haritaları askeri haritacılarca hazırlanmıştır. Öte yandan, İstanbul Şehremini ve Belediye Reisi Cemil(Topuzlu) Paşa, 1912 yılından sonra imar planı yapmakta kullanılacak olan, daha büyük ölçekli bir harita yaptırmıştır. İttihat ve Terakki döneminde İstanbul'un imarı konusunda Dr. Cemil(Topuzlu) Paşa tarafından önemli adımlar atılmıştır. (Akgün, 1998)

Şekil 4-19: 20.yy Başlarında Galata Köprüsü (Çelik, 2000)

Gazi Ahmet Muhtar Paşa'nın şehremini seçerken ki güdüleri, II. Abdülhamid'in Paris sefirinden kendisine plancı bulmasını isterken ki güdülerinden farklı değildir. Cemil Paşa şehremini olduktan sonra Avrupa'nın başkentleri, Bükreş, Viyana ve Paris'i ziyaret etmiştir. Bu ziyaretler sonunda Fransa'dan teknik elemanlar çağırılmıştır. Lyon Belediyesi Başmühendisi üç yıllık bir anlaşma ile Şehremaneti Fen Kurulu müdürlüğüne atanmıştır. Bu süre Çırçır, Aksaray ve Fatih yangın yerlerinin planları hazırlanmıştır. Bu sahaların altyapıları yapılmıştır. Bu planların uygulanması I. Dünya Savaşı'nın çıkması üzerine tamamlanamamıştır. (Akgün, 1998)

Cemil Paşa, şehreminliği sırasında Balkan Savaşı'nın yarattığı bir borçlanma olanağından yararlanarak bir milyon altın istikrazda bulununca şehirde bazı imar uygulamaları yapma olanağı elde etmiştir. Yangın yerlerinin istimlâk edilmesinde ve altyapılarının hazırlanmasında bu olanaktan yararlanılmıştır. Ayrıca şehir içine Gülhane, Sultanahmet, Fatih ve Üsküdar'daki Doğancılar parkları yapılmış, otuz metre genişliğinde bazı yollar açılmıştır.

İttihat ve Terakki döneminin üzerinde durulması gereken seri imar çabaları, I. Dünya Savaşı içindeki uygulamalarıdır. Cemal Paşa Suriye'de iken **Curcher** adında bir Alman şehir plancısına Kudüs'ün, Şam'ın ve diğer bazı Suriye şehirlerinin planını yaptırmış ve bu planlara göre savaş koşullarından yararlanarak zorlayıcı bir tutum içinde yollar ve meydanlar açtırmıştır. Suriye'den İstanbul'a geldiği zaman bu plancıya Bahriye Nezareti'nde İstanbul planı için çalışmalar yaptırmış ve İstanbul Belediyesi'ni bu plancıyla anlaşma yaptırmaya zorlamışsa da belediye bu plancının koşullarını ağır bularak kabul etmemiştir. (Akgün, 1998)

Osmanlı İmparatorluğunun bu dönemdeki şehir planlaması ve imar hareketleri kısaca değerlendirildiğinde, yapılan planlama çalışmalarının bazı büyük şehirlerle sınırlı kaldığı, genellikle yabancı plancılara yaptırılan bu yüzeysel çalışmaların uygulamaya kavuşmadığı söylenebilir. Buna karşılık, geliştirilen imar nizamname ve yasalarının yaşanan şehirsel gerçeklerle tutarlı olduğunu, mevzii imar planlarıyla birlikte uygulamaları önemli ölçüde yönlendirdiğini kabul etmek gerekir. (Akgün, 1998)

4.2. İKİNCİ MODERNLEŞME DALGASI: CUMHURİYET DÖNEMİ

16 yy dan itibaren sermayenin genelde batıda toplanmaya başlanması ve 19yy da teknolojik buluşlar ile baş gösteren sanayi dalgasıyla açılan fark 1950'lerde başlayan elektronikleşme devriminin Michael Oaskeshott tabiriyle şehirleşme zenginleşme ve özgürleşme üçlemesi içinde Türkiye klasik dünyanın eski önderlerinden biri olarak yarışın çok gerisinde kalmış, yakın zamana kadar sosyal ve ekonomik gelişmişlik açısından üçüncü dünya ülkeleri kategorisinde değerlendirilmiştir. Ülkenin ikinci modernleşme dalgası, küresel eğri içinde arada bir tekleyen, zayıf "kalp atışları"na sahip bir grafik çizdiğini görebilmekteyiz (Keyman, 2005).

19. yüzyıl şehrinin sorunları bugün de devam etmektedir. İlk plancıların hedefleri gibi, 20. yüzyıl plancıları da hala 1836`da Reşid Paşa'nın imparatorluğa getirdiği "intizam" kavramını oturtmaya çalışmaktadırlar.

Tanzimat sonrası dönemin geleneği olan Avrupalı uzmanlara başvurma âdeti Cumhuriyet döneminde de sürdürülerek, Türkiye'nin şehirlerini modernleştirmek üzere birçok Avrupalı uzman davet edilmiştir. İstanbul`un gelişmesini "nazım planlar"la denetim altına almak için ilk çaba 1930'larda görülmüştür. Bu ilk danışmanlar heyeti Fransız ve Almanlardan oluşmaktaydı: Alfred Agache, Herman Elgötz, H. Lambert ve Martin Wagner`in şehir

planmasında temel konular olan, büyüme, ulaşım, tarihi korumacılık ve bölgelerin oluşturulması gibi alanlardaki önerileri uygulanmadı, ancak raporları günümüze kadar geldi. Öte yandan, 1936 ile 1951 arasındaki İstanbul'da bulunan Fransız mimar ve plancı Henri Prost hayati bir rol oynamıştı. Prost`un İstanbul için geliştirdiği projenin bazı bölümleri halen yürürlüktedir. Prost`un planı bu kitapta ele alınan değişik devirlerdeki birçok konuyu içermesi açısından da ilginçtir. Örneğin, İstanbul için önerdiği karayolu ağı, von Moltke`nin 1839 planını hatırlatmaktadır; Teodosios Surları`na paralel giden arter, 1900 yılında bir Ringstrasse (çevreyolu) yapılması için öne sürülen noktaları hatırlatır. Bir diğer örnek, Prost`un önerdiği Galata Köprüsü-Beyazıt bağlantısının, Gavand`ın 1876 yılında düşündüğü metro sistemine benzerliğidir.

Türkiye'nin şehirsel gelişme deneyimi, iki ana başlık altında incelenmiştir. **Birincisi** cumhuriyet ilanıyla başlayan otoriter dönemini kapsayan 1923–1946 yılları arası inceleye alınmıştır. Tek partili siyasal bir rejim içinde, şehirleşme hızının düşük olduğu bu dönemde, köktenci bir modernite projesini yaşama geçirmeye çalışırken, şehirsel gelişmeyi düzenlemek için, yeni bir yasal ve kuramsal çerçeve geliştirilmiştir. Bir başka deyişle şehirsel gelişme için modernist bir meşruiyet çerçevesi kurulmuştur. **İkinci** inceleme evresi 1946'dan günümüze kadar dönemi kapsar. Bu dönem sivilleşmenin ilk adımlarının atılmaya başladığı ve Türkiye nin kendi iç dinamikleri ve dış dinamiklerinin harekete geçirildiği dönem olarak izah edilebilir. Gecikmiş sivil hayattaki hareketlilik şehirlerarası nüfus transferlerine sahne olmuştur. Şehirleşme hızı yüksektir.

4.2.1. Birinci Dönem: Birinci Dünya Savaşı Sonrası Dönem 1923–1945

Osmanlı İmparatorluğu 1914'te I.Dünya Savaşına girmiş, mağlup olmuş, imparatorluğun çekirdeğinde verilen kurtuluş savaşı sonrası oluşan yeni ekip, saltanatı kaldırarak, cumhuriyet ile idare edilen bugünkü sınırlarla çevrili Türkiye Cumhuriyeti kurulmuştur. Kuruluş sonrası ülkede yalnızca liman şehirleri ve iç bölgelerde demiryolunun ulaşmış olduğu birkaç vilayette şehirsel hayat vardı.

Türkiye Cumhuriyeti kuruluşundan itibaren aydınlanma geleneği içinde köktenci bir "çağdaşlaşma" ya da "köktenci modernite" projesini uygulamaya çalışmıştır. Böyle bir projenin, genel çizgileriyle dört ana boyutu olduğu söylenebilir. Bunlardan **birincisi** bilgiye, ahlaka ve sanata, "pozitivist-evrenselci bir aydınlanma" geleneğinde yaklaşılmasıdır. **İkinci**

boyut devletçi ekonomik yapıdır. **Üçüncü** boyut bir türk ulusunun inşaası ve meşruti deneyimlerle halkın temsilinin kurumsallaşmasıdır. **Dördüncü** boyut ise ağırlıkla İsviçre ve İtalya kökenli medeni hukukla, sivil hayattaki birey, aile ve çevre yapısının batıcı yaklaşımlarla dönüştürülmesi çabalarıdır. (Tekeli, 2003)

Şekil 4-20: Yeni Ulus Devlet Yaptırdığı Anıtla, İstanbul'un İmparatorluklar Merkezi Olan Sultanahmet'ten Vazgeçilmiş, Yeni Merkezi Taksim İlan Edilmiştir.(Özel Arşiv)

Böyle bir modernite projesi, **gerçekte bir şehirsel gelişme** projesidir ve bu projenin başarısı, büyük ölçüde, başarılı bir şehirsel gelişmenin başarılı olmasına bağlıdır. Modernitenin ekonomik boyutunun gerçekleştirilebilmesi için toprağa bağlı köylü kitlelerin çözülerek hareketlilik kazanması; toplumun bireylerinin, ekonominin gerek duyduğu emeği, gerek duyulan yerde ve anonim ilişkiler içinde sunabilmesi gerekir. Bunun gerçekleşmesinin yolu şehirleşmedir. Şehirleşen nüfusun anonim yeni ilişki biçimleri içine girmesi, yeni değerleri benimsemesi ve bir kültürel dönüşüm gerçekleştirmesi ancak şehirlileştirme ile mümkündür. Bir ülkede nüfusun şehirlileşmesi ise temelde şehir soylu tüketim normlarını benimsemesinden çok, yurttaş olma bilincine sahip olabilmesi ile gerçekleşir. Kısacası şehirleşme/şehirlileşme ile çağdaşlaşma projesinin gerçekleştirilmesi iç içe süreçlerdir.

Cumhuriyet'in ilanıyla modernleşme projesinin ve bunun içinde mekân organizasyonunun anlamı önemli bir nitelik değişimi geçiriyordu. Özellikle 1926 sonrasında Ziya Gökalp

çizgisinin **sentezci modernite** yaklaşımı terk edilmiş, **köktenci bir çağdaşlaşma** yaklaşımı benimsenmişti. Bu yaklaşım, belki de en iyi ifadesini "**Batı'ya rağmen Batılılaşma**" ibaresinde bulmuştur. Saltanatın lağvedilme sürecinde eş zamanlı olarak ilk cumhuriyet imar politikası çalışmalarında, sanayinin durumu, öncelikle demiryollarının ıslahı, topografik ve jeolojik haritaların çıkarılması v.b. hedeflenmiştir (Tekeli, 2003)

Devleti kuranlarca, bir misyon anlayışı içinde, ulus bilinci yaratılacak ve ulus inşası gerçekleştirilecektir. Bu misyon Kurtuluş Savaşı'nı gerçekleştiren kadrolarca, tek partili bir Cumhuriyet rejimi içinde yerine getirilmiş, Cumhuriyet bu misyonunu yerine getirirken mekansal düzenleme stratejilerine önemli bir yer vermiştir. Bu stratejileri iki farklı düzeyde düşünmek gerekir. Bunlardan birincisi ülke mekânının bir ulus-devlet mekânına dönüştürülmesidir. İkincisi ise, şehirlerin modernitenin yeri (place) halinde düzenlemesidir. (Tekeli, 2003)

Ülke düzeyinde izlenen mekânsal stratejinin üç önemli öğesinin olduğu söylenebilir. Bunlardan en önemlisi ve ilki üç imparatorluğa başkentlik yapmış İstanbul'un bırakılarak kırsal ve doğulu bir bozkır şehri olan Ankara yerleşmesinin başkent ilan edilmesidir. Bu tür ulusalcı bir çağdaşlaşma örneğinin kozmopolitleşmiş İstanbul'da gerçekleştirilemeyeceği düşünüldüğünden, yakın zamanda Kazakistan Almaata'dan üretilmiş şehir olan Astana'ya taşınması örneğinde olduğu gibi Ankara'da yaratılmasına çalışılmaktadır. Anadolu'nun ortasında İstanbulun etkilerinden uzak, aydınlanmış bir ulus-devletin başşehri yaratılması öngörülüyordu.. Bunun yanı sıra İstanbul'un mukavameti sürmektedir.

1924 yılında İstanbul Ticaret ve Sanayi Odası'nın İstanbul'un iktisat raporunda, şehrin yönetim ve imarına ilişkin öneriler sunulmuştur. Öneriler kısaca şu şekilde özetlenebilir.

1. İstanbul hak ettiği ayrıcalığın tanınması

2. Nüfus sayımının hemen yapılması

3. İstanbul da çeperlerde yeni belediyelerin oluşturulması. Yani belediye alanın daraltılması hedeflenirken öncelikle el atılması gereken üç konu şöyle belirlenmiştir;

a. Temiz ve daha fazla su temini ve kanalizasyon sistemi

b. Kamu mal ve hizmetlerde genel tüketim (Su, gaz, elektrik, nakliyat) ve Özel tüketim: sağlık ve mali denetim

c. Sosyal yardımlar, olarak sıralanmıştır (Tekeli, 2003).

Bu stratejinin ikinci öğesini, ülkeyi "demir ağlarla örmek" oluşturmuştur. Osmanlı İmparatorluğu'nun demiryolu sistemi, ülkenin iç pazarının bütünlüğünü sağlamaktan çok, dış ekonomilerle bütünleştirmeye dönük biçimde gelişmişti. Cumhuriyet dönemi Ankara merkezli bir demiryolu şebekesi oluşturdu. Bu şebeke hem iç pazarın bütünlüğünü sağlıyor hem de ülkeyi "baştanbaşa sararak" başşehrin ülke üzerindeki denetimini güçlendiriyordu. İzlenen stratejinin üçüncü öğesi ise, 1929 krizi sonrasında gelişen devletçilik politikası sonucu uygulanmaya başlayan sanayi planlarında yapılması öngörülen fabrikaların yerlerinin demiryolu güzergâhı üzerindeki küçük Anadolu şehirleri olarak seçilmesidir. Bir yandan bu kararlar, öte yandan Anadolu'nun tüm yerleşmelerinde kurulan halkevleri, modernite projesinin tüm ülke sathına yayılması isteğinin en somut kanıtlarıdır. (Tekeli, 2003)

Ülke bir ulus mekânı haline getirilmeye çalışılırken şehirlerin de çağdaşlık yayan bir nitelik kazanması isteniyordu. Ulusal Kurtuluş Savaşı'ndan başarıyla çıkan ve Cumhuriyeti ilan eden Türkiye, daha başlangıçta iki büyük şehirsel planlama sorunuyla karşı karşıya kalmıştır. Bunlardan birincisi Rumlardan geri kalan yıkılmış Batı Anadolu şehirlerinin planlanarak imar edilmesi; ikincisi ise Ankara'nın başkent olarak ilanının cumhuriyeti büyük bir şehir planlaması iddiasıyla karşı karşıya bırakmasıydı. (Tekeli, 2003)

Ankara'nın çağdaş bir şehir olarak gerçekleştirilememesi Cumhuriyet rejiminin şehirleşme politikasının başarısızlığa uğraması demektir. Bir anlamda rejimin başarısı ile şehir planlamada gösterilecek başarı özdeşleşmişti. (Tekeli, 2003)

Cumhuriyet burjuvazisi ve bürokrasi aynı zamanda İstanbul'u "tek millet tek dil" politikası için bir tehdit olarak görüyordu. Dolaysıyla İstanbul'un çok dilli ve çok kültürlü kozmopolit havasından kurtarılarak, ulusalcı bir çizgide, aynı zamanda ulusun tümüyle batılı yaşam kalıplarını benimsemiş olarak geliştirilmek isteniyordu. Yani Ankaralılaştırma operasyonu vardı.

Cumhuriyet yönetimi bu amaçlarını gerçekleştirmek için, Ankara örneğinde edindiği deneyimler paralelinde, 1930–1935 yılları arasında çıkardığı beş yasa ile, Osmanlılardan kalan mevzuatı değiştirerek, yeni bir kurumsal düzenlemeye gitti. Bunlar, 1930 yılında çıkartılan 1580 sayılı Belediye Kanunu ve yine aynı yıl çıkartılan 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu, 1933 yılında çıkartılan 2033 sayılı Belediye Bankası Kuruluş Kanunu,

yine aynı yıl çıkartılan 2722 sayılı Belediyeler İstimlâk Kanunu ile 1935 yılında çıkartılan 2763 sayılı Belediyeler İmar Heyeti'nin kuruluşuna ilişkin kanundur. Ayrıca mimarlık ve mühendislik mesleği için çıkarılan yasayla da şehirlerde bina yapımı diplomalı meslek adamlarının tekeline bırakıldı. Pratikte tam uygulanmamış olsa da bu yasayla bina yapımı gelenekten koparılmış, meslek sahiplerinin tasarımına bırakılmış oluyordu. Kuşkusuz bu tutumun dayanağı Cumhuriyetin aydınlanmacılığındaydı.

Bu yasalarla oluşturulan sistem Cumhuriyetin şehir yönetimi ve şehir planlaması konusundaki yaklaşımını 1980'li yıllara ve hatta daha sonrasına kadar belirledi; belli büyüklükteki şehirlere plan zorunluluğu getirildi. Bu planlar merkezi kurumlar eliyle yapılan ya da yaptırılan planlardı. Bir önceki dönemde başladığı görülen planlama faaliyeti bu dönemde yaygınlaştı ve harita mühendislerinin faaliyet alanı olmaktan çıkarak mimarlığın hüner alanı içinde görülmeye başlandı. Bu değişim "güzel şehir" anlayışının Türkiye'de yayılmaya başlamasının sonucuydu. Artık şehrin parçalarının planlamasıyla yetinilmemekte tümü planlanmaktaydı. Bu planlama genellikle var olan şehir dokularına saygılı olmayan modernist bir planlamaydı. Yeni bölgelerde bahçeli evler düzeni önerilmişti. Bu Batıda gelişmiş olan "Bahçe Şehir" ütopyasının Türkiye'ye yansımasıydı. Dönemin planları iki bakımdan eleştiri konusu oldu: Birincisi, hazırlanan planların Türk şehirlerinin dokularıyla uyum içinde bulunmadığı ve yıkıcı sonuçlar doğuracağı, İkincisi, planların salt estetik kaygılarla hazırlanması, şehrin ekonomisini, uygulama sorunlarını dikkate almaması ve gerçekleştirilmesinin pahalı olmasıydı. Belediyelerin kaynaklarının sınırlı olması yüzünden, planların sadece yeni mahallelere ilişkin yeni kesimleri uygulanabilmiş, tarihi kesimleri uygulanamadığı için de, bu planlamanın tahrip edici yüzü ortaya çıkmamıştır. Bu dönemde, hem belediye yönetimi, hem de şehir planlaması konusunda gelişmeler, bu alanlarda bilgi aktarımını ve eğitilmiş profesyonellerin yetiştirilmesini gerektirmişti. Bu nedenle yüksek eğitim ve üniversite programları içinde ilk kez şehir yönetimine ve planlamasına ilişkin dersler yer almaya başladı.

1925 yılında "583 sayılı İstimlâk Kanunu" Meclisteki yoğun muhalefete rağmen yönetimin kararlılığı ile çıkarıldı. Kamulaştırma işleminin maliyetinin en aza indirilmesi esas alınmış ve kamulaştırma bedelinin "vergi değeri" ile hesaplanması kabul edilmiştir. 1925 yılında çıkarılan bu yasanın gerekçesinde yer alan aşağıda ki cümle, iki binli yıllara geldiğimiz dönemde, imar hukukuyla ilgili tüm çevrelere yönelik çok önemli bir mesaj vermektedir. "İmar girişimiyle arsa üzerinde oluşan değer artışlarının toplumun birlikte çabasından

doğduğu, böyle bir değere toplumun sahip olmasının yasalar, ahlak kuralları ve kamuoyunca doğru bulunacağına inanılmaktadır." (Tekeli, 2003)

1933 yılında ülke kalkınmasında devletçilik ve planlı kalkınma modeli benimsenmiş, beş yıllık bir plan hazırlanarak sanayileşme politikası öne çıkarılmıştır. Bu yeni hamle çerçevesinde, kamu yatırımları içerisinde konut sorununa yer verilmemişti. Fakat şehirleşme sonucu konut sorununun arttığı, kiracı kesimin yaşam koşullarının ağırlaştığı görülmekteydi. Bu yıllarda Ankara'ya göçler hızla sürmekte ve ilk gecekondular (barakalar, mantar evler) şehir mekânında boy göstermekteydi. 1929 yılında çıkarılan Milli Koruma Kanunu ile konut kiraları dondurulmuş, ancak sorun hafifleştirilememişti. (Tekeli, 2003)

İstanbul'un makro formu 1930'lara kadar 19.yy strüktürü ve sınırları içinde kalmıştır. İstanbul, Cumhuriyet'in kurulmasıyla birlikte, modern metropollerin yaşadıklarına ters bir süreci yaşamaya başladı. Başşehrin Ankara'ya taşınması, 1930'ların ekonomik durgunluğu ve devletin yönlendiriciliğindeki sanayileşmenin Anadolu şehirlerine kaydırılmasının sonucu olarak aktivite kaybına uğramaya ve küçülmeye başladı, nüfusu 1 milyonlardan 600.000'ler seviyesine indi. 1930'ların ve 40'ların vizyonları ve girişimleri bu nedenle küçülen şehrin sorunlarına çare bulmaya göre kurulmuşlardır. Bu dönemdeki planlar ve operasyonlar şehri modernleştirmeye, modernist efektleri yaygınlaştırmaya yöneliktir. Paradoksal olan, büyüyen ve sıkışan şehirlere nefes aldırmak, genleşmeyi düzene sokmak için geliştirilmiş olan bu konseptlerin, küçülen ve aktivite kaybeden bir şehri daha modern göstermek için uygulanmış olmasıdır (p, net, 22.02.2008)

4.2.2. İkinci Dönem: İkinci Dünya Savaşı Sonrası Sivilleşme Dönemi

İkinci Dünya Savaşı bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'ye de önemli değişiklikler getirdi. Saygın bir devletin insan haklarına saygılı bir demokrasiyle yönetilen ve refah devleti fonksiyonlarını gerçekleştirmeye çalışan bir devlet olması gerektiği konusunda ortak değer yargıları oluşturuldu. Türkiye de yeniden kurulan dünyada saygın bir konum alabilmek için dünyanın yeni oluşan kurumlarını benimsedi, bunlar içinde yer aldı ve bu gelişmelerin paralelinde tek partili bir siyasal rejimden çok partili rejime geçti. Bu geçişle Türkiye'nin modernite projesinde de bir nitelik değişikliği ortaya çıktı. Artık köktenci modernite projesinin "halka rağmen halk için" yaklaşımını sürdürmek olanağı kalmamıştı. Ama bu

değişme, modernite projesinden vazgeçilmesi değil, modernite projesinin popülist eğilimlere duyarlı olarak uygulanması anlamını taşıyordu.

4.2.2.1. *1945–1960 Dönemi*

Bu dönemde, savaş öncesinde iç pazara hapsolmuş ülke ekonomisinin, özellikle tarımda modernizasyona ağırlık verilerek dışa açılma süreci başladı. Liberalleşme söylemi içinde özel kesime önem verilmeye başlandı; demiryolları ağırlıklı altyapı yatırımları stratejisinden, karayolu ağırlıklı altyapı stratejisine geçildi.

Tarımda bir yandan hızlı bir makineleşme gerçekleşirken öte yandan geçimlik ya da yerel pazarlar için sınırlı üreten yapıdan, ulusal ya da uluslararası pazarlar için uzmanlaşmış üretim yapılan bir yapıya doğru geçilirken, tarımda teknolojik gelişmeler verimliliği arttırdı ve kırsal nüfusun kırdan kopmasına neden oldu. Bu gelişmeler sonucunda İkinci Dünya Savaşı sonrasında, Türkiye'de çok hızlı bir şehirleşme başlamıştır.

Şekil 4-21: Meclis-i Mebusan Caddesi'nin Genişletme Çalışmaları–1959 (Murat Kıyıcı arşivi)

Türkiye önceki dönemlerde, şehirsel gelişmenin gerçekleştirilmesinin meşruiyetine ilişkin koşulları modernite projesine uygun olarak belirlemişti. Ama yaşanmaya başlanan büyük dönüşümün çapı karşısında yönetimlerin ve bireylerin önemli kesiminin, gerçekleştirmeleri beklenen bu koşulları yerine getirebilecek kapasiteden uzak oldukları görüldü. Bu dönüşüm,

var olan sınırlamalar içinde, spontane çözümlerle gerçekleştirilmeye başlandı. Bunun sonucu olarak, şehirlerin çevresinde gecekondu kuşakları oluştu, şehir içi ulaşım gereksinmelerini karşılamakta toplu ulaşım sistemleriyle arz edilemeyerek, gereksinmeler dolmuşlarla karşılanmaya çalışıldı, şehirler altyapı yetersizlikleri içinde büyümenin sorunlarını yaşadılar. Şehirlerin moderniteye uygun olarak gelişen kesimleri ile kendiliğinden gelişen kesimleri birbirinden ayrıldı ve şehirler ikili yapıyla karşı karşıya kaldılar.

Yaşanmakta olan olgular karşısında yetersiz kalan bir siyasal rejimden beklenebilecek olan, ya aktörlerin kapasitelerini problemlere uygun hale getirecek kurumsal düzenlemelere gitmek ya da meşruiyet çerçevelerinde yeni koşullara göre bir düzenleme yapmaktı. Bu dönemde gerçekleştirilen kurumsal düzenlemeleri beş ana başlık altında toplayabiliriz. Bunlardan birincisi 1945 yılında 4759 sayılı yasayla İller Bankası'nın kurulması olmuştur. Hızlı şehirleşme olgusunun toplumda henüz algılanamadığı bir dönemde çıkartılan bu yasayla bir önceki dönemde oluşturulan Belediyeler Bankası ile Belediyeler İmar Heyeti bir araya getirilerek belediyelere planlama ve altyapı projelendirme konusunda teknik hizmet üreten ve bunların finansmanı konusunda yardım eden bir kurum oluşturulmuştur. Kuşkusuz bu yeni bir kapasite yaratmıştır ama yaşanan büyük dönüşüm karşısında yetersiz kaldığını yaşam gösterecektir. Kapasite yaratma konusunda ikinci gelişme 1948 yılında çıkarılan 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu olmuştur, bu yasa belediyelerin gelirlerini bir ölçüde arttırsa da yaşanan dönüşümün kaynak gereksinimi karşısında çok yetersizdir. Bu dönemde tek partili rejimden, çok partili bir rejime geçilmesine rağmen belediyelerin yapılarında demokratikleşme yönünde önemli değişmeler yaşanmamıştır. Üçüncü gelişme 1954 yılında 6235 sayılı yasayla Türk Mühendis ve Mimar Odaları'nın kurulmasıdır. Daha sonraki yıllarda bu alanda etkili bir eleştirel rol yüklenecek bir sivil toplum kurumunun oluşturulduğu ortaya çıkacaktır. Dördüncü gelişme 1956 yılında 6875 sayılı İmar Kanunu'nun çıkarılması olmuştur. Bu yasa aslında modernite yerine yeni bir meşruiyet çerçevesinin arayışı olmaktan çok, dünyada gelişmeye başlayan o dönemin yeni planlama anlayışının yasasıdır. Planlamayı belediye sınırlarının dışında mücavir alanlara da taşıyarak, büyüyen şehirlerin imar sorunlarına bir yanıt arayışını da yansıtmaktadır. Beşinci gelişme ise 1958 yılında 7116 sayılı yasayla İmar ve İskan Bakanlığı'nın kurulmasıdır. Hızlı şehirleşme karşısında planlama, konut ve yapı malzemesi konusunda bir uzman bakanlık kurularak bu soruna bir çözüm bulunmaya çalışılmıştır. Planlama konusu şehir planlaması ile sınırlı tutulmamış, bölge planlaması konusuna da ağırlık verilmiştir. 1959 yılında 7296 sayılı yasayla bu bakanlığın

görev alanına afetler konusu da eklenmiştir. Diğer kurumsal düzenlemelerde olduğu gibi bu düzenleme de yaşanan dönüşüm karşısında yeterli kapasitelere sahip olarak kurulamamıştır.(Akgün, 1998)

Yaşanan dönüşüm karşısında yeni kapasiteler yaratmak için yapılan bu düzenlemelerin arkasında modernist çizgi korunmaya çalışılmıştır. Oysa şehirlerde sürekli olarak gecekondu kuşakları oluşmakta, modernite çizgisinin dışında emrivakiler yaratılmaktadır. Popülist eğilimlere sahip demokratik siyasal düzenin bu gelişmeler karşısında yapabildiği, bu gelişmeleri yasallaştırmak için af yasaları çıkarmak olmuştur.

Meşru düzen içinde konut edinme süreci İkinci Dünya Savaşı sonrasının hızlı artan talebi karşısında yeterli konut arzını sağlayamamıştır. İkinci Dünya Savaşı sonrasında bu tıkanıklığı bir ölçüde aşmayı sağlayan iki konut süreci; zaman içinde oluşan gecekondu ve yapsatçılık olmuştur. Düzenli işi olmayan, düşük aile geliri dalgalanmalar gösteren, meşru sayılan konut yapımının bürokratik kalıplarını yerine getiremeyen, köyden şehre göçmüş gruplar, başlangıçta şehrin emek pazarına yakın kesimlerde, topoğrafik koşulları elverişli olmayan alanlara da uzanarak, çoğunlukla hazine toprakları üzerinde, tekrar tekrar yıkıldığında kolayca yapılabilecek nitelikte gecekondular yapmaya başlamışlardır. Bu gelişim toplumu ilginç bir meşruiyet sorunuyla karşı karşıya bırakmıştır. Bir yandan rejimin bu gruplara kendi meşru gördüğü yollarla konut edinme olanağı sağlayamaması, öte yandan gelişmeye başlayan sanayinin emek talebi, onların haklılığının temel dayanağını oluşturmuştur. Demokratik süreç içinde sayıları artan gecekonduların seçmen olarak pazarlık gücü elde etmeleri uzun erimde varlıklarını korumalarına ve güvence sağlamalarına olanak vermiştir. (Akgün, 1998)

Yaşanan hızlı şehirleşme ve imarlı arsa sunumunun arttırılamayışı gibi nedenlerle tüm şehirlerde arsa fiyatları çok yükselmiş ve orta sınıflar tek parsel üzerinde konut yapma olanağını kaybetmişti. Bu durumda tek parsel üzerinde birden fazla kişinin bir araya gelerek gerçekleştirdikleri apartmanlarda bir kat sahibi olmaları bir çözüm olarak gelişti. Oysa var olan yasalar böyle bir mülkiyet biçimine olanak tanımıyordu. 1948 yılında Ebül'ula Mardin yazdığı kat mülkiyeti kitabıyla bu soruna bir çözüm arayışına girmiştir. Ancak daha sonra 1954 yılında noterlik yasasında yapılan bir değişiklikle bu sorunun çözülmesi yapsatçı türü konut sunum biçiminin ve kooperatif eliyle konut sunumunun gelişmesini kolaylaştırmış ve hızlandırmıştır. (Akgün, 1998)

Aslında bu dönemde söz konusu olan bir planlama paradigması değişikliğidir. Bu yeni paradigma, bir önceki dönemin fiziki biçimlendirme kaygıları ağır basan şehir planlaması yerine, çok disiplinli, çok yönlü araştırmalara dayanan rasyonalist bir planlama önermektedir. Hızlı şehirleşme karşısında eski paradigmaya göre hazırlana planların yetersiz kalması üzerine yeni bir paradigmanın önerilmesi kolay olmuştur. Ama bu paradigma yaşanmakta olan dönüşümün düzenlenme altına alınabilmesi için gereken özelliklerin ne olması gerektiğinden yola çıkarak geliştirilmiş bir paradigma değil, planlama süreçlerini önemli ölçüde ağırlaştıran, hızlı ve parçacı müdahalelere olanak vermeyen, dolayısıyla esnek olmayan bir planlama paradigmasıdır. (Akgün, 1998)

1960-80 arası döneme geçmeden önce bu dönemde de görülen göç ve gecekondulaşma sorununa burada değinmekte yarar vardır. Yukarıda da açıklandığı üzere gerek Cumhuriyetin modernite projesi, gerek tarımda makineleşme sonucu fazla nüfusun kırlardan şehirlere itilmesi, gerek sanayi hamlesi, gerek bölgeler arasındaki ekonomik dengesizlik ülkede bir göç hareketine gerekli zemin hazırlamıştır.

Şekil 4-22: İstanbul Esenyurt'ta Çarpık Yapılaşma (İBB, 2007)

Göç hareketi kırlardan şehirlere ve ülkenin Doğu(Ankara ötesi) şehirlerinden ekonomik açıdan gelişmiş olan Batı ve Orta Anadolu şehirlerine ve özellikle İstanbul, Ankara ve İzmir gibi metropolitenleşme sürecine girmiş şehirlere yönlenmekte idi.

Cumhuriyetin ikinci 25 yılı olan 1948–1973 arası; kaçak yapılaşmanın henüz tam bir egemenlik göstermediği, ancak, gecekondulaşmanın özellikle "imar afları"yla sürekli ve kalıcı bir olguya dönüştürüldüğü, bunun yanı sıra şehirlerde ve giderek kıyılarda arsa ve arazi spekülasyonunun ekonomi ve siyaset üzerinde de etkisini güçlendirdiği, bunlara bağlı olarak da "yağma kültürü"nün toplumda yaygınlaşmaya başladığı bir dönem olarak tanımlanabilir.

Örneğin Ankara'daki ilk "gecekondu affi" girişiminin 1948'de gerçekleşmiş olması, yine aynı yıla ait 5218 sayılı yasayla Ankara Belediyesi sınırları içindeki gecekondulara yönelik bir "sağlıklaştırma" uygulamasıyla birlikte yoksullara arsa sağlanmasının öngörülmesi, bu sürecin başlangıç göstergeleri olarak kabul edilebilir. (Akgün, 1998)

Daha sonraki yıllarda hemen her gecekondu affı yasasının neredeyse geleneksel savunması haline gelen "şimdiye kadar yapılanları bağışlıyoruz, ancak bundan sonrakilere kesinlikle af yok; bunlar yıkılacaklar" şeklindeki söylemi 1948 yasasının üzerinden henüz 5 yıl bile geçmeden görmeye başlıyoruz. 1953'te çıkartılan 6188 sayılı Bina Yapımını Teşvik Yasası, sözde sadece ruhsatlı inşaatları özendirmek üzere o tarihe kadar yapılan gecekonduları da affediyordu. Aynı yasaya göre belediye arsaları konut yapacaklara tahsis edilecek, bunun dışındaki tüm plansız ve kaçak yeni konut inşaatları ise yıkılması öngörülüyordu. Ne var ki bu yasada 13 yıl yürürlükte kalmasına rağmen gecekondulaşmaya karşı "siyasi hoşgörü"yü engelleyemedi. Aynı 13 yıl içinde devreye sokulan ve "belediye hudutları dışındaki hazine arazilerini" de yoksul halka vermeyi öngören 1959 tarihli 7365 sayılı yasayla "iskan olamayan yapılara belediye hizmeti verilemesi"ni kabul eden 1963 tarihli 327 sayılı yasa, işte bu siyasi hoşgörünün yağmayı özendirmeye ve ödüllendirmeye dönüşmesinin de çarpıcı örnekleriydi. Nitekim 327 sayılı yasa tam da belediye seçimleri öncesinde çıkarılmıştı.(Akgün, 1998)

1966'da büyük umutlarla yürürlüğe konan ve 1940'ların başlarından beri halkın ve politikacıların kullanmasına rağmen resmi söyleme bir türlü alınmayan gecekondu sözcüğünün ilk kez bir yasada açıkça vurgulanmış olmasıyla da önemli bir hukuksal düzenleme olan 775 sayılı ünlü Gecekondu Kanunu ise aslında birçok maddesiyle gerçekten sorunu çözmeye dönük niyetleri, kuralları içeriyordu. Örneğin başkasına ait arsalarda, hazine ve kamu arazilerinde inşa edilen derhal yıkımı görevi belediyelere verilirken, devletin kolluk güçlerine de bu yıkımlara belediye istediği anda yardımcı olacakları hükme bağlanmıştı. Yine aynı yasada belediye sınırları içindeki hazine arazilerinin gecekondu önleme bölgeleri olarak

değerlendirmek üzere belediyelere bedelsiz devri kuralı getirilirken, bu bölgelerin imar ve altyapı düzenlemeleri yapılarak dar gelirli yurttaşların konut yapmak üzere tahsis edilmesi öngörülüyordu. 775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun kimi şehircilerce reform olarak da tanımlanan bu kuralları birçok belediyede uygulanmış olsa bile, hükümetlerin gecekondulaşmaya yönelik affedici politikaları yine devam ettiğinden, yasanın caydırıcı ve önleyici hükümleri pek uygulanmadı. 1970'lerin sonlarına gelindiğinde ve özellikle 1980'lerin başlarından sonra ise, bu yasa yine yürürlükte olmasına rağmen, artık özellikle büyük şehirlerde polisin bile gecekondu yıkımlarına yardımcı olmadığı, ayrıca belediyelerin de bu konudaki pek istekli davranmadığı görülüyordu. Zaten 1976'da yürürlüğe giren ve 775 sayılı yasada 10 yıl sonra değişiklik yapan 1990 sayılı yasayla da 1966–1976 arasında kamu arazileri üzerine inşa edilmiş gecekonduların yıkım kararları bile iptal edilmişti. Bu aynı zamanda 1980'li yılların, ülkedeki gecekonduların affedilerek karşılanması anlamına geliyordu. (Akgün, 1998)

Sanayi kapitalizmine geldiğimiz zaman, süreç farklılaştı. Sermayenin, Avrupa merkezli bu kapitalizmin gelişme evresinde Avrupa'dan demiryolları ve denizyollarını geliştirip pazarı genişletmek amacıyla dış dünyaya sermaye aktarılmasıyla Avrupa'dan dış sermaye yatırımı ortaya çıktı. Yine insan hareketleri söz konusuydu ancak bu kez köle ticareti biçiminde değil; çünkü 1861'de alınan bir kararla köle ticareti yasaklandı. Denizaşırı topraklarda imkânların geniş olması, ücretlerin yüksek olması ve kol gücüne duyulan ihtiyaç dolayısıyla başta Avrupa'dan olmak üzere denizaşırı topraklara doğru özgür insanın göçü başladı. Özgür insanın göçüne paralel olarak aynı zamanda yeni sermaye hareketi ortaya çıktı. Sanayi kapitalizminin ortaya çıkardığı küreselleşme, ulaştırma masrafları düştüğü için yeni pazar arayışlarında mal ticaretinin artırılması, ama aynı zamanda hem sermaye hem insan hareketlerinin ivme kazanması biçiminde oldu. Bu, merkantilizm aşamasındaki küreselleşmeden önemli ölçüde farklıydı. O aşamada ticaret kolonlar yoluyla, insan hareketi ise köleler biçiminde gerçekleşiyordu ve sanayi - tarım malları hareketi sınırlıydı. (Keyman, 2005).

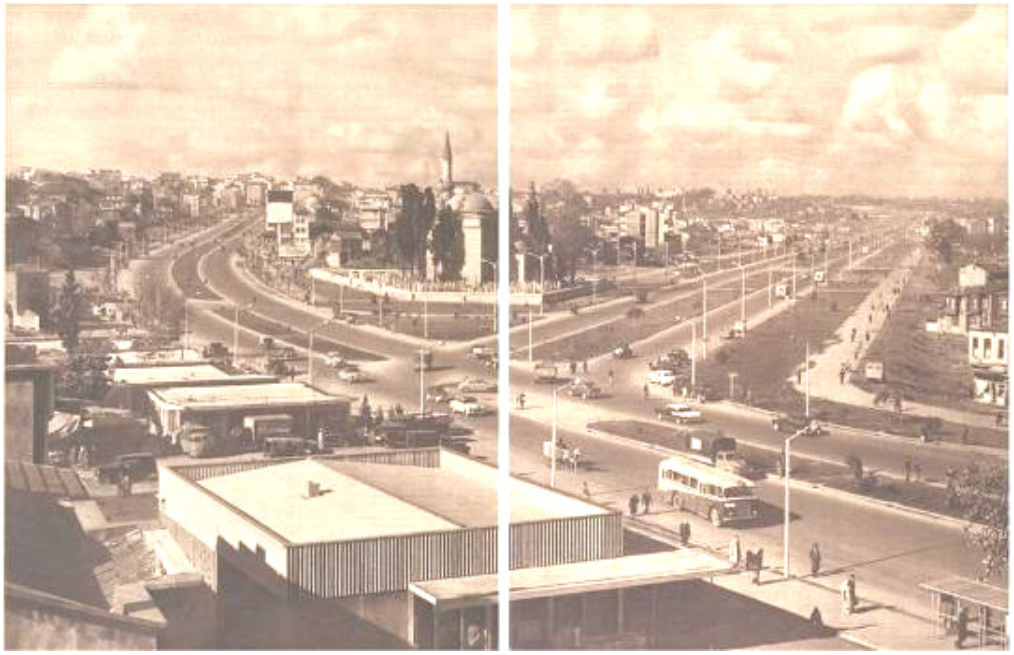
Gerek merkantilizm gerek sanayi kapitalizmi kendi içlerinde birtakım çelişkiler de getirdiler. Bu çelişkilerin başında, bir kısım Avrupalı halklara zenginleşme imkânları sunulurken, büyük siyasal toplumsal dönüşümler yaratılırken, diğer tarafta bunu izleyemeyen halkların, imparatorlukların geri kalması gelir. Dünya tarihinde "gelişmiş olanlar-gelişmemiş olanlar"

şeklinde büyük bir ayrışmanın başlaması, bu evreye dayanır. Merkantilizm aşamasında zenginleşen Avrupalı halklar, gelen yeni siyasal dönüşümler söz konusuydu ve bunu yaşayamayanlar geride kalmıştı; ancak sanayi kapitalizmi bu farklı etkiyi daha da şiddetlendirdi ve başlangıçtaki kopuş daha da keskinleşti. (Keyman, 2005).

Erken cumhuriyet döneminde Atatürk ve arkadaşları hızlı ulusal kalkınmayı biraz öne alıp güvenliği ve batılılaşmayı tercih ettikleri için, 1923-1930'lar arasındaki Türk dış politikası bir taraftan nötraldir, çok fazla ilgilenmez, öbür taraftan da ufak bir aktifliği vardır. Örneğin Musul ile ilgilenir, fakat diğerini bırakır. Lozan'daki diplomaside gördüğümüz gibi, çok pragmatik ve çok etkili bir dış politika anlayışı vardır, ama çok aktif değildir. Bu üçlü yapı liberalizmin egemen ideoloji olmasını engeller ve Türkiye'de milliyetçilik dediğimiz ideolojiyi daha öne çıkarır; liberalizm ikinci planda kalan bir ideolojidir. Fakat bu üçlü yapının beraberindeki sorunlar hâlâ yaşanmaktadır. AB'yi tartışırken esasında bir taraftan güvenlik tartışıyoruz, ama öbür taraftan biliyoruz ki AB'ye girdiğimiz zaman ulusal kalkınma, modernleşme olayını daha ileriye götüreceğiz. Liberalizmin egemen ideoloji olmasını engelleyen temel unsurlardan bir tanesi Türk modernleşmesinin tarihsel ve toplumsal gelişimindeki bu üçlü yapının birleştirilmesindeki zorluk ve bu zorluk içinde liberalizme gerçek anlamda bir yerin açılamamasıdır. Böyle olduğu için Türkiye'de sadece modernleşme başarılmıştır. Türkiye'nin modernleşme sürecinde güçlü bir toplum olduğu, fakat modernleşmenin topluma yaygınlaşamadığı görülmektedir. (Keyman, 2005).

4.2.2.2. *1946–1980 Dönemi*

1950'lerde gerçekleşen Menderes operasyonları bu girişimlerin devamı niteliğindedir. Burada üzerinde durulması gereken nokta, bu operasyonların şehrin yeni dinamiklerini, dolayısıyla da giderek büyüyecek olan sorunlarını hiç hesaba katmamış olmasıdır: sanayileşme, göç, konut sorunu ve hepsini birbirine bağlayan yeni imar alanları sorunu. Bu sorunları yaygın olarak batılı şehirlerden 100 yıl sonra yaşamaya başlayan İstanbul, modernleşme tarihinin asıl ders çıkarılması gereken bu içeriklerine 1950'lerden beri uzak durmakta ısrarlı olmuştur.

Şekil 4-23: Aksaray Yusufpaşa Vatan ve Millet Caddelerinin Kesişim Noktası (Murat Kıyıcı arşivi)

Menderes esas olarak bir bulvar operatörü olmuştur. Kırdar'ın ve ondan önceki girişimcilerin aksine, bu bulvarların 3. boyuttaki imajlarıyla ilgilenmemiştir. Bu tercihte, yaygınlaşmaya başlayan otomobilin payı büyüktür. Çünkü o zamana kadar açılan bulvarlar, tıpkı 19.yy. Paris'inde olduğu gibi, üzerinde vakit geçirilmek ve seyredilmek üzere kurulmuşlardı. Otomobilin getirdiği yenilik, yolların artık sadece üzerlerinden geçilmek üzere açılmaya başlanması olmuştur. Şehirlerin ontolojisini değiştiren asıl önemli gelişme de budur. Modernleşmiş dünyanın tümü için geçerli olan bu dönüşümü Marshall Berman, Katı Olan Her Şey Buharlaşıyor isimli kitabında çarpıcı bir biçimde anlatıyor: "*20.yy. şehirselliğinin köşetaşı otoyol oldu. Modernizmin bir tarzı diğerini yok etmeye çalışarak harekete geçerek kendini tüketmektedir. Mekânsal ve toplumsal olarak bölümlenmiş bir dünya: insanlar burada, trafik şurada; işyerleri burada, evler şurada; zenginler burada, fakirler şurada; arada da çimen ve betondan bariyerler. Bütün bu mekânlar ve onları dolduran tüm insanlar Baudelaire'in şehrindeki her yer ve herkesten çok daha düzenli ve koruma altındadır*" (m, net, 13.08.2006).

Menderes'in şehrin yeni kesiminde yaptığı en büyük operasyon, Beşiktaş'ı Zincirlikuyu'ya bağlayan Barbaros Bulvarı'nı açması ve bulvarı bu noktadan Maslak Yolu ile uzatarak, yukarıdan Boğaz'ın kuzeyine indirmesidir. Sırttan geçen bu uzun aks, İstanbul'un daha sonraki gelişimine çok belirgin bir yön vermiştir: Yolun Boğaz'a bakan yamaçları Levent ve Etiler'den

başlayarak üst-orta tabaka mesken bölgelerine dönüşmüş, dolayısıyla da eskiden ayrık olarak Boğaz kıyısına dizilmiş olan köyler birbirleriyle de bütünleşerek sırttan geçen Maslak Yolu'na doğru yayılma eğilimi göstermişlerdir. Bugün bu yayılma, gecekondularıyla ve lüks mahalleriyle halen sürmektedir. Yolun diğer tarafında ise, Zincirlikuyu-4.Levent arasında sanayi mahallerinin kurulması, bu yamaçlarda küçük sanayi ile gecekondulaşmanın içiçe geçerek Haliç'e doğru sarkmasına ve bu dokunun 19.yy.dan beri sanayi bölgesi olarak gelişmeye başlayan Haliç'in derinliklerindeki yerleşmelere yaklaşmasına yol açmıştır. Ancak İstanbul'un metropoliten ölçekteki asıl çevre yolu, 1970'lerin başında açılan 1.Boğaz Köprüsü ile tamamlandı. Böylece İzmit'e doğru uzanan Ankara Asfaltı ve Tekirdağ'a doğru uzanan Londra Asfaltı, köprü üzerinden geçen çevre yolu ile birbirine bağlanmış oldu. Şehri doğudan batıya doğru kateden bu lineer çevreyolu, aynı zamanda da sanayinin ve gecekondu semtlerinin içiçe geçerek doğuya ve batıya doğru yayılmasına yön verdi. Bu semtler zamanla kuzeye doğru şişerek yolun kenarında kalın ve girift bir hat oluşturdular. Bu gelişme öylesine hızlı ve kendiliğinden oldu ki, artık burada modernist projenin herhangi bir fiziki izine, bir üst-özne tarafından denetlenebilmiş herhangi bir sürece rastlamak olanaksızdı (m, net, 13.08.2006).

20.yy. modernist şehir kurgusunun ana unsurlarından olan otoyolların getirdiği en önemli yenilik, birbirinden kopuk şehir parçaları yaratmaya imkan tanımasıydı. Büyük şehrin gevşemesi ya da çözülmesi kavramlarıyla dile getirilen bu oluşum, yukarıda da değinildiği gibi, mahalleleri aralarında boşluklar bırakarak birbirinden koparıyor, bu boşluklar da şehrin nefes almasına, ferahlamasına hizmet edecekleri gerekçesiyle savunuluyorlardı. Daha sonraları, gerilimleriyle birlikte şehrin canlılığını da ortadan kaldırdığı gerekçesiyle eleştirilen bu anlayış, 1960'lardan sonra planlama aşısının hiç tutmadığı İstanbul için geçerli olmadı. Çevreyolunun civarlarında birbirlerinden kopuk olarak gelişmeye başlayan bu bölgeler, her birinin zaman içindeki genleşmesi sonucunda birleştiler ve İlhan Tekeli'nin azman sanayi şehri olarak tanımladığı, giderek büyüyen ve iç içe geçen amorf bir bütünlüğün parçalarına dönüştüler (m, net, 13.08.2006).

Nüfus artışı, büyüme, sanayileşme, imar hamlesi anlamlarına gelen modernleşme, dünyanın bütün şehirlerinde bir dizi sorunun kaynağı olmuştur. Ancak tam bu noktada, bu sorunları 19.yy.'da yaşayan şehirlerle 20.yy.'da yaşamaya başlayan şehirlerarasında ayırt edici bir eksen çizilmesi gerekmektedir. Modernizmin 19.yy. İstanbul'undaki izlerini dönemin Avrupa

şehirlerini izleyerek anlamak mümkündür. Ancak bir farkla ki, merkezde belirli sorunların yanıtı olarak ortaya çıkmış oluşumlar, İstanbul'da belirli bir yaşam tarzı angajmanıyla ve bu modeller örnek alınarak uygulanmıştır. Paradoksal bir biçimde, tam da sorunlar 19.yy. Avrupa'sında ortaya çıktığı boyutlarıyla belirdiği dönemini, 1950'ler sonrasını kavramak için gözümüzü batıya değil, Kahire, Mexiko City, Rio gibi 3.Dünya metropollerine çevirmemiz gerekmektedir. Şehre yapılan kamusal yatırımların batılı şehirlere göre çok düşük seviyelerde gerçekleştiği bu modernleşme modelinde, açılan büyük otoyol akslarının çevresinde sanayi ve gecekondu mahalleleri içiçe geçerek kendiliğinden büyümektedir (m, net, 13.08.2006).

Modernist projenin başlıca unsurlarından olan konut, altyapı, çevre yatırımları bu modelde şehrin büyümesini yönlendiren unsurlar olmamakta, şehir ana yolların çizdiği eksenleri kuşatarak, adeta kendiliğinden genleşmektedir; tıpkı İstanbul'da da 1950'lerden sonra olduğu gibi. Başta koyduğumuz modernleşme kriterlerini bir kez daha hatırlayacak olursak, bir batı şehrindeki modernizmin izlerini anlamak için sadece yer üstü faaliyetlerine değil, aynı zamanda da yeraltı yatırımlarına bakmak gerektiğini belirtmek gerekiyor. Özellikle metro ve kanalizasyon sistemleri, Avrupa şehirlerinin modernleşmesine yön veren başlıca unsurlar olmuşlardır. Bu girişimler İstanbul'da belirleyici bir rol oynamadıkları için konu dışı tutulmuşlardır (m, net, 13.08.2006).

1980'lerin başlıca girişimlerinden olan TEM Otoyolu ve 2. Boğaz Köprüsü, doğu-batı istikametinde yayılan şehrin içeri, yani kuzeye doğru bir kademe daha şişmesi sonucunu doğurmuştur. İstanbul'un sınırın ikinci kez çizen bu çevre yolu, kısa zamanda kendisi etrafında gelişen yeni yerleşmeler (Sultanbeyli, Bakkalköy vs.) tarafından kuşatılmıştır. 80'lerde Dalan tarafından gerçekleştirilen ikinci operasyon programı ise, eski şehirde, özellikle de su kenarlarında açılan bulvarlardır. Menderes tarafından Yeşilköy'den Sirkeci'ye kadar getirilmiş olan sahil yolu, Haliç ve Perşembe Pazarı yıkımlarıyla Eminönü üzerinden Haliç kıyılarından dolaştırılmış ve Tophane'ye, oradan da Boğaz'ın sahil yoluna bağlanmıştır. Arnavutköy ve Büyükdere'deki kazıklı yollar, bütün su kenarları boyunca dolaştırılmak istenen homojen otoyol projesinin, Boğaz'a da ayrıcalık tanımak istemediğinin göstergeleridir.

80'lerin üçüncü büyük projesi de, Beşiktaş-Büyükdere arasındaki eksenin, globalleşen dünyanın taşıyıcıları olan kesimlere yönelik olarak yapılaştırılmasıdır. Barbaros Bulvarı-Maslak Yolu üzerinde yer alan otel-büro ve eksenin hemen paralelinde yer alan lüks mesken mahalleleri, hem şehirden tecrit bir yaşama biçimi imkânı sunan, hem de onun

güzelliklerinden görsel olarak mahrum bırakmayan izole bir bütünlüğün parçaları oldular. Bu yolu dik açıyla kesen ve hava alanına bağlayan TEM Otoyolu da, diğer işlevlerinin yanı sıra, şehrin geri kalan kısmına değmeden girip çıkmayı sağlayan bir tüp olarak da değerlendirilebilir (m, net, 13.08.2006).

1961 Anayasası, refah devletinin ülke kaynaklarının akılcı kullanımı yoluyla gerçekleştirilmesi için planlı kalkınma ilkesini getirmiş ve Devlet Planlama Teşkilatı'nın bir anayasal kurum olarak kurulmasını sağlamıştı. Bunun sonucu, pek çok gelişmekte olan ülkede olduğu gibi Türkiye'de de planlı bir karma ekonomi politikası uygulanmaya çalışıldı.

Türkiye, İkinci Dünya Savaşı sonrasından beri sürmekte olan şehirleşmenin yarattığı sorunların nitelik değişiklikleriyle karşılaşmaya başladı. Örneğin nüfusu 200 bin iken hiçbir hava kirliliği ile karşılaşmayan Ankara, nüfusu milyonu aşınca hava kirliliğini tanıdı. Metropoliten ölçekteki tek şehir İstanbul'a, Ankara ve İzmir eklendi. Şehirler belediye sınırları içine sığmayınca, büyük şehirlerin çevresinde çok sayıda belediye oluştu. Tek belediyenin denetimindeki şehirlerden çok sayıda belediyenin yönetimindeki metropoliten alanlara geçildi. Bu dönemde şehir yapılarında değişme yaratan bir başka önemli etken, 1970'li yıllarda Türkiye'de otomobil üretiminin başlaması ve özel araba sahipliliğinin hızla yaygınlaşması oldu. Bu da yüksek gelirli grupların şehir dışında alt şehirlerde yaşama eğilimini başlattı.

Şehirlerin yaşadığı dönüşümü ve ortaya çıkan şehir formunu belirleyen önemli faktörlerden biri de Merkezi İş Alanı'nda (MİA) yaşanan değişmelerdir. 1960'lı yılların ortalarına kadar Türkiye'de küçük üretim faaliyetleri büyük ölçüde MİA çevresinde yer alıyordu. Şehir merkezi yakınındaki bu üretici faaliyet yığılması, trafik sorunlarından çevre kirliliğine, yangın tehlikesine kadar birçok sorunu da beraberinde getiriyordu. Türkiye deneyi bu soruna küçük sanayi siteleriyle bir ölçüde çözüm getirdi. 1965 sonrasında küçük sanayi sitelerinin sayısındaki artış, şehir merkezlerindeki baskıları göreli olarak azalttı.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında, konut sorununa çözüm olarak gelişen, ister gecekondu, ister yapsatçı, isterse de konut kooperatifleriyle sunum biçimi olsun, hiçbiri yaşam kalitesini geliştiren, nitelikli çevreler oluşturan sunum biçimleri olamamıştır. Türkiye'de şehirler, 1970'li yılların ortalarına kadar yağ lekesi halinde büyümüşlerdir. Şehir merkezlerinde yık-yap süreçleri, tarihsel ve kültürel değerlerin tahrip edilmesine, sürekli olarak yoğunluk artışına

ve yeşil alanların yok oluşuna, sosyal altyapıların yetersiz kalışına neden olmuştur. Şehrin büyüme biçimi sürekli olarak yaşam kalitesini düşürücü sonuçlar doğurmuştur.

1970'li yılların ikinci yarısından sonra nesnel koşullarda değişmeler başlamıştır. Şehirde yapı sunum biçimleri sermayelerin bir araya getirilerek büyük yapı birimlerinin sunulmasına olanak vermiştir. Toplu konut sunum biçimleri gelişmiştir. Küçük sanayi siteleri ve organize sanayi bölgelerinin sayıları hızla artmıştır. Toplu işyeri yaptırma kooperatifleri örgütlenmiştir. Yükseköğretim kuruluşları, sağlık kuruluşları gibi kamu hizmetlerinin binaları ile özel kesimin büyük kuruluşlarının yönetim merkezleri kampüsler halinde inşa edilmesi eğilimi yükselmiştir. Tüm bu gelişmeler sonucunda, şehirlerin tek tek yapılar eklenmesiyle büyüme biçiminden, şehre büyük parçalar eklenmesiyle büyüme biçimine geçilmiştir. Hatta gecekondu alanlarının açılması da mafyalaşmış ilişkiler içinde büyük parçalar halinde gerçekleşmeye başlamıştır. Şehirlerin büyümesi, yine aralarda hiç boşluk bırakmayan bir biçimde gerçekleşmekte, metropoliten bir yapıdan çok, azmanlaşmış bir sanayi şehri oluşmaktadır.

Popülist siyasal eğilimler şehirde yüksek arsa rantı ödemek istemeyenlere bundan kaçınma olanağı verirken, aynı zamanda arsa rantlarını yüksek düzeyde gerçekleştirmek isteyenlere de olanak sağlamaktadır. Parçalar halinde büyüme olanakları ve rant ödemeden kaçınmanın kolaylığı şehrin çevresinde sıçramalı bir gelişme ortaya çıkarmaktadır. Bu, başlangıçta boşluklu bir dokudur. Ama boş alanlardaki arsaların sahipleri, zamanla arsalarının rantını olabildiğince yüksek yoğunluklu yapılaşmalarla gerçekleştirmişler ve boşluklar dolmuştur. Yapı sunum süreçlerinin ve şehir içi ulaşım biçimlerinin metropoliten şehir biçimine geçişe olanak verecek nitelikler kazanmasına karşın bunun gerçekleşmeyişinin, popülist siyasal eğilimlerin güçlü olması nedeniyle disiplinli bir düzenleme ve denetim ya da planlama uygulama mekanizmasının kurulamayışı yüzünden olduğu söylenebilir.

Bir planlama kategorisi olarak şehir planlaması da planlamanın artan saygınlığından payını almıştır. Ülke düzeyindeki ekonomik ve sosyal planlamanın kurumsallaşması, şehir planlamanın da salt fiziki planlar olarak düşünülemeyeceğinin, bu planların hazırlanmasında ekonomik ve sosyal boyutların ihmal edilmemesi gerektiğinin anlaşılmasını kolaylaştıran bir ortam yaratmıştır. Türkiye'de "kapsamlı rasyonalist" bir planlama pratiğine geçiş başlamıştır. Ama uzun süren araştırmalara dayanarak şehrin rijid bir iç bütünlüğü öngörüsüyle yapılan planlar Türkiye'nin o dönemde karşılaştığı hızlı şehirleşme olgusunun gerçekleriyle tutarlı

değildir. Hızla gelişen, emrivakilerle yönlendirilen bir şehirde, hızla üretilebilen, esnek bir stratejik plan anlayışı gerekmektedir.

Şehirleşmeyi icracı bir güç olarak yönlendirmek açısından yeterli donatılara sahip olarak kurulmadığını gördüğümüz İmar ve İskân Bakanlığı'nın icracı kapasitelerini güçlendirmek açısından bu dönemde bazı adımlar atılmıştır. Bunlardan biri, 1969 yılında 1164 sayılı yasayla Arsa Ofisi'nin bu bakanlığa bağlı olarak kurulmasıdır. Şehirleşmenin yönlendirilmesinde en önemli araçlardan biri olan şehirsel arsa sağlanmasında Bakanlığı güçlü kılabilecek bu ofise yasayla yeterli kaynak sağlanmadığı için pratikte olumlu bir etki yaratamamıştır. Öte yandan 1972 yılında kabul edilen 1605 sayılı kanun ile 6735 sayılı İmar Kanunu'nda önemli değişiklikler yapılmıştır. Özellikle metropoliten alanlarda bakanlığa belediyeler üstü bir nazım plan yapma ya da yaptırma yetkisi verilmiştir. Bu da bakanlığın etkili olarak kullanamadığı bir yetki olmuştur.

Bu dönemde çıkartılan en önemli yasa Gecekondu Yasasıdır. İlk kez gecekondu kavramına bu yasa içinde yer verilmiştir. 1966 yılında çıkartılan 775 sayılı Gecekondu Yasası'nın, bir af yasası olmanın ötesindeki özellikleri vardır. Gecekondu alanlarının varlığını kabul ettiği için, bu alanlarda imar kanununa uygun olmayan yeni bir meşruiyet çerçevesinin olabilirliğini kabul etmiştir. Gecekondu alanlarında tasfiye, ıslah ve önleme bölgelerinin oluşturulmasına olanak tanımış ve bu yeni meşruiyet çerçevesi içindeki gelişmeleri kolaylaştırmak bakımından İmar ve İskân Bakanlığı'na ve belediyelere, kaynak ve arsa sağlayacak pozitif nitelikli düzenlemelere gitmiştir.

İster gecekondu aflarında olsun, ister 1966 yılında çıkarılan gecekondu yasasında olsun, temel kaygı gecekondu sahiplerine şehirsel yaşamda bir güvence sağlamaktır. Bu güvenceye kavuşan gecekondu mahallelerinde konut kalitesinin gelişmesinin yanı sıra, siyasal himayecilik mekanizmaları yardımıyla da altyapı kalitesi belli ölçüde gelişmiştir. Bu gelişmeler gecekondu yapımının ticarileşmesini getirmiş; gecekondu toplumun bu kesimi için yalnız barınak olmaktan çıkarak, şehrin oluşan rantından nemalanmayı sağlayacak bir yatırım aracı haline gelmiştir.

4.2.2.3. *1980 Sonrası Değişimler*

1980 sonrasının ayrı bir dönem olarak ele alınmasının çok sayıda nedeni vardır. Bunlardan birincisi İkinci Dünya Savaşı sonrasında başlayan demografik geçiş ve şehirleşme gibi süreçlerin belli bir doygunluk düzeyine ulaşması; ikincisi, dünyanın yaşadığı büyük bunalım karşısında girdiği yeniden yapılanma sürecinin yönünün artık açıklık kazanmaya başlaması; üçüncüsü ise, 1980 yılının hem 24 Ocak Kararları, hem de 12 Eylül müdahalesi dolayısıyla Türkiye'nin yaşamında önemli bir dönüm noktası olmasıdır. En son olarak 28 Şubat müdahalesiyle şekillenen yeni dönemi eklenebilir. 28 Şubat kararları ve karşı reaksiyonları Türkiye yi Avrupa birliği ortak değerlerlerinde buluşturdu.

Son 25 yıllık süreç içinde yaşanan durumlarla, kamu yönetimi bağlamında iki önemli değişim çok belirgin olarak ön plana çıkmıştır: kamu hizmeti kavramının değişmesi ile kamu yararı kavramının içeriksizleşmesi sayılabilir (Altaban, Duyguluer, 2004).

Küreselleşme ve uluslararası ilişkilerde ortaya çıkan "yeniden yapılanma" anlayışı içinde ülkemiz pek çok alanda önemli değişimlere sahne olmuştur:

Tablo 4-1: Ulusal ve Ulusüstü Programlar (Altaban, Duyguluer, 2004)

Ekonomi alanında, 24 Ocak 1980 tarihi ile başlayan serbest piyasa reformları ve özelleştirme programları, ithalatın serbestleştirilmesi, ülkemiz bankalarının dünya ile olan bütünleşme girişimleri ve 1995 yılında GATS (Hizmet Ticareti Genel Anlaşması) ile yabancı hizmet

sunucularına uygulanan kısıtlamaların kaldırılmasına yönelik hazırlıklar ve yeni bütçe sistemi ile kamu maliyesindeki yenilikler;

Sivil toplum düzeni ile ilgili derneklerdeki siyaset yasağının kaldırılması, sivil toplum kuruluşlarının uluslararası işbirliği içine girmeleri ve dernek kurma konusundaki sınırlamalarının kaldırılması;

İnsan haklarının korunması yönünde tüm dünyada önem kazanan uluslararası sözleşmeler doğrultusunda, ülkemizin "rapor verme yükümlülüğü" altına girmiş olması ve ceza hukukunda insan hakları ile ilgili değişiklikler;

Avrupa Birliği Uyum Yasaları (Paketler) ile ilgili Kopenhag Kriterleri'nden sonra 1995, 1999 ve 2001 yıllarında Anayasa'mızda yapılan değişikliklerle, sivil toplum örgütlenmesi ve temel hak ve özgürlüklerle ilgili sınırlamaların azaltılması; özelleştirmenin anayasal bir kurum haline getirilmesi ve kamu hizmetinin imtiyaz sözleşmesi ile gerçekleşeceği durumlardan doğacak uyuşmazlıkların idari yargı denetimi dışında bırakılabilmesi ve uluslararası tahkim yoluyla çözülebilmesi;

Çevre ve insan yerleşmeleri ile ilgili uluslararası sözleşmelerin kabul edilmesi ile çeşitli yasal düzenlemelerin yapılması ve 1997 Birleşmiş Milletler Yerel Gündem 21 doğrultusunda Türkiye Projesi'nin imzalanması ve şehir konseylerinin kurulmaya başlanması;

1995 Avrupa Birliği ile Gümrük Birliği Anlaşması'nın imzalanması ve Gümrük Birliği sonrasında rekabet hukukunun hızla oluşmaya başlaması ve haksız rekabetin önlenmesi, fikri, sınai ve ticari mülkiyet haklarının korunması ve tüketicinin korunması konularında çeşitli kanunların yürürlüğe girmesi;

Üst Kurullar olarak adlandırılan ve devletin artık düzenlemeci olarak görev almasının öngörüldüğü yeni kamu yönetimi anlayışı ile Enerji Piyasası Kurulu, Şeker Kurulu, Tütün ve İçki Piyasası Kurulu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Rekabet Kurulu, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu, Telekomünikasyon Kurumu, Kamu İhale Kurulu gibi yeni bağımsız idari otoritelerin oluşturulması ve bu kurullar ile "kamu hizmeti"nin piyasa koşulları içinde özel firma yetkisi altında ve rekabet koşullarında yürütülebilecek bir özelliğe kavuşması gibi çok önemli değişimler, günlük hayatımız için pek fazla bir fark oluşturmasa da, yazılı kurallarımız içinde önemli yasal yenilikleri meydana getirmişlerdir (Altaban, Duyguluer, 2004).

Yeni Göç Dalgası, Kooperatifleşme ve Toplu Konut Girişimleri

Ülkede mekân organizasyonunun dönüşümünü belirleyen iki temel süreç olan nüfusun ve sermayenin mekândaki yeniden dağılımında bu dönemde değişmeler olmuştur. Nüfusun mekânda yeniden dağılımı iki farklı olgunun bileşkesidir. Bunlardan birincisi her bölgenin ya da yerleşmenin nüfus artışı, diğeri ise aldığı ya da verdiği net göçtür. Türkiye'de sanayileşme sürecine paralel olarak nüfus artış hızı düşmektedir. Ülkenin 1950'li yıllarda %2,8 düzeyinde olan nüfus artış hızı 1997 yılında % 1,4 düzeyine düşmüştür. Ancak bu süreç, hem şehir ve kır ayrımına göre, hem de bölgesel olarak, çok önemli farklılıklar göstermektedir. 1993 verilerine göre, toplam doğurganlık hızı şehirlerde 2,4 iken, kırsal yerleşmelerde 3,1 olarak saptanmıştır. Batı Anadolu'da toplam doğurganlık hızı 2 iken, Doğu Anadolu'da 4,4'tür. (Altaban, Duyguluer, 2004).

Ülkenin şehirleşme sürecinde aldığı yol da göç kalıplarında önemli değişmeler yaratmıştır. Şehirsel nüfus artış hızı en yüksek değerini 1965–1970 döneminde %6,1 olarak almıştır. 1990'lı yıllarda bu oranın %4,1 düzeyinde seyrettiği kestirilmektedir. Eğer belediye yönetimlerinin bulunduğu yerler şehir olarak tanımlanırsa, 1945 yılında %27,7 olan şehirleşme oranının 1994 yılında %74,6 ya çıktığı görülür. Şehrin tanımında hangi ölçüt ele alınırsa alınsın, son 50 yılda, Türkiye'nin şehirleşme sürecinin önemli bir bölümünü aştığı söylenebilir. Bunun sonucu olarak toplam göç hareketleri içinde kırsal alandan şehirsel alana yönelen göçlerin önemleri azalmış, buna karşılık 1980 sonrasında şehirlerarası göçlerin önemi artmıştır. Son on yıllık dönemde bu göç hareketlerine, Doğu Anadolu'dan yaşam güvenliğinin bulunmayışı dolayısıyla olan göçler ile güvenlik dolayısıyla köy boşaltılmasının çıkardığı zorunlu nüfus yer değiştirmeleri de eklenmiştir. (Altaban, Duyguluer, 2004).

Türkiye'de yerleşme sisteminin yaşadığı dönüşümü sadece yerleşmeler arası ilişkilerin ve konumların değişmesiyle betimlemek yeterli olmaz. Buna her yerleşme içinde yaşanan dönüşümleri de eklemek gerekir.

Türkiye de yerleşmelerin biçimlerinde yaşanan dönüşümlerin arkasında üç farklı etkiyi görmek olanaklıdır. Bunlardan birincisi, şehirlerin işlevleri ve çevresinde kurduğu denetim biçimlerindeki değişmeler ile bunun paralelinde oluşan toplumsal katmanlaşmanın yeni biçimleridir. İkincisi, şehirdeki yapı sunum biçimlerinde ve şehir içi ulaşımın örgütlenmesindeki gelişmelerdir. Üçüncüsü, yerleşmenin büyüklüğünde ya da ölçeğindeki

artıştır. Türkiye'de son yirmi yılda şehir biçimlerinde gözlenen değişmelerde bu üç faktörün birleşik etkilerini gözlemek olanaklıdır. Birinci türdeki etkilerin ne olduğu bir tarımsal ekonomi şehrinden sanayi toplumu şehrine geçiş üzerinde düşünüldüğünde açık hale gelir. Benzer biçimde sanayi toplumu şehrinden bilgi toplumu şehrine geçerken de bu türden köklü değişmeler yaşanacaktır. Bu geçişin tüm sonuçları henüz belli değildir. Zaman içinde belirginleşecektir. Ama şimdiden bazı özellikleri kendini belli etmeye başlamıştır. Şehirlerde sanayi üretimi desantralize olurken denetim ve koordinasyon fonksiyonları merkezileşmektedir. Bilgi toplumunda mekân bir akımlar mekanı haline gelmektedir. Bu da daha çok şehrin MİA'larında önemli dönüşümler meydana getirmektedir. Merkezden üretim boşalmakta, buna karşılık denetim işlevleri, bankacılık, finans hizmetleri ve bilgi toplumuna özgü hizmetler yer almaktadır. Bunun Türkiye bağlamındaki sonuçlarını, metropoliten alanların MİA'sının şehir içi ulaşımın zaman-uzaklık ilişkilerine bağlı olarak belli yönlerde ilerlemesine, burada yapılan gökdelenler ile yeni prestij alanları oluşturmasına neden olmaktadır. İster merkezi iş alanlarının, ister sanayi iş alanlarının olsun, şehir mekânındaki dağılımında olan değişmeler, şehrin ölçeğindeki büyüme ve şehir içi ulaşımın örgütlenmesindeki değişmelerle bir araya gelince, konut alanlarında da önemli değişmeler ortaya çıkarmıştır. Özel otomobil sahipliliğinin gelişmesiyle birlikte, şehrin çevresini oluşturan gecekondu halkaları aşılarak merkeze daha uzak konumlarda yüksek ve orta gelirli grupların konut alt şehirleri oluşmaya başlamıştır. Arada kalan eski gecekondu alanlarında çok katlılaşma, düşük standartlı apartmanlaşma gelişmiştir. Bu gecekondu halkasının şehrin yüksek gelirlilerinin bulunduğu konut eksenlerine yakın kısımlarında gecekonduların tasfiyesi, onun yerine yüksek gelir gruplarına dönük, yüksek standartlı konutların alması projeleri geliştirilmeye başlanmıştır. (Altaban, Duyguluer, 2004)

Türkiye'nin dünya ile birlikte yaşadığı bu dönüşümün 1980'li yıllarda net olarak algılanması olanaksızdı. Bu, zaman içinde, aşama aşama gerçekleşen bir yöneliştir. Türkiye bir yandan eski sorunlarına çözüm ararken öte yandan dünya konjonktürünün etkisiyle bu dönüşüm yönünde adımlar atmıştır. Konumuz açısından önemli olan üç gelişmeye daha burada değinmekte yarar vardır. Bunlardan birincisi bir önceki dönemde ilk denemeleri yapılan toplu konut sunumunun 1980 sonra çıkartılan toplu konut yasalarıyla kurumsallaşması ve Toplu Konut İdaresi'nin kurulmasıdır. Bu özellikle ilk yıllarında konut alanına kaynak aktarımını hızlandıracak Türkiye'de şehir formlarının oluşma süreçlerini değiştirecektir. İkincisi

şehirleşme olgusunu yönlendirmek için bir uzman kuruluş olarak kurulmuş olan İmar ve İskân Bakanlığı'nın kaldırılması olmuştur. Üçüncüsü ise 1983 ve 1984'te çıkartılan yasalarla belediyelerin kaynaklarının önemli derecede artırılması, merkezi yönetimin denetiminin bir ölçüde de olsa azaltılması ve imar planı yapımına ve onanmasına ilişkin yetkilerin belediyelere devredilmesidir. Her iki olgu da şehirleşme sürecini etkileme açısından önemli sonuçlar yaratmıştır. (Altaban, Duyguluer, 2004)

Toplu konut sürecinin kendisini Türkiye'de benimsetmeye çalıştığı 1970'li yılların ikinci yarısından sonra gecekondu süreci de nitelik değiştirmiştir. Dönem içinde gecekondu yapımı yarı mafyalaşmış bir sektör haline gelmiştir. Gecekonduların yasallaştırılması için 1984 yılında gerçekleşen gecekondu affi da nitelik değiştirmiştir. Gecekonduya güvence sağlamaya dönük bir af olmanın ötesine geçerek, çok katlı olmayan gecekondu bölgelerinin ıslah planlarıyla apartmanlaşmasına yol açılmak istenmiş ve gecekondu yapanlara şehirsel ranttan pay alma olanağı getirilmiştir. Gecekondu affının böyle bir nitelik değiştirmesi, şehirlerin imarlı mahallelerindeki kaçak yapıların affını da beraberinde getirmiştir. Böylece şehirlerde imar planlaması anlamını büyük ölçüde yitirmiş, modernitenin imar planıyla denetleme biçimlerinin savunulması zorlaşmıştır. (Altaban, Duyguluer, 2004)

Bu dönem 1973 sonrasında gelişmeye başlayan yeni belediyecilik hareketinin sınırlı da olsa sonuçlarının alındığı bir dönem olmuştur. 1983 sonrasında belediyelerin yetkileri ve kaynakları bir ölçüde artırılmış ve metropoliten alanlarda iki kademeli bir belediye yönetimine geçilmiştir. Yerel yönetimlerin güçlendirilmesi yalnız bir yönetim etkinliği sorunu olarak değil, aynı zamanda da demokrasinin niteliğinin geliştirilmesi sorunu olarak algılanmaya başlamıştır. Siyasal partiler arasında köklü bir yerel yönetim reformu yapılması konusunda görüş birliği bulunmasına karşın bu dönem boyunca reform yasası çıkarılamamıştır. (Altaban, Duyguluer, 2004)

Bir yandan hızlı şehirleşme karşısında bir önceki dönemin kapsamlı rasyonel planlama paradigmasının yetersiz kalması, öte yandan bu planlamanın düşünsel dayanağını oluşturan modernite projesinin eleştiriye uğraması planlama pratiğinde yeni arayışlara neden olmuştur. Bu yeni pratikler beraberinde kurumsal arayışları getirmiştir. Planlama pratiğinde kapsamlı rasyonel planlama anlayışından iki yönde ayrılma olmuştur. Bunlardan birincisi stratejik planlama yaklaşımının benimsenmesi ve katı bağlayıcı bir planlamadan esnek bir planlamaya

geçiş biçiminde yaşanmaktadır. Bu yaklaşımda sosyal süreçlerin önemi ön plana çıkmıştır. Süreçlerle şehir formları arasındaki ilişkinin anlaşılması kritik bir önem kazanmıştır.

Bir yandan planlama pratiğindeki bu yeni arayışlar, öte yandan yönetim anlayışı yanı sıra yönetim anlayışının gelişmeye başlaması, sürekli olarak var olan planlama paradigmalarını sorgulayan ve yeni planlama yaklaşımları öneren çalışmalara kaynaklık etmiştir. Planlamanın bir teknik akıl uygulaması olarak görülmesinin arkasında modernite projesinin bilim anlayışı bulunmaktadır. Eleştirel gerçekçiliğin yeni bir paradigma olarak ortaya çıkışı, araçsal rasyonelliği gerçekleştirmeye çalışan bir planlamadan, iletişimsel rasyonelliği gerçekleştirmeye çalışan bir planlamaya geçişi gündeme getirmiştir. Böyle bir planlama da teknik bir etkinlik olmaktan çok bir demokrasi projesi olmaya başlamıştır. (Altaban, Duyguluer, 2004)

4.2.2.4. *1999 Depremi Sonrası: AB Uyum Yasaları Kaynaklı "Denetim ve Standartlaşma" Dönemi*

Türkiye'nin 1963 yılında Ankara Antlaşması ile başlattığı Avrupa Birliği"ne üyelik süreci, 1999 yılında Helsinki"de yapılan AB Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesinde Türkiye"nin "Avrupa Birliği"ne Aday Ülke" olarak kabul ve ilan edilmesi ile daha tanımlı bir konuma gelmiştir. Adaylık süreci, aday olan ülke açısından, "AB"ne uyum süreci" kapsamında belirli reformların gerçekleştirilmesini, yeniden yapılanma sürecinin başlatılmasını anlatmaktadır.

Avrupa Birliği, temelinde ekonomik bir bütünleşme/örgütlenme olmasına karşın sosyal, kültürel, siyasal, çevresel ve benzeri her türlü politika alanının da Birliğin ekonomik örgütlenmesine uygun olarak ortaklaştırılmasını öngörmektedir. Bu boyutuyla AB"ne uyum süreci, ekonomik olduğu kadar sosyal, kültürel ve politik konuları da içermektedir (Gülün, 1996).

Avrupa Topluluğu, çevre konusunda, ilk kez 1972 yılında harekete geçmiş ve birbirini izleyen dört eylem programı kabul etmiştir. Bu dönemde Topluluğun 200 dolayında hukuki metin kabul ederek bir mevzuat meydana getirdiği ve bu şekilde özellikle, atık yönetimi, su ve hava kirliliği gibi alanlarda asgari standartlar koyarak kirlenmeyi sınırlama amacı güttüğü görülmektedir. Maastricht Antlaşması, o zamana kadar geliştirilen çevre eylemlerine bir politika statüsü kazandırmıştır. Amsterdam Antlaşması ile bir adım daha atılarak, sürdürülebilir kalkınma ilkesi; Avrupa Topluluğu'nun amaçlarından biri haline getirilmiştir.

Bu amacın mümkün olduğunca etkili bir biçimde gerçekleştirilmesini sağlamak üzere, "Sürdürülebilirliğe Doğru" başlığını taşıyan Beşinci Çevre Eylem Programı, bir yandan 1992 – 2000 dönemi için bir Avrupa gönüllü eylem stratejisi getirirken, bir yandan da bütün kirlenme sebeplerini (sanayi, enerji, turizm, ulaştırma, tarım, vb) göz önüne alacak bir "yatay" Topluluk yaklaşımı başlatmıştır (Mat, 2001). Çevre politikası konusundaki bu topyekûn (bütünleştirilmiş) yaklaşım, komisyonun, çevrenin Avrupa Birliği politikalarına dâhil edilmesi konusundaki 1998 tarihli Tebliği'nde teyit edildiği gibi, 11 – 12 Aralık 1998'de Viyana'da yapılan Avrupa Birliği Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi (Avrupa Konseyi 'Zirve')toplantısında da benimsenmiştir. Artık, Topluluk kurumları, bütün diğer politikalarında çevre düşüncelerini göz önünde tutmak zorunda kalmıştır (Mat, 2001).

AB Mekânsal Politikaları:

Mekânsal Kalkınmaya Yönelik Genel İlkeler:

Çok-merkezli ve dengeli şehirsel sistemler şeklinde gelişmek ve şehir ile kır arasındaki ortaklığın/dayanışma anlayışının güçlendirilmesi. Şehir ve kır arasındaki ikili yapının üstesinden gelmek. *(YTÜ, 2006)*

AB sınırları içerisinde çok-merkezli gelişmeyi desteklemek amacıyla ulaşım ve iletişimde entegrasyonun sağlanması. Altyapı ve bilgiye ulaşma imkânlarının kademeli olarak geliştirilmesi amacına yönelik olarak bölgesel ölçekte çözümler aranması. *(YTÜ, 2006)*

Akıllı yönetimsel çözümlerin de yardımıyla, doğal ve kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi. Küreselleşme sürecinde bölgelerin ve şehirlerin doğal ve kültürel çeşitliliğinin değerlendirilmesi ve bu bağlamda bölgesel kimliklerin korunması ve güçlendirilmesi şeklinde sıralanabilir. *(YTÜ, 2006)*

Kültürel Mirasın Yönetimine İlişkin Politikalar:

•Bozulma eğilimi ve tehlike altında bulunan kültürel mirasın korunmasına yönelik bütünsel stratejilerin geliştirilmesi,

• Korumaya değer şehirsel dokuların bakımı ve yaratıcı bir yaklaşımla yeniden değerlendirilmesi,

• Yüksek mimari kalitede modern yapıları desteklemek,

• Kültürel mirasın gelecek nesillere aktarılmasında şehirsel ve mekânsal politikaların katkısı konusundaki bilincin (farkındalığın) arttırılması,

Şehirsel ve kırsal yerleşmelerin yaşam kalitesinde ve bölgesel kalkınmada önemli unsurlar olarak, doğal ve kültürel mirası, korumak ve geliştirmek (kültürel olanakları arttırarak, kamusal alanların kalitesini yükselterek, tahrip edilme eğilimindeki alanları yeniden canlandırarak vb), *(YTÜ, 2006)*

1999 Depreminin Etkileri:

Deprem sonrasında şehirleşme bilimsel öngörülerle hazırlanan yasaların yapamadığını tabi bir afet olan deprem büsbütün değiştirmiştir. "Bir musibet bin nasihatten evladır" sözü burada yerini bulmuştur. Şehirde ve kırda can ve mal güvenliğini sağlayacak her türlü tedbir, öneri ve düzenleme yaşayanların duyarlılık kazandığı söylenebilir. Bu kapsamda uygulamaya yönelik yapılaşma hükümleri ve düzenlemeleri geliştirilmiştir;

1. Zemin raporlarının yeniden hazırlanması ve parsel bazında yasal zorunluluk haline gelmesidir.

2. 587 sayılı KHK ile Zorunlu Deprem Sigortası düzenlemesi, Türkiye'de ilk kez deprem öncesinde önlemler almaya yönelik bir stratejinin ilk adımını oluşturmuştur.

3. 2000 yılında yapı denetiminin daha nitelikli yapılması, yapı güvenliğinin ve yapı kalitesinin, yapı sürecindeki mimar, mühendis, müteahhit, şantiye şefi, kalfa vb. tüm aktörlerin yetkinlik ve niteliklerinin ve mesleki saygınlıklarının arttırılması ve de vb. Amaçlarla; 595 sayılı Yapı Denetimi Hakkında KHK yürürlüğe girmiş ve 27 pilot ilde uygulanmaya başlamıştır.

4. 2001 yılında ise kaçak ve denetimsiz yapılaşmanın önlenmesi amacıyla 4708 Sayılı Yapı Denetim Kanunu getirilmiş ve 595 sayılı kararnamede 27 olan pilot il sayısı, 19 pilot ile düşürülerek uygulanmaya başlamıştır.

5. Kararnamede yer alan, yapı müteahhidine mimar mühendis şantiye şefi çalıştırma zorunluluğu getirilmesi ve zorunlu mali sorumluluk sigortası olması

6. Yapı Denetim Kanununun uygulanmasında yaşanan ve eleştirilen aksaklıklar karşısında yeni düzenlemeler yapılması gerekmiş ve 2004 yılında Deprem Şurası kurulmuştur. Şura çalışma raporunda,

a. 3194 sayılı İmar Kanunun şehircilik ve planlama konularını da kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmesi,

b. Mesleki yeterlilikler ile mesleki güvenceye ilişkin sigorta uygulamasının tüm yurtta yaygınlaştırılarak uygulanmasına yönelik düzenlemelerin olması,

c. Yapı müteahhitlerinin kayda alınmasını ve denetlenmesi,

d. Yapı Denetim Firmalarının güven ve meslek etiğini korumak amacıyla, "Yapı Denetim Kuruluşları Birliği" adı altında bir örgütlenme ile disiplin altına alınması,

gibi bugün de gerçekleşmesi beklenen olumlu önerilere değinilmiştir.

7. 2004 yılında 5216 sayılı Büyükşehir Belediyeleri kanunu ile "Afet riski taşıyan veya can ve mal güvenliği açısından tehlike oluşturan binaları insandan tahliye etmek ve yıkmak" hükmü getirilmiştir.

8. 2005 yılında ise 5393 sayılı kanunla; "arsa ve konut üretimi" ile "kentsel dönüşüm ve gelişim alanı" maddeleri getirilerek, "düzenli şehirleşmeyi sağlamak, konut, toplu konut yapmak, satmak ve bu amaçlarla arazi satın almak, kamulaştırma yapmak, deprem riskine karşı tedbirler almak veya şehrin tarihî ve kültürel dokusunu korumak amacıyla şehirsel dönüşüm ve gelişim projeleri yapmak" yetkisi belediyelere verilmiştir. *(İBB, 2006)*

13. 2005 yılında 5366 sayılı "Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Yasa" ile "imar planı bulunsun veya bulunmasın şehirsel ve kırsal tüm alanlarda bilim, teknik, sanat ve sağlık kurallarına uygun olarak, afetlere ve şehirsel risklere duyarlı yaşam çevrelerinin oluşturulması için veya fiziki köhneme ve sosyal ve teknik altyapının yetersiz ve niteliksiz olduğu alanların iyileştirme, tasfiye, yenileme ve gelişimini sağlamak üzere dönüşüm alanlarının tespitine ve dönüşümün gerçekleştirilmesine dair her türlü iş ve işlemler ile ilke ve esasları " belirleme yetkisi belediyelere verilmiştir. *(İBB, 2006)*

1999 depremiyle başlayan bu dönem Türkiye ve İstanbul tarihinde yepyeni bir sayfa açmıştır. Seksenli yıllarla başlayan göç dalgasının oluşturduğu yeni ilçeler ve mahalleler, öte yandan kooperatifleşme ile beraber ortaya çıkan Beylikdüzü ve Kurtköy gibi uydu toplu konut şehirleri, yeni şehirsel sorunlara neden olmuştur.

Şekil 4-24: 1999 Kocaeli-Yalova Depremi (Özel Arşiv)

Turgut Özal döneminde başlayarak, ulaşım ve bilgilenme imkânlarının günden güne artması özellikle İstanbul gibi üretim şehirlerine göçü hızlandırmıştır. İstanbul ve Türkiye için şok edici, yıpratıcı şehirsel hareketleri beraberinde getirmiştir. 1980'e kadar Karadeniz'den gelen göç hareketleri 80 sonrası doğu yönünde değişmiştir. Tüm bu sağlıksız şehirleşme nedenlerinin meydana getirdiği sorunlar 99 depremiyle çok farklı bir boyuta taşınmıştır. Deprem öncesinde sadece bilimsel çalışmalarda adı geçen jeolojik önlemler, ağustos 1999'dan sonra hayatımızın ayrılmaz parçası haline gelmiştir. İstanbul için uyarıcı ve sarsıcı nitelikteki bu tabiat olayı günlük hayatımızdaki birçok şeyi değiştirmiştir. Konut ve şehirleşme anlayışında çok ciddi gelişmelerin yanı sıra güvenlik, standart ve denetim üçlüsü öne geçmiştir. Depreme hazırlık kapsamında yasal ve idari düzenlemeler yapıldı. Kalite ve standartlar tekrar gözden geçirilip geliştirildi. Müteahhitlik çalışmaları yasal denetim bürolarınca takip edilir hale geldi. Bunun yanı sıra konut edinme biçimlerinde mortgage uygulamaları gibi kolaylaştırıcı sistemlerle tanışıldı. Piyasada oluşan istikrarlı politikalar ve uygulamalar, konut arz-talebini de olumlu etkiledi. Denetimli rekabet ortamı konut sektöründe hem kaliteyi hem de 19.yüzyıldakine benzer estetik kaygıları yeniden uyandırdı. Varlıklı veya yoksul mahallelerde artık benzer karakterde (Fransız balkonlu, barbekülü, jakuzili, dekoratif ve yalıtımlı) yeni bir binaya veya inşaatına rastlamak mümkün hale gelmiştir. İstanbul'un kenar semtleri ile gelişme alanları, yeni imar uygulamalarının sahası olmuştur. *(İBB, 2006)*

Merkezlerdeki yapı kalitesizliği ve jeolojik kaygılar, özellikle orta ve üst sınıf gelir grubu gelişme alanlarında yeni yerleşim alanları talebini artırmıştır. Bu durum aynı zamanda merkezlerin işyeri ve işçi barınağı olmaya başlaması sürecini beraberinde getirmektedir. Merkezlerde köhnemiş ya da verimsizleşmiş alanları (Sulukule, Küçükçekmece, Zeytinburnu

vb.) “şehirsel dönüşüm” genel başlığı altında incelenmektir. Tarihi merkezlerde ise “soylulaştırma” modelleri (Tarlabaşı, Süleymaniye, Zeyrek vb.) uygulanmaya başlanmıştır.

4.3. BÖLÜM SONUCU

Çalışmanın esas konusu olan modernleşme ve tarihi çevrenin korunması ilişkisinin tarihi kökenlerine inilmiştir.

Daha önceki bölümlerde anlatıların bir devamı niteliğinde olan ve 3.bölümde adı geçen kayboluş nedenleri arasında yer alan ilk modernleşme nüveleri bu bölümde daha olgunlaşmış ve gelişkin bir evre hükmünde cereyan etmiştir. Sistematik ve bilinçli yürütülen bu politikalar modernleştirme yada halk arasında batılılaşma olarak adlandırılan bir durum almıştır. 19.yy da zorunlu olarak başvurulan değişim ve dönüşüm “asrileşme” projesi kurtarıcı rolünde idi. Bütün sorunların çözümü olarak sunuluyordu. Dolaysıyla direnen ne varsa imha edilmeliydi. Çalışma konusu olan tarihi çevre birikimi bundan fazlasıyla nasibini almıştır. Yangının, salgının, geriliğin ve hatta yenilginin müsebbibi olarak görülmüştür.

Modernleşmenin birinci evresi 1839 islahat fermanıyla başlamış olup 1910 lara kadar tüm şiddetiyle devam etmiştir. Bütüncül nitelikteki ilk yol ve yapı kanunları ve düzenlemeleri bu dönemde ortaya çıkmıştır. İstanbul örneğinde ilk düzenleme sahası olarak çalışma bölgesinin önemli bir ayağını oluşturduğunu görmekteyiz. 16.yy imaj yapı ve dokuları yerini batılı nizama(ızgara-geometrik) ve tipolojilere(yeni sanatlar) bırakmıştır. Özellikle ordu caddesinin açılması, koruma tartışmalarının temellerini oluşturmuştur.

İkinci evrede dağılan imparatorluğun ve kaybedilen dünya başkentliliğin hüzünlü, yorgun ve fakir haliyle karşılar. Bir tüketim şehri olan İstanbul , 20.yy a tüm gelirlerinden yoksun başlamıştır. Kurulan yeni devletin en büyük şehri kimliğiyle yetinmiştir. 1935 lere kadar bir durgunluk yaşayan İstanbul yeniden hareketlenmeye başlar. Tarihi kimliğine uygun olmasa da yeni imar faaliyetlerine sahne olur. Bununda temelinde modernleştirme fikri yatmaktadır. 1950 yıllarında dünya ile entegre şehir fonksiyonu çerçevesinde karayolu-havayolu ikilisi şehre yeni çehre kazandırmaya başladı. Bu arada 1958 yılında kurumsal anlamda ilk koruma kurulu kurulmuştur. Yani bir anlamda sorunların neden olduğu tartışmalar ve ve tartışmaların ortaya çıkardığı fikirler doğrultusunda bir kurumsal yapının gerekliliğini ve varlığını ortaya çıkarması açısından önemli olmuştur.

1980 sonrasında elektronikleşmenin yaygınlaşmanın, araba sahipliliğinin artması, yeni göç dalgasının başlaması ve en önemlisi Avrupa Birliği kriterleriyle deprem korkusunun birlikte ele alınması sürecinin başlanması ve yasal düzenlemelerin yapılması vb. gelişmeler diğer dönemlerden ayırt edici özellikler taşıması açısından önem taşır. Şehirleşmede bir olgunlaşma evresine girildiğini söyleyebiliriz.

Bölüm içerisinde anlatılan olaylar, gelişmeler, dönemlemeler ve düzenlemeler şehir tarihinde ağır aksak gitmiş olsada birbirinin devamı niteliğinde olduğu sonucu çıkarılabilir. Farklı sorunların çözümleri modernleşme kavramı çerçevesinde ele alınmıştır.

Koruma kültürünün gelişiminde rol oynayan toplumsal gelişmeyi buradan rahatlıkla okuyabilmekteyiz. Sosyal, ekonomik ve siyasal kesintilerin yanı sıra kültürel kesintilerin yaşandığı bu topraklarda korumayı geliştirmenin ne kadar zor olduğunu görebilmekteyiz.

5. BEYOĞLU MECLİSİ MEBUSAN CADDESİ VE YAKIN ÇEVRESİ PLANLAMA SÜRECİ VE TARİHİ DOKU ANALİZİ

Tarihi olaylara, mimari eserlere, kişisel ve sosyal olaylara, Osmanlı şairleri ebced hesabıyla tarih düşmüştür. Bu durum dönemsel anlamayı kolaylaştırmaktadır. İncelenen tarihi ve kültürel varlıklar insanlığın da gelişiminin temel yapı taşları hükmündedir. Yani insanoğlunun kültürel birikiminin bir sonucu olan kültür varlığı üretmesi, aynı zamanda kendi sosyal varlıklaşmasının basamakları niteliğindedir.

Ağırlıkla yönetici sınıftan ve varlıklı şahsiyetler çok sayıda mescit, medrese, mektep, kütüphane, zaviye, tekke, imarethane, bimarhane, türbe, hamam, sebil, çeşme, su kemeri, sur, bent, saray, köşk, yalı, konak, han, çarşı, kışla ve tersane, baruthane, Tophane ve darphane gibi dini, sivil ve askeri binaların yapımını sağlamıştır.

Yukarıda sözü edilen yapıların tasnifi modern çağda gerekli hale gelmiş ve koruma öncelikleri belirlenmiştir. Bir taşınmazın korunması gerekli bir konuma gelmesi için evrensel ve ulusal olarak kabul görmüş bazı değerler taşıması gerekmektedir. Tescil işlemi bu değerlerin belirlenmesi ve yeterli görülmesinden sonra yapılmaktadır. Tesbite esas olan bu değerler, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yasası uyarınca hazırlanmış olan "Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarının Tesbit ve Tescili Hakkında Yönetmelik"in 4. Maddesinin "f" fıkrasında, sanat değeri, mimari, tarihi, estetik, mahalli, arkeolojik değerler kapsamı içinde; strüktürel, dekoratif, yapısal durum, malzeme, yapım teknolojisi, şekil bakımından özellik arzetmesi" olarak tanımlanmıştır. Genel olarak Anı Değeri, Simge Değeri, Belge Değeri, Mimari Değer, Enderlik Değeri, Sosyal Değer, Özgünlük Değeri, Eskilik Değeri gibi, daha geniş bir perspektifle bakılmıştır.

Konu incelenirken 19.yy ilk çeyreğinde başlayan planlama ve imar faaliyetlerinin kısa bir özeti verilmiş ve sonraki alt başlıkta envantere konu olan çalışmalar incelenmiştir.

5.1. PLANLAMA SÜRECİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Pera yakasındaki kapsamlı planlama çalışmalarına Avrupalılaşma kapsamında yol,

bina düzenlemelerine gidildiyse de kapsamlı bir arazi kullanım planlaması gerçekleşmemiştir. 1837 Moltke planıyla başlayan ve günümüze kadar çeşitli ölçeklerde yapılan kısmen uygulanmış veya uygulanmamış planlar mevcuttur. Bu bölümde bölgede planlı dönem öncesi yani 20.yy kadarki dönemi kısa anmakta fayda vardır. Bu dönemde daha çok noktasal-mahallî çalışmalar ve imar faaliyetleri olmuştur.

İstanbul'un planlarının çıkarılması işine ilk kez ciddi bir biçimde, **1820'li** yıllarda başlanmıştır.1822'de yayınlanan ilk kapsamlı çalışma olan Kauffer planından sonra, II. Mahmut döneminin sonlarında İstanbul'un durumunu gösteren **1837** tarihli Moltke planı yapılmıştır. İstanbul'un ilk imar planı niteliğini taşıyan bu plan, Tanzimat'ın getirdiği Batılılaşma eğilimleri içinde, şehrin sistemli gelişimi için imar planlarının gerekliliği konusunda ilk adım olmaktadır. Moltke planında, özellikle İstanbul'da yol dokusunun dar ve dolambaçlı durumuna karşı yeni yollar açılarak, tramvay trafiğinin rahatlatılması yönünde öneriler gözlenmektedir (Batur, 1998)

1865–67 tarihleri arasında VI. Daire teknik bürosundan mühendis Leval Efendi'nin titiz çalışmasıyla gerçekleştirilen Galata ve Pera planında ve 1895 tarihli R. Huber planında yöredeki yol, meydan ve yapı yoğunluğuyla, boş alanları görebilmek mümkündür. (Batur, 1998)

19.yüzyılın sonunda II. Abdülhamit döneminde Paris Belediyesi mühendislerine İstanbul'un imar planlarının yapımı ısmarlanmış ancak gerçekleşmemiştir. Galata ve Sirkeci rıhtımları, demiryolu ve liman tesisleri gibi İstanbul'un fiziksel yapısını büyük ölçüde değiştiren girişimler, dönemin önemli uygulamalarıdır. (Batur, 1998)

Galata-Pera arasındaki dik ulaşımı kolaylaştıran 1874 tarihli Tünelin yapımı H.Gavand tarafından gerçekleştirilmiş olup, dönemin bölgeye getirdiği önemli Batılı yeniliklerden biridir. (Batur, 1998)

İstanbul'da Sultan Abdülaziz (1861 – 1876) döneminde toplu taşımacılık hamleleri yapılmaya başlanmıştır. Kara toplu taşımacılığının ilk türü olan atlı tramvay seferleri 1871'de başlamış, 1911'de yerini elektrikli tramvaylara bırakmıştır. 1872'de Sirkeci - Halkalı arasında banliyö trenleri çalışmaya başlamıştır. (Çelik, 1998)

Şekil 5-1: Tophane Kışlası Önünde Atlı Tramvay 1910 (Özel Arşiv)

İstanbul'un İmar Planları'nın oluşturulması için **1930'larda** Almanya'dan **Herman Elgötz**, Fransa'dan **Alfred Agache** ve **J. H. Lambert** davet edilmiştir. Elgötz kazandığı halde görevledirilmemiştir. İncelemeleri sonunda hazırladıkları raporların genelde şehir içi ulaşım sorunlarına yönelik olduğu görülmektedir (Çelik, 1998).

Sonraları 1935'da İstanbul'a **Prof. Martin Wagner** davet ediliyor. 1937 ye kadar belediye bünyesinde çalışmalarını yapan Wagner'in plan yaklaşımları ve bu yaklaşımlarını dile getiren yaklaşık 15 yazısı belediye idaresiyle farklı bakış açılarına sahip olduğunu göstermiştir. Wagner "**İstanbul ve Havalisinin Planı**" adlı raporunda, çalışmasını çevresel analizlere dayandırmış ve tarımsal toprakların korunmasının gerekliliğini vurgulamışsa da hazırladığı plan önerisi kabul edilmemiştir. Wagner bunun üzerine istifa edip ABD Harvard üniversitesine şehircilik kürsüsüne transfer edilmiştir. Burada ortaya koyduğu şehir şeması ve yaklaşımlar 20.yy ı derinden etkilemiştir (Cansever, 1994)

1936'da İstanbul Belediyesi, Paris'teki Şehircilik Enstitüsü öğretim üyelerinden Paris Bölge Başşehircisi Prof. Henry Prost'tan şehrin Nazım Planı'nı çıkarması istenmiştir. Prost'un hazırladığı ve 1939'da yürürlüğe giren **İstanbul Nazım Planı**'nda, İstanbul'u genel gelişme perspektifi içinde değerlendirememiş, İstanbul'un nüfus gelişmesini 800.000 kişi üst sınırında tahmin etmiştir. Prost

Planı'nın bazı ilkeleri daha sonra yapılan planlarda da benimsendiğinden bugün bile geçerliliğini korumaktadır. İstanbul idaresi Prost'la bir bakıma Tanzimatın devamı niteliğindeki yaklaşımları uygun görülmüş ve birliktelik devam etmiştir (Cansever, 1994)

Sanayileşmeye devletçe büyük önem verildiği cumhuriyetin ilk yıllarında İstanbul, 1933 yılına ait Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda ve 1936 yılına ait İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda sanayi şehri olarak tercih edilmemiş, sadece verimli su ürünleri sanayii ve ölçü aletleri yapımı sanayii faaliyetleri olarak önerilmiştir. Bu durum taşınmaz kültür varlıkları tahribatını az bir zaman için de olsa engellemiştir. Buna karşın 19. yüzyılda başlayan yol açma ve geliştirme faaliyetleri devam etmekteydi.

1950 – 1960 yılları arasını kapsayan dönemin başbakanı Adnan Menderes'in öncülüğünde başlayan imar hareketleri ile "Menderes Operasyonları" olarak adlandırılan dönem, demografik gelişmenin baskısıyla birleşerek tarihi şehir dokusunda büyük tahribat yaparak yeni bir İstanbul imgesinin oluşturulmasına sebep olmuştur. Menderes İmar etkinliklerinin genel amacını **yol–meydan–otomobil** üçgeninde toplamak mümkündür. Bu şekilde, büyük ve çok katlı konut ve büro yapılarının çevrelediği geniş yollar ve meydanlar açmaktı.

"**Menderes İstimlâkleri**" olarak anılan imar hareketleri sonucunda tarihi ve eski şehir dokusunun parçasını oluşturan birçok taşınmaz kültür varlıkları yok edilmiş, tarihi çevreye aykırı yoğun ve yüksek yapılaşmaya izin verilmiştir. O dönemde ortadan kaldırılan, kesilen, yeri değiştirilen, gömülen tarihi yapıların tarihi evlerin listesi oldukça kabarıktır. Eğer tarihi şehrin özelliklerinin korunması amaçlansaydı, ulaşım için ve imar hareketleri için daha çağdaş alternatifler düşünülebilirdi.

Şekil 5-2: Mebusan Caddesi Genişletilirken, 1958 Tophane Yapıları Ortadan Kaldırılıyor(Murat Kıyıcı arşivi)

İstanbul'da belediye sınırlarının büyütülmesi, İmar, İstimlâk ve Kat Mülkiyeti yasalarının çıkarılması, yoğun göç ve gecekondulaşmanın başlaması 1950–1960 yılları arasına rastlamaktadır.

1960 – 1967 yılları arasında İstanbul'da imar faaliyetlerini yönetmek üzere Prof. L. Piccinato İstanbul'a davet edilmiştir. Piccinato, meskûn yerlerde yoğunluğu arttıran yapılaşma izinlerinin verilmemesini, şehrin potansiyel gelişme alanlarında parselasyon ve ifrazın yasaklanmasını, yasal ve mali mevzuatın yenilenmesini talep ediyordu. Prof. L Piccinato tarafından hazırlanan Büyük İstanbul Nazım Planı; İstanbul'un betonlaşarak büyümesi tehlikesine karşı şehrin tarihsel gelişme sürecinde kazandığı kültürel ve tarihi çevrenin korunmasını, ardışık bir şehirsel yerleşme ağı öğesi olarak "Büyük İstanbul" için metropoliten bir yönetim oluşturulmasını, metropoliten planlamaya halkın katılımının sağlanması ilkelerini içeriyordu. Ancak 1960 – 1965 yılları arasında şehirleşme daha çok imalat sanayisine bağlı olarak gelişmiş ve bu durum İstanbul'a göçü arttırarak, yasal olmayan yapılaşmalar eski şehrin sağlıklı planlanmasını engellemiştir.

Azınlıkların **1942'de Varlık Vergisi** ve **1955'te 6–7 Eylül Olayları** sebebiyle terk

ettikleri mahalleleri, göçle gelen kırsal nüfus tarafından iskân edilmiştir. Yeni yerleşenler buraları iskân etmek için değil, daha uygun ve yeni gelişen dış mahallelerdeki konutlarına geçmek için geçici bir yermiş gibi kullandıkları için, binaları hiç sahiplenmemişlerdir. Bunun sonucunda eski konut alanları nitelik değiştirmiş, bekâr odaları, depolar, küçük işyerleri ve atölye olarak kullanılmaya başlanmıştır.

1970'den sonra otomobil sayısının artması ve yerli otomobil yapımına başlanmasıyla, şehir içi ulaşım ve park yeri sorunu, yolların genişletilmesi, eski konakların yakılıp yerine otopark yapılması sonucunu doğurmuştur. Ulaşımın ön planda olduğu planlar eski şehrin büyük ölçüde yok olmasına sebep olmuştur.

1983'ten itibaren İstanbul planlama çalışmalarını yöntem, içerik ve biçim açısından etkileyecek olan yasal mevzuat değişiklikleri ve yeni yasalar gündeme gelmiştir. Bunlar 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yasası, 3194 sayılı İmar Yasası, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Yasasıdır.

5.2. TAŞINMAZ KÜLTÜR VARLIKLARI TESBİT ARAŞTIRMASINA KONU OLAN ÇALIŞMALAR

Bu başlık altında "kayıp taşınmaz kültür varlıkları"nın varlığını bize gösteren ve ispat eden haritalar, hava fotoğrafları, planlar, fotoğraflar, gravürler, kitaplar, belgeler, araştırmalar vb. yazılı ve görsel kaynaklar yer almaktadır. Bu kaynakların içeriği kısaca anlatılmaktadır.

5.2.1. Haritalar

Haritalar bölgeyi oluşturan devlet ya da sivil yapılar ve alanlarla ilgili fiziksel veriler konusunda önemli bilgilere ulaşılmasını sağlarlar. Tezde konu edilen ayrıntılı haritaların içerdiği bilgiler, bir kısmı zaten günümüze gelebilmiş bu örnekleri değerlendirmeyi kolaylaştırmaktadır. Tarihi haritalar bağlamında, İstanbul'un fiziki, kadastral veya idari yapılanmalarını gösteren plan koleksiyonu, birbirleriyle devamlılıkları açısından incelendiğinde, şehir mekânlarının farklı zaman dilimlerinde geçirdiği değişim irdelenebilmektedir.

19.yy'ın ikinci yarısında meydana gelen yangınlar ve bunların sonucunda uğranılan büyük hasarlar, devlet katmanında oluşan yeni örgütlenmelerin yanı sıra

sigortacılığında doğmasına neden oldu. Sigortacılığın ortaya çıkmasıyla beraber şehrin fiziksel envanterininde kayıt altına alınmasına vesile olmuştur (Akın, 1998).

Bölge hakkında bize sağlıklı bilgileri bilimsel temelli gerçek koordinatlarında ulaştıran sözkonusu haritaların büyük çoğunluğu yangına önlem amaçlı sigorta şirketlerince hazırlanmıştır. Özellikle 1870 Beyoğlu'ndaki yangında (Büyük Pera Yangını) çok sayıda işyeri, ev, cami ve kilisenin yanması, bu bölgede de daha çok yabancı ve yabancılarla ilişkide olan zenginlerin oturması sigortanın gelişme sürecini hızlandırdı (Kazgan, 1999) ve günümüz araştırmacıları için çok önemli belgeler hükmüne geçmiştir.

5.2.1.1. *1750–1900 Arası Haritalar*

Süleymaniye kütüphanesi arşivinden Osmanlıca harita-1750

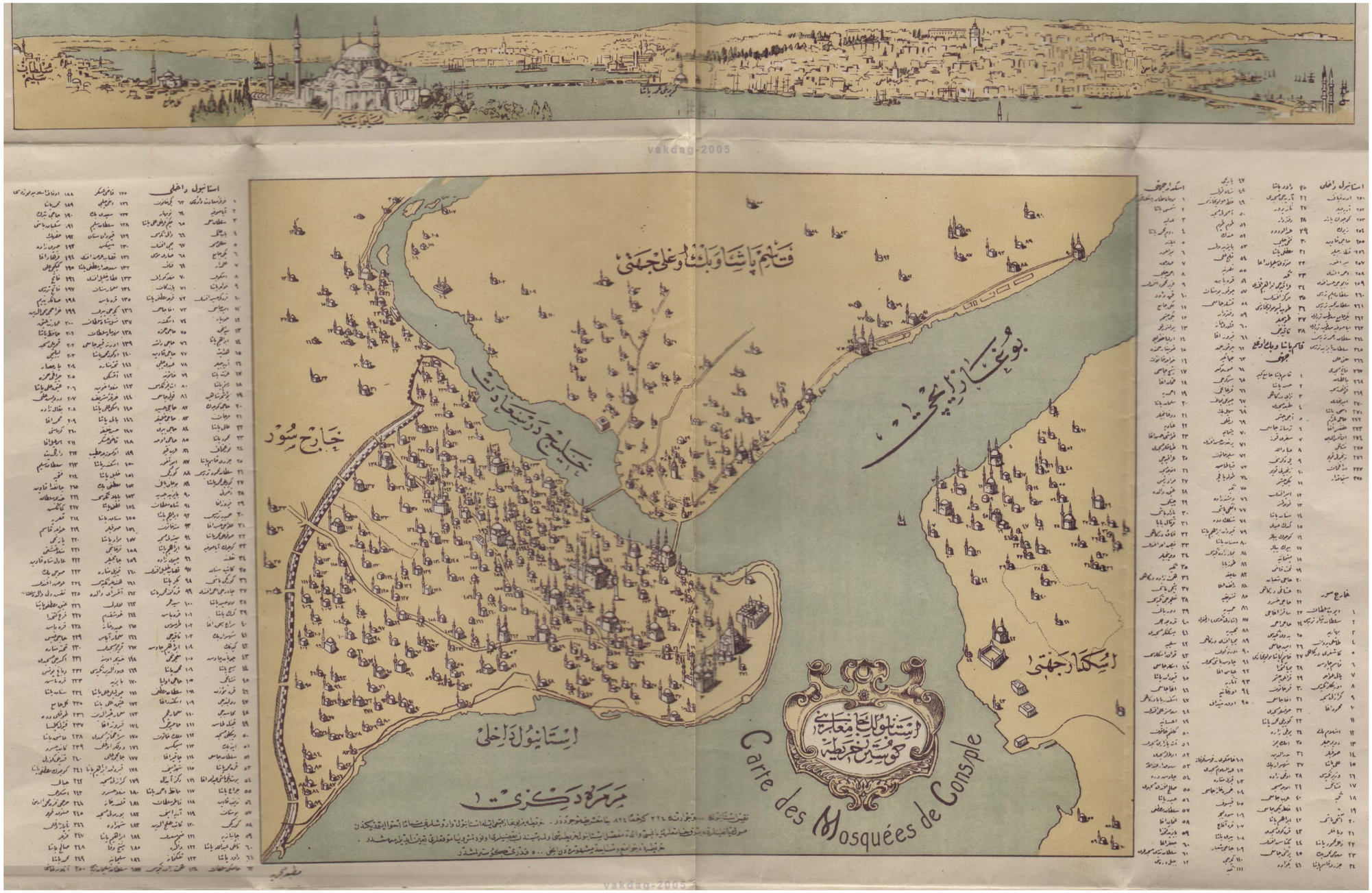
Bu harita önemli yapıların isimlerini vermektedir. Yaklaşık konumlarını diğer haritalarla ve belgelerle ilişkilendirmek suretiyle daha anlaşılır hale gelmektedir. Örneğin Tophane Dizbariye Yusuf Efendi Cami, Salıpazarı İskele Mescidi, Surlar ve sur kapılarının yerini okumak mümkündür. Yangın öncesi klasik eski kentin sokak dokuları aynen korunmaktadır.

Yarımada ve Pera kısmının çizimleri günümüz koordinatlarında yer tesbiti imkanı sağlamaktadır. Envanter çalışmaları açısından önemli bir belgedir.

Harita 5-1: Süleymaniye Kütüphanesinden Osmanlıca Harita-1750

Yerleşimdeki yol, mesken, kıyı, donatılar ve mezarlık alanlarının gerçek sınırları veya yerleri görülmektedir. Galata köprüsü halen yoktur.

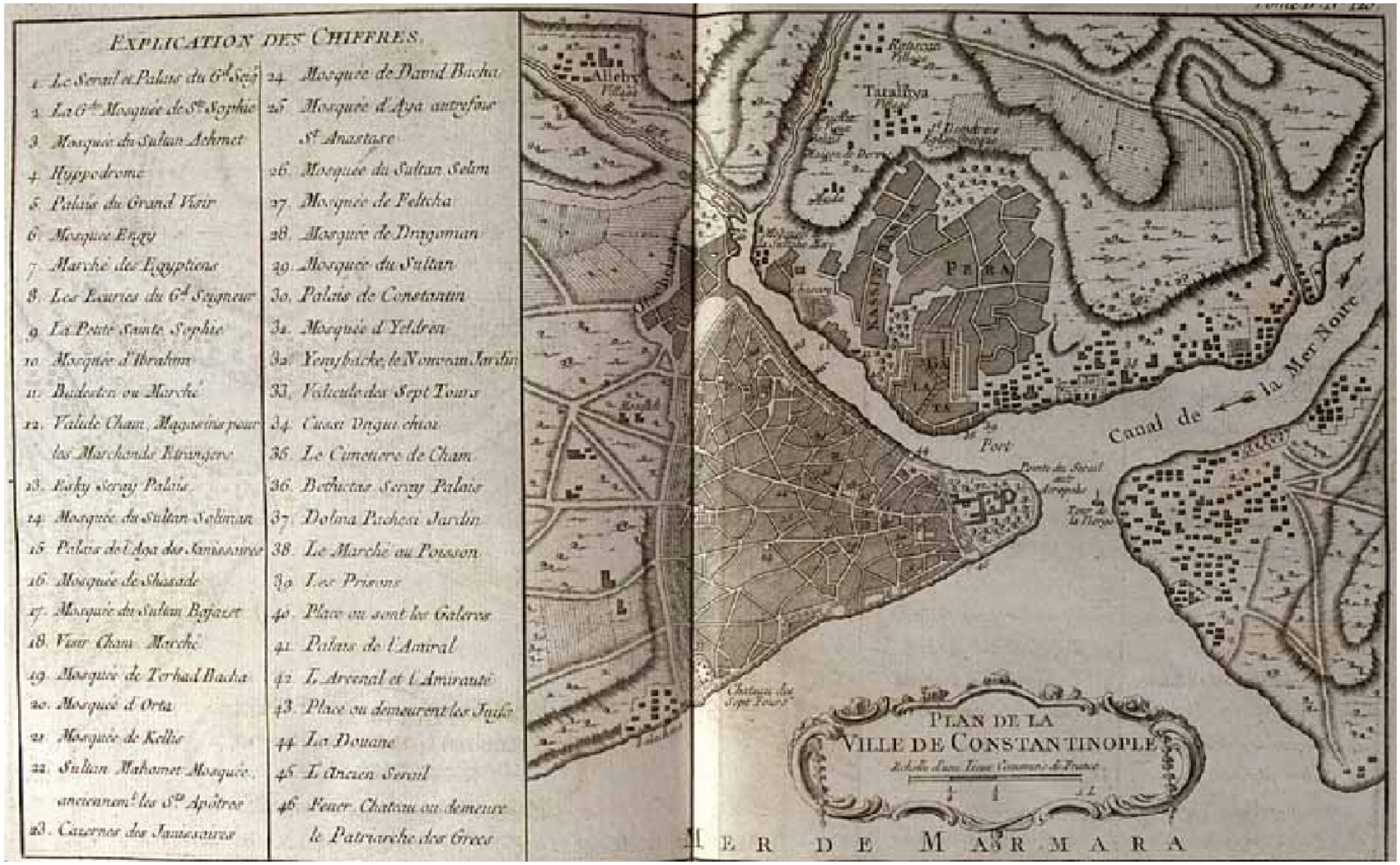
Harita 5-2: Süleymaniye kütüphanesinden camiler Haritası 1920

Bu haritada günümüzde varolan ve varolmayan hemen tüm camiler harita üzerinde kodlanarak verilmiştir. Vakıfların dini tesislere hizmeti kolaylaştırmak için bir rehber şeklinde hazırladığı anlaşılmaktadır. İki yakanın silüetiyle süslenmiştir. Hattı bala çizgisi son derece iyi çıkarılmıştır.

Jacques Nicolas Bellin Haritası–1764

Aynı şekilde, Fransız donanmasının haritacısı, *Académie de Marine* ve *Royal Society of London* üyesi **Jacques Nicolas Bellin**, *Petit Atlas maritime* (**1764**) başlıklı kitabında, İstanbul'un şehir planına yer vermiştir. 1854 yılından itibaren Berlin Üniversitesi'nde coğrafya dersleri veren Alman haritacı Heinrich Kiepert (1818-1899), 1841-1848 yılları arasında Anadolu'yu ziyaret etmiş ve Anadolu'nun idari haritası niteliğindeki *Karte Des Osmanischen Reiches İn Asien* (1844-1869) çalışmasını oluşturmuştur. Oğlu Richard Kiepert (d. 1846) babasının kariyerini devam ettirmiş ve 1902'de yeni bir Anadolu haritası çıkarmıştır.

Haritada Beyoğlu bölgesi Galata Suriçi, Galata Mevlevihanesi çevresinde Pera yerleşmesi ve Kasımpaşa yerleşmesi görülmektedir. Tophane ve fındıklı bağ ve bahçelik durumu göze çarpmaktadır. Bu paftada bir kısım anıt eserler, numaralandırılmak suretiyle anahtar gösterim yapılmıştır.

Harita 5-3: Bellin Haritası (Bellin, 1764)

D’Ostoya Haritası–1867

İstanbul’un 19. yüzyıl ortasında ve özellikle de 1870 yangını öncesi yapılmış olan 1867 tarihli D’Ostoya haritası “Plan Général De Galata, Pera Et Pancalti–6. Cercle De Constantinople” Galata ile Pangaltı arasını kapsayan bu harita, hem kadastral açıdan hem arazinin topografik yapısını, doğal oluşumunu yansıtır, hem de hayli sağlıklı bir parselasyon ve yapı varlığı bilgisi verir.

1858–60 tarihli G.D'Ostoya'nın "Plan Général de Galata, Péra, Pancalti "adlı haritası, Pera bölgesinin 1870 yangını öncesindeki durumunu göstermesi açısından özel bir önem taşır.

Harita 5-4: D'Ostoya Haritası 1867(Atatürk Kitaplığı)

Harita 5-5: D'Ostoya Haritası 1867 Kılıçalipaşa Cami mevkii detayı ve sokak-yapı numarası cetvelinden bir örnek

Galata'dan Taksim'e, hatta bir miktar da Elmadağ'a (Pancalti) doğru uzanan bölgenin, diğer bir deyişle Galata ve Beyoğlu bölgelerinin tümünü içeren bir bütünlükte ve 1/2000 gibi ayrıntı verebilen bir ölçekte yapılan harita, söz konusu alanın o tarihlerdeki görünümünü doğru bir biçimde inceleyebilmek için tüm verileri içermektedir.

Bu özel haritanın sunduğu önemli ve temel verilere bakmak gerekirse:

Öncelikle *Galata bölgesi* için, 1858–60 yıllarında önemli ölçüde kâgirleşme olduğu çok açık bir biçimde görülmektedir. Haritada taş ve ahşap yapı ayrımının net olarak verilmesi nedeniyle, kâgirleşmenin nerelerde yoğunlaştığı ve ahşap yapıların hala nerelerde varlığını koruduğu izlenebilmektedir. Bu bağlamda örneğin, Galata'nın iki ucunu tutan Kasımpaşa ve Tophane bölgeleri ahşap ağırlıklı olmayı sürdürmektedir. Haritada Galata'da görülen diğer önemli nokta ise, 1860'larda sur duvarları ve burçların hala belirli bir süreklilik gösterir durumda olmasıdır. Galata Kulesi'yle bütünleşen surlar ve onların ardında, "Rue Hendek" adıyla doldurularak yola çevrilen sokağın uzandığı gözlenmektedir.

Bölgenin önemli anıtsal yapıları haritada adlarıyla verilmiştir: Bedesten, Zincirli Han, Kurşunlu Han, Havyar Han, Halil Paşa Hanı, Arap Cami, Yeraltı Camii, o tarihte hala yerinde olan Yeni Cami, St. Pierre Kilisesi, St. Benoit, Ermeni Kilisesi adıyla belirtilen özgün yerindeki Surp Grigor Lusavoriç Kilisesi, Voyvoda Caddesi üzerinde yer alan borsa, biri ahşap olmak üzere iki hamam, İngiliz konsolosluk bürosu, Fransız telgrafhanesi, kıyıdaki gümrük binaları açık bir biçimde görülmektedir.

Galata Kulesi'nin hemen dışında, çok küçük bir bölümü kalmış olan mezarlık alanı bulunmaktadır. Kasımpaşa yönünde yoğunlaşan ahşap doku, Hendek Sokak'a doğru büyük bahçeler içindeki ahşap yapılara dönüşür; dolayısıyla Galata'nın yeşili hemen hiç olmayan sıkışık dokusu bu kısımda farklı bir karakter sergiler. Bölgede ancak bir iki ana caddenin isimleri okunabilmektedir. Bunlar arasında, daha önce sözü edilen Voyvoda Caddesi ve Hendek Sokağın yanında, kıyıya paralel olarak uzanan Kalafat Sokak, Yüksek Kaldırım gibi, günümüze dek aynı adı taşıyan yollar bulunmaktadır. Galata'yı Pera'ya bağlayan tünel henüz yoktur. Galata surlarının ve Hendek Sokak'ın yakın çevresindeki ahşap yapılar arasında "yapılaşmamış alanlar" adıyla belirtilen boş kesimler mevcuttur.

Bütünüyle şekillenmiş olan Grande Rue de Péra (Pera Caddesi), Mevlevihane'nin önünden geçer ve Taksim'e doğru uzanır. Büyük yeşil alan içindeki Mevlevihane kompleksinin yapılarının ahşap olduğu görülür. Bu belirgin yeşil alan gibi, haritada çok büyük bir diğer yeşil bölge de, haritanın kuzeyinde bulunan ve Pera'nın yoğun yapılaşmasından, Kabristan Sokak ve uzantısı Mezarlık Sokak'la ayrılan "Petit Champs" (Küçük Mezarlık) ve onun üstündeki Müslüman mezarlığıdır. Diğer yeşil görünümlü parseller ise, çoğunlukla saray adıyla bütünleştirilen elçilik binaları; Mevlevihane'den Taksim'e doğru sırasıyla İsveç Sarayı, Rus Sarayı, Avusturya Sarayı, Fransız Sarayı, Hollanda Sarayı'dır. Ayrıca, Grande Rue de Péra'nın Galatasaray'a kadar olan kesimi üzerinde St. Antoine Kilisesi ve Galatasaray Lisesi'nin köşesinde, kaynaklarda adına çokça rastlanan Galatasaray Karakolu bulunur. “Bu yapı, bölgenin güvenlik sorunları açısından çok önemlidir ve o dönemin gazetelerinde de, karakolun adına sık sık rastlanır. Dönemin gazete ve yayınlarına konu olmasının diğer bir nedeni, yapının sıkışık konumudur; Pera Caddesi ile Yeni Çarşı Caddesi'nin tam kesişme noktasında bulunan karakolun yıkımına Pera Caddesi'nin genişletilme çalışmaları sırasında başlanır ve Ocak 1861'de de bu yıkım tamamlanır.” (Akın, 1998)

Pera Caddesi üzerinde yer alan 1832 tarihli St. Antoine Kilisesi, haritada bugünkü yerinden önceki konumundadır. Beyoğlu ile ilgili önemli bilgiler veren Said Duhanî, St. Antoine Kilisesi'nin Pera Caddesi üzerine taşan konumu nedeniyle caddede sorun yarattığını, tramvay yolunun da bu yüzden ancak tek ray olarak döşenebildiğini yazar (Akın, 1998)

Haritada, Pera Caddesi'nin yaklaşık olarak yarısında bugün olduğu gibi, iki önemli yapıyla karşılaşılmaktadır: Galatasaray Lisesi ve yukarıda sözü edilen mezarlık bölgesinin sonunda yer alan İngiliz Sarayı ya da İngiliz Elçiliği. Haritadan o tarihlerde, Grande Rue de Péra ve çevresinin Mevlevihane-Galatasaray arasındaki kesiminde büyük ölçüde kâgir yapılaşmanın oluştuğu ve ahşap yapıların oldukça az sayıda olduğu gözlenmektedir (Akın, 2005).

Haritanın 1870 Pera yangını öncesi yapılmış olması, bu yangında tamamen ortadan kalkan bugünkü Cité de Péra'nın (Çiçek Pasajı) yerindeki ünlü Naum Tiyatrosu'nun da görülmesini sağlar. 1840 tarihli Naum Tiyatrosu 30 yıl boyunca yörenin en önemli kültür merkezlerinden biri olmuştur. Zaman zaman padişah ve devletin ileri

gelenlerinin katıldığı gösterilere de sahne olan tiyatroyla ilgili olarak gazetelerde etkileyici haberler yer alır. Bu tiyatrodan Taksim'e doğru ahşap ağırlıklı bir doku başlar. Yukarıdaki kısımlarda, Tatavla, Dolapdere civarında ise çok daha gevşek bir doku izlenir. Buralarda, onca yangın tehlikesine rağmen bahçeli ahşap evlerin varlığı devam eder (Akın, 2005).

Taksim yöresinde haritada yeşil alan olarak görülen yer mezarlıktır. "Sıraselviler Sokak" adını, o dönemde de taşımakta ve Pera Caddesi'yle kesişme noktasında bir Rum mezarlığı bulunmaktadır. Bugünkü Fransız Konsolosluğu'nun o tarihlerde Fransız Hastanesi olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır. Taksim'de Topçu Kışlası; karşısında talim yeri olarak kullanılan (bugünkü Talimhane) büyük boş alanlar, kışlanın bitişiğinde haritada "Grand Champs des Morts" adıyla belirtilen mezarlık yer alır. Bugünkü Surp Agop Kilisesi'nin yerindeki yapı için "Ermeni-Katolik Hastanesi" diye not düşülmüştür. 1856 tarihli Notre Dame de Sion Lisesi'nin bahçesindeki St. Esprit Kilisesi belirtilmiştir, ancak liseye dair bir bilgi yoktur. Onun ötesinde ise büyük boş alanlar ve seyrek yapılaşma ile sonlanan, Harbiye'nin uzantısı Pangaltı Sokak görülmektedir. Haritanın bitiminde, Kurtuluş bölgesindeki Katolik ve Protestan mezarlıkları yer almaktadır.

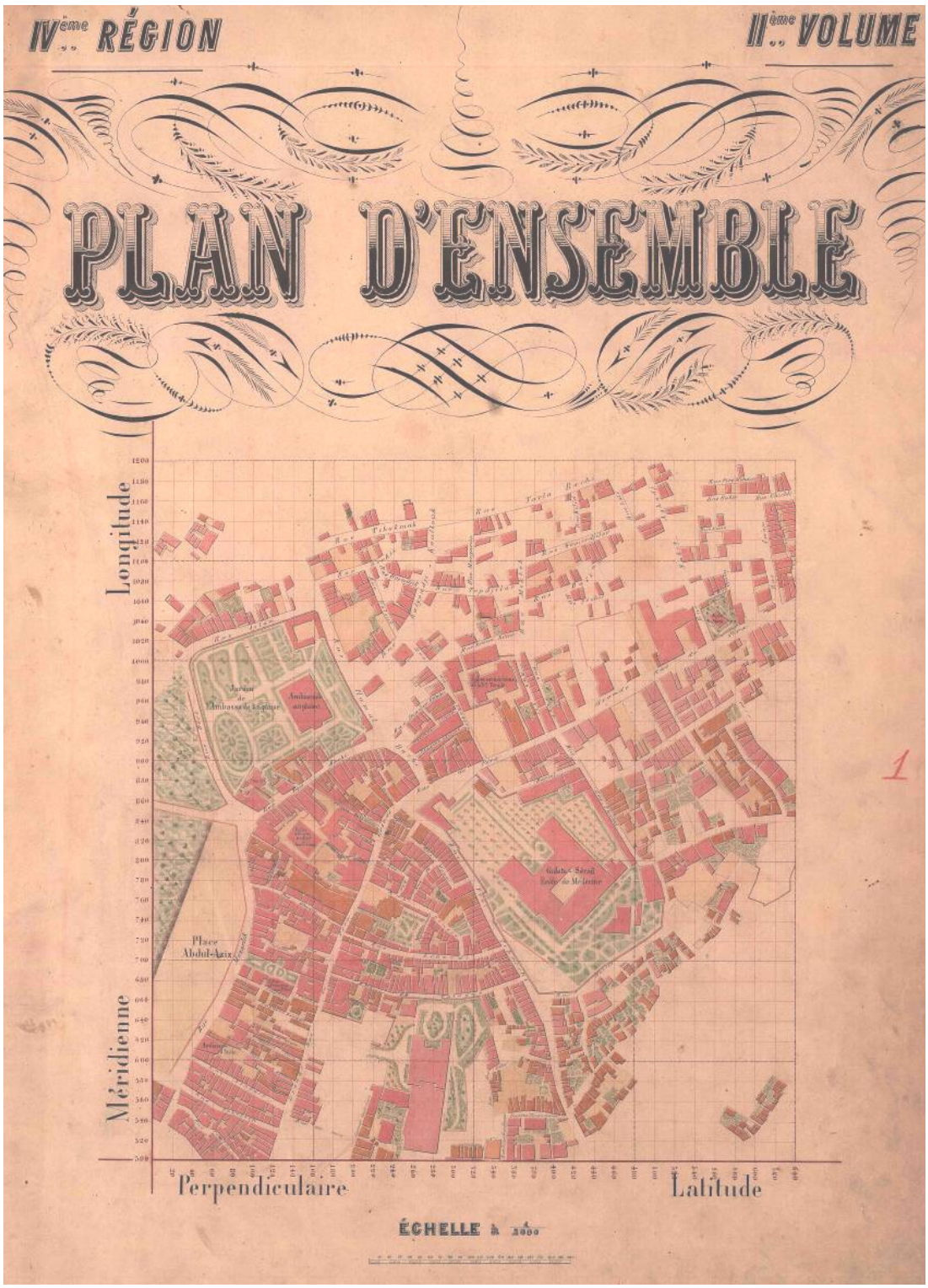
Harita ayrıntılı bir lejant içermektedir. Bu lejantta sokak adları ve numaraları da bulunur. Böylece, sokak adlarını haritadan okumak mümkün olmasa bile, numaralardan takip ederek bulundukları yerler saptanabilmektedir.

D'Ostoya haritasından sonraya tarihlenen ayrıntılı sigorta haritaları (Goad, Pervititch ve onu izleyen Suat Nirven Haritası), incelenen bu iki bölgeyi günümüze kadar getirmekte ve bu haritalardaki yapıların büyük bir kısmının bugün de varlıklarını korumaları, çakıştırma işlemlerini daha da kolaylaştırmaktadır.

Cadastre De La Ville De Constantinople VI. Cercle Municipal- 1890

Sultan Abdülaziz haritaları olarakta bilinir. İstanbul, Beyoğlu bölgesinin şehirsel ve mimari dokusu konusundaki çalışmalara önemli kaynak oluşturan bu kadastral planlar VI. daire diye bilinen Beyoğlu Belediyesi'nin sınırları içinde bulunan alanı belli bölgelere ayırmak suretiyle oluşturulan ciltlerde bulunmaktadır. Oldukça detaylı bu ilk plandan sonra,1: 200 ölçekli paftalar gelmektedir. Bu planlarda ise her parselde bulunan binanı yapı malzemesi, bahçesi veya boş alanlar farklı renklerde boyanarak belirlenmiş ayrıca sokak-cadde-çıkmaz isimleri ve bu yollar üzerindeki

ölçüm röperleri gösterilmektedir. Belediyecilik ve şehircilik açısından önemli belgelerden olmuştur.

Harita 5-6: Sultan Abdülaziz Haritaları Olarak Bilinen Haritalar 1890 (İBB, 2005)

Bu harita ile Huber haritası arasında, evlerin sayısı bakımından bir fark vardır. Yapı ölçeklendirmesinde farklılıklar mevcuttur. Anıtsal yapılar ve sokak isimleri

gösterilmiştir. 1870 yangını sonrasındaki yangına maruz kalmış alanların yerleşme yapı seyrekliği göze çarpmaktadır.

Godeffroy Haritası–1891

Galata sur içini kapsamaktadır. Bu harita, önemli anıt yapılarını göstermektedir. Sokak dokularını, isimlerini doğru bir şekilde vermektedir. Çizildiği zaman dilimindeki yerleşme detaylarını iyi göstermiştir. Yalnız surlar doğru çizilmemiştir. Kıyının doğal hali dikkat çekmektedir. Liman için hala dolguların yapılmadığı gözlenmektedir. Şişhane mevki mezarlık alanı vasfını korumaktadır. Tophane meydanında düzenleme halen bitmemiştir. Deniz kısmen doğal kıyı yapısına sahiptir

Harita 5-7: Godeffroy Galata Haritası 1891 (IFAE)

Huber Haritaları–1895

1887-1895 arasında bir Alman mühendisin hazırladığı Huber haritası, belirli bir parselasyon ve yapı ölçeğinde gösterir. Beyoğlu'nda apartmana geçmeden önceki, bağımsız konaklarla apartmanlar arasındaki geçiş döneminin tipik yapısı, kâgir ya da kısmen kâgir kısmen ahşap, bitişik sıra evlerdir.

Harita 5-8: Huber Haritası, Karaköy Mevki(Atatürk Kitaplığı)

Huber haritasında Fransız Sarayı'nın ölçüleri, planları, bahçe düzeni gerçeğe pek uygun değildir. Dolayısıyla bu haritanın çok da sağlıklı olmadığını söyleyebiliriz.

5.2.1.2. *1900–1930 Arası Haritalar*

Meşrutiyet sonrası yerleşim lekesini görebilmekteyiz. İttihat ve terraki cemiyetinin modernleşmeci çizgileri ve tarihi kente müdahaleleri hakimdir.

Necip Bey Haritaları (1903–1905)

1918 yılında İstanbul Şehremaneti Harita Müdürü Necip Bey tarafından çizilen 1/5000 ölçekli topoğrafik şehir haritasıdır. Osmanlıca olan bu haritada Beyoğlu'nun bir kısmının yangın yerlerini, bostan alanlarını, anıtsal yapıları, cadde ve sokak isimlerini de görmek mümkündür.

Harita 5-9: Belediye Harita Müdürü Necip Bey Beyoğlu Haritası, 1905(Atatürk Kitaplığı)

Belediyenin haritacısı olarak görev yapan Necip Bey, kadastral şehir planları yerine, her türlü bireyin şehirdeki işine yarayacak kılavuz niteliğinde planlar hazırlamıştır. O yıllarda, şehir rehberlerinde, büyük ölçüde Necip'in planlarından yararlanılmıştır. Bu haritaların sigorta paftalarından farkı, mahalle sınırlarının daha belirgin olmasıdır. Necip bey haritasında anıtsal nitelikteki yapıların hemen tümü gösterilmiştir. Harita ölçeklendirmesi sağlıklı ve günümüz sistemlerle kullanılabilir durumdadır.

Bu haritada taksim çevresinde tarihi doku büyük oranda korunduğu gözlenir. Taksim Topçu Kışlası, Talimhane, Gümüşsuyu Müslüman Mezarlığı ve Harbiye yönünde Taksim Parkı üstünde Hıristiyan mezarlığının varlığı gözlenmektedir. Yine Kasımpaşa sırtlarında şişhane mevkiinde Müslüman Mezarlığı mevcuttur. Galata surları yıkılmış caddeler açılmış ve bu güzergâhlarda tramvay yolları döşendiği görülmektedir. Meydanlar açısından bakıldığında hem tersane meydanı hem de Karaköy Meydanı özgün giriş ve açıklıklarını tüm canlılıklarıyla korunuyor. Genel olarak şehrin tarihi formu ve işlevi korunmaktadır. Ana akslar olarak Grand Rue De Pera, Büyük Hendek, Voyvoda, Kemeraltı ve Mebusan Caddeleri, Tersane-Perşembepazarı Caddesi ve Meşrutiyet Caddesi görülmektedir. Haritada ayrıca bazı önemli kilise, cami, idari ve iskele yapılarının resimleri görülmektedir. Gösterilen iskele ve köprü giriş yapıları günümüze ulaşamamıştır. Şişhane ve Beyoğlu Belediye Binası yanındaki ve set üstü mezarlıkları gözlenmektedir.

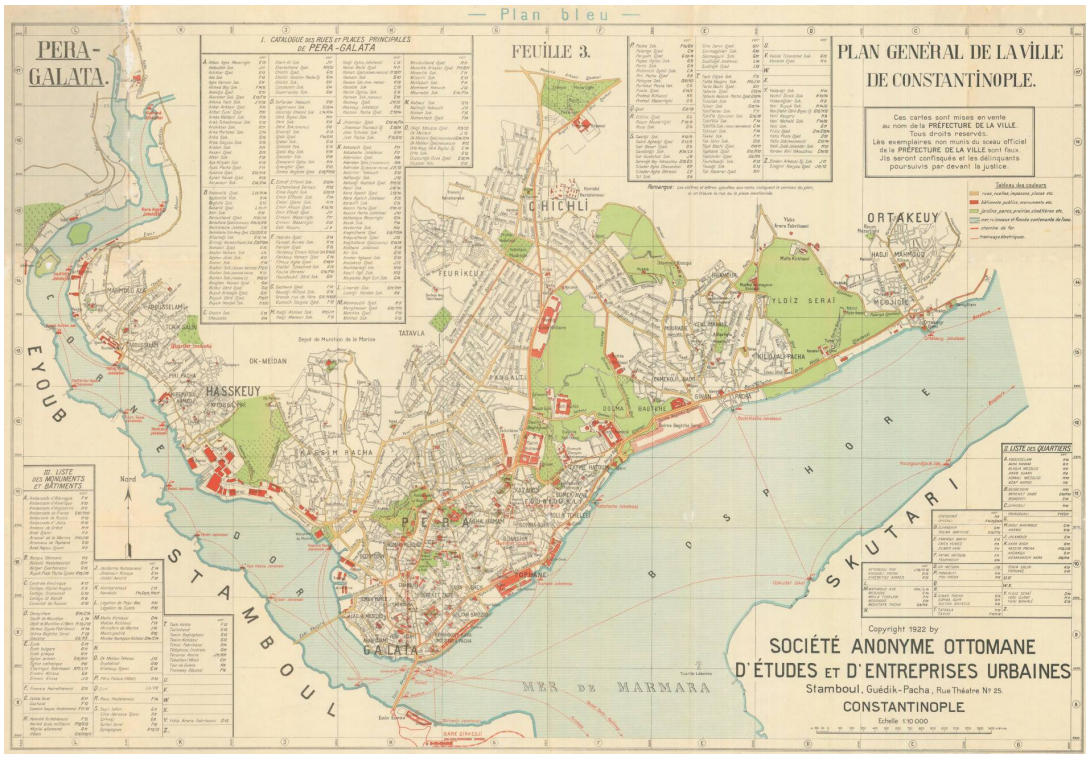
Çalışma alanında Karaköy meydanından başlayarak, köprü giriş yapıları, Karaköy meydan etrafındaki karakol, cami, hamam ve hanların tümü yerinde olduğu görülmektedir. Kemeraltı ve Necatibey caddelerindeki taşınmaz kültür varlıkları niteliğindeki kiliseler, sur kalıntıları ve sivil yapıların varlığı gözleniyor. Mebusan caddesinin Kemeraltı başlangıcındaki Tophane meydanındaki hamamlar, hazireler, Kılıçalipaşa Cami altı dükkanları, Tophane Kışlası ve Müşirlik Yapıları, Askeri Merasim Meydanı, Seyrisefain Yapıları, Tophane Kışlası üstü bugünkü açık alan içindeki camiler, hamamlar, mektepler, tekkeler, konaklar, su hazneleri ve çeşmeler yeri ve yapıları durmaktadır.

Bu haritada gözlenen ilginç durum, bugünkü Cihangir caddesinin aynı genişlikte Taksim meydanına çıktığı ve Tophane kışlası üstünden Tophane meydanına bağlandığı görülmektedir. Bu durum yangın sonrası bir düzenlemeyi içermektedir. Bu güzergah yakın zamana kadar, 1969 Cihangir 1/1000 planlarında da işlendiği ve

bu kararın devam ettiği, 1972 planlarında iptal edildiği görülmektir. Bu caddenin iptali Tarlabaşı caddesinin gerekliliğini ortaya çıkarmıştır.

Société Anonyme Ottomane Kadastro–1908

Yapımına 1908'de başlanan ve revize edilerek 1922'de son halini alan Société Anonyme Ottomane kadastro haritası, Mülkiyet belgesine bakıldığında, bugünkü mülkiyetle aşağı yukarı aynı sınırların söz konusu olduğu görülüyor.

Harita 5-10: Ottomane Kadastro 1908

Şehrin önemli kara ve deniz ulaşım aksları ve iskeleler, ara sokaklar, önemli anıt eserler, büyük mezarlık alanları, mahalle isimleri ve Cihangir yangın öncesi parsel düzeni korunmaktadır. Şehir rehberi için sağlıklı bir kurguya sahiptir. Çalışma alanı iyi okunmaktadır. Doku ve taşınmaz kültür varlıkları takibi açısından faydalı bir kaynaktır.

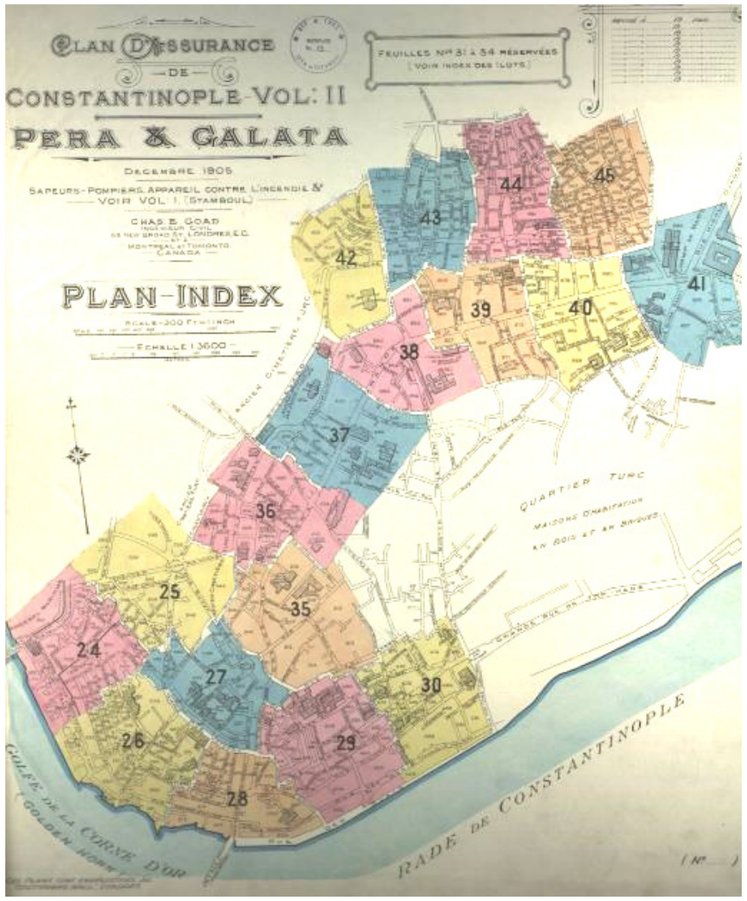
C. E. Goad Haritaları: 1904 – 1906

1904 – 1906 yılları arsında C. E. Goad Sigorta Şirketi tarafından hazırlanan, Yangın Sigortası haritalarıdır. 1/600 ölçekli bu haritalarda binaların işlevi, yapıldıkları malzemeler gibi özellikleri hakkında bilgi verilmektedir. 1/3600 ölçekli anahtar paftaları olan bu harita 3 parçalı yapılmıştır. Birinci parça Tarihi Yarımada'nın

Sirkeci'den Cibali'ye kadar uzanan kesimi ile Beyazıt Camisine kadar olan kısmını kapsamaktadır. İkinci parça Pera ve Galata'yı; üçüncü parça Haydarpaşa ve Moda'yı kapsamaktadır.

Modernleşmenin hızlandığı 19. yüzyılda, sık sık yangınların yaşandığı İstanbul'da şehrin değişimine yön verenler, özellikle 1870 Beyoğlu yangınından sonra, bu felakete karşı farklı önlem modelleri geliştirmiştir. Yabancı sigorta şirketleri İstanbul'da şube açmış, şehrin yangın riskini gösteren haritaların çizimini üstlenmiştir. Charles Edward Goad, 1904–1906 yılları arasında, merkezi Londra'da bulunan şirketine Kadıköy, Pera, Galata ve Eminönü civarına ilişkin çizimler yaptırmıştır. British Library'nin http://www.bl.uk/collections/mapfireinsurance.html adresinde verdiği bilgilere göre, şirket, yangın sigortası için harita hazırlamaya 1970 yılına kadar devam etmiştir. Eylül 1904'te tamamlanan 1. cilt, Eminönü-Beyazıt bölgesini; Aralık 1905'te tamamlanan 2. cilt, Galata ve Pera bölgesini; Haziran 1905'te tamamlanan 10 pafta, İzmir (Merkez) şehrini; Nisan 1906'da tamamlanan 3. cilt, Kadıköy-Haydarpaşa-Moda bölgesini kapsamış ve Londra'da Stationers Hall'da tescil edilmiştir.

1930'ların Pervititch haritalarından önce bölgeye dair en iyi bilgiyi veren harita belgesi, 1904–1905 yıllarında hazırlanmış yangın haritaları olan Goad haritalarıdır. Pera – Galata kısmında Tomtom Kaptan sokağından itibaren Tophane ve Fındıklı – Cihangir'e kadar bölgeyi kapsar. Ahşap binaların bulunduğu Müslüman bölgesine her an yanma tehlikesi içerdiği için sigorta işleri yapmak anlamlı görülmemiştir. Dolayısıyla Goad haritalarından, Tophane, Fındıklı, Ömer Avni gibi kıyıdaki ahşaptan Müslüman mahalleri işlenmemiştir.

Harita 5-11: Goad – Pera -Galata Harita İndeksi (İFAE)

Harita 6-1: Goad - Pera-Galata 29 Nolu Pafta (İFAE)

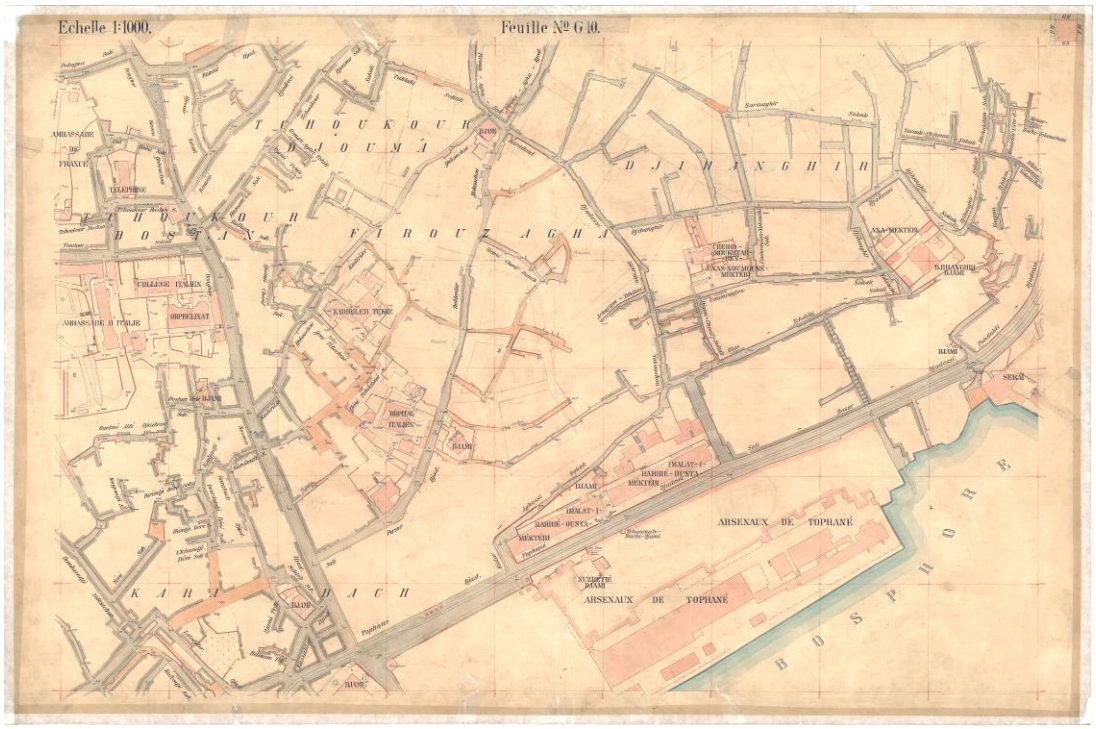
Goad haritaları ve Pervititch haritaları arasındaki farklılık, cumhuriyet öncesi ve sonrası fonksiyon kullanımları ilginç bir şekilde keskin bir değişim göstermektedir. Gayrimüslim yaşam tarzını yansıtan fonksiyonlar Goad haritalarında belirgin olarak göze çarpmaktadır. Sokak, yapı isimleri ve kullanımlarındaki değişiklikler, tarihi dokudaki sosyal dönüşümü ortaya koymaktadır. Mekândaki sosyal terk edilme sürecinin başlangıcı okunabilmektedir.1955 tarihindeki Rum ve ermeni can ve mülklerine yapılan saldırı ve 1958 yol açma çalışmalarıyla bir dönem kapatılmıştır.

Alman Mavileri: 1909 – 1913

1909–1913 yılları arasında hazırlanmış olan 1/500, 1/1000 ve 1/2000 ölçekli haritalardır. Mavimsi zemin üstüne çizilmeleri nedeniyle kısaca Alman Mavileri olarak anılır. Haritaların üzerindeki yazıları Fransızca olup, haritalarda sokaklar, yapı adaları ve kamu binaları oldukça detaylı gösterilmiştir. Haritalarda eşyükselti eğrileri yoktur ve parsel düzeyinde bilgi bulunmamaktadır.

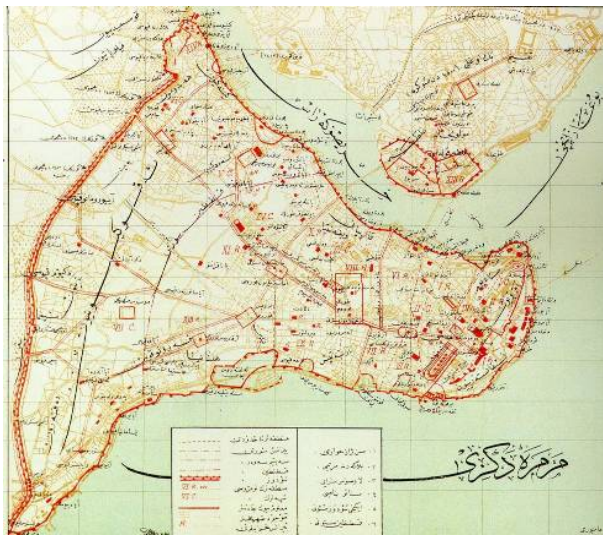
Harita 5-12: Alman Mavileri Anahtar Pafta (İBB, 2005)

Harita 5-13: Alman Haritaları (İBB, 2005)

Ernest Mamboury–1925

Şehir rehberlerini hazırlayan en tanınmış sima, İsviçre asıllı araştırmacı, ressam ve arkeolog Ernest Mamboury (1878–1953) idi. 1906'da Lausanne'da resim öğretmeni olarak görev yapan Mamboury, 1909'da izinli olarak geldiği İstanbul'dan ayrılmadı ve oradaki görevinden istifa etti. Ressam ve topograf olarak, Türkiye'deki arkeologların çalışmalarına katkıda bulundu, onlar için bazı plan ve röleveler çizdi. Daha sonra rehber yazarı olarak tanındı. 1921 yılından başlayarak, Galatasaray Lisesi ve bazı yabancı okullarda fransızca ve geometrik desen konularında dersler verdi (Eyice, 1993).

Harita 5-14: İstanbul'un 1453 Öncesi Topografik Haritası E. Mamboury 1925 (Kayra, 1990)

Harita 5-15: Galata Detayı

İlginçtir, Müller haritasıyla büyük benzerlik gösteren bu harita 1925 yılında yani Müller'den 50 yıl önce yapıldığı görülüyor. Galata surları doğru bir şekilde çizilmiştir. Büyük Pera Caddesi etrafındaki bazı yapılar gösterilmiştir.

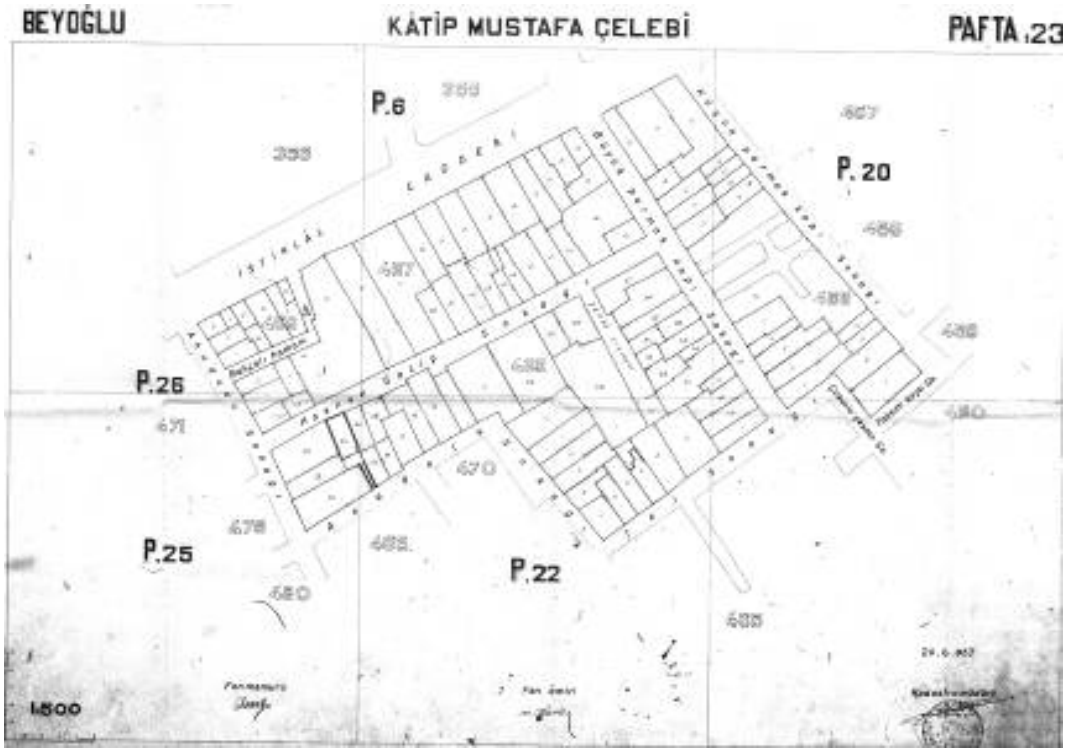

Harita 5-16: Carte Extraite Du Guide De Voyage İstanbul Touristique, De E. Mamboury, 1951 (İFAE)

5.2.1.3. *1930–1950 Arası Haritalar*

Meşrutiyetle başlayan modernleşme ve cumhuriyetle beraber durağanlaştığı görülmektedir.

Eski Kadastral Haritalar: 1926 – 1962

Harita 5-17: Eski Kadastral Harita – Katip Mustafa Çelebi Mahallesi (İBB Harita Müdürlüğü)

1926 – 1962 yılları arasında hazırlanmış, 1/200, 1/500 ve 1/1000 ölçekli kadastral haritalardır. Bu haritaların bir kısmında parsel sahiplerinin adlarına da rastlamak mümkündür. Birçok parselde bina konturları çizilmiştir. Bu çalışma ile diğer kaynaklar kullanılarak mevcut ve mevcut olmayan taşınmaz kültür varlıklarının orijinal oturumları tesbiti tapılmıştır. Tevhid ve ifraza uğramış tarihi yapı parsellerini ortaya çıkarmak açısından çok önemlidir. Örneğin eski parselle tescili yapılmış taşınmaz kültür varlıkların zamanla kaybolup yeni bir imar talebinden sonra tevhidle alınan yeni parsel numarasının üzerinden birkaç sene geçtikten sonra, dosyasında çeşitli nedenlerle meydana gelen tahrifat neticesinde taşınmaz kültür varlıkları tescili takibi zorlaşmaktadır. eski kadastral haritalar bu gibi zamanla evrakta meydana gelen zayi ve tahribatlardan sonra işe yaramaktadır. Aynı zamanda tarihi dokunun tesbiti içinde vazgeçilmez bir belgedir.

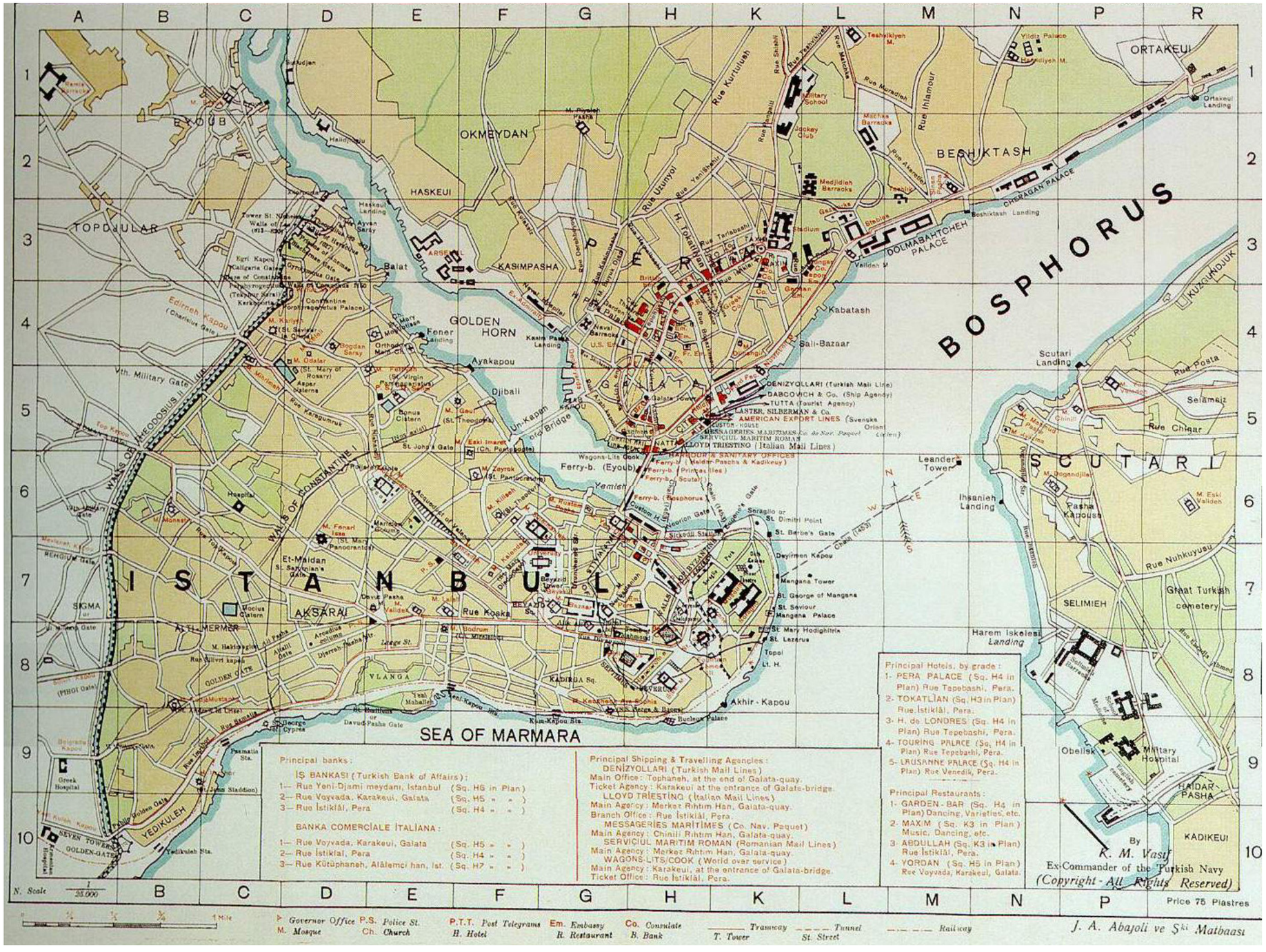
Osman Nuri Ergin–1934

1930'lu yıllarda, yeni mülki teşkilatın, yani kaza, nahiye, mahalle taksimatlarının halk tarafından öğrenilmesi için belediye meclisleri tarafından onaylanarak basılan şehir rehberleri, ayrıntılı planlar da içermiştir.

İstanbul Belediyesi mektupçusu Osman Nuri Ergin'in, belediyenin 1934 tarihli İstanbul Şehri Rehberi'ndeki «Rehber Niçin ve Nasıl Yapıldı?..» başlıklı yazısı, o yıllarda çizilen şehir planlarının mantığına da işaret etmektedir: «Rehberin bir şehir için ne kadar lüzumlu bir şey olduğunun izahını fazla görürüm. Belediye, Posta, Adliye, Nüfus ve Maliye memurlarının, polislerin, şoförlerin; şehirde umumun hizmetine çalışan anonim şirketlerin hülasa şehirle işi ve alakası olan bütün yerli ve yabancıların bir rehbere ihtiyaçları söz götürmez hakikatlerdendir.

1934 yılında çizilen şehir rehberi 1970 li yıllara dek şehir şemasının aynı kaldığı söylenebilir. Şehir eski İstanbul yarımadası, Pera, Üsküdar ve Eyüp olmak üzere dörtlü yapısını korumaktadır.

Pera bölgesinde meclisi Mebusan caddesi ve istiklal caddesi hakim iki ana güzergah konumundadır. Tophane Cihangir mevki halen yangın izlerini taşımakta ve boş görünmektedir. Prost öncesi mezarlıklar, açık alanlar ve doğal akslar durmaktadır.

Harita 5-18: Osman Nuri Ergin'in 1934 İstanbul Şehir Rehberi (İFAE)

Harita 5-19: O.N.Ergin'in İstanbul Arazi Kullanım Haritası

Bu haritada eski eserler ve resmi yapılar kırmızı renkte, yangın yerleri açık tonlu kahverengi gösterilmiştir.

Jacques Pervititch Haritaları: 1922 – 1945

İstanbul'un hemen hemen tamamını kapsayan ikinci kapsamlı harita çalışması, Goad'un girişiminin bir devamı olarak, Türkiye Sigortacılar Daire-i Merkeziyesi adına İstanbul Saint-Joseph Fransız Lisesi'nde eğitim gören Hırvat asıllı Topograf Jacques Pervititch tarafından 1922-1945 yılları arasında yapılmıştır (Sabancıoğlu, 2000) Semtlerin eski halini gösteren haritalar, İstanbul'un betonarme yapılaşmadan önceki durumunu olduğu kadar, 1950'de girişilen yeni imar çalışmalarıyla açılan caddeler ve yıkılan binalardan önceki şehir dokusunu ve bugün isimleri değişen birçok sokağın eski adlarını işaret etmektedir. 1945 yılına dek süren Pervititch çizimleri, Beşiktaş, Beyazıt, Üsküdar, Kadıköy, Taksim, Beyoğlu, Eminönü gibi alanları kapsamaktadır.

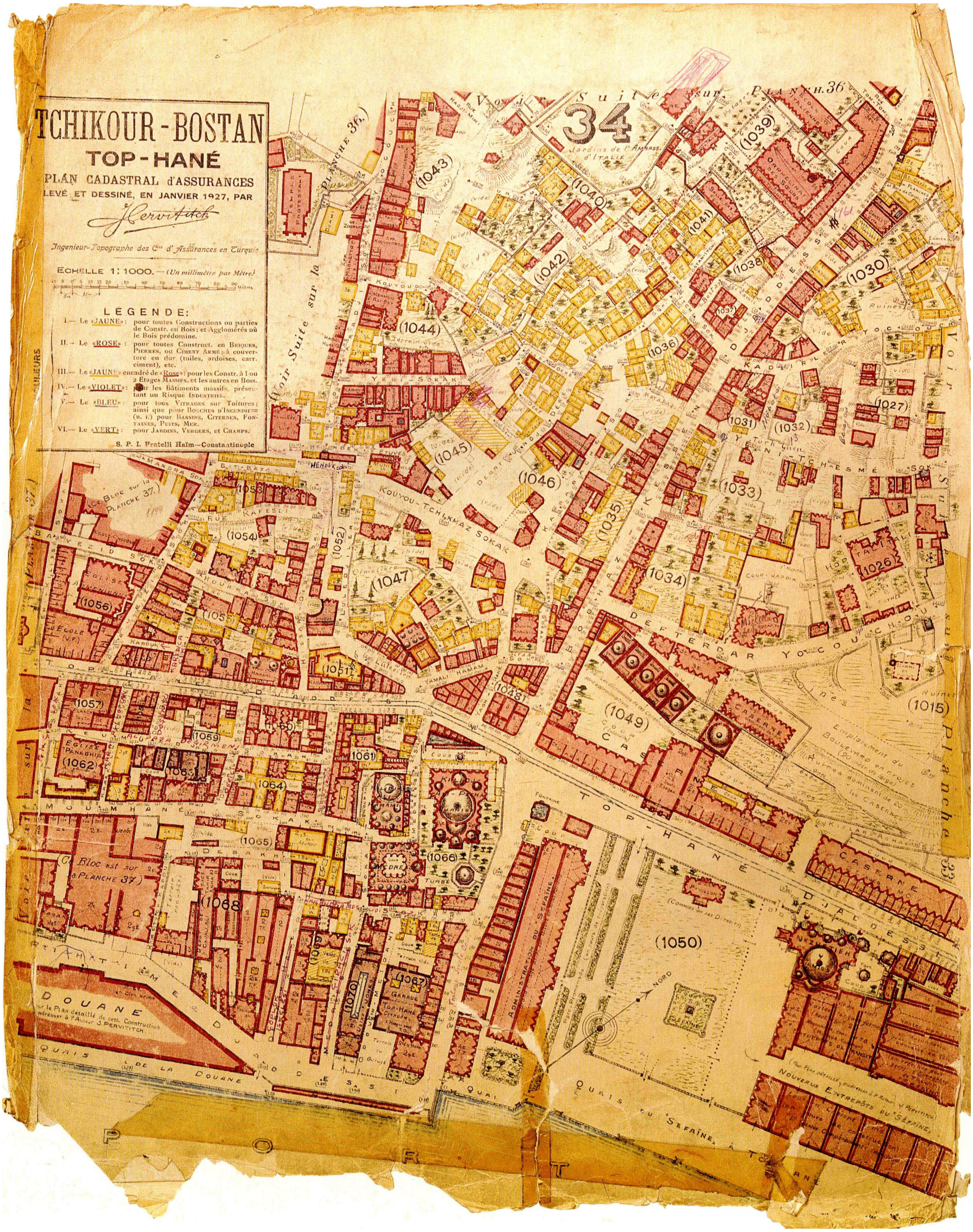
Şehir dokusunun ve yapıların genel özelliklerini anlatan, ortadan kalkmış birçok yapının yerini ve konumunu öğrenmek bakımından çok faydalı olan bu haritalar 1/2000, 1/1000, 1/500 ve 1/250 ölçeklidir. Çoğunluğu 1/500 ölçekli olan haritalarda bina yapım malzemesi ve cinsleri değişik renkler kullanılarak ifade edilmiş, kat adetleri belirtilmiş ayrıca sokakların birbirleri ile kesiştikleri noktaların deniz seviyesinden olan kotları belirtilmiştir. Sokakların, yapıların ve yapı adalarının isimleri yazılıdır.

Rues	Nos Planch.	Nos Blocs
Abdullah-Agha ..... Sokak	32	1100-1101
Agatch-Dibi ..... »	28	1109-1111
Agha-Hamam ..... »	32	1093-1096
Agha-Kolhani ..... »	32	1089-1095
Agatch-Touloumba .... »	41	1244-1245
Aboudout (Broussa) .. »	26	1187-1193
Ahour ..... »	28	1107-1109
Ainali-Locanda ..... »	41	1228-1230
Akar-Souyou Yocouchou	33	993-1017
Akaret ..... Sokak	27	1122-1123
Aktché ..... »	40	1057-1205
Alchak-dam ..... »	31	985- 986
Ali-Kaptan ..... »	31	987- —
Ali Pacha Medressessi. »	34	1061-1066
Ali Pacha Deghirmeni. »	34	1060-1064
Ali Yazidji ..... »	43	1342-1343
Alti Patlar ..... »	32	1090-1095
Alléon ..... »	32	1183-1189
Alléon Passagi ..... »	26	1187- —
Altoun Bakal ..... »	27	1126-1129
Alugheyik ..... »	39	1215-1222
Anadoulou ..... »	26	1187-1193
Araboglou (Karaoglan). »	40	1207-1214
At-Dchamlaz ..... »	31	985- 986
Ayaz Pacha Djaddessi	30	928- 935
Baba-Odjaghi ..... Sokak	32	1071-1073
Bache-Agha Tchechmé »	32	1092-1093
Baghtchéli Hamam .... »	26	1185-1186
Baghtchévan Riza .... »	30	944- 945
Bagh Odalari ..... »	30	927- 9.9
Bakal-Kerim ..... »	30	954- 955
Baltchik ..... »	30	934- 932
Bankier ..... »	44	1322-1324
Banka ..... »	43	1327-1332
Bekiar ..... »	27	1128-1115
Béchir-Agha ..... »	30	938- 931
Beit-ül-Mal ..... »	30	933- 931
Bereket Zadé Medress. »	44	1319-1320
Beyzadé ..... »	41	1233-1234
Billourdji ..... »	35	1102-1105
Billourdji Tchikmazi	35	1103-1104
Billour ..... Sokak	42-43	1326-1260
Boghaz-Kessen Djaddessi	34	1030-1048
Bostan-Itchi Djami ... Sokak	34	1037-1038
Bostan-Itchi Tchechmé »	34	1038-1041
Bostan-Itchi Tchikmazi	34	1040-1041
Bostan-Itcherissi .... Sokak	34	1041-1036
Buyuk-Parma Kapou .. »	26	1185-1114
Chahkoulé Bostani ... Sokak	38	1293-1301
Chahkoulé ..... »	39	1219-1302
Cheftali ..... »	41	1234-1235
Charab Iskelessi ..... »	40-41	1211-1238
Cité Française ..... »	40	1204-1205
Defterdar Djaddessi	33	1005-1006
Defterdar Yocouchou	34	1034-1015
Demirdjiler ..... Sokak	41	1241-1242
Dérédjé ..... »	41	1242-1243
Djabi Véli ..... »	26	1185-1191
Djamdji Nouri ..... »	34	1042-1043
Djamikian ..... »	44	1318-1220
Djami Djeddid ..... »	43	1332-1261
Djemal Chakir ..... »	31	982- 983
Djehanghir Djaddessi	33	994- 988
Djehanghir Yocouchou	33	992- 988
Djezair ..... Sokak	32	1075-1077
Djerrah-Pacha ..... »	40	1202-1208
Dibek ..... »	37	1196-1197
Doutlouk Tchikmazi	30	934- —
Duchemedji Ihsan .... Sokak	34	1058-1059
Ebé-Hanoum ..... Sokak	30	935- 936
Ekmekdji Djami ..... »	34	1031-1028
Elias Tchélébi ..... »	33	1019-1020
Elias Tchélébi Djami Yocouch.	33	1019-1018
Enli Yocouchou (Foundoukli)	33	1020-1024
Eski Parma Kapou .. Sokak	37	1199-1200
Eurtmé-Alti Djaddessi	34	1040-1042
Eutudju ..... Sokak	30	1110- 953
Euzoglou ..... »	31	938- 987
Faik Pacha ..... Sokak	32	1080-1090
Félek ..... »	44	1321-1322
Féridé ..... »	42	594-1139
Ferménédjiler ..... »	43-42	1341-1265
Firouz Agha Djaddessi	35-32	1103- 998
Foundoukli Hamam .. Sokak	31	981- 942
Foundoukli Déré Djaddessi .	31	970- 980
Foundoukli Mezarlik Yocouch.	31	981- 985
Foundoukli Yocouchou	31	987- 988
Galata Bayezid ..... Sokak	34	1199-1055
Galata Mandra ..... »	37	1198-1199
Galata Moumhanessi Djadd.	40	1230-1054
Galata Yeni Kapou Tchikm.	41	1239- —
Galata Koulé ..... Sokak	44	1318-1315
Galata Balouk Pazari.. »	43	1334-1342
Gaz Hané Djaddessi	29	916- 920
Gueldjé Kouchou ..... Sokak	34	1061-1060
Gugume ..... »	34	1027-1032
Guelémen Tchikmazi.	37	1196- —
Gumuche Souyou Yocouchou.	29	918- 921
Gumuche Souyou Djaddessi..	29	915- 927
Gumuche Souyou .... Sokak	29	927- 925
Gumuche Halka ..... »	40	1209-1237
Hadji Izzet Pacha .... Sokak	30	929- 934
Hadji Izzet Pacha Yokouchou	30	930- 924
Hadji Hanoum ..... Sokak	30	935- 936
Hadji oglou ..... »	32	1079-1085
Hadji Agha ..... »	32	1189-1190
Hadji Ahmed ..... »	27	1127-1128
Hadji Mimi Kulhani .. »	37	1195-1194
Hadji Ali Yocouchou	44	1318-1323
Halil Pacha ..... Sokak	42	1251-1253
Hamam (Findikli) .... »	31	979- 980
Hava ..... »	26	1188- —
Hava Cité Passagi .... »	35	1097- —
Hazneler Tchikmazi	32	1082-1029
Haratchi Ali ..... Sokak	42	1256-1257
Hissar Yali ..... »	34	1032-1034
Hodja Zadé ..... »	35	1105-1096
Hodja Ali Yocouchou	37	1197-1219
Hodja Ali Djami .... Sokak	39	1217-1216
Hodja Tahsine ..... »	34	1058-1063
Horoz ..... »	44	1320-1321
Hochsohbet ..... »	33	1010-1027
Hourma ..... »	34	1054-1056
Ibil ..... Sokak	35	1113-1101
Idji ..... »	31	1001- 997
Iman Adnan ..... »	39	1179-1180
Ismet Pacha ..... »	31	957- 952
Kabatache Djaddessi	30	941- 923
Kadirler Yocouchou	34	1030-1027
Kadri bey Tchikmazi	38	1301- —
Kadi Yoran Djaddessi	43	1334-1263
Kefesdji Yeni ..... Sokak	34	1033-1034
Kara Abali ..... »	30	941- 924
Karapapat ..... »	31	960-1106
Karadout ..... »	33	1000-1005

Rues	Nos Planch.	Nos Blocs
Karabache Djaddessi	34	1036-1046
Karabache Deressi ... Sokak	34	1042-1046
Karabache Hamami Tchik. ..	34	1047- —
Karabache Kouyou »	34	1042-1044
Karabache Mektebi .. Sokak	34	1035- —
Kapou Houloussou .... »	34	1044-1045
Karindjé ..... »	34	1055-
Karnoglan ..... »	41	1214-1235
Karq-Ali Kaptan ..... »	34	1057-1063
Karatanouk ..... »	40	1203-1209
Karanlik Fouroun .... »	40	1208-1210
Karantina ..... »	42	1249-1246
Karli Tchikmazzi	31	985- —
Kart-tchinar ..... »	44	1319-1325
Kazandji Djaddessi	28	1107- 956
Kazandji Kouyou .... Sokak	31	959- 964
Kazandji Tchechmessi. »	31	1106- 956
Kazandji Yocouchou	30	953- 951
Kaval ..... Sokak	37	1200-1056
Kemer-Alti Djaddessi	30-41	1223-1214
Kemer-Alti Kouyou .. Sokak	39	1223-1225
Kemankech ..... »	41	1241-2244
Kemankech Kara-Moustafa S.	42	1253-1247
Kiehla ..... Sokak	29	919- 920
Kiatib-Tchélébi ..... »	35	1112-1102
Kialabidji ..... »	32	1087-1088
Kiani-Baba ..... »	32	1074-1072
Kiatar-Aghassi ..... »	33	1024-1025
Kilidj-Ali Mehbet ..... »	34	1065-1067
Kiretch-Kapou ..... »	34	1060-1204
Khadoum ..... »	41	1231-1233
Koumroulou ..... »	33	992-1019
Koumroulou Yocouchou ..	33	993- 992
Kouloglou ..... Sokak	32	1189-1093
Kourabié ..... »	27	1116-1127
Kivrahili Tchikmazi	34	1042- —
Koumbaradji Yocouchou	34	1043-1194
Koultoukdjiler ..... Sokak	34	1194- —
Kutchuk bey ..... »	30	933- 929
Kutchuk Kalafat ..... »	31	981- 982
Kutchuk Parma-Kapou »	35	1113-1114
Kurekdjiler ..... »	43	1340-1299
Leblebidji Chaban .... Sokak	41	1231-1230
Leilak Tehitcheghi .. »	27	1123-1125
Liva ..... »	35	1095-1087
Lloyd Passage ..... »	40	1205-1211
Luledjiler ..... »	34	1047-1052
Luledji-Hendek ..... »	37/39	1033-1216
Madjar ..... Sokak	27	1140-1126
Mahkémé (Galata) .... »	43	1326-1328
Makri ..... »	39	1218-1217
Matche ..... »	35	1097-1096
Mectebany ..... »	42	1259-1164
Mimi-Kulhan ..... »	32	1076-1091
Miralai Tchikmazi	33	1017- —
Misk ..... »	27	1115-1179
Mollah Bair ..... »	30	978- 944
Mouhtar ..... »	28	1109-1108
Mouslouk ..... »	43	1335-1339
Mudjadélé Tchikmazi	35	1104-1105
Namik Pacha ..... Sokak	30	944- 938
Odoun-Meydani ..... Sokak	34	1067-1070
Ogalak ..... »	39	1232-1234
Omer-Agha ..... »	43	1328-1332
Oytaklar ..... »	34	1032-1031
Osman Hodja Tchikmazi ..	32	1082- —
Osman Tchaouche Yocouchou	31	975- 984
Ouzoun-Yol ..... Sokak	31	963- 974
Pembé Youcouchou	30	1108- 954
Pembé Tchikmazi	28	1191-
Perizad Tchikmazi	31	989- 987
Pertchémeli ..... Sokak	42	1257-1264
Birlki Effendi ..... Sokak	33	1018- 993
Reiss ..... »	31	949- 950
Revani ..... »	37	1200-1215
Richtime Djaddessi	40/42	1255-1212
Saatdji ..... Sokak	31	959- 964
Said Ahmed Tchikmazi.....	28	1106- —
Sakka ..... Sokak	33	1004-1013
Samsundjioglou ..... »	31	960- 959
Sali-Pazar Yocouchou	33	988-1020
Sari-Gül ..... Sokak	34	1048- —
Sakizdjiler ..... »	40	1056-1201
Selaheddine Odalar ... »	36	1286-1040
Selimé Hatoun Djamissi »	30	951- 946
Sefer Bostani ..... »	32	1072-1071
Sertché ..... »	40	1213-1214
Sevastopol ..... »	42	1245-1246
Sefa Iskelessi ..... »	43	1265-1343
Seuyud ..... »	43	1336-1264
Seraï-Arkassi ..... »	30	948- 946
Seraserdji ..... »	38	1293-1292
Sirkedji Mesdjid ..... »	31	998- 960
Sirke-Serviler Djaddessi ..	28	1112-1106
Sirri Kazashlar ..... Sokak	34	1047-1048
Sidikli (Merdiven).... Sokak	39	1219-1220
Soghandji ..... »	31	960- 961
Sormaghir Djaddessi.....	31	961- 991

Harita 5-20: Pervititch Tophane Çevresi Harita Paftalama İndeksi (İBB, Atatürk Kitaplığı)

Harita 5-21: Pervititch Çukurbostan-Tophane Paftası (Tarih Vakfı, 2003)

Yanda görülen paftada Tophane meydanı 1927 yılındaki hali görülüyor. Tophane tarihi meydanı ve etrafındaki şaheser yapılar aynen korunmaktadır. Sol tarafta 16.yy Kılıçalipaşa cami ve külliyesi, ortada kıyıya açılan büyük saat kuleli meydan, solda 19.yy yapısı nüzheetiye cami, kuzeyde Tophane askeri yapılar çevrelemektedir. Tarihi Tophane Çeşmesi, 2.Abdülhamit Çeşmesi ve ortadan geçen tramvay hattı meydanı tamamlamaktaydı. Cadde-i Kebir'den kıyıya inen yaya-araç ulaşım aksıda bu noktadan geçmektedir.

Tez envanteri oluşturulurken Tarihi çevreyi oluşturan yapı ve alanların sağlıklı ve detaylı bir şekilde bu haritalardaki mevcudiyeti önemli bir avantaj sunmaktadır. Tarihi şehir dokusundaki bozulma ve tahribatı tesbit ve ölçmek mümkün olabilmektedir. Yapıların orijinal konturlarını ve parselasyonlarını günümüz haritalarla karşılaştırmak açısından herhangi bir sorunu yoktur.

Nomidis- Schneider Galata Arkeolojik Topografyası–1944

Harita 5-22: Nomidis'in Galata Arkeolojik Topografyası–1944 (Schneider, Nomidis, 1944)

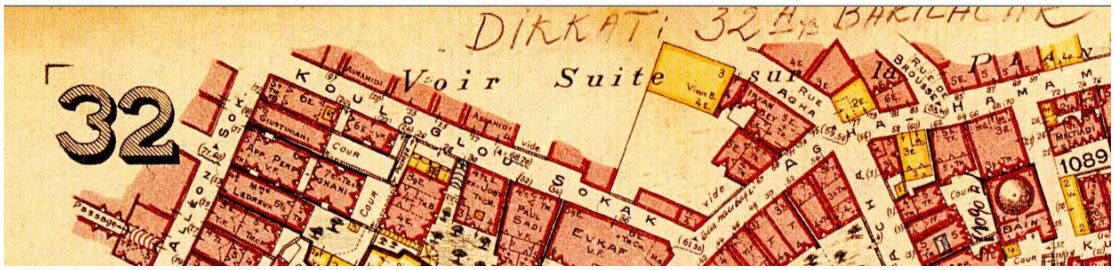
Galata'nın Arkeolojik Topografyası, 1944 Nomidis'in Schneider'le ortak çalışması. Plana ek olarak, açıklayıcı bir metin de yer almaktadır. Galata çalışma alanı seçilmiştir. Anıtsal nitelikteki bazı eserler gösterilmiştir. Surlar çizilmiştir.sur dışında Mevlevihane ve Tophane yapıları gösterilmiştir.

Memboury ve müler haritalarında de gördüğümüz benzer çalışmalar mevcuttur.

İstanbul'un tarihsel topografyası, 20. yüzyılda da yerel araştırmacılar için önemli belge niteliğindedir. İsaak Miltiadis Nomidis (1884–1959) (Güracar, 1993), İstanbul'un Bizans dönemi arkeolojisine ve topografyasına yönelik haritalar çizmiştir.

Suat Nirven Haritaları (1946– 1950)

Pervititich haritalarının indeksinde yeralan fakat tamamlanamayan kısım ve bölgelerini kapsar. AXA-Oyak Arşivi'nden çıkan Pervititch haritalarının örneğin Çukurcuma'yı gösteren 32 no'lu paftasında, topografın el yazısıyla, planın devamı için Suat Nirven tarafından çizilen 32A'ya yönlendirme yapması, bir bakıma kendi çalışmalarına Güzel Sanatlar Akademisi'nden 1932 yılında mezun olan Suat Nirven tarafından devam edildiğini işaret etmektedir (Güvenç, 2000).

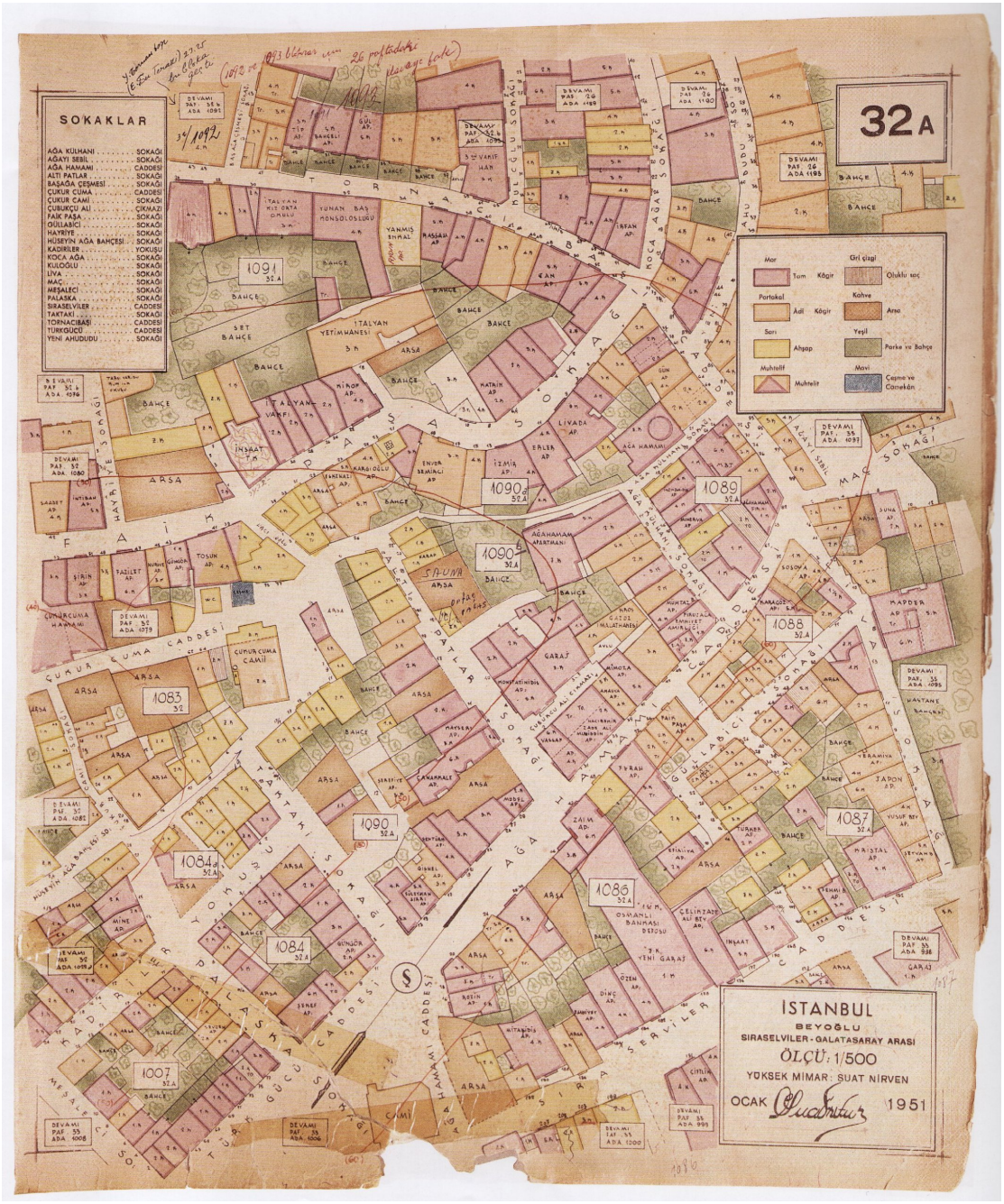

Harita 5-23: Pervititch 32 Nolu Paftasından Suat Nirven'in 32a Nolu Paftasına Yönlendirme Yapılmaktadır.

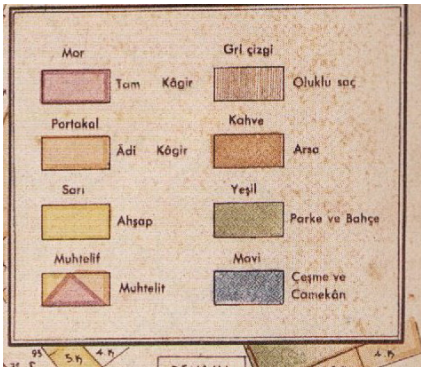
Bu bağlamda, Goad, Pervititch ve Suat Nirven paftalarının birbirlerinin devamı olduğu söylenebilir. OBA Koleksiyonu'ndaki Suat Nirven planları, Beyoğlu, Eminönü, Galata, Karaköy, Mahmut paşa, Sultanahmet civarını kapsamaktadır.

Bu haritalar devamı olan Pervititch haritalarına göre gösterim açısından biraz zayıf kalmaktadır. Örneğin yapıların çatı tipleri, kitle çizimleri, topografik, doğa çizimleri gibi teknik eksiklikler göze çarpar. 1945-1950 yıllarında bölgenin en önemli arazi kullanımını gösteren harita kabul edilir.

Pervitich haritalarında 1927 tarihinde gönderme yapılan "32-A" numaralı harita Nirven tarafından 1951 tarihinde üretilmiştir. Karaköy mevki ağırlıkla bu haritalarda yeralmaktadır.

Harita 5-24: Suat Nirven'in 32a Nolu Pafta ve lejand

Bülent Tuvalo–1950

Ticaretin yoğun olduğu modern İstanbul'un çehresini bize sunan paftaların 1950'li yıllardaki temsilcisinin de Bülent Tuvalo olduğu söylenebilir. Vapur seferleri detaylı bir şekilde gösterilmiştir. Köprüler öncesi şehirsel kullanım alanlarını net okuyabiliyoruz. Eski İstanbul, haliç yerleşmeleri, Kadıköy, Üsküdar ve Pera klasik şehir yerleşme alanları korunmaktadır. Tez çalışma alanı ticaret alanı olarak görülüyor.

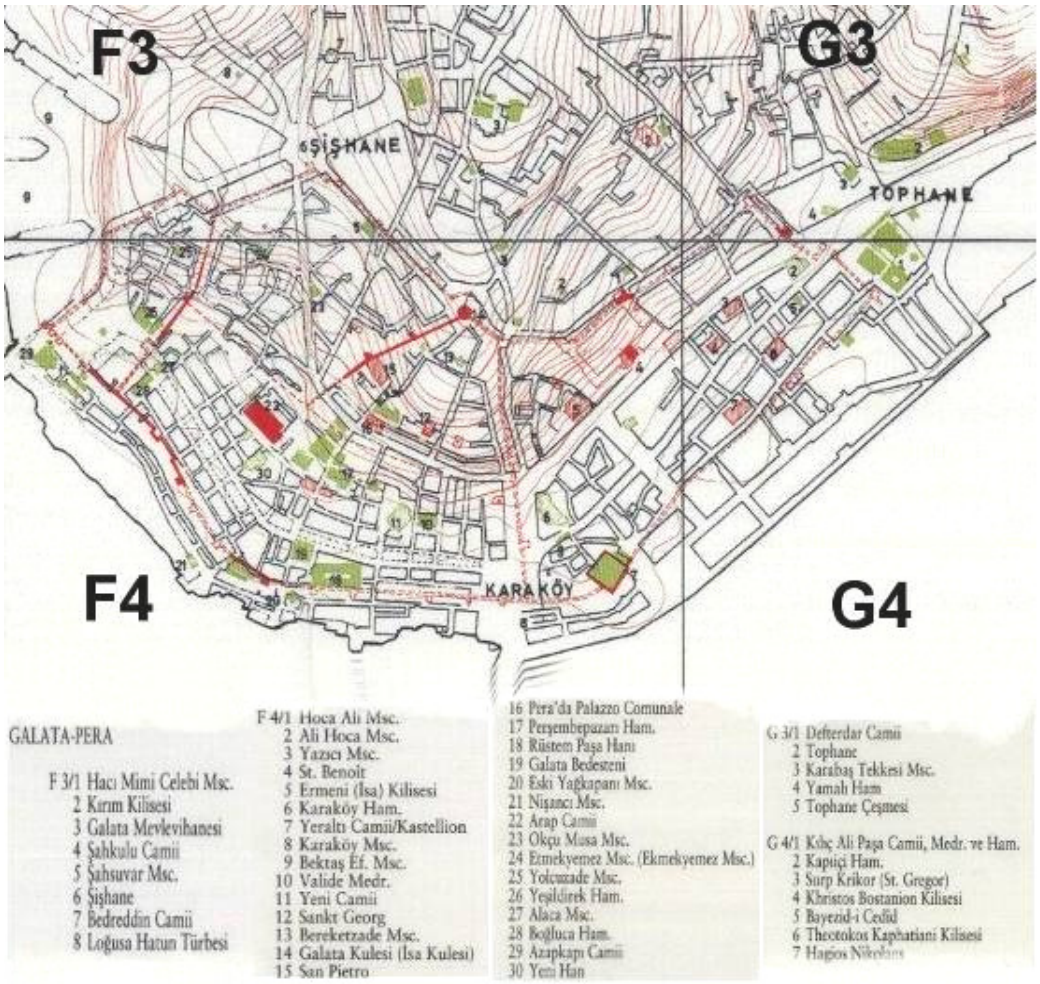
5.2.1.4. *1950 den Günümüze Haritalar*

2. dünya savaşı sonrası küreselleşen Liberalleşme haketleri çerçevesinde karayolcu ulaşım ön plana çıkmıştır. 1920 den sonra duran istanbula yatırım yıpratıcı boyutlara ulaşmış ve suriçi yerleşmelerin dar yolları genişletme faaliyetlerine girişilmiştir. İşte bu haritalar bu duruma ışık tutmaktadır.

Müller Haritası 1976–1988

Şehrin "Byzantion", "Konstantinopolis" ve "İstanbul" dönemlerini kuşatan yapı sanatını, topografik verilerin ışığında inceliyor.

İstanbul Tarihsel Topografyası, tarih öncesinden başlayıp antik yerleşimlere ve buradan da Bizans'ı bütünüyle kuşatarak Osmanlı'ya ulasan bir zaman dilimi içinde, şehrin mimari dokusunu yapı örnekleri üzerinde durarak araştırmaktadır. Roma tapınak kalıntıları, Bizans sarayları, kiliseleri, surları, sarnıçları ve Osmanlı mimarisinin Klasik Dönem sonuna kadar ortaya koyduğu bütün yapı envanteri, tek tek ele alınmak suretiyle şehrin fiziksel değişimi gözler önüne seriliyor. Metni destekleyen yüzlerce harita, gravür ve fotoğraf ile ayrıca ek olarak verilen 1/10.000 ölçekli topografik plan, İstanbul'u bir dünya şehri yapan kültür mirasını tüm çarpıcılığıyla ortaya koyuyor.

Harita 5-25: Müller Galata Arkeoloji Haritası (Wolfgang, 2001)

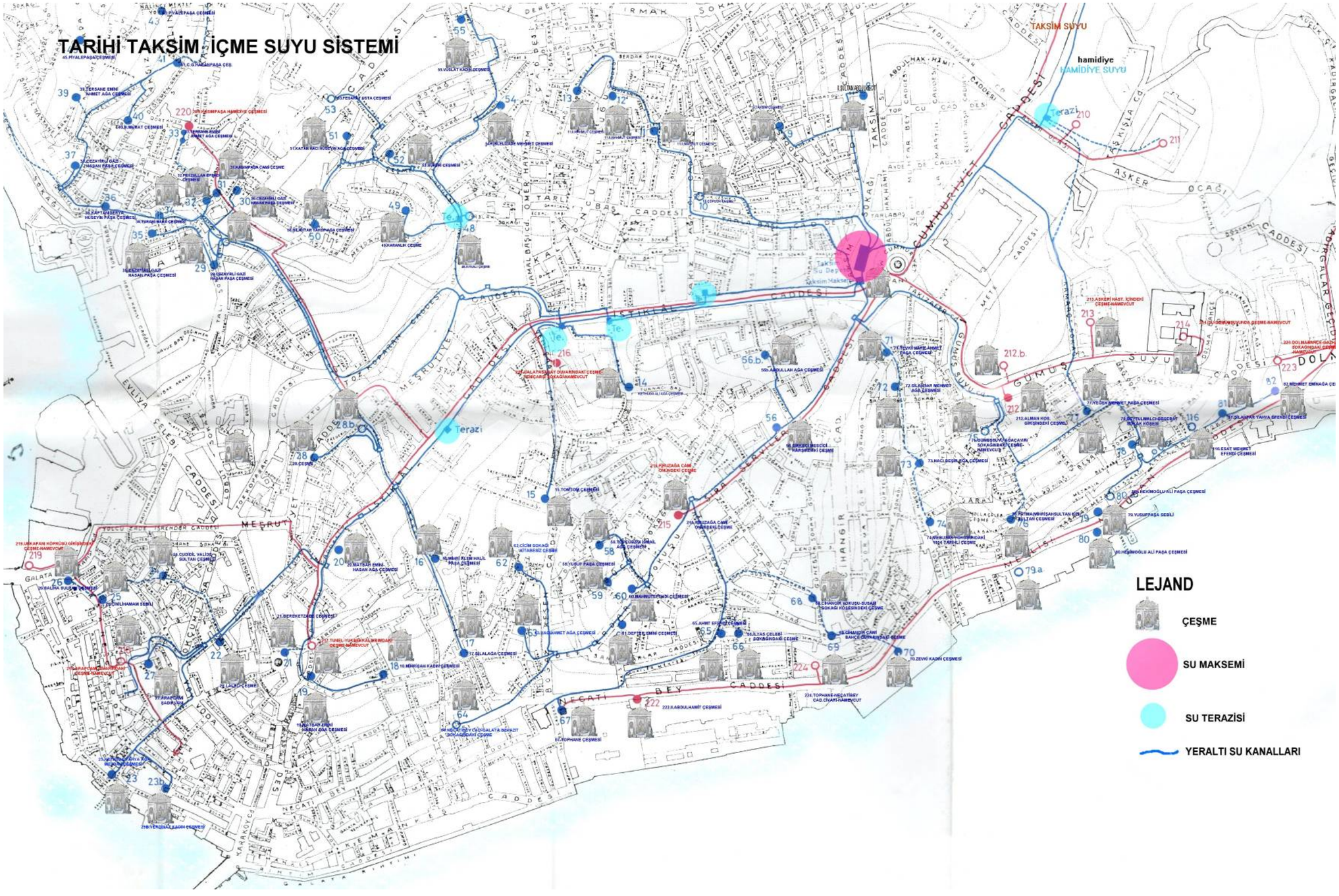
Müler haritası, çalışma alanı envanteri çıkarılmasında temel kaynaklardan olmuştur.

Yalnız çalışma alanı envanteri çıkarılırken 1/10.000 ölçek farkından dolayı parsele aplikasyon aşamasında günümüz koordinat açısından yaklaşık değer taşımaktadır. Surlar ve bir kısım anıt eser numaralandırılarak gösterilmiştir. Müller Haritası ve çalışması Galata Sur içini kapsar. Örneğin 1910 yıktırılan Bektaş Efendi Hamamı (Karaköy Palas'ın bulunduğu yer), Bektaş Efendi Mescidi ve 1958 yol çalışmaları ile ortadan kaldırılan D'aranco Mescidi, Ermeni Kilisesi, Aziziye Karakolu gibi önemli kayıp eserleri konu alır.

Kazım Çeçen –İstanbul Taksim ve Hamidiye Suları–1992

Kazım çeçen tarafından hazırlanan çalışmada tarihi yer altı su şebekesi hattı, çeşme, sebil, su maksemi ve su terazilerini isimleri, varsa fotoğrafları ve konumlarıyla beraber tarif edilmektedir.

Taksim su yolları: Maksem" ya da "maksim" suların bölünerek dağıtımı (taksim edilmesi) için yapılmış özel binaların adıdır. En tanınmışı Taksim'deki maksemdir. İlk kez Sultan 3. Ahmed (1703-1730) döneminde Bahçeköy'deki derelerden şehrin Galata, Kasımpaşa, Beyoğlu ve Beşiktaş yörelerine su getirilmesi için girişimde bulunulan tesisler, Sultan 1. Mahmud (1730-1754) zamanında 1731 yılında tamamlanmıştır. Bahçeköy'deki Balaban Deresi ve Eskibağlar Deresi'nin suları toplanıp içi sırlı künklerle Hacı Osman Bayırı, Derbent, Maslak, Ayazağa, Zincirlikuyu, Mecidiyeköy, şişli, Harbiye yoluyla Taksim'deki "maksem"e ulaştırılmaktadır. İsale hattı 25 km uzunluğundadır. (Çeçen, 1992)

TARİHİ TAKSİM İÇME SUYU SİSTEMİ
TAKSİM SUYU
hamidiye
HAMİDİYE SUYU
Terazi
Terazi
Terazi

Ağustos 1942 tarihli bir gazetede, Güzel Sanatlar Akademisi atölye profesörü Yüksek Mimar W. Schütte'nin Türk Çeşmeleri adıyla yayımlanan yazısında şunlar yazar: "Çeşmeler, İstanbul sokaklarının örgüsü içine, bayramlık elbiselerdeki pırlanta gibi serpilmişlerdir ve insan, şehirde dolaştığı zaman, gözleri bu küçük veya nispeten büyücek yapılara, daima taze bir hazla dalar, gider. Küçük olsunlar, büyük olsunlar, hepsinin de seve seve meydana getirildikleri göze çarpar." der (Karateke, Aynur, 1995).

5.2.2. Hava Fotoğrafları

Hava fotoğrafları birinci dünya savaşı osmanlı-alman ittifakıyla beraber başlayan bir döneme ratlar. Alman pilotlarının hava araçlarından çekilen bu fotoğraflar şehrin bütününe yönelik fiziksel verler sunmasının yanısıra zaman içerisinde çekilen bu fotoğraflar yerleşmenın gelişim evreleri hakkında bilgi vermektedir. Aynı zamanda bina ve sokak bazında şehrin kimliğinde meydana gelen dönüşümleri de izlemek mümkün oalabilmektedir.

Şekil 5-3: 1870 Yılında Galata ve Müslüman Mahallesi Olan Arapcami Mahallesinin Ahşap Görünümü (Murat Kıyıcı arşivi)

5.2.2.1. *1912 ve Sonrasında Alman Askeri Mühendisler Tarafından Balondan*

Çekilmiş Olan Hava Fotoğrafları:

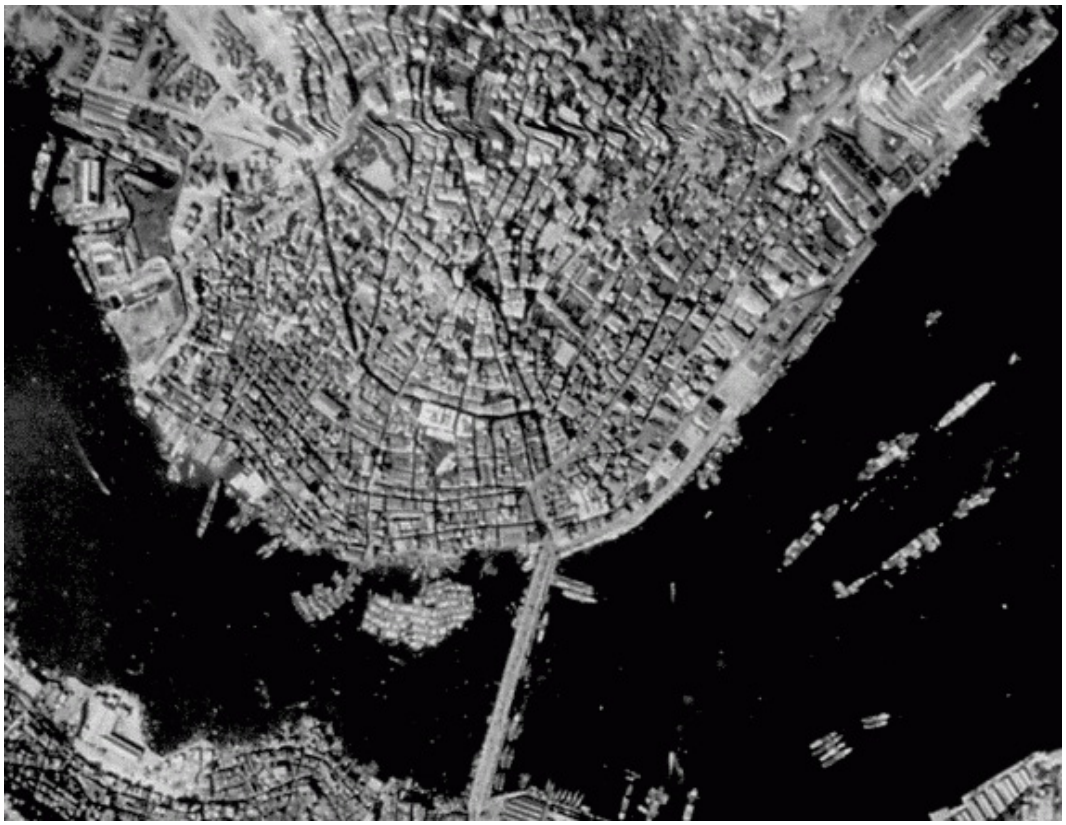
Savaş ittifakı sırasında alman uçaklarınca çekilen fotoğraflrdan oluşur. Uzak mesafeden çekildiğinden yakın pencere inceleme imkanı sağlamamaktadır.

Şekil 5-4: Beyoğlu Hava Fotoğrafı (1912) (Alman Arkeoloji Enstitüsü)

Genel yerleşim varlığı tesbiti açaısından kaynak hükmündedir. İlk hava fotoğrafları açısından belge niteliğindedir. Örneğin siyah renkte görülen bölgeler ahşap ağırlıklı konut bölgeleri olduğu hemen fark edilmektedir.

İstanbul'un ilk panoramik hava fotoğrafı, 1.Dünya Savaşı yıllarında iki Alman teğmen tarafından balondan çekilmiştir. Şehir tarihine ilişkin çalışmalarda kullanılan haritalar, planlar veya kısmi fotoğraflar bir yana, bu panoramada heyecan verici olan, izleyenin kendini İstanbul'un 20. yüzyıl başındaki fiziksel yapısıyla karşı karşıya bulmasıdır.

Şekil 5-5: 1914 Tarihli Hava Fotoğrafı(Özel Arşiv)

Böyle özel bir belgenin altına, şehrin derinliği oranında pek çok söz yazılabilir. Fotoğraflar "Eyüp ve Haliç", "Şişli-Hasköy-Bahriye Nezareti", "Pera-Galata" ve "Topkapı Sarayı-Ayasofya" alt başlıkları el yazısıyla (Almanca imla ve ifadelerle) yazılıdır.

Şekil 5-6: Galata, Şişhane Bölgeleri Hava Fotoğrafı (1918) (Alman Arkeoloji Enstitüsü)

Bu fotoğrafta yüksek yapılar olarak Pera palas, liman yapıları ve kule çevresindeki irtifa farkı göze çarpmaktadır. Kasımpaşa sırtlarındaki geniş boşluklar dikkat çekmektedir.

5.2.2.2. *1946 ve Sonrasında Harita Genel Komutanlığı Tarafından Çekilmiş Olan Hava Fotoğrafları:*

1946 dışında 1954, 1968 ve 1970 yıllarında çekilmiş orijinali 1/35.000 ölçekli hava fotoğraflarında Beyoğlu'nun o dönemdeki geçirdiği hızlı değişim gözlemlenmektedir. Bu yıllar içinde özellikle eski mezarlık alanlarının büyük bir kısmının yapılaşmaya açıldığı ve henüz Tarlabaşı ve Meclis-i Mebusan caddelerinin açılmadığı ve buralarda yoğun bir yapılaşmanın olduğu görülmektedir.

Bu fotoğraflarda en büyük ulaşım aksı olarak İstiklal Caddesi göze çarpmaktadır. Ayrıca Taksim Gezisi, Gümüşsuyu ve Fındıklı parkları gibi büyük açık alanların da henüz oluşmadığı; Tophane bölgesindeki bir çok tarihi binanın da o yıllarda mevcut olduğu söylenebilir.

5.2.2.3. *1966 tarihli Harita Genel Komutanlığı tarafından çekilmiş olan hava fotoğrafları*

Şekil 5-7: Beyoğlu Bölgesinin Hava Fotoğrafı (1966) (İBB Harita Müdürlüğü)

Tüm İstanbul'u kapsayan yaklaşık 600'e yakın 1/2.000 ölçekli ölçü alınabilecek özellikteki 1966 yılına ait bu hava fotoğraflarında Prost planlarının ve Menderes imar hareketlerinin sonuçlarını görmek mümkündür.

Oldukça yoğun bir yapılaşmanın göze çarptığı Kentsel Sit Alanında Tersane Caddesi ve Meclis-i Mebusan Caddesi gibi önemli aksların oluşmuş olduğu görülmektedir.

5.2.2.4. *1995 ve Sonrasında İstanbul Büyükşehir Belediyesi Harita Müdürlüğü Tarafından Çekilmiş Olan Fotogrametrik Hava Fotoğrafları:*

Şekil 5-8: Beyoğlu Bölgesi Hava Fotoğrafı (1995) (İBB Harita Müdürlüğü)

1995 ten itibaren İBB harita müdürlüğünce yersel harita üretiminden ortofoto yöntemiyle halıhazır üretimine geçilmiştir. Dolaysıyla daha önce yersel çizilen haritalarda bina zemin oturumları çizilirken yeni yöntemle bina saçakları çizilmeye başlanmıştır. Aynı zamanda bu çalışmayla üç boyutlu haritalar elde edilmiştr.

Şekil 5-9: Beyoğlu Bölgesi Hava Fotoğrafı (2005) (İBB Harita Müdürlüğü)

Bu fotoğraflar çekilmiş oldukları dönemler hakkında bilgi vermekte ve o zamanki doku ile bugünün karşılaştırılmasına imkan tanımakta; bugün yok olmuş olan birçok yapı ile boş olan parsellerdeki yapılanmanın ne şekilde bir gelişim gösterdiği hakkında bilgi vermektedir.

5.2.3. Üst Ölçekli Kararlar ve İmar Planları

Beyoğlu bölgesindeki arazi kullanım planı ilk kez Moltke planıyla başlamıştır. Tez konusu açısından bakıldığında 1850–1935 yılları arasında şehrin sağlıklaştırılması ve şehirlinin yaşam kalitesinin yükseltilmesi adına dönemin hükümdarlarınca Avrupa'dan ünlü mimar ve plancılar çağrılmış projeler hazırlatılmış fakat nihai bir karar ve belge üretilmemiştir. 19.yy ünlü mimar ve mühendislerce özellikle Pera-Galata bölgesinde üretilen yapıların ebniye ve yol nizamnameleriyle beraber uygulamaya geçtikleri için planlı bir yerleşim havasını getirmiştir. Koruma kurullarınca korunması gerekli yapıların büyük çoğunluğu bu döneme rastlar. Koruma altına alınabilenlerin yapı malzemesinin yığma olmasının payı büyüktür. Aşağıda kısaca değinilen 1980'lere kadar yapılan planlarların amacı doğrudan "taşınmaz kültür varlıkları koruma" değildir. Günümüz çalışmalarında bu planların koruma açısından önemi ilk koruma kültürünün nüvelerini kapsamlı bir plan

üzerinde taşınmaz kültür varlıkları listelerinin oluşturulması ve ön tescil kararlarının aldırmış olmalarıdır. Örneğin 1966–1978 yılları arasında yapılan Beyoğlu 1, 2 ve 3. etap uygulama imar planları toplu tescil kararları aldıran ilk planlardır.

Aşağıda bilgileri verilen planlar korumayı dolaylı yoldan azda olsa katkı anlamında bize imkân sağladığı için incelemeye değer bulunmuştur. Yaklaşık 100 yıllık dilim içinde araziye şekil vermiş planlar incelemeye alınmıştır.

Planlara hakkında kısa bilgilendirmeler yapılmış ve plan kararları yazılmıştır.

5.2.3.1. *1839 Helmut Von Moltke Planı*

Tanzimat reformlarının anahtar kavramlarından biri olan merkeziyetçilik, daha 1839`da şehir planlamasına yansımıştı. Peyderpey yapılmış olan şehir ilk kez bir bütün olarak düşünülüyordu. Helmuth Von Moltke, II. Mahmut tarafından İstanbul`un ayrıntılı bir haritasını çıkarmak ve sokak örüntüsünü düzeltecek bir plan yapmakla görevlendirildi. Her ne kadar bu planı henüz bulunamamışsa da, Von Moltke'nin haritası birkaç kez yayımlanmıştır. Ancak, Ergin`in yayımladığı 1839 tarihli bir belgede projenin ayrıntılı tarifi vardır. Von Moltke'nin planının, salt sözlü olarak ifade edilmiş olması mümkündür, çünkü bugüne dek bu plana ait herhangi bir kanıt ele geçmemiştir (Çelik, 1998).

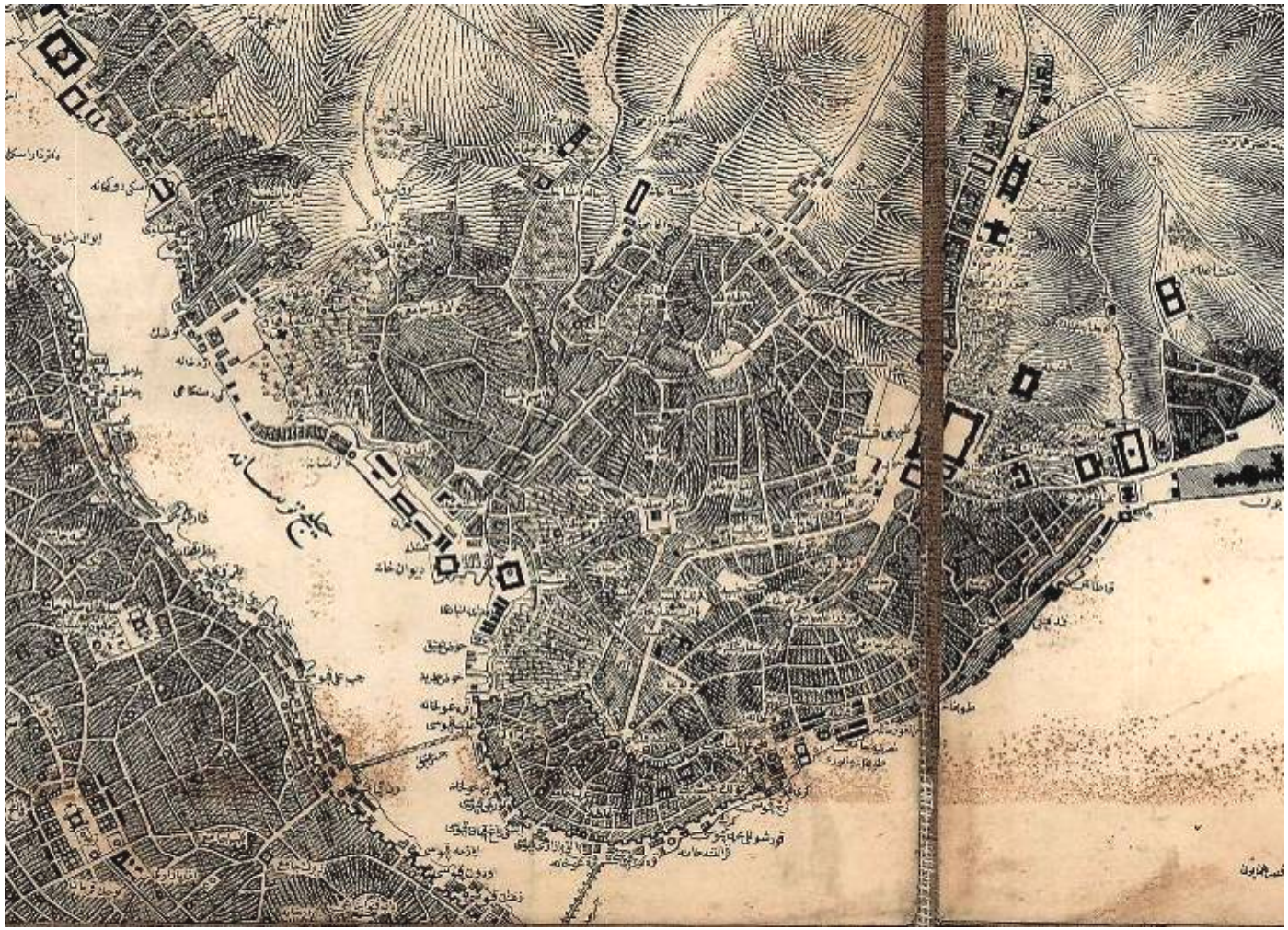
Şekil 5-10: 1839 Moltke Planı(Atatürk Kitaplığı)

Von Moltke'nin başlıca amacı, İstanbul yarımadasının ticari ve idari işlerinin yürütüldüğü kalbiyle eski Bizans kapıları arasında geniş yollar açarak kesintisiz ve kolay bir ulaşım ağı geliştirmekti. Aynı zamanda, konut mimarisi, yangınları önlemek amacıyla aşamalı olarak ahşaptan kâgire dönüştürülecekti. Von Moltke beş 60 ana arter öneriyordu (Çelik, 1998).

Birincisi, Topkapı Sarayı`nın dış kapısı olan Bab-ı Hümayun`u Aksaray`a bağlayacak, yani eski Divanyolu`nu (Bizans döneminin Mese`sini) izleyerek Beyazıt Meydanı`ndan geçmesi öngörülüyordu. İkinci yol Aksaray`ı Teodosios Surları üzerindeki Topkapı`ya bağlanması düşünülüyordu. Beyazıt Meydanı`nı Fatih`e bağlayan üçüncü yol, Fatih Külliyesi`nde ikiye ayrılarak iki büyük Bizans kapısı olan Edirnekapı`ya ve Eğrikapı`ya ulaşması hedefleniyordu.. Dördüncü bağlantı ise Kadırga ve Yedikule arasında Marmara sahilini izleyordu. Son olarak beşinci yol,

Eminönü`nde Yeni Cami önünden başlayarak, Haliç`e paralel gidecek ve şehrin en önemli Müslüman ibadet merkezi olan Eyüp`te son öngörülüyordu. (Çelik, 1998).

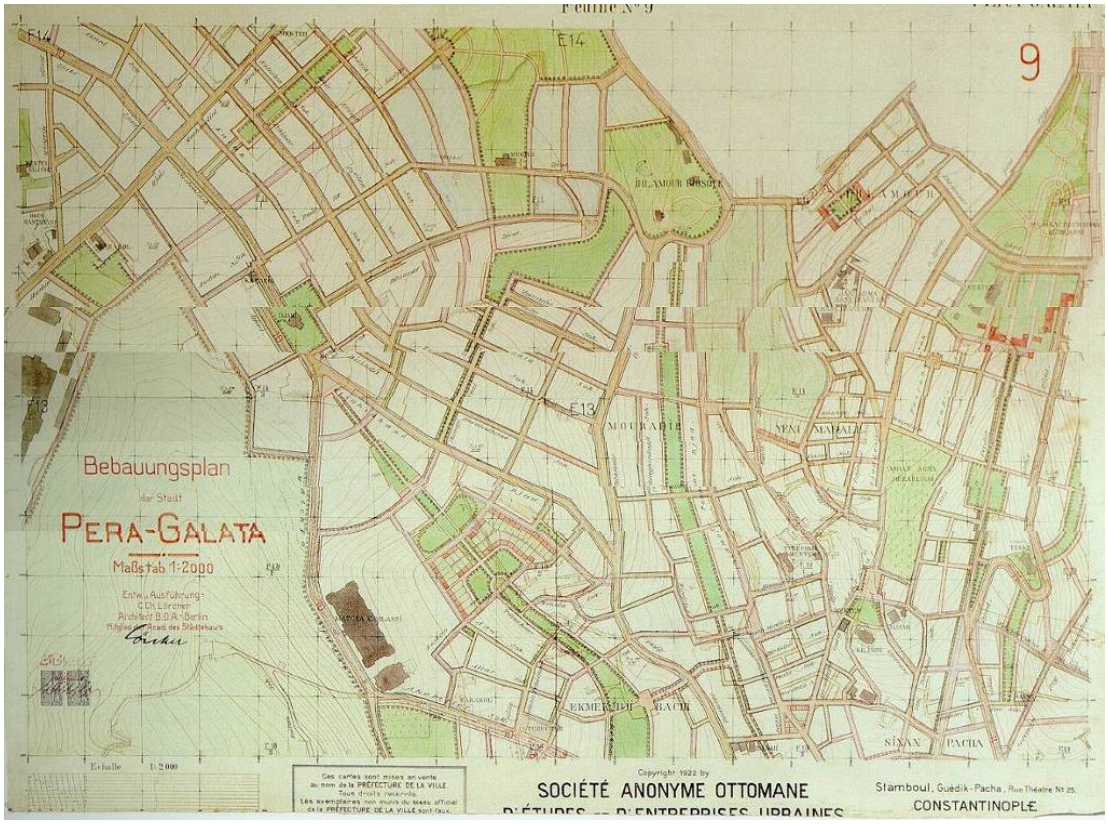
Von Moltke`nin projesi şehrin eski Bizans yollarını izlemekteydi. Gerçekten de Konstantinopolis'te forumları birbirine bağlayan ana cadde, yani Mese, Forum Tauri`de (Beyazıt Meydanı) ve Forum Bovis`de (Aksaray) ikiye ayrılarak Teodosios Surları'ndaki kapılara ulaşıyordu. Ayrıca, Von Moltke İstanbul yarımadası sahilinin iki yakasında, Haliç ve Marmara`da sahile paralel iki büyük yol önermiş, ancak Haliç ile Marmara kıyıları arasında doğu ve batı arterlerini birleştirecek bağlantıları öngörmemişti. Moltke'nin amacı sadece başlıca mahalle ve kapılara ulaşımı sağlamaktı (Çelik, 1998).

Şekil 5-11: 1839 Moltke Planı Beyoğlu Detayı (İBB)

5.2.3.2. *1922 Tarihli Lörcher Planı*

Beyoğlu Kentsel Sit Alanının büyük bir kısmını da kapsayarak Tarihi Yarımada bölgesine kadar uzanan geniş bir alanda genel arazi kullanımının ve ulaşım akslarının belirlendiği büyük ölçekli bir plan olarak yapılmıştır.

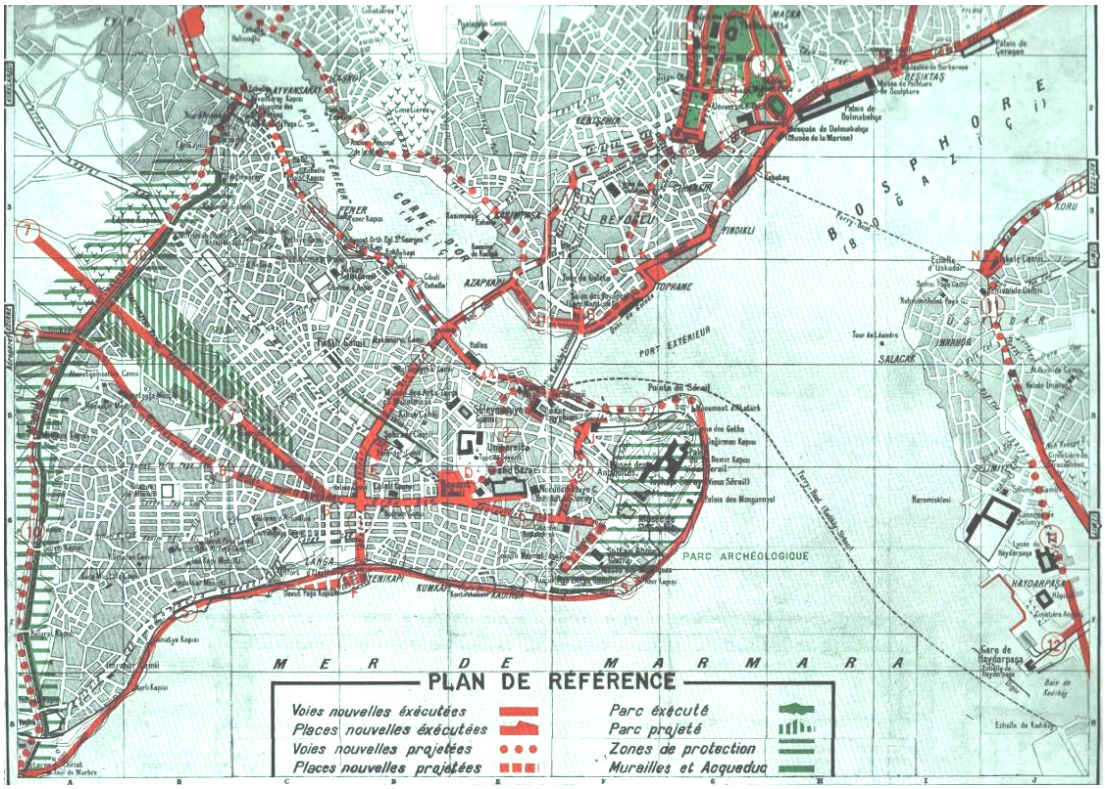
Harita 5-27: Lörcher 1922 Yılında Yaptığı Nazım Plan (İBB, Atatürk Kitaplığı)

5.2.3.3. *15.10.1937 H. Proust Planı*

1937 yılında Prost; İstanbul'un yapılaşmasında önemli izler bırakan ve günümüzde hala geçerli bazı ilke ve uygulamaları gerçekleştiren nazım plan ve uygulama planlarını yapmıştır. Prost, İstanbul'u genel bir gelişme perspektifi içinde değerlendirerek, yönlendiren bir plan hazırlayamamıştır.

Fransız plancı Proust'un projesi ve Vali Lütfü Kırdar'ın operasyonları cumhuriyet döneminin ilk geniş çaplı vizyonlarından biri, Taksim-Maçka-Dolmabahçe arasındaki geniş vadinin modern bir şehir parkı olarak düzenlenmesidir. Proust'un barok Gezi Parkı ile başlayan bu yeşil kuşağın içine kamusal işlevleri taşıyan binalar serpiştirilmişti: Taksim Belediye Gazinosu, Açık Hava Tiyatrosu, Spor ve Sergi Sarayı ve Dolmabahçe Stadı. Uygulanan ikinci proje, şehrin bitiş noktalarından biri

olan Taksim'i, üzerindeki kışlayı yıkarak bir meydan, bir eklem haline getirilmesi ve şehrin bu eklem üzerinden lineer bir bulvarla kuzeye, Şişli'ye doğru uzatılmasıdır. Bu bulvarın üzerinde, Elmadağ-Harbiye arasında kalan arkadlı apartmanlar, vizyonun bütünü hakkında bir fikir vermektedir; ancak bunlar kısmi olarak kalmışlar, bulvarın bütünü bu modele göre kurulamamıştır. Taksim-Şişli arasındaki bu kuvvetli eksen, daha önce ayrık olarak gelişen ve farklı karakterler gösteren Maçka, Teşvikiye, Kurtuluş, Osmanbey, Şişli gibi mesken mahallelerini bütünleştirmiş, birbirine bağlamıştır. Böylece Karaköy-Şişli-Dolmabahçe üçgeni, birbirlerine ana arterlerle bağlanarak ve aralarındaki boşluklar doldurularak (*ya da planlı boşluklara dönüştürülerek*) bir bütün haline getirilmiştir.

Harita 5-28: H. Prost Anahtar Pafta ve Şematik Yol Planı (İBB, Atatürk Kitaplığı)

Planla birlikte olumlu ve olumsuz etkileri bir arada tutan bir şehir oluşturma ve koruma konusunda önemli kararlar alınmıştır. Söz konusu planda Beyoğlu bölgesi için alınan kararlar şunlardır;

Haliç'in sağ kıyısında iki köprü arasına gıda satış alanları eski balıkhanenin bulundukları yerde geliştirilecektir.

Taksim Meydanı genişletilerek (Taksim Kışlası yıkılıyor), bir tarafına tiyatro,

konferans salonları, toplanma salonları, kulüpler, otobüs garları, postahane, otoparklar bulunur hale getirilmesi hedefleneyordu. Haliç'in sağ kıyısında iki köprü arasına gıda satış alanları balıkhanenin bulundukları yerde geliştirilecektir. Sanayi, Haliç çevresinde toplanması öngörülmüştür. Boğaz sanayiden arındırılacaktır. Depolar Yenikapı limanı ve demiryolu çevresindedir.

Konut alanları için, Haliç'in Galata sahili için getirilen yenilemedir. Galata tarafını Taksim'e kadar yıkmak ve yeniden yapmaktır. Uygulama kademelendirilmiştir.

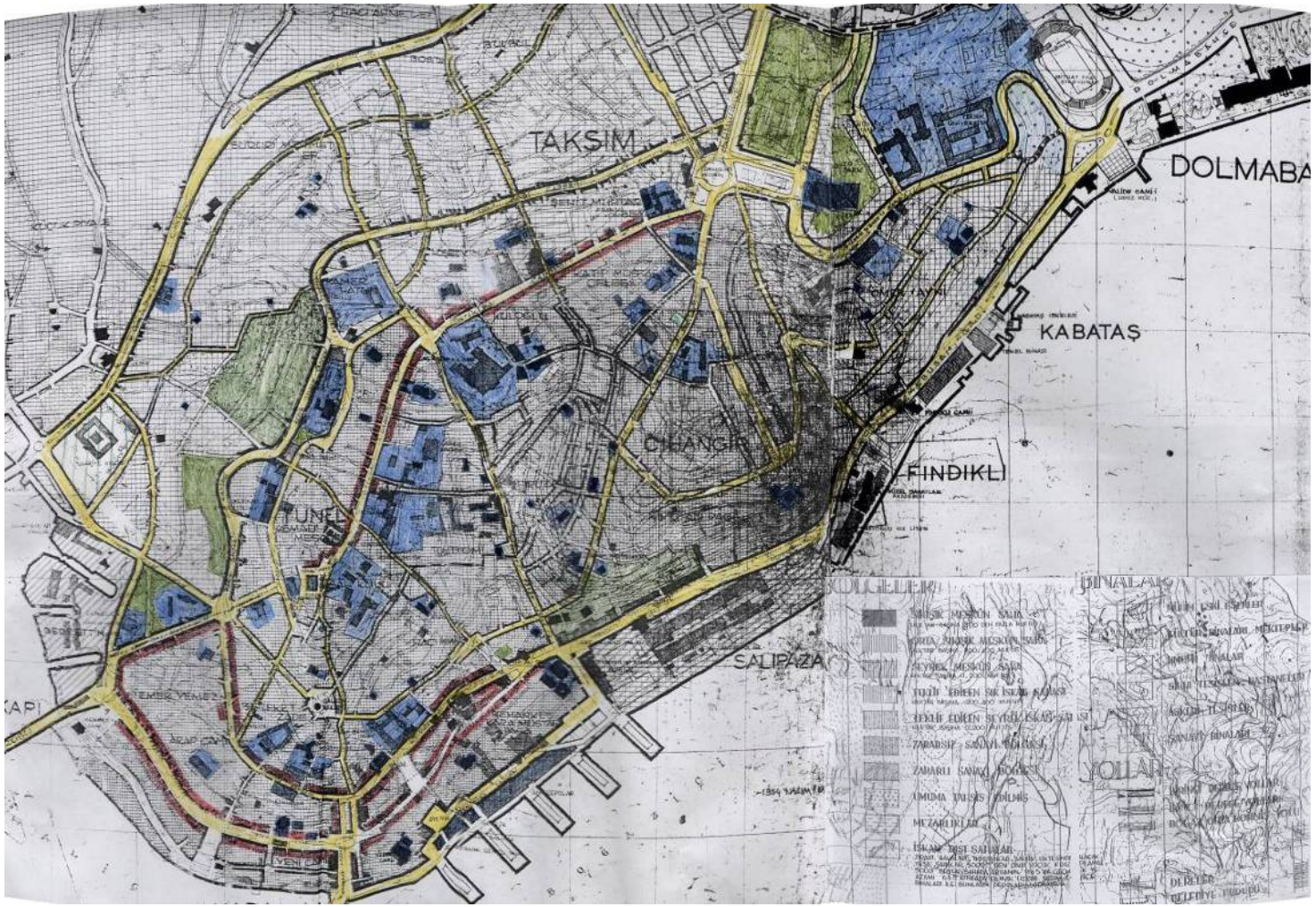
Galata limanını Güzel Sanatlar Akademisine kadar uzatılmasıdır. Kara bağlantısı karayolu ile sağlanması öngörülüyordu.

Dolmabahçe, Maçka, Taksim, Harbiye arası, 60 kotuna kadar uzanan geniş yeşil alandır. Açık hava tiyatrosu, spor ve sergi sarayı, öğrenciler için spor yapmak amacıyla planlanmış bir yeşil alan bulundurulması düşünülüyordu..

Ayrıca Karaköy meydanından Galata Kulesi'ne uzanan yeşil bir saha yapılması için bina bloklarının kaldırılması

5.2.3.4. *17.2.1954 Beyoğlu 1/5000 Nazım Planı*

1954 Beyoğlu Nazım Planının alanı Sütlüce'den Rumelihisarı'na kadar olan alan ile Levent Mahallesi ve Mecidiyeköy'den oluşmakta olup, 3400 ha. lık bir alanı kapsamaktadır. Böylece kuzey-batıdan başlamak üzere Kâğıthane deresini takip eden şehir (belediye) sınırı Sütlüce, Halıcıoğlu, Hasköy, Kasımpaşa, Karaköy, Beşiktaş, Ortaköy, Kuruçeşme, Bebek, buradan da Etiler mahallesi-Levent mahallesi ve Mecidiyeköy'ün kuzeyinde bulunan alanlar yine şehir hududuna kadar olmak üzere Beyoğlu Nazım Planı alanı içindedir.

Harita 5-29: 1954 Beyoğlu Nazım Planı (İBB, Harita Müdürlüğü) (lejand sonraki sayfada büyütülmüştür)

Harita 5-30: 1954 Beyoğlu Nazım Planı Lejandı (İBB, Harita Müdürlüğü)

Planda, Yolcuzade İskender Caddesi-Refik Saydam Caddesi-İngiliz Konsolosluğunun alt sokağını takiben, İstiklal Caddesi-Taksim Meydanından Mebusan Yokuşunu takiben, Meclis-i Mebusan Caddesinden Tophane Müzesinin önünden sahile kadar olan bölümü sıkışık meskûn saha'da (Hektar başına 400'den fazla nüfus) kalmaktadır.

Planlama alanının geriye kalan bölümü ise orta sıkışık meskûn saha'da (Hektar başına 200–400 nüfus) kalmaktadır.

5.2.3.5. *29.7.1980 Tarihli 1/50.000 Ölçekli İstanbul Metropoliten Alan Nazım Planı ve 22.08.2006 Tarihli 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı*

1/50000 ölçekli, 29.7.1980 onanlı İstanbul Metropoliten Alan Nazım İmar Planında Beyoğlu Kentsel Sit Alanının büyük bir kısmı Ana Merkez olarak geliştirilmesi hedeflenen ''Merkezi İş Alanı''nda kalmaktadır.

1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nda ise; Beyoğlu İlçesi mevcut konut alanları, merkezi iş alanı, şehirsel hizmet alanları, turizm alanları ve merkezleri, yeşil alan ve rekreasyon alanları, askeri alanlar, jeolojik açıdan yerleşime sakıncalı alanlar ile koruma alanları başlığı altında sit alanlarını gösteren lejantlarla ifade edilmiştir. Beyoğlu ilçesi, Tarihi yarımada, Eyüp, Kâğıthane, Şişli ve Beşiktaş ilçeleriyle birlikte 1/25.000 ölçekli planda ayrıntılı olarak ele alınacak bölge sınırı içersinde gösterilmiştir.

5.2.3.6. *Beyoğlu Kentsel Sit Alanı İlanı Ve Geçici Yapılanma Koşulları*

İstanbul, Şişli ve Beyoğlu Bulvarı-Dolapdere Caddesi ve Çevresine ilişkin İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığın 07.04.1993 gün ve 386 sayılı yazısı ile gönderilen 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından incelenmiş olup, 7.7.1993 gün ve 4720 sayı ile "*Şişli ve Beyoğlu, Piyalepaşa Bulvarı-Dolapdere Caddesi ve Çevresine ait 1/5000 Ölçekli planda çizilen sınır içinde kalan alanın Beyoğlu İlçesi Kentsel Sit Alanın bir parçası olarak belirlenmesine ve bu bağlamda, Bahriye Caddesinden Haliç kıyısına, kıyıyı izleyerek Atatürk Köprüsü ve Tersane Caddesinden Karaköy sahiline, kıyıyı izleyerek ve Dolmabahçe Cami'sini içine alarak, İnönü Caddesinden Asker Ocağı Caddesine devam eden ve Yedikuyular Caddesi, Abdulhakhamit Caddesi, Taksim Caddesi, Yenikafa Sokak, Leman Sokak, Dereotu Sokak, Serdar Ömer Paşa Caddesi, Dilbaz*

Sokak, Tevfik Efendi Sokak, Ömer Hayam Caddesi, Tahta Fırını Sokağı izleyerek Bahriye Caddesine uzanan sınırlar içinde kalan alanın Kentsel Sit olarak ilan edilmesine, bu alanın tümüne ilişkin hazırlanacak "Koruma Amaçlı İmar Planı'nın" K.ve T.V.K. Kuruluna iletilmesine, planlar kurula iletilinceye kadar Geçici Yapılaşma Koşullarına göre uygulama yapılmasına,.." kararı alınmıştır.

K.ve T.V.K. Kurulu'nun 7.7.1993 gün ve 4720 sayılı kararı ile Beyoğlu İlçesinin belirlenen sınırları içinde kalan alanlar Kentsel Sit ilan edilmiştir. Söz konusu sit sınırları içinde, belediyesince Koruma Amaçlı İmar Planı yapılıp, Koruma Kurulu onaylayıncaya kadar geçerli olacak geçici yapılaşma koşulları, K.ve T.V.K. Kurulunca aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

Sit sınırları içinde tüm yapılaşmalar için kurul onayı gereklidir.

Sit alanı içinde, korunması gerekli taşınmaz kültür varlıklara yapılacak uygulamalarda; yapının mevcut gabarisi ve cephe özellikleri korunur. Ancak, taşınmaz kültür varlıkların yüksekliği mevcut oluşumdan daha düşük ise, ada bazında revizyonun Kurula iletilmesinden sonra, grup kararı doğrultusunda yükseklik arttırılabilir.

Tescilli taşınmaz kültür varlıklarına komşu parsellerdeki uygulamalarda; yapının yüksekliği "*taşınmaz kültür varlıkların*" yüksekliğini geçemez. Taşınmaz kültür varlığının yüksekliği mevcut oluşumdan daha düşük ise; ada bazında revizyonunun Kurula iletilmesinden sonra yükseklik arttırılabilir.

Koruma imar planına veri olacak tespit çalışmalarına, daha önce kurulumuza tespit ve tescil yapılmamış olan, Tarlabaşı Caddesi-Cumhuriyet Caddesi kuzeyinde kalan alan ile Kemeraltı Caddesi, Necatibey Caddesi, Meclisi Mebusan Caddesi kuzeyinde ve güneyinde kalan alanlardan başlanması uygun olacaktır.

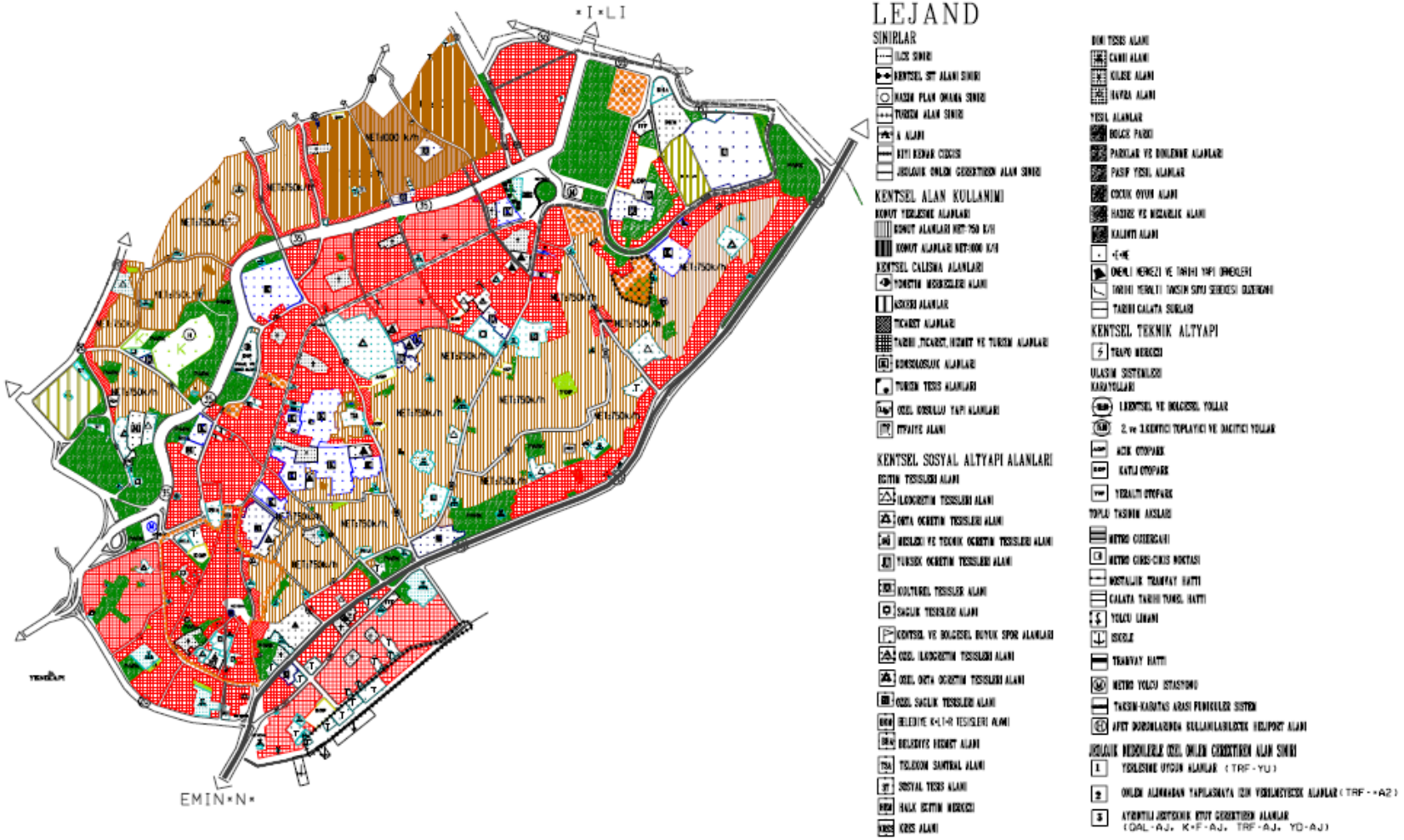
5.2.3.7. *12.5.2000 Tarihli İ.B.B Meclisince Onaylı 1/5000 Ölçekli Beyoğlu Kentsel Sit Alanı Nazım İmar Planı*

Plan tarihi akslardaki işlevlerin korunmasını kabul etmiş ve konut vasfını kaybetmiş alanların yeniden konut olarak kazanılması fikri üzerine kuruludur. Taşınmaz kültür varlıklarında bu bağlamda destekleyici nitelik kazanmıştır. Mebusan caddesi hizmetler sektörüne tahsis edilmiş, Pera caddesi ve çevresi metropol ölçeğinde yayalaştırma ve sosyal ve kültürel aktivitelerin yoğunlaşacağı bölge kabulü üzerine

kuruludur. Kapasite nüfus hesabıyla doyurma yöntemi tercih edilmiştir.

Tez çalışma alanında yer alan mevcut karayolu aksları gerektiği kadar sabit tutulmuş ağırlık raylı sistemlere kaydırılmış. Koruma amaçlı hazırlanan planda taşınmaz kültür varlıkları ve tarihi çevre özenle ele alınmış ve korunmaları ve tescilli kayıp eserlerin ihyası veya ortaya çıkarılması yönünde detaylı envanter çalışması ortaya konulmuştur. Planın amaçlarından biri olan özgün işlevlendirme ana fikir olmuştur. Bu nedenle bölgesel nitelikli tarihi ticaret ve konut işleviyle örtüşen bir kimlik verilmiştir.

Kentsel sit alanın diğer parçaları olan Salıpazarı ve Perşembe Pazarı Planı hazırlanmış ve onaylanmıştır. Salıpazarı bölgesi ağırlıkla turizm planı şeklinde hazırlanmıştır. Perşembe pazarı ise "*taşınmaz kültür varlıkları*" gösterimi hariç yeşil alan şeklinde tasarlanmıştır. Yalnız planın yasallık durumu tartışması bürokratik sahada sürmektedir. Limanla beraber kaybolan tarihi varlıklar liman sonrası yeni bir plan anlayışıyla tekrar ele alınmış ve turizm, ticaret veya kültürel yapılacak yapılar, kaybolan Seyri Sefain Yapıları ihya edilerek kullanılması önerilmiştir.

Harita 5-31: 12.5.2000 Beyoğlu Kentsel Sit Alanı Nazım İmar Planı (İBB, Harita Müdürlüğü)

5.2.4. 1/1000 Ölçekli Planlar

Uygulama imar planları parsel bazında bir yapılanmaya imkan sağlamaktadır. Korunması gerekli yapı ve alanlar bu planlarla mutlak surette korunması gereklidir. Yapılan bu planlar bu noktada zayıf kalmıştır. Anıt eserlerin korunmasına özen göstermişledir.

5.2.4.1. *14.3.1964 Onanlı Dolmabahçe-Tophane Planı*

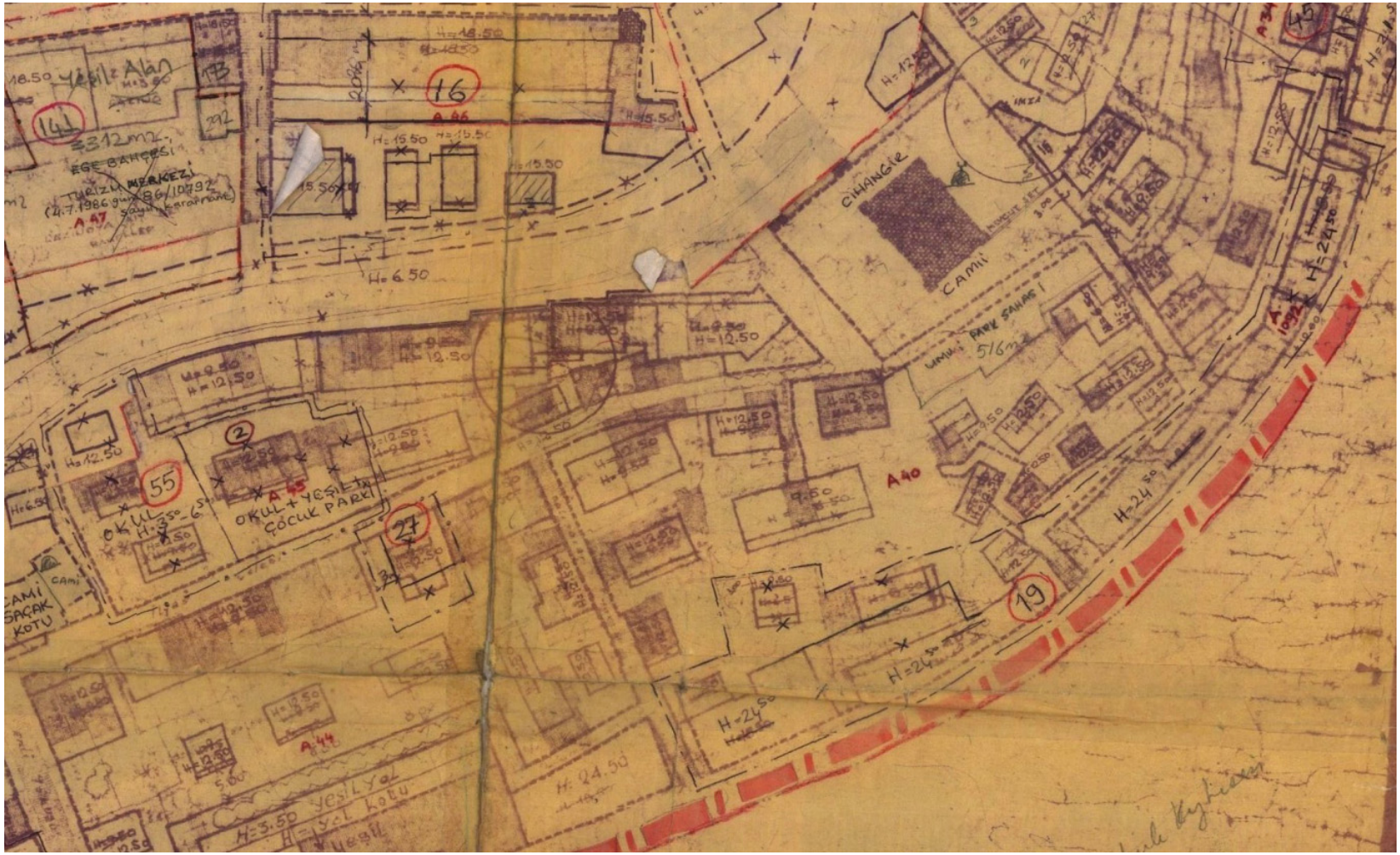
Dolmabahçe burnundan başlayıp Tophane meydanına kadar uzanan yaklaşık Beyoğlu'nun boğaza bakan yamacını oluşturan bölgeyi kapsar.

Bu planın en yıpratıcı kararı Tarlabaşı Bulvarı'nın işlevini görecek Cihangir bulvarının varlığıdır. Büyük oranda açılan yol Taksim Alman Hastanesi ve Tophane yapılarına saplanıp kalmıştır. Güzergâh üzerindeki parsellerde yol sınırlarına göre terkler bırakılmış. Koyu renkte taralı görünen taşınmaz kültür varlıklarıdır.

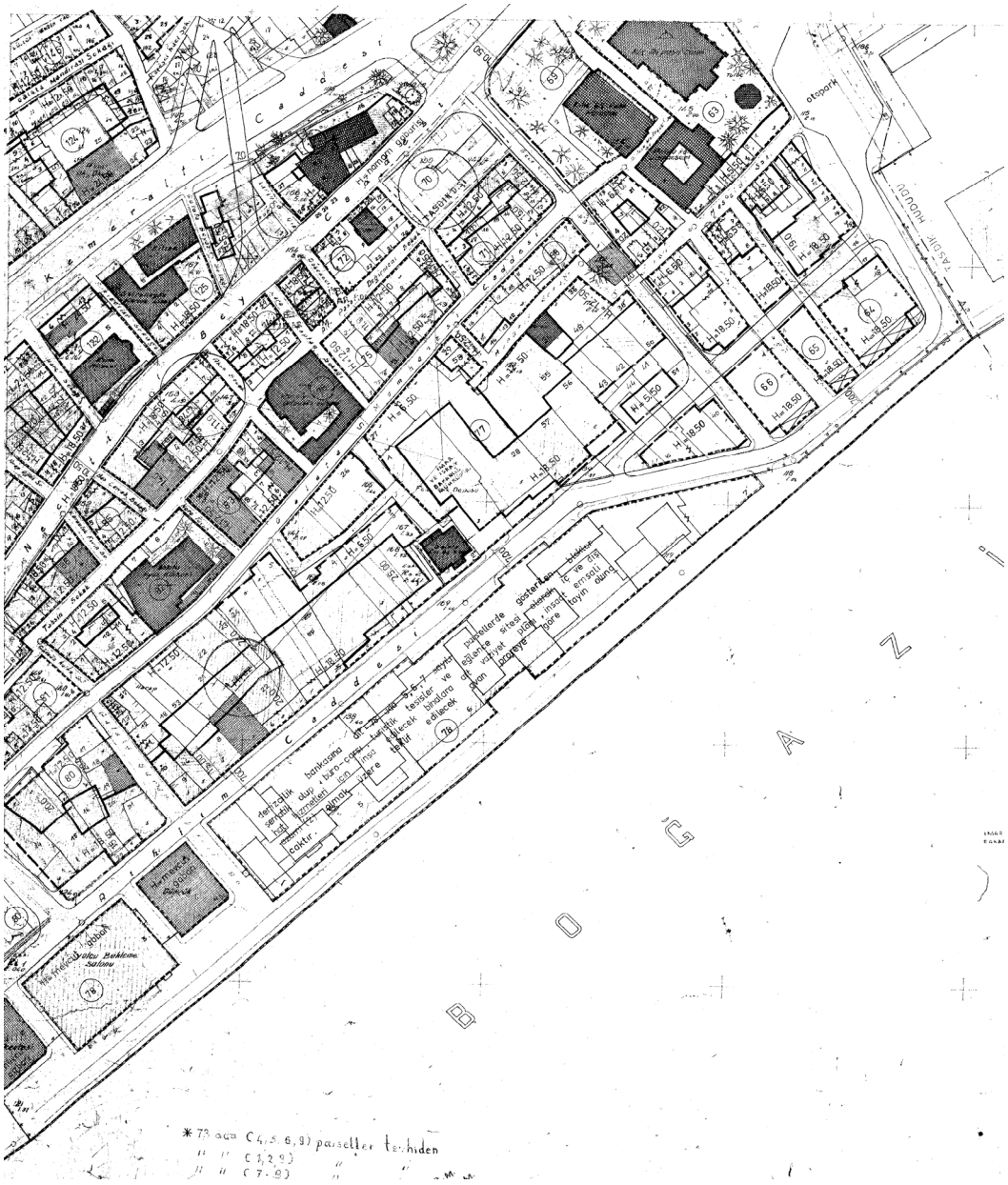
Şekil 5-12: 14.3.1964 Onanlı Dolmabahçe-Tophane Planı Lejantı (İBB, Harita Müdürlüğü)

Bu planda tescilli veya tescile değer taşınmaz kültür varlıkları bir lejandla gösterilmiştir. ve plan üzerinde seyrekte olsa günümüze ulaşamamış taşınmaz kültür varlıkların konturlarını yakalamak açısından çok faydalı olmaktadır.

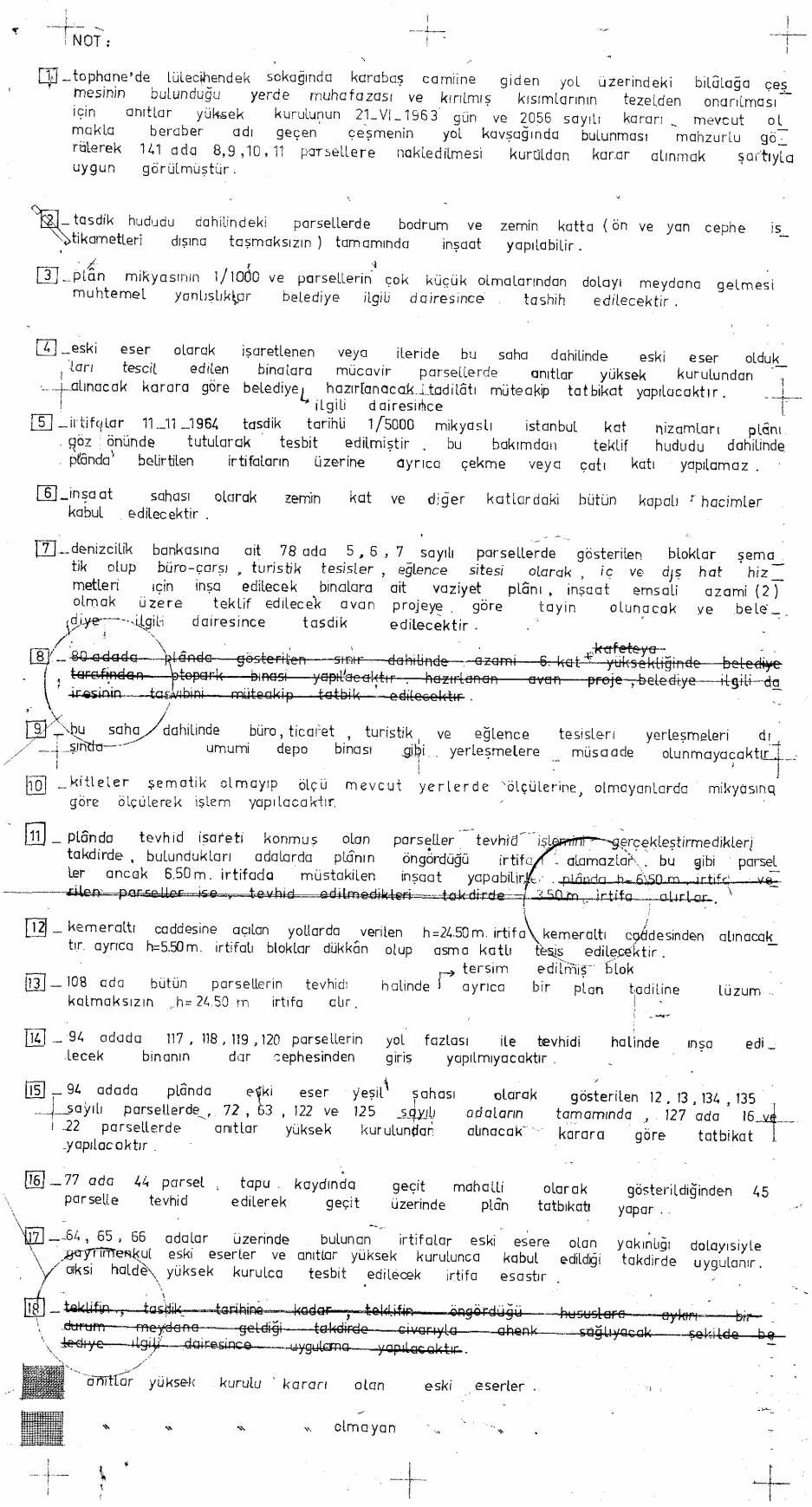

Harita 5-32: 14.3.1964 Onanlı Dolmabahçe-Tophane Planı (İBB, Harita Müdürlüğü)

5.2.4.2. *15.8.1969 Onanlı Tophane-Karaköy Uygulama İmar Planı*

Harita 5-33: 15.8.1969 Onanlı Tophane-Karaköy Uygulama İmar Planı (İBB, Harita Müdürlüğü)

NOT :

1 _ Tophane'de Lülecihendek sokağında karabaş camiine giden yol üzerindeki bilâlağa çeşmesinin bulunduğu yerde muhafazası ve kırılmış kısımlarının tezelden onarılması için anıtlar yüksek kurulunun 21_VI_1963 gün ve 2056 sayılı kararı mevcut olmakla beraber adı geçen çeşmenin yol kavşağında bulunması mahzurlu görülerek 141 ada 8,9,10,11 parsellere nakledilmesi kurûldan karar alınmak şartıyla uygun görülmüştür.

2 _ tasdik hududu dahilindeki parsellerde bodrum ve zemin katta (ön ve yan cephe istikametleri dışına taşmaksızın) tamamında inşaat yapılabilir.

3 _ plân mikyasının 1/1000 ve parsellerin çok küçük olmalarından dolayı meydana gelmesi muhtemel yanlışlıklar belediye ilgili dairesince tashih edilecektir.

4 _ eski eser olarak işaretlenen veya ileride bu saha dahilinde eski eser olduğu tescil edilen binalara mücavir parsellerde anıtlar yüksek kurulundan alınacak karara göre belediye ilgili dairesince hazırlanacak tadilâtı müteakip tatbikat yapılacaktır.

5 _ irtifalar 11_11_1964 tasdik tarihli 1/5000 mikyaslı İstanbul kat nizamları planı göz önünde tutularak tesbit edilmiştir. bu bakımdan teklif hududu dahilinde plânda belirtilen irtifaların üzerine ayrıca çekme veya çatı katı yapılamaz.

6 _ inşaat sahası olarak zemin kat ve diğer katlardaki bütün kapalı hacimler kabul edilecektir.

7 _ denizcilik bankasına ait 78 ada 5, 6, 7 sayılı parsellerde gösterilen bloklar şematik olup büro-çarşı, turistik tesisler, eğlence sitesi olarak, iç ve dış hat hizmetleri için inşa edilecek binalara ait vaziyet plânı, inşaat emsali azami (2) olmak üzere teklif edilecek avan projeye göre tayin olunacak ve belediye ilgili dairesince tasdik edilecektir.

8 _ ~~80 adada plânda gösterilen sınır dahilinde azami 6 kat + kafeteya yüksekliğinde belediye tarafından otopark binası yapılacaktır, hazırlanan avan proje, belediye ilgili dairesinin tasvibini müteakip tatbik edilecektir.~~

9 _ bu saha dahilinde büro, ticaret, turistik ve eğlence tesisleri yerleşmeleri dışında umumi depo binası gibi yerleşmelere müsaade olunmayacaktır.

10 _ kitleler şematik olmayıp ölçü mevcut yerlerde ölçülerine, olmayanlarda mikyasına göre ölçülerek işlem yapılacaktır.

11 _ plânda tevhid işareti konmuş olan parseller tevhid işlemini gerçekleştirmedikleri takdirde, bulundukları adalarda plânın öngördüğü irtifa alamazlar. bu gibi parseller ancak 6.50 m. irtifada müstakilen inşaat yapabilirler. ~~plânda h=6.50 m. irtifa verilen parseller ise, tevhid edilmedikleri takdirde 3.50 m. irtifa alırlar.~~

12 _ kemeraltı caddesine açılan yollarda verilen h=24.50 m. irtifa kemeraltı caddesinden alınacaktır. ayrıca h=5.50 m. irtifalı bloklar dükkân olup asma katlı tesis edilecektir.

13 _ 108 ada bütün parsellerin tevhidi halinde → tersim edilmiş blok ayrıca bir plan tadiline lüzum kalmaksızın h=24.50 m irtifa alır.

14 _ 94 adada 117, 118, 119, 120 parsellerin yol fazlası ile tevhidi halinde inşa edilecek binanın dar cephesinden giriş yapılmıyacaktır.

15 _ 94 adada plânda eski eser yeşil sahası olarak gösterilen 12, 13, 134, 135 sayılı parsellerde, 72, 63, 122 ve 125 sayılı adaların tamamında, 127 ada 16 ve 22 parsellerde anıtlar yüksek kurulundan alınacak karara göre tatbikat yapılacaktır.

16 _ 77 ada 44 parsel tapu kaydında geçit mahalli olarak gösterildiğinden 45 parselle tevhid edilerek geçit üzerinde plân tatbikatı yapar.

17 _ 64, 65, 66 adalar üzerinde bulunan irtifalar eski esere olan yakınlığı dolayısiyle gayrimenkul eski eserler ve anıtlar yüksek kurulunca kabul edildiği takdirde uygulanır. aksi halde yüksek kurulca tesbit edilecek irtifa esastır.

18 _ ~~teklifin, tasdik tarihine kadar, teklifin öngördüğü hususlara aykırı bir durum meydana geldiği takdirde civarıyla ahenk sağlıyacak şekilde belediye ilgili dairesince uygulama yapılacaktır.~~

anıtlar yüksek kurulu kararı olan eski eserler.

" " " " olmayan "

Şekil 5-13: 15.8.1969 Onanlı Tophane-Karaköy Uygulama İmar Planı plan notu

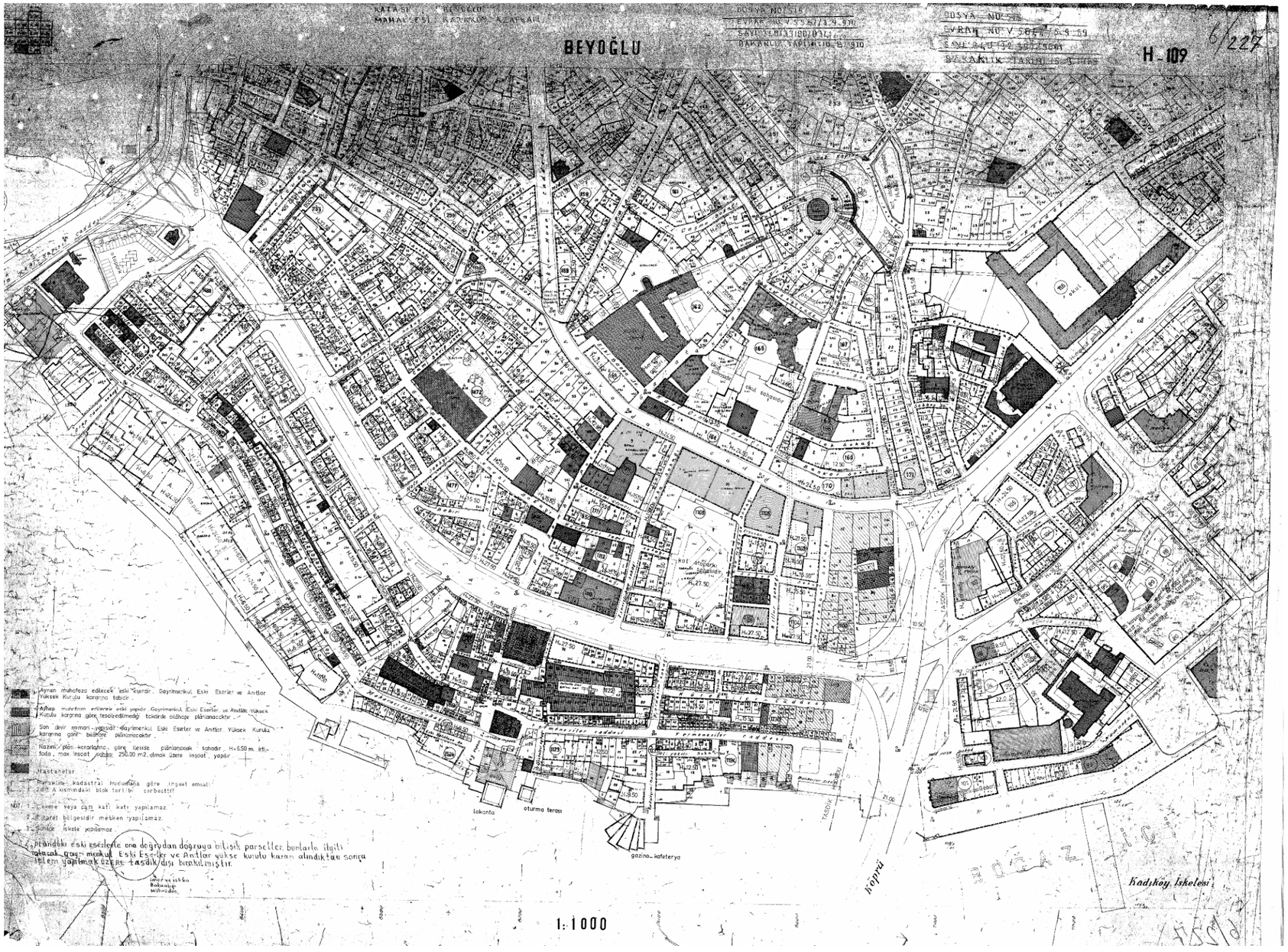
Planda notlarında taşınmaz kültür varlıkları ile ilgi olarak en belirgin not yukarıdaki şekilde yerini bulmuştur. Yol açma çalışmalarında kaydırılması gereken Bilal ağa çeşmesinden söz eder. Bu arada Bilal ağa namazgâhı yok farz edilmiştir. Günümüze ulaşamamış Kapıiçi Hamamının kitlesinin araziye oturumunu net görebilmekteyiz. Bir önceki planlarda olduğu gibi sadece anıt eserler gösterilmiştir.

Şekil 5-14: 15.8.1969 Onanlı Tophane-Karaköy Uygulama İmar Planı plan notu

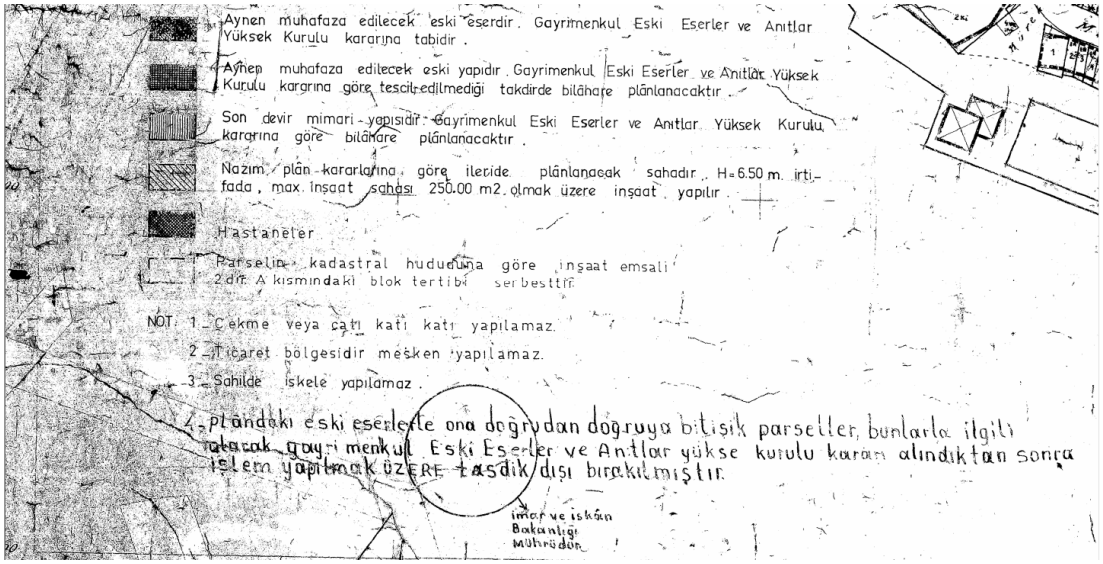
Plan lejantında öneri ve tescilli eserler gösterilmiştir. Fonksiyonlar plan üstünde isimleriyle gösterilmiştir. Standart kaygısı olmadığı için sınırları belli değildir.

5.2.4.3. *10.8.1970 Onanlı Karaköy-Azapkapı Uygulama İmar Planı*

Harita 5-34: 10.8.1970 Onanlı Karaköy-Azapkapı Uygulama İmar Planı (İBB, Harita Müdürlüğü)

Tarihi sur içini çalışan bir plandır. Günümüz koruma planları tekniğine yakın bir anlayışla çizilmiştir. Anıtsal ve sivil mimari yapı örnekleri detaylı bir şekilde çizilmiştir. Günümüz koruma çalışmalarında tarihi yapı sınırları bağlamında oldukça faydalı bir kaynak hükmündedir. Plan çizim teknikleri itibariyle kapsamlı olmasına karşın, plan lejandı gösterimi açısından sınırlıdır. Bu planda Karaköy meydanının tamamen bir kavşak olmasını kabul eden karar mevcuttur. Perşembepazarı, Galata, Karaköy alanlarında bu tarihten sonra yapılan plan çalışmalarında raylı sistemlerin dışında yeni bir karar üretememiştir.

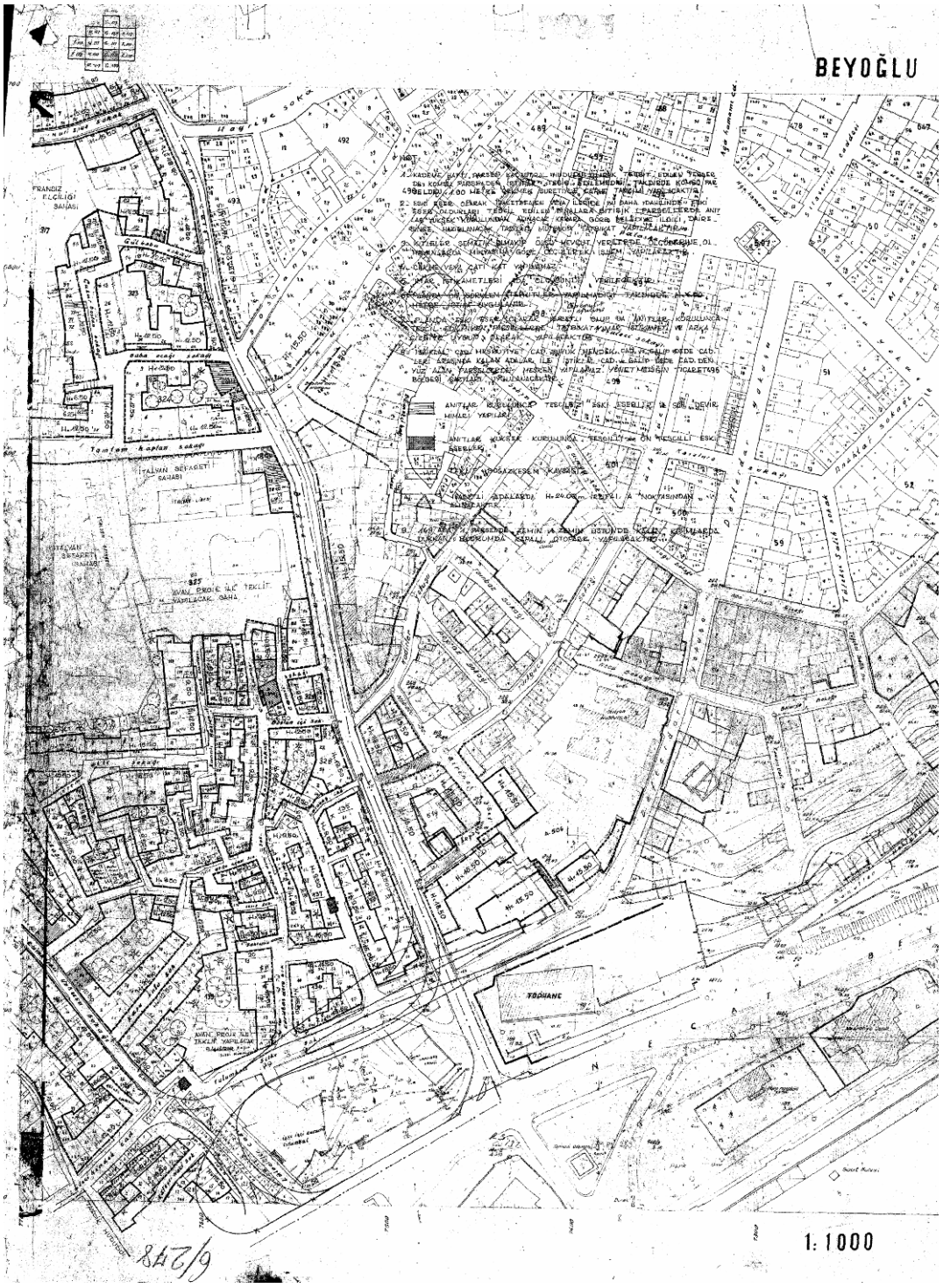

Şekil 5-15: 10.8.1970 Onanlı Karaköy-Azapkapı Uygulama İmar Planı Lejandı

Bu plandaki lejantda görüldüğü gibi anıt yapıların yanı sıra sivil yapılarında korunmaya, planlara işlenmeye başlandığı görülmektedir.

5.2.4.4. *20.4.1973 Onanlı Beyoğlu II. Etap Planı*

Asmalımescit, Tomtom, Hacımimi, Müeyyetzade mahallelerini kapsıyor. Bir önceki plnların devamı olan 2.etap plan notları ve lejandında koruma ile ilgili kısımlar aynen devam ediyor. Yine sivil mimari örnekleri önemsenmemiştir. Yalnızca anıt eserlerin tescil edilmemiş kısımları önerilmiştir. Bu planla tophane meydanındaki 1969 tarihli tophane planı kararı olan kavşak kararları iptal edilmiştir. Koruma adına iyi bir gelişme olarak kaydedilebilir.

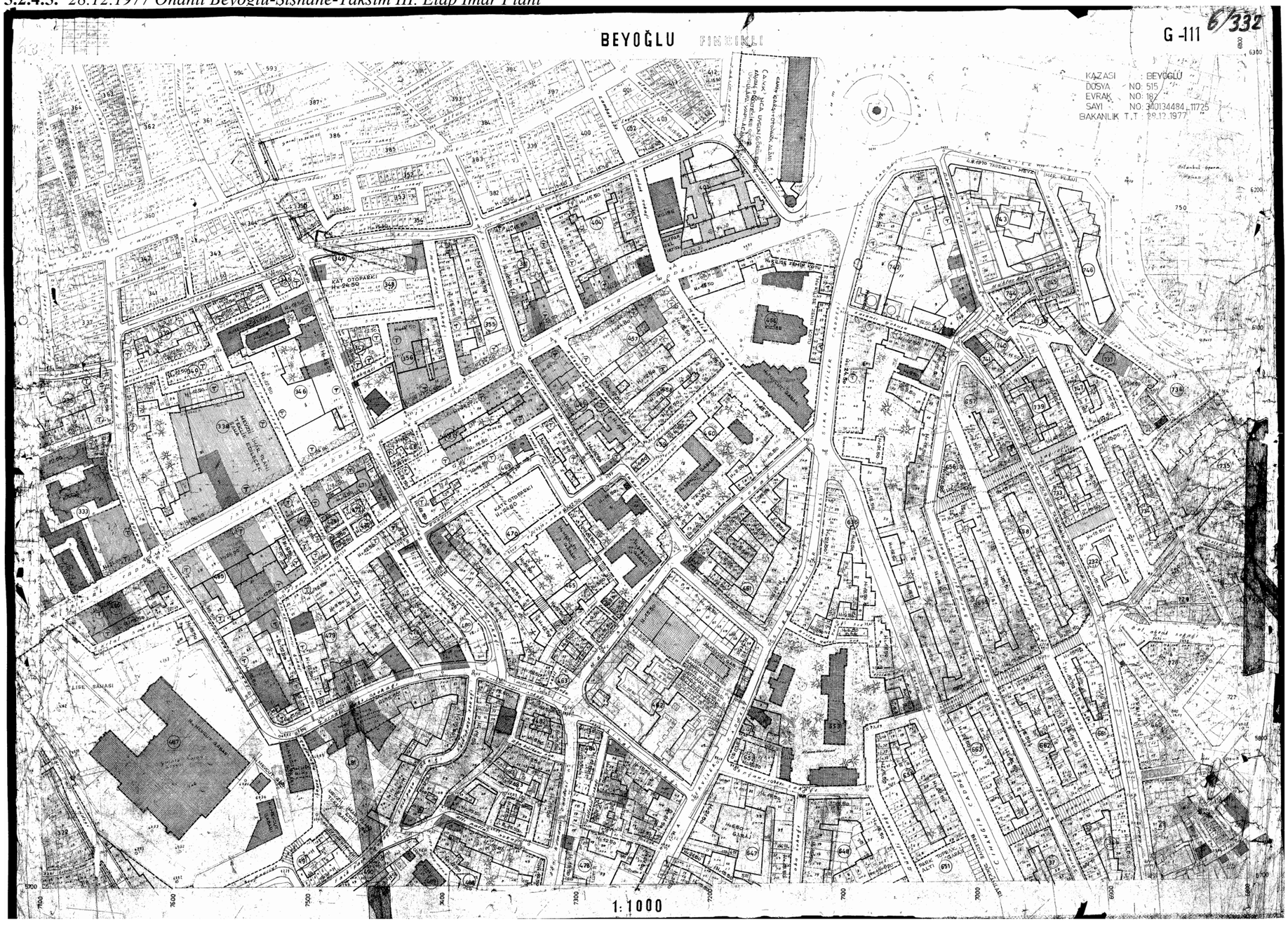
Harita 5-35: 20.4.1973 Onanlı Beyoğlu II. Etap Planı (İBB, Harita Müdürlüğü)

Plan lejandında "*yüksek kurulca tescilli ve tescilsiz eski eserler*"olmak üzere iki lejand kutucuğu mevcuttur.

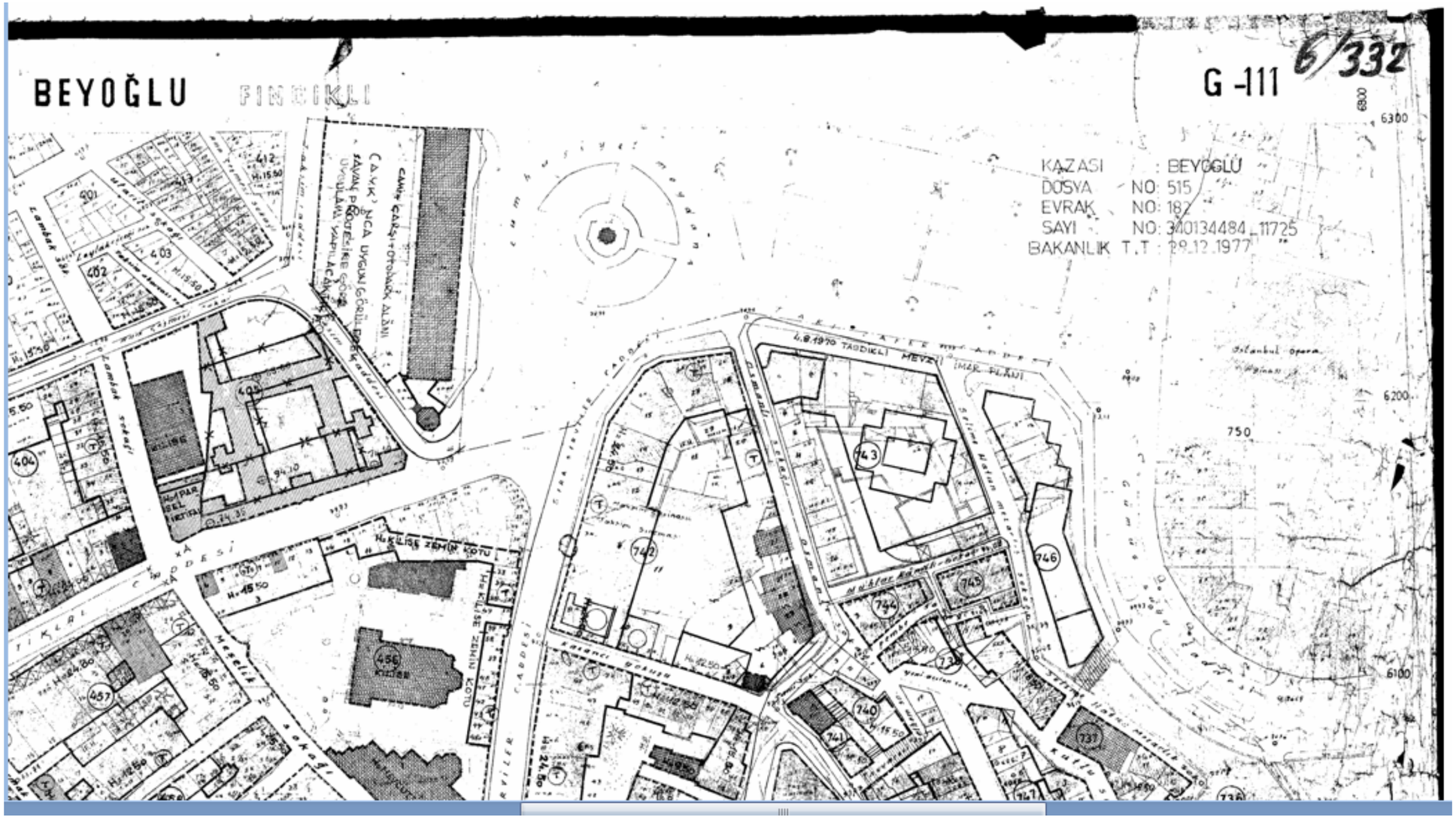

Şekil 5-16: 20.4.1973 Onanlı Beyoğlu II. Etap Planı Notları(İBB, Harita Müdürlüğü)

5.2.4.5. *28.12.1977 Onanlı Beyoğlu-Sisḥane-Taksim III. Etap İmar Planı*

Harita 5-36: 28.12.1977 Onanlı Beyoğlu-Şişhane-Taksim III. Etap İmar Planı (İBB, Harita Müdürlüğü)

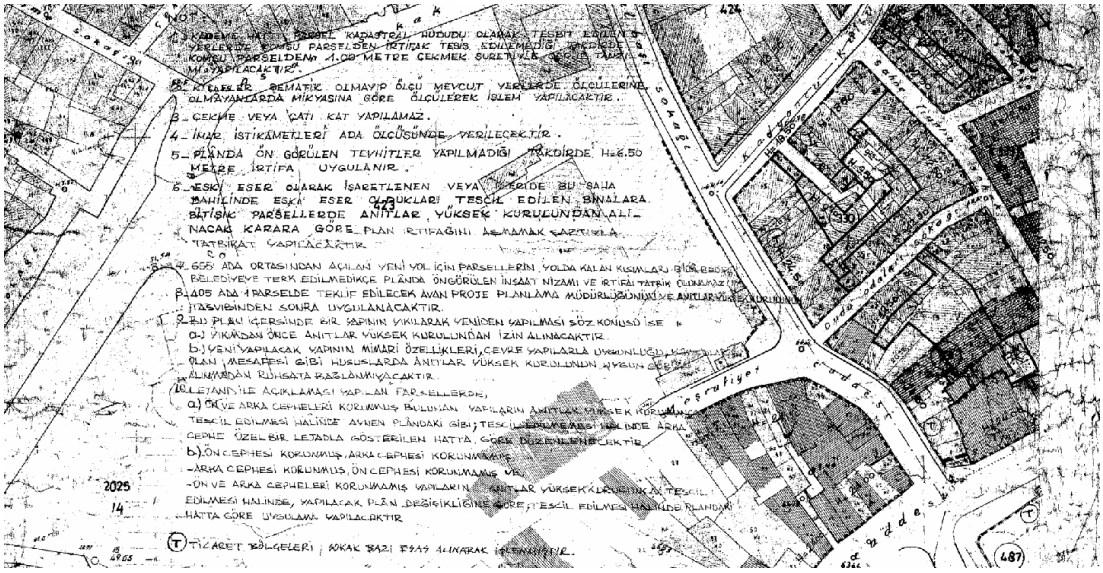

Harita 5-37: 28.12.1977 Onanlı Beyoğlu-Şişhane-Taksim III. Etap İmar Planı Taksim Meydanı Detayı (İBB, Harita Müdürlüğü)

Yukarıda III.Etap planının 1977 de anıtlar yüksek kurulunun uygun gördüğü, Taksim makseminin arkasındaki cami alanıyla ilgili verdiği nota gönderme yapılmıştır. Cami+çarşı+otopark lejandı görülmektedir. Plan halen yürürlüktedir.yine kilise önündeki dükkanlar geriye çekilmiştir. Marmara otel için 4.9.1970 mevzi imar planı notu düşümüştür. İlk yardım hasatanesi tevsi alanında kalan ve taşınması gerektiği notu düşülen hazire-tekke yapısı ve çeşme halen yerlerinde durmaktadır. Merdivenli yollar korunmuştur.hüseyin ağa cami kuzeyinde imam adnan sokak ve sakız ağacı sokakları arasında kalan iki ada tevhid edilerek 8 katlı otopark önerilmiştir.

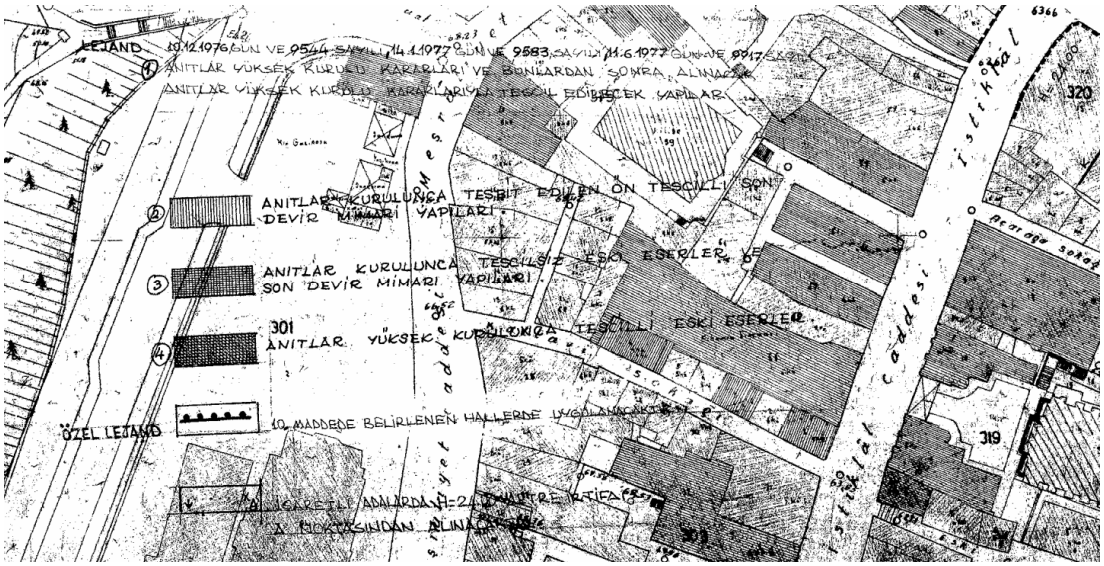
Önceki planların daimi kararı olan Cihangir-Tophane Caddesinin Tophane sırtlarındaki adalarda revizyon sözkousudur. Plan halen yürürlükte olmasına rağmen cahingir yol güzergahında özellikle Sıraselviler çıkışında kurul kararlarıyla alınan tesciller nedeniyle tıkanmış durumdadır.

Bu Planla çok sayıda sivil mimarlık örneği önerilmiştir. Aynı zamanda 14.7.1978 tarihli 10538 nolu yüksek kurul kararıyla 1872 adet toplu tescil kararının kaynağını oluşturmuştur. Ayrıca 9544 nolu kararla 199 adet, 9583 nolu kararla 190 adet, 9917 nolu kararla 70 adet tescil kararı aldırılmıştır. Yani sadece bu planla alınan tescil karar sayısı 2331 adet olmuştur. Bu aynı zamanda bugüne kadar bu bölgede alınan tescil kararlarının yarısından fazlasını oluşturmaktadır. Bu da gösteriyor ki koruma bilinci ve kaygısı bu dönemde olgunlaşmanın eşiğine geldiğini söyleyebiliriz.

Şekil 5-17: 28.12.1977 Onanlı Beyoğlu-Şişhane-Taksim III. Etap İmar Planı plan notu

Plan notlarında detaylar artmış. Bina oturumları ve yapı yaklaşma sınırları tarif edilmiştir. Taşınmaz kültür varlıkları komşuluğundaki yapılarla ilgili kıstaslar mevcuttur.

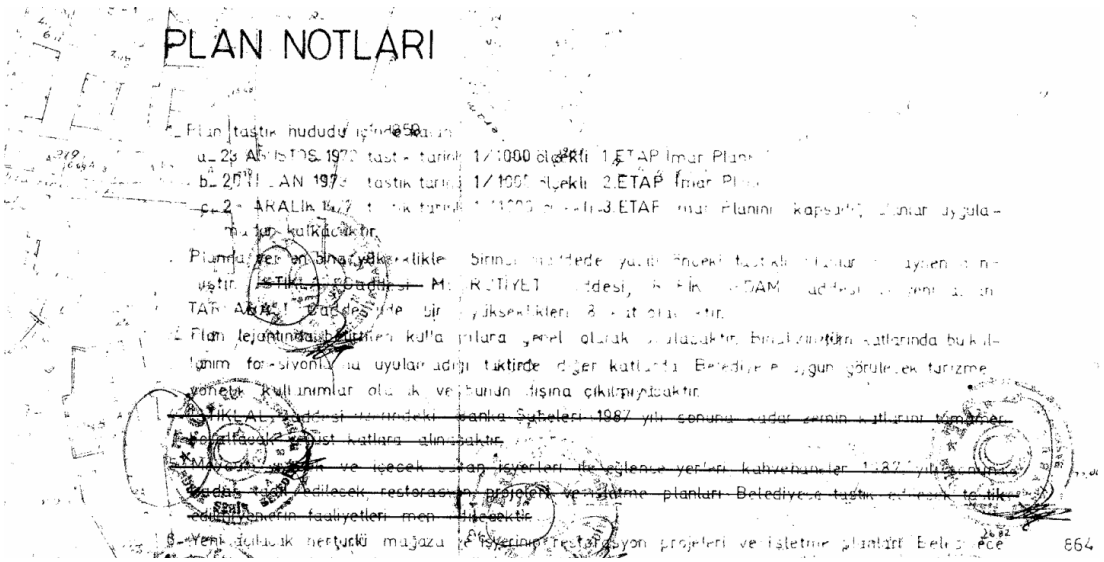

Şekil 5-18: 28.12.1977 Onanlı Beyoğlu-Şişhane-Taksim III. Etap İmar Planı plan notu

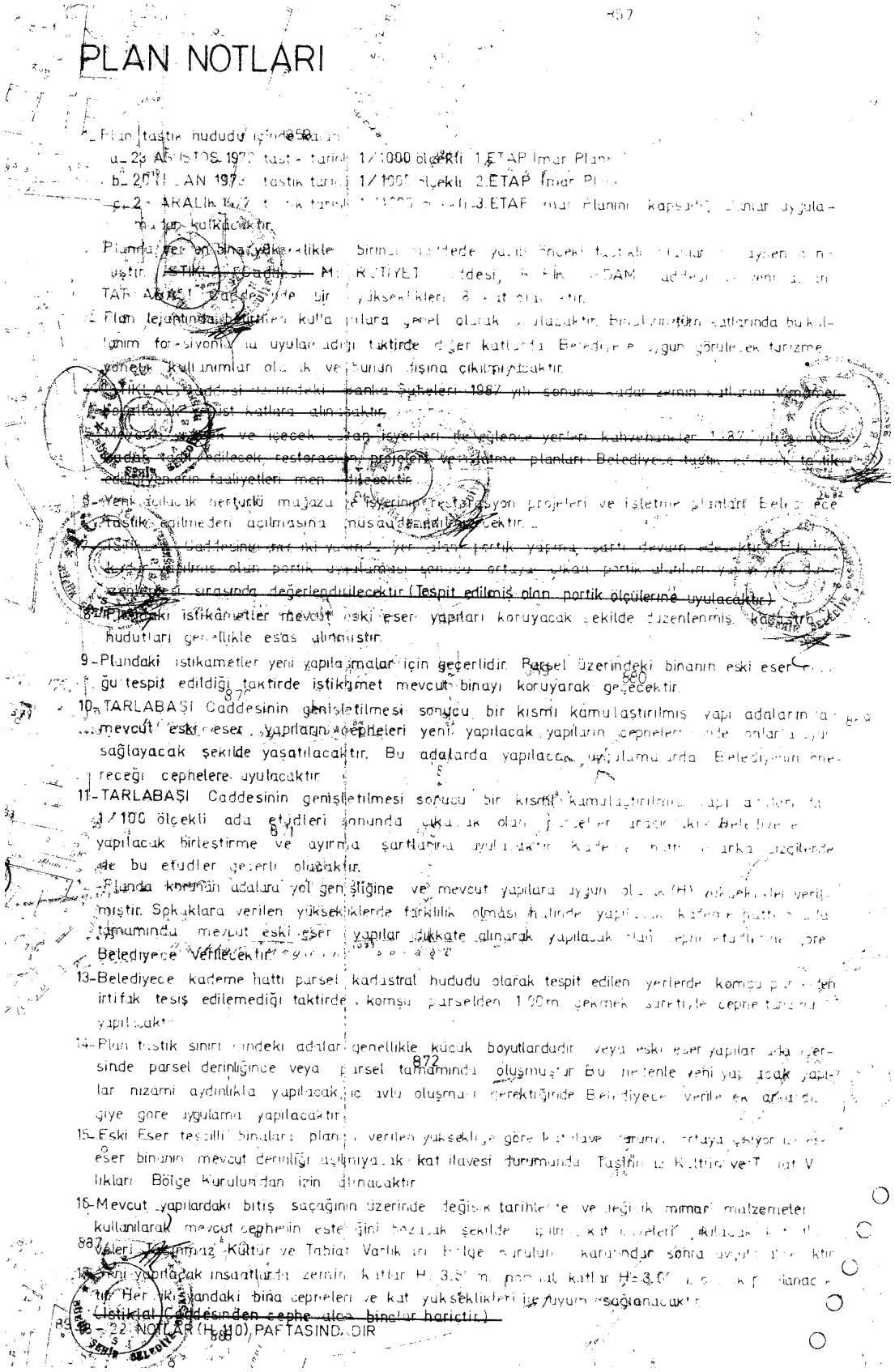
Anıtlar kurulunca ön tescilli, tescilli ve tescilsiz olmak üzere üçlü gösterim vardır.

5.2.4.6. *18.9.1990 Onanlı Tarlabaşı-İstiklal Caddesi ve Ulaşım-Kullanım-Koruma Planı*

Tarlabaşı bulvarı açılışı için plan hududu dahilinde eski imar planları iptal edilerek yeni bir plan üretilmiştir.

Şekil 5-19: 1990 Tarlabaşı Bulvar ve Çevresi Planı Notları

PLAN NOTLARI

1- Plan tastik hududu içinde kalan
a- 25 AĞUSTOS 1970 tastik tarihli 1/1000 ölçekli 1.ETAP İmar Planı
b- 20 TEMMUZ 1973 tastik tarihli 1/1000 ölçekli 2.ETAP İmar Planı
c- 2 ARALIK 1977 tastik tarihli 1/1000 ölçekli 3.ETAP İmar Planının kapsadığı alanlar aşağıdaki hükümlere tabi tutulacaktır.

2- Planda yer alan binalar yıkılmakla birlikte Sirkeci meydanı ve civarında yapılı önceki tastikli planlar uygulanmaya devam edilecektir. İSTİKLAL Caddesi, MEŞRUTİYET Caddesi, BAB-I ALİ CADDESİ, ADLİYE Caddesi ve TARLABAŞI Caddesinde bir yükseklikleri 8 kat olarak belirlenmiştir.

3- Plan lejantında gösterilen kullanışlara yönelik olarak uygulanacaktır. Binaların katlarında bulundurulan fonksiyonlar aşağıdaki şekilde uygulandığı taktirde diğer katlarda Belediyece uygun görülecek turizme yönelik kullanımlar olacak ve bunun dışına çıkılmayacaktır.

İSTİKLAL Caddesi üzerindeki banka şubeleri 1987 yılı sonuna kadar zemin katlarını terketmeli, bu katlara alınmayacaktır.

Mağaza, yeme-içme ve içecek satan işyerleri, eğlence yerleri, kahvehaneler 1987 yılı sonuna kadar zemin katlarını terketmeli, bu katlara alınmayacaktır.

Yapılacak restorasyon projeleri ve yıkılma planları Belediyece tastik edilmeden faaliyetleri başlatılmayacaktır.

4- Yeni yapılacak nevtuki mağaza ve işyerinin restorasyon projeleri ve işletme planları Belediyece tastik edilmeden açılmasına müsaade edilmeyecektir.

5- İSTİKLAL Caddesine dik iki yönde yer alan portik yapma şartı devam edecektir. Bu yönde yapılmış olan portik uygulaması gönüllü olarak portik alanları yapılaşma dışı tutulmak suretiyle düzenlemede sırasında değerlendirilecektir. (Tespit edilmiş olan portik ölçülerine uyulacaktır.)

6- Planlardaki istikâmetler mevcut eski eser yapıları koruyacak şekilde düzenlenmiş, kadastro hudutları genellikle esas alınmıştır.

9- Plandaki istikametler yeni yapılaşmalar için geçerlidir. Parsel üzerindeki binanın eski eser olduğu tespit edildiği taktirde istikamet mevcut binayı koruyarak geçecektir.

10- TARLABAŞI Caddesinin genişletilmesi sonucu bir kısmı kamulaştırılmış yapı adalarının mevcut eski eser yapıların cepheleri yeni yapılacak yapıların cepheleri ile adalarda uyum sağlayacak şekilde yaşatılacaktır. Bu adalarda yapılacak uygulamalarda Belediyenin önereceği cephelere uyulacaktır.

11- TARLABAŞI Caddesinin genişletilmesi sonucu bir kısmı kamulaştırılmış yapı adaları için 1/100 ölçekli ada etüdleri sonunda yıkılacak olan yapılar imar hakkı olarak Belediyece yapılacak birleştirme ve ayırma şartlarına uygulanacaktır. Kadastro hudutları imar hakkı dışında ada etüdleri geçerli olacaktır.

12- Planda korunan adaların yol genişliğine ve mevcut yapılara uygun olarak (H) yükseklikleri verilmiştir. Sokaklara verilen yüksekliklerde farklılık olması halinde yapılacak kademe hattı ada tamamında mevcut eski eser yapılar dikkate alınarak yapılacak olan yapılar etüdlerine göre Belediyece verilecektir.

13- Belediyece kademe hattı parsel kadastral hududu olarak tespit edilen yerlerde komşu parsele irtifak tesis edilemediği taktirde komşu parselden 1.00m. çekmek suretiyle cephe tanzimi yapılacaktır.

14- Plan tastik sınırı içindeki adalar genellikle küçük boyutlardadır veya eski eser yapılar arka çersinde parsel derinliğince veya parsel tamamında oluşmuştur. Bu nedenle yeni yapılacak yapılar nizami aydınlıkla yapılacak ve ayrı oluşmaları gerektiğinde Belediyece verilen ek ardiye göre uygulama yapılacaktır.

15- Eski Eser tespitli binalara planda verilen yüksekliğe göre kat ilavesi durumunda mevcut eski eser binanın mevcut derinliği aşılmayacak kat ilavesi durumunda Taştirme ve Kültür ve Tabiat Varlıkları Bölge Kurulundan izin alınacaktır.

16- Mevcut yapılardaki bitiş saçağının üzerinde değişik tarihlerde ve değişik mimari malzemeler kullanılarak mevcut cephenin estetiğini bozacak şekilde yapılmış kat ilavelerinde, yıkılacak kısımlar Belediyemiz Kültür ve Tabiat Varlıkları Bölge Kurulunun kararından sonra uygulanacaktır.

17- Yeni yapılacak insaatlarda zemin katlar H=3.5 m. normal katlar H=3.0 m. olarak projelendirilecektir.

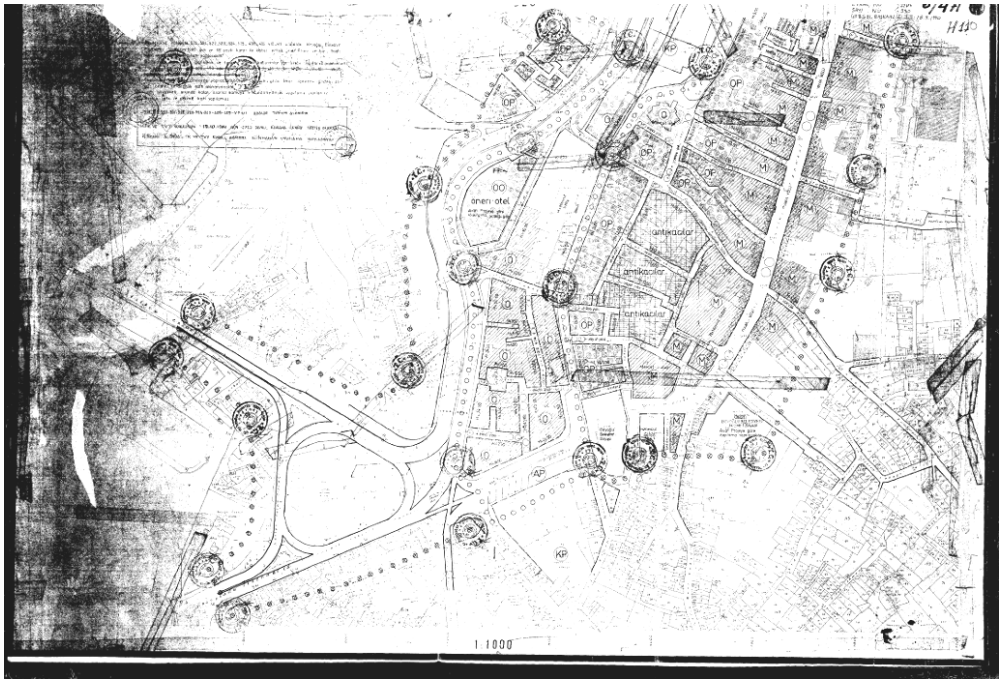
18- Her yıkılacak binanın cepheleri ve kat yükseklikleri ile uyum sağlanacaktır. (İstiklal Caddesinden cephe alan binalar hariçtir.)

22- NOTLAR (H-10) PAFTASINDADIR

Şekil 5-20: 1990 Tarlabaşı Bulvar ve Çevresi Planı Notları

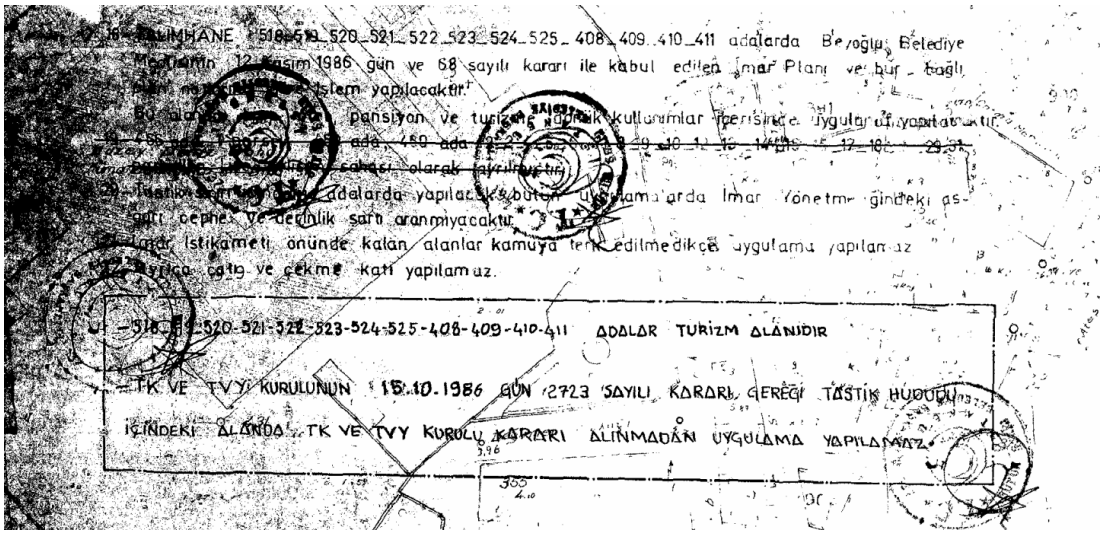
I, II, III Etap uygulama imar planlarının uygulama sınırı bu plan sınırlarına

çekilmiştir. Bu planla bulvar etrafı otel, otopark, kültür-eğlence, ofis mekanları önerilmiştir. Talimhane turizm ilan edilmiştir. Bu bulvar açılışı sırasında güzergah sınırları içinde kalan tescilli taşınmaz kültür varlıkları "*genel tescil kaldırılması kararıyla*" istimlak çalışmaları başlamıştır. 4.grup sınıfına aldırılan bu eserler dosyalanarak arşive kaldırılmıştır. Burada yalnızca İngiliz Konsolosluğu ve Kamer Hatun Cami kurtulabilmiştir.

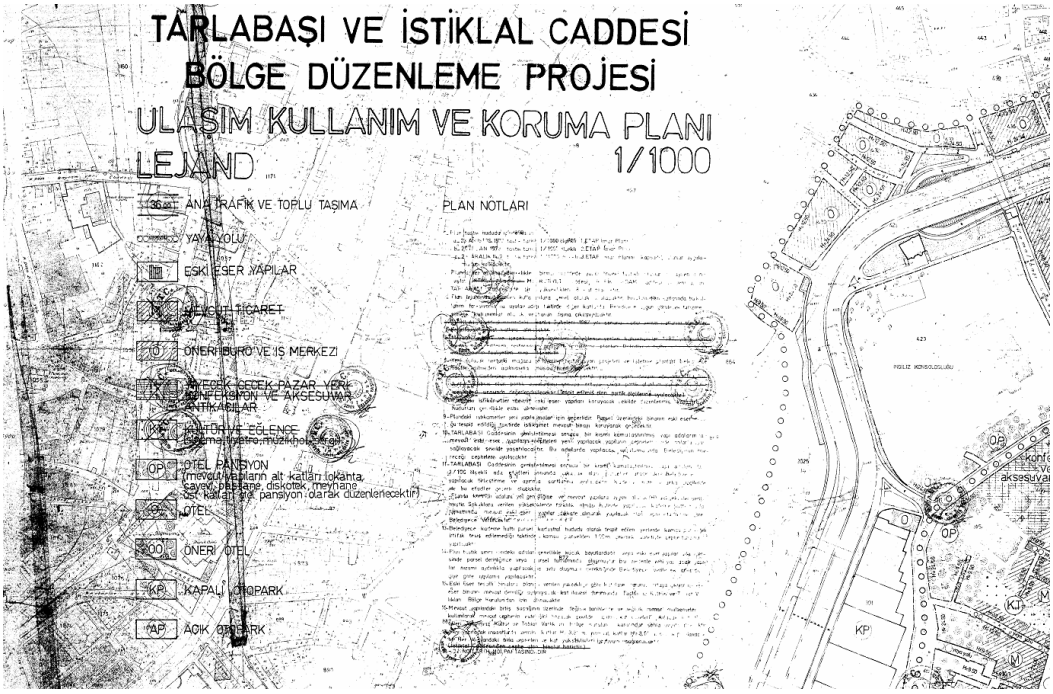
Harita 5-38: 1990 Tarlabaşı Bulvar ve Çevresi Planı (İBB, Harita Müdürlüğü)

Plan sınırları taksim Dedeman otelin karşında başlayıp talimhane bölgesini de içine alarak, istiklal caddesi ve bulvar arası bölgeyi içine alarak Kasımpaşa tersanesine kadar devam eder. 36 metre genişliğinde en az kamulaştırma terkiyle geniş bir bulvar açılmıştır. Şişhane kavşağında bazı değişiklikler yapılmıştır.

Şekil 5-21: 1990 Tarlabaşı Bulvar ve Çevresi Planı Notları

Yukarıda görüldüğü gibi yapılacak her türlü uygulama kurulun onayına bırakılmıştır.

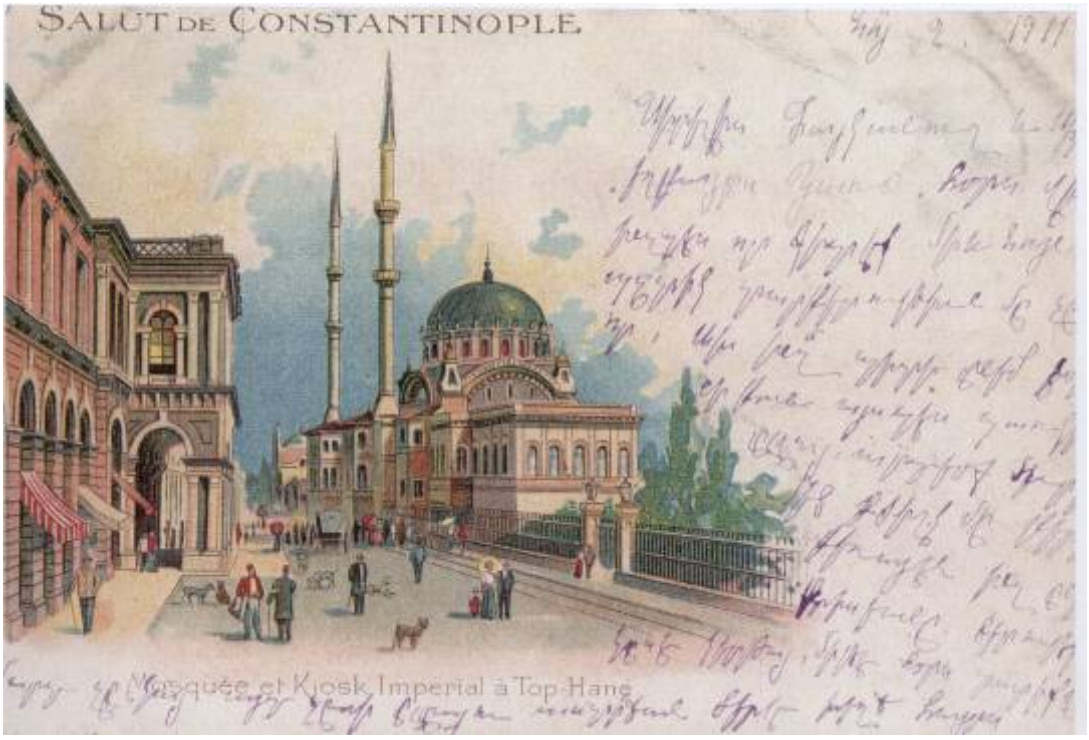
Şekil 5-22: 1990 Tarlabaşı Bulvar ve Çevresi Planı lejantı

Plan lejantı içerik açısından ticaret ve eğlence merkezli bir yapıyı öngörüyor.

5.3. TARİHİ DOKU ANALİZİ VE KORUMA

Çalışmanın ana vurgusu bu bölümde toplanmaktadır. Tarihi şehir dokusunun uğradığı zararın boyutları ortaya konulmuştur. Analitik çalışmalar ve tesbitler

yapılırken bazı kaygılar ve ölçüler ortaya konulmuştur. Yeniden bazı hatırlatmalar yapmakta fayda vardır. Tarihi şehirlerde koruma çalışmaları tekil bina ölçeğinde; restorasyon, konservasyon, restitüsyon, rekonstrüksiyon, yeniden değerlendirme gibi farklı tekniklerde yapılabilir. Ancak koruma hangi teknikle yapılırsa yapılsın tarihi yapılar bulundukları çevreden soyutlanmamalıdırlar. Tarihi değeri olan anıtsal yapıların ait oldukları çevreden koparılarak korunması, şehirsel dizge bağlamında doğru değildir. Şehirsel dizgeden kopmuş bir anıtsal yapının, şehir kimliği ve şehirsel hafıza hakkında bilgi verici olması beklenemez. Tekil bina korumasında yapıların birbirleriyle olan mekânsal ilişkileri ve bir araya geliş biçimleri önemsiz gibi düşünülebilirken şehirsel korumada bu tam tersidir.

Şekil 5-23: 1920'lere Kadar İstanbul'un En Önemli İmaj Öğesi Olan Tophane Külliyesi Yabancı Elçiliklerin Kartpostallarını Süslüyordu.(kartpostal)

Şehirsel koruma söz konusu olduğunda, tek tek çok fazla bir tarihsel değere sahip olamayan bazı yapılar, bir araya geldiklerinde ait oldukları dönemin şehirsel özelliklerini ortaya çıkardıkları için önem kazanmaktadırlar. Kimi zaman bu şehirsel dokunun karmaşık yapısı, toplumlardaki karmaşık ilişkiler ağını ve zaman içindeki değişimlerinin fiziksel ortama yansıması olarak karşımıza çıkmaktadır. Korumada, tekil yapı ölçeğinden şehirsel çevre ölçeğine geçildikçe yol dokuları, meydanlar, sokaklar, ağaçlar gibi bir çok şehirsel eleman koruma kapsamına girmektedir.

5.3.1. Koruma Kültürünün Gelişiminde Önemli Bazı Tarihler

Avrupa'da 19. yüzyıl sonunda önceleri önemli anıtlara fon oluşturan tarihi dokuların korunması ile başlayan şehirsel koruma uygulamaları, uluslararası düzeyde ilk kez 1931 yılında Uluslararası Müze Örgütü tarafından düzenlenen Atina Konferansında dile getirilmiştir (Erder, 1975).

Tarihi çevre açısından 1957 Paris Kongresi (Uluslar arası Tarihi Anıtlar Mimar ve Teknisyenleri I. Kongresi) 'şehir içindeki tek anıt' kavramından 'anıt olarak şehir' kavramına doğru bir gelişimin başlangıcını oluşturmuştur (Binan, 1999).

1964 yılında '2. Uluslararası Anıt Korunmasıyla İlgili Mimarlar ve Teknisyenler Kongresi'nde kabul edilen ve koruma konusunda bir anayasa niteliği taşıyan 'Venedik Tüzüğü'nün 1. maddesinde; "*Tarihi anıt kavramı sadece bir mimari eseri içine almaz, bunun yanında belli bir uygarlığın, önemli bir gelişmenin, tarihi bir olayın tanıklığını yapan şehirsel ya da kırsal bir yerleşmeyi de kapsar*", 'Korumanın Amacı' bölümünü içeren 6. maddesinde ise; " *Anıtın korunması, ölçeği dışına taşmamak şartıyla çevresinin bakımını da içine almalıdır*" denmektedir (Sey, 2004).

1969'da Brüksel'de toplanan Avrupa Konferansı Sorumlu Bakanlar toplantısında; savaş sonrası girişilen kitlesel imar faaliyetlerinin sosyo ekonomik ihtiyaçların önceliği nedeni ile genelde insancıl olmayan yerleşmelerin oluşmasıyla sonuçlandığı iddiası vardır (Eke, 1988).

1975 yılında Avrupa Konseyi tarafından ilan edilen Avrupa Mimari Miras Yılı kapsamında 'Avrupa Mimari Miras Tüzüğü' aynı yılın Eylül ayında kabul edilmiştir. Tüzükte; Venedik Tüzüğü metnindeki 'anıt'tan 'mimari miras' kavramına geçiş, genişletilmiş bir tarihi çevre kavramı, tarihi çevrenin evrenselliği, bütünleşik koruma yaklaşımı gibi kavramlar öne çıkmaktadır (Binan,1999).

1980–1982 Avrupa Konseyince düzenlenen 'Kentsel Yenileşme Kampanyası' kentsel miras kavramı çerçevesinde kent planlama konusundaki gelişmeleri tartışmıştır. Kapanış konferansında ise kentlerin gelişme ve işletilmesinde onarımın gerekliliği, tarihi çevrelerin toplumsal yeniden üretim merkezi olarak rehabilitasyonu ve nüfus çekim gücünün arttırılması konuları ön planda yer almıştır. (Eke, 1988).

5.3.2. Korumada Temel Yaklaşım

Koruma kavramı ve uygulamaları Mısır ve Mezopotamya gibi uygarlıkların din

kaynaklı koruma olgusuna kadar götürülebilir fakat bu çalışmadaki temel gaye olan kültür varlıklarının modern zamandaki gelişimini ortaya koymak olmuştur. Okyay, korumanın kültürel bir etkinlik olmaktan öte sosyal gelişme ve ekonomik kalkınma aracı olduğunu Fransa'da korumaya ilişkin temel yasa olan Malraux yasasının uygulamalarına dayandırmaktadır. Fransa'nın 1887 ve 1913 tarihli yasaları, anıtsal yapıların korunmasına ilişkin ilk ciddi ve önemli gelişmeleri olarak kaydedilebilir. "*Bu yasalar tarihi çevreler ve doğal çevrelerin korunmasına yönelik olumlu gelişmelerin temelini oluşturmuştur*"(Okyay, 2001).

Tarihi ve kültürel eserlerin yoğun olduğu mekânları geleneksel biçimi yerine var olan doku ve kültürel kimliğe ilişkin verileri muhafaza edip, mekânların içyapısında konfor şartlarını sağlama günümüz koruma uygulamalarında esastır.(Kuban, 1997)

Anıt yapıdan kültür varlığına geçişle beraber koruma yaklaşımı sağlam temellere oturmuştur. Ahunbay, korumayı anlatırken "geçmişte onarımın amacı yapıyı ayakta tutmak, yıkılan kısımları yeniden yaparak biçimsel bütünlüğü korumak ve değişen ihtiyaçları yeni ekler yaparak karşılamak iken bugün anıtlar ve tarihi çevre; belirli bir dönemin şehirsel ve mimari düzenini, yapım tekniklerini, sosyal yaşamını açıklayan bir belge olarak değerlendirilmektedir. Tarihi çevrenin ulusal ve evrensel kültürün bir öğesi, uygarlık belgesi olarak korunmaları amaçlanmaktadır. Görsel bir eser olan tarihi yapılar özgün biçim, strüktür ve malzemesiyle yazılı kaynakların belli bir döneme ilişkin ifade edebileceği tüm anlatımları yansıtabilir" (Ahunbay, 1996) diye açıklar.

Korumada genel yaklaşım ve çerçeve, tarihi çevreyi koruma çalışmalarının ilk aşaması mevcut korunacak taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının tam olarak saptanmasıdır. Elde bir döküm olmadan düzenli bir koruma çalışmasının yapılması mümkün değildir. Tarihi bir yerleşmede, günlük yaşamla ilgili konut, hamam, çeşme, dini yapılar, ticari yaşamın vazgeçilmez parçası olan hanlar, çarşılar, sokakları çevreleyen duvarlar gibi çevre imgesinin oluşmasına katkıda bulunan yapı bileşenleri ile yol döşemesi, ağaç, hazire, meydan gibi çevre öğeleri envanter kapsamına alınmaktadır. Bir sit alanında bütünün oluşumuna katkıda bulunan her özellik korumaya değerdir ve envantere kaydedilmelidir. Önemli görülmeyerek koruma kapsamına alınmayan küçük parçalardan biri veya birkaçı yok olduğunda bütünlük bozulur ve geri dönüşü zor olan bir süreç başlar. Renk ve doku değişiklikleri, bileşen

kayıpları arttıkça tarihi karakter de yitirilmektedir.

Korumdaki temel gaye kentsel, arkeolojik veya tarihi sitleri korumaya yönelik tescil kararlarının alınmasını sağlamak ve alan içindeki korunması gerekli kültür varlıklarıyla ilgili düzenli bir arşiv oluşturulmasını sağlamaktır.

5.3.3. Korumada Taşınmaz Kültür Varlıkları Ve Alanların Tasnifi

Anıt, Avrupa Kültürel İşbirliği Konseyi'nin Avrupa Kültürel Mirasının Envanteri çalışmasında; tarihsel, artistik ya da arkeolojik önemi olan tek yapı veya yapı grupları olarak tanımlanmıştır. Anıtlar işlevlerine göre şu şekilde sıralanabilir;

Dinsel mimarlık örnekleri; (cami, kilise, manastır vb.)

Kamusal sivil mimarlık örnekleri (saraylar, belediye yapıları, okullar vb.)

Askeri mimarlık örnekleri (kaleler, kışlalar, askeri okullar vb.)

Özel sivil mimarlık örnekleri (arastalar, dükkanlar, geleneksel konutlar)

Tarımsal ve Endüstriyel mimarlık örnekleri (fabrikalar, değirmenler, köprü vb.) (Özyaba, 1999).

Tez çalışmasında kullanılan tasnif İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Koruma Kurulu arasında kararlaştırılan yönteme dayanmaktadır. Tez çalışma envanteri oluşturulurken taşınmaz kültür varlıkları tasnifi, Özyaba'nın tasnifinin biraz daha detaylandırılması şeklinde olmuştur.

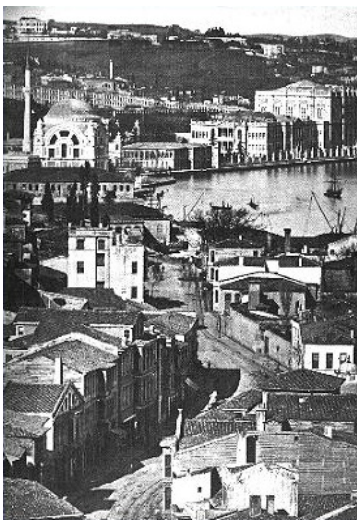
5.3.4. Tez Çalışma Alanını Şekillendiren Tarihsel Mahalle Yapısı

Envanter boyutunun yapı taşlarını oluşturan, tarihi eser olarak da nitelendirilen kültür varlıklarının birlikte oluşturduğu ahengin adıdır mahalle. Esas konuya geçmeden mahalleyi kısaca anmakta fayda vardır.

Osmanlı şehri, genel olarak insanın çevresi ile olan ilişkisi ve yine çevresine karşı taşıdığı sorumluluk bilinciyle şekillenmiştir. Bu çerçevede şehir, mescid, camii, mektep, kütüphane, tekke, kahvehane vs. yapıların etrafında her biri ayrı ayrı oluşmuş mahalleler ile bu mahallelerde yönetimden, emniyete, çevrenin temizliğinden çocukların korunup kollanmasına, yaşadıkları mahallede inşa edilen yapıların mahalle içindeki düzen ve uyumuna varana kadar, mahalleleri ile ilgili her türlü olayda mesuliyet taşıyan mahallelilerden oluşmuştur (Cansever, 2006).

Şekil 5-24: Kaybolan Fındıklı Mahallesi

Şekil 5-25: Eski Meclis-i Mebusan Caddesi–1930

Osmanlı şehir topolojisi, farklılaşmanın evlere uygulanması sonucunda ortaya çıkan akıl almaz çeşitlilik, pencereler hep birbirinin aynı olsa bile, her evin tamamen müstakil bir şahsiyet olması, her sokağın tamamen şahsi bir hüviyete sahip bulunması, Osmanlı şehir yapısının çözümlemesinin müthiş bir katkısıdır insanlığa. Standartlar düzeni doğru kurulduğu takdirde Osmanlı şehrinde olduğu gibi objektif alemin kısıtlanmış ve steril bir görüntü kazanması önlenir, maddi ve manevi alem arasındaki karşıtlık ortadan kaldırılmış olur (Cansever, 2006). İstanbul da ilk kurulduğu tarihlerden günümüze kadar çok çeşitli şehirden iskan edilmiş, farklı kültürlere sahip insan toplulukları tarafından meydana getirilen yerleşim alanları yani mahallelerden oluşmuş bir şehirdir. İstanbul'daki bu farklılık ve insan çeşitliliği her zaman zenginlik olarak değerlendirilmiş ve bir süre sonra İstanbullu olmaya başlayan bu nüfus, birlikte yaşadıkları mekan üzerinde ürettikleri ortak değerler sayesinde yaşam alanları üzerinde her türlü tasarruf hakkına sahip bir topluluk, bir cemaat olarak ortaya çıkmıştır.

Şekil 5-26: Mescidin Etrafında Şekillenen Mahalle. (İstanbul Büyükşehir Belediyesi Encümen Arşivi, 1940.)

Gerçekleştirilen iskan politikaları ile "sosyal konumda bir toplama şehir" ve bunun yanında ayrı ayrı külliyeler etrafında şekillenmesi nedeniyle de "fiziksel formda bir galaktik şehir yapısına sahip" (Erses, 2002) olan İstanbul'un ve onu oluşturan mahallelerin, "şehrin kültürü" olarak tanımlanabilecek olan, dini nitelikli camii veya mescidlerin yanında, hamam, imarethane ve hastaneler gibi insan yaşamının ihtiyacı olan sosyal yapılarla da desteklenerek "sosyal hayatın vazgeçilmez unsurlarının şehir mimarisiyle birleştirilmesiyle" (Bayartan, 2005) ortaya çıktığı söylenebilir.

Şekil 5-27: Süleymaniye Camii (L'orient, Eugene Fladin, 1984)

Nihat Sami Banarlı'nın anlatımıyla "İstanbul, bir taraftan Osmanlı padişahlarının yaptırdıkları muhteşem camiiler, medreseler, saraylar, kasırlar, türbeler ve çeşmelerle zengindir. Bu milli imar faaliyetine devletin ve milletin başka büyük adamları da katılmışlardır. Fakat asıl İstanbul, Müslüman halk zevkinin yarattığı, ev, sokak ve mahalle dekorlarıyla; çok zevkli bir ağaçlandırma ile çiçek ve meyve bahçeleriyle, kısaca halk sanatıyla mamur bir şehirdir. Bu şehir, bir de ölüm mimarisi dediğimiz ve Müslüman-Türk ölüm felsefesinin birer ahiret bahçesi gibi işleyerek yarattığı harikulade güzel mezarlıklarıyla millidir"(Banarlı, 1986).

Şekil 5-28: Mahalle İçinde Bir Hazire (Süleymaniye, Anıtlar Yüksek Kurulu, 1977)

Bir mahalleye geldiğinizde "köşenin başında durup bakarsanız: her pencerede

kırmızı toprak saksılar ve kararmış gaz sandıkları. Saksılarda al beyaz, mor sardunya, küpe çiçeği, karanfil. Gaz sandıklarında öbek öbek fesleğen. ta köşede bir mor salkım çardağı, altında civarın en işlek çeşmesi. Bütün bunların arkasında tiyatro dekorunu andıran, beyaz, uzun, ince minare" (Adıvar, 2006).

Şekil 5-29: Mescidi, Evleri ve Sokakları İle Şekillenen Klasik Bir Osmanlı Mahallesi. (İstanbul Ansiklopedisi, 1994)

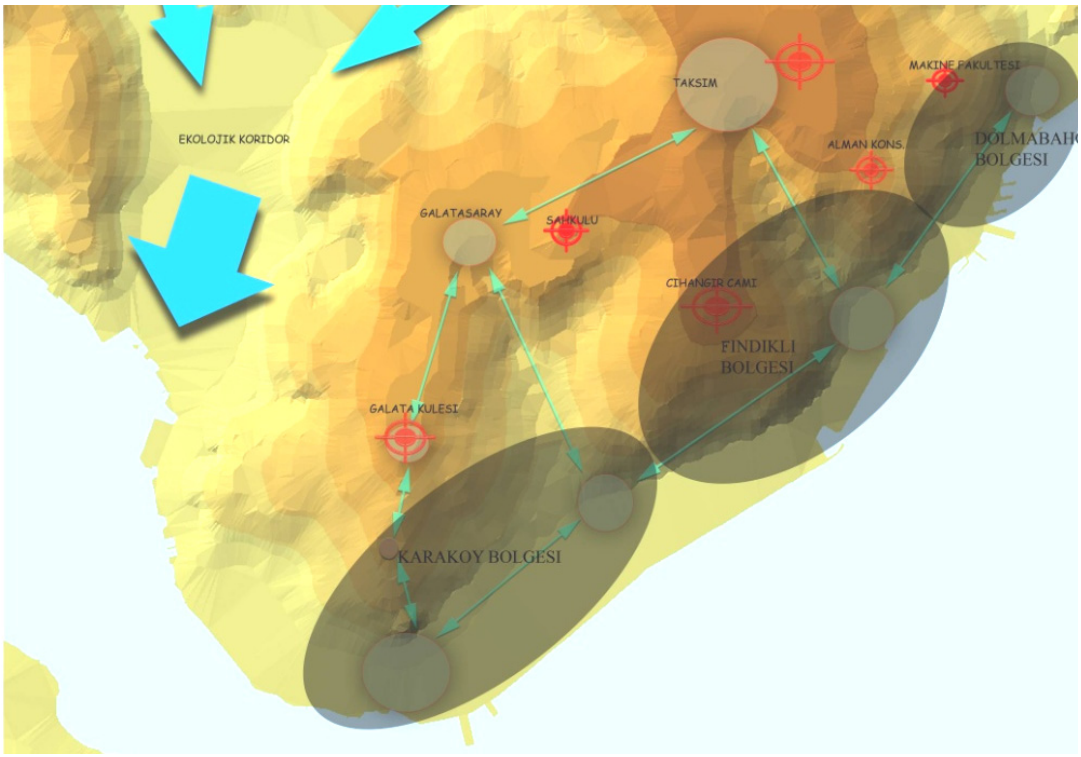
Bu çerçevede, mescidi, evleri, mektebi, kütüphanesi, çeşmesi ve mezarlıkları ile bütünleşen yapılanması yanında, mahalledeki küçük meydancıkları, külliyelerle oluşan daha büyük meydanlara bağlayan sokaklar ve bu sokakları güzelleştiren evlerin uyumuyla ortaya çıkan ve şehrin bir minyatürü olan mahalleleri, Osmanlı'dan kalan bir miras ve yüzlerce yıl burada yaşamış insanların şehre kattıkları değer olarak değerlendirmek gerekmektedir (Bayartan, 2005).

5.3.5. Görsel Yapı (Siluet)

Şehrin silueti anıt eserler yanında, şehirde yaşayan insanların kendi yaşanmışlıklarıyla ortaya çıkmaktadır. "Siluet, bir şehrin şahsiyetinin müşahhas görünüşü demektir… Şehrin silueti tarihinin, kültürünün, ayakta kalma gücünün, ölmüş ve yaşayan insanlarının felsefesinin maddi görüntüsüdür"(Okay, 2002).

İstanbul, sahip olduğu doğal ve kültürel değerleri ile, dünyanın en özellikli şehirlerinden biridir. Marmara Denizi, Haliç ve Boğaz kıyı şeritlerinden yükselen yamaçların tanımladığı tepeler ile bunların arasında farklı yönelişlerle yer alan vadiler ve bu vadilerin su yüzeyi ile buluştuğu koylar ve doğal liman olanakları İstanbul'un kimliğinin ve siluetinin oluşmasında doğal koşulları hazırlamıştır. Bu coğrafya üzerinde gelişmeye başlayan yerleşmede, Ceneviz, Roma, Bizans ve Osmanlı dönemlerinde şehrin imarı sürecinde, doğal verilere saygılı mimari ve şehirsel düzenlemeye bağlı olarak, 'görkemli anıt yapıların tepelerde konumlandırılması ve şehrin taçlandırılması' olgusu bu hizmet yapılarının eteklerinde gelişen mahalleler ile birleşince bugün zihinlerde yerleşmiş İstanbul silueti ve şehirsel imajı ortaya çıkmıştır.

19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren ekonomik, politik, kararlar ile teknolojik gelişme ve sosyal yaşamdaki değişim şehrin biçiminin farklılaşmasında da başlangıç noktası olmuş ve kırsal alandan şehirlere doğru başlayan ve önemli bir kısmı sanayi yatırımlarına sahne olan İstanbul'a yönelen yoğun göçler sonucunda, şehirsel nüfus artışı-yoğunlaşma sürecinde, İstanbul'un, mikroklima koşullarında ve Boğaziçi, Haliç, Marmara Denizi ile açık ve yeşil alanlar... gibi doğal eşiklere göre biçimlenmiş, şehirsel yapısı ve imajı değişime uğramıştır.

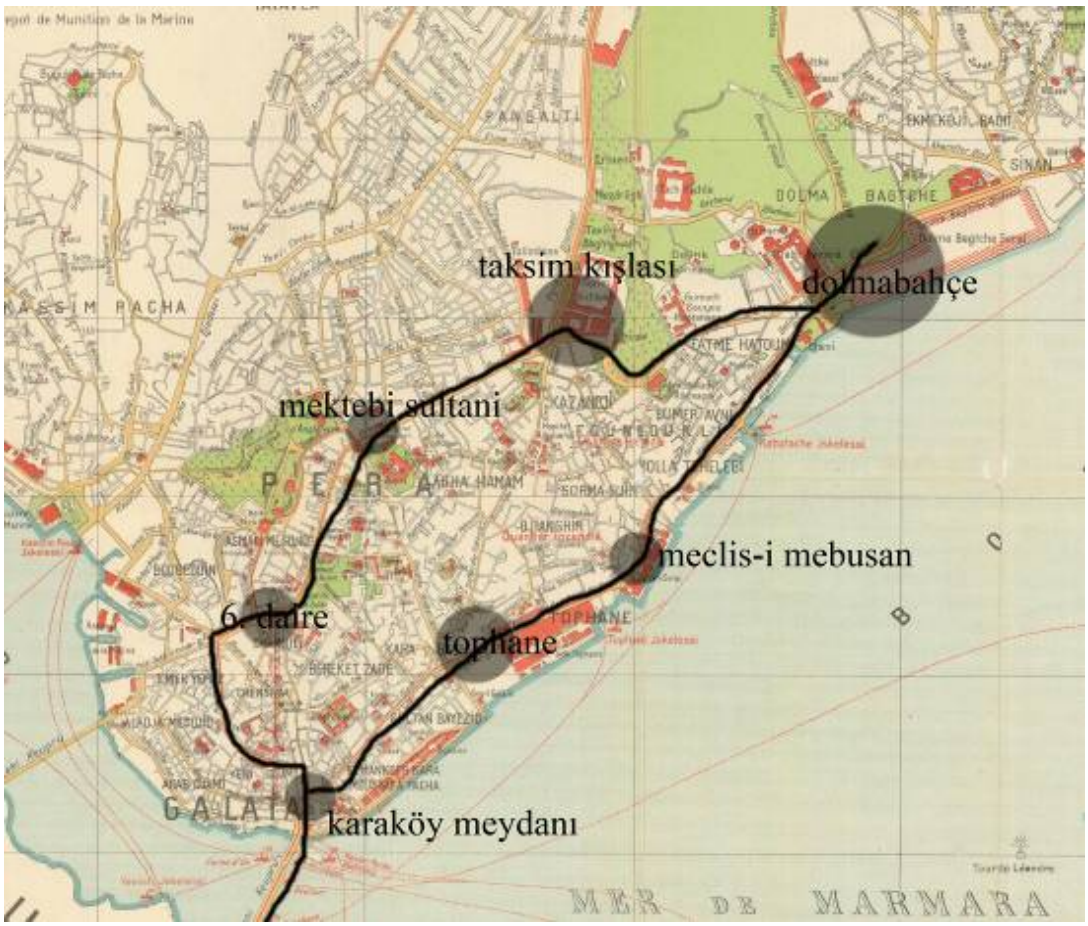

Şekil 5-30: Şehirsel İmajlar

Günümüzde, şehrin görünümünde doğal altyapı ile bütünleşen yapılanmanın egemenliği yerini benzersiz anıt yapıların koruma alanlarında yer seçen, kültürel çevrenin ölçek, oran ve yapılaşma değerlerine saygısız, tarihsel çevreyi gölgeleyen, ezici, silueti bozan, büyük yapılara bırakmıştır.

Tarihi Beyoğlu bölgesinde imaj öğelerinin yoğunlaştığı iki ana akstan biri sahile paralel giden Çalışma konusu olan meclis-i Mebusan caddesidir.

Karaköy girişi Karaköy tarihi meydanı oluşturmaktadır. Bu alan ulaşım transfer noktası işlevini de görmektedir. Aynı zamanda tarihi Beyoğlu bölgesinin de giriş ve çıkış kapısını oluşturmaktadır.

Harita 5-39: Tepeler, Odaklar, Nirengiler, Bağlantılar ve Sınırlar (Atatürk Kitaplığı)

Şekil 5-31: Karaköy Aziziye Karakolu (ÖZEL ARŞİV)

Meydanı çevreleyen hala ayakta kalan önemli taşınmaz kültür varlıkları mevcuttur. İkinci önemli merkez tarihte askeri ve resmi yapıların yoğunlaştığı bu meydan ve bölge şehrin batıya bakan kartpostal yüzünü oluşturmaktaydı.

Şekil 5-32: Tarihi Karaköy Meydanı- 1922(MURAT KIYICI ARŞİVİ)

Bu meydanın bitiminde halen bir kısmı var olan Meclis-i Mebusan yapıları (M.S. G.S.U yapıları) çevreliyordu. Tophane meydanı olarak adlandırılan bu bölge İstanbul için önemli bir merkez hükmündeydi. Kılıçali Paşa Külliyesi, İbrahim Paşa Külliyesi, Galata Surkapısı, Tophane Müşirlik Binası, Tophane Saat Kulesi, iskeleler, Tophane Askeri Meydan, Tophane Çeşmesi ve Abdülhamit Çeşmesi ve diğer çeşmeler, sebiller, meclis binası, sultanların ve paşaların köşkleri, tramvay hattı, Nüshetiye Camii vb. klasik ve modern şaheserlerin bir araya geldiği Tophane Meydanı ve aksı benzersiz bir şehirsel doku ortaya çıkarmıştır. Dolaysıyla beynelmilel ölçekte bir siluet ve seyir alanı ortaya konulmuştur. Şehirsel imaj değeri açısından Osmanlının sentezci düşüncesini ortaya koymasından ötürü büyük önem taşır. Meşhur Tophane kartpostalının yerini 21.yy da Çırağan avlusundan boğaz köprüsü ve Ortaköy camisinin göründüğü sahne almıştır.

Şekil 5-33: 19.yy da Osmanlı Devletinin Batıya Bakan Yüzü Tophane Meydanı (Kartpostal)

Şekil 5-34: Tarihi Dolmabahçe Meydanı Karadan ve Denizden Görünüm (Kartpostal)

Üçüncü merkez ise Dolmabahçe sarayı, Dolmabahçe cami ve emin ağa külliyesinin çevrelediği alandır. 19.yy Osmanlısının yeni merkezi olan bu bölge tamamıyla modern tarzda üretilmiş alanıdır.

TARİHİ SİLUET–1920

Şekil 5-35: Tophane Külliyesi ve Ahşaptan Tophane Türk Mahallesi (Gülersoy Ç)

Günümüzdeki Siluet–2005

Şekil 6- 1: Galata Kulesi'nin ve Karaköy-Salıpazarı Kıyısının Boğazdan Silueti (İBB Harita Müdürlüğü)

Şekil 5-36: Genel kıyı silueti, M.S.G.S.Ü ve Park Otelin Boğazdan görünüşü(İBB Harita Müdürlüğü)

Günümüzde Kentsel Sit ilan edilen tarihi bölgenin kıyısı kurvaziyer limanına dönüşmesiyle kıyıya yanaşan devasa yolcu gemileri ile siluette geçici Park Otel vakaları yaşanmaktadır. Yine aynı şekilde tarihi Tophane meydanındaki depo yapıları kaldırılmak yerine ticari kaygılarla silueti kapatan çirkin sabit yapılar haline dönüştürülmektedir

Beyoğlu bölgesi çok katlı beş yıldızlı otellerin, yabancı marka mağazalarının burada yer almasıyla eski canlı, cazibeli günlerine kavuşmaya başlamıştır. Önceki dönemlerde şehrin prestij mekanı olan Beyoğlu, 1980 sonrasında, alış-veriş mekanı olmanın ötesinde sinema, tiyatro, konser salonları, kitap evleri, müzik marketler ile bir kültür mekanı, aynı zamanda konaklama işlevini de destekleyen, lokanta, kahve, cafe, barlar ile eğlence mekanı olarak önem kazanmıştır.

Beyoğlu Kentsel Sit Alanı İstanbul genelinde asırlar boyunca bir merkez noktası olmuş; Cenevizlilerden günümüze kadar çok farklı kitleleri bünyesinde barındırmıştır. Bir zamanlar surların genel siluete hakim olduğu Galata bölgesinde günümüzde iş merkezleri ve bankalar hakim olmuştur. Kuzeydoğudan güneybatıya doğru İstiklal Caddesini de üzerinde barındıran bölgenin en yüksek tepesine hakim olan konsolosluk yapıları, resmi daireler ve bankalar genel siluet içinde göze çarpan kitlelerdir.

Bölgenin boğaz siluetinde en etkili yapılar sahil camileri ve ,İstiklal caddesi çizgisindeki yapılaşma olmuştur. Cihangir Camii gibi tepe noktalarda ve Fındıklı Camii gibi kıyı aksınca uzanan kubbe ve minareler bölgenin siluetini zenginleştirmiştir. Haliç siluetinde de Galata kulesi ve surların yer yer görünen kısımları ile kilise ve bankaların görkemli kitleleri göz dolduran en olumlu öğeler olmuştur. Bununla birlikte Tersane Caddesi boyunca uzanan yüksek irtifalı binalar bahsi geçen bu tarihi yapıların siluetini adeta perdelemektedir.

5.3.6. Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu (K VE T.V.K.K) Kararları Analizi

Kentsel Sit Alanı; Beyoğlu Kentsel Sit Alanı yer altı ve yerüstü envanter çalışmasında başvurulabilecek ilk kaynak olarak tüm "*kurul kararları*" belirlenmiştir. Ülkemizde "Koruma Kurulları" Kültür ve Tabiat Varlıklarının korunması, tespit ve tescil işlemleri açısından tek resmi yetkilidir. Bu nedenle envanter çalışmasında, oldukça geniş bir zaman dilimini kapsayan bu kararlar çalışmada önemli bir taban

oluşturmaktadır.

Bu çalışma sırasında öncelikle 1951–1983 yılları arasındaki Gayrimenkul Eski Eserler Anıtlar Yüksek Kurulu döneminde alınmış Türkiye geneline ait tüm kurul kararları; 1983–1987 yılları arasındaki Marmara Bölge Kurulu Dönemi'ne ait İstanbul, Balıkesir, Kocaeli gibi daha dar alanı kapsayan kurul kararları ile 1987 yılından bugüne kadar olan dönemde de İstanbul 1 No'lu K. ve T.V.K.Kurulu'nun yetki alanı içerisindeki Beyoğlu ilçesine ait kurul kararları taranmıştır. Bu taramalar sonucu Beyoğlu ilçesine ilişkin 8867 adet karar tasniflenmiş ve Kentsel Sit Alanına ilişkin olanlar değerlendirilmiş ve sınıflanmıştır.

Beyoğlu yer altı ve yerüstü envanter çalışmasının ikinci aşamasında; Beyoğlu için alınmış tüm kurul kararlarının içeriklerinin incelenmesi sonucunda, kararların 3 temel dönemsel grupta sınıflaması yapılmıştır. Aşağıdaki tabloda Beyoğlu Kentsel Sit Alanı için alınmış olan tüm kurul kararlarının dönemlere göre dağılımı ve sayıları görülmektedir.

5.3.6.1. *Kentsel Sit Değerleri*

Kentsel Sit bütününe ait Envanter listesi ektedir. (EK-1)

Tablo 5-1: Kentsel Sit Alanı İçin Alınmış Olan Kurul Kararlarının Dönemlere Göre Dağılımı

(Veri: İBB Planlama Müdürlüğü)

Dönem	Süre / Yıl	Beyoğlu İçin Alınan Karar Sayısı	Karar Sayısı/Yıl
GEEAYK (1952–1983)	31	3938	127
Bölge Kurulu (1983–1988)	5	793	158
İstanbul 1 No'lu K. ve T.V.K. Kurulu (1988–2005 Nisan)	17	4136	243
Toplam	53	8867	167*

*Bir yılda ortalama karar sayısı

Gayrimenkul Eski Eserler Anıtlar Yüksek Kurulu döneminde toplam 3938 adet karar alınmıştır. 31 yıllık süreçte Kentsel Sit Alanı için alınmış olan kararların yıllık

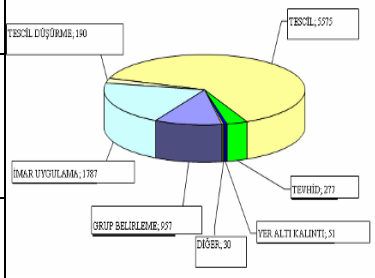
ortalaması ise 127'dir. Sonraki dönem olan Bölge Kurulu zamanında Kentsel Sit Alanı için 5 yılda 793 karar alınmıştır. Bu dönemde ortalama yıllık karar sayısı 158 olmuştur. 1988 yılından sonraki süreçte görev yapan İstanbul 1 Nolu K. ve T.V.K. Kurulu ise Kentsel Sit Alanı için toplam 4136 karar almıştır. Bu dönemdeki ortalama karar sayısı 243 civarındadır. 53 sene içinde 8867 karar ve yılda ortalam 167 karar alındığı görülmektedir.

Beyoğlu İlçesi Kentsel Sit Alanı Envanter Tablosu

Tescil ve Öneri Tescil Tasnifi	Sayı	Oran	Alan (M2)	Oran
Tescilli Anıtsal Yapılar	319	6,43%	87.674	13,59%
Korunması Gerekli Anıtsal Yapılar	97	1,96%	9.662	1,50%
Tescilli Hazire ve Mezarlar	21	0,42%	2.444	0,38%
Korunması Gerekli* Hazire ve Mezarlar	14	0,28%	1.428	0,22%
Tescilli Resmi Yapılar	178	3,59%	88.758	13,76%
Korunması Gerekli* Resmi Yapılar	18	0,36%	21.433	3,32%
Tescilli Sanayi Yapıları	10	0,20%	2.243	0,35%
Korunması	2	0,04%	3.729	0,58%

Grafik 5-1: Kentsel Sit Alanı İçin Alınmış Olan Kurul Kararlarının Tasnifi

KURUL KARARLARI TASNİFİ	KARAR SAYISI
BAHÇE TESPİTİ	1
KENTSEL SİT	1
KORUMA ALANI	1
TARİHİ SİT	2
GRUP DEĞİŞTİRME	3
İFRAZ	3
DÜZELTME	4
AĞAÇ TESPİTİ	7
YERÜSTÜ KALINTI	8
YER ALTI KALINTI	51
TESCİL DÜŞÜRME	190
TEVHİD	277
GRUP BELİRLEME	957
İMAR UYGULAMA	1787
TESCİL	5575
TOPLAM	**8867**

Gerekli* Sanayi Yapıları					
Tescilli SMÖ Yapılar	2.307	46,50 %	265.711	41,18%	
Korunması Gerekli* SMÖ Yapılar	1.924	38,78 %	130.598	20,24%	
Tescilli Park ve Bahçe	1	0,02%	625	0,10%	
Tescilli Yeraltı Kalıntılar	38	0,77%	20.000	3,10%	
Korunması Gerekli* Yeraltı Kalıntılar	13	0,26%	7.398	1,15%	
Tescilli Yerüstü Kalıntılar	8	0,16%	2.919	0,45%	
Korunması Gerekli* Yerüstü Kalıntılar	8	0,16%	301	0,05%	
Tescil Düşürme	3	0,06%	252	0,04%	
Toplam	4.96	100,0	645.1	100,00	

Tablo 5-2: Beyoğlu İlçesi Kentsel Sit Alanı İçin Alınmış Olan Kurul Kararlarının Tasnifi

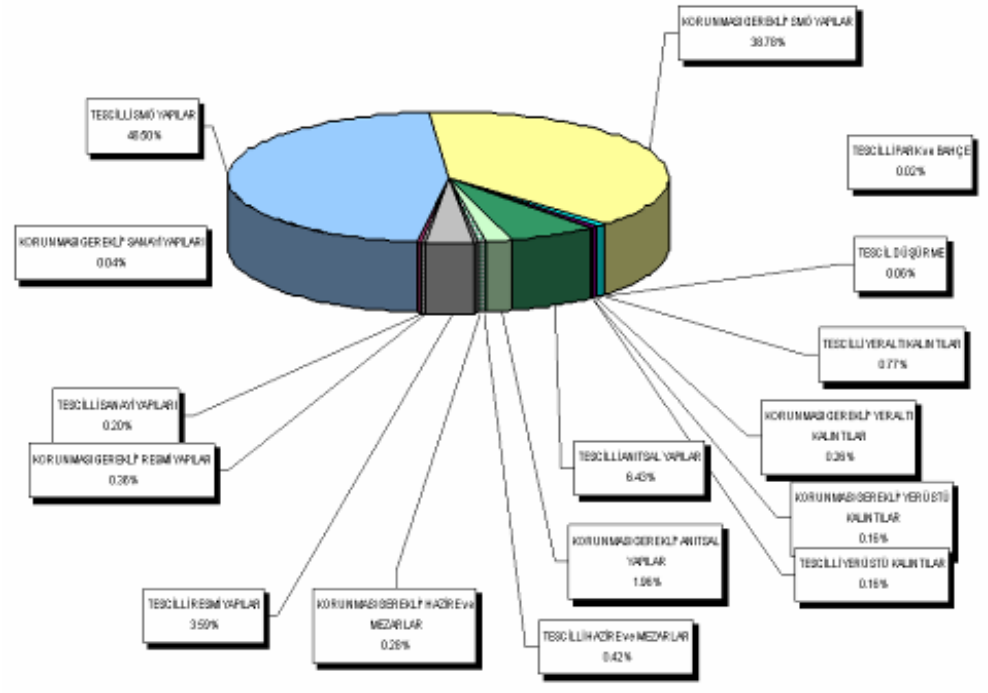
Kurullarca alınan kararların yapı türlerine dağılımına bakıldığında, 2307 adet %46,5 ile S.M.Ö ilk sırada yer almaktadır. İkinci sırada 178 adet%3,6 ile resmi yapılar yer alırken, ardından 319 adet %6,43 üçüncü sırada yer almaktadır. Yukarıdaki tabloda tescilli ve tescilsiz olmak üzere 2005 yılına kadar tesbit edilmiş korunması gerekli

4961 yapı ve alan mevcuttur. Kentsel sit alanındaki tüm yapı sayısı yaklaşık 10.000 düşünüldüğünde alanın yarısı tarihi eser ve alanlardan olduğu rahatlıkla anlaşılmaktadır.

Kentsel Sit Alanı Taşınmaz Kültür Varlıkları Envanteri Analizi

Bu çalışmada 8867 adet Koruma Kurul Kararı incelenmiş ve bunlardan 537 adet yapının tescil kararı olup günümüzde yerinde olmadığı tespit edilmiştir. Bu yapılar, tescilli olup yerinde olmayan Anıt, Resmi, SMÖ olarak türlerine göre tasnif edilmiştir. Ayrıca tescilli olup yerinde olmayan yapılar için alınan Tescil Düşürme Kararları da incelenmiştir.

Tablo 5-3: Beyoğlu İlçesi Kentsel Sit Alanı Envanter Durumu

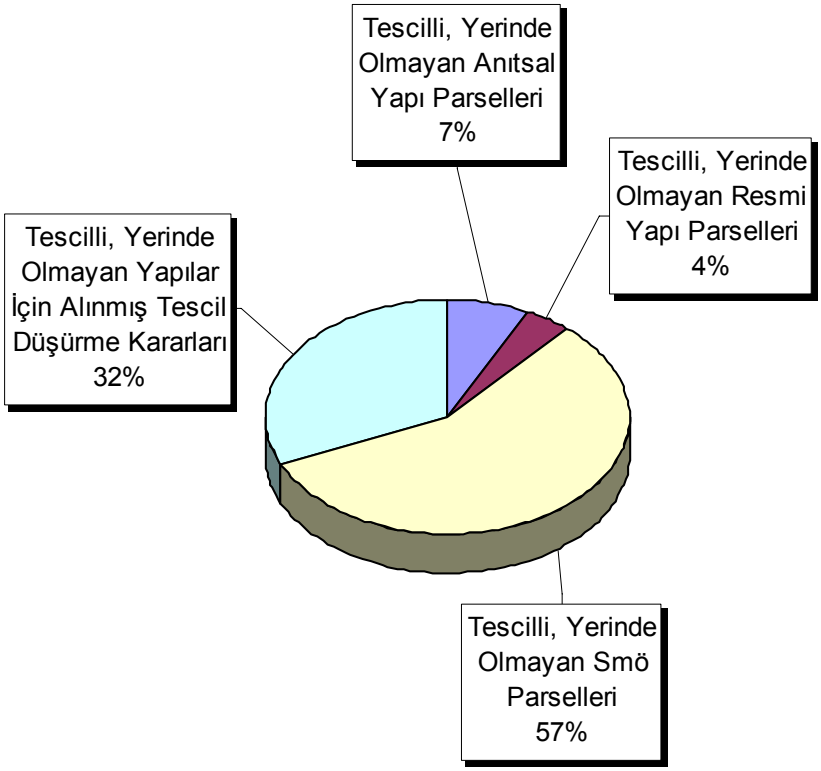

Grafik 5-2: Kentsel Sit Alanı Envanter Durumu Sayısal Oranları

Eser Türü	Sayı	Oran	Alan (M2)	Oran
Tescilli, Yerinde Olmayan Anıtsal Yapı Parselleri	39	7,26%	15.655	24,83%
Tescilli, Yerinde Olmayan Resmi Yapı Parselleri	22	4,10%	5.715	9,06%
Tescilli, Yerinde Olmayan SMÖ Parselleri	306	56,98%	41.685	66,11%
Tescilli, Yerinde Olmayan Yapılar İçin Alınmış Tescil Düşürme Kararları	170	31,66%	-	-
Toplam	537	100,00%	63.055	100,00%

Tablo 5-4: Tescilli Kayıp Taşınmaz Kültür Varlıklarının Tasnifi Tablosu (Veri: İBB Planlama Müdürlüğü)

Yukarıda grafik ve tablodan görüldüğü gibi tescilli kayıp yapılardan 306 adet ve % 66,11 oranla SMÖ yapılarının ilk sırada olduğu, bunları sırasıyla 39 adet ve % 24,83 oranla Anıtsal Yapılar, 22 adet ve % 4,10 oranla Resmi Yapılar izlemektedir. Ayrıca 170 adet tescilli olup yerinde olmayan yapılara ilişkin olarak Tescil Düşürüme Kararı tespit edilmiştir.

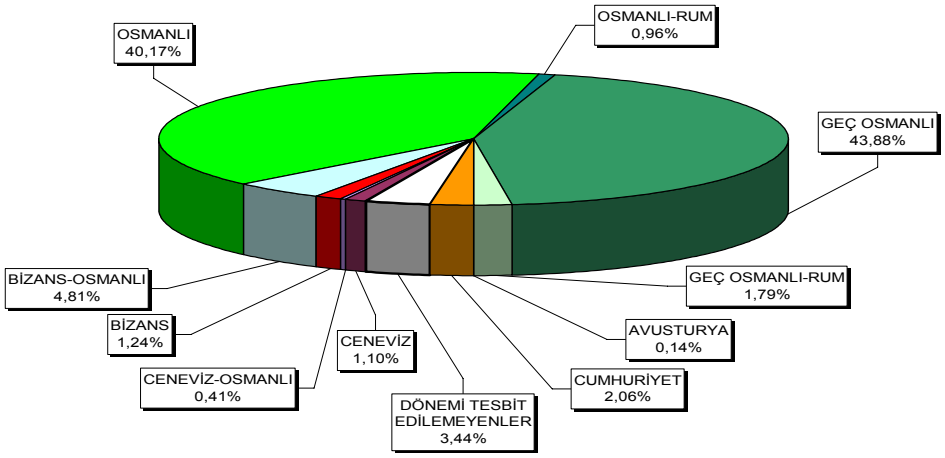
Grafik 5-3: Tescilli Kayıp Taşınmaz Kültür Varlıkları Tasnifi

Kentsel Sit Alanı Taşınmaz Kültür Varlıkları Envanteri Kronolojik Dönemler Analizi

Bu çalışmada 4231 adet tescilli yapıdan 2139 adedinin kronololjik dağılımı incelenmiş, bu yapıların kronolojik dönemleri Bizans, Osmanlı, Osmanlı-Rum, Geç Osmanlı, Geç Osmanlı-Rum, Cumhuriyet dönemi olmak üzere 6 farklı döneme ait oldukları tespit edilmiştir. Diğer 2092 adet yapının hangi döneme ait olduğu belirlenememiştir.

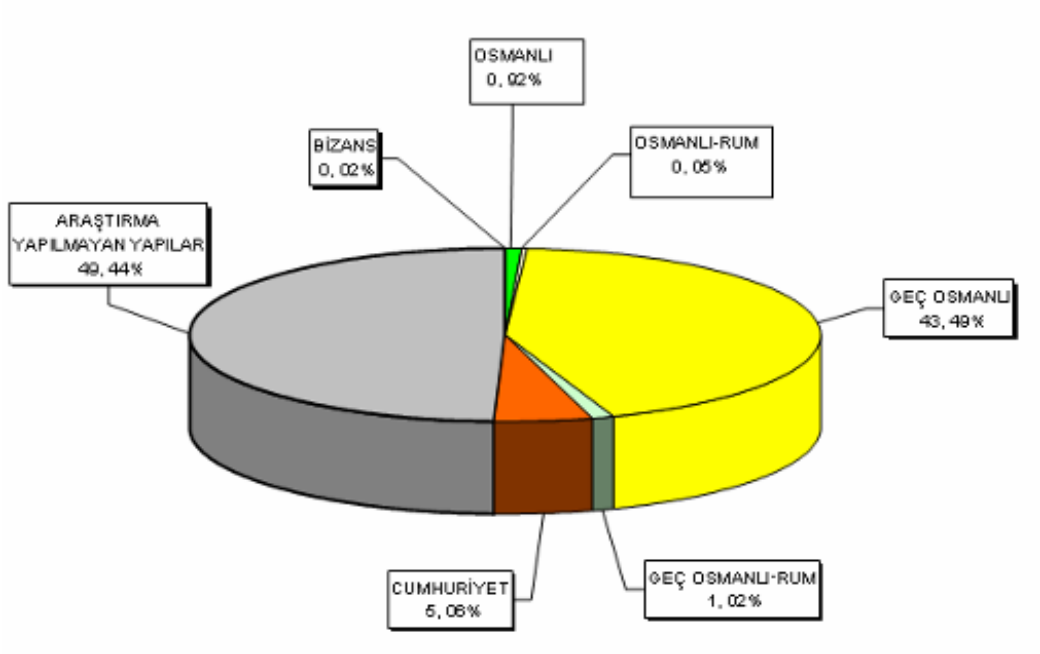
Tablo 5-5: Beyoğlu İlçesi Kentsel Sit Alanı'nda Tescilli Veya Korunması Gerekli Anıt Eserler ve Sivil Mimarlık Örneklerinin Kronolojik Dağılımı (Veri: İBB Planlama Müdürlüğü)

Tescilli/Korunması Gerekli SMÖ Donemi	Adet	Oran (adet)	Alanı (m2)	Oran (alan)
Bizans	1	0,02%	69	0,02%
Osmanlı	39	0,92%	4.544	1,15%
Osmanlı-Rum	2	0,05%	689	0,17%
Geç Osmanlı	1840	43,49%	163.723	41,31%
Geç Osmanlı-Rum	43	1,02%	8.433	2,13%
Cumhuriyet	214	5,06%	25.265	6,38%
Araştırma Yapılmayan Yapılar	2092	49,44%	193.585	48,85%
Toplam	4231	100,00%	396.309	100,00%

Grafik 5-4: Kentsel Sit Alanı Tescilli veya Korunması Gerekli Anıt Eserlerin Kronolojik Dağılımı

Yukarıda tablo ve grafikte kronolojik dağılımlar adet, oran ve alansal olarak ifade edilmiştir. Görüldüğü gibi Geç Osmanlı dönemi yapılar 1840 adet ve % 43,49 oranla ilk sırada, 214 adet ve % 5,06 oranla Cumhuriyet dönemi yapılar ikinci sırada yer almaktadır.

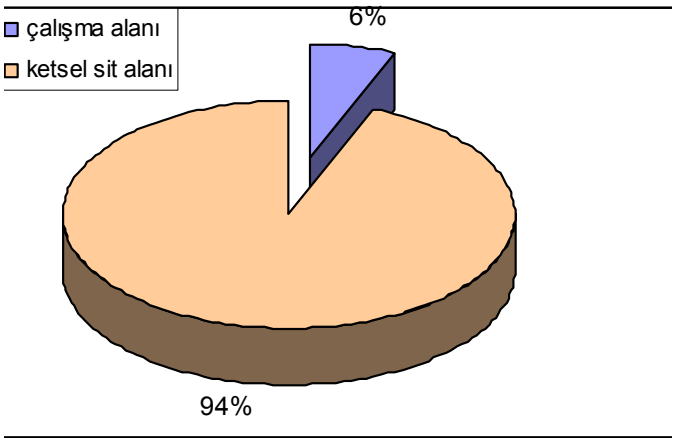
Grafik 5-5: Kentsel Sit Alanı Tescilli Sivil Mimarlık Örneklerinin Kronolojik Dağılımı

5.3.6.2. *Çalışma Alanına İlişkin Kurul Kararları Analizi*

07.07.1993 tarih ve 4720 sayılı Koruma Kurulu kararı ile Kentsel Sit Alanı ilan edilen alan için alınan kurul kararları ile bu kararlar içerisinde tez çalışma alanına ilişkin kurul kararları arasında sayısal karşılaştırma yapılmıştır. Kurul kararları farklı üç dönemde incelenmiştir.

Aşağıda grafikte görüldüğü gibi çalışma alanına ilişkin alınan kurul kararlarının kentsel sit alanına oranının % 6 olduğu görülmektedir.

Grafik 5-6: Çalışma Alanında Alınan Kurul Kararlarının Kentsel Sit Alanına Oranı

Dönem	Süre / Yıl	Beyoğlu İçin Alınan Karar Sayısı	Çalışma Alanı İçin Alınan Karar Sayısı	Karar Sayısı/Yıl
GEE ve AYK (1952–1983) -Y	31	3938	197	6
Bölge Kurulu (1983–1988)-B	5	793	34	6
İstanbul 1 No'lu K. ve T.V.K. Kurulu (1988–2005 Nisan)-K	17	4136	344	20
Toplam	53	8867	575	10

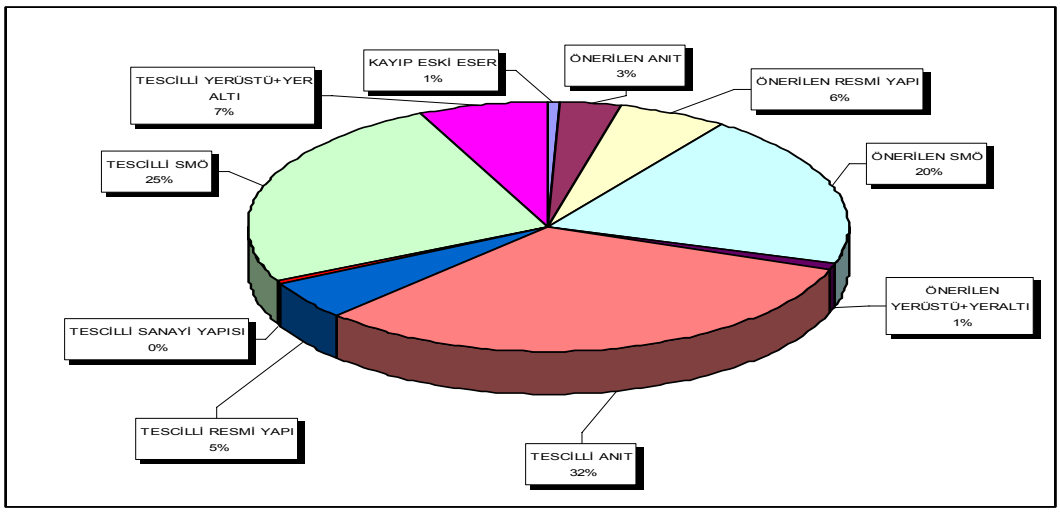
Tablo 5-6: Tez Çalışma Alanı İçin Alınmış Olan Kurul Kararlarının Dönemlere Göre Dağılımı (Parsel Veya Bağımsız Yapı Sayısı)

Çalışma alanında 53 yılda alınan karar sayısı 575'tir. Karar sayısı az görünmesinin bir nedeni büyük ölçekli yapıların fazlalığı ve sivil yapılar hakkında az sayıda karar alınmış olması sayılabilir. Yıllık ortalama karar sayısı 10 olarak çıkmıştır. 1988'den sonraki karar sayısında belirgin bir artış gözükmektedir. Kentsel sit alanında alınan kararlar içindeki payı %6'dır.

Tablo 5-7: Taşınmaz Kültür Varlıkları Türü	Adet
Burç ve kalıntısı	2
Cami+mescit+tekke	18
Çeşme+sebil+hazne	17
Duvar	3
Hamam	3
Han	71
Havra-sinagog	3
İstinat duvarı	
Tünel	1
Kalıntı + harabe	25
Kemerli yapı+tonoz	1
Kilise	4
Kitabe	2
Kule	1
Külliye	2
Medrese	2
Mektep	15
Meşruta	
Mezarlık+türbe+hazire	6
Resmi yapı	33
Sanayi	1
SMÖ	172
Yeraltı ve Yerüstü yapısı	1
Toplam	383

Tablo 5-8: Tescil/Öneri –Tasnifi

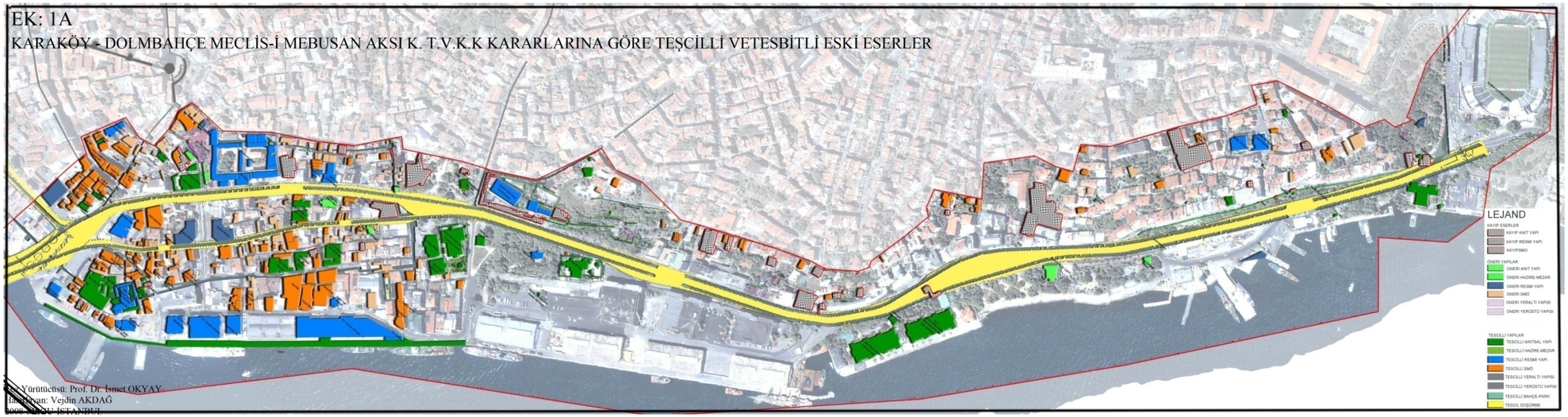
Tescil/öneri -tasnif	Adet
Kayıp taşınmaz kültür varlıkları	4
Önerilen anıt	13
Önerilen resmi yapı	23
Önerilen SMÖ	77
Önerilen yerüstü+yeraltı	3
Tescilli anıt	118
Tescilli resmi yapı	20
Tescilli sanayi yapısı	1
Tescilli SMÖ	98
Tescilli yerüstü+yer altı	26
Toplam	383

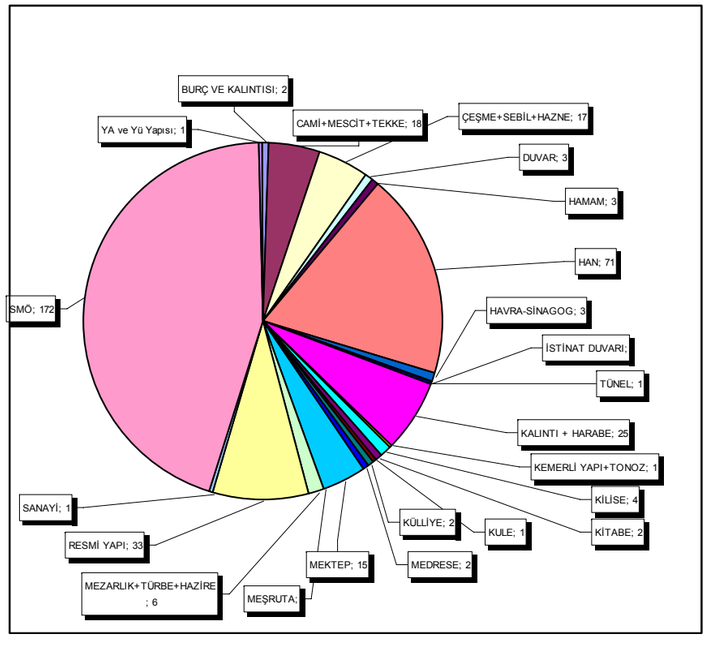
Grafik 5-7: Anıt Eser Türü

Tez çalışma alanındaki 383 adet taşınmaz kültür varlıkları tescil kararı mevcuttur. Kurul kararlarında niteliği ve işlevi yazılanların yanı sıra sadece ada-parsel numarası verilerek tescil edilen çok sayıda karar mevcuttur. Anıt eser türü ve taşınmaz kültür varlıklarının tasnif işlemleri ilgili uzmanlarla beraber yapılmıştır. Bu işlem ve çalışmalar neticesinde yukarıda görülen tablolar ve grafik elde edilmiştir.

Anıt eser türüne bakıldığında SMÖ 172 sayı %44 toplamdaki oranıyla ilk sırada olduğu görülmektedir. Alanın tarihsel niteliği bu değerlerde de ortaya çıkmaktadır. Ticari etkinliği gösteren 71 adet ve %18 oranla han niteliğindeki yapı varlığı sonucuna varılmıştır. Yine yönetim merkezlerinin odağı olan bu bölgede 33 adet resmi yapı tesbit edilmiştir. Bölgedeki yol açma çalışmaları ve diğer unsurlar nedeniyle 25 adet yer altı ve yerüstü kalıntı yapısı mevcuttur. Ardından 18 adet cami-mescit ve 15 adet eğitim yapısı mevcuttur.

Harita 5-40: K ve T.V.K.K Kararlarına göre Taşınmaz Kültür Varlıkları Durum Paftası(Bakınız EK:1A sf.259)

Grafik 5-8: Tescil/Öneri -Tasnif

Tescilli taşınmaz kültür varlıklarının Karaköy civarında yoğunlaştığı görülmektedir. Yeşil reklerle dini tesisler ve ticari yapılar ve mavi renklerle resmi yapıların baskın oluşları hemen göze çarpmaktadır. Kılıçalipaşa Camii'nde sonra taşınmaz kültür varlıkları seyrelmektedir. Tez çalışmasının çeşitli bölümlerinde yazılı ve görsel olarak belgelenen bu bölgedeki 1950 lere kadar yoğun ahşap dokulu mahalle ünitelerinin varlığı bilinmektedir. Özellikle Müslüman mahallelerindeki tophane ve fındıklıdaki ahşaptan konaklar ve diğer sivil yapılar hemen hemen yolduğu görülmektedir.

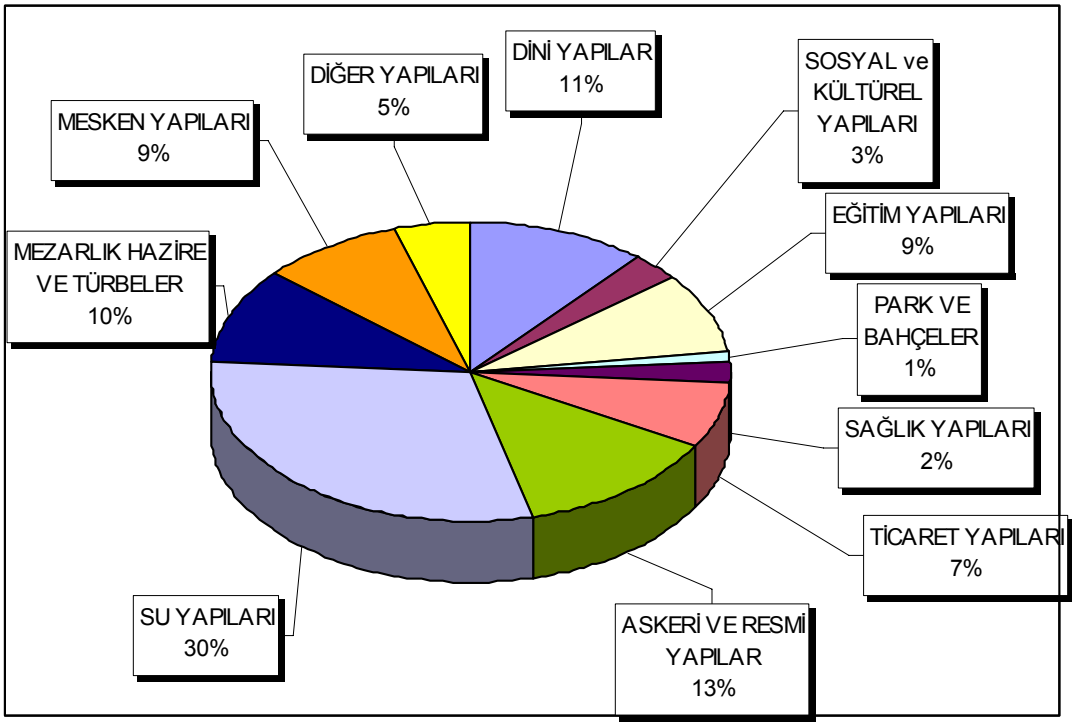
Örneğin Fındıklılı Molla Çelebi Hamamı, Camii, mektep, hazire, çeşmeler, konaklar ve daha nice kıyıyla bütünleşik eşsiz yapılardan oluşan bu nezih mahalle ünitesi yok olmuştur. Yalnızca fındıklı molla çelebi cami, önündeki sebili kaybederek ayakta kalabilmiştir.

5.3.7. Meclisi Mebusan Caddesi ve Yakın Çevresindeki Kayıp Taşınmaz Kültür Varlıkları Analizi

Tarihî çevrede ve tarihî yapılarda oluşan kayıplarının vurgulanması ve daha iyi anlaşılması bakımından genellemeler yapılmıştır. Bu başlıkların altında detay tasniflere ve açıklamalara gidilmiştir.(EK 3a)

Genel	Fonksiyon Türü (Kitle Sayısı)	Sayı	Toplam
Dini Yapılar	Cami-Tekke-Mescid-Namazgâh	54	67
	Çilehane	2	
	Sohbethane	1	
	Muvakkithane	1	
	Kilise-Ayazma-Manastır	9	
Sosyal Hizmet Yapıları	İmaret-Külliye	1	18
	Aşevi	3	
	Acizhane-Yetimhane	7	
	Yurt	1	
	Tiyatro	6	
Modern ve Klasik Eğitim Yapıları	Okul-Mekteb	47	52
	Kütüphane	5	
Sağlık Yapıları	Hastane	13	13
Ticaret Yapıları	Han	18	44
	Lokanta	2	
	Değirmen	4	
	Depo	6	
	Otel	2	
	Sıra Dükkan	8	
	Fırın	4	
Askeri ve Resmi Yapılar	Postahane	2	77
	Mahkeme	2	
	Rıhtım Yapısı-İskele	4	
	İtfaiye+İETT Yapısı	4	
	İstabli Binası	3	
	Rasathane-Meteoroloji Binası-Maliye	3	
	Elçilik	12	
	Karakol	18	
	Askeri Yapı	29	
Su Yapıları	Hamam	12	182
	Çamaşırhane	1	
	Çeşme-Sebil-Şadırvan	91	
	Su Mahzeni – Sarnıç - Su Haznesi	23	
	Su Terazisi	5	
	Kuyu	50	
Mezarlık-Hazire-Türbe	Mezarlık-Hazire-Türbe	62	62
Park-Bahçeler	Park-Bahçeler	7	7
Mesken Yapıları	Meşruta	15	54
	Köşk-Konak-Önemli Konut	39	
Diğer Yapıları	Duvar, Ocak, Kapı, Müştemilat, Kalıntı, Geçit, Merdiven, Trafo, Dolgu Alanı, Çardak, Sığınak	28	28
	Toplam	**604**	

Tablo 5-9: Çalışma Alanındaki "Kayıp Taşınmaz Kültür Varlıkları" Tablosu

Grafik 5-9: Kayıp Taşınmaz Kültür Varlıkları

Yukarıda tablo ve grafikte çalışma alanımız dâhilinde tespit edilmiş olan kayıp taşınmaz kültür varlıklarından Su Yapılarının 182 adet ve %30 oranla ilk sırada olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla 77 adet ve % 13 oranla Askeri ve Resmi Yapılar, 67 adet ve % 11 oranla Dini Yapılar, 62 adet ve % 10 oranla Mezarlık Alanları, 54 adet ve % 9 oranla Mesken Yapıları, 52 adet ve % 9 oranla Eğitim Yapıları takip etmektedir.

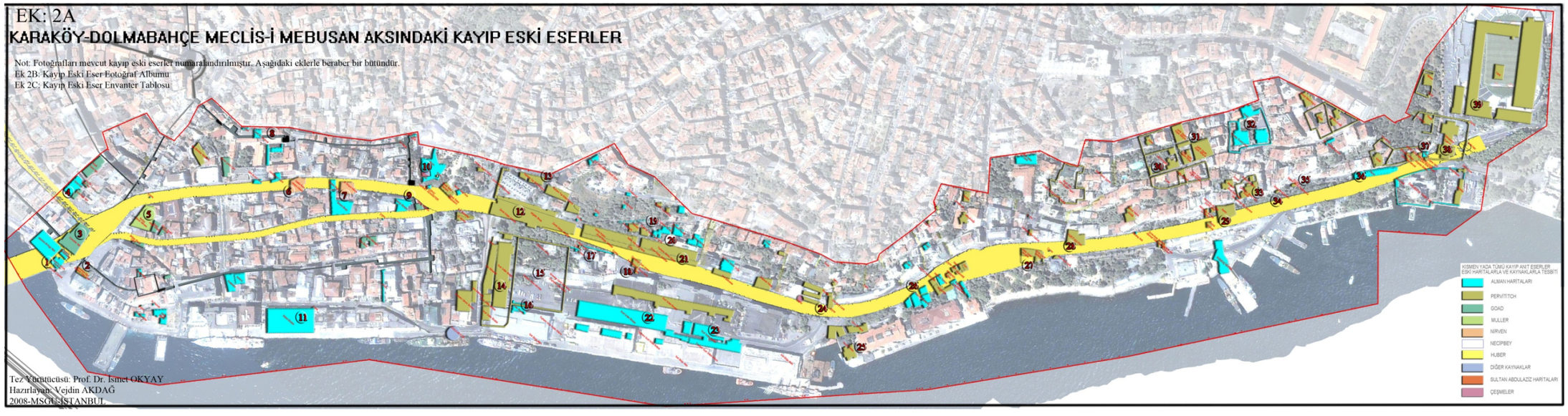
Sırasıyla su yapılarının fazla sayıda zarar görmesi bütünüyle su altyapısının değişmesi ve suyun evin içine gönderilmesi sisteminin yaygınlaşması, sokak hayatının ölmesi (çeşme başı sohbetler vb) ve mahallelinin yok olması gibi toplumsal ve yapısal sorunlar da beraberinde klasik su yapılarını ve altyapılarını işlevsiz hale getirmiştir. İkinci sıradaki askeri yapıların ortadan kalkma nedenleri arasında merkezlerin yoğunlaşması ve modern yapılanmaya müsait olmayışı ve başkentin Ankara'ya taşınması sayılabilir. Üçüncü sıradaki dini yapıların ortadan kalkma nedenleri ise diğerlerinden biraz farklılık göstermektedir. Doğal etkilemelerin yanı sıra cumhuriyetin kültür devrimi ile beraber başlattığı tekke ve zaviyelerin kapatılması süreci tekke, zaviye, dergâh ve bir kısım cami ve mescidin istimlâklere

uğraması, satılması, ilgisizlikten yıkılmaya, bozulmaya terk edilmesi sebepleriyle günümüze ulaşamamıştır. Dördüncüsü eğitim yapılarındaki kayıplardır. Yine burada da Tevhid-i Tedrisat Kanunu etkili olmuştur.

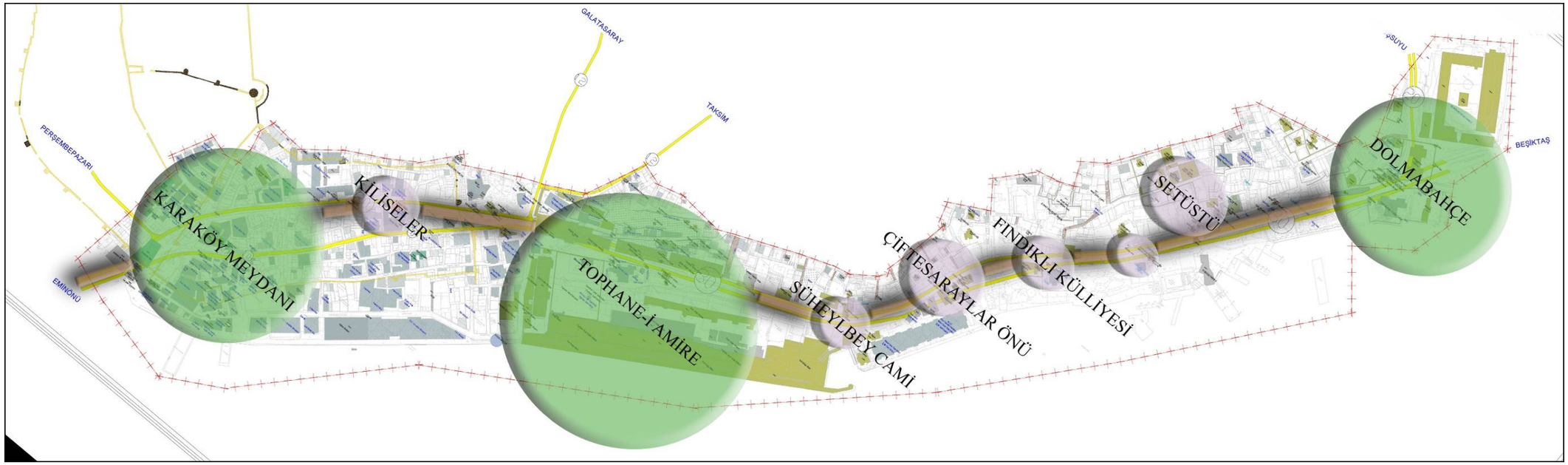
Ayrıca bir başka yıkım sebebi tarihi merkezlerdeki yol açma ve genişletme çalışmalarıdır. Burada sadece birinci derece tarihi eserler dikkate alınmıştır.

Konut yapılarındaki yıkımın en temel nedeni merkezdeki rantın yükselmesi ve nüfus hareketleridir. Ağırlıkla ahşap konutta kayıp olmuştur. Ahşap yapının bakımının maliyeti ve zorluğu mevcut ya da yeni sahipler açısından yık yap sürecini başlatmıştır.

Burada bir başka önemli kayıp Müslüman mezarlıklarının bulunduğu "*Büyük ve Küçük Kabristan*" alanları yeni gelişme alanları olarak seçilmesidir.

Harita 5-41: Kayıp Taşınmaz Kültür Varlıkları Paftası (Bakınız EK:2A sf.319)

Harita 5-42: Kayıp Taşınmaz Kültür Varlıklarının Yoğunlaştığı Bölgeler

5.4. BÖLÜM SONUCU

Bölüm girişinde bölgededeki ve bölgeyi etekileyen bütüncül ve kısmı plan çalışmaları girişimleri konu edilmiştir. Moltke planıyla başlayan planlı şehir gelişimi geniş boyutlu altyapı projelerinin de konu edildiği bu bölümde avuplılaşmanın şehir üzerindeki ilk ciddi etkileri analtılmıştır. 1830 yılında islahatla beraber büyük Peranın doğuşu ve 1920 de peranın sönüş süreci tarihi olaylarla anlatılarak modernizmin aynı zamanda kendini yokedebildiği ve yeni bir yüzle ortaya ortaya çıkabildiğini göstermektedir. İmar ve yıkımlar birlikte yaşanmıştır. Bu süreç bölüm içinde anlatılmakla beraber konu, dönemsel haritalarla, hava fotoğraflarıyla, üst ve alt ölçekli imar planlarıyla ve 1950 li yıllarda faaliyete geçen koruma kurullarının aldığı kararlar detaylıca ele alınmış ve tarihi çevre üzerinde modernleşmenin olumsuz etkileri ortaya konulmuştur.

Haritalarla, kaybolan eserin veya yokalan şehir dokusunun sınırları ve varlığı koordinatlarıyla beraber veriler sunmuştur. Eski haritalar üzerinde tesbiti yapılan eserler günümüz haritalar üzerine taşınmıştır.

Hava fotoğraflarıyla, yer yeryeri bilinen fakat elde bir görüntüsü olmayan kaybolmuş bir eserin fotoğrafını yaklamak ve şehir dokusunun değişim ve dönüşüm izleri okunmuştur. Siluette meydana gelen farkılılıklar ortaya konulmuştur.

Üst ve alt ölçekli imar planlarıyla, 1950 li yıllara kadar salt gelişmeci planların yapıldığı gözlenmektedir. 1990 yıllara kadar kısmı koruma anlayışları sözkonusudur. 1990 lı yıllardan sonra gelişkin bir koruma anlayışının yerleştiği görülmektedir.

Tarihi doku analizi bağlamında önce korumanın önemi ve gelişimi kısaca anlatılarak kurul kararları çalışma alanı sınırlarında 1955 yılından başlayarak günümüze kadar parsel ölçeğinde incelenmiştir. Günümüze ulaşamamış eski eserlerin tesbiti yapılmıştır. Eski eser tesbitinde ilkin kurul kriterlerine uygun bir envanetr dökümü ve haritası çıkarılmıştır. Daha sonra tescilli olsun olmasın nitelikli kayıp eski eserlerler haritalar, dökümanlar vb. arşiv değeri yüksek kaynaklardan tesbiti yapılarak vektörel ve raster bazda dökümler elde edilmiştir.

Sözkonusu envanter verileri alanda yaşanan değişim ve dönüşümü açık şekilde eski

eser niteliğinde olan bir çok taşınmaz kültür varlığının kayboluşunu göstermeektedir.

Taşınmaz kültür varlığı incelemesi öncelikle beyoğlu kentsel sit kapsamında ele alınmıştır. Bu kapsamda koruma kurullarının 1952 den günümüzee adları , kapsamları değişen 3 dönem altında incelenmiştir. İnceleme sonucunda 8867 adet karara ulaşılmıştır. 53 yıl içinde yıl başına düşen karar sayısı 167 olmuştur. En verimli çalışmalar 1988-günümüz arasında yapılmıştır. Eski eser tasnifine bakıldığında SMÖ niteliğindeki yapıların sayısı tüm alanda %84 ile ilk sırada olduğu görülmüştür. Sonrasında birinci derece anıtsal yapılar %13,59 ve resmi yapılar %13,76 oranlarla izlemektedir. Eski eser niteliğinde değerlendirilen 4961 adet yapı ve alanın beyoğlu kentsel sit alanın eski eser olsun olmasın toplam bina saıyısı olan 9500 yapıya oaranladığımızda, eski eserleerin alanın yarsını oluşturduğu ortaya çıkmaktadır. İstanbulun diğer bölgelerine nazaran tüm olumsuzluklara rağmen eski eser sayısının fazla oluşu 19.yy sonrası kagir yapılaşmanın hakim olmasından kaynaklandığı sonucu rahatlıkla çıkarılmaktadır.

Çalışma alanında Kurul kararlarıyla tescili yapılmış 383 adet bağımsız yapı ve alan mevcuttur. Yapılan çalışmalar neticesinde büyük ekseriyetle 175 adetle SMÖ ve 118 adetle anıtsal yapılardan oluştuğu tesbit edilmiştir.(bk. EK:1A)

Tez konusu olan kayıp eski eser envanter durum incelemesine bir çok açıdan bakılmıştır. Kurul kararlarıyla tescili yapılmış kültür varlıklarının incelenmesinin yanı sıra bilimselliği kabul görmüş çeşitli kaynaklarlada eski eser araştırması yapılmış ve sonuçları grafik ve tablolara dönüştürülmüştür.

Elde edilen veriler neticesinde 604 adet kayıp eski eserin varlığı ortaya çıkmıştır. Kayıp eski eser araştırmasında şehir kültürü ve insan yerleşmelerinin önemli doğal ve kültürel varlıkları dikkate alınmıştır. Dolaysıyla eski eserler bilimsel çlışmalar ve yasal düzenlemelere dayalı kurullarca ortaya konulan kriterler ışığında eleminasyona ve tasnife gidilmiştir. Sözkonusu esaslara dayalı olarak araştırmalar neticesinde ortaya çıkan 607 adet yapının büyük kısmını 182 adetle su yapıları ve sistemleri oluşturmaktadır. Akabinde 77 adetle askeri ve resmi yapılar izlemektedir. Ardından 67 adetle dini yapı, 62 adetle mezarlık, 52 adetle eğitim yapıları takip ediyor. Bu değerler tahlil edildiğinde tarihsel süreç içinde modernleşmenin çeşitli kolları olan siyasal, ekonomik, sosyal, kültürel ve teknik dönüşümlerin izleri ve etkileri

görülmektedir.

Bu bölümde anlatılanlar tez idaalarından olan küresel boyut kazanan modernitenin yerli olan değerler üzerindeki yıkıcılığını bariz bir şekilde ortaya koymaktadır. Bu çalışma neticesinde geçmiş ile geleceği birbirine bağlayan önemli kültürel varlıkların ve kentsel aidiyet unsurlarının tesbiti ve ortaya çıkarılması tarihi şehir adına önemli kazançlar sağlamıştır. Özellikle bu bölümde rakamlarla ortaya konulan değerlerin herbiri tez çalışmasının ana temasını oluşturmaktadır. Her biri tarihi kentin temel direkleri hükmündedir.

SONUÇ

İstanbul gibi, hem Doğu (Pers ve Arap), hem Batı (Roma, Bizans, Latin) kültürünün etkisi ile çeşitli inanç ve dinlerin sürekli çatışmasına ve kaynaşmasına sahne olmuş yüzyıllarca başkent kimliği taşımış tarihi bir şehirde, var olan zengin şehirsel hafızamızın, tarihimizin ve kültürümüzün değeri yeteri kadar bilinmemektedir.

Yeni şehirsel gelişmenin giderek standartlaştığı günümüzde, tarihi şehirler, eski binalarıyla birer kişilik kazanmakta ve şehirler arasında farklılıklar yaratmaktadırlar. Çünkü ülkelerde şehirleri birbirinden ayıran ve farklı kılan, tarihi çevreleri, farklı hikâyeleri ve şehirsel hafızalardır. Tarihi şehirler, geçmiş, bugünkü ve gelecek kuşaklar arasında da farklı bir iletişim kurmaktadırlar.

Tarihi şehirlerde koruma' dediğimiz zaman en basit şekliyle var olanı saklama anlamı çıkartılmamalıdır. "Koruma, var olan olumlu niteliklerin, özelliklerin, giderek kimliğin (farklı ölçek ve boyutlarda) yenilenebilmesi, başka bir deyişle dönüşerek yeniden üretilmesi olarak tanımlanabilir." (İncedayı, 2004).

Bir dokunun korunması aynı zamanda içindeki hayatın sürmesiyle mümkün olabileceğinden eski ve yeni kullanım arasındaki çelişkileri, kamu girişimleri çözmeye yeterli değildir. Bu durumda gereken, özel sektörü ve kişileri işin içine sokmak, yani korumaya özendirmektir. Bu ise ancak önemli bir sosyolojik evrimin sonucu olabilir. (Yerasimos, 1991).

Tez çalışmasının ana teması olan modernitenin halen bilgi tüketen toplumdan üreten topluma geçişler yaşayan bizim gibi toplumlar, şehir mekanını ve işleyişini kismi bir modernleşme modeliyle ele almaktadırlar. Makineleşme ile beraber başlayan dengesiz müdahaleler, tarihi şehri şantiyeye çevirmiştir. Bu süreç internet çağına kadar devam edegelmiştir. Modernleşmenin tarihi çevre üzerindeki etkisi günümüzde azalmış gibi görünsede, bilinçlenme ile ilgilimi yoksa korunacak varlıkların azalması ile mi ilgili, bunu net ortaya koymak oldukça zordur.

Tez başlangıcında varılmak istenen sonuç, elde edilen verilerle test edildiğinde eski şehre ait değeerlerin varlıkların büyük oranda yok olduğunu görmekteyiz.

Bugün çalışma alanında yaşanan sıkıntıların (modern barınma imkanları, yoğun

trafik, dar yollar, fonksiyon uyuşmazlıkları vb.) temelinde tarihi şehir dokusunun halen sorunun kaynağı olarak görülmesinden kaynaklanıyor.

Yukarıda açıklanan kavram ve yaklaşımlarla tez çalışmasının amacı olan eski eserlerin önemi ve kayboluş sonuçlarını anlamak açısından önem taşımaktadır.

Giriş bölümünde amaç, hipotezler, kapsam ve yöntemler konu edilmiştir. Bu kapsamda ida edilen hipotezler tez bütününde ve bölümlerinde sorunların kökenlerine inilerek ve neticelere bakılarak kanıtlama yoluna gidilmiştir.

İkinci bölümde tarihi şehri oluşturan tarihsel arkaplan anlatılmıştır. Aynı zamanda farklı sosyal kültürel arkeolojik tabakaları ifade eden dönemsel konu anlatımları tezin ana temasını oluşturan eski eser kaybının bıraktığıi taşıdığı ve anlattığı şehirsel aidiyet ve kozmopolit kimlik hakında bilgi vermektedir. Şehrin kuruluşundan günümüze kadar yaşadığı travma ve serüvenlerin izleri görmek mümkün olabilmektedir. Bu bağlamda alan içerisinde tesbiti yapılan eski eserler üzerinde dönemsel notlar düşülmüştür. Aiağıdaki tabloda görülen çalışma İstanbul Büyükşehir Belediyesi bünyesinde 2002 yılında Prof. Dr. Semavi Eyice yönetiminde bilimsel bir heyetle gerçekleştirilmiştir.

Tescilli/Korunması Gerekli SMÖ Donemi	Adet	Oran (adet)	Alanı (m2)	Oran (alan)
Bizans	1	0,02%	69	0,02%
Osmanlı	39	0,92%	4.544	1,15%
Osmanlı-Rum	2	0,05%	689	0,17%
Geç Osmanlı	1840	43,49%	163.723	41,31%
Geç Osmanlı-Rum	43	1,02%	8.433	2,13%
Cumhuriyet	214	5,06%	25.265	6,38%
Araştırma Yapılmayan Yapılar	2092	49,44%	193.585	48,85%
Toplam	4231	100,00%	396.309	100,00%

Bu çalışma sonucunda ortaya çıkan tablo bölgenin sosyal ve tarihsel katmanlarını büyük ölçüde belirlemiştir. Yapılan bu kronolojik çalışmalarda elde edilen veriler beyoğlu kentsel sit alanında kalan eski eserlerin yalnızca % 51 ini oluşturmaktadır.

Ağırlıkla toprak üstü verilere dayanılarak oluşturulan tabloda görüldüğü gibi çok katmanlı bir toplum yapısı mevcuttur. Ayrıca yer altı, arkeolojik kazılar sonrası ortaya çıkaralıcak kültürel değerler ve geriye kalan %49 oranındaki yapılar eklendiği düşünüldüğünde, tarihi doku ve yapı katmanları kuşkusuz daha da çeşitlenecek ve artacaktır.

Üçüncü bölümde; taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları niteliğindeki eski eser kaybının genel müsebibleri olan olay ve olgular konun edilmiştir. Bunlar depremler, yangınlar, salgınlar ve imar hareketleri olarak ele alınmıştır. İkinci bölümde anlatılan uygarlıkların şehir birikimlerinin yok olmasına sebep olduğu nedenler üzerinde durulmuştur.

Depremler incelendiğinde, yaklaşık 150 yıllık periyotlarda yıkıcı depremler olduğu görülmektedir. Örneğin tarihi kayıtlarda 1509 depreminin ağır yıkıcılığını konu aır ve atkilenmeyen, hasara uğramayan yapı yoktur denilmektedir. En son olatrak 1894 depremi benzer bir etki bırakmıştır. Konu gereği modern yapılaşmanın olumsuz etkileriyle yarışır durumdadır.

Keza yangınlar ve salgınlar da tarihi çevrenin değişip dönüşmesinde etkili olmuştur. 1870 yangını kasımpaşa sırtları, tarlabaşı mevki ve cadde-i kabir e kadar olan kısımda buıgün varolan ızgara sistemli sokak ve ada dokusunu ortaya çıkarmıştır. D'ostaya haritasından önceki ve sonraki doku farklılığı net okunmakdır. 19.yy a kadar olan ahşap ağırlıklı doku bu tarihten sonra kagir yapı sistemine yer bırakmıştır. Yani bu değşim basit bir yeniden yapma olayı değildir. Ortaya çıkan arazi boşlukları dönemin yöneticileri için mekanda avruplılaşmanın uygulanması için fırsat doğurmuştur. Bunun sonucunda yeni kadastro haritaları çıkarılmış ve beraberinde sigortacılık sektörünü doğurmuştur.

Aynı bölümün son maddesi olan imar hareketleri yukarıda saydığımız doğal felaketler sonrası başlayan yeni tip mimari ve şehircilik denemelerini konu etmiştir.

Dördüncü bölümde; üçüncü bölümde eski eser kaybına yol açan nedenlerden "imar hareketleri" kısmı inceleme altına alınmıştır. İmar hareketlerinin modernleşme kaynaklı tarih şehir dokusunda meydana gelen değişim ve dönüşümü, fikri anlamda

anlatılmaya çalışılmıştır. 19.yy da başlayan modernleşme hareketlerinin günümüze kadar olan serüveni ortaya konulmuştur. Bu bölümde aynı zamanda yeni zaman şehir modellerinin fikirlerinin tarihi şehir üzerinde denmeye başlandığı ve yokettiği dönemleri kapsar.

1830 islahat fermanıyla başlayan batılılaşma hareketleri, fikri plandan mekana indiği andan itibaren yeni bir yüz kazanmıştır. Bir yandan eski istanbul, bir yandan yeni şehir olan Pera bölgesi. Sultanların yarışır gibi Avrupa ile eş zamanlı mimarlık denemeleri ve örnekleri için bina ve yolların islahı hem yasal düzenlemeler hemde dönemin en ünlü mimarları ve şehircileri İstanbul'a çağrılmıştır.

Bügun hala bir çoğu ayakta duran şahaser niteliğindeki binalardan olan, , Rus ve Hollanda Elçiliği'ni İsviçreli mimar G. Fossati; Naum Tiyatrosu ve Taşkışla'yı Mimar Smith; başta Galata'daki Osmanlı Bankası ve Tütün Reji binası ve Pera Palas olmak üzere çok sayıda yapının mimarı A.Vallaury; Altıncı Daire'yi Mimar Barborini;, Belçika Elçiliği ve Aya Trias Rum Kilisesi'ni Mimar Kampanaki; Santa Maria Draperis Kilisesi'ni Mimar Semprini; Amerika Birleşik Devletleri Elçiliği binasını Mimar G. Leoni tasarlamışlardır. Tabi finansörler ve bu sanatı taleb edenleri unutmamak gerekir.

Bu dönemde sanatta ve şehircilikte birbirinden ilginç giririşimler sözl-konusu olmuştur. Mesala günümüze ışık tutan 2.abdulhamitin boğa geçişleri için yaptırdığı projeler bügunku güzergahlarla tıpatıp aynıdır. Siyası çalkantılar sonucu gerçekleşmemiştir.

Modern anlamda birinci dalga niteliğinde olan 19.yy gelişmeciliğinin ürünleri olan yapılar bugünkü korunan yapıların %90'ını oluşturur. Ne kadar kendi döneminde eletirilmişsede biçim, tarz, statik ve estetik özellikleri itibariyle çoğunlukla korunmaya değer eserler sınıfına layık görülmüşlerdir.

Cumhuriyet döneminde 19.yy mimari mirası devr alınmamıştır. Bunun başlıca nedenlerinden ulus devlet yapılanması ve yeni dünya dengelerinin farklı kültür yapılarının bir arada yaşamasını zorlaştırması ve hatta imkansız hale gelmesi nedeniyle, ağırlıkla gayrimuslimlerde yoğunlaşan mimarlık ve sanat birikimleride bundan payını almıştır. Yeni devlet yetişmiş eleman yetersizliği, para sıkıntısı vb. nedenlerle 20.yy başlarına kadar gelişerek devam eden süreci devam ettirme şansını yakalayamamıştır. Dolaysıyla cumhuriyet döneminde korunması gerekli yapı

adedinde belirgin bir eksiklik sözkonusudur. Bu durumu şöyle özetlemek her halde yerinde olur. Ekmek derdindeyken meyveyi düşünmek sıkıntısı burada yaşanmıştır. 1950 lerden sonra hareketlenen inşaat sektörü, yol yapma genişletme ve transit yol uygulamalrı gibi şehrin tümünü etkileyen faaliyetler sözkonusu olmuştur. 1965 te birinci köprünün gereğini ortaya çıkarmıştır. Birbirini besleyen ve doğuran ana yol ağları çalışma alanında da kendini göstermiştir. Tarlabaşı bulvarı, Perşembe pazarı caddesi ve meclisi mebusan caddesini genişletilmesi çalışmaları bu devirde ortaya konan politikalrın sonuçlarıdır. Geniş caddelerin açılması beraberinde çok katlı yapılaşmayı getirmiştir. Dolaysıyla alanın konut hüvviyeti tersyüz olmuştur.

Belkide modernleşmenin en kötüsü olan salt inşaatçılık mantığı, bu dönemde ortaya çımış ve tarihi çevre üzerinde yakın zamandaki en büyük tahribata neden olmuştur.

Beşinci bölümde ise; tarihi şehir dokusunun saip olduğu kültür ve tabiat varlıklarının araştırma sonuçları üzerinde durulmuştur. Yani üçüncü ve dördüncü bölümde anlatılan nedenlerle kaybolan eski eserlerin varlığı bir ölçüde ortaya konulmuştur. Bunu yaparken günümüze ulaşan eski eserlerde ortaya konulmuştur. Bu bölüm tezin özgünlüğünü ve somut anlatımlarını bulmak mümkündür. 8867 adet kurul kararı, yaklaşık 4230 adet bağımsız yapı ve alan hakkında tescil kaydı,604 adet kayıp eski eser gibi değereeler bu bölümde elde edilen değerlerdir. Herbiri kendi içinde tasnifleri yapılmıştır. Tablolar, listeler, grafikler ve tematik haritlarla konu net ve anlaşılır hale getiririlmiştir.

Sözü edilen rakamlar ve daha önce anlatılan nedenler bir araya getirildiğinde çalışma alanında yaşananların tarihi çevreyi nasıl şekillendirdiği belirgin olarak görülmektedir.

Bu bağlamda alanda yapılacak uygulamalarla ilgili olarak:

Tarihi şehirler bakımından oldukça zengin olan ülkemizde yanlış veya eksik koruma anlayışları ve uygulamaları çok sık görülmektedir. Tarihi şehirlerde koruma planlanırken, sosyal yapının ve toplumsal hafızanın da yaşatılması hedeflenmelidir, yoksa şehir, sadece anıtlar yığını olmaktan öteye gidemez.

Tarihi şehirlerde yıkılan, yok edilen her öğe, toplumun kültürel mirasım biraz daha yoksullaştırmaktadır. Böylece yok edilen geçmiş, geleceği de belirsiz kılmaktadır.

Tarihi şehirlerin korunmasını sadece tarihi mirasın, kültürün ve hafızanın devamım

sağlamak olarak düşünmemek gerekir. Tarihi şehirlerde korunan anıtsal yapılar aynı zamanda şehire estetik bir değer de katar.

Bir şehri oluşturan binaların tarihi değer taşıyan, kapı, pencere, dolap, ocak, cumba gibi öğelerini zaman ve mekândan soyutlayarak müzelerde sergilemek yerine, yaşayan şehir ortamında canlı tutmaya çalışmak, şehrin bütünlüğünün daha iyi kavranmasını sağladığı için daha olumlu bir yaklaşımdır.

Toplumun uygarlık derecesi arttıkça eskiyi öğrenme ve koruma içgüdüsü de artmaktadır.

Sadece elle tutulan, gözle görülen yapıları ayakta tutmaya çalışmak yeterli olmamaktadır. Yapılacak çalışmalar bu çevrede yaşayan ve büyüyenleri kapsamadıkça hiçbir olumlu sonuç getirmeyecektir. sosyal çevrenin ve toplumsal hafızanın mekana kazandırdığı 'şehirsel hafıza' ortaya çıkarılmadan, yeterince araştırılmadan, sonuçları dikkate alınmadan gerçek bir koruma düşünülemez

Pek çok amaçla çizilen harita ve planlar, şehircilik tarihi, askeri, sosyal, ekonomik, idari tarih gibi pek çok konunun aydınlanmasında kaynak teşkil edebilir. Ayrıca içinde yaşadığımız şehirlerin güncel yapısını tarihsel bir perspektif içinde anlamlandırmamızı, şehirlerdeki tarihsel miras ve dokunun korunması konusunda hassasiyetlerin geliştirilmesini ve böylece daha sağlıklı şehir planlamalarının oluşturulmasını sağlayabilir.

Öyleyse, tarihi şehirlerde oluşan yeni yapı ihtiyacım karşılamak için yapılacak çalışmalarda, tarihi dokuyu ve onu oluşturan kültürel ve sosyal yapı tanınmalı, korunmalı ve ona uygun yeni tasarımlar araştırılmalıdır.

Şehri oluşturan doğal, yapma ve sosyal çevrenin, şehirsel yapının büyüme evrelerinin ve mekân oluşumunun analizi ve kurgusunun araştırılması ve değerlendirilmesi, korumanın vazgeçilmez ön koşulu olmalıdır.

Koruma altına alınmış tarihi şehirlerde sadece fiziksel yapıda değil, aynı zamanda sosyal ve kültürel yapıda da iyileştirme yapılmış olmaktadır. Bu iyileştirmenin boyutlan da iyi belirlenmelidir. Sadece turistik hedefler göz önünde tutularak yapılan koruma çalışmaları, tarihi alanda artan ticari kullanım sonucu, yerleşik halkın yok olup, geçmişin metalaşmasına kadar varan yanlış sonuçlar doğurabilir ve tarihin sadece bir turistik dekor olarak kullanılıp tüketilmesine yol açabilirler.

Korumanın doğru sonuçlar elde edebilmek için, farklı disiplinler arası işbirliği ile yapılması gerekmektedir.

Geçmiş dönemlerin toplumsal hafızalarının ürünü olan tarihi şehirleri, çağdaş yaşamın gerekleri ve teknoloji ile donatarak topluma kazandırmak gereklidir.

Tarihi dokunun oluşturduğu, vazgeçilmez bir estetik değer de şehir siluetleridir. Şehir siluetine sonradan eklenecek yeni yapıların malzeme, renk ve boyut açısından çok iyi incelenerek şehirsel silueti bozmamasına özen göstermek gerekmektedir.

KAYNAKÇA

ADIVAR, Halide Edip, 2006, Sinekli Bakkal, Özgür Yayınları, İstanbul.

AHUNBAY, Zeynep, 1996, Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon, YEM Yayınları, İstanbul.

AKGÜN S. 1998, Tanzimat'tan Günümüze Şehirciliğimiz, Yüksek Lisans Tezi, M.S.Ü, İstanbul.

AKIN, Nur, 1998, 19.Yüzyılın İkinci Yarısında Galata ve Pera, Literatür Yayıncılık, İstanbul.

AKIN, Nur, 2005, Galata ve Beyoğlu Haritaları Üzerinden Bazı Değerlendirmeler, OBA Arşivi, İstanbul.

Alman Arkeoloji Enstitüsü Müdürlüğü, İstanbul.

ALTABAN, Özcan, DUYGULUER, Feridun, 2004, Kamu Yönetiminin Yeniden Yapılandırılması Tasarıları Üzerine Notlar, Mimarlık Dergisi Sayı 317.

ARENDT, Hannah, 2004, Geçmişle Gelecek Arasında, İletişim Yayınları, İstanbul.

ARSEVEN, Celal Esad, 1913, Eski Galata ve Binaları, İstanbul Kitapları, İstanbul.

ARSEVEN, Celal Esad, 1989, Eski Galata ve Binaları, TTOK Yayınları, İstanbul.

ASSMANN, Jan, 2001, Kültürel Bellek, Çeviren: Ayşe Tekin, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.

AYVERDİ, Ekrem Hakkı, 1958, Fatih Devri Sonlarında İstanbul Mahalleleri, Şehrin İskân ve Nüfusu, Vakıflar Umum Müdürlüğü Neşriyatı, Ankara.

BASLO, Meltem, 1998, Tarih Boyunca Galata-Beyoğlu Kurgusunun Gelişimi ve XIX. Yüzyıl Otellerinin Bu Gelişime Etkileri, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Üniversitesi, İstanbul.

BATUR, Afife, , Dünya Kenti İstanbul, Tarih Vakfı Yayınları, Sayfa 169 – 174, İstanbul.

BAYARTAN, Mehmet, 2005, Osmanlı Şehrinde Bir İdari Birim: Mahalle, İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü Coğrafya Dergisi, İstanbul.

BANARLI, Nihat Sami, 1986, İstanbul'a Dair, Kubbealtı Neşriyat, İstanbul, s. 13.

BELLIN, Jacques Nicolas, 1764, İstanbul Şehri Planı, Petit Atlas Maritime, Cilt 4, Osmanlı Bankası Kitaplığı, İstanbul.

BİNAN, Can, 1999, Mimari Koruma Alanında Venedik Tüzüğünden Günümüze Düşünsel Gelişmenin Uluslar arası Evrim Süreci, Yıldız Teknik Üniversitesi Basım Yayım Merkezi, Yayın No:489, İstanbul.

CANSEVER, Turgut, 1994, Dünden Bugüne İstanbul; Ev ve Şehir, İnsan Yayınları, İstanbul.

CANSEVER, Turgut, 2006, İslam'da Şehir ve Mimari, Timaş Yayınları, İstanbul.

CEZAR, Mustafa, 2002, Osmanlı Başşehri İstanbul, Sayfa 432, Erol Kerim Aksoy Vakfı Yayını, İstanbul.

CEZAR, Mustafa, 1963, Osmanlı Devrinde İstanbul Yapılarında Tahribat Yapan Yangınlar ve Tabii Afetler, İstanbul.

ÇEÇEN, Kazım, 1992, Taksim ve Hamidiye Suları, İSKİ Yayınları, İstanbul.

ÇELİK, Zeynep, 1996, 19. yy'da Osmanlı Başkenti Değişen İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.

ÇELİK, Zeynep, 1998, 19. Yüzyılda Osmanlı Başkenti Değişen İstanbul, Tarih Vakfı Yayınları, İstanbul.

ÇELİK, Zeynep, 2000, 19. Yüzyıl Osmanlı Başkenti: İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.

DİNCER, Celâl, 1968-1971, Osmanlı Vezirlerinden Hasan Fehmi Paşa'nın Anadolu'nun Bayındırlık İşlerine Dair Hazırladığı Lâyiha, Cilt V-VIII, Sayfa 153-233, Türk Tarih Kurumu Yayınları, İstanbul.

DUMONT Paul- **GEORGEON** François, 1992, Modernleşme Sürecinde Osmanlı

Kentleri, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul

EKE, Feral, ÖZCAN, Zuhal, 1988, Tarihi Dokunun Korunması ve Uluslararası Deneyimler, Mimarlık Dergisi, Sayı 2, Sayfa 34–35, Ankara.

ELDEM, Edhem, 1992, Galata'nın Etnik Yapısı, Tarih Vakfi Yayınları, İstanbul.

ENLİL, Zeynep, 1999, 19. Yüzyıl İstanbul'unda Konut Yapı Gelenekleri ve Kent Kültürü, Osmanlı Mimarlığının 7 Yüzyılı 'Uluslarüstü Bir Miras' Uluslar arası Kongresi, Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul.

ERDER, Cevat, 1975, Tarihi Çevre Koruma Bilinci, ODTÜ Yayınları, Ankara.

ERGİN, Osman Nuri, 1995, Mecelle-i Umur-ı Belediye, Cilt 1, Sayfa 1314, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yayını, İstanbul.

EROĞLU, Özkan, 1997, Sur İçi Galata, Arkitekt Dergisi, Sayı 453, İstanbul.

ERSES, Selma Mine, 2002, Mahalle Kimliği, İstanbul Dergisi, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayınları, İstanbul.

EYİCE, Semavi, 1949, Galata Üzerine İki Kitap ve Bu Münasebetle Bazı Notlar, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi, Cilt 1, Sayı 1, Sayfa 201–219, İbrahim Horoz Basımevi, İstanbul.

EYİCE, Semavi, 1969, Galata ve Kulesi, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Yayını, İstanbul.

EYİCE, Semavi, 1993, Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, Cilt 5, Tarih Vakfı Yayınları, İstanbul.

EYİCE, Semavi, 1994, Galata, Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, Cilt 3, Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı Yayınları, İstanbul.

GIDDENS, Anthony, 1990, The Consequences of Modernity, Standford University Press, Stanford.

GÖKBİLGİN, M. Tayyib, 1968–1971, Venedik Devlet Arşivindeki Türkçe Belgeler Koleksiyonu ve Bizimle İlgili Diğer Belgeler, Cilt V-VIII, Sayfa 1-152,

Türk Tarih Kurumu Yayınları, İstanbul.

GÜLÜN, Egeli, 1996, Avrupa Birliği ve Türkiye'de Çevre Politikaları, Türkiye Çevre Vakfı Yayını, İstanbul.

GÜRACAR, Uğur, 1993, Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, Cilt 6, Tarih Vakfı Yayınları, İstanbul.

GÜVENÇ, Murat, 2000, Pervititch Haritaları: İstanbul için Bitmemiş Bir Araştırma Projesi, Axa Oyak Yayını, İstanbul.

GYLLİUS, Petrus, 1997, İstanbul'un Tarihi Eserleri, Çeviren: Erendiz ÖZABAYOĞLU, Eren Yayıncılık, İstanbul.

HARVEY, David, 1997, Postmodernliğin Durumu, Çeviren: Savran, S., Metis Yayınları, İstanbul.

KURUYAZICI, Hasan, 2005, Galata'nın Unutulmuş Mimarları, OBA Arşivi, İstanbul.

IFAE / OUI, İstanbul Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsü Kütüphanesi, İstanbul.

IŞIN, Ekrem, 1994, Galata Mevlevihanesi, Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, Cilt 3, Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı Yayınlan, İstanbul.

İBB Atatürk Kitaplığı

İBB Harita Müdürlüğü Arşivi

İBB Planlama ve İmar Müdürlüğü, 2000, Beyoğlu Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı Nazım Planı Raporu, İstanbul.

İBB, 2005, Alman Mavileri 1913 - 1914 I. Dünya Savaşı Öncesi İstanbul Haritaları, Cilt 1,2,3, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yayınları, İstanbul.

İBB, 2005, Cadastre de la Ville de Constantinople VI. Cercle Municipal, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yayınları, İstanbul.

İBB, 2006, İstanbul İçin Mekânsal Yönlendiriciler ve Gelişme Stratejileri; İBB Stratejik Rapor Çalışmaları, İstanbul.

İNALCIK, Halil, 1994, Galata - Osmanlı Dönemi, Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, Cilt 3, Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı Yayınları, İstanbul.

İNCEDAYI, Deniz, 2004, Kentsel Dönüşüm Kavramı Üzerine, Mimar.İst Mimarlık Kültürü Dergisi, Yıl:4, Sayı: 12, Yaz 2004, TMMOB Yayınlan, İstanbul.

İNCİCİYAN, Gugios, 1976, XVIII. Asırda İstanbul, Fetih Cemiyeti İstanbul Enstitüsü Yayınları, İstanbul.

İSLAM, Tolga, 2003, İstanbul'da Soylulaştırma: Galata Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

KAPTAN, Özdemir, 1988, Beyoğlu Kısa Geçmişi, Argosu, İletişim Yayınları, İstanbul.

KARATEKE, Hakan, AYNUR, Hatice, 1995, III. Ahmet Devri İstanbul Çeşmeleri (1703 – 1730) İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yayınları, İstanbul.

KAYRA, Cahit, 1990, İstanbul'un Eski Haritaları, İBB Yayınları, İstanbul.

KAZGAN, Haydar, Prof Dr, 1999, Osmanlıdan Günümüze Türk Finans Tarihi, Cilt 1, Creative Yayıncılık, İstanbul.

KEYMAN, Fuat, 2005, Cumhuriyet Türkiyesi ve Liberalizm, Çağdaş Türkiye Seminerleri, Osmanlı Bankası Araştırmalar merkezi, İstanbul.

KOÇU, Reşad Ekrem, 2005, İstanbul Tulumbacıları, Sayfa 478, Doğan Kitapçılık, İstanbul.

KUBAN, Doğan, 1989, Türkiye'de Tarihi Çevre Korumanın Kültürel Boyutları, Tarihi Kentlerde Planlama ve Düzenleme Sorunları, Türkiye 11. Dünya Şehircilik Günü Kolokyumu, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Yayınları, Ankara.

KUBAN, Doğan, 1997, Tarihi Çevre Korumanın Mimarlık Boyutu, Kuram ve Uygulama, YEM Yayınları., İstanbul.

KUBAN, Doğan, İstanbul: Bir Kent Tarihi, Tarih Vakfı Yayını, 1996.

MAT, Önder, 2001, Avrupa Birliği'nde ve Türkiye'de Çevre Mevzuatı, Türkiye Çevre Vakfı Yayını, İstanbul.

OKAY, M. Orhan, 2002, Bir Başka İstanbul, Kubbealtı Neşriyat, İstanbul.

OKYAY, İsmet, 1992, Kentsel Koruma ve Geliştirme Planlaması, MSÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Lisansüstü Ders Notları, İstanbul.

OKYAY, İsmet, 2001, Fransa'da Kentsel Sit Alanlarının Korunması Malraux Yasası, YEM Yayınları, İstanbul.

ÖZBEK, Nadir, OBA Etkinlikleri - Çağdaş Türkiye Tarihi Seminerleri 2004–2005, 16 Ekim 2004, İstanbul.

ÖZLEM, Doğan, 2000, Kültür Bilimleri ve Kültür Felsefesi, İnkılâp Yayınları, İstanbul.

ÖZTUNCAY, Bahattin., 2003, Dersaadetin Fotoğrafçıları, Cilt 2, Mas Matbaacılık, İstanbul.

ÖZYABA, Murat, 1999, Kentsel Alanların Planlaması ve Tasarımı, Karadeniz Teknik Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Ders Notları, Yayın No:54, Sayfa 424–467, Trabzon.

Beyoğlu Kentsel Sit Alanı Plan Raporu, 2000, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Planlama ve İmar Müdürlüğü, İstanbul

SABANCIOĞLU, Müsemma, 2000, İstanbul'un Sigorta Haritaları ve Jacques Pervititch, Toplumsal Tarih Dergisi, Sayı 82, İstanbul.

SAKAOĞLU, N, 1995, Haliç Köprülerinin Kısa Tarihi; Galata Köprüsü, İletişim Yayınları, İstanbul.

SCHNEİDER, A.M.; **NOMİDİS, M. Is.**1944, Galata: Topographisch - Archäologischer Plan, Bolis – Constantinople yayınları, İstanbul

SEY, Yıldız, 2004, Sürdürülebilir Kalkınma/ Tarihi Kültürel Mirasın Korunması,

Vizyon 2023 Öngörü Panelleri içinde, www.tubitak.gov.tr.

SUNALP, Abdullah Alp, 1999, 19. Yüzyıl Galata ve Pera Apartman-Konutlarında Orta Sofa-Hol Tipolojisi Gelişimi, Osmanlı Mimarlığının 7 Yüzyılı 'Uluslarüstü Bir Miras' Uluslar arası Kongresi, Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul.

TANMAN, Baha, 2005, İstanbul'da Tarihi Eser Kaybı, Çağdaş Türkiye Seminerleri, OBA Arşivi, İstanbul.

Tarih Vakfı, 2003, Jaques Pervititich Sigorta Haritalarında İstanbul, Tarih Vakfı Yayınları, İstanbul.

TAYLOR, Jane, 2000, İmparatorlukların Başkenti İstanbul, Arkeoloji ve Sanat Yayınlan, İstanbul.

TEKELİ, İlhan, İLKİN, Selim, 2003, Cumhuriyetin Harcı, Birinci Kitap, Köktenci Modernitenin Doğuşu, Sayfa 314–320, Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

TEKELİ, **İlhan**, (1985), Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Kentsel Dönüşüm, Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi (4.c.), İstanbul: İletişim Yayınları

WOLFGANG, Müller-Wiener, 2001, İstanbul'un Tarihsel Topografyası, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncıları, İstanbul,

YERASIMOS, Stefanos, 1991, Galata A Travers Les Recits De Voyage (1453-1600), Premiere Rencontre Internationale Sur L'empire Ottoman Et La Turquie Moderne, Institut National Des Langues Et Civilisations Orientales, Maison Des Sciences De L'homme, 18-22 Janvier 1985, Editions Isıs, İstanbul-Paris.

YILDIRIM, Huseyin, Tarihi Kent Dokularının Çağdaş Koruma ile Canlandırılması ve Yeni Yapı Tasarımları Galata Sur İçi Bölgesi Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

YÜCEL, Atilla, 1996, Dünya Kenti İstanbul Habitat II, Tarih Vakfı Yayınları, S: 189-195, İstanbul

YTÜ ŞBP Bölümü, 2006, İstanbul'un Eylem Planlamasına Yönelik Mekansal Gelişme Stratejileri Araştırma ve Model Geliştirme İşi; Sürdürülebilirlik Bağlamında

İstanbul'un Gelişme Dinamiklerinin Saptanması, YTÜ ŞBP Yayını, İstanbul.

KAYNAKÇA İNTERNET

a, net, 15.05.2008, http://classes.bnf.fr/idrisi/pedago/images/2-01.jpg.

b, net, 15.05.2008, http://historic-cities.huji.ac.il/turkey/istanbul/maps/meisner_1638_istanbul_b.jpg.

c, net, 12.03.2008, http://historic-cities.huji.ac.il/turkey/İstanbul/maps/braun_hogenberg_I_51_b.jpg

d, net, 11.02.2008, http://historic-cities.huji.ac.il/turkey/istanbul/maps/pinargenti_1573_istanbul_b.jpg

l, net, 11.01.2008, http://tr.wikipedia.org/wiki/Resim:Taksim_Top%C3%A7u_K%C4%B1%C5%9Flas%C4%B1.jpg

m, net, 13.08.2006, http://www.arkitera.com/v1/diyalog/ihsanbilgin/modernizm1.htm

n, net, 05.04.2008, http://www.commons.wikimedia.org/wikiImageIstanbul_PU971

o, net, 07.02.2008, http://www.istanbul.net.tr/istanbul_istanbul_yazilari.asp

EKLER

EK 1

EK 1A: KURUL KARARLARI PAFTASI

EK 1B: KURUL KARARLARI ENVANTER İ

EK 2

EK 2A: KAYIP ESKİ ESER PAFTASI

EK 2B: KAYIP ESKİ ESER FOTOĞRAF ALBÜMÜ

EK 2C: KAYIP ESKİ ESER ENVANTERİ

EK 3

EK 3:GENEL YERLEŞİM ALBUMU (KAKARKÖY-DOLMABAHÇE ARASI MECLİS-İ MEBUSAN AKSI VE YAKIN ÇEVRESİNDEKİ YERLEŞİM VE YAPI FOTOĞRAFLARI ALBÜMÜ**)**

EK 1

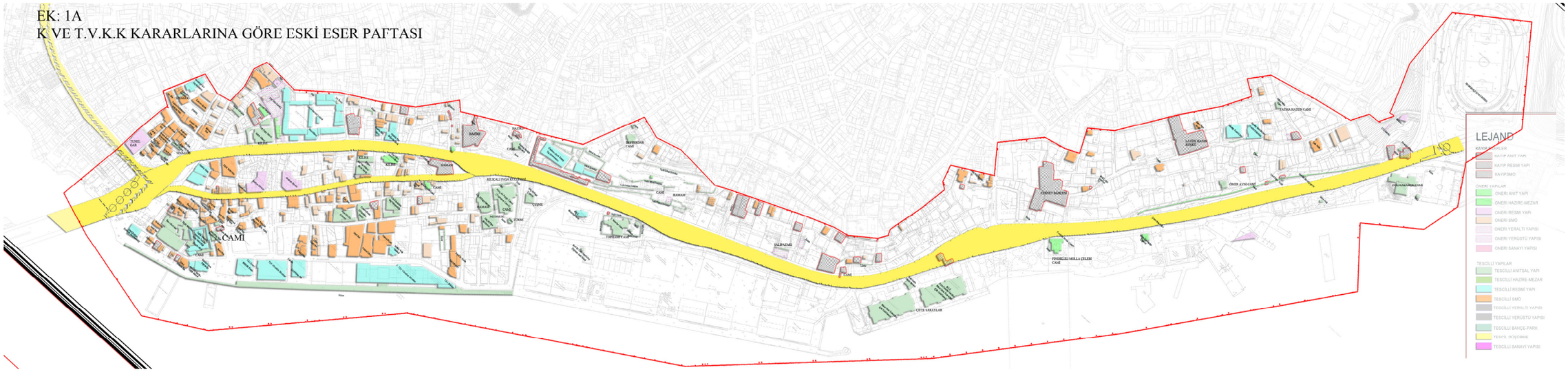
KARAKÖY-DOLMABAHÇE ARASI MECLİS-İ MEBUSAN AKSI VE YAKIN ÇEVRESİNDEKİ K ve T.V.K.K KARARLARI ANALİZİ

EK 1A: KURUL KARARLARI PAFTASI

EK 1B: KURUL KARARLARI ENVANTERİ

EK 1A: KURUL KARARLARI PAFTASI

EK:1A KORUMA KURULLARI KARARLARINA GÖRE ESKİ ESER PAFTASI

EK 1B: KURUL KARARLARI ENVANTERİ

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
Y	10101	12.11.1977	ÖMERAVNİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	1	9	9	DOLMABAHÇE CAMİ DUVARLARI	TESCİLLİ ANIT	DUVAR							
K	10934	07.07.1999	ÖMERAVNİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	1	9	9	DOLMABAHÇE CAMİ	GRUP BELİRLEME	CAMİ+MESCİT	I						
K	4486	17.03.1993	ÖMERAVNİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	1	9	9	DOLMABAHÇE CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	8132		ÖMERAVNİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	1	9	9	DOLMABAHÇE CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	859	03.12.1957	ÖMERAVNİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	1	9	9	DOLMABAHÇE CAMİ HÜNKAR MAHFELİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
			ÖMER AVNİ		3	14	14		ÖNERİLEN ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
			ÖMER AVNİ		3	15	15		ÖNERİLEN ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
			ÖMERAVNİ	HACİİZZETPAŞA	3	34	34	MEHMET EMİNAĞA KÜLLİYESİ	ÖNERİLEN ANIT	KÜLLİYE							
			ÖMER AVNİ	HACİ İZZET PAŞA	3		54		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
K	10410	18.11.1998	ÖMERAVNİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	3	16	16	MEHMET EMİN AĞA SEBİLİ VE HAZİRESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
K	10410	18.11.1998	ÖMERAVNİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	3	16	16	MEHMET EMİN AĞA SEBİLİ VE HAZİRESİ	TESCİLLİ ANIT	MEZARLIK+TÜRBE+HAZİRE							
K	10410	18.11.1998	ÖMERAVNİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	3	17	17	MEHMET EMİN AĞA SEBİLİ VE HAZİRESİ	TESCİLLİ ANIT	MEZARLIK+TÜRBE+HAZİRE							
K	10916	02.07.1999	ÖMERAVNİ	HACİİZZETPAŞA	3	1			TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	10940	07.07.1999	ÖMERAVNİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	3	16	16	MEHMET AĞA SEBİLİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
K	10940	07.07.1999	ÖMERAVNİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	3	17	17	MEHMET AĞA SEBİLİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
K	10940	07.07.1999	ÖMERAVNİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	3	18	18	ÇAKIR AĞA TEKKESİ ARSASI	İMAR	İMAR					EVET	YAPILAŞMA YASAĞI	
K	10990	03.08.1999	ÖMERAVNİ	HACİİZZETPAŞA	3	1	1	SMÖ	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	11694	08.03.2000	ÖMERAVNİ	HACİİZZETPAŞA	3	1	1	SMÖ	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	12103	16.08.2000	ÖMERAVNİ	HACİİZZETPAŞA	3	1	1	SMÖ	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	12360	25.10.2000	ÖMERAVNİ	HACİİZZETPAŞA	3	1	1	SMÖ	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	1299	06.03.1960	ÖMERAVNİ	HACİİZZETPAŞA	3	35	35	MEHMET EMİNAĞA KÜLLİYESİ	TESCİLLİ KAYIP ANIT	KÜLLİYE							
K	14058	17.06.2002	ÖMERAVNİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	3	18	18	ÇAKIR AĞA TEKKESİ ARSASI	TESCİLLİ ANIT	TEKKE							
			ÖMER AVNİ	BALÇIK ÇIKMAZI	7	4	4		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			ÖMER AVNİ	BALÇIK ÇIKMAZI	7	5	5		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
K	12253	13.09.2000	ÖMERAVNİ	BALÇIK ÇIKMAZI	7	3	3		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	13462	12.12.2001	ÖMERAVNİ	BAĞDALARI	7	28	28	BAĞDALARI (FATMA HATUN) MESCİDİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	2163	04.08.1963	ÖMERAVNİ	BAĞDALARI	7	28	28	BAĞDALARI (FATMA HATUN) MESCİDİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
Y	4224	13.10.1968	ÖMERAVNİ	BAĞODALARI	7	28	28	BAĞODALARI (FATMA HATUN) MESCİDİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	7352	20.12.1995	ÖMERAVNİ	BEYTÜLMALCİ	7	14	14		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	8176	11.11.1996	ÖMERAVNİ		7	20	20		İMAR	İMAR				H=12.50		K.A.İ. PLANINA KADAR H=12.50 M	
			ÖMER AVNİ	BETÜL MOLLA	8	1	1		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			ÖMER AVNİ	BAĞODALARI	8	16	16		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			ÖMER AVNİ	BEYTÜLMALCİ	8	21-22	21-22		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
K	10932	07.07.1999	ÖMERAVNİ	BEYTÜLMALCİ	8	5	5		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	12296	04.10.2000	ÖMERAVNİ	BEYTÜLMALCİ	8	5	5		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	15217	24.06.1983	ÖMERAVNİ	BEYTÜLMALCİ	8	5	5		GRUP BELİRLEME	SMÖ	II						
B	3594	21.05.1987	ÖMERAVNİ	BEYTÜLMALCİ	8	5	5		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	4046	15.09.1992	ÖMERAVNİ	BEYTÜLMALCİ	8	5	5		GRUP BELİRLEME	SMÖ	III						
K	4091	07.10.1992	ÖMERAVNİ	BEYTÜLMALCİ	8	5	5		GRUP BELİRLEME	SMÖ	III						
K	4406	17.02.1993	ÖMERAVNİ	BEYTÜLMALCİ	8	5	5		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	4406	17.02.1993	ÖMERAVNİ	BEYTÜLMALCİ	8	5	5		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	7396	03.01.1996	ÖMERAVNİ	BEYTÜLMALCİ	8	5	5		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	7904	26.06.1996	ÖMERAVNİ	BEYTÜLMALCİ	8	5	5		İMAR	İMAR				15.50		AVLU BIRAKMAKSIZIN PARSELİN TAMAMINA YAPILAŞMA OLAMIYACAĞINA, 4 PARSELLE TEVHİD EDİLMESİ HALİNDE 4 PARSEL AVLU OLMAK ÜZERE PARSELİN TAMAMINDA YAPILAŞMA OLABİLECEĞİNE, H=15.50 m.	
K	7904	26.06.1996	ÖMERAVNİ	BEYTÜLMALCİ	8	5	5		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	8382	24.01.1997	ÖMERAVNİ	BEYTÜLMALCİ	8	5	5		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	8501	12.03.1997	ÖMERAVNİ	BEYTÜLMALCİ	8	5	5		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	8501	12.03.1997	ÖMERAVNİ	BEY ODALARI	8	6	6		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	9932	06.05.1998	ÖMERAVNİ	BEYTÜLMALCİ	8	5	5		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
			ÖMERAVNİ	HACI İZZET PAŞA	10		6	BEŞARAT ÇEŞMESİ	KAYIP ESKİ ESER	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
			ÖMERAVNİ	HACI İZZET PAŞA	10		6		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
Y	1217	30.09.1959	ÖMERAVNİ	BEYTÜLMALCI ve BEŞARET	11	1	1	FINDIKLI ORTAOKULU	TESCİLLİ RESMİ YAPI	OKUL							
Y	7471	10.11.1973	ÖMERAVNİ	BEYTÜLMALCI ve BEŞARET	11	1	1	KABATAŞ İDADİ MEKTEBİ (FINDIKLI ORTA OKULU)	TESCİLLİ RESMİ YAPI	OKUL							
K	12061	26.07.2000	ÖMERAVNİ	MAHMUTPAŞA ve BEŞARET	18	1	1	LATİFE HANIM KÖŞKÜ	GRUP BELİRLEME	SMÖ	I						
Y	12332	15.11.1980	ÖMERAVNİ	SARAY ARKASI	18	9	9	NAMIK PAŞA KONAĞI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	12733	18.04.2001	ÖMERAVNİ	BEŞARET	18	1	1	LATİFE HANIM KÖŞKÜ	GRUP BELİRLEME	SMÖ	I						
GEE	2622	14.04.1981	ÖMERAVNİ	MAHMUTPAŞA ve BEŞARET	18	1	1	LATİFE HANIM KÖŞKÜ	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	2622	14.04.1981	ÖMERAVNİ	MAHMUTPAŞA ve BEŞARET	18	1	1	LATİFE HANIM KÖŞKÜ	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
GEE	2622	14.04.1981	ÖMERAVNİ	SARAY ARKASI	18	9	9	NAMIK PAŞA KONAĞI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	2622	14.04.1981	ÖMERAVNİ	SARAY ARKASI	18	9	9	NAMIK PAŞA KONAĞI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	3223	30.12.1991	ÖMERAVNİ	MAHMUTPAŞA ve BEŞARET	18	1	1	LATİFE HANIM KÖŞKÜ	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	3223	30.12.1991	ÖMERAVNİ	MAHMUTPAŞA ve BEŞARET	18	1	1	LATİFE HANIM KÖŞKÜ	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	4156	04.11.1992	ÖMERAVNİ	MAHMUTPAŞA ve BEŞARET	18	1	1	LATİFE HANIM KÖŞKÜ	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	4156	04.11.1992	ÖMERAVNİ	MAHMUTPAŞA ve BEŞARET	18	1	1	LATİFE HANIM KÖŞKÜ	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	4504	19.03.1993	ÖMERAVNİ	MAHMUTPAŞA ve BEŞARET	18	1	1	LATİFE HANIM KÖŞKÜ	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	4504	19.03.1993	ÖMERAVNİ	MAHMUTPAŞA ve BEŞARET	18	1	1	LATİFE HANIM KÖŞKÜ	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	4699	23.06.1993	ÖMERAVNİ	MAHMUTPAŞA ve BEŞARET	18	1	1	LATİFE HANIM KÖŞKÜ	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	4699	23.06.1993	ÖMERAVNİ	MAHMUTPAŞA ve BEŞARET	18	1	1	LATİFE HANIM KÖŞKÜ	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	4833	18.08.1993	ÖMERAVNİ	MAHMUTPAŞA ve BEŞARET	18	1	1	LATİFE HANIM KÖŞKÜ	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	4833	18.08.1993	ÖMERAVNİ	MAHMUTPAŞA ve BEŞARET	18	1	1	LATİFE HANIM KÖŞKÜ	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	5181	22.12.1993	ÖMERAVNİ	MAHMUTPAŞA ve BEŞARET	18	1	1	LATİFE HANIM KÖŞKÜ	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	5181	22.12.1993	ÖMERAVNİ	MAHMUTPAŞA ve BEŞARET	18	1	1	LATİFE HANIM KÖŞKÜ	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	5272	19.01.1994	ÖMERAVNİ	MAHMUTPAŞA ve BEŞARET	18	1	1	LATİFE HANIM KÖŞKÜ	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	5272	19.01.1994	ÖMERAVNİ	MAHMUTPAŞA ve BEŞARET	18	1	1	LATİFE HANIM KÖŞKÜ	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	633	24.06.1988	ÖMERAVNİ	MAHMUTPAŞA ve BEŞARET	18	1	1	LATİFE HANIM KÖŞKÜ	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
Y	6809	13.01.1973	ÖMERAVNİ	MAHMUTPAŞA ve BEŞARET	18	1	1	LATİFE HANIM KÖŞKÜ	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
			ÖMER AVNİ	KABATAŞ ÇIKMAZI	19	53	53		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
K	10152	02.09.1998	ÖMERAVNİ		19	119	119		İMAR	İMAR				9.50		H=9.50 M İRTİFADA KENDİ KONTURUNDA	TESCİLSİZ
K	11343	17.11.1999	ÖMERAVNİ		19	119	119		İMAR	İMAR				12.50		H=12.50	
K	11343	17.11.1999	ÖMERAVNİ	MOLLA BAYIRI	19	75	75		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	11791	05.05.2000	ÖMERAVNİ		19	16	16		İMAR	İMAR				H=12.50		H=12.50	TESCİLSİZ
K	11792	05.05.2000	ÖMERAVNİ	İNEBOLU	19	42	42		İMAR	İMAR							TESCİLSİZ
K	13588	30.01.2002	ÖMERAVNİ	İNEBOLU	19	98	98		İMAR	İMAR				15.50		H=15,50 ve DERİNLİK 17 M.	
B	1416	03.09.1985	ÖMERAVNİ	KARAABALI	19	117	117	ÇÜRÜKSULU MAHMUT PAŞA KONAĞI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	1416	03.09.1985	ÖMERAVNİ	KARAABALI	19	117	117	ÇÜRÜKSULU MAHMUT PAŞA KONAĞI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	1577	06.05.1961	ÖMERAVNİ	İNEBOLU	19	43	43	ÖMERAVNİ CAMİ HARİMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
B	2490	08.08.1986	ÖMERAVNİ	KARAABALI	19	117	117	ÇÜRÜKSULU MAHMUT PAŞA KONAĞI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	2702	17.01.1965	ÖMERAVNİ	KARAABALI	19	117	117	ÇÜRÜKSULU MAHMUT PAŞA KONAĞI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	5241	05.01.1994	ÖMERAVNİ	KARAABALI	19	117	117	ÇÜRÜKSULU MAHMUT PAŞA KONAĞI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	5666	01.06.1994	ÖMERAVNİ		19	47	47		İMAR	İMAR				15.50		H=15,50M	
Y	6326	15.04.1972	ÖMERAVNİ	KARAABALI	19	117	117	ÇÜRÜKSULU MAHMUT PAŞA KONAĞI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	6348	08.02.1994	ÖMERAVNİ	TAŞLI ÇIKIŞ	19	37	37		İMAR	İMAR				12.50		H=12,50M	
K	6351	08.02.1994	ÖMERAVNİ		19	13	13		İMAR	İMAR				12.50		H=12,50M	
K	6648	26.04.1995	ÖMERAVNİ	KARAABALI	19	117	117	ÇÜRÜKSULU MAHMUT PAŞA KONAĞI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	6648	26.04.1995	ÖMERAVNİ	KARAABALI	19	117	117	ÇÜRÜKSULU MAHMUT PAŞA KONAĞI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	6766	14.06.1995	ÖMERAVNİ	KARAABALI	19	117	117	ÇÜRÜKSULU MAHMUT PAŞA KONAĞI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	7688	08.05.1996	ÖMERAVNİ	KARAABALI	19	117	117	ÇÜRÜKSULU MAHMUT PAŞA KONAĞI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	7772	20.04.1974	ÖMERAVNİ	KARAABALI	19	117	117	ÇÜRÜKSULU MAHMUT PAŞA KONAĞI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	8491	12.03.1997	ÖMERAVNİ	MOLLABAYIRI	19	19	19		İMAR	İMAR		9	3	12,50		119 PARSEL TARAFINDA 3 m. YAN BAHÇE BIRAKARAK, DERİNLİK 9m. H=12.50 m.	TESCİLSİZ
Y	8690	18.10.1975	ÖMERAVNİ	KARAABALI	19	117	117	ÇÜRÜKSULU MAHMUT PAŞA KONAĞI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
Y	8690	18.10.1975	ÖMERAVNİ	İNEBOLU	19	43	43	ÖMERAVNİ CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	8960	18.10.1975	ÖMERAVNİ	KARAABALI	19	117	117	ÇÜRÜKSULU MAHMUT PAŞA KONAĞI	İMAR	İMAR				12,50		H=12,50	ESKİ ÇÜRÜKSULU MAHMUT PAŞA KONAĞI YERİ
Y	8960	18.10.1975	ÖMERAVNİ	KARAABALI	19	117	117	ÇÜRÜKSULU MAHMUT PAŞA KONAĞI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	8960	18.10.1975	ÖMERAVNİ	İNEBOLU	19	43	43	ÖMERAVNİ CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	9753	08.04.1977	ÖMERAVNİ	KARAABALI	19	117	117	ÇÜRÜKSULU MAHMUT PAŞA KONAĞI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
			ÖMER AVNİ	KABATAŞ ÇIKMAZI	20	1	1		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			ÖMER AVNİ	KABATAŞ ÇIKMAZI	20	2	2		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
Y	1018	22.11.1958	ÖMERAVNİ		21	12	12	KABATAŞ MEHMET ALİ PAŞA ÇEŞMESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
B	1166	22.02.1985	ÖMERAVNİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	21	1	1	MOLLA ÇELEBİ CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	12575	31.01.2001	ÖMERAVNİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	21	1	1	FINDIKLI MOLLA ÇELEBİ CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
B	1297	12.04.1985	ÖMERAVNİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	21	1	1	MOLLA ÇELEBİ CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	1360	12.06.1960	ÖMERAVNİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	21	1	1	MOLLA ÇELEBİ YANINDAKİ CAMİ VE SEBİL	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	1414	08.10.1960	ÖMERAVNİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	21	1	1	KOCA YUSUF PAŞA ÇEŞME VE SEBİLİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
K	2676	17.01.1965	ÖMERAVNİ		21	12	12	KABATAŞ SİLAHTAR YAHYA EFENDİ ÇEŞMESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
Y	2676	17.01.1965	ÖMERAVNİ		21	12	12	KABATAŞ SİLAHTAR YAHYA EFENDİ ÇEŞMESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
K	3801	23.06.1992	ÖMERAVNİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	21	1	1	MOLLA ÇELEBİ CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	3801	23.06.1992	ÖMERAVNİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	21	1	1	MOLLA ÇELEBİ CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	4203	18.11.1992	ÖMERAVNİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	21	1	1	MOLLA ÇELEBİ CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	4203	18.11.1992	ÖMERAVNİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	21	1	1	MOLLA ÇELEBİ CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	5169	15.12.1993	ÖMERAVNİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	21	1	1	MOLLA ÇELEBİ CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	5169	15.12.1993	ÖMERAVNİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	21	1	1	MOLLA ÇELEBİ CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	5206	27.10.1981	ÖMERAVNİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	21	1	1	KOCA YUSUF PAŞA ÇEŞME VE SEBİLİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
Y	642	14.04.1957	ÖMERAVNİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	21	1	1	MOLLA ÇELEBİ CAMİNDEKİ ÇEŞME ve SEBİL	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
B	690	01.06.1984	ÖMERAVNİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	21	1	1	MOLLA ÇELEBİ CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	8982	13.03.1976	ÖMERAVNİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	21	1	1	FINDIKLI MOLLA ÇELEBİ CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
			PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ		26		17		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
			PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ		26	33	33		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
Y	10538	14.07.1978	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	HARDAL	26	12	12		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	10538	14.07.1978	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ		26	15	15	DİLDA USTA ÇEŞMESİ	TESCİLLİ KAYIP ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
Y	10538	14.07.1978	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	HARDAL	26	16	16		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	10538	14.07.1978	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	MEBUSAN YOKUŞU	26	41	41	SU HAZNESİ	TESCİLLİ KAYIP ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
K	2093	28.06.1990	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	26	19	19		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	2093	28.06.1990	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	26	20	20		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	2093	28.06.1990	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	26	21	21		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
B	3289	19.06.1987	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	HARDAL	26	12	12		GRUP BELİRLEME	SMÖ	II-B-2						
Y	3289	19.06.1987	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	HARDAL	26	12	12		GRUP BELİRLEME	SMÖ	II-B-2						
K	10969	28.07.1999	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ		33	135	135	SELAMLIK KÖŞKÜ	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	12287	13.11.1980	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	33	18	18	ATATÜRK KIZ LİSESİ ANFİSİ	TESCİLLİ RESMİ YAPI	OKUL							
Y	12300	13.11.1980	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	33	18	18	DEVLET GÜZEL SANATLAR AKADEMİSİ	TESCİLLİ RESMİ YAPI	OKUL							
Y	12300	13.11.1980	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ		33	3	3	DEVLET GÜZEL SANATLAR AKADEMİSİ	TESCİLLİ RESMİ YAPI	OKUL							
Y	14215	09.10.1982	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	33	18	18	M.S.Ü İDARE BİNASI	TESCİLLİ RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
Y	14219	05.10.1982	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ		33	3	3	MİMAR SİNAN ÜNİVERSİTESİ İDARE BİNASI	TESCİLLİ RESMİ YAPI	OKUL							
K	1635	28.12.1989	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	33	18	18	ATATÜRK KIZ LİSESİ	TESCİLLİ RESMİ YAPI	OKUL							
GEE	1839	22.06.1962	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ		33	5	YOK	FINDIKLI PERİZAT HATUN TÜRBESİ	TESCİLLİ KAYIP ANIT	MEZARLIK+TÜRBE+HAZİRE							
Y	1839	22.06.1962	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ		33	5	YOK	FINDIKLI PERİZAT HATUN TÜRBESİ	TESCİLLİ KAYIP ANIT	MEZARLIK+TÜRBE+HAZİRE							
Y	215	07.01.1954	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	33	2	2	FINDIKLI GÜZEL SANATLAR YANI YÜKSEK KURUL BİNASI	TESCİLLİ ANIT	MEKTEP							
Y	2310	15.12.1963	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	33	2	2	ZEVKİ KADIN SIBYAN MEKTEBİ	TESCİLLİ ANIT	MEKTEP							
Y	2590	11.10.1964	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	33	2	2	FINDIKLI SÜBYAN MEKTEBİ	TESCİLLİ ANIT	MEKTEP							
Y	5220	11.01.1970	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	33	18	18	SALIPAZARI ÇİFTE SARAYLAR	TESCİLLİ RESMİ YAPI	OKUL							
Y	5220	11.01.1970	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ		33	3	3	SALIPAZARI ÇİFTE SARAYLAR	TESCİLLİ RESMİ YAPI	OKUL							
Y	5275	14.03.1970	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ		33	18	18	ATATÜRK KIZ LİSESİ	TESCİLLİ RESMİ YAPI	OKUL							
Y	5301	12.04.1970	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ		33	18	18	ATATÜRK KIZ LİSESİ	TESCİLLİ RESMİ YAPI	OKUL							
Y	641	13.04.1957	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	33	2	2	ZEVKİ KADIN SÜBYAN MEKTEBİNDEKİ ÇEŞME	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
B	698	07.06.1984	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	33	18	18		TESCİLLİ RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
B	698	07.06.1984	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ		33	3	3	MİMAR SİNAN ÜNİVERSİTESİ İDARE BİNASI	TESCİLLİ RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
Y	7416	15.09.1973	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	33	2	2	ZEVKİ KADIN SÜBYAN MEKTEBİ	TESCİLLİ ANIT	MEKTEP							
Y	7913		PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ		33	18	18	ATATÜRK KIZ LİSESİ	TESCİLLİ RESMİ YAPI	OKUL							
Y	8092		PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ		33	18	18	ATATÜRK KIZ LİSESİ	TESCİLLİ RESMİ YAPI	OKUL							
K	8183	13.11.1996	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	33	18	18	FATMA VE CEMİLE SULTAN ÇİFTE SAHİL SARAYLARI SELAMLIK KÖŞKÜ	GRUP BELİRLEME	SMÖ	I						
Y	9119	15.05.1976	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ		33	18	18	ATATÜRK KIZ LİSESİ	TESCİLLİ RESMİ YAPI	OKUL							
			PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	CİHANGİR CADDESİ	34	10	10		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	SUSAM	34	11	11		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ		34	6	6		ÖNERİLEN ANIT	İSTİNAT DUVARI							
			PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ		34	8	8	SIBYAN MEKTEBİ	ÖNERİLEN ANIT	MEKTEP							
			PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ		34	9	9		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
K	10491	16.12.1998	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	TEKKE YOKUŞU-PERİZAT ÇIKMAZI	34	26	26		İMAR	İMAR						H=12.50 M	TESCİLSİZ
Y	10538	14.07.1978	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	SUSAM	34	30	30		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	10538	14.07.1978	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	CİHANGİR CADDESİ	34	51	51	CİHANGİR CAMİ ÇEŞMESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
Y	10538	14.07.1978	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	CİHANGİR CADDESİ	34	7	7	CİHANGİR CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	10879	16.06.1999	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	CİHANGİR CADDESİ	34	7	7	CİHANGİR CAMİ	GRUP BELİRLEME	CAMİ+MESCİT	I						
K	11152	15.09.1999	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	CİHANGİR CADDESİ	34	7	7	CİHANGİR CAMİ	GRUP BELİRLEME	CAMİ+MESCİT	I						
K	11272	06.10.1999	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	PERİZAT ÇIKMAZI	34	34	34		İMAR	İMAR				6.50		33 PARSELDEKİ MEVCUT BİNANIN YAPI DERİNLİĞİNİ GEÇMEYECEK ŞEKİLDE TABADA 100 M, H=6.50 M.	
K	11327	10.11.1999	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	PERİZAT ÇIKMAZI	34	30	30		İMAR	İMAR				6.50		KORUMA AMAÇLI İMAR PLANI HAZIRLANINCAYA KADAR H=6.50	
K	11666	23.02.2000	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	CİHANGİR CADDESİ	34	51	51	CİHANGİR CAMİ ÇEŞMESİ	GRUP BELİRLEME	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE	I						
K	12015	06.07.2000	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	ÖZOĞLU	34	20	20		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
K	12709	21.03.2001	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	CİHANGİR CADDESİ	34	51	51	KAPTAN-I DERYA TÜCCARZADE SİLAHTAR MUSAHİP MUSTAFA PAŞA ÇEŞMESİ	GRUP BELİRLEME	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE	I						
K	12962	05.07.2001	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	CİHANGİR CADDESİ	34	51	51	KAPTAN-I DERYA TÜCCARZADE SİLAHTAR MUSAHİP MUSTAFA PAŞA ÇEŞMESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
K	12998	12.07.2001	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	ÖZOĞLU	34	23	23		İMAR	İMAR				12.50		H=12,50	
K	14013	05.06.2002	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	ÖZOĞLU-FINDIKLI YOKUŞU	34	14	14		İMAR	İMAR				9.50		H=9,50	
K	14013	05.06.2002	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	ÖZOĞLU	34	61	61		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	2737	05.06.1991	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	ÖZOĞLU	34	20	20		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	2877	14.08.1991	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	ÖZOĞLU	34	20	20		GRUP BELİRLEME	SMÖ	III						
K	3058	23.10.1991	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	CİHANGİR CADDESİ	34	7	7	CİHANGİR CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	3058	23.10.1991	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	CİHANGİR CADDESİ	34	7	7	CİHANGİR CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	3059	23.10.1991	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	ÖZOĞLU	34	20	20		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	3059	23.10.1991	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	ÖZOĞLU	34	20	20		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	3429	05.03.1967	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	ÖZOĞLU	34	15	15	CİHANGİR CAMİİ ARKASI	İMAR	İMAR				12.50		H=12,50 ve CAMİ BEDEN DUVARINA 12 M. DEN FAZLA YAKLAŞMAMA ŞARTI	
K	3617	15.04.1992	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	ÖZOĞLU	34	20	20		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	3617	15.04.1992	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	ÖZOĞLU	34	20	20		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	5446	13.06.1970	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ		34	16	16	CAMİ YANI PARSEL	İMAR	İMAR				SAÇAK		CAMİNİN KUZEY DUVARINDAN DAHA YÜKSEK OLMAMA ŞARTI İLE YAPILAŞMA İZNİ	
K	5668	01.06.1994	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ		34	25	25		İMAR	İMAR				12.50		H=12,50	
K	6176	23.11.1994	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	ÖZOĞLU	34	20	20		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	6552	15.07.1972	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	ÖZOĞLU	34	15	15	CİHANGİR CAMİİ ARKASI	İMAR	İMAR				15.50		H=15,50	
K	8021	09.09.1996	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ		34	56	56		İMAR	İMAR				15.50		K.A.İ. PLANINA KADAR 61 PARSELDEKİ BLOK DERİNLİĞİNDE H=15.50 M YÜKSEKLİKTE YAPILANMA	YOL AÇMAYA UYGUN DEĞİL
K	8475	26.02.1997	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	CİHANGİR CADDESİ	34	7	7	CİHANGİR CAMİ	GRUP BELİRLEME	CAMİ+MESCİT	I						

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YAŞADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
K	8994	24.09.1997	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	CİHANGİR CADDESİ	34	51	51	CİHANGİR CAMİ ÇEŞMESİ	GRUP BELİRLEME	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE	I						
K	8995	24.09.1997	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	CİHANGİR CADDESİ	34	51	51	CİHANGİR CAMİ ÇEŞMESİ	GRUP BELİRLEME	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE	I						
K	9241	09.02.1998	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	CİHANGİR CADDESİ	34	7	7	CİHANGİR CAMİ	GRUP BELİRLEME	CAMİ+MESCİT	I						
			PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	MECLİSİ MEBUSAN CADDESİ	40	13	13		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ		40	16	16		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	SALI PAZARI YOKUŞU	40	3	3		ÖNERİLEN ANIT	KEMER TONOZ							
K	10201	02.09.1998	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	SALI PAZARI YOKUŞU	40	4	4		TESCİLLİ YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
Y	10538	14.07.1978	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ		40	15	15		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	10538	14.07.1978	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	FINDIKLI YOKUŞU	40	17	17		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	10538	14.07.1978	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	İLYAS ÇELEBİ	40	49	49	TONOZ KALINTISI	TESCİLLİ YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
Y	10538	14.07.1978	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	CİHANGİR CADDESİ	40	9	56		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	10879	16.06.1999	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	CİHANGİR CADDESİ	40	56	56		İMAR	İMAR				9.50		H=9,50	ESKİ 9 PARSEL, BİNA TABAN ALANLARI TARİHİ SİVİL DOKUYA UYGUN HALE GETİRİLMESİ
K	11273	06.10.1999	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	CİHANGİR CADDESİ	40	56	56		İMAR	İMAR						TEVHİD	ESKİ 9 PARSEL
K	11430	08.12.1999	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	FINDIKLI YOKUŞU	40	11	11		İMAR	İMAR				9.50		H=9.50	
K	12518	03.01.2001	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	CİHANGİR CADDESİ	40	56	56		GRUP BELİRLEME	İMAR	IV						
Y	13146	09.07.1981	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	CİHANGİR CADDESİ	40	9	56		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	13465	19.12.2001	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	CİHANGİR CADDESİ	40	56	56		GRUP BELİRLEME	İMAR	IV						
K	1834	27.03.1990	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	CİHANGİR CADDESİ	40	9	56		GRUP BELİRLEME	İMAR	IV						
B	2558	05.09.1986	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	İLYAS ÇELEBİ	40	49	49	TONOZ KALINTISI	TESCİLLİ YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
K	2695	22.05.1991	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ		40	2	2		İMAR	İMAR				9.50		H=9.50 m.	
B	3765	17.07.1987	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	İLYAS ÇELEBİ	40	49	49	TONOZ KALINTISI	TESCİLLİ YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
B	3857	27.08.1987	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	İLYAS ÇELEBİ	40	49	49	TONOZ KALINTISI	TESCİLLİ YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
Y	551	29.08.1956	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ		40	26	26	SÜHEYLBEY CAMİ	TESCİLLİ YERÜSTÜ	CAMİ+MESCİT							
Y	551	29.08.1956	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	40	26	26	SÜHEYLBEY CAMİ	TESCİLLİ YERÜSTÜ	CAMİ+MESCİT							
Y	551	29.08.1956	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ		40	47	47	SÜHEYLBEY CAMİ	TESCİLLİ YERÜSTÜ	CAMİ+MESCİT							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
Y	551	29.08.1956	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	40	47	47	SÜHEYLBEY CAMİ	TESCİLLİ YERÜSTÜ	CAMİ+MESCİT							
K	6186	23.11.1994	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	CİHANGİR CADDESİ	40	9	56		GRUP BELİRLEME	İMAR	IV						
Y	701	22.07.1957	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ		40	26	26	SÜHEYLBEY CAMİ	TESCİLLİ YERÜSTÜ	CAMİ+MESCİT							
Y	701	22.07.1957	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ		40	47	47	SÜHEYLBEY CAMİ	TESCİLLİ YERÜSTÜ	CAMİ+MESCİT							
K	7926	10.07.1996	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ	CİHANGİR CADDESİ	40	9	56		GRUP BELİRLEME	İMAR	IV						
B	94	13.01.1984	PÜRTELAŞ HASAN EFENDİ		40	15	15		İMAR	İMAR							
			KILIÇALİ PAŞA	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	44	2	2	KALINTI	ÖNERİLEN YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
			KILIÇALİ PAŞA	İLYAS ÇELEBİ	44	58	58		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA	İLYAS ÇELEBİ	44	10	10		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA	İLYAS ÇELEBİ	44	14	14		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA	İLYAS ÇELEBİ	44	15	15		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA	SALI PAZARI YOKUŞU	44	26	26		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA		44	18	58		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	10918	02.07.1999	KILIÇALİ PAŞA	İLYAS ÇELEBİ	44	13	13		İMAR	İMAR		12 parsel		SAÇAK		12 PARSEL YAPI DERİNLİĞİNDE, 14 PARSELDEKİ TESCİLLİ YAPININ SAÇAK KOTUNU GEÇMEME ŞARTI	
K	10918	02.07.1999	KILIÇALİ PAŞA	İLYAS ÇELEBİ	44	14	14		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	10924	02.07.1999	KILIÇALİ PAŞA	İLYAS ÇELEBİ	44	11	11		TESCİLLİ SMÖ	KALINTI HARABE							
K	11150	15.09.1999	KILIÇALİ PAŞA	İLYAS ÇELEBİ	44	11	11		TESCİLLİ SMÖ	KALINTI HARABE							
K	11561	12.01.2000	KILIÇALİ PAŞA	İLYAS ÇELEBİ	44	11	11		TESCİLLİ SMÖ	KALINTI HARABE							
K	11847	24.05.2000	KILIÇALİ PAŞA	İLYAS ÇELEBİ	44	13	13		İMAR	İMAR		12 parsel		SAÇAK		14 PARSELDEKİ YAPI YÜKSEKLİĞİNİ AŞMADAN, 12 PARSELDEKİ YAPININ DERİNLİĞİNDE	
K	12001	05.07.2000	KILIÇALİ PAŞA	İLYAS ÇELEBİ	44	14	14		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	12053	12.07.2000	KILIÇALİ PAŞA	İLYAS ÇELEBİ	44	11	11		TESCİLLİ SMÖ	KALINTI HARABE							
Y	12136	11.07.1980	KILIÇALİ PAŞA	İLYAS ÇELEBİ	44	15	15		GRUP BELİRLEME	İMAR	II-A-2						
Y	12141	11.07.1980	KILIÇALİ PAŞA	SALI PAZARI YOKUŞU	44	26	26		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YAŞADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
K	12344	25.10.2000	KILIÇALİ PAŞA	İLYAS ÇELEBİ	44	15	15		GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
Y	12460	15.12.1980	KILIÇALİ PAŞA		44	18	58		GRUP BELİRLEME	İMAR	II-A-3						
Y	12488	13.12.1980	KILIÇALİ PAŞA	SALI PAZARI YOKUŞU	44	26	26		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	12525	08.01.2001	KILIÇALİ PAŞA	İLYAS ÇELEBİ	44	13	13		İMAR	İMAR							KORUNMASI GEREKLİ KÜLTÜR VARLIĞI KOMŞULUĞUNDA
K	13466	19.12.2001	KILIÇALİ PAŞA	İLYAS ÇELEBİ	44	15	15		GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
K	14787	24.03.2003	KILIÇALİ PAŞA	İLYAS ÇELEBİ	44	10	10		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	2041	14.06.1990	KILIÇALİ PAŞA	İLYAS ÇELEBİ	44	15	15		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	4786	14.07.1993	KILIÇALİ PAŞA	İLYAS ÇELEBİ	44	15	15		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	48	18.09.1986	KILIÇALİ PAŞA		44	30	30		TESCİLİN KALDIRILMASI	İMAR							
Y	48	18-19-20.09-1986	KILIÇALİ PAŞA		44	30	30		TESCİLİN KALDIRILMASI	İMAR							
K	4898	15.09.1993	KILIÇALİ PAŞA	İLYAS ÇELEBİ	44	15	15		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	6293	12.02.1972	KILIÇALİ PAŞA	İLYAS ÇELEBİ	44	10	10		GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
K	6345	08.02.1995	KILIÇALİ PAŞA	İLYAS ÇELEBİ	44	15	15		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	6521	29.03.1995	KILIÇALİ PAŞA	İLYAS ÇELEBİ	44	15	15		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
			KILIÇALİ PAŞA	SANATKARLAR	53	17	17		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			KILIÇALİ PAŞA	SANATKARLAR	53	18	18		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			KILIÇALİ PAŞA		53	2	2		ÖNERİLEN YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
			KILIÇALİ PAŞA	SANATKARLAR	53	25	25	İSTİNAT DUVARI	ÖNERİLEN YERÜSTÜ	DUVAR							
			KILIÇALİ PAŞA	AKARSU CAD.	53	27	27		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			KILIÇALİ PAŞA	SANATKARLAR	53	8	8		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA	SANATKARLAR	53	1	1	TEK MEZAR	TESCİLLİ ANIT	MEZARLIK+TÜRBE+HAZİRE							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA	COŞKUN	53	12	12		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA	AKARSU CAD.	53	19	19	İSTİNAT DUVARI	TESCİLLİ ANIT	DUVAR							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA	AKARSU CAD.	53	20	20	İSTİNAT DUVARI	TESCİLLİ ANIT	DUVAR							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA		53	46	46		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
Y	11476	20.10.1979	KILIÇALİ PAŞA		53	46	46		GRUP BELİRLEME	İMAR	III						
K	12580	07.02.2001	KILIÇALİ PAŞA	AKARSU CAD.	53	29	29		İMAR	İMAR						KORUMA AMAÇLI İMAR PLANINDA DEĞERLENDİRİLECEK	
K	13467	19.12.2001	KILIÇALİ PAŞA	BALABAN ÇIKMAZI	53	3	3		İMAR	İMAR							
K	13484	19.12.2001	KILIÇALİ PAŞA	AKARSU CAD.	53	33	33		İMAR	İMAR							TESCİLİNE GEREK GÖRÜLMEDİ
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA	SANATKARLAR MEKTEP	57	3	3		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA	SANATKARLAR MEKTEP	57	4	4		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA	İLYAS ÇELEBİ	57	5	5		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA	ENLİ YOKUŞU	57	6	6		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	11668	23.02.2000	KILIÇALİ PAŞA	SANATLAR MEKTEBİ	57	2	2	HAMAM VE MESCİT	GRUP BELİRLEME	CAMİ+MESCİT	I						
K	11668	23.02.2000	KILIÇALİ PAŞA	SANATLAR MEKTEBİ	57	2	2	HAMAM VE MESCİT	GRUP BELİRLEME	HAMAM	I						
K	11668	23.02.2000	KILIÇALİ PAŞA	SANATLAR MEKTEBİ	57	8	8	HAMAM VE MESCİT	GRUP BELİRLEME	CAMİ+MESCİT	I						
K	11668	23.02.2000	KILIÇALİ PAŞA	SANATLAR MEKTEBİ	57	8	8	HAMAM VE MESCİT	GRUP BELİRLEME	HAMAM	I						
Y	1258	13.12.1959	KILIÇALİ PAŞA		57	15	15	TOPHANE OCAĞI MESCİDİ	TESCİLLİ YERÜSTÜ	CAMİ+MESCİT							
B	1586	05.12.1985	KILIÇALİ PAŞA	SANATKARLAR MEKTEP	57	4	4		GRUP BELİRLEME	İMAR	II-A-2						
Y	1586	05.12.1985	KILIÇALİ PAŞA	SANATKARLAR MEKTEP	57	4	4		GRUP BELİRLEME	İMAR	II-A-2						
B	1587	05.12.1985	KILIÇALİ PAŞA	ENLİ YOKUŞU	57	6	6		GRUP BELİRLEME	İMAR	II-A-2						
Y	1587	05.12.1985	KILIÇALİ PAŞA	ENLİ YOKUŞU	57	6	6		GRUP BELİRLEME	İMAR	II-A-2						
B	247	02.03.1984	KILIÇALİ PAŞA	SANATLAR MEKTEBİ	57	2	2	BİZANS KALINTISI	TESCİLLİ YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
B	247	02.03.1984	KILIÇALİ PAŞA	SANATLAR MEKTEBİ	57	2	2	DUVAR KALINTILARI, TEKKE	TESCİLLİ ANIT	TEKKE							
Y	6293	12.02.1972	KILIÇALİ PAŞA	SANATKARLAR MEKTEP	57	4	4		GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
Y	6293	12.02.1972	KILIÇALİ PAŞA	İLYAS ÇELEBİ	57	5	5		GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
Y	6293	12.02.1972	KILIÇALİ PAŞA	ENLİ YOKUŞU	57	6	6		GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
K	7719	15.05.1996	KILIÇALİ PAŞA		57	15	15	TOPHANE OCAĞI MESCİDİ	TESCİLLİ YERÜSTÜ	CAMİ+MESCİT							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA	SANATKARLAR	58	1	YOK	TONOZ YAPI	TESCİLLİ YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
Y	48	18.09.1986	KILIÇALİ PAŞA	SANATKARLAR	58	2	2		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	48	18-19-20.9.1986	KILIÇALİ PAŞA	SANATKARLAR	58	2	2		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
K	6221	07.12.1994	KILIÇALİ PAŞA	SANATKARLAR	58	2	2		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	9266	18.02.1998	KILIÇALİ PAŞA	SANATKARLAR	58	0	YOK		İMAR	İMAR						PARK YAPILMASININ UYGUN OLDUĞU	
K	9902	15.04.1998	KILIÇALİ PAŞA	SANATKARLAR	58	0	YOK		İMAR	İMAR							
			KILIÇALİ PAŞA	KAMACI USTASI	61	19	19		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			KILIÇALİ PAŞA	AKARSU CAD.	61		61		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA	DEFTERDAR YOKUŞU	61	23	23	DEFTERDAR EMİNİ ÇEŞMESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA	DEFTERDAR YOKUŞU	61	9	9	EBU FAZIL MEHMED EFENDİ CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	12507	03.01.2001	KILIÇALİ PAŞA	DEFTERDAR YOKUŞU	61	4	4		İMAR	İMAR				16.50		H=16.50	
K	12960	05.07.2001	KILIÇALİ PAŞA	DEFTERDAR YOKUŞU	61	23	23	DEFTERDAR EMİNİ ÇEŞMESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
Y	3493	13.05.1967	KILIÇALİ PAŞA	DEFTERDAR YOKUŞU	61	23	23	DEFTERDAR EMİNİ ÇEŞMESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
B	3840	31.07.1987	KILIÇALİ PAŞA	DEFTERDAR YOKUŞU	61	9	9	EBU FAZIL MEHMED EFENDİ CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
B	4267	13.11.1987	KILIÇALİ PAŞA	DEFTERDAR YOKUŞU	61	9	9	EBU FAZIL MEHMED EFENDİ CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	7596	20.03.1996	KILIÇALİ PAŞA		61	8	8	CAMİ HAZİRESİ	İMAR	İMAR				6.50		MAX. % 10 KAPALI ALAN, H=6.50, REKREASYON ALANI	
K	7596	20.03.1996	KILIÇALİ PAŞA		61	8	8	CAMİ HAZİRESİ	TESCİLLİ ANIT	MEZARLIK+TÜRBE+HAZİRE							
K	7596	20.03.1996	KILIÇALİ PAŞA	DEFTERDAR YOKUŞU	61	9	9	EBU FAZIL MEHMED EFENDİ CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	9266	18.02.1998	KILIÇALİ PAŞA	SANATKARLAR	61	0	YOK		İMAR	İMAR						PARK YAPILMASININ UYGUN OLDUĞU	
K	9902	15.04.1998	KILIÇALİ PAŞA	SANATKARLAR	61	0	YOK		İMAR	İMAR							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA		62	10	10	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	TOPHANE YPILARI							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA		62	11	11	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	TOPHANE YPILARI							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA		62	12	12	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	TOPHANE YPILARI							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA		62	13	13	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	TOPHANE YPILARI							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA		62	14	14	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	TOPHANE YPILARI							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA		62	15	15	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	TOPHANE YPILARI							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA		62	16	16	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	TOPHANE YPILARI							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA		62	17	17	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	TOPHANE YPILARI							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA		62	18	18	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	TOPHANE YPILARI							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA		62	19	19	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	TOPHANE YPILARI							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA		62	20	20	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	TOPHANE YPILARI							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA		62	21	21	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	TOPHANE YPILARI							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA		62	22	22	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	TOPHANE YPILARI							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA		62	23	23	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	TOPHANE YPILARI							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA		62	24	24	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	TOPHANE YPILARI							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA		62	25	25	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	TOPHANE YPILARI							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA		62	25	25	TOPHANE SET DUVARINDAKİ ÇEŞME	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA		62	3	3	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	TOPHANE YPILARI							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA		62	4	4	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	TOPHANE YPILARI							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA		62	5	5	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	TOPHANE YPILARI							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA		62	6	6	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	TOPHANE YPILARI							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA		62	7	7	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	TOPHANE YPILARI							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA		62	8	8	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	TOPHANE YPILARI							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA		62	9	9	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	TOPHANE YPILARI							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA		62	1	YOK	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	TOPHANE YPILARI							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA		62	2	YOK	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	TOPHANE YPILARI							
Y	1069	07.02.1959	KILIÇALİ PAŞA		62	23	23	TOPHANE TOP DÖKÜMHANE BİNASI	TESCİLLİ RESMİ YAPI	OKUL							
Y	1181	09.06.1959	KILIÇALİ PAŞA		62	23	23	TOPHANE TOP DÖKÜMHANE BİNASI	TESCİLLİ RESMİ YAPI	OKUL							
Y	1225	30.09.1959	KILIÇALİ PAŞA		62	23	23	TOPHANE TOP DÖKÜMHANE BİNASI	TESCİLLİ RESMİ YAPI	OKUL							
Y	3244	26.06.1966	KILIÇALİ PAŞA		62	23	23	TOPHANE TOP DÖKÜMHANE BİNASI	TESCİLLİ RESMİ YAPI	OKUL							
Y	3667	27.06.1967	KILIÇALİ PAŞA		62	23	23	TOPHANE TOP DÖKÜMHANE BİNASI	TESCİLLİ RESMİ YAPI	OKUL							
Y	5452	11.07.1970	KILIÇALİ PAŞA		62	3	3	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	KALINTI HARABE							
Y	5552	09.10.1970	KILIÇALİ PAŞA		62	23	23	TOPHANE TOP DÖKÜMHANE BİNASI	TESCİLLİ RESMİ YAPI	OKUL							
Y	5888	13.06.1971			62	23	23	TARİHİ TOP DÖKÜMHANESİ ÖNÜNDEKİ ÇAYHANELER	İMAR	İMAR						KALDIRILMASI KARARI	

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
Y	7858		KILIÇALİ PAŞA		62	23	23	TOPHANE-İ AMİRE KÜLLİYESİ	TESCİLLİ RESMİ YAPI	OKUL							
			KEMANKEŞ	KILIÇ ALİ PAŞA MESCİDİ	63		3		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
Y	10538	14.07.1978	KEMANKEŞ		63	17	17	ÇİVİ LİMANI veya KILIÇ ALİ PAŞA CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	2033	11.06.1963	KEMANKEŞ		63	17	17	ÇİVİ LİMANI veya KILIÇ ALİ PAŞA CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	2371	19.12.1990	KEMANKEŞ		63	1	1		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	2371	19.12.1990	KEMANKEŞ		63	1	1		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	3057	23.10.1991	KEMANKEŞ		63	17	17	ÇİVİ LİMANI veya KILIÇ ALİ PAŞA CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	3057	23.10.1991	KEMANKEŞ		63	17	17	ÇİVİ LİMANI veya KILIÇ ALİ PAŞA CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	3355	15.01.1992	KEMANKEŞ		63	17	17	ÇİVİ LİMANI veya KILIÇ ALİ PAŞA CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	3355	15.01.1992	KEMANKEŞ		63	17	17	ÇİVİ LİMANI veya KILIÇ ALİ PAŞA CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	4580	13.04.1969	KEMANKEŞ		63	17	17	ÇİVİ LİMANI veya KILIÇ ALİ PAŞA CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	5453	12.07.1970	KEMANKEŞ		63	4	4	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	KALINTI HARABE							
Y	551	29.08.1956	KEMANKEŞ		63	17	17	ÇİVİ LİMANI veya KILIÇ ALİ PAŞA CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	551	29.08.1956	KEMANKEŞ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	63	17	17	ÇİVİ LİMANI veya KILIÇ ALİ PAŞA CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	615	26.01.1957	KEMANKEŞ		63	17	17	ÇİVİ LİMANI veya KILIÇ ALİ PAŞA CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	615	26.01.1957	KEMANKEŞ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	63	17	17	ÇİVİ LİMANI veya KILIÇ ALİ PAŞA CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	6709	18.11.1972	KEMANKEŞ		63	20	20		İMAR	İMAR				5.50		H=5,50	
Y	6861	13.01.1973	KEMANKEŞ		63	17	17	ÇİVİ LİMANI veya KILIÇ ALİ PAŞA CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	6861	13.01.1973	KEMANKEŞ		63	17	17	ÇİVİ LİMANI veya KILIÇ ALİ PAŞA CAMİ	TESCİLLİ ANIT	MEDRESE							
Y	6861	13.01.1973	KEMANKEŞ		63	18	18	KILIÇ ALİ PAŞA CAMİ ve MEDRESESİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	6861	13.01.1973	KEMANKEŞ		63	18	18	KILIÇ ALİ PAŞA CAMİ ve MEDRESESİ	TESCİLLİ ANIT	MEDRESE							
Y	6861	13.01.1973	KEMANKEŞ		63	19	19		İMAR	İMAR				5.50		ÇEKME KATSIZ, H=5,50	
Y	6861	13.01.1973	KEMANKEŞ		63	6	6		İMAR	İMAR				5.50		ÇEKME KATSIZ, H=5,50	
Y	906	17.05.1958	KEMANKEŞ		63	17	17	ÇİVİ LİMANI veya KILIÇ ALİ PAŞA CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	906	17.05.1958	KEMANKEŞ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	63	17	17	ÇİVİ LİMANI veya KILIÇ ALİ PAŞA CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	9865	14.05.1977	KEMANKEŞ		63	17	17	ÇİVİ LİMANI veya KILIÇ ALİ PAŞA CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	2357	19.12.1990	KEMANKEŞ	TOPHANE CAD.	64	22	22		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
Y	5122	16.11.1969	KEMANKEŞ		64	6	6		İMAR	İMAR				6.50		MESCİT SOKAĞA BAKAN TARAF H=6,50 ve DİĞER PARSELLER H=18,50	
Y	5122	16.11.1969	KEMANKEŞ		64	7	7		İMAR	İMAR				6.50			
Y	5122	16.11.1969	KEMANKEŞ		64	8	8		İMAR	İMAR				6.50			
Y	5122	16.11.1969	KEMANKEŞ		64	9	9		İMAR	İMAR				6.50			
Y	5464	13.07.1970	KEMANKEŞ		64	5	5	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	KALINTI HARABE							
K	5911	14.09.1994	KEMANKEŞ	TOPHANE CAD.	64	22	22		GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
Y	6787	13.01.1973	KEMANKEŞ		64	1	1		İMAR	İMAR				18.50			
Y	6787	13.01.1973	KEMANKEŞ		64	12	12		İMAR	İMAR				18.50		PARSEL CEPHELERİNDEN İTİBAREN 5 M. DERİNLİĞİNDE, H=6,50 ve BU MESAFADEN SONRA ÇEKME KATSIZ H=18,50	ADANIN KILIÇ ALİ PAŞA MEDRESESİ SOKAĞI CEPHESİ OLAN PARSELLERDE
Y	6787	13.01.1973	KEMANKEŞ		64	13	13		İMAR	İMAR				18.50		PARSEL CEPHELERİNDEN İTİBAREN 5 M. DERİNLİĞİNDE, H=6,50 ve BU MESAFADEN SONRA ÇEKME KATSIZ H=18,50	ADANIN KILIÇ ALİ PAŞA MEDRESESİ SOKAĞI CEPHESİ OLAN PARSELLERDE
Y	6787	13.01.1973	KEMANKEŞ		64	14	14		İMAR	İMAR				18.50			
Y	6787	13.01.1973	KEMANKEŞ		64	15	15		İMAR	İMAR				18.50			
Y	6787	13.01.1973	KEMANKEŞ		64	16	16		İMAR	İMAR				18.50			
Y	6787	13.01.1973	KEMANKEŞ		64	17	17		İMAR	İMAR				18.50			
Y	6787	13.01.1973	KEMANKEŞ		64	18	18		İMAR	İMAR				18.50			
Y	6787	13.01.1973	KEMANKEŞ		64	2	2		İMAR	İMAR				18.50			
Y	6787	13.01.1973	KEMANKEŞ		64	3	3		İMAR	İMAR				18.50		PARSEL CEPHELERİNDEN İTİBAREN 5 M. DERİNLİĞİNDE, H=6,50 ve BU MESAFADEN SONRA ÇEKME KATSIZ H=18,50	ADANIN KILIÇ ALİ PAŞA MEDRESESİ SOKAĞI CEPHESİ OLAN PARSELLERDE
Y	6787	13.01.1973	KEMANKEŞ		64	4	4		İMAR	İMAR				18.50			

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
Y	5122	16.11.1969	KEMANKEŞ		65	11	11		İMAR	İMAR				6.50		MESCİT SOKAĞA BAKAN TARAF H=6,50 ve DİĞER PARSELLER H=18,50	
Y	5455	14.07.1970	KEMANKEŞ		65	11	11	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	KALINTI HARABE							
Y	6787	13.01.1973	KEMANKEŞ		65	13	13		İMAR	İMAR				18.50			
Y	6787	13.01.1973	KEMANKEŞ		65	15	15		İMAR	İMAR				18.50		PARSEL CEPHELERİNDEN İTİBAREN 5 M. DERİNLİĞİNDE, H=6,50 ve BU MESAFADEN SONRA ÇEKME KATSIZ H=18,50	ADANIN KILIÇ ALİ PAŞA MEDRESESİ SOKAĞI CEPHESİ OLAN PARSELLERDE
Y	6787	13.01.1973	KEMANKEŞ		65	2	2		İMAR	İMAR				18.50			
Y	5122	16.11.1969	KEMANKEŞ		66	12	12		İMAR	İMAR				6.50			
Y	5122	16.11.1969	KEMANKEŞ		66	8	8		İMAR	İMAR				6.50		MESCİT SOKAĞA BAKAN TARAF H=6,50 ve DİĞER PARSELLER H=18,50	
Y	5122	16.11.1969	KEMANKEŞ		66	9	9		İMAR	İMAR				6.50			
Y	5456	15.07.1970	KEMANKEŞ		66	7	7	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	KALINTI HARABE							
Y	6787	13.01.1973	KEMANKEŞ		66	1	1		İMAR	İMAR				18.50			
Y	6787	13.01.1973	KEMANKEŞ		66	13	13		İMAR	İMAR				18.50		PARSEL CEPHELERİNDEN İTİBAREN 5 M. DERİNLİĞİNDE, H=6,50 ve BU MESAFADEN SONRA ÇEKME KATSIZ H=18,50	ADANIN KILIÇ ALİ PAŞA MEDRESESİ SOKAĞI CEPHESİ OLAN PARSELLERDE
Y	6787	13.01.1973	KEMANKEŞ		66	14	14		İMAR	İMAR				18.50			
Y	6787	13.01.1973	KEMANKEŞ		66	2	2		İMAR	İMAR				18.50			
			KILIÇALİ PAŞA	SANATKARLAR	67	7	7		ÖNERİLEN YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA	SANATKARLAR	67	40	YOK	TONOZ KALINTISI	TESCİLLİ YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA	SANATKARLAR MEKTEP	67	18	YOK		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	2253	14.12.1963	KILIÇALİ PAŞA	SANAT MEKTEBİ	67	10	10		TESCİLLİ YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
Y	2253	14.12.1963	KILIÇALİ PAŞA	SANAT MEKTEBİ	67	14	14	TEKKE KALINTISI	TESCİLLİ YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
Y	2253	14.12.1963	KILIÇALİ PAŞA	SANAT MEKTEBİ	67	24	24		TESCİLLİ YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
Y	5457	16.07.1970	KILIÇALİ PAŞA	SANATKARLAR	67	8	8	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	KALINTI HARABE							
K	7692	08.05.1996	KILIÇALİ PAŞA	SANATKARLAR	67	8	8	TOPHANE HAMAMI VE CAMİ	TESCİLLİ ANIT	HAMAM							
K	7692	08.05.1996	KILIÇALİ PAŞA	SANATKARLAR	67	8	8	TOPHANE HAMAMI VE CAMİ	TESCİLLİ YERÜSTÜ	CAMİ+MESCİT							
K	7719	15.05.1996	KILIÇALİ PAŞA	SANAT MEKTEBİ	67	10	10		TESCİLLİ YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
K	7719	15.05.1996	KILIÇALİ PAŞA	SANATKARLAR MEKTEP	67	12	12	TEKKE KALINTISI	TESCİLLİ ANIT	TEKKE							
K	7719	15.05.1996	KILIÇALİ PAŞA	SANAT MEKTEBİ	67	14	14	TEKKE KALINTISI	TESCİLLİ YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
K	7719	15.05.1996	KILIÇALİ PAŞA		67	15	15	TEKKE KALINTISI	TESCİLLİ YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
K	7719	15.05.1996	KILIÇALİ PAŞA		67	2	2	KALINTI	TESCİLLİ YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
K	7719	15.05.1996	KILIÇALİ PAŞA		67	20	20		TESCİLLİ YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
K	7719	15.05.1996	KILIÇALİ PAŞA		67	22	22	KALINTI	TESCİLLİ YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
K	7719	15.05.1996	KILIÇALİ PAŞA	SANAT MEKTEBİ	67	24	24		TESCİLLİ YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
K	7719	15.05.1996	KILIÇALİ PAŞA		67	3	3	KALINTI	TESCİLLİ YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
K	7719	15.05.1996	KILIÇALİ PAŞA		67	4	4	KALINTI	TESCİLLİ YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
K	7719	15.05.1996	KILIÇALİ PAŞA		67	5	5	KALINTI	TESCİLLİ YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
K	9266	18.02.1998	KILIÇALİ PAŞA	SANATKARLAR	67	0	YOK		İMAR	İMAR						PARK YAPILMASININ UYGUN OLDUĞU	
K	9902	15.04.1998	KILIÇALİ PAŞA	SANATKARLAR	67	0	YOK		İMAR	İMAR							
			KEMANKEŞ	SANATKARLAR	68	16	16	HAN	ÖNERİLEN ANIT	HAN							
Y	5458	17.07.1970	KEMANKEŞ		68	9	9	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	KALINTI HARABE							
Y	5686	08.01.1971	KEMANKEŞ		68	7	7		TESCİLLİ SANAYİ YAPISI	SANAYİ							
Y	8158	14.12.1974	KEMANKEŞ		68	19	19		İMAR	İMAR				6.50		H=6,50	
Y	8158	14.12.1974	KEMANKEŞ		68	2	2		İMAR	İMAR				6.50		H=6,50	
Y	8158	14.12.1974	KEMANKEŞ		68	20	20		İMAR	İMAR				6.50		H=6,50	
Y	8158	14.12.1974	KEMANKEŞ		68	21	21		İMAR	İMAR				6.50		H=6,50	
Y	8158	14.12.1974	KEMANKEŞ		68	3	3		İMAR	İMAR				6.50		H=6,50	
Y	8158	14.12.1974	KEMANKEŞ		68	4	4		İMAR	İMAR				6.50		H=6,50	

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
Y	8158	14.12.1974	KEMANKEŞ		68	5	5		İMAR	İMAR				6.50		H=6,50	
Y	8158	14.12.1974	KEMANKEŞ		68	6	6		İMAR	İMAR				6.50		H=6,50	
Y	8158	14.12.1974	KEMANKEŞ		68	7	7		GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
Y	8158	14.12.1974	KEMANKEŞ		68	8	8		İMAR	İMAR				6.50		H=6,50	
K	8483	05.03.1997	KEMANKEŞ	KİREÇ KUYUSU	68	15	15		İMAR	İMAR				12.50		H=12.50 M	
K	12340	25.10.2000	KEMANKEŞ	ALİPAŞA MEDRESESİ	69	13	13		İMAR	İMAR							RUHSATIN HANGİ TARİHTE VERİLDİĞİNE DAİR BİLGİ İSTEMİ
K	12340	25.10.2000	KEMANKEŞ	ALİPAŞA MEDRESESİ	69	18	18		İMAR	İMAR							RUHSATIN HANGİ TARİHTE VERİLDİĞİNE DAİR BİLGİ İSTEMİ
K	12340	25.10.2000	KEMANKEŞ	ALİPAŞA MEDRESESİ	69	19	19		İMAR	İMAR							RUHSATIN HANGİ TARİHTE VERİLDİĞİNE DAİR BİLGİ İSTEMİ
K	12340	25.10.2000	KEMANKEŞ	ALİPAŞA MEDRESESİ	69	20	20		İMAR	İMAR							RUHSATIN HANGİ TARİHTE VERİLDİĞİNE DAİR BİLGİ İSTEMİ
K	12340	25.10.2000	KEMANKEŞ	ALİPAŞA MEDRESESİ	69	3	3		İMAR	İMAR							RUHSATIN HANGİ TARİHTE VERİLDİĞİNE DAİR BİLGİ İSTEMİ
K	12340	25.10.2000	KEMANKEŞ	ALİPAŞA MEDRESESİ	69	4	4		İMAR	İMAR							RUHSATIN HANGİ TARİHTE VERİLDİĞİNE DAİR BİLGİ İSTEMİ
K	12340	25.10.2000	KEMANKEŞ	ALİPAŞA MEDRESESİ	69	9	9		İMAR	İMAR							RUHSATIN HANGİ TARİHTE VERİLDİĞİNE DAİR BİLGİ İSTEMİ
K	1406	28.09.1989	KEMANKEŞ		69	1	1	HAMAM	TESCİLLİ ANIT	HAMAM							
Y	5459	18.07.1970	KEMANKEŞ		69	10	10	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	KALINTI HARABE							
Y	5460	19.07.1970	KEMANKEŞ		70	21	21	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	KALINTI HARABE							
Y	5460	19.07.1970	KEMANKEŞ		70	21	21	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
K	10061	24.06.1998	KEMANKEŞ	MUMHANE	71	13	13		İMAR	İMAR				12.50		H=12.50M EKLİ PAFTADAKİ ÖN VE ARKA İSTİKAMETLERE UYARAK	
K	10061	24.06.1998	KEMANKEŞ	MUMHANE	71	14	14		İMAR	İMAR				12.50		H=12.50M EKLİ PAFTADAKİ ÖN VE ARKA İSTİKAMETLERE UYARAK	
K	3234	04.12.1991	KEMANKEŞ	GECE KUŞU	71	19	19		GRUP BELİRLEME	İMAR	III						
Y	5461	20.07.1970	KEMANKEŞ		71	12	12		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
			KEMANKEŞ	NECATİBEY	72	10	10		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			KEMANKEŞ	NECATİBEY	72	11	11		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			KEMANKEŞ	NECATİBEY	72	12	12		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			KEMANKEŞ	NECATİBEY	72	13	13		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			KEMANKEŞ	NECATİBEY	72	14	14		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			KEMANKEŞ	NECATİBEY DERİCİLER	72		15		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			KEMANKEŞ	NECATİBEY	72	8	8		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			KEMANKEŞ	NECATİBEY	72	9	9	SULTAN BEYAZID CAMİ	ÖNERİLEN ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	12794	09.05.2001	KEMANKEŞ	DÖŞEMECİ	72	3	3		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	5462	21.07.1970	KEMANKEŞ		72	13	13	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	KALINTI HARABE							
Y	5874	13.06.1971	KEMANKEŞ	NECATİBEY	72	10	10		İMAR	İMAR					EVET	YAPILAŞMA YASAĞI	
Y	5874	13.06.1971	KEMANKEŞ	NECATİBEY	72	11	11		İMAR	İMAR					EVET	YAPILAŞMA YASAĞI	
Y	5874	13.06.1971	KEMANKEŞ		72	12	12		İMAR	İMAR					EVET	YAPILAŞMA YASAĞI	
Y	5874	13.06.1971	KEMANKEŞ		72	13	13		İMAR	İMAR					EVET	YAPILAŞMA YASAĞI	
Y	5874	13.06.1971	KEMANKEŞ		72	14	14		İMAR	İMAR					EVET	YAPILAŞMA YASAĞI	
GEE	5874	13.06.1971	KEMANKEŞ		72	15	15		İMAR	İMAR					EVET	YAPILAŞMA YASAĞI	
Y	5874	13.06.1971	KEMANKEŞ		72	15	15		İMAR	İMAR					EVET	YAPILAŞMA YASAĞI	
Y	5874	13.06.1971	KEMANKEŞ		72	16	16		İMAR	İMAR					EVET	YAPILAŞMA YASAĞI	
Y	5874	13.06.1971	KEMANKEŞ		72	17	17		İMAR	İMAR					EVET	YAPILAŞMA YASAĞI	
Y	5874	13.06.1971	KEMANKEŞ		72	18	18		İMAR	İMAR					EVET	YAPILAŞMA YASAĞI	
Y	5874	13.06.1971	KEMANKEŞ		72	19	19		İMAR	İMAR					EVET	YAPILAŞMA YASAĞI	

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
Y	5874	13.06.1971	KEMANKEŞ		72	2	2		İMAR	İMAR				9.50		H=9,50	ADANIN 10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23 PARSELLERİ HARİCİNDEKİ DİĞER PARSELLERİNDE (2 PARSELDE DAHİL) BU KARAR GEÇERLİDİR
Y	5874	13.06.1971	KEMANKEŞ		72	20	20		İMAR	İMAR					EVET	YAPILAŞMA YASAĞI	
Y	5874	13.06.1971	KEMANKEŞ		72	21	21		İMAR	İMAR					EVET	YAPILAŞMA YASAĞI	
Y	5874	13.06.1971	KEMANKEŞ		72	22	22		İMAR	İMAR					EVET	YAPILAŞMA YASAĞI	
Y	5874	13.06.1971	KEMANKEŞ		72	23	23		İMAR	İMAR					EVET	YAPILAŞMA YASAĞI	
			KEMANKEŞ	NECATİBEY	73		8		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			KEMANKEŞ	ALİ PAŞA DEĞİRMENİ	74		2		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			KEMANKEŞ	ALİ PAŞA DEĞİRMENİ	74		3		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			KEMANKEŞ	AKÇE	74		4		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			KEMANKEŞ	AKÇE	74		5		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
Y	5464	23.07.1970	KEMANKEŞ		74	15	15	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	KALINTI HARABE							
K	7821	11.06.1996	KEMANKEŞ	NECATİBEY	74	6	15		İMAR	İMAR				15.50		K.A.İ. PLANINA KADAR H=15.50 M	
K	7821	11.06.1996	KEMANKEŞ	NECATİBEY	74	7	15		İMAR	İMAR				15.50		K.A.İ. PLANINA KADAR H=15.50 M	
K	7821	11.06.1996	KEMANKEŞ	NECATİBEY	74	7	15		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	7910	09.07.1996	KEMANKEŞ	NECATİBEY	74	7	15		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	8019	09.09.1996	KEMANKEŞ	NECATİBEY	74	7	15		GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
K	8281	23.12.1996	KEMANKEŞ	NECATİBEY	74	7	15		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
			KEMANKEŞ	MUMHANE	75	15	15		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			KEMANKEŞ	MUMHANE	75	20	20		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			KEMANKEŞ	ALİ PAŞA DEĞİRMENİ	75	8	8		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			KEMANKEŞ	ALİ PAŞA DEĞİRMENİ	75	9	9		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
Y	5465	24.07.1970	KEMANKEŞ		75	16	16	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	KALINTI HARABE							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
K	6121	02.11.1994	KEMANKEŞ	ALİ PAŞA DEĞİRMENİ	75	5	5		İMAR	İMAR				12.50		H=12,50	
Y	5466	25.07.1970	KEMANKEŞ		76	1	1	TOPHANE	TESCİLLİ ANIT	KİLİSE							
			KEMANKEŞ	GALATA ŞARAP İSKELESİ	77		12		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			KEMANKEŞ	MUMHANE	77	15	15		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			KEMANKEŞ	MUMHANE	77	16	16		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	77	44	44		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	77	46	46	BULUNAMADI	ÖNERİLEN ANIT	HAN							
			KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	77		57		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
Y	10531	14.07.1978	KEMANKEŞ	MUMHANE CAD.	77	26	26		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	10531	14.07.1978	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	77	3	3		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	10914	02.07.1999	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	77	61	61	FRANSIZ SİTESİ	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	11160	12.05.1979	KEMANKEŞ	MUMHANE CAD.	77	26	26		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	11160	12.05.1979	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	77	3	3		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	14131	11.09.1982	KEMANKEŞ	MUMHANE CAD.	77	26	26		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	14131	11.09.1982	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	77	3	3		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
B	1585	05.12.1985	KEMANKEŞ	ŞARAP İSKELESİ	77	63	63		GRUP BELİRLEME	HAN	II-A-2						
Y	1585	05.12.1985	KEMANKEŞ	GALATA ŞARAP İSKELESİ	77	63	63	BULUNAMADI	GRUP BELİRLEME	HAN	II-A-2						
K	1633	28.12.1989	KEMANKEŞ	MUMHANE CAD.	77	26	26		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	1633	28.12.1989	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	77	3	3		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	1835	27.03.1990	KEMANKEŞ	MUMHANE CAD.	77	26	26		GRUP BELİRLEME	İMAR	III						
K	1835	27.03.1990	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	77	3	3		GRUP BELİRLEME	İMAR	III						
K	3060	23.10.1991	KEMANKEŞ	GALATA ŞARAP İSKELESİ	77	63	63	BULUNAMADI	GRUP BELİRLEME	HAN	II-A-4						
B	3081	20.03.1987	KEMANKEŞ	ŞARAP İSKELESİ	77	63	63		GRUP BELİRLEME	HAN	II-A-4						
Y	3081	20.03.1987	KEMANKEŞ	GALATA ŞARAP İSKELESİ	77	63	63	BULUNAMADI	GRUP BELİRLEME	HAN	II-A-4						
K	3322	30.12.1991	KEMANKEŞ	ŞARAP İSKELESİ	77	63	63		İMAR	İMAR				18,50		H=18.50 m.	
K	3322	30.12.1991	KEMANKEŞ	ŞARAP İSKELESİ	77	63	63		TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	3322	30.12.1991	KEMANKEŞ	ŞARAP İSKELESİ	77	63	63	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
B	4255	13.11.1987	KEMANKEŞ		77	17	17		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	4552	14.04.1993	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	77	41	41		GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
Y	5467	26.07.1970	KEMANKEŞ		77	18	18	TOPHANE	TESCİLLİ RESMİ YAPI	KALINTI HARABE							
Y	5635	11.12.1970	KEMANKEŞ		77	34	34		TESCİLLİ ANIT	KEMERLİ YAPI							
Y	5635	11.12.1970	KEMANKEŞ		77	43	43		İMAR	İMAR				SAÇAK		34 PARSELDEKİ BİNAYA BİNA YÜKSEKLİĞİ KADAR MESAFE BIRAKILMA ŞARTI İLE YAPILAŞMA İZNİ	
Y	6240	12.02.1972	KEMANKEŞ	GALATA MUMHANE CAD.	77	59	59	LLOYD HAN	GRUP BELİRLEME	HAN	II						
K	678	15.07.1988	KEMANKEŞ	MUMHANE CAD.	77	26	26		GRUP BELİRLEME	İMAR	II-A-4						
K	678	15.07.1988	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	77	3	3		GRUP BELİRLEME	İMAR	II-A-4						
K	6891	27.07.1995	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	77	61	61	FRANSIZ SİTESİ	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	6891	27.07.1995	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	77	61	61		TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	7115	11.10.1995	KEMANKEŞ	ÇÖP İSKELE	77	51	51	DEPOT DE HOUİLLE	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	7642	12.01.1974	KEMANKEŞ		77	50	50		İMAR	İMAR							
Y	7642	12.01.1974	KEMANKEŞ	ÇÖP İSKELE	77	51	51	DEPOT DE HOUİLLE	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	7687	08.05.1996	KEMANKEŞ	ÇÖP İSKELE	77	51	51	DEPOT DE HOUİLLE	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	9929	09.07.1977	KEMANKEŞ		77	7	7		GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
K	10858	02.06.1999	KEMANKEŞ	GÜL BABA	78	2	2	T.DENİZCİLİK İŞLETMELERİ BİNALARI	TESCİLLİ RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
K	10858	02.06.1999	KEMANKEŞ	GÜL BABA	78	3	3	T.DENİZCİLİK İŞLETMELERİ BİNALARI	TESCİLLİ RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
K	11345	18.11.1999	KEMANKEŞ	GÜL BABA	78	2	2	TÜRKİYE DENİZCİLİK İŞLETMLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	TESCİLLİ RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
K	11345	18.11.1999	KEMANKEŞ	GÜL BABA	78	3	3	TÜRKİYE DENİZCİLİK İŞLETMLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	TESCİLLİ RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
K	12528	10.01.2001	KEMANKEŞ	GÜL BABA	78	2	2	TÜRKİYE DENİZCİLİK İŞLETMLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
K	12528	10.01.2001	KEMANKEŞ	GÜL BABA	78	3	3	TÜRKİYE DENİZCİLİK İŞLETMLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
K	12528	10.01.2001	KEMANKEŞ		78	5	5	TÜRKİYE DENİZCİLİK İŞLETMLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
K	12528	10.01.2001	KEMANKEŞ		78	6	6	TÜRKİYE DENİZCİLİK İŞLETMLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	GRUP BELİRLEME	İMAR	II						

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YAŞADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
K	12528	10.01.2001	KEMANKEŞ		78	7	7	TÜRKİYE DENİZCİLİK İŞLETMLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
K	12528	10.01.2001	KEMANKEŞ		78	8	8	İSTANBUL LİMANI RIHTIMI	TESCİLLİ RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
K	14294	02.10.2002	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	78	4	4	ÇİNİLİ RIHTIM HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	78	3	3	DENİZCİLİK BANKASI	TESCİLLİ RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
K	4443	03.03.1993	KEMANKEŞ		78	6	6	TÜRKİYE DENİZCİLİK İŞLETMLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	TESCİLLİ RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
K	4443	03.03.1993	KEMANKEŞ		78	6	6	TÜRKİYE DENİZCİLİK İŞLETMLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	TESCİLLİ RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
Y	8674	18.10.1975	KEMANKEŞ		78	6	6	DENİZCİLİK BİNASI MÜDÜRLÜK BİNASI	TESCİLLİ RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
K	10323	14.10.1998	KEMANKEŞ	GALATA MUMHANE CAD.	80	25	25		İMAR	İMAR				12.50		KADEME HATTINA UYARAK KEMANKEŞ CADDESİNDEN H=18.50 M, GALATA MUMHANESİ SOKAKTAN H=12.50 M İRTİFANIN UYGUN OLDUĞU	
Y	10609	08.09.1978	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	80	21	21	6. VAKIF HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	122	22.01.1988	KEMANKEŞ	GALATA ŞARAP İSKELESİ	80	19	19		GRUP BELİRLEME	HAN	II-A-2						
K	122	22.01.1988	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	80	21	21	6. VAKIF HAN	GRUP BELİRLEME	HAN	II-A-2						
K	12294	04.10.2000	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	80	21	21	6. VAKIF HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	3196	20.11.1991	KEMANKEŞ	GALATA ŞARAP İSKELESİ	80	19	19	BULUNAMADI	GRUP BELİRLEME	HAN	II						
K	464	22.04.1988	KEMANKEŞ		80	20	20		GRUP BELİRLEME	İMAR	II-A-4						
Y	5470	29.07.1970	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	80	21	21	6. VAKIF HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	965	27.01.1989	KEMANKEŞ		80	20	20		İMAR	İMAR				2KAT İLAVE		2 KAT İLAVE UYGUN	
			KEMANKEŞ	MUMHANE	81	9	9		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
B	3892	28.07.1987	KEMANKEŞ		81	2	2	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	8017	09.09.1996	KEMANKEŞ	GALATA MUMHANE CAD.	81	7	7		İMAR	İMAR				12.50		H=12.50 M YÜKSEKLİKTE PARSEL TAMAMINDA.	TESCİLSİZ
			KEMANKEŞ	MUMHANE	82	11	11		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			KEMANKEŞ	HOCA TAHSİN	82	14	14		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
			KEMANKEŞ	HOCA TAHSİN	82		7		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			KEMANKEŞ	AKÇE	82	8	8		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
K	14054	17.06.2002	KEMANKEŞ	HOCA TAHSİN	82	6	6	AYA NİKOLA TÜRK ORTODOKS KİLİSESİ	TESCİLLİ ANIT	KİLİSE							
K	3516	04.03.1992	KEMANKEŞ	HOCA TAHSİN	82	6	6	AYA NİKOLA TÜRK ORTODOKS KİLİSESİ	TESCİLLİ ANIT	KİLİSE							
K	3516	04.03.1992	KEMANKEŞ	HOCA TAHSİN	82	6	6	AYA NİKOLA TÜRK ORTODOKS KİLİSESİ	TESCİLLİ ANIT	KİLİSE							
K	7886	25.06.1996	KEMANKEŞ	HOCA TAHSİN	82	4	4		İMAR	İMAR				9.50		H=9.50 M	TESCİLSİZ
K	15141	11.06.1983	KEMANKEŞ		83	10	10		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	15141	11.06.1983	KEMANKEŞ		83	10	10		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	5415	16.03.1994	KEMANKEŞ		83	10	10		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	5415	16.03.1994	KEMANKEŞ		83	10	10		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	5915	14.09.1994	KEMANKEŞ		83	10	10		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	5915	14.09.1994	KEMANKEŞ		83	10	10		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	6109	12.02.1972	KEMANKEŞ		83	1	1	COUVENT RUSSE ST.PANTALEON (AYA ANDREA BİNASI)	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	6109	12.02.1972	KEMANKEŞ		83	10	10		İMAR	İMAR				SAÇAK		MESAFE KAYDI ARANMAKSIZIN 1 PARSELDEKİ BİNANIN SAÇAK KOTUNU AŞMAYACAK ŞEKİLDE YAPILAŞMA İZNİ	ESKİ 2 PARSEL
Y	6109	12.02.1972	KEMANKEŞ		83	10	10		İMAR	İMAR				SAÇAK		MESAFE KAYDI ARANMAKSIZIN 1 PARSELDEKİ BİNANIN SAÇAK KOTUNU AŞMAYACAK ŞEKİLDE YAPILAŞMA İZNİ	ESKİ 3 PARSEL
Y	6109	12.02.1972	KEMANKEŞ		83	4	4		İMAR	İMAR				SAÇAK		MESAFE KAYDI ARANMAKSIZIN 1 PARSELDEKİ BİNANIN SAÇAK KOTUNU AŞMAYACAK ŞEKİLDE YAPILAŞMA İZNİ	
Y	6109	12.02.1972	KEMANKEŞ		83	5	5	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
Y	6109	12.02.1972	KEMANKEŞ		83	6	6		İMAR	İMAR				SAÇAK		MESAFE KAYDI ARANMAKSIZIN 1 PARSELDEKİ BİNANIN SAÇAK KOTUNU AŞMAYACAK ŞEKİLDE YAPILAŞMA İZNİ	
Y	6109	12.02.1972	KEMANKEŞ		83	7	7		İMAR	İMAR				SAÇAK		MESAFE KAYDI ARANMAKSIZIN 1 PARSELDEKİ BİNANIN SAÇAK KOTUNU AŞMAYACAK ŞEKİLDE YAPILAŞMA İZNİ	
Y	6109	12.02.1972	KEMANKEŞ		83	8	8		İMAR	İMAR				SAÇAK		MESAFE KAYDI ARANMAKSIZIN 1 PARSELDEKİ BİNANIN SAÇAK KOTUNU AŞMAYACAK ŞEKİLDE YAPILAŞMA İZNİ	
K	805	14.10.1988	KEMANKEŞ		83	10	10		GRUP BELİRLEME	İMAR	III						
K	8524	24.03.1997	KEMANKEŞ		83	10	10		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	9650	12.11.1977	KEMANKEŞ		83	5	5	BULUNAMADI	GRUP BELİRLEME	HAN	II						
			KEMANKEŞ	AKÇE	84		11		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
Y	6110	12.02.1972	KEMANKEŞ		84	1	1	COUVENT RUSSE ST.PANTALEON	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	6110	12.02.1972	KEMANKEŞ		84	2	2	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	6110	12.02.1972	KEMANKEŞ		84	3	3		İMAR	İMAR				18,50		ÇEKME KATSIZ H=18.50 m.	
			KEMANKEŞ	NECATİBEY	85	10	10		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
K	1150	11.05.1989	KEMANKEŞ	BAŞ CERRAH	85	1	1		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
B	1404	24.05.1985			85	1	1		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
B	1404	24.05.1985	KEMANKEŞ		85	1	1		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	14755	12.03.1983			85	1	1		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	14755	12.03.1983	KEMANKEŞ		85	1	1		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	4650	21.04.1993	KEMANKEŞ		85	4	4		GRUP BELİRLEME	İMAR	II						

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
			KEMANKEŞ	NECATİBEY	86		10		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			KEMANKEŞ	NECATİBEY	86	20	20		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			KEMANKEŞ	HOCA TAHSİN	86		22		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			KEMANKEŞ	GÜMÜŞ HALKA	86		23		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			KEMANKEŞ		86	30	30		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			KEMANKEŞ	NECATİBEY	86		4		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
K	12999	12.07.2001	KEMANKEŞ		86	13	13		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
B	252	16.03.1984	KEMANKEŞ		86	28	28		İMAR	İMAR							
K	5311	02.02.1994	KEMANKEŞ		86	30	30		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	5311	02.02.1994	KEMANKEŞ	NECATİBEY CADDESİ	86	30	30		İMAR	İMAR				18.50		YOLA TERK OLMAKSIZIN H=18,50	ESKİ 17 PARSEL
K	5311	02.02.1994	KEMANKEŞ	NECATİBEY CADDESİ	86	30	30		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	5495	06.04.1994	KEMANKEŞ		86	30	30		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	5495	06.04.1994	KEMANKEŞ	NECATİBEY CADDESİ	86	30	30		GRUP BELİRLEME	İMAR	III						
Y	6112	12.02.1972	KEMANKEŞ		86	15	15		İMAR	İMAR				18.50		H=18,50	
Y	6112	12.02.1972	KEMANKEŞ		86	17	17		İMAR	İMAR				18.50		H=18,50	
Y	6112	12.02.1972	KEMANKEŞ		86	18	18		İMAR	İMAR				18.50		H=18,50	
Y	6112	12.02.1972	KEMANKEŞ		86	19	19		İMAR	İMAR				18.50		H=18,50	
Y	6112	12.02.1972	KEMANKEŞ		86	20	20		İMAR	İMAR				18.50		H=18,50	
Y	6112	12.02.1972	KEMANKEŞ	HOCA TAHSİN	86	21	21		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	6112	12.02.1972	KEMANKEŞ		86	30	30		İMAR	İMAR				18.50		H=18,50	ESKİ 16 PARSEL
Y	7084		KEMANKEŞ		86	24	24		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	7119	11.10.1995	KEMANKEŞ		86	26	26		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	7119	11.10.1995	KEMANKEŞ		86	26	26		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	7670	24.04.1996	KEMANKEŞ	TOPÇULAR CADDESİ/HOCA TAHSİN	86	26	26		İMAR	İMAR							TESCİLSİZ
K	8110	16.10.1996	KEMANKEŞ	HOCA TAHSİN	86	21	21		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	8171	14.12.1974	KEMANKEŞ		86	6	6	İBRAHİMBEY APART.	GRUP BELİRLEME	HAN	II						
Y	8171	14.12.1974	KEMANKEŞ		86	6	6		GRUP BELİRLEME	HAN	II						

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
K	867	18.11.1988	KEMANKEŞ		86	6	6	İBRAHİMBEY APART.	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	9002	01.10.1997	KEMANKEŞ	HOCA TAHSİN	86	21	21		GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ		87	25	25	FABRİKA	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	KÖLEMAN	87	4	4	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	NECATİBEY	87	5	5	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	NECATİBEY	87	6	6	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	6111	12.02.1972	KEMANKEŞ		87	24	24		TESCİLLİ YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
Y	6239	12.02.1972	KEMANKEŞ		87	24	24		TESCİLLİ YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
Y	6239	12.02.1972	KEMANKEŞ		87	3	3		İMAR	İMAR				12.50		ÇEKME KATSIZ, H=12,50	
Y	13815	15.05.1982	KEMANKEŞ	GALATA MUMHANE CAD.	88	1	14	HASAN PAŞA HAN (REUNİS VE EPİRE HOTEL)	GRUP BELİRLEME	HAN	II						
GEE	13815	15.05.1982	KEMANKEŞ		88	12	YOK		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	13815	15.05.1982	KEMANKEŞ		88	12	YOK		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	14019	10.07.1982	KEMANKEŞ	GALATA MUMHANE CAD.	88	14	14	HASAN PAŞA HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	14019	10.07.1982	KEMANKEŞ	GALATA MUMHANE CAD.	88	14	14	HASAN PAŞA HAN (REUNİS VE EPİRE HOTEL)	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	14019	10.07.1982	KEMANKEŞ		88	12	YOK		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	14641	12.02.1983	KEMANKEŞ	GALATA MUMHANE CAD.	88	14	14	HASAN PAŞA HAN (REUNİS VE EPİRE HOTEL)	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	14641	12.02.1983	KEMANKEŞ		88	12	YOK		İMAR	İMAR				12.50		H=12.50	
Y	14641	12.02.1983	KEMANKEŞ		88	12	YOK		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	GALATA MUMHANE CAD.	88	1	14	HASAN PAŞA HAN (REUNİS VE EPİRE HOTEL)	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	209	12.02.1988	KEMANKEŞ	GALATA MUMHANE CAD.	88	14	14	HASAN PAŞA HAN	GRUP BELİRLEME	HAN	II-A-3						
K	209	12.02.1988	KEMANKEŞ	GALATA MUMHANE CAD.	88	14	14	HASAN PAŞA HAN (REUNİS VE EPİRE HOTEL)	GRUP BELİRLEME	HAN	II-A-3						
K	2766	19.06.1991	KEMANKEŞ	GALATA MUMHANE CAD.	88	14	14	HASAN PAŞA HAN (REUNİS VE EPİRE HOTEL)	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	2766	19.06.1991	KEMANKEŞ	GALATA MUMHANE CAD.	88	14	14	HASAN PAŞA HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	3321	30.12.1991	KEMANKEŞ	GALATA MUMHANE CAD.	88	14	14	HASAN PAŞA HAN (REUNİS VE EPİRE HOTEL)	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	3321	30.12.1991	KEMANKEŞ	GALATA MUMHANE CAD.	88	14	14	HASAN PAŞA HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	3762	03.06.1992	KEMANKEŞ	GALATA MUMHANE CAD.	88	14	14	HASAN PAŞA HAN (REUNİS VE EPİRE HOTEL)	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	3762	03.06.1992	KEMANKEŞ	GALATA MUMHANE CAD.	88	14	14	HASAN PAŞA HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
K	4046	15.09.1992	KEMANKEŞ	GALATA MUMHANE CAD.	88	14	14	HASAN PAŞA HAN (REUNİS VE EPİRE HOTEL)	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	4046	15.09.1992	KEMANKEŞ	GALATA MUMHANE CAD.	88	14	14	HASAN PAŞA HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	475	22.04.1988	KEMANKEŞ	GALATA MUMHANE CAD.	88	14	14	HASAN PAŞA HAN (REUNİS VE EPİRE HOTEL)	GRUP BELİRLEME	HAN	II-A-3						
K	5283	19.01.1994	KEMANKEŞ	GALATA MUMHANE CAD.	88	14	14	HASAN PAŞA HAN (REUNİS VE EPİRE HOTEL)	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	5283	19.01.1994	KEMANKEŞ	GALATA MUMHANE CAD.	88	14	14	HASAN PAŞA HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	765	30.09.1988	KEMANKEŞ	GALATA MUMHANE CAD.	88	14	14	HASAN PAŞA HAN (REUNİS VE EPİRE HOTEL)	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	MUMHANE	89	1	1	GALATA HAN --- ULUĞ HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ		89	2	2	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
			KEMANKEŞ	KEMANKEŞ	93		6		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
K	10215	09.09.1998	KEMANKEŞ		93	13	13		İMAR	İMAR				15.50		K.A.İ. PLANI YAPILINCAYA KADAR H=15.50M İRTİFA	
K	11146	08.09.1999	KEMANKEŞ		93	13	13		İMAR	İMAR							
K	12292	04.10.2000	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	93	16	16	LİMAN BAŞKANLIĞI	TESCİLLİ RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
Y	12989	10.07.1981	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	93	17	17	LİMAN BAŞKANLIĞI	TESCİLLİ RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
K	14618	29.01.2003	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	93	16	16	LİMAN BAŞKANLIĞI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	14618	29.01.2003	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	93	17	17	LİMAN BAŞKANLIĞI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ		93	10	10		TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	93	10	10	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ		93	11	11		TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	93	11	11	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ		93	14	14		TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	93	14	14	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	93	15	15	KEFELİ HÜSEYİN HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	93	17	17	LİMAN BAŞKANLIĞI	TESCİLLİ RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ		93	22	22		TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	93	22	22	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ		93	4	4		TESCİLLİ ANIT	HAN							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	93	4	4	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	93	5	5	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ		93	9	9		TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	93	9	9	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	1638	28.12.1989	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	93	15	15	KEFELİ HÜSEYİN HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	1689	25.01.1990	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	93	17	17	LİMAN BAŞKANLIĞI	GRUP BELİRLEME	İMAR	III						
K	1729	08.02.1990	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	93	15	15	KEFELİ HÜSEYİN HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	1821	08.03.1990	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	93	17	17	LİMAN BAŞKANLIĞI	TESCİLLİ RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
K	1991	27.02.1991	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	93	16	16	LİMAN BAŞKANLIĞI	GRUP BELİRLEME	İMAR	III						
K	2515	27.02.1991	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	93	16	16	LİMAN BAŞKANLIĞI	GRUP BELİRLEME	İMAR	III						
K	6019	12.10.1994	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	93	5	5	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	6019	12.10.1994	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	93	5	5		TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	7269	14.07.1973	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	93	16	16	LİMAN BAŞKANLIĞI	TESCİLLİ RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
Y	7340	15.09.1973	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	93	15	15	KEFELİ HÜSEYİN HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	799	14.10.1988	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	93	15	15	KEFELİ HÜSEYİN HAN	GRUP BELİRLEME	HAN	II						
K	9931	06.05.1998	KEMANKEŞ		93	13	13		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	9931	06.05.1998	KEMANKEŞ	RIHTIM CADDESİ	93	14	14	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
			KEMANKEŞ		94	141	141	DEMİRCİ BACHIAN HAN- ABACI HAN	ÖNERİLEN ANIT	HAN							
			KEMANKEŞ	ERİŞTECİ	94	76	76		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			KEMANKEŞ	KARANTİNA	94	85	85	ARGANİDOS HAN	ÖNERİLEN ANIT	HAN							
K	10922	02.07.1999	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	9	9	YERALTI CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	11125	27.04.1979	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	94	90	90	MAATER HAN	GRUP BELİRLEME	HAN	II-A-2						
K	11144	08.09.1999	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	9	9	YERALTI CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	11145	08.09.1999	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	94	100	100	KEMANKEŞ KARA MUSTAFA PAŞA CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	11145	08.09.1999	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	94	101	101	KEMANKEŞ KARA MUSTAFA PAŞA CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	11145	08.09.1999	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	94	102	102	KEMANKEŞ KARA MUSTAFA PAŞA CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	11145	08.09.1999	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	94	96	96	SÜBYAN MEKTEBİ	TESCİLLİ ANIT	MEKTEP							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
K	11145	08.09.1999	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	98	98	KEMANKEŞ KARA MUSTAFA PAŞA CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	11145	08.09.1999	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	94	99	99	KEMANKEŞ KARA MUSTAFA PAŞA CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	11576	10.11.1979	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	94	90	90	MAATER HAN	GRUP BELİRLEME	HAN	II-A-2						
Y	1161	28.12.1959	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	94	91	91	KARAKÖY İŞ HANI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	1161	28.12.1959	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	94	91	91	KÜRKÇÜBAŞI HAN--- KARAKÖY İŞ HANI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	1161	28.12.1959	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	94	94	KEMANKEŞ MUSTAFA PAŞA MESCİDİ MEKTEP, ÇEŞME ve İHATA DUVARLARI	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	1161	28.12.1959	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	94	94	KEMANKEŞ MUSTAFA PAŞA MESCİDİ MEKTEP, ÇEŞME ve İHATA DUVARLARI	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
Y	1161	28.12.1959	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	94	94	KEMANKEŞ MUSTAFA PAŞA MESCİDİ MEKTEP, ÇEŞME ve İHATA DUVARLARI	TESCİLLİ ANIT	MEKTEP							
Y	11702	19.01.1980	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	94	90	90	MAATER HAN	GRUP BELİRLEME	HAN	II-A-2						
Y	11896	15.03.1980		KARANTİNA	94	81	81	YERALTI CAMİ MEŞRUTASI	TESCİLLİ ANIT	MEŞRUTA							
Y	11896	15.03.1980	KEMANKEŞ	KARANTİNA	94	81	81	YERALTI CAMİ MEŞRUTASI	TESCİLLİ ANIT	MEŞRUTA							
B	1217	08.03.1985	KEMANKEŞ	KARAKÖY CADDESİ	94	77	77	TALAŞ HAN	TESCİLLİ KAYIP ANIT	HAN							
Y	12463	13.12.1980	KEMANKEŞ	KARAKÖY CADDESİ	94	77	77		TESCİLLİ KAYIP ANIT	HAN							
Y	12463	13.12.1980	KEMANKEŞ	KARAKÖY CADDESİ	94	78-77-76	78-77-76	TALAŞ HAN	TESCİLLİ KAYIP ANIT	HAN							
K	12788	09.05.2000	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	94	94	KEMANKEŞ KARA MUSTAFA PAŞA CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	13157	12.09.2001	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	94	87	87		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
B	1337	26.04.1985	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	9	9	YERALTI CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	13504	26.12.2001	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	94	87	87	YANNİSİPOULO HAN-- TUR HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	13538	04.03.1982	KEMANKEŞ	KARAKÖY CADDESİ	94	77	77	TALAŞ HAN	TESCİLLİ KAYIP ANIT	HAN							
K	13747	18.03.2002	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	94	87	87		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	13986	03.06.2002	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	94	87	87		GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
K	14086	19.06.2002	KEMANKEŞ	KARAKÖY CADDESİ	94	78	78	TALAŞ HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	1424	28.09.1989	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	94	91	91	KÜRKÇÜBAŞI HAN--- KARAKÖY İŞ HANI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	14506	08.01.1983	KEMANKEŞ	KARAKÖY CADDESİ	94	78	78	TALAŞ HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	10	10	YERALTI CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	15185	25.06.1983			94	100	100	KEMANKEŞ KARA MUSTAFA PAŞA CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ		94	100	100	KEMANKEŞ KARA MUSTAFA PAŞA CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	14	14	HALİL PAŞA HAN-----ÖMER ABED HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	14	14	ÖMER ABED HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ		94	141	141	DEMİRCİ BACHIAN HAN- ABACI HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ		94	15	15	SERMET HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ		94	75	75	KÜÇÜK MİLLET HAN---- HAVYAR HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	KARAKÖY CADDESİ	94	76	76	TALAŞ HAN	TESCİLLİ KAYIP ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	KARAKÖY CADDESİ	94	77	77		TESCİLLİ KAYIP ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ		94	79	79	ALEXİADİ HAN--- MELEK HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ		94	8	8	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ		94	80	80	KÜÇÜK MİLLET HAN -KÜÇÜK BALIKLI HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ		94	83	83	DİLBER HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ		94	84	84	DİLBER HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	94	86	86	YANNİSİPOULO HAN--- HASAN BÜKLÜ HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	94	87	87	YANNİSİPOULO HAN-- TUR HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	9	9	YERALTI CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	94	90	90	MAATER HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	94	91	91	KÜRKÇÜBAŞI HAN--- KARAKÖY İŞ HANI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	92	92	SÜBYAN MEKTEBİ VE ÇEŞME	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	92	92	SÜBYAN MEKTEBİ VE ÇEŞME	TESCİLLİ ANIT	MEKTEP							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	93	93		TESCİLLİ ANIT	MEKTEP							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	94	94	KEMANKEŞ KARA MUSTAFA PAŞA CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	96	96	KEMANKEŞ KARA MUSTAFA PAŞA CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	99	99	KEMANKEŞ KARA MUSTAFA PAŞA CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
B	1711	30.01.1986	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	94	91	91	KARAKÖY İŞ HANI	GRUP BELİRLEME	HAN	II-A-2						
Y	1711	30.01.1986	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	94	91	91	KÜRKÇÜBAŞI HAN--- KARAKÖY İŞ HANI	GRUP BELİRLEME	HAN	II-A-2						
K	1818	08.03.1990	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	9	9	YERALTI CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
K	2059	21.06.1990	KEMANKEŞ		94	141	141	ABACI HAN	GRUP BELİRLEME	HAN	III						
K	2059	21.06.1990	KEMANKEŞ		94	141	141	DEMİRCİ BACHIAN HAN- ABACI HAN	GRUP BELİRLEME	HAN	III						
K	220	12.02.1988	KEMANKEŞ		94	89	89		İMAR	İMAR							İSKAN İZNİ VERİLMESİNDE BİR MAHZUR YOK
B	2803	14.11.1986	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	94	91	91	KÜRKÇÜBAŞI HAN--- KARAKÖY İŞ HANI	GRUP BELİRLEME	HAN	II-A-2						
B	3087	09.01.1987	KEMANKEŞ	KARAKÖY CADDESİ	94	77	77	TALAŞ HAN	TESCİLLİ KAYIP ANIT	HAN							
K	311	11.03.1988	KEMANKEŞ		94	140	140		İMAR	İMAR					EVET		
K	36	25.12.1987	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	14	14	HALİL PAŞA HAN-----ÖMER ABED HAN	GRUP BELİRLEME	HAN	II-A-2						
K	3612	15.04.1992	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	94	94	KEMANKEŞ KARA MUSTAFA PAŞA CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	3612	15.04.1992	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	94	94	KEMANKEŞ KARA MUSTAFA PAŞA CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	4802	14.06.1969	KEMANKEŞ		94	12	12		İMAR	İMAR				12.50		YER ALTI CAMİNE 3 M.'DEN FAZLA YAKLAŞMAMA ŞARTI İLE H=12,50	YENİ 139 PARSEL
Y	4803	14.06.1969	KEMANKEŞ		94	13	13		İMAR	İMAR				12.50		YER ALTI CAMİNE 3 M.'DEN FAZLA YAKLAŞMAMA ŞARTI İLE H=12,50	YENİ 139 PARSEL
K	4890	15.09.1993	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	94	91	91	KÜRKÇÜBAŞI HAN--- KARAKÖY İŞ HANI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	4890	15.09.1993	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	94	91	91	KARAKÖY İŞ HANI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	4957	29.09.1993	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	94	91	91	KÜRKÇÜBAŞI HAN--- KARAKÖY İŞ HANI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	4957	29.09.1993	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	94	91	91	KARAKÖY İŞ HANI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	5159	08.12.1993	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	94	91	91	KÜRKÇÜBAŞI HAN--- KARAKÖY İŞ HANI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	5159	08.12.1993	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	94	91	91	KARAKÖY İŞ HANI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	5275	19.01.1994		KEMANKEŞ CAD.	94	100	100	KARAMUSTAFA PAŞA CAMİ VE GALATA SURLARI	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	5275	19.01.1994		KEMANKEŞ CAD.	94	100	100	KARAMUSTAFA PAŞA CAMİ VE GALATA SURLARI	TESCİLLİ YERÜSTÜ	SUR VE KALINTISI							
K	5275	19.01.1994	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	100	100	KARAMUSTAFA PAŞA CAMİ VE GALATA SURLARI	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	5275	19.01.1994	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	100	100	KARAMUSTAFA PAŞA CAMİ VE GALATA SURLARI	TESCİLLİ YERÜSTÜ	SUR VE KALINTISI							
K	5275	19.01.1994		KEMANKEŞ CAD.	94	101	101	KARAMUSTAFA PAŞA CAMİ VE GALATA SURLARI	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	5275	19.01.1994		KEMANKEŞ CAD.	94	101	101	KARAMUSTAFA PAŞA CAMİ VE GALATA SURLARI	TESCİLLİ YERÜSTÜ	SUR VE KALINTISI							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
K	5275	19.01.1994	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	101	101	KARAMUSTAFA PAŞA CAMİ VE GALATA SURLARI	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	5275	19.01.1994	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	101	101	KARAMUSTAFA PAŞA CAMİ VE GALATA SURLARI	TESCİLLİ YERÜSTÜ	SUR VE KALINTISI							
K	5275	19.01.1994		KEMANKEŞ CAD.	94	102	102	KARAMUSTAFA PAŞA CAMİ VE GALATA SURLARI	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	5275	19.01.1994		KEMANKEŞ CAD.	94	102	102	KARAMUSTAFA PAŞA CAMİ VE GALATA SURLARI	TESCİLLİ YERÜSTÜ	SUR VE KALINTISI							
K	5275	19.01.1994	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	102	102	KARAMUSTAFA PAŞA CAMİ VE GALATA SURLARI	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	5275	19.01.1994	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	102	102	KARAMUSTAFA PAŞA CAMİ VE GALATA SURLARI	TESCİLLİ YERÜSTÜ	SUR VE KALINTISI							
K	5275	19.01.1994		KEMANKEŞ CAD.	94	103	103	KARAMUSTAFA PAŞA CAMİ VE GALATA SURLARI	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	5275	19.01.1994		KEMANKEŞ CAD.	94	103	103	KARAMUSTAFA PAŞA CAMİ VE GALATA SURLARI	TESCİLLİ YERÜSTÜ	SUR VE KALINTISI							
K	5275	19.01.1994	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	103	103	KARAMUSTAFA PAŞA CAMİ VE GALATA SURLARI	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	5275	19.01.1994	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	103	103	KARAMUSTAFA PAŞA CAMİ VE GALATA SURLARI	TESCİLLİ YERÜSTÜ	SUR VE KALINTISI							
K	5275	19.01.1994			94	141	141		İMAR	İMAR						TESCİLLİ ESKİ ESER BULUNAN PARSELDEN 5 M. GERİ ÇEKME ve YEŞİLLENDİRME ŞARTI	ESKİ 5-6 PARSELLER
K	5275	19.01.1994	KEMANKEŞ		94	141	141		İMAR	İMAR						TESCİLLİ ESKİ ESER BULUNAN PARSELDEN 5 M. GERİ ÇEKME ve YEŞİLLENDİRME ŞARTI	ESKİ 5-6 PARSELLER
K	5275	19.01.1994	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	98	98	KARAMUSTAFA PAŞA CAMİ VE GALATA SURLARI	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	5275	19.01.1994	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	98	98	KARAMUSTAFA PAŞA CAMİ VE GALATA SURLARI	TESCİLLİ YERÜSTÜ	SUR VE KALINTISI							
K	5275	19.01.1994		KEMANKEŞ CAD.	94	99	99	KARAMUSTAFA PAŞA CAMİ VE GALATA SURLARI	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	5275	19.01.1994		KEMANKEŞ CAD.	94	99	99	KARAMUSTAFA PAŞA CAMİ VE GALATA SURLARI	TESCİLLİ YERÜSTÜ	SUR VE KALINTISI							
K	5275	19.01.1994	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	99	99	KARAMUSTAFA PAŞA CAMİ VE GALATA SURLARI	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	5275	19.01.1994	KEMANKEŞ	KEMANKEŞ CAD.	94	99	99	KARAMUSTAFA PAŞA CAMİ VE GALATA SURLARI	TESCİLLİ YERÜSTÜ	SUR VE KALINTISI							
K	5279	19.01.1994	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	94	91	91	KÜRKÇÜBAŞI HAN--- KARAKÖY İŞ HANI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	5279	19.01.1994	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	94	91	91	KARAKÖY İŞ HANI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	5449	23.03.1994	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	94	141	141		İMAR	İMAR						TEVHİD	ESKİ 5-6 PARSELLER
K	5449	23.03.1994	KEMANKEŞ		94	141	141		İMAR	İMAR						TEVHİD	ESKİ 5-6 PARSELLER

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
Y	6307	12.02.1972	KEMANKEŞ		94	12	12		İMAR	İMAR						YER ALTI CAMİNE 3 M. DEN FAZLA YAKLAŞMAMA VE TEMELLERİNE BASMAMA ŞARTI İLE YAPILAŞMA İZNİ	
Y	6389	13.05.1972	KEMANKEŞ		94	134	134		İMAR	İMAR				6.50		ÇEKME KATSIZ, H=6,50	YENİ 140 PARSEL
B	708	08.06.1984	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	94	91	91	KÜRKÇÜBAŞI HAN--- KARAKÖY İŞ HANI	GRUP BELİRLEME	HAN	II-A-2						
Y	7225	09.06.1973	KEMANKEŞ		94	100	100	KEMANKEŞ KARA MUSTAFA PAŞA CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	7225	09.06.1973	KEMANKEŞ		94	100	100	KEMANKEŞ MUSTAFA PAŞA MESCİDİ ALTI	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	7225	09.06.1973	KEMANKEŞ		94	101	101	KEMANKEŞ MUSTAFA PAŞA MESCİDİ ALTI	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	811	14.10.1988	KEMANKEŞ		94	75	75	KÜÇÜK MİLLET HAN---- HAVYAR HAN	GRUP BELİRLEME	HAN	III						
			KEMANKEŞ	NECATİBEY	95	10	10	HAN	ÖNERİLEN ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ		95	14	14	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	TULUMBA	95	4	4	YEŞİL EDREMİT İŞ HANI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	TULUMBA	95	6	6	ERENGÜL HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ		95	8	8	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ		95	9	9	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
B	1230	08.03.1985	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	96	1	1	ADA HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
B	1230	08.03.1985	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	96	12	12	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
B	1230	08.03.1985	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	96	18	18	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
B	1230	08.03.1985	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	96	19	19	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
B	1230	08.03.1985	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	96	4	4	ÇEÇEYAN HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
B	1230	08.03.1985	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	96	7	7	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
B	1230	08.03.1985	KEMANKEŞ	"	96	8	8	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
B	1230	08.03.1985	KEMANKEŞ	GÜMRÜK	96	9	9	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ		98	1	1	AKBANK (KARAKÖY ŞUBESİ)	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	GÜMRÜK SOK.	98	1	1	KARAKÖY YENİ HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ		98	2	2	ÖMER EFENDİ HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	GÜMRÜK SOK.	98	2	2	KARAKÖY CEDİD KÜÇÜK HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ		98	3	3	KÜÇÜK HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	GÜMRÜK SOK.	98	3	3	KARAKÖY CEDİD KÜÇÜK HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	7891	25.06.1996	KEMANKEŞ		98	3	3	KARAKÖY CEDİD KÜÇÜK HAN	GRUP BELİRLEME	HAN	II						
K	7994	05.09.1996	KEMANKEŞ	GÜMRÜK SOK.	98	3	3	KARAKÖY CEDİD KÜÇÜK HAN	GRUP BELİRLEME	HAN	II						
			KEMANKEŞ	YEMİŞÇİ HASAN	99	1	1		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
Y	1005	28.09.1958	KEMANKEŞ	HALİL PAŞA	100	11	11	KARA MUSTAFA PAŞA CAMİ	TESCİLLİ KAYIP ANIT	CAMİ+MESCİT							
GEE	1005	28.09.1958	KEMANKEŞ	HALİL PAŞA	100	13	13	KARA MUSTAFA PAŞA CAMİ	TESCİLLİ KAYIP ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	1005	28.09.1958	KEMANKEŞ	HALİL PAŞA	100	13	13	KARA MUSTAFA PAŞA CAMİ	TESCİLLİ KAYIP ANIT	CAMİ+MESCİT							
GEE	1005	28.09.1958	KEMANKEŞ	HALİL PAŞA	100	17	17	KARA MUSTAFA PAŞA CAMİ	TESCİLLİ KAYIP ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	1005	28.09.1958	KEMANKEŞ	HALİL PAŞA	100	17	17	KARA MUSTAFA PAŞA CAMİ	İMAR	İMAR						YERİNDEN KALDIRMA KARARI	
Y	1005	28.09.1958	KEMANKEŞ	HALİL PAŞA	100	17	17	KARA MUSTAFA PAŞA CAMİ	TESCİLLİ KAYIP ANIT	CAMİ+MESCİT							
GEE	1005	28.09.1958	KEMANKEŞ	HALİL PAŞA	100	18	18	KARA MUSTAFA PAŞA CAMİ	TESCİLLİ KAYIP ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	1005	28.09.1958	KEMANKEŞ	HALİL PAŞA	100	18	18		İMAR	İMAR						YERİNDEN KALDIRMA KARARI	
Y	1005	28.09.1958	KEMANKEŞ	HALİL PAŞA	100	18	18	KARA MUSTAFA PAŞA CAMİ	TESCİLLİ KAYIP ANIT	CAMİ+MESCİT							
GEE	1005	28.09.1958	KEMANKEŞ	HALİL PAŞA	100	19	19	KARA MUSTAFA PAŞA CAMİ	TESCİLLİ KAYIP ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	1005	28.09.1958	KEMANKEŞ	HALİL PAŞA	100	19	19		İMAR	İMAR						YERİNDEN KALDIRMA KARARI	
Y	1005	28.09.1958	KEMANKEŞ	HALİL PAŞA	100	19	19	KARA MUSTAFA PAŞA CAMİ	TESCİLLİ KAYIP ANIT	CAMİ+MESCİT							
GEE	1005	28.09.1958	KEMANKEŞ	HALİL PAŞA	100	20	20	KARA MUSTAFA PAŞA CAMİ	TESCİLLİ KAYIP ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	1005	28.09.1958	KEMANKEŞ	HALİL PAŞA	100	20	20		İMAR	İMAR						YERİNDEN KALDIRMA KARARI	
Y	1005	28.09.1958	KEMANKEŞ	HALİL PAŞA	100	20	20	KARA MUSTAFA PAŞA CAMİ	TESCİLLİ KAYIP ANIT	CAMİ+MESCİT							
GEE	1005	28.09.1958	KEMANKEŞ	HALİL PAŞA	100	21	21	KARA MUSTAFA PAŞA CAMİ	TESCİLLİ KAYIP ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	1005	28.09.1958	KEMANKEŞ	HALİL PAŞA	100	21	21		İMAR	İMAR						YERİNDEN KALDIRMA KARARI	
Y	1005	28.09.1958	KEMANKEŞ	HALİL PAŞA	100	21	21	KARA MUSTAFA PAŞA CAMİ	TESCİLLİ KAYIP ANIT	CAMİ+MESCİT							
GEE	1005	28.09.1958	KEMANKEŞ	HALİL PAŞA	100	9	9	KARA MUSTAFA PAŞA CAMİ	TESCİLLİ KAYIP ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	1005	28.09.1958	KEMANKEŞ	HALİL PAŞA	100	9	9	KARA MUSTAFA PAŞA CAMİ	TESCİLLİ KAYIP ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	HALİL PAŞA	100	1	1	İNANLI HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	HALİL PAŞA	100	2	2	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	HALİL PAŞA	100	23	23	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	10063	24.06.1998	KEMANKEŞ	KARAKÖY CADDESİ	101	8	8	LYONNAİS KREDİ BANKASI -- GABAY HAN - ZİRAAT BANKASI (KARAKÖY ŞUBESİ)	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	10190	02.09.1998	KEMANKEŞ	KARAKÖY CADDESİ	101	8	8	LYONNAİS KREDİ BANKASI -- GABAY HAN - ZİRAAT BANKASI (KARAKÖY ŞUBESİ)	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	11329	10.11.1998	KEMANKEŞ	KARAKÖY CADDESİ	101	8	8	LYONNAİS KREDİ BANKASI -- GABAY HAN - ZİRAAT BANKASI (KARAKÖY ŞUBESİ)	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	12349	25.10.2000	KEMANKEŞ	KARAKÖY CADDESİ	101	8	8	LYONNAİS KREDİ BANKASI -- GABAY HAN - ZİRAAT BANKASI (KARAKÖY ŞUBESİ)	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	KARAMUSTAFA SOK-KEMANKEŞ CAD.	101	1	1	SANDALCI HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	KEMANKEŞ	KARAKÖY CADDESİ	101	8	8	LYONNAİS KREDİ BANKASI -- GABAY HAN - ZİRAAT BANKASI (KARAKÖY ŞUBESİ)	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	6735	31.05.1995	KEMANKEŞ	KARAKÖY CADDESİ	101	6	6		İMAR	İMAR						TEVHİD	
K	6735	31.05.1995	KEMANKEŞ	KARAKÖY CADDESİ	101	6	6		İMAR	İMAR						TEVHİD	
K	6735	31.05.1995	KEMANKEŞ	KARAKÖY CADDESİ	101	7	7		İMAR	İMAR						TEVHİD	
K	6735	31.05.1995	KEMANKEŞ	KARAKÖY CADDESİ	101	7	7		İMAR	İMAR						TEVHİD	
K	7689	08.05.1996	KEMANKEŞ	KARAKÖY CADDESİ	101	9	9		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	8993	24.09.1997	KEMANKEŞ	KARAKÖY CADDESİ	101	8	8	LYONNAİS KREDİ BANKASI -- GABAY HAN - ZİRAAT BANKASI (KARAKÖY ŞUBESİ)	TESCİLLİ ANIT	HAN							
			MÜEYYETZADE	AYNALI LOKANTA	102	9	9		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
K	13169	17.09.2001	MÜEYYETZADE	AYNALI LOKANTA-KEMERALTI	102	6	6	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	1367	08.09.1998	MÜEYYETZADE	NECATİBEY CADDESİ	102	20	20		İMAR	İMAR				SAÇAK		YANINDAKİ KARAKÖY PALASIN	
Y	15185	25.06.1983	MÜEYYETZADE	KARAKÖY CADDESİ	102	2	2	KARAKÖY PALAS	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	MÜEYYETZADE	NECATİBEY CADDESİ	102	3	3	KARAKÖY PALAS	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	MÜEYYETZADE	AYNALI LOKANTA SOK.	102	7	7	ŞARNIÇLİ HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
			MÜEYYETZADE	NECATİBEY	104		10-11-12-13		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			MÜEYYETZADE	NECATİBEY	104		14-15-16		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
Y	15185	25.06.1983	MÜEYYETZADE	NECATİBEY	104	19	19		TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	MÜEYYETZADE	NECATİBEY CADDESİ	104	19	19	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	MÜEYYETZADE	NECATİBEY	104	20	20		TESCİLLİ ANIT	HAN							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
Y	15186	25.06.1983	MÜEYYETZADE	NECATİBEY CADDESİ	104	20	20	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
B	589	04.05.1984	MÜEYYETZADE	NECATİBEY	104	17	17		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
B	589	04.05.1984	MÜEYYETZADE	NECATİBEY	104	18	18		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	800	14.10.1988	MÜEYYETZADE	NECATİBEY	104	17	17		GRUP BELİRLEME	İMAR	II-A-2						
K	800	14.10.1988	MÜEYYETZADE	NECATİBEY	104	18	18		GRUP BELİRLEME	İMAR	II-A-2						
Y	15186	25.06.1983	MÜEYYETZADE	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	105	1	1	HASTAHANE HAN---BÜYÜK MİLLET HAN----BÜYÜK BALIKLI HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	5015	13.10.1993	MÜEYYETZADE	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	105	1	1	HASTAHANE HAN---BÜYÜK MİLLET HAN----BÜYÜK BALIKLI HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	5015	13.10.1993	MÜEYYETZADE	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	105	1	1	BÜYÜK BALIKLI HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
			KILIÇALİ PAŞA		106	25	25		ÖNERİLEN RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
			KILIÇALİ PAŞA		106	26	26		ÖNERİLEN RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
			KILIÇALİ PAŞA		106	27	27		ÖNERİLEN RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
			KILIÇALİ PAŞA		106	28	28		ÖNERİLEN RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
			KILIÇALİ PAŞA		106	29	29		ÖNERİLEN RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
			KILIÇALİ PAŞA		106	7	7		ÖNERİLEN RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
			KILIÇALİ PAŞA		106	8	8		ÖNERİLEN RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
			KILIÇALİ PAŞA		106	9	9		ÖNERİLEN RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
Y	15186	25.06.1983	KILIÇALİ PAŞA	NECATİBEY	106	1	1	KANAAT HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15186	25.06.1983	KILIÇALİ PAŞA	NECATİBEY	106	1	1	KANAAT HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15186	25.06.1983	KILIÇALİ PAŞA	NECATİBEY	106	2	2	KANAAT HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15186	25.06.1983	KILIÇALİ PAŞA	NECATİBEY	106	2	2	KANAAT HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
			MÜEYYETZADE	LEBLEBİCİ ŞABAN	108		2		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
Y	12825	11.04.1981	MÜEYYETZADE	KEMERALTI CAD.	109	1	1	SURP PIRGIÇ ERMENİ KATOLOİK KİLİSESİ MÜŞTEMİLATI	TESCİLLİ ANIT	KİLİSE							
Y	15186	25.06.1983	MÜEYYETZADE	KEMERALTI CAD.	109	1	1	SURP PIRGIÇ ERMENİ KATOLOİK KİLİSESİ MÜŞTEMİLATI	TESCİLLİ ANIT	KİLİSE							
Y	1911	30.09.1962	MÜEYYETZADE	KEMERALTI CAD.	109	1	1	TOPHANE SURP HİSUS PIRGİÇ ERMENİ KATOLİK KİLİSESİ	TESCİLLİ ANIT	KİLİSE							
K	2110	26.09.1990	MÜEYYETZADE	KEMERALTI CAD.	109	1	1	SURP PIRGIÇ ERMENİ KATOLOİK KİLİSESİ MÜŞTEMİLATI	TESCİLLİ ANIT	KİLİSE							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
Y	900	13.04.1958	MÜEYYETZADE	KEMERALTI CAD.	109	1	1	SURP PIRGIÇ ERMENİ KATOLOİK KİLİSESİ MÜŞTEMİLATI	TESCİLLİ ANIT	KİLİSE							
Y	5563	10.10.1970	MÜEYYETZADE		111	1	1		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	5563	10.10.1970	MÜEYYETZADE		111	14	14		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	5563	10.10.1970	MÜEYYETZADE		111	16	16		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	6298	12.02.1972	MÜEYYETZADE		111	1	1		İMAR	İMAR				24,50		MERİ İMAR PLANLARINA GÖRE H=24,50 YAPILAŞMA	
Y	6298	12.02.1972	MÜEYYETZADE		111	14	14		İMAR	İMAR				24,50		MERİ İMAR PLANLARINA GÖRE H=24,50 YAPILAŞMA	
Y	6298	12.02.1972	MÜEYYETZADE		111	15	15		İMAR	İMAR				24,50		MERİ İMAR PLANLARINA GÖRE H=24,50 YAPILAŞMA	ESKİ 13 PARSEL
			MÜEYYETZADE		112	10	10		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			MÜEYYETZADE	YÜKSEK KALDIRIM	113	7	7		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
Y	6758	18.11.1972	MÜEYYETZADE		113	2	2		İMAR	İMAR						TEVHİD	
Y	6758	18.11.1972	MÜEYYETZADE		113	2	2		İMAR	İMAR				15,50		3 PARSELLE TEVHİD, H=15,50	
Y	6758	18.11.1972	MÜEYYETZADE		113	3	3		İMAR	İMAR				15,50			
Y	6758	18.11.1972	MÜEYYETZADE		113	3	3		İMAR	İMAR				15,50		2 PARSELLE TEVHİD, H=15,50	
Y	6758	18.11.1972	MÜEYYETZADE		113	4	4		İMAR	İMAR					EVET	YAPILAŞMA YASAĞI	
Y	6758	18.11.1972	MÜEYYETZADE		113	5	5		İMAR	İMAR					EVET	YAPILAŞMA YASAĞI	
Y	6758	18.11.1972	MÜEYYETZADE		113	6	YOK	SİNAGOG	TESCİLLİ ANIT	HAVRA-SİNAGOG							
Y	9724	12.03.1977	MÜEYYETZADE		113	1	1	SİNAGOG	TESCİLLİ ANIT	HAVRA-SİNAGOG							
			MÜEYYETZADE	ZÜRAFA	114	3	3	SİNAGOG	ÖNERİLEN ANIT	HAVRA-SİNAGOG							
Y	7636	12.01.1974	MÜEYYETZADE		114	1	1		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
			MÜEYYETZADE	LÜLECİ HENDEK CADDESİ	115		12		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			MÜEYYETZADE	LÜLECİ HENDEK	115	13	13		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			MÜEYYETZADE		115	14	14	GALATA SURLARI	ÖNERİLEN YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
			MÜEYYETZADE	ALAGEYİK	115	18	18		ÖNERİLEN ANIT	YER ALTI YAPISI							
K	10509	25.12.1998	MÜEYYETZADE	YÜKSEK KALDIRIM	115	7	7		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
K	10970	28.07.1999	MÜEYYETZADE		115	3	3	ST. BENJVA OKULU	TESCİLLİ RESMİ YAPI	OKUL							
Y	900	13.04.1958	MÜEYYETZADE		115	3	3	ST. BENJVA OKULU	TESCİLLİ RESMİ YAPI	OKUL							
Y	900	13.04.1958	MÜEYYETZADE	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	115	3	3	ST. BENJVA OKULU	TESCİLLİ RESMİ YAPI	OKUL							
			MÜEYYETZADE		118	1	1		ÖNERİLEN RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
			MÜEYYETZADE	SERÇE	118	19	19		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			MÜEYYETZADE		118	2	2		ÖNERİLEN RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
			MÜEYYETZADE	SERÇE	118	27	27		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			MÜEYYETZADE		119	1	1		ÖNERİLEN RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
			MÜEYYETZADE		119	2	2		ÖNERİLEN RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
			MÜEYYETZADE		119	22	22		ÖNERİLEN RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
			MÜEYYETZADE		119	23	23		ÖNERİLEN RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
			MÜEYYETZADE		119	24	24		ÖNERİLEN RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
			MÜEYYETZADE		119	25	25		ÖNERİLEN RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
			MÜEYYETZADE		119	26	26		ÖNERİLEN RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
			MÜEYYETZADE		119	3	3		ÖNERİLEN RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
			MÜEYYETZADE		119	4	4		ÖNERİLEN RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
			MÜEYYETZADE		119	5	5		ÖNERİLEN RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
			MÜEYYETZADE		119	6	6		ÖNERİLEN RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
			HACIMİMİ	NECATİBEY	120	17	17	BULUNAMADI	ÖNERİLEN ANIT	HAN							
			HACIMİMİ	ARAPOĞLAN	120	2	2	DROGUERİE HOTEL DU GAUCASE	ÖNERİLEN ANIT	HAN							
K	1001	16.02.1989	HACIMİMİ	KEMERALTI CAD.	120	9	9	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	10856	08.12.1978	HACIMİMİ	KEMERALTI CAD.	120	9	9		GRUP BELİRLEME	HAN	II-A-2						
Y	12149	11.07.1980	HACIMİMİ	KEMERALTI CAD.	120	9	9	BULUNAMADI	GRUP BELİRLEME	HAN	II						
Y	12861	20.06.1981	HACIMİMİ	KEMERALTI CAD.	120	9	9	BULUNAMADI	GRUP BELİRLEME	HAN	II						
K	1421	28.09.1989	HACIMİMİ	KEMERALTI CAD.	120	9	9	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	14835	13.05.1983	HACIMİMİ	KEMERALTI CAD.	120	9	9	BULUNAMADI	GRUP BELİRLEME	HAN	II						
K	567	27.05.1988	HACIMİMİ	KEMERALTI CAD.	120	9	9	BULUNAMADI	GRUP BELİRLEME	HAN	II-A-2						

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
Y	6133	12.02.1972	HACIMİMİ		120	10	10		İMAR	İMAR						MESAFE KAYDI ARANMAKSIZIN İMA MEVZUATINA GÖRE YAPILAŞMA	
Y	6133	12.02.1972	HACIMİMİ		120	11	11		İMAR	İMAR						MESAFE KAYDI ARANMAKSIZIN İMA MEVZUATINA GÖRE YAPILAŞMA	
Y	6133	12.02.1972	HACIMİMİ		120	12	12		İMAR	İMAR						MESAFE KAYDI ARANMAKSIZIN İMA MEVZUATINA GÖRE YAPILAŞMA	
Y	6133	12.02.1972	HACIMİMİ		120	13	13		İMAR	İMAR						MESAFE KAYDI ARANMAKSIZIN İMA MEVZUATINA GÖRE YAPILAŞMA	
Y	6133	12.02.1972	HACIMİMİ		120	14	14		İMAR	İMAR						MESAFE KAYDI ARANMAKSIZIN İMA MEVZUATINA GÖRE YAPILAŞMA	
Y	6133	12.02.1972	HACIMİMİ		120	19	19		İMAR	İMAR						MESAFE KAYDI ARANMAKSIZIN İMA MEVZUATINA GÖRE YAPILAŞMA	
Y	6133	12.02.1972	HACIMİMİ		120	21	21		İMAR	İMAR						MESAFE KAYDI ARANMAKSIZIN İMA MEVZUATINA GÖRE YAPILAŞMA	
Y	6133	12.02.1972	HACIMİMİ		120	8	8		İMAR	İMAR						MESAFE KAYDI ARANMAKSIZIN İMA MEVZUATINA GÖRE YAPILAŞMA	
Y	6133	12.02.1972	HACIMİMİ	KEMERALTI CAD.	120	9	9	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	6642	26.04.1996	HACIMİMİ		120	11	11		İMAR	İMAR							
K	6642	26.04.1996	HACIMİMİ		120	11	11		İMAR	İMAR							
K	8915	03.09.1997	HACIMİMİ	KEMERALTI CAD.	120	9	9	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	9342	11.03.1998	HACIMİMİ	VEKİLHARÇ	120	11	11		İMAR	İMAR							
Y	900	13.04.1958			121	1	1	RUM KİLİSESİ	TESCİLİN KALDIRILMASI	İMAR							
Y	10929	13.01.1979	HACIMİMİ	KEMERALTI CAD.	122	6	6		GRUP BELİRLEME	İMAR	II						

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
Y	11419	22.09.1979	HACIMİMİ	KEMERALTI CAD.	122	6	6		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	11996	10.05.1980	HACIMİMİ	KEMERALTI CAD.	122	6	6		GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
Y	5461	11.07.1970	HACIMİMİ		122	13	13	AYA YANİ KİLİSESİ YANI	İMAR	İMAR					EVET		
Y	5461	11.07.1970	HACIMİMİ	KEMERALTI CAD.	122	13	13	AYA YANİ KİLİSESİ YANI	İMAR	İMAR					EVET		
Y	5461	11.07.1970	HACIMİMİ		122	5	5	AYA YANİ KİLİSESİ ve MÜŞTEMİLATI	TESCİLLİ ANIT	KİLİSE							
Y	5461	11.07.1970	HACIMİMİ	KEMERALTI CAD.	122	5	5	AYA YANİ KİLİSESİ ve MÜŞTEMİLATI	TESCİLLİ ANIT	KİLİSE							
Y	5461	11.07.1970	HACIMİMİ		122	6	6	AYA YANİ KİLİSESİ YANI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	5461	11.07.1970	HACIMİMİ	KEMERALTI CAD.	122	6	6	AYA YANİ KİLİSESİ YANI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	7504	07.02.1996	HACIMİMİ		122	5	5	AYA YANİ KİLİSESİ ve MÜŞTEMİLATI	TESCİLLİ ANIT	KİLİSE							
K	7504	07.02.1996	HACIMİMİ	KEMERALTI CAD.	122	5	5	AYA YANİ KİLİSESİ ve MÜŞTEMİLATI	TESCİLLİ ANIT	KİLİSE							
Y	8753	15.11.1975	HACIMİMİ	KEMERALTI CAD.	122	6	6		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	8894	13.02.1976	HACIMİMİ	KEMERALTI CAD.	122	6	6		GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
Y	9447	11.09.1976	HACIMİMİ	KEMERALTI CAD.	122	6	6		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	9795	14.05.1977	HACIMİMİ	KEMERALTI CAD.	122	6	6		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	12030	10.07.2000	HACIMİMİ	REVANİ	123	2	2		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	12030	10.07.2000	HACIMİMİ	REVANİ	123	3	3		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	12030	10.07.2000	HACIMİMİ	REVANİ	123	4	4		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	12030	10.07.2000	HACIMİMİ	REVANİ	123	5	5		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	12030	10.07.2000	HACIMİMİ	REVANİ	123	6	6		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	12030	10.07.2000	HACIMİMİ	REVANİ	123	7	7		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	12030	10.07.2000	HACIMİMİ	REVANİ	123	8	8		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	8196	20.11.1996	HACIMİMİ	REVANİ	123	2	2		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	8196	20.11.1996	HACIMİMİ	REVANİ	123	3	3		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	8196	20.11.1996	HACIMİMİ	REVANİ	123	4	4		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	8196	20.11.1996	HACIMİMİ	REVANİ	123	5	5		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	8196	20.11.1996	HACIMİMİ	REVANİ	123	6	6		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	8196	20.11.1996	HACIMİMİ	REVANİ	123	7	7		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
K	8196	20.11.1996	HACIMİMİ	REVANİ	123	8	8		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	8792	03.07.1997	HACIMİMİ	REVANİ	123	2	2		GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
K	8792	03.07.1997	HACIMİMİ	REVANİ	123	3	3		GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
K	8792	03.07.1997	HACIMİMİ	REVANİ	123	4	4		GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
K	8792	03.07.1997	HACIMİMİ	REVANİ	123	5	5		GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
K	8792	03.07.1997	HACIMİMİ	REVANİ	123	6	6		GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
K	8792	03.07.1997	HACIMİMİ	REVANİ	123	7	7		GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
K	8792	03.07.1997	HACIMİMİ	REVANİ	123	8	8		GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
			HACIMİMİ	GALATA MANDIRASI	124	12	12		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			HACIMİMİ	GALATA MANDIRASI	124	13	13		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			HACIMİMİ	GALATA MANDIRASI	124	8	8		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
K	10920	02.07.1999	HACIMİMİ	ESKİ PARMAKKAPI	124	2	2		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	10920	02.07.1999	HACIMİMİ	ESKİ PARMAKKAPI	124	3	3		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	10920	02.07.1999	HACIMİMİ	ESKİ PARMAKKAPI	124	4	4		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	10920	02.07.1999	HACIMİMİ	ESKİ PARMAKKAPI	124	5	5		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	11564	12.01.2000	HACIMİMİ	ESKİ PARMAKKAPI	124	3	3		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	12353	25.10.2000	HACIMİMİ	ESKİ PARMAKKAPI	124	3	3		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	2524	27.02.1991	HACIMİMİ	GALATA BEYAZIT-GALATA MANDI	124	18	18		GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
Y	5315	09.05.1970	HACIMİMİ	KAVAL	124	24	24		İMAR	İMAR							
Y	5315	09.05.1970	HACIMİMİ	KAVAL	124	25	25		TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	5315	09.05.1970	HACIMİMİ	KAVAL	124	25	25	GALATA RUM KARMA İLKOKULU	TESCİLLİ RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
K	10330	14.10.1998	HACIMİMİ	KEMERALTI CAD.	125	3	3		İMAR	İMAR							TESCİLSİZ
K	10330	14.10.1998	HACIMİMİ	NECATİBEY	125	3	3		İMAR	İMAR							TESCİLSİZ
Y	6113	12.02.1972	HACIMİMİ		125	1	1		İMAR	İMAR				18.50		5 PARSELİN GALATA BEYAZIT SOKAĞINA DİK SINIRINDAN 2 M. ÇEKME ŞARTI İLE ÇEKME KATSIZ H=18,50	

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
Y	6113	12.02.1972	HACIMİMİ	KEMERALTI CAD.	125	1	1		İMAR	İMAR				18.50		5 PARSELİN GALATA BEYAZIT SOKAĞINA DİK SINIRINDAN 2 M. ÇEKME ŞARTI İLE ÇEKME KATSIZ H=18,50	
Y	6113	12.02.1972	HACIMİMİ		125	2	2		İMAR	İMAR				18.50		ÇEKME KATSIZ H=18,50	
Y	6113	12.02.1972	HACIMİMİ	KEMERALTI CAD.	125	2	2		İMAR	İMAR				18.50		ÇEKME KATSIZ H=18,50	
Y	6113	12.02.1972	HACIMİMİ		125	3	3		İMAR	İMAR				18.50		ÇEKME KATSIZ H=18,50	
Y	6113	12.02.1972	HACIMİMİ	KEMERALTI CAD.	125	3	3		İMAR	İMAR				18.50		ÇEKME KATSIZ H=18,50	
Y	6113	12.02.1972	HACIMİMİ		125	4	4		İMAR	İMAR				18.50		ÇEKME KATSIZ H=18,50	
Y	6113	12.02.1972	HACIMİMİ	KEMERALTI CAD.	125	4	4		İMAR	İMAR				18.50		ÇEKME KATSIZ H=18,50	
Y	6113	12.02.1972	HACIMİMİ	KEMERALTI CAD.	125	5	5	SURP GRİGOR KİLİSESİ	TESCİLLİ ANIT	KİLİSE							
K	6129	02.11.1994	HACIMİMİ	KEMERALTI CAD.	125	5	5	SURP GRİGOR KİLİSESİ	TESCİLLİ ANIT	KİLİSE							
K	6129	02.11.1994	HACIMİMİ	KEMERALTI CAD.	125	5	5	SURP GRİGOR KİLİSESİ	TESCİLLİ ANIT	KİLİSE							
Y	900	13.04.1958	HACIMİMİ	KEMERALTI CAD.	125	5	5	SURP GRİGOR KİLİSESİ	TESCİLLİ ANIT	KİLİSE							
K	12997	12.07.2001	HACIMİMİ	KARINCA	126	4	4		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	12997	12.07.2001	HACIMİMİ	NECATİBEY CADDESİ	126	8	8		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	13165	17.09.2001	HACIMİMİ	NECATİBEY-GALATA BEYAZIT	126	1	1		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	10571	05.02.1999	HACIMİMİ	GALATA BEYAZIT-KARINCA ÇIKMAZI	127	3	3		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	10748	16.04.1999	HACIMİMİ	GALATA BEYAZIT-KARINCA ÇIKMAZI	127	3	3		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	10748	16.04.1999	HACIMİMİ	GALATA BEYAZIT-KARINCA ÇIKMAZI	127	4	4		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	11171	15.09.1999	HACIMİMİ	KARINCA ÇIKMAZI	127	28	28		İMAR	İMAR							KEMERİN DEVAMININ ARAŞTIRILMASI YÖNÜNDE HAFRİYAT ve ÇIKACAK SONUÇ DOĞRULTUSUNDA YAPILAŞMA KOŞULLARI
K	11562	12.01.2000	HACIMİMİ	GALATA BEYAZIT	127	3	3		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
K	11565	12.01.2000	HACIMİMİ	NECATİBEY CADDESİ	127	4	4		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	11874	02.06.2000	HACIMİMİ	NECATİBEY	127	3	3		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	12007	05.07.2000	HACIMİMİ	NECATİBEY ve KEMERALTI CAD.	127	33	33		İMAR	İMAR							
K	12044		HACIMİMİ	NECATİBEY-KEMERALTI	127	28	28		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
K	12044		KEMERLATI	KEMERALTI CADDESİ	127	28	28		ÖNERİLEN ANIT	İMAR							
K	12044	12.07.2000	HACIMİMİ	NECATİBEY-KEMERALTI	127	28	28		İMAR	İMAR							TESCİLSİZ
K	12183	28.08.2000	HACIMİMİ	NECATİBEY CADDESİ	127	3	3		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	12540	17.01.2001	HACIMİMİ	NECATİBEY CADDESİ	127	3	3		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	12540	17.01.2001	HACIMİMİ	NECATİBEY CADDESİ	127	4	4		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	12549	17.01.2001	HACIMİMİ	NECATİBEY CADDESİ	127	3	3		GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
K	12549	17.01.2001	HACIMİMİ	NECATİBEY CADDESİ	127	4	4		GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
Y	1255	13.12.1959	HACIMİMİ	NECATİBEY ve KEMERALTI CAD.	127	33	33	KAPİÇİ HAMAMI	TESCİLLİ KAYIP ANIT	HAMAM							
K	12590	07.02.2001	HACIMİMİ	NECATİBEY CADDESİ	127	3	3		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	12993	12.07.2001	HACIMİMİ	KARINCA	127	35	35		İMAR	İMAR							TESCİLSİZ
K	13138	10.09.2001	HACIMİMİ	NECATİBEY CADDESİ	127	3	3		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	1327	09.04.1960	HACIMİMİ	NECATİBEY ve KEMERALTI CAD.	127	33	33	KAPİÇİ HAMAMI	TESCİLLİ KAYIP ANIT	HAMAM							
Y	1541	02.04.1961	HACIMİMİ	NECATİBEY ve KEMERALTI CAD.	127	33	33	TOPHANE KAPİÇİ HAMAMI	TESCİLLİ KAYIP ANIT	HAMAM							
Y	3171	05.06.1966	HACIMİMİ	NECATİBEY ve KEMERALTI CAD.	127	33	33	TOPHANE KAPİÇİ HAMAMI	TESCİLLİ KAYIP ANIT	HAMAM							
Y	5128	27.12.1969	HACIMİMİ	NECATİBEY ve KEMERALTI CAD.	127	33	33	TOPHANE KAPİÇİ HAMAMI	TESCİLLİ KAYIP ANIT	HAMAM							
Y	5849	12.06.1971	HACIMİMİ	NECATİBEY ve KEMERALTI CAD.	127	33	33	TOPHANE KAPİÇİ HAMAMI	TESCİLLİ KAYIP ANIT	HAMAM							
Y	6092	14.11.1971	HACIMİMİ	NECATİBEY ve KEMERALTI CAD.	127	33	33	KAPİÇİ HAMAMI	TESCİLLİ KAYIP ANIT	HAMAM							
K	7652	17.04.1996		GALATA ÇIKMAZI-KARINCA ÇIKMAZI	127	3	3		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
K	8384	24.01.1997	HACIMİMİ		127	35	35		İMAR	İMAR				18.50		K.A.İ. PLANINA KADAR H=18.50 M	
K	9930	06.05.1998	HACIMİMİ	GALATA BEYAZIT-KARINCA ÇIKMAZI	127	3	3		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
			HACIMİMİ	HİSAR	128		15		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
Y	12904	20.06.1981	HACIMİMİ		128	25	25		İMAR	İMAR				24.50		H=24,50	
Y	12904	20.06.1981	HACIMİMİ	KEMERALTI CAD.	128	25	25		İMAR	İMAR				24.50		H=24,50	
K	7989	05.09.1996	HACIMİMİ	KEMERALTI CAD.	128	40	40		İMAR	İMAR							TESCİLSİZ
			HACIMİMİ	SUR	129	46	46	GALATA SURLARI	KAYIP ESKİ ESER	BURÇ VE KALINTISI							
Y	10538	14.07.1978	HACIMİMİ		129	35	35	GALATA SURLARI	TESCİLLİ YERÜSTÜ	SUR VE KALINTISI							
Y	10538	14.07.1978	HACIMİMİ		129	45	45	GALATA SURLARI	TESCİLLİ YERÜSTÜ	SUR VE KALINTISI							
K	997	16.02.1989	HACIMİMİ		129	7	7	GALATA SURLARI	TESCİLLİ YERÜSTÜ	BURÇ VE KALINTISI							
			HACIMİMİ		130	54	54	YAMALI HAMAM KALINTISI	ÖNERİLEN YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
Y	1070	07.02.1959	HACIMİMİ	KEMERALTI CAD.	130	21	21	HAZİRE	TESCİLLİ ANIT	MEZARLIK+TÜRBE+HAZİRE							
Y	4078	14.07.1968	HACIMİMİ	LÜLECİLER CAD.	130	21	21	İŞ ve İŞÇİ BULMA KURUMU BİNASINA AİT İLAVE YAPI	TESCİLLİ ANIT	MEZARLIK+TÜRBE+HAZİRE							
Y	10538	14.07.1978	HACIMİMİ	KARABAŞ CAD.	134	1	1	MUSTAFAAĞA CAMİ(4PARSEL)	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	10538	14.07.1978	HACIMİMİ	KARABAŞ CAD.	134	2	2	MUSTAFAAĞA CAMİ(4PARSEL)	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	10538	14.07.1978	HACIMİMİ	KARABAŞ CAD.	134	3	3	MUSTAFAAĞA CAMİ(4PARSEL)	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	10538	14.07.1978	HACIMİMİ	KARABAŞ CAD.	134	4	4	MUSTAFAAĞA CAMİ(4PARSEL)	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	11463	17.12.1999	HACIMİMİ	KARABAŞ CAD.	134	1	1	MUSTAFAAĞA CAMİ(4PARSEL)	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	11463	17.12.1999	HACIMİMİ	KARABAŞ CAD.	134	2	2	MUSTAFAAĞA CAMİ(4PARSEL)	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	11463	17.12.1999	HACIMİMİ	KARABAŞ CAD.	134	3	3	MUSTAFAAĞA CAMİ(4PARSEL)	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	11463	17.12.1999	HACIMİMİ	KARABAŞ CAD.	134	4	4	MUSTAFAAĞA CAMİ(4PARSEL)	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
			HACIMİMİ	KARABAŞ	135		56		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			HACIMİMİ	KARABAŞ MEKTEBİ	135	7	7		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
K	10418	18.11.1998	HACIMİMİ	BOĞAZKESEN CADDESİ	135	27	27		GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
Y	10538	14.07.1978	HACIMİMİ		135	27	27		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	10538	14.07.1978	HACIMİMİ		135	28	28		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
Y	10538	14.07.1978	HACIMİMİ		135	29	29		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	10538	14.07.1978	HACIMİMİ		135	30	30		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	10538	14.07.1978	HACIMİMİ		135	31	31		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	10958	14.07.1999	HACIMİMİ	BOĞAZKESEN CADDESİ	135	27	27		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	11556	12.01.2000	HACIMİMİ		135	17	17		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	13497	24.12.2001	HACIMİMİ		135	17	17		GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
K	14072	19.06.2002	HACIMİMİ		135	17	17		GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
Y	14415	07.01.1983	HACIMİMİ	BOĞAZKESEN CADDESİ	135	62	62		İMAR	İMAR				12.50		H=12,50	
K	14727	12.03.2003	HACIMİMİ		135	17	17		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	1973	10.05.1990	HACIMİMİ		135	27	27		GRUP BELİRLEME	İMAR	IV						
B	3519	15.05.1987	HACIMİMİ		135	62	62		İMAR	İMAR							
K	6525	29.03.1995	HACIMİMİ	KARABAŞ CAD.	135	10	10		İMAR	İMAR				12.50		H=12,50 KORUMA PLANI YAPILINCAYA KADAR	
Y	10538	14.07.1978	HACIMİMİ	LÜLECİ HENDEK	140	4	4	BİLAL AĞA ÇEŞMESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
K	12958	05.07.2001	HACIMİMİ	LÜLECİ HENDEK	140	4	4	BİLAL AĞA ÇEŞMESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
K	12958	05.07.2001	HACIMİMİ	LÜLECİ HENDEK	140	8	8	BİLAL AĞA ÇEŞMESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
Y	2056	21.06.1963	HACIMİMİ	LÜLECİ HENDEK	140	4	4	BİLAL AĞA ÇEŞMESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
Y	2056	21.06.1963	HACIMİMİ	LÜLECİ HENDEK	140	8	8	BİLAL AĞA ÇEŞMESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
K	6011	11.10.1994	HACIMİMİ	LÜLECİ HENDEK	140	4	4	BİLAL AĞA ÇEŞMESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
K	6641	26.04.1995	HACIMİMİ	LÜLECİ HENDEK	140	4	4	ÇEŞME HAZNESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
K	6641	26.04.1995	HACIMİMİ	LÜLECİ HENDEK	140	8	8	BİLAL AĞA ÇEŞMESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
K	8994	24.09.1997	HACIMİMİ	LÜLECİ HENDEK	140	4	4	HAMİDİYE BİLAL AĞA ÇEŞMESİ	GRUP BELİRLEME	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE	I						
K	8994	24.09.1997	HACIMİMİ	LÜLECİ HENDEK	140	8	8	HAMİDİYE BİLAL AĞA ÇEŞMESİ	GRUP BELİRLEME	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE	I						
Y	10538	14.07.1978	HACIMİMİ	LÜLECİ HENDEK	140	4	4	BİLAL AĞA ÇEŞMESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
K	12958	05.07.2001	HACIMİMİ	LÜLECİ HENDEK	140	4	4	BİLAL AĞA ÇEŞMESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
K	12958	05.07.2001	HACIMİMİ	LÜLECİ HENDEK	140	8	8	BİLAL AĞA ÇEŞMESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
Y	2056	21.06.1963	HACIMİMİ	LÜLECİ HENDEK	140	4	4	BİLAL AĞA ÇEŞMESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
Y	2056	21.06.1963	HACIMİMİ	LÜLECİ HENDEK	140	8	8	BİLAL AĞA ÇEŞMESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
K	6011	11.10.1994	HACIMİMİ	LÜLECİ HENDEK	140	4	4	BİLAL AĞA ÇEŞMESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
K	6011	11.10.1994	HACIMİMİ	LÜLECİ HENDEK	140	4	4	BİLAL AĞA ÇEŞMESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
K	6641	26.04.1995	HACIMİMİ	LÜLECİ HENDEK	140	4	4	ÇEŞME HAZNESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
K	6641	26.04.1995	HACIMİMİ	LÜLECİ HENDEK	140	8	8	BİLAL AĞA ÇEŞMESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
K	8994	24.09.1997	HACIMİMİ	LÜLECİ HENDEK	140	4	4	HAMİDİYE BİLAL AĞA ÇEŞMESİ	GRUP BELİRLEME	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE	I						
K	8994	24.09.1997	HACIMİMİ	LÜLECİ HENDEK	140	8	8	HAMİDİYE BİLAL AĞA ÇEŞMESİ	GRUP BELİRLEME	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE	I						
			HACIMİMİ	GALATA BEYAZIT	142		3		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
Y	10538	14.07.1978	HACIMİMİ		142	19	19		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	562	27.05.1998	HACIMİMİ		146	2	2		GRUP BELİRLEME	İMAR	II-A-2						
K	562	27.05.1998	HACIMİMİ		146	3	3		GRUP BELİRLEME	İMAR	II-A-2						
K	562	27.05.1998	HACIMİMİ		146	4	4		GRUP BELİRLEME	İMAR	II-A-2						
K	7251	08.11.1995			146	3	3		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	7251	08.11.1995	HACIMİMİ		146	3	3		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	7251	08.11.1995			146	4	4		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	7251	08.11.1995	HACIMİMİ		146	4	4		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	9085	26.11.1997	HACIMİMİ	LÜLECİ HENDEK	146	2	2		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	9085	26.11.1997	HACIMİMİ	LÜLECİ HENDEK	146	3	3		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	9085	26.11.1997	HACIMİMİ	LÜLECİ HENDEK	146	4	4		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	9222	28.01.1998	HACIMİMİ	LÜLECİHAN	146	10	10		GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
			BEREKETZADE	HACI ALİ	168	3	3		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
K	2358	19.12.1990	BEREKETZADE	MEDRESE	168	2	2	SEN JORJ HASTANESİ	GRUP BELİRLEME	İMAR	III						
K	3768	23.06.1992	BEREKETZADE	MEDRESE	168	2	2	SEN JORJ HASTANESİ	TESCİLLİ RESMİ YAPI	OKUL							
K	3768	23.06.1992	BEREKETZADE	MEDRESE	168	2	2	SEN JORJ HASTANESİ	TESCİLLİ RESMİ YAPI	OKUL							
K	6175	23.11.1994	BEREKETZADE	HACI ALİ ve FELEK	168	1	1	CAMONO APARTS.	GRUP BELİRLEME	HAN	II						
K	6820	29.06.1995	BEREKETZADE	MEDRESE	168	2	2	SEN JORJ HASTANESİ	TESCİLLİ RESMİ YAPI	OKUL							
K	6820	29.06.1995	BEREKETZADE	MEDRESE	168	2	2	SEN JORJ HASTANESİ	TESCİLLİ RESMİ YAPI	OKUL							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YAŞADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
K	7313	13.12.1995	BEREKETZADE	MEDRESE	168	2	2	SEN JORJ HASTANESİ	TESCİLLİ RESMİ YAPI	OKUL							
K	7313	13.12.1995	BEREKETZADE	MEDRESE	168	2	2	SEN JORJ HASTANESİ	TESCİLLİ RESMİ YAPI	OKUL							
K	8496	12.03.1997	BEREKETZADE	MEDRESE	168	2	2	SEN JORJ HASTANESİ	TESCİLLİ RESMİ YAPI	OKUL							
K	8759	24.06.1997	BEREKETZADE	HACI ALİ ve FELEK	168	1	1	CAMONO APARTS.	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	8837	16.07.1997	BEREKETZADE	MEDRESE	168	2	2	SEN JORJ HASTANESİ	TESCİLLİ RESMİ YAPI	OKUL							
K	9177	24.12.1997	BEREKETZADE	MEDRESE	168	2	2	SEN JORJ HASTANESİ	TESCİLLİ RESMİ YAPI	OKUL							
K	10209	09.09.1998	BEREKETZADE	BANKER	169	1	1		TESCİLLİ YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
K	10657	12.03.1999	BEREKETZADE	BANKER	169	2	2		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	10863	02.06.1999	BEREKETZADE	BANKER	169	2	2		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	10863	02.06.1999	BEREKETZADE	BANKER	169	3	3	SİNAGOG	TESCİLLİ ANIT	HAVRA-SİNAGOG							
K	10863	02.06.1999	BEREKETZADE	BANKER	169	4	4		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	10863	02.06.1999	BEREKETZADE	BANKER	169	5	5		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	10863	02.06.1999	BEREKETZADE	BANKER	169	6	6		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	11870	02.06.2000	BEREKETZADE	BANKER	169	1	1		TESCİLLİ YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
K	2921	30.07.1992	BEREKETZADE		169	5	5		GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
K	3921	30.07.1992	BEREKETZADE		169	5	5		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	3921	30.07.1992	BEREKETZADE		169	5	5		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	4293	23.12.1992	BEREKETZADE		169	5	5		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	4293	23.12.1992	BEREKETZADE		169	5	5		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	5819	15.05.1971	BEREKETZADE	BANKER	169	1	1		TESCİLLİ YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
Y	7320	14.07.1973	BEREKETZADE	BANKER	169	3	3	SİNAGOG	TESCİLLİ ANIT	HAVRA-SİNAGOG							
Y	7320	14.07.1973	BEREKETZADE		169	4	4		GRUP BELİRLEME	İMAR	II						
K	12906	13.06.2001	BEREKETZADE	VOYVODA CADDESİ	170	3	3	BAHTIYAR-KAMONDO HA-FRANSIZ POSTAHANESİ---ANKARA HAN	GRUP BELİRLEME	HAN	II-A-2						
Y	15185	25.06.1983	BEREKETZADE	VOYVODA CADDESİ	170	1	1	LORANDO HAN (ÜNYAN)	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	BEREKETZADE	VOYVODA CADDESİ	170	2	2	ANKARA HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	BEREKETZADE	VOYVODA CADDESİ	170	2	2	BAHTIYAR-KAMONDO HA-FRANSIZ POSTAHANESİ---ANKARA HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	BEREKETZADE	VOYVODA CADDESİ	170	3	3	BAHTIYAR-KAMONDO HA-FRANSIZ POSTAHANESİ---ANKARA HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
Y	15185	25.06.1983	BEREKETZADE	VOYVODA CADDESİ	170	4	4	HAS HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	BEREKETZADE	VOYVODA CADDESİ	170	4	4	OSMANLI POSTAHANESİ HAS HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	2999	25.09.1991	BEREKETZADE	VOYVODA CADDESİ	170	2	2	ANKARA HAN	İMAR	İMAR				24.50		H=24.50M AŞMAMAK ŞARTI İLE 1 KAT İLAVE EDİLEBİLECEĞİ NE	
K	2999	25.09.1991	BEREKETZADE	VOYVODA CADDESİ	170	2	2	BAHTIYAR-KAMONDO HA-FRANSIZ POSTAHANESİ---ANKARA HAN	GRUP BELİRLEME	HAN	III						
K	4505	19.03.1993	BEREKETZADE	VOYVODA CADDESİ	170	1	1	LORANDO HAN (ÜNYAN)	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	4505	19.03.1993	BEREKETZADE	VOYVODA CADDESİ	170	1	1	ÜNYAN HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	4565	21.04.1993	BEREKETZADE	VOYVODA CADDESİ	170	1	1	LORANDO HAN	GRUP BELİRLEME	HAN	II						
K	5706	01.06.1994	BEREKETZADE	VOYVODA CADDESİ	170	1	1	LORANDO HAN (ÜNYAN)	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	5706	01.06.1994	BEREKETZADE	VOYVODA CADDESİ	170	1	1	ÜNYAN HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	5819	15.05.1971	BEREKETZADE	VOYVODA CADDESİ	170	1	1	LORANDO HAN (ÜNYAN)	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	5819	15.05.1971	BEREKETZADE	VOYVODA CADDESİ	170	1	1	ÜNYAN HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	6770	14.06.1995	BEREKETZADE	VOYVODA CADDESİ	170	1	1	LORANDO HAN (ÜNYAN)	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	6770	14.06.1995	BEREKETZADE	VOYVODA CADDESİ	170	1	1	ÜNYAN HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
			BEREKETZADE	YÜKSEK KALDIRIM	171	13	13		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			MÜEYYETZADE	LÜLECİ HENDEK CADDESİ	171		13		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			BEREKETZADE	YÜKSEK KALDIRIM	171	15	15		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			BEREKETZADE	YÜKSEK KALDIRIM	171	8	8		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
			BEREKETZADE	YÜKSEK KALDIRIM	171	9	9		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
Y	15185	25.06.1983	BEREKETZADE	YÜKSEK KALDIRIM	171	1	1	MİNERVA HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	BEREKETZADE	YÜKSEK KALDIRIM	171	2	2	MİNERVA HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	1754	15.02.1990	BEREKETZADE	YÜKSEK KALDIRIM	171	14	14		İMAR	İMAR						BİR KAT İLAVESİNDE SAKINCA YOK	
Y	5738	26.03.1971	BEREKETZADE	YÜKSEK KALDIRIM	171	1	1	MİNERVA HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	6196	12.02.1972	BEREKETZADE	YÜKSEK KALDIRIM	171	1	1	MİNERVA HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	6196	12.02.1972	BEREKETZADE	YÜKSEK KALDIRIM	171	2	2	MİNERVA HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	10861	02.06.1999	ÖMERAVNİ	SARAY ARKASI	749	34	34		İMAR	İMAR							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
K	11679	01.03.2000	GÜMÜŞSUYU	GAZHANE BOSTANI	755	5	5		TESCİLLİ RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
			ÖMERAVNİ	BEYTÜLMALCİ	759	1	1	HAZİRE	ÖNERİLEN ANIT	MEZARLIK+TÜRBE+HAZİRE							
K	4953	24.09.1993	ÖMERAVNİ	BEYTÜLMALCİ	760	1	1		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	4953	24.09.1993	ÖMERAVNİ	BEYTÜLMALCİ	760	1	1		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	13434	03.12.2001	ÖMERAVNİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	762	1	1	YUSUF PAŞA ÇEŞMESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
Y	2649	22.11.1964	ÖMERAVNİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	762	1	1	KABATAŞ SİLAHTAR YAHYA EFENDİ ÇEŞMESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
Y	2674	17.01.1965	ÖMERAVNİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	762	1	1	KABATAŞ SİLAHTAR YAHYA EFENDİ ÇEŞMESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
K	13434	03.12.2001	ÖMERAVNİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	763	1	1	YUSUF PAŞA SEBİLİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
Y	1201	28.08.1959			986	1	1	ABDÜLHAMİT II ÇEŞMESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
Y	1201	28.08.1959	HACIMİMİ		986	1	1	ABDÜLHAMİT II ÇEŞMESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
Y	3941	14.04.1968			986	1	1	ABDÜLHAMİT II ÇEŞMESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
Y	3941	14.04.1968	HACIMİMİ		986	1	1	ABDÜLHAMİT II ÇEŞMESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
Y	551	29.08.1956			986	1	1	ABDÜLHAMİT II ÇEŞMESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
Y	551	29.08.1956	HACIMİMİ		986	1	1	ABDÜLHAMİT II ÇEŞMESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
K	1776	22.02.1990	ARAPCAMİ	MERTABANİ ve SÖĞÜT	1101	11	11	İBRET HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	14740	12.03.1983	ARAPCAMİ		1101	6	28	SELANİK HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	14740	12.03.1983	ARAPCAMİ		1101	17	YOK	T	İMAR	İMAR				6.50		H=6,50	
K	1500	09.11.1989	ARAPCAMİ		1101	21	21	İZMİRLİ HAN	İMAR	İMAR						KAMULAŞTIRILIP YIKILMA KARARI	
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ	MERTABANİ ve SÖĞÜT	1101	10	10		TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ	MERTABANİ ve SÖĞÜT	1101	10	10		TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ	MERTABANİ ve SÖĞÜT	1101	11	11	İBRET HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ		1101	12	12	SÜMERBANK	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ		1101	12	12	SÜMERBANK	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ		1101	13	13	BOZKURT+JENERAL HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ		1101	13	13	BOZKURT+JENERAL HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ		1101	14	14	BOZKURT+JENERAL HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ		1101	14	14	BOZKURT+JENERAL HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YAŞADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ		1101	16	16	DAR HAN- CAVİDOVİÇ HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ		1101	26	26	CAMONDO HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ		1101	17	28 PARSELİN ARKASI TERK	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ		1101	18	28 PARSELİN ARKASI TERK	BULUNAMADI	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ		1101	7	7	YAHUDİ OKULU	TESCİLLİ ANIT	RESMİ YAPI							
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ		1101	9	9	SELANİK BANKASI---CEMAAT HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	1776	22.02.1990	ARAPCAMİ	MERTABANİ ve SÖĞÜT	1101	11	11	İBRET HAN	GRUP BELİRLEME	HAN	II						
K	1820	08.03.1990	ARAPCAMİ	MERTABANİ ve SÖĞÜT	1101	11	11	İBRET HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	2142	03.10.1990	ARAPCAMİ		1101	6	28	SELANİK HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	2360	19.12.1990	ARAPCAMİ		1101	8	8	ZÜLFARİŞ SİNAGOGU	TESCİLLİ ANIT	HAVRA-SİNAGOG							
K	25	25.12.1987	ARAPCAMİ		1101	16	16	DAR HAN- CAVİDOVİÇ HAN	GRUP BELİRLEME	HAN	II-A-3						
K	2526	27.02.1991	ARAPCAMİ		1101	6	28	SELANİK HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	4154	04.11.1992	ARAPCAMİ		1101	8	8	ZÜLFARİŞ SİNAGOGU	TESCİLLİ ANIT	HAVRA-SİNAGOG							
K	423	08.04.1988	ARAPCAMİ		1101	4	YOK	RESTORAN	TESCİLLİ YERÜSTÜ	TONOZLU YAPI							
K	5011	13.10.1993	ARAPCAMİ		1101	6	28	SELANİK HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	6111	02.11.1994	ARAPCAMİ		1101	28	28	SELANİK HAN	GRUP BELİRLEME	HAN	III						
Y	6639	09.09.1972	ARAPCAMİ		1101	16	16	DAR HAN- CAVİDOVİÇ HAN	GRUP BELİRLEME	HAN	II						
K	676	15.07.1998	ARAPCAMİ		1101	8	8	ESPAGNOLI-ZÜLFARİŞ SİNAGOGU	GRUP BELİRLEME	HAVRA-SİNAGOG	I-B						
Y	6897	13.01.1973	ARAPCAMİ		1101	26	26	CAMONDO HAN	İMAR	İMAR				6.50		H=6,50	
Y	6897	13.01.1973	ARAPCAMİ		1101	26	26	CAMONDO HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	6897	13.01.1973	ARAPCAMİ		1101	18	YOK		İMAR	İMAR				6.50		H=6,50	
K	10062	24.06.1998	ARAPCAMİ	PERÇENLİ	1102	11	11	TEVEKEL HAN	GRUP BELİRLEME	HAN	II						
K	10062	24.06.1998	ARAPCAMİ	PERÇENLİ	1102	11	11	TEVEKEL HAN	İMAR	İMAR				14.88		H=14.88 ÜZERİNE BİR KAT İLAVE EDİLEBİLECEĞİ	
K	1068	23.03.1989	ARAPCAMİ		1102	6	6	İLİA HAN--HULUSİ BEY HAN	GRUP BELİRLEME	HAN	III						
K	10866	02.06.1999	ARAPCAMİ	PERÇENLİ	1102	11	11	TEVEKEL HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	11866	31.05.2000	ARAPCAMİ	SÖĞÜT	1102	9	9	KEMACIYAN HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ		1102	10	10	LACİVERT HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ	PERÇENLİ	1102	11	11	TEVEKEL HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ		1102	6	6	İLİA HAN--HULUSİ BEY HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
B	2311	20.06.1986	ARAPCAMİ		1102	6	6	İLİA HAN--HULUSİ BEY HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	14023	10.06.2002	ARAPCAMİ	VOYVODA CADDESİ	1103	3	3	İŞ BANKASI GALATA ŞUBESİ - HELBİG VE CASTRO HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ		1103	1	1	YAKUB HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ	VOYVODA CADDESİ	1103	3	3	İŞ BANKASI GALATA ŞUBESİ - HELBİG VE CASTRO HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ		1103	4	4	HÜRRİYET HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	5069	10.11.1993	ARAPCAMİ		1103	1	1	YAKUB HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	8315	12.04.1975	ARAPCAMİ	VOYVODA CADDESİ	1103	3	3	İŞ BANKASI GALATA ŞUBESİ - HELBİG VE CASTRO HAN	TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	6910	13.01.1973	ARAPCAMİ		1104	5	5	TÜNEL GARI VE İDARESİ--İZZETPAŞA HAN, KÜÇÜK TÜNEL HAN	TESCİLLİ YER ALTI	TÜNEL							
Y	6910	13.01.1973	YENİ CAMİ(ARAP CAMİ)		1104	5	5	TÜNEL	TESCİLLİ YER ALTI	TÜNEL							
Y	10391	09.06.1978	ARAPCAMİ		1119	1	1		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	10391	09.06.1978	ARAPCAMİ		1119	1	1	CAMONDO HAN -- NORDSLER ROMA BANKASI	TESCİLLİ ANIT	İMAR							
K	13956	29.05.2002	ARAPCAMİ		1119	5	5		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	13956	29.05.2002	ARAPCAMİ		1119	5	5	T	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ		1119	1	1	BONCO Dİ ROMA VE NORDSLERR	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ		1119	1	1	CAMONDO HAN -- NORDSLER ROMA BANKASI	TESCİLLİ ANIT	İMAR							
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ		1119	11	11	PERŞEMBE PAZARI I. ETAP HALİÇ DÜZENLEME PLANI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ		1119	12	12	PERŞEMBE PAZARI I. ETAP HALİÇ DÜZENLEME PLANI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ		1119	12	12	T	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ		1119	13	13	PERŞEMBE PAZARI I. ETAP HALİÇ DÜZENLEME PLANI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ		1119	13	13	T	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ		1119	14	14		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ		1119	14	14	T	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ		1119	6	6	PERŞEMBE PAZARI I. ETAP HALİÇ DÜZENLEME PLANI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ		1119	6	6	T	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
K	3227	04.12.1991	ARAPCAMİ		1119	1	1	CAMONDO HAN -- NORDISLER ROMA BANKASI	TESCİLLİ ANIT	İMAR							
K	3227	04.12.1991	ARAPCAMİ		1119	1	1	PERŞEMBE PAZARI I. ETAP HALİÇ DÜZENLEME PLANI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	3227	04.12.1991	ARAPCAMİ		1119	11	11	PERŞEMBE PAZARI I. ETAP HALİÇ DÜZENLEME PLANI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	3227	04.12.1991	ARAPCAMİ		1119	12	12	PERŞEMBE PAZARI I. ETAP HALİÇ DÜZENLEME PLANI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	3227	04.12.1991	ARAPCAMİ		1119	12	12	T	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	3227	04.12.1991	ARAPCAMİ		1119	13	13	PERŞEMBE PAZARI I. ETAP HALİÇ DÜZENLEME PLANI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	3227	04.12.1991	ARAPCAMİ		1119	13	13	T	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	3227	04.12.1991	ARAPCAMİ		1119	14	14	PERŞEMBE PAZARI I. ETAP HALİÇ DÜZENLEME PLANI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	3227	04.12.1991	ARAPCAMİ		1119	14	14	T	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	3227	04.12.1991	ARAPCAMİ		1119	6	6	PERŞEMBE PAZARI I. ETAP HALİÇ DÜZENLEME PLANI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	3227	04.12.1991	ARAPCAMİ		1119	6	6	T	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	6577	09.09.1972	ARAPCAMİ		1119	9	9		İMAR	İMAR						MERİ İMAR PLANLARINA GÖRE YAPILAŞMA	
Y	9817	14.05.1977	ARAPCAMİ		1119	1	1		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	9817	14.05.1977	ARAPCAMİ		1119	1	1	CAMONDO HAN -- NORDISLER ROMA BANKASI	TESCİLLİ ANIT	İMAR							
K	997	16.02.1989	ARAPCAMİ		1119	1	1		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	997	16.02.1989	ARAPCAMİ		1119	1	1	CAMONDO HAN -- NORDISLER ROMA BANKASI	TESCİLLİ ANIT	İMAR							
K	997	16.02.1989	ARAPCAMİ		1119	11	11	PERŞEMBE PAZARI I. ETAP HALİÇ DÜZENLEME PLANI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	997	16.02.1989	ARAPCAMİ		1119	12	12	PERŞEMBE PAZARI I. ETAP HALİÇ DÜZENLEME PLANI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	997	16.02.1989	ARAPCAMİ		1119	12	12	T	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	997	16.02.1989	ARAPCAMİ		1119	13	13	PERŞEMBE PAZARI I. ETAP HALİÇ DÜZENLEME PLANI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	997	16.02.1989	ARAPCAMİ		1119	13	13	T	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	997	16.02.1989	ARAPCAMİ		1119	14	14		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	997	16.02.1989	ARAPCAMİ		1119	14	14	T	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	997	16.02.1989	ARAPCAMİ		1119	6	6	PERŞEMBE PAZARI I. ETAP HALİÇ DÜZENLEME PLANI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	997	16.02.1989	ARAPCAMİ		1119	6	6	T	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	15185	25.06.1983			1134	13	13		TESCİLLİ ANIT	HAN							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ		1134	13	13		TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983			1134	19	YOK		TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983			1134	5	YOK		TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ		1134	19	YOK		TESCİLLİ ANIT	HAN							
Y	15185	25.06.1983	ARAPCAMİ		1134	5	YOK		TESCİLLİ ANIT	HAN							
K	3227	04.12.1991	ARAPCAMİ		1134	13	13	PERŞEMBE PAZARI I. ETAP HALİÇ DÜZENLEME PLANI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	3227	04.12.1991	PERŞEMBE PAZARI		1134	13	13	PERŞEMBE PAZARI I. ETAP HALİÇ DÜZENLEME PLANI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	3227	04.12.1991	ARAPCAMİ		1134	19	YOK	PERŞEMBE PAZARI I. ETAP HALİÇ DÜZENLEME PLANI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	3227	04.12.1991	ARAPCAMİ		1134	5	YOK	PERŞEMBE PAZARI I. ETAP HALİÇ DÜZENLEME PLANI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	3227	04.12.1991	PERŞEMBE PAZARI		1134	19	YOK	PERŞEMBE PAZARI I. ETAP HALİÇ DÜZENLEME PLANI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	3227	04.12.1991	PERŞEMBE PAZARI		1134	5	YOK	PERŞEMBE PAZARI I. ETAP HALİÇ DÜZENLEME PLANI	TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	6672	13.10.1972	ARAPCAMİ		1134	5	YOK		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	6899	13.01.1973	ARAPCAMİ		1134	6	6		İMAR	İMAR				12.50		ÇEKME KATSIZ, H=12,50	
Y	6899	13.01.1973	ARAPCAMİ		1134	7	7		İMAR	İMAR				12.50		ÇEKME KATSIZ, H=12,50	
Y	6899	13.01.1973	ARAPCAMİ		1134	8	8		İMAR	İMAR				12.50		ÇEKME KATSIZ, H=12,50	
Y	6899	13.01.1973	ARAPCAMİ		1134	9	9		İMAR	İMAR				12.50		ÇEKME KATSIZ, H=12,50	
Y	6899	13.01.1973	ARAPCAMİ		1134	5	YOK		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	7182	09.06.1973	ARAPCAMİ		1134	5	YOK		İMAR	İMAR						TEK KATLI TARASSUT KULELİ BİNA YAPIM İZNİ	
K	997	16.02.1989			1134	13	13		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	997	16.02.1989	ARAPCAMİ		1134	13	13		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	997	16.02.1989			1134	19	YOK		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	997	16.02.1989			1134	5	YOK		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	997	16.02.1989	ARAPCAMİ		1134	19	YOK		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	997	16.02.1989	ARAPCAMİ		1134	5	YOK		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
			ÖMER AVNİ	SARAY ARKASI	1486	13	13		ÖNERİLEN SMÖ	SMÖ							
Y	11704	18.01.1980	ÖMERAVNİ		1486	57	57		İMAR	İMAR						OTOPARK	

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
Y	11704	18.01.1980	ÖMERAVNİ		1486	58	58		İMAR	İMAR						OTOPARK	
Y	11704	18.01.1980	ÖMERAVNİ		1486	59	59		İMAR	İMAR						OTOPARK	
Y	11704	18.01.1980	ÖMERAVNİ		1486	7	7		İMAR	İMAR						OTOPARK	
K	11872	02.06.2000	ÖMERAVNİ	MOLLAÇELEBİ ÇEŞME ÇIKMAZI	1486	26	26	MOLLA ÇELEBİ ÇEŞMESİ	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
K	12362	27.10.2000	ÖMERAVNİ	SARAY ARKASI	1486	11	11		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
Y	12726	14.03.1981	ÖMERAVNİ		1486	48	YOK		TESCİLLİ SMÖ	SMÖ							
K	2837	07.08.1991	ÖMERAVNİ		1486	30	30		GRUP BELİRLEME	İMAR	III						
K	2993	25.09.1991	ÖMERAVNİ	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	1486	45	45	FATİHİN ÇİZMECİBAŞININ KABRİ	TESCİLLİ ANIT	MEZARLIK+TÜRBE+HAZİRE							
K	7113	11.10.1995	ÖMERAVNİ	SARAY ARKASI	1486	10	10		TESCİLLİ YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
Y	7343	15.09.1973	ÖMERAVNİ	MOLLA BAYIRI ÇIKMAZI	1486	26	26	FATMA SULTAN ÇEŞME	TESCİLLİ ANIT	ÇEŞME+SEBİL+HAZNE							
Y	7343	15.09.1973	ÖMERAVNİ		1486	27	27		İMAR	İMAR				9.50		ÇEŞMEYE 5 M. DEN FAZLA YAKLAŞMAMA ŞARTI İLE ÇEKME KATSIZ H=9,50	
K	7827	11.06.1996	ÖMERAVNİ	SARAY ARKASI	1486	10	10		İMAR	İMAR						KIR BAHÇESİ OLMASI	
B	931	19.10.1984	ÖMERAVNİ		1486	34	YOK		TESCİLLİ YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
B	931	19.10.1984	ÖMERAVNİ		1486	35	YOK		TESCİLLİ YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
B	931	19.10.1984	ÖMERAVNİ		1486	36	YOK		TESCİLLİ YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
B	931	19.10.1984	ÖMERAVNİ		1486	63	YOK		TESCİLLİ YERÜSTÜ	KALINTI HARABE							
Y	1842	23.06.1962			2153	1	1	KABATAŞ LİMANI KİTABESİ	TESCİLLİ ANIT	KİTABE							
Y	1942	21.10.1961			2153	1	1	KABATAŞ LİMANI KİTABESİ	TESCİLLİ ANIT	KİTABE							
Y	2098	22.06.1963			2153	1	1	KABATAŞ LİMANI KİTABESİ	TESCİLLİ ANIT	KİTABE							
Y	3181	24.06.1966			2153	1	1	KABATAŞ LİMANI KİTABESİ	TESCİLLİ ANIT	KİTABE							
K	12372	27.10.2000	KEMANKEŞ	NUSRETİYE CAMİ YANI	2498	58	58	SAAT KULESİ	TESCİLLİ ANIT	KULE							
K	12528	10.01.2001	KEMANKEŞ		2498	45	45	TÜRKİYE DENİZCİLİK İŞLETMLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	TESCİLLİ RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
K	13587	12.09.1992	KEMANKEŞ	NUSRETİYE CAMİ YANI	2498	58	58	SAAT KULESİ	GRUP BELİRLEME	KULE	I						
Y	8609	12.09.1975	KEMANKEŞ	NUSRETİYE CAMİ YANI	2498	58	58	SAAT KULESİ	TESCİLLİ ANIT	KULE							
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA		2499	6	6	NUSRETİYE CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
Y	614	26.01.1957	KILIÇALİ PAŞA		2499	6	6	NUSRETİYE CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							

EK 1B KURUL KARARLARI TABLOSU

KURUL KODU	KARAR NO	KARAR TARİHİ	MAHALLE	SOKAK	ADA	ESKİ PARSEL	YENİ PARSEL	ESER ADI	TESCİL/ÖNERİ - TASNİF	ANIT ESER TÜRÜ	KORUMA GRUBU	DERİNLİK	ÇEKME	H:MAX	YAPI YASADI	İMAR DURUMU NOTU	AÇIKLAMA
Y	614	26.01.1957	KILIÇALİ PAŞA	MECLİSİ MEBUSAN CAD.	2499	6	6	NUSRETİYE CAMİ	TESCİLLİ ANIT	CAMİ+MESCİT							
K	10433	25.11.1998	KILIÇALİ PAŞA		2500	5	5	NUSRETİYE KASRI	GRUP BELİRLEME	İMAR	I						
Y	10538	14.07.1978	KILIÇALİ PAŞA		2500	5	5	NUSRETİYE KASRI	TESCİLLİ RESMİ YAPI	RESMİ YAPI							
Y	436	14.10.1955			2523	1	1	KABATAŞ LİMANI DOLGUSU	İMAR	İMAR							
Y	436	14.10.1955		MECLİSİ MEBUSAN CAD.	2523	1	1	KABATAŞ LİMANI DOLGUSU	İMAR	İMAR							
Y	4506	16.03.1969			2523	1	1	KÜÇÜK LİMANA AİT KİTABE	TESCİLLİ ANIT	KİTABE							

EK 2

KARAKÖY-DOLMABAHÇE ARASI MECLİS-İ MEBUSAN AKSI VE YAKIN ÇEVRESİNDEKİ KAYIP ESKİ ESER ANALİZİ

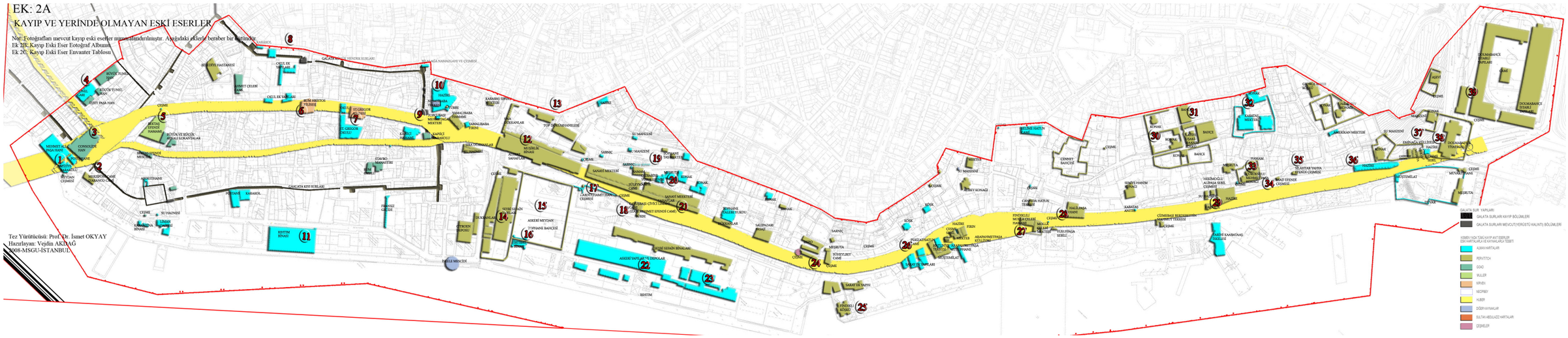
EK 2A: KAYIP ESKİ ESER PAFTASI

EK 2B: KAYIP ESKİ ESER FOTOĞRAF ALBÜMÜ

EK 2C: KAYIP ESKİ ESER ENVANTERİ

EK 2A: KAYIP ESKİ ESER PAFTASI

EK: 2A KAYIP VE YERİNDE OLMAYAN ESKİ ESERLER

EK 2B: KAYIP ESKİ ESER FOTOĞRAF ALBÜMÜ

KARAKÖY – DOLMABAHÇE ARASI MECLS-İ MEBUSAN AKSI VE YAKIN ÇEVRESİNDE YERİNDE OLMAYAN ESKİ ESERLER			
FOTOĞRAF NO	1-3	FOTOĞRAF NO	2
Eser İsmi	Aziziye Karakolu, Postahane, Consolide Han	ESER İSMİ	D'aranco Camii (Merzifoni Cami)
Ada/Parsel		ADA/PARSEL	
Sokak-Cadde	Karaköy Meydanı	SOKAK-CADDE	Karaköy Meydanı
Mahalle	Müeyetzade	MAHALLE	Müeyetzade

F-3

F-1

(Murat Kıyıcı Arşivi)

F-2

(Murat Kıyıcı Arşivi)

M.S.G.S.Ü FEN BİLİMLEERİ ENSTİTÜSÜ

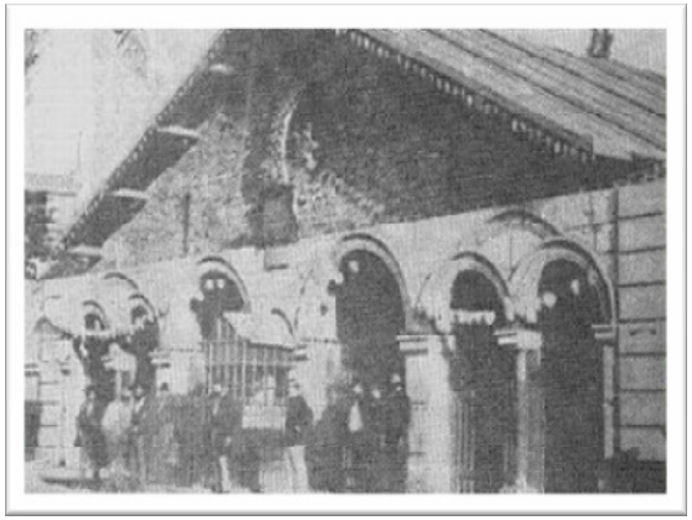
ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA ANABİLİM DALI

KENTSEL KORUMA VE YENİLEME PROGRAMI

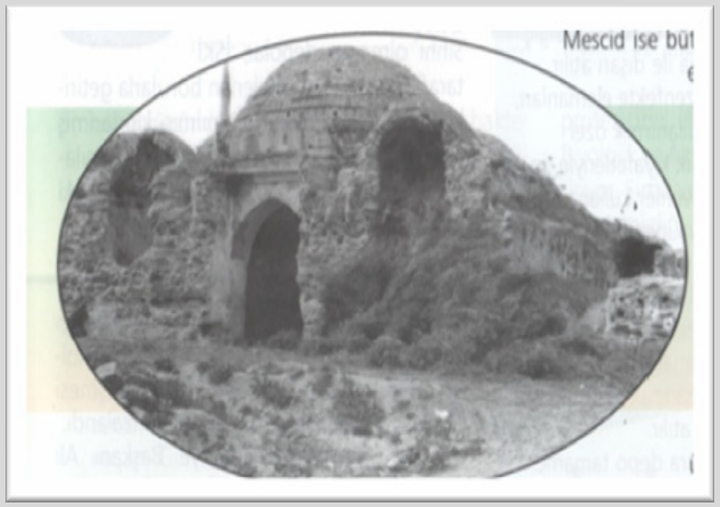
2008-İSTANBUL

KARAKÖY – DOLMABAHÇE ARASI MECLS-İ MEBUSAN AKSI VE YAKIN ÇEVRESİNDE YERİNDE OLMAYAN ESKİ ESERLER

FOTOĞRAF NO	4	FOTOĞRAF NO	5
ESER İSMİ	Tunel Han	ESER İSMİ	Bektaş Efendi Hamamı(Karaköy Hamamı)
ADA/PARSEL		ADA/PARSEL	
SOKAK-CADDE	Tersane Caddesi	SOKAK-CADDE	Kemeraltı-Meclis-İ Mebusan Caddesi
MAHALLE	Bereketzade	MAHALLE	Müeyetzade

F-4 (Murat Kıyıcı Arşivi)

F-5 (Murat Kıyıcı Arşivi)

M.S.G.S.Ü FEN BİLİMLEERİ ENSTİTÜSÜ

ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA ANABİLİM DALI

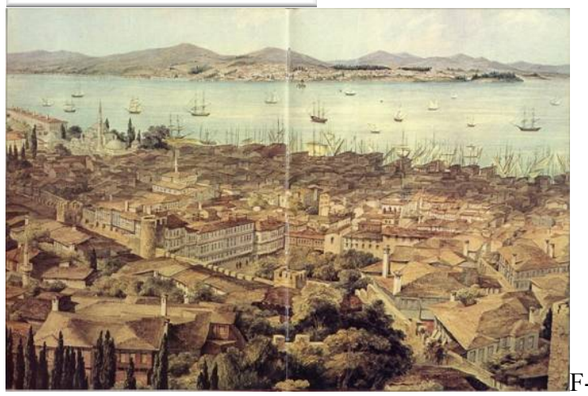
KENTSEL KORUMA VE YENİLEME PROGRAMI

2008-İSTANBUL

KARAKÖY – DOLMABAHÇE ARASI MECLS-İ MEBUSAN AKSI VE YAKIN ÇEVRESİNDE YERİNDE OLMAYAN ESKİ ESERLER

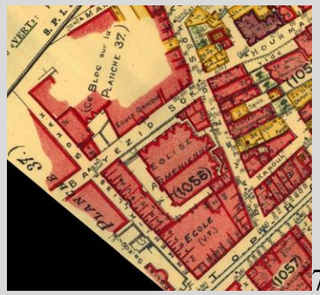
FOTOĞRAF NO	8	FOTOĞRAF NO	6-7
ESER İSMİ	Galata Büyük ve Küçük Hendek Surları	ESER İSMİ	Ermeni Hristos Kilisei, St.Gregor Kilisesi (Kısmen)
ADA/PARSEL		ADA/PARSEL	
SOKAK-CADDE	Lüleci Hendek Caddesi	SOKAK-CADDE	Meclis-i Mebusan Caddesi
MAHALLE	Hacı Mimi	MAHALLE	Kemankeş

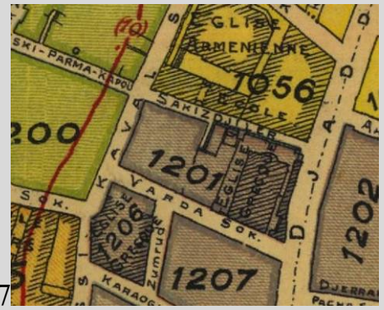

F-8

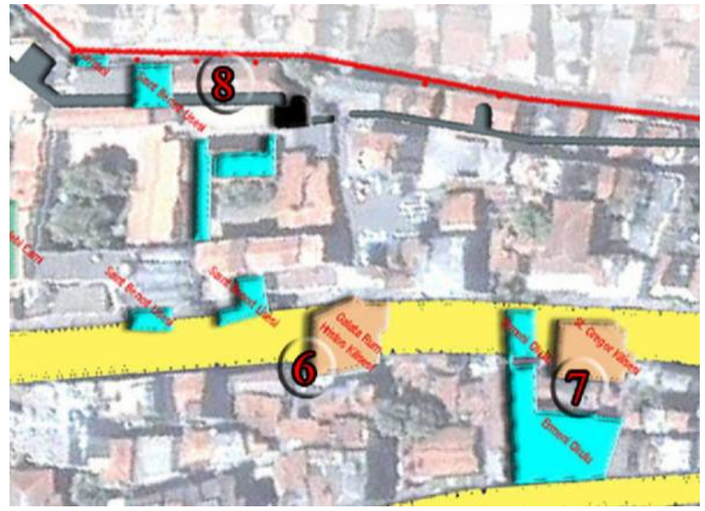
(Murat Kıyıcı Arşivi)

7

F-6

M.S.G.S.Ü FEN BİLİMLEERİ ENSTİTÜSÜ

ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA ANABİLİM DALI

KENTSEL KORUMA VE YENİLEME PROGRAMI

2008-İSTANBUL

KARAKÖY – DOLMABAHÇE ARASI MECLS-İ MEBUSAN AKSI VE YAKIN ÇEVRESİNDE YERİNDE OLMAYAN ESKİ ESERLER			
FOTOĞRAF NO	9	FOTOĞRAF NO	10
ESER İSMİ	Kapıiçi Hamamı	ESER İSMİ	Hazire, Yamalı Hamam, Topçubaşı Mektebi
ADA/PARSEL		ADA/PARSEL	
SOKAK-CADDE	Necatibey Caddesi	SOKAK-CADDE	Lüleciler Caddesi
MAHALLE	Kemankeş	MAHALLE	Hacımimi

F-9 (Murat Kıyıcı Arşivi)

F-10 (Murat Kıyıcı Arşivi)

M.S.G.S.Ü FEN BİLİMLEERİ ENSTİTÜSÜ

ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA ANABİLİM DALI

KENTSEL KORUMA VE YENİLEME PROGRAMI

2008-İSTANBUL

KARAKÖY – DOLMABAHÇE ARASI MECLS-İ MEBUSAN AKSI VE YAKIN ÇEVRESİNDE YERİNDE OLMAYAN ESKİ ESERLER

FOTOĞRAF NO	12	FOTOĞRAF NO	13
ESER İSMİ	Tophane İdari Yapısı	ESER İSMİ	Tophane İdari Ek Yapısı
ADA/PARSEL		ADA/PARSEL	
SOKAK-CADDE	Meclis-i Mebusan Caddesi	SOKAK-CADDE	Defterdar Yokuşu
MAHALLE	Kılıçali Paşa	MAHALLE	Kılıçali Paşa

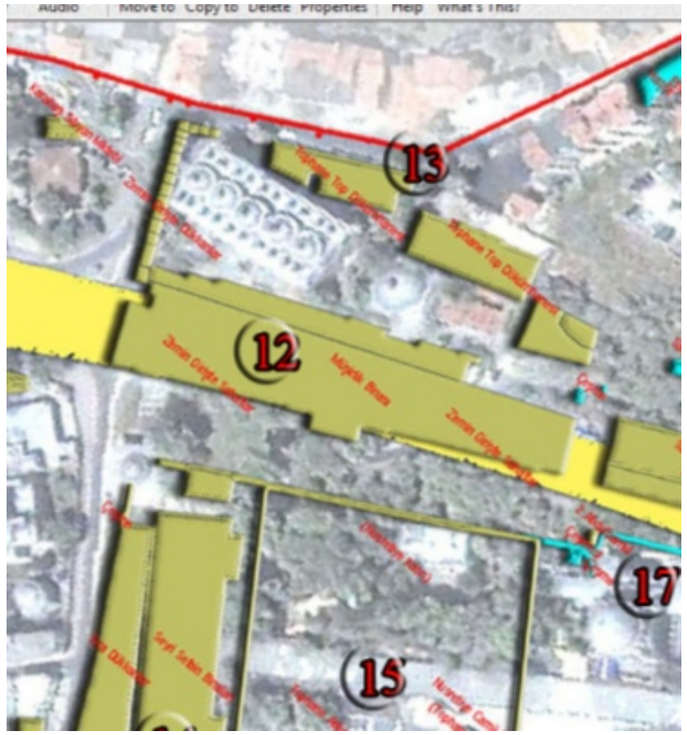

F-12 (Murat Kıyıcı Arşivi)

F—13 (Murat Kıyıcı Arşivi)

M.S.G.S.Ü FEN BİLİMLEERİ ENSTİTÜSÜ

ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA ANABİLİM DALI

KENTSEL KORUMA VE YENİLEME PROGRAMI

2008-İSTANBUL

KARAKÖY – DOLMABAHÇE ARASI MECLS-İ MEBUSAN AKSI VE YAKIN ÇEVRESİNDE YERİNDE OLMAYAN ESKİ ESERLER

FOTOĞRAF NO	19-20	FOTOĞRAF NO	21
ESER İSMİ	Tophane Hamamı ve Kışla Süleymaniye Cami ve Dizbariye Yusuf Efendi Mescidi	ESER İSMİ	Tophane Askeri Yapılar
ADA/PARSEL		ADA/PARSEL	
SOKAK-CADDE	Sanatkarlar mektebi sokak	SOKAK-CADDE	Meclis-i Mebusan Caddesi
MAHALLE	Kılıçali Paşa	MAHALLE	Kılıçali Paşa

F-19-20

F-18

(1 nolu K.VE T.V.K.KURULU ARŞİVİ

F-21

Kaynak: Gülersoy Ç., İstanbul, Fındıklı,Kabataş, Tophane, Kitap No:29457 , İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, İstanbul

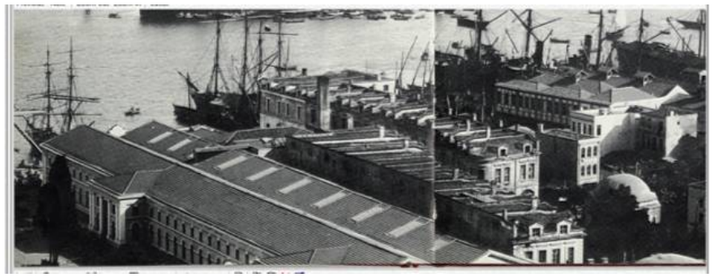
M.S.G.S.Ü FEN BİLİMLEERİ ENSTİTÜSÜ

ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA ANABİLİM DALI

KENTSEL KORUMA VE YENİLEME PROGRAMI

2008-İSTANBUL

KARAKÖY – DOLMABAHÇE ARASI MECLS-İ MEBUSAN AKSI VE YAKIN ÇEVRESİNDE YERİNDE OLMAYAN ESKİ ESERLER			
FOTOĞRAF NO	14	FOTOĞRAF NO	15
ESER İSMİ	Tophane İstabli Yapıları	ESER İSMİ	Tarihi Tophane Askeri Meydanı
ADA/PARSEL		ADA/PARSEL	
SOKAK-CADDE	Tophane Caddesi	SOKAK-CADDE	Meclis-i Mebusan Caddesi
MAHALLE	Kılıçali Paşa	MAHALLE	Kılıçali Paşa

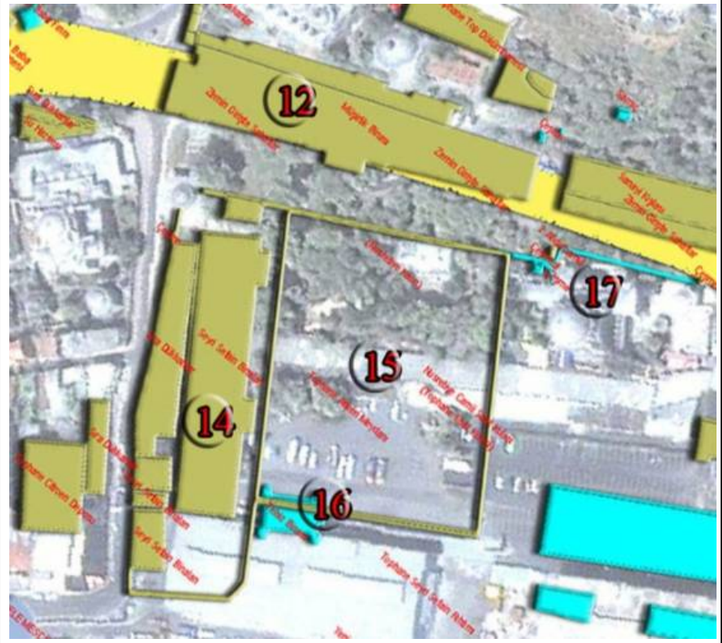

F-14 Kaynak: Gülersoy Ç., İstanbul, Fındıklı,Kabataş, Tophane, Kitap No:29457 , İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, İstanbul

F-15 (Murat Kıyıcı Arşivi)

M.S.G.S.Ü FEN BİLİMLEERİ ENSTİTÜSÜ

ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA ANABİLİM DALI

KENTSEL KORUMA VE YENİLEME PROGRAMI

2008-İSTANBUL

KARAKÖY – DOLMABAHÇE ARASI MECLS-İ MEBUSAN AKSI VE YAKIN ÇEVRESİNDE YERİNDE OLMAYAN ESKİ ESERLER

FOTOĞRAF NO	15
ESER İSMİ	Tophane Askeri Meydanı
ADA/PARSEL	
SOKAK-CADDE	Meclis-i Mebusan Caddesi
MAHALLE	Kılıçali Paşa

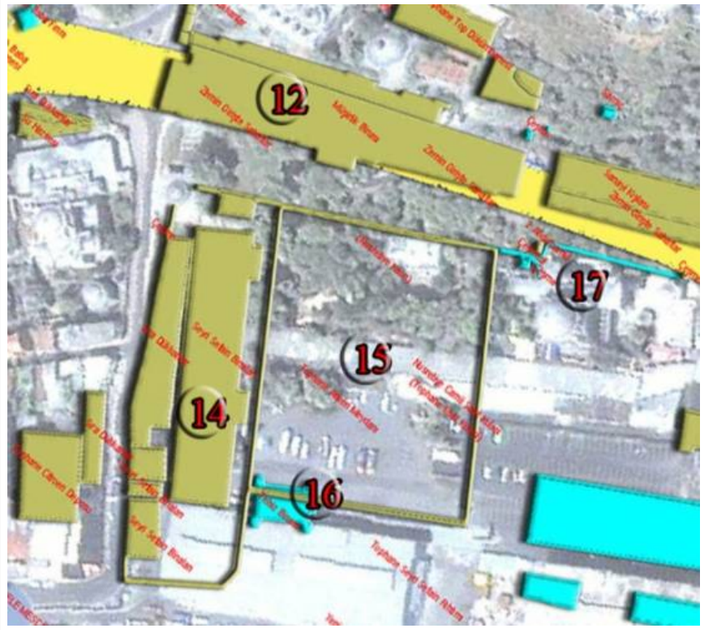

1856: Tophane Askeri Meydanı-İskele (Murat Kıyıcı Arşivi)

FOTOĞRAF NO	16
ESER İSMİ	Resmi Erkanı Karşılama Binası-Giriş Binası
ADA/PARSEL	
SOKAK-CADDE	Tophane Caddesi
MAHALLE	Kılıçali Paşa

(Murat Kıyıcı Arşivi)

M.S.G.S.Ü FEN BİLİMLEERİ ENSTİTÜSÜ

ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA ANABİLİM DALI

KENTSEL KORUMA VE YENİLEME PROGRAMI

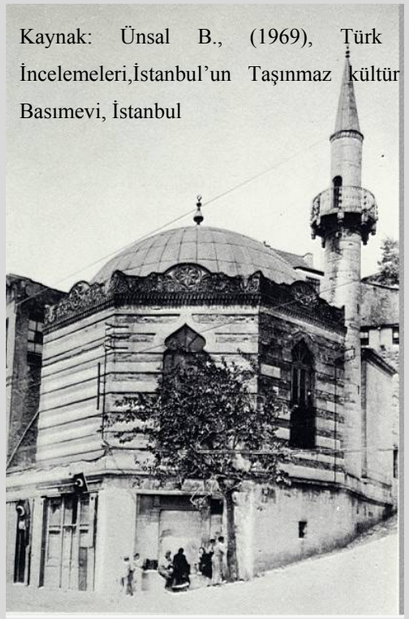
2008-İSTANBUL

KARAKÖY – DOLMABAHÇE ARASI MECLS-İ MEBUSAN AKSI VE YAKIN ÇEVRESİNDE YERİNDE OLMAYAN ESKİ ESERLER

FOTOĞRAF NO	22-23	FOTOĞRAF NO	24
ESER İSMİ	Tophane İstabli Yapıları	ESER İSMİ	Mimar Sinan'ın Süheylbey Cami
ADA/PARSEL		ADA/PARSEL	
SOKAK-CADDE	Meclis-i Mebusan Caddesi	SOKAK-CADDE	Meclis-i Mebusan Caddesi
Mahalle	Kılıçali Paşa	MAHALLE	Pürtelaş Hasan Efendi

(Murat Kıyıcı Arşivi)

Kaynak: Ünsal B., (1969), Türk Sanatı Tarihi Araştırma ve İncelemeleri,İstanbul'un Taşınmaz kültür varlıkları Kaybı, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul

M.S.G.S.Ü FEN BİLİMLEERİ ENSTİTÜSÜ

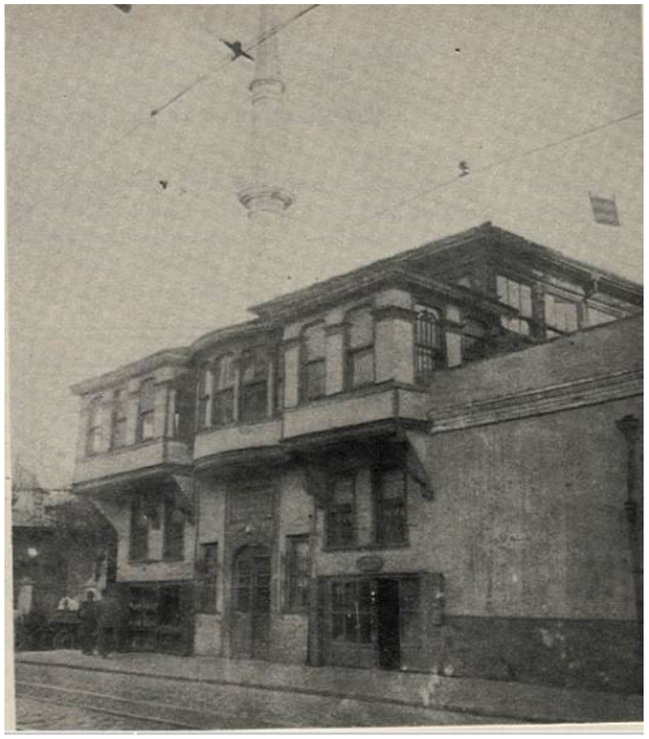
ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA ANABİLİM DALI

KENTSEL KORUMA VE YENİLEME PROGRAMI

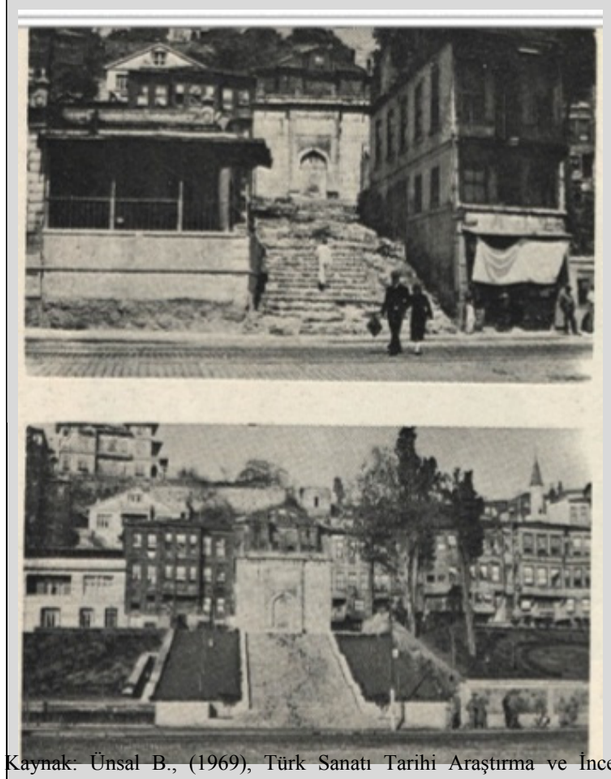
2008-İSTANBUL

KARAKÖY – DOLMABAHÇE ARASI MECLS-İ MEBUSAN AKSI VE YAKIN ÇEVRESİNDE YERİNDE OLMAYAN ESKİ ESERLER

FOTOĞRAF NO	27	FOTOĞRAF NO	29
ESER İSMİ	Fındıklı Molla Çelebi Hamamı ve Mektebi	ESER İSMİ	Hekimoğlu Alipaşa Çeşmesi, Karakol ve Hazire
ADA/PARSEL		ADA/PARSEL	
SOKAK-CADDE	Meclis-i Mebusan Caddesi	SOKAK-CADDE	Meclis-i Mebusan Caddesi
MAHALLE	Ömer Avni	MAHALLE	Ömer Avni

Kaynak: Ünsal B., (1969), Türk Sanatı Tarihi Araştırma ve İncelemeleri,İstanbul'un Taşınmaz kültür varlıkları Kaybı, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul

Kaynak: Ünsal B., (1969), Türk Sanatı Tarihi Araştırma ve İncelemeleri,İstanbul'un Taşınmaz kültür varlıkları Kaybı, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul

M.S.G.S.Ü FEN BİLİMLEERİ ENSTİTÜSÜ

ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA ANABİLİM DALI

KENTSEL KORUMA VE YENİLEME PROGRAMI

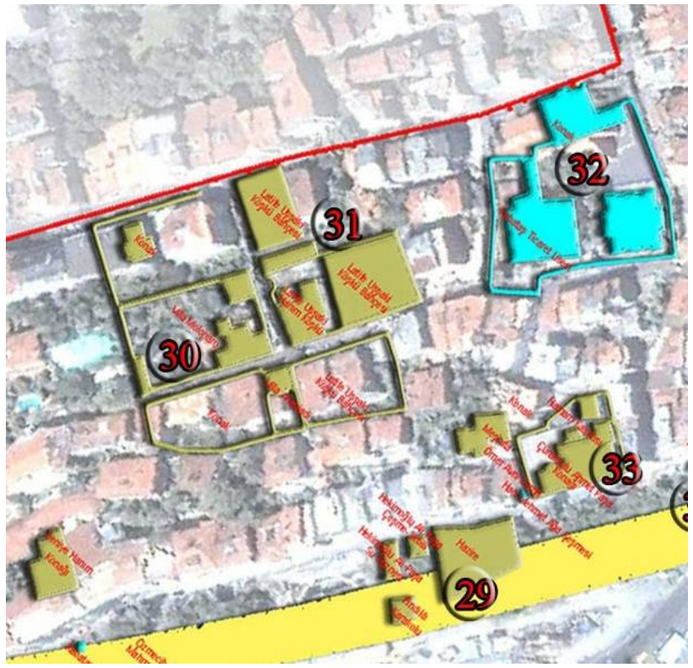
2008-İSTANBUL

KARAKÖY – DOLMABAHÇE ARASI MECLS-İ MEBUSAN AKSI VE YAKIN ÇEVRESİNDE YERİNDE OLMAYAN ESKİ ESERLER

FOTOĞRAF NO	30-31-32	FOTOĞRAF NO	33
ESER İSMİ	Latife Hanım Köşkü, Kabataş Lisesi	ESER İSMİ	Çürüksulu Ahmet Paşa Konağı
ADA/PARSEL		ADA/PARSEL	
SOKAK-CADDE		SOKAK-CADDE	
MAHALLE	Ömer Avni	MAHALLE	Ömer Avni

Kaynak: Gülersoy Ç., İstanbul, Fındıklı,Kabataş, Tophane, Kitap No:29457 , İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, İstanbul

M.S.G.S.Ü FEN BİLİMLEERİ ENSTİTÜSÜ

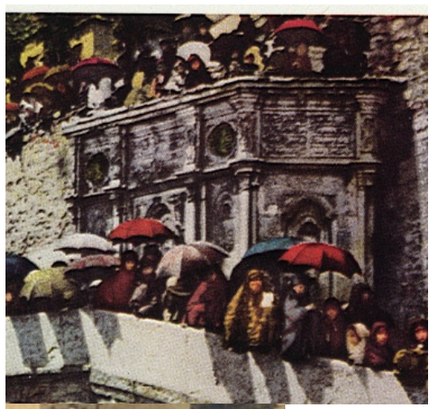
ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA ANABİLİM DALI

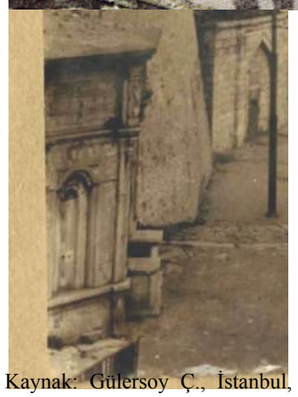
KENTSEL KORUMA VE YENİLEME PROGRAMI

2008-İSTANBUL

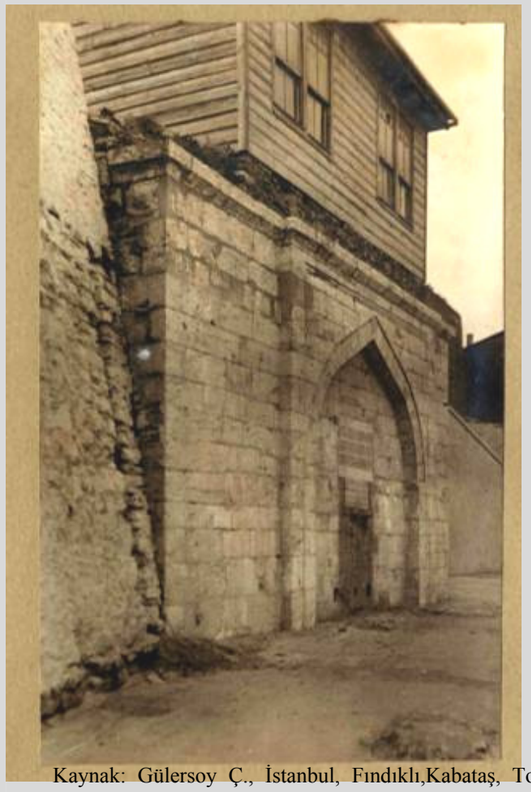
KARAKÖY – DOLMABAHÇE ARASI MECLS-İ MEBUSAN AKSI VE YAKIN ÇEVRESİNDE YERİNDE OLMAYAN ESKİ ESERLER

FOTOĞRAF NO	34	FOTOĞRAF NO	35-A
ESER İSMİ	Esad Efendi Çeşmesi	ESER İSMİ	Silahtar Yahya Efendi Çeşmesi
ADA/PARSEL		ADA/PARSEL	
SOKAK-CADDE	Meclis-i Mebusan Caddesi	SOKAK-CADDE	Meclis-i Mebusan Caddesi
MAHALLE	Ömer Avni	MAHALLE	Ömer Avni

Kaynak: Gülersoy Ç., İstanbul, Fındıklı,Kabataş, Tophane, Kitap No:29457 , İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, İstanbul

Kaynak: Gülersoy Ç., İstanbul, Fındıklı,Kabataş, Tophane, Kitap No:29457 , İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, İstanbul

M.S.G.S.Ü FEN BİLİMLEERİ ENSTİTÜSÜ

ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA ANABİLİM DALI

KENTSEL KORUMA VE YENİLEME PROGRAMI

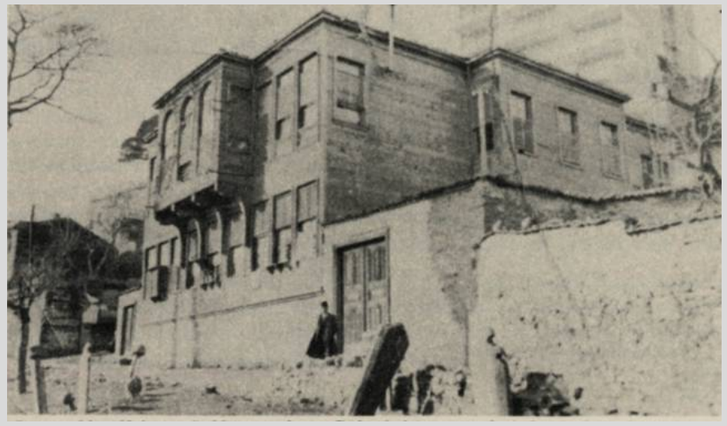
2008-İSTANBUL

KARAKÖY – DOLMABAHÇE ARASI MECLS-İ MEBUSAN AKSI VE YAKIN ÇEVRESİNDE YERİNDE OLMAYAN ESKİ ESERLER

FOTOĞRAF NO	35-B	FOTOĞRAF NO	36
ESER İSMİ	Sadettin Efendi Çeşmesi	ESER İSMİ	Konak ve Hazire
ADA/PARSEL		ADA/PARSEL	
SOKAK-CADDE	Meclis-i Mebusan Caddesi	SOKAK-CADDE	Meclis-i Mebusan Caddesi
MAHALLE	Ömer Avni	MAHALLE	Ömer Avni

Kaynak: Gülersoy Ç., İstanbul, Fındıklı,Kabataş, Tophane, Kitap No:29457 , İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, İstanbul

Kaynak: Ünsal B., (1969), Türk Sanatı Tarihi Araştırma ve İncelemeleri,İstanbul'un Taşınmaz kültür varlıkları Kaybı, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul

M.S.G.S.Ü FEN BİLİMLEERİ ENSTİTÜSÜ

ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA ANABİLİM DALI

KENTSEL KORUMA VE YENİLEME PROGRAMI

2008-İSTANBUL

KARAKÖY – DOLMABAHÇE ARASI MECLS-İ MEBUSAN AKSI VE YAKIN ÇEVRESİNDE YERİNDE OLMAYAN ESKİ ESERLER

FOTOĞRAF NO	37	FOTOĞRAF NO	38
ESER İSMİ	Emin Ağa Külliyesi Sebil, Çeşme, Mektep, Tekke, Aşevi	ESER İSMİ	Dolmabahçe Tiyatrosu
ADA/PARSEL		ADA/PARSEL	
SOKAK-CADDE	Meclis-i Mebusan Caddesi	SOKAK-CADDE	Meclis-i Mebusan Caddesi
MAHALLE	Ömer Avni	MAHALLE	Ömer Avni

Kaynak: Gülersoy Ç., İstanbul, Fındıklı,Kabataş, Tophane, Kitap No:29457 , İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, İstanbul

Kaynak: Ünsal B., (1969), Türk Sanatı Tarihi Araştırma ve İncelemeleri,İstanbul'un Taşınmaz kültür varlıkları Kaybı, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul

DOLMABAHÇE TİYATROSU(38)

(Özel Arşiv)

M.S.G.S.Ü FEN BİLİMLEERİ ENSTİTÜSÜ

ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA ANABİLİM DALI

KENTSEL KORUMA VE YENİLEME PROGRAMI

2008-İSTANBUL

KARAKÖY – DOLMABAHÇE ARASI MECLS-İ MEBUSAN AKSI VE YAKIN ÇEVRESİNDE YERİNDE OLMAYAN ESKİ ESERLER	
FOTOĞRAF NO	39
ESER İSMİ	Dolmabahçe İstabli Yapıları ve Mescid(Beşiktaş Stadının Olduğu Yer
ADA/PARSEL	
SOKAK-CADDE	Meclis-i Mebusan Caddesi
MAHALLE	Beşiktaş Vişnezade

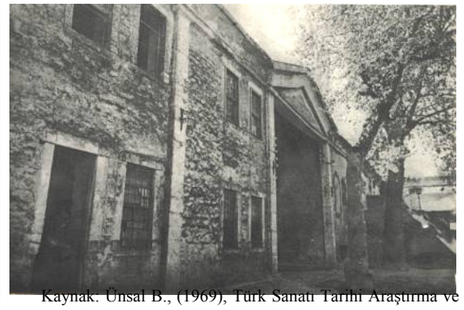

(Murat Kıyıcı Arşivi)

(Murat Kıyıcı Arşivi)

Kaynak: Ünsal B., (1969), Türk Sanatı Tarihi Araştırma ve İncelemeleri,İstanbul'un Taşınmaz kültür varlıkları Kaybı, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul

M.S.G.S.Ü FEN BİLİMLEERİ ENSTİTÜSÜ

ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA ANABİLİM DALI

KENTSEL KORUMA VE YENİLEME PROGRAMI

2008-İSTANBUL

EK 2C: KAYIP ESKİ ESER ENVANTERİ

EK 2C KAYIP ESKİ ESER ENVANTER TABLOSU

BÖLGE ADI	MAHALLE ADI	PAFTA	ADA	PARSEL	ADA/PARSEL	MÜLKİYET	MEVKİ	TESCİL DURUMU	KAYIP ESERİN ÇİZİLDİĞİ KAYNAK	TASNİF	CİNS	DÖNEMİ-TARİH	KAYIP NEDENİ	KAYIP ESERİN ORJİNAL ADI
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B2C	1	9	1/9	BEZMİ ALEM VALDE SULTAN VAKFI		859/3-12-1957	PERVİTİTCH	DİNİ YAPILAR	MUVAKKİTHANE			DOLMABAHÇE CAMİ MUVAKİTHANESİ
BEYOĞLU	HACIMİMİ	F21C25B4D	130	21-26	130/21-26	HAZİNE+ŞAHIS		YOK	ESİN İŞLİ, TEKKELER //	DİNİ YAPILAR	CAMİ-MESCİD-TEKKE-NAMAZGAH			NEBATİ TEKKESİ
BEYOĞLU	KEMANKEŞ	F21C25C1A	102	2-3-20	102/2-3-20	ŞAHIS		YOK	MÜLLER	SU YAPILARI	HAMAM			BEKTAŞ EFENDİ HAMAMI
BEYOĞLU	HACIMİMİ	F21C25B4D	121	1	121/1	MÜSTAKİL TÜRK ORTODOKS KİLİSELERİ BAŞEPİSKOPUS LUĞU		YOK	ALMAN	DİNİ YAPILAR	KİLİSE-MANASTIR-AYAZMA			GALATA RUM HRİSTOS KİLİSESİ
BEYOĞLU	HACIMİMİ	F21C25B4D	125	5	125/5	SURP LUSAVORYÇ ÇERCİS ERMENİ KİLİSESİ VAKFI		900/13-4-1958	MÜLLER	DİNİ YAPILAR	KİLİSE-MANASTIR-AYAZMA			ST GREGOR KİLİSESİ
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	26	15	26/15	VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ		YOK	PERVİTİTCH	SU YAPILARI	ÇEŞME-SEBİL-ŞADIRVAN			ÇEŞME
BEYOĞLU	GÜMÜŞSUYU	F21C25B2D	756	1	756/1	MALİYE HAZİNESİ		YOK	SU YOLLARI-ÇEŞMELER KAZIM ÇEÇEN, İSKİ YAYINLARI	SU YAPILARI	ÇEŞME-SEBİL-ŞADIRVAN			ÇEŞME
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	20	6	20/6	ÇİZMECİ MAHMUT BEDRETTİN VAKFI		YOK	PERVİTİTCH	SU YAPILARI	SU MAHZENİ-SARNIÇ-SU HAZNESİ	1732		HEKİMOĞLUALİPAŞA SU HAZNESİ
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B2D	762	1	762/1	BEYOĞLU BELEDİYESİ	TAŞINMIŞ	VAR	PERVİTİTİCH	SU YAPILARI	ÇEŞME-SEBİL-ŞADIRVAN		İMAR	ESAD MEHMET EFENDİ ÇEŞMESİ
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	33	5	33/5	ŞAHIS		YOK	PERVİTİTİCH, ALMAN, YAZILIKAYNAK, OSMANLI HARİTALARI, İST. ANSK. C.3 S.311	DİNİ YAPILAR	CAMİ-MESCİD-TEKKE-NAMAZGAH	1599- BANİSİ ARAB AHMED PAŞA	1956 YOL	HATUNİYE CAMİ ve TEKKESİ , Keşfi Cafer Efendi Tekkesi, Perizad Hatun Tekkesi, Şeyh Yunus Efendi Tekkesi
BEYOĞLU	GÜMÜŞSUYU				/	TERKİN ALAN		YOK	PERVİTİTİCH	KONUT YAPILARI	KÖŞK-KONAK			KONAK
BEYOĞLU	GÜMÜŞSUYU		3	14	3/14	SİPAHİLER AĞASI MEHMET EMİN AĞA VAKFI			PERVİTİTİCH	SU YAPILARI	ÇEŞME-SEBİL-ŞADIRVAN		TAŞINMIŞ	EMİN AĞA SEBİL VE ÇEŞMESİ
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A			/	TERKİN ALAN	KABATAŞ İDO ÖNÜ CADDE BİTİŞİĞİ	YOK	PERVİTİTCH / HADİKA 2/85 / İST. CAMİLRİ T.ÖZ C.2 S.18	DİNİ YAPILAR	CAMİ-MESCİD-TEKKE-NAMAZGAH		1957 YOL	ÇİZMECİBAŞI BEDRETTİN MAHMUD TEKKE VE MESCİDİ
BEYOĞLU	PÜRTELAŞ	F21C25B3A	1093	1	1093/1	BEYOĞLU BELEDİYESİ		YOK	ALMAN	SU YAPILARI	ÇEŞME-SEBİL-ŞADIRVAN			ALÇAKDAM SOKAKTAKİ ÇEŞME
BEYOĞLU	HACIMİMİ				/	TERKİN ALAN		YOK	MÜLLER	SU YAPILARI	HAMAM	1549		YAMALI BABA HAMAMI
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	62	23	62/23	HAZİNE+ŞAHIS		10538/14.7.1978	ALMAN	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	ASKERİ YAPI			TOPHANE TOP DÖKÜMHANESİ
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	62	23	62/23	HAZİNE+ŞAHIS		10538/14.7.1978	ALMAN	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	ASKERİ YAPI			TOPHANE TOP DÖKÜMHANESİ
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	62	25-24 ve 3-4-..-18.-19a kadar	62/25-24 ve 3-4-..-18.-19a kadar	HAZİNE+ŞAHIS		10538/14.7.1978	PERVİTİTCH	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	ASKERİ YAPI	SELİM.III		TOPHANE KIŞLASI MÜŞİRLİK BİNASI
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	57	10-13-14-15	57/10-13-14-15	HALKBANK+OYAK		YOK	PERVİTİTCH	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	ASKERİ YAPI	SELİM.III		TOPHANE SANAYİ KIŞLASI

EK 2C KAYIP ESKİ ESER ENVANTER TABLOSU

BÖLGE ADI	MAHALLE ADI	PAFTA	ADA	PARSEL	ADA/PARSEL	MÜLKİYET	MEVKİ	TESCİL DURUMU	KAYIP ESERİN ÇİZİLDİĞİ KAYNAK	TASNİF	CİNS	DÖNEMİ-TARİH	KAYIP NEDENİ	KAYIP ESERİN ORJİNAL ADI
BEYOĞLU		F21C25B2D	763	1	763/1	İBB		VAR	VAR	SU YAPILARI	ÇEŞME-SEBİL-ŞADIRVAN		TAŞINMIŞ	SİLAHTAR YAHYA ÇEŞMESİ
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	2	1	2/1	İBB		YOK	PERVİTİTCH	SU YAPILARI	ÇEŞME-SEBİL-ŞADIRVAN	1732	TAŞINIYOR	HEKİMOĞLU ALİPAŞA ÇEŞMESİ-SEBİLİ
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ				/	TERKİN ALAN	FINDIKLI KAVŞAKTA REFUJDE	YOK	PERVİTİTCH	MEZARLIK-HAZİRE-TÜRBE	MEZARLIK-HAZİRE-TÜRBE			ÇİFTESARAYLAR ÖNÜNDEKİ HAZİRE
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ				/	TERKİN ALAN	FINDIKLI KAVŞAKTA REFUJDE	YOK	PERVİTİTCH	SU YAPILARI	HAMAM	1561- MİMAR SİNANIN ESERİ AYASOFYA HAMAMININ KÜÇÜK VARYANTI İDİ.		FINDIKLI MOLLA ÇELEBİ HAMAMI
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ				/	TERKİN ALAN	FINDIKLI KAVŞAKTA REFUJDE	YOK	ALMAN	MEZARLIK-HAZİRE-TÜRBE	MEZARLIK-HAZİRE-TÜRBE	1575		AHMETPAŞA TÜRBESİ
BEYOĞLU	GÜMÜŞSUYU		755	1	755/1			YOK	PERVİTİTCH // ALMAN	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	ASKERİ YAPI			DOLMABAHÇE İSTABLİ BİNALARI
BEYOĞLU	GÜMÜŞSUYU		755	1	755/1			YOK	PERVİTİTCH // ALMAN	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	ASKERİ YAPI			DOLMABAHÇE İSTABLİ BİNALARI
BEYOĞLU	GÜMÜŞSUYU		755	1	755/1			YOK	PERVİTİTCH // ALMAN	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	ASKERİ YAPI			DOLMABAHÇE İSTABLİ BİNALARI
BEYOĞLU	GÜMÜŞSUYU				/	TERKİN ALAN	DOLMABAHÇE KAVŞAĞI YOLDA KLAMIKTADIR	YOK	PERVİTİTCH	SOSYAL VE KÜLTÜR YAPILARI	TİYATRO		YOL VE İMAR DEĞİŞİKLİĞİ	DOLMABAHÇE TİYATROSU
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	57	8	57/8	TERKİN ALAN		10538/14.7.1978	ALMAN // PERVİTİTCH // OSMANLI HARİTALARI	DİNİ YAPILAR	CAMİ-MESCİD-TEKKE-NAMAZGAH			DİZBARİYE YUSUF EFENDİ CAMİ
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	57	8	57/8	TERKİN ALAN	TOPHANE PARKINDA	10538/14.7.1978	ALMAN	SU YAPILARI	HAMAM			HAMAM
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	986	1	986/1	BEYOĞLU BELEDİYESİ		551/29-8-1956	PERVİTİTCH/Etkinlikler - Osmanlı Bankası Müzesi'nde Mimarlık Sohbetleri Bankalar Caddesi Gelişirken 20. Yüzyıl Başında Bir Yeni: İstanbul'da Art Nouveau Afife Batur	SU YAPILARI	ÇEŞME-SEBİL-ŞADIRVAN		Raimondo D'Aronco	2.ABDULHAMİT ÇEŞMESİ(NUSHETİYE CAMİ ÖNÜ)
BEYOĞLU	GÜMÜŞSUYU				/	TERKİN ALAN	DOLMABAHÇE PARKI İÇİNDE	YOK	PERVİTİTCH	SOSYAL VE KÜLTÜR YAPILARI	AŞEVİ			AŞHANE
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	2498	45	2498/45	TÜRKYYE DENYZCYLYK YŞLETMELERY GENEL MÜDÜRLÜGÜ		YOK	PERVİTİTCH	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	ASKERİ YAPI		YOL VE İMAR DEĞİŞİKLİĞİ	SEYRİ SEFAİN BİNALARI
			2498	45	2498/45				ALMAN	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	ASKERİ YAPI			SEYRİ SEFAİN BİNALARI

EK 2C KAYIP ESKİ ESER ENVANTER TABLOSU

BÖLGE ADI	MAHALLE ADI	PAFTA	ADA	PARSEL	ADA/PARSEL	MÜLKİYET	MEVKİ	TESCİL DURUMU	KAYIP ESERİN ÇİZİLDİĞİ KAYNAK	TASNİF	CİNS	DÖNEMİ-TARİH	KAYIP NEDENİ	KAYIP ESERİN ORJİNAL ADI
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	2498	45	2498/45	TÜRKYYE DENYZCYLYK YŞLETMELERY GENEL MÜDÜRLÜGÜ		YOK	PERVİTİTCH	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	ASKERİ YAPI		YOL VE İMAR DEĞİŞİKLİĞİ	SEYRİ SEFAİN BİNALARI
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	57	10-13-14-15	57/10-13-14-15	HALKBANK+OYAK		YOK	PERVİTİTCH	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	ASKERİ YAPI	SELİM III		TOPHANE SANAYİ KIŞLASI
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	2499	13	2499/13	MALİYE HAZİNESİ+ŞAHIS		551/29-8-1956	ALMAN	MEZARLIK-HAZİRE-TÜRBE	MEZARLIK-HAZİRE-TÜRBE	1740		ÇAVUŞBAŞI -ÇİVİCİ LİMANI CAMİ AVLUSUNDA BANİSİ MAHMUT ÇAVUŞ KABRİ
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ				/	BULUNAMADI		YOK	PERVİTİTCH	MEZARLIK-HAZİRE-TÜRBE	MEZARLIK-HAZİRE-TÜRBE			HAZİRE
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	19	89	19/89	ŞAHIS		YOK	PERVİTİTCH	KONUT YAPILARI	KÖŞK-KONAK			SENİYE HANIM KONAĞI
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	18	1	18/1	ŞAHIS		6809/13-1-1973	PERVİTİTCH	KONUT YAPILARI	KÖŞK-KONAK			LATİFE UŞŞAKİ HANIM KÖŞKÜ
BEYOĞLU	HACIMİMİ	F21C25B4D	130	21	130/21	YŞ VE YŞÇY BULMA KURUMU GENEL MÜDÜRLÜDÜ		1070/7-2-1959	PERVİTİTCH // ALMAN	MEZARLIK-HAZİRE-TÜRBE	MEZARLIK-HAZİRE-TÜRBE			HAZİRE
BEYOĞLU	HACIMİMİ	F21C25B4D	125	1	125/1			YOK	ALMAN	EĞİTİM YAPILARI	OKUL-MEKTEP			GETRONAGAN ERMENİ LİSESİ
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	67	4	67/4	ŞAHIS		7719/15-5-1968	ALMAN	SU YAPILARI	SU MAHZENİ-SARNIÇ-SU HAZNESİ			SARNIÇ
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	62	23	62/23	MALİYE HAZİNESİ		10538/14.7.1978	PERVİTİTCH	SU YAPILARI	ÇEŞME-SEBİL-ŞADIRVAN			TOPHANE DUVARINDAKİ ÇEŞME
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	2498	58	2498/58	TÜRKYYE DENYZCYLYK YŞLETMELERY GENEL MÜDÜRLÜGÜ		YOK	ALMAN	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	ASKERİ YAPI			DY TELSİZ İSTASYONU-ESKİ KARARGAH GİRİŞİ
BEYOĞLU	HACIMİMİ	F21C25B4D	127	33	127/33	FAİSAL FİNANS KURUMU A.Ş.		1255/13-12-1959	GOAD	SU YAPILARI	HAMAM			KAPI İÇİ HAMAMI(GALATA SUR KAPISINDAYDI)
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	1486	60-61-62	1486/60-61-62	İSTANBUL VYLAYETY ÖZEL YDARESY		YOK	ALMAN	DİNİ YAPILAR	CAMİ-MESCİD-TEKKE-NAMAZGAH			SELİME HATUN CAMİ
BEYOĞLU	MÜEYYETZADE	F21C25B4D	147	23	147/23	YAPI VE KREDİ BANKASI A.Ş.	LÜLECİ HENDEK CADDESİNDE	YOK	ALMAN	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	KARAKOL			KARAKOL
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3D	40	26-27-29-TERKALAN	40/26-27-29-TERKALAN	SÜHEYL BEY VAKFI+İBB		551/29-8-1956	ALMAN / HADİKA 2/78	DİNİ YAPILAR	CAMİ-MESCİD-TEKKE-NAMAZGAH	1591	1957 YOL	SÜHEYLBEY(SALIPAZARI) CAMİİ
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	1486	59	1486/59	İSTANBUL VYLAYETY ÖZEL YDARESY		YOK	PERVİTİTCH // SU YOLLARI-ÇEŞMELER KAZIM ÇEÇEN, İSKİ YAYINLARI	SU YAPILARI	ÇEŞME-SEBİL-ŞADIRVAN			SELİMEHATUN SOKAKTAKİ ÇEŞME
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	53	35	53/35	İBB		10538/14-7-1978	ALMAN	EĞİTİM YAPILARI	OKUL-MEKTEP			TOPHANE SIBYAN MEKTEBİ
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	44	42-53	44/42-53	ŞAHIS		YOK	ALMAN	SOSYAL VE KÜLTÜR YAPILARI	TALEBE YURDU			TOPHANE TALEBE YURDU
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	57	8	57/8	TERKİN ALAN		10538/14.7.1978	ALMAN	SU YAPILARI	SU MAHZENİ-SARNIÇ-SU HAZNESİ			MAHZEN
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA				/	TERKİN ALAN	SANATKARLAR CADDESİNDE	YOK	ALMAN	SU YAPILARI	SU MAHZENİ-SARNIÇ-SU HAZNESİ			MAHZEN
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA				/	TERKİN ALAN	TOPHANE PARKINDA 58/14 ALTINDA	YOK	ALMAN	SU YAPILARI	SU MAHZENİ-SARNIÇ-SU HAZNESİ			MAHZEN
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B2C	1	9	1/9	BEZMİ ALEM VALDE SULTAN VAKFI		859/3-12-1957	PERVİTİTCH	SU YAPILARI	ÇEŞME-SEBİL-ŞADIRVAN			DOLMABAHÇE SEBİL ÇEŞME
BEYOĞLU			34	64	34/64			YOK	ALMAN	KONUT YAPILARI	KÖŞK-KONAK			KONAK

EK 2C KAYIP ESKİ ESER ENVANTER TABLOSU

BÖLGE ADI	MAHALLE ADI	PAFTA	ADA	PARSEL	ADA/PARSEL	MÜLKİYET	MEVKİ	TESCİL DURUMU	KAYIP ESERİN ÇİZİLDİĞİ KAYNAK	TASNİF	CİNS	DÖNEMİ-TARİH	KAYIP NEDENİ	KAYIP ESERİN ORJİNAL ADI
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B2C	1	9	1/9	BEZMİ ALEM VALDE SULTAN VAKFI		859/3-12-1957	PERVİTİTCH	KONUT YAPILARI	MEŞRUTA			DOLMABAHÇE MEŞRUTA
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B2D	6	16-8	6/16-8	ŞAHIS		YOK	PERVİTİTCH	KONUT YAPILARI	KÖŞK-KONAK			HALİD BEY KONAĞI
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B2D	6	2	6/2	ŞAHIS		YOK	PERVİTİTCH	KONUT YAPILARI	KÖŞK-KONAK			BAKER KÖŞKÜ
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	19	117	19/117	ŞAHIS		2702/17-1-1965	PERVİTİTCH	SU YAPILARI	HAMAM			ÇÜRÜKSÜLÜ AHMET PAŞA KONAĞI HAMAMI
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	20	6	20/6	ÇİZMECİ MAHMUT BEDRETTİN VAKFI		YOK	PERVİTİTCH	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	KARAKOL			FINDIKLI KARAKOLU
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	11	1	11/1	MALİYE HAZİNESİ		YOK	PERVİTİTCH	KONUT YAPILARI	KÖŞK-KONAK			ESKİ KABATAŞ OKULU BAHÇESİNDEKİ KONAK
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	26	41	26/41	SSK. MD.		YOK	PERVİTİTCH	KONUT YAPILARI	KÖŞK-KONAK			ALİBEY KONAĞI
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	26	14	26/14	ŞAHIS		YOK	PERVİTİTCH	EĞİTİM YAPILARI	OKUL-MEKTEP			TÜRK OKULU
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A			/	TERKİN ALAN		YOK	PERVİTİTCH	SU YAPILARI	ÇEŞME-SEBİL-ŞADIRVAN	1787		FINDIKLI MOLLA ÇELEBİ MEHMET CAMİ'NİN -KOCA YUSUFPAŞA -ÇEŞME SEBİLİ
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	53	35 BİTİŞİĞİ	53/35 BİTİŞİĞİ	TERKİN ALAN		10538/14-7-1978	ALMAN	EĞİTİM YAPILARI	OKUL-MEKTEP			TOPHANE TAŞ MEKTEBİ
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	53	35 BİTİŞİĞİ	53/35 BİTİŞİĞİ	TERKİN ALAN		10538/14-7-1978	ALMAN	EĞİTİM YAPILARI	OKUL-MEKTEP			TOPHANE TAŞ MEKTEBİ
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C			/	TERKİN ALAN		YOK	PERVİTİTCH // HADİKA 2/76 // İST CAMİLERİ C.2 S.66 // TDV İSLAM ANSK. C.6 S.252	DİNİ YAPILAR	CAMİ-MESCİD-TEKKE-NAMAZGAH	KANUNİ TARAFINDAN YAPTIRILMIŞTIR.	1958 YOL	TOPHANE KIŞLA CAMİ-SULTAN SULEYMAN CAMİ- TOPHANE OCAĞI MESCİDİ
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3D	40	27	40/27	İBB		551/29-8-1956	ALMAN	SU YAPILARI	ÇEŞME-SEBİL-ŞADIRVAN	1591	1957 YOL	SÜHEYLBEY CAMİ DUVARINDAKİ ÇEŞME
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	2499	13	2499/13	MALİYE HAZİNESİ+ŞAHIS		551/29-8-1956	ALMAN / HADİKA 2/14 // TDV İSLAM ANS. C.6 S.252	DİNİ YAPILAR	CAMİ-MESCİD-TEKKE-NAMAZGAH	1740	1957 YOL	ÇAVUŞBAŞI -ÇİVİCİ LİMANI, İZARİ MEHMED EFENDİ VEYA MAHMUTAĞA MESCİDİ
BEYOĞLU			MALİYE CADDESİ		MALİYE CADDESİ/			YOK	ALMAN	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	POSTAHANE			POSTAHANE
BEYOĞLU	KEMANKEŞ	F21C25B4C	63	17	63/17	HAZİNE+ŞAHIS		YOK	PERVİTİTCH	TİCARET YAPILARI	SIRA DÜKKANLAR			KILIÇALİPAŞA CAMİ ÖNÜ SIRA DÜKKANLAR
BEYOĞLU	KEMANKEŞ	F21C25C1A	100	11-13-17-18-19-20-21	100/11-13-17-18-19-20-21	MERZYFONY KARAMUSTAFA PAŞA VAKFI		1005/28-9-1968	MÜLLER // ALMAN HARİTALARI // İST. CAMİLERİ C.2 S.46 // Etkinlikler - Osmanlı Bankası Müzesi'nde Mimarlık Sohbetleri Bankalar Caddesi Gelişirken 20. Yüzyıl Başında Bir Yeni İstanbul'da Art Nouveau Alfie Batur	DİNİ YAPILAR	CAMİ-MESCİD-TEKKE-NAMAZGAH	KARA MUSTAFA PAŞA İLK YAPMIŞTIR, 2.ABDÜLHAMİT TEKRAR İHYA ETMİŞTR.	1958 YOL	KARAKÖY MERZİFONİ KARAMUSTAFA PAŞA MESCİDİ, KÜÇÜK CAMİ, RAİMONDO D'ARANCO
BEYOĞLU	HACIMİMİ				/	TERKİN ALAN		YOK	GOAD	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	KARAKOL			KARAKOL
BEYOĞLU	KEMANKEŞ	F21C25B4D	75	2	75/2	PANAYYA TÜRK ORTADOKS KYLYSESY VAKFI		YOK	GOAD	EĞİTİM YAPILARI	OKUL-MEKTEP			RUM OKULU
BEYOĞLU	KEMANKEŞ	F21C25C1A	97	13+yol	97/13+yol	BEKTAŞ EFENDİ VAKFI	ÇEVRESİ	YOK	MÜLLER // HADİKA C.2 S.36 // İST CAMİLERİ TAHSİN ÖZ C.2 S.11 // TDV İSLAM ANS. C.6 S.308	DİNİ YAPILAR	CAMİ-MESCİD-TEKKE-NAMAZGAH	KANUNİ İMAMLARINDAN BEKTAŞ EFENDİ 16.YY	KADRO HARİCİ-SATILMIŞ-1957 YOL	BEKTAŞ EFENDİ CAMİ
BEYOĞLU	KEMANKEŞ	F21C25C1A	94	10	94/10	MAKTUL YBRAHYMPAŞA VAKFI		YOK	GOAD	SU YAPILARI	ÇEŞME-SEBİL-ŞADIRVAN			YER ALTI CAMİ ÇEŞMESİ
BEYOĞLU	KEMANKEŞ	F21C25C1A			/	TERKİN ALAN		YOK	GOAD	SU YAPILARI	ÇEŞME-SEBİL-ŞADIRVAN			KARAKÖY MEYDAN ÇEŞMESİ
BEYOĞLU			80	25	80/25			YOK	ALMAN	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	KARAKOL			KARAKOL

EK 2C KAYIP ESKİ ESER ENVANTER TABLOSU

BÖLGE ADI	MAHALLE ADI	PAFTA	ADA	PARSEL	ADA/PARSEL	MÜLKİYET	MEVKİ	TESCİL DURUMU	KAYIP ESERİN ÇİZİLDİĞİ KAYNAK	TASNİF	CİNS	DÖNEMİ-TARİH	KAYIP NEDENİ	KAYIP ESERİN ORJİNAL ADI
BEYOĞLU	HACIMİMİ				/	TERKİN ALAN		YOK	ALMAN	TİCARET YAPILARI	FIRIN			FIRIN
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C5A3B	64	BELLİ DEĞİL	64/BELLİ DEĞİL	BULUNAMADI		YOK	BEYOĞLU OSMANLI HARITA VE İSTANBUL CAMİLERİ	DİNİ YAPILAR	CAMİ-MESCİD-TEKKE-NAMAZGAH	1679	YANGIN-YENİLENMİŞ-BİLİNMİYOR	İSKELE MESCİDİ- ARALIK MESCİDİ
BEYOĞLU	HACIMİMİ				/	TERKİN ALAN		YOK	TÜRK SANATI TARİHİ	EĞİTİM YAPILARI	KÜTÜPHANE	1549		YAMALI BABA KÜTÜPHANESİ
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	1486	44-46	1486/44-46	TÜRKYYE ELEKTRYK KURUMU		YOK	PERVİTİTCH	DİNİ YAPILAR	CAMİ-MESCİD-TEKKE-NAMAZGAH			CANFEDA HATUN TEKKESİ
BEYOĞLU	GÜMÜŞSUYU				/	TERKİN ALAN	DOLMABAHÇE PARKI İÇİNDE	YOK	PERVİTİTCH	SU YAPILARI	SU MAHZENİ-SARNIÇ-SU HAZNESİ			MAHZEN
BEYOĞLU	GÜMÜŞSUYU				/	TERKİN ALAN	DOLMABAHÇE PARKI İÇİNDE	YOK	PERVİTİTCH	SU YAPILARI	ÇEŞME-SEBİL-ŞADIRVAN			ÇEŞME
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ				/	TERKİN ALAN	KABATAŞ İDO ÖNÜ CADDE BİTİŞİĞİ	YOK	PERVİTİTCH / HADİKA 2/85 / İST. CAMİLRİ T.ÖZ C.2 S.18	DİNİ YAPILAR	CAMİ-MESCİD-TEKKE-NAMAZGAH		1957 YOL	ÇİZMECİBAŞI BEDRETTİN MAHMUD TEKKE VE MESCİDİ
BEYOĞLU	GÜMÜŞSUYU	F21C25B2C	3	15-16	3/15-16	ŞAHIS+ÇAKIR DEDE VAKFI		1299/6-3-1960	PERVİTİTCH	EĞİTİM YAPILARI	OKUL-MEKTEP		1958 YOL	MEKTEP
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	33	5	33/5	ŞAHIS		YOK	PERVİTİTCH, ALMAN, YAZILIKAYNAK, OSMANLI HARİTALARI, İST. ANSK. C.3 S.311	DİNİ YAPILAR	CAMİ-MESCİD-TEKKE-NAMAZGAH	1599- BANİSİ ARAB AHMED PAŞA	1958 YOL	HATUNİYE CAMİ ve TEKKESİ , Keşli Cafer Efendi Tekkesi, Perizad Hatun Tekkesi, Şeyh Yunus Efendi Tekkesi
BEYOĞLU	HACIMİMİ	F21C25B4D	134	3-4	134/3-4	KARABAŞ MUSTAFA ADA VAKFI		YOK	ESİN İŞLİ, TEKKELER // PERVİTİTCH	EĞİTİM YAPILARI	OKUL-MEKTEP			KARABAŞ TEKKESİ MEKTEBİ
BEYOĞLU	KEMANKEŞ	F21C25C1A	102	8	102/8	VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ		Yok	GOAD	TİCARET YAPILARI	LOKANTA			KARAKÖY BÜYÜK AYNALI LOKANTA
BEYOĞLU	KEMANKEŞ	F21C25C1A	104	2	104/2	ŞAHIS		YOK	GOAD	TİCARET YAPILARI	LOKANTA			AYNALI LOKANTA
BEYOĞLU	ARAPCAMİ	F21C25D2B	1103	2	1103/2	TÜRKİYE İŞ BANKASI ANONİM ŞİRKETİ		YOK	GOAD	TİCARET YAPILARI	HAN			BÜYÜK TÜNEL HAN
BEYOĞLU	ARAPCAMİ	F21C5A3C	1104	5	1104/5	İBB		YOK	GOAD	TİCARET YAPILARI	HAN			İZZETPAŞA HAN
BEYOĞLU	ARAPCAMİ	F21C5A3C	1104	5	1104/5	İBB		YOK	GOAD	TİCARET YAPILARI	HAN			KÜÇÜK TÜNEL HAN
BEYOĞLU	ARAPCAMİ				/	TERKİN ALAN		YOK	GOAD	TİCARET YAPILARI	HAN			CONSOLİDE HAN
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ				/	TERKİN ALAN	KABATAŞ İDO ÖNÜ CADDE BİTİŞİĞİ	YOK	PERVİTİTCH	SU YAPILARI	ÇEŞME-SEBİL-ŞADIRVAN			MUSTAFA REŞİD AĞA ÇEŞMESİ
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ				/	TERKİN ALAN	FINDIKLI SET ALTI	YOK	PERVİTİTCH	MEZARLIK-HAZİRE-TÜRBE	MEZARLIK-HAZİRE-TÜRBE			HAZİRE
BEYOĞLU					/				ALMAN	MEZARLIK-HAZİRE-TÜRBE	MEZARLIK-HAZİRE-TÜRBE			HAZİRE
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ				/	TERKİN ALAN		YOK	PERVİTİTCH	EĞİTİM YAPILARI	OKUL-MEKTEP	1561- MİMAR SİNANIN ESERİ AYASOFYAHAMAMININ KÜÇÜK VARYANTI İDİ.		FINDIKLI MOLLA ÇELEBİ MEKTEBİ
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	33	3	33/3	HAZİNE+ŞAHIS	FINDIKLI MEBUSAN KAVŞAĞINDA	YOK	ALMAN	EĞİTİM YAPILARI	KÜTÜPHANE			ARAB AHMED PAŞA KÜTÜPHANESİ
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	44	42-53	44/42-53	ŞAHIS		YOK	ALMAN	TİCARET YAPILARI	SIRA DÜKKANLAR			SIRA DÜKKANLAR
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	44	2	44/2	ŞAHIS		YOK	PERVİTİTCH	TİCARET YAPILARI	HAN			SALIPAZARI PASAJI

EK 2C KAYIP ESKİ ESER ENVANTER TABLOSU

BÖLGE ADI	MAHALLE ADI	PAFTA	ADA	PARSEL	ADA/PARSEL	MÜLKİYET	MEVKİ	TESCİL DURUMU	KAYIP ESERİN ÇİZİLDİĞİ KAYNAK	TASNİF	CİNS	DÖNEMİ-TARİH	KAYIP NEDENİ	KAYIP ESERİN ORJİNAL ADI
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	26	41	26/41	SSK. MD.		10538/14.07.1978	SU YOLLARI-ÇEŞMELER KAZIM ÇEÇEN, İSKİ YAYINLARI-/- ALMAN PAFTALARI	SU YAPILARI	SU MAHZENİ-SARNIÇ-SU HAZNESİ			SU HAZNESİ
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3D	40	22	40/22	ŞAHIS		YOK	PERVİTİTCH	SU YAPILARI	SU MAHZENİ-SARNIÇ-SU HAZNESİ			SARNIÇ
BEYOĞLU	PÜRTELAŞ	F21C25B3A	1093	4	1093/4	ŞAHIS		YOK	PERVİTİTCH	MEZARLIK-HAZİRE-TÜRBE	MEZARLIK-HAZİRE-TÜRBE			TÜRBE
BEYOĞLU			72	9	72/9			YOK	ALMAN	SU YAPILARI	ÇEŞME-SEBİL-ŞADIRVAN			2.BEYAZIT CAMİ ÇEŞMESİ
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3D	40	45	40/45	ŞAHIS	YERİ KESİN DEĞİL	YOK	SU YOLLARI-ÇEŞMELER KAZIM ÇEÇEN, İSKİ YAYINLARI	SU YAPILARI	ÇEŞME-SEBİL-ŞADIRVAN			ÇEŞME
BEYOĞLU					/	TERKİN ALAN	karaköy caddesinde	YOK	ALMAN	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	POSTAHANE			KARAKÖY POSTAHANESİ
BEYOĞLU					/	TERKİN ALAN	karaköy caddesinde	YOK	PERVİTİTİCH // Etkinlikler - Osmanlı Bankası Müzesi'nde Mimarlık Sohbetleri, Bankalar Caddesi Gelişirken 20. Yüzyıl Başında İstanbul'da Art Nouveau, Afife Batur	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	KARAKOL	1894 YENİLENMİŞ, DARANCO		KARAKÖY AZİZİİYE KARAKOLU
BEYOĞLU	GÜMÜŞSUYU	F21C25B2C	3	17	3/17	ÇAKIR DEDE VAKFI		1299/6-3-1960	PERVİTİTCH	KONUT YAPILARI	MEŞRUTA		1958 YOL	MEŞRUTA
BEYOĞLU	KARAKÖY		115	18	115/18	ŞAHIS		YOK	KURUM GÖRÜŞÜ + GOAD	DİNİ YAPILAR	CAMİ-MESCİD-TEKKE-NAMAZGAH			AHMET ÇELEBİ CAMİ- VOUTE TURQUE
BEYOĞLU	KEMANKEŞ	F21C25B4D	75	3,4,5	75/3,4,5			YOK	GOAD	DİNİ YAPILAR	KİLİSE-MANASTIR-AYAZMA			STAVRO MANASTIRI
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	2498	45	2498/45			YOK	ALMAN	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	ASKERİ YAPI			SEYRİ SEFAİN BİNALARI
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	2498		2498/				ALMAN	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	ASKERİ YAPI			SEYRİ SEFAİN BİNALARI
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	2498	45	2498/45			YOK	ALMAN	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	ASKERİ YAPI			SEYRİ SEFAİN BİNALARI
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	2498		2498/				ALMAN	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	ASKERİ YAPI			SEYRİ SEFAİN BİNALARI
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	2498	45	2498/45			YOK	ALMAN	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	ASKERİ YAPI			SEYRİ SEFAİN BİNALARI
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	2498		2498/				ALMAN	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	ASKERİ YAPI			SEYRİ SEFAİN BİNALARI
BEYOĞLU	GÜMÜŞSUYU	F21C25B2C	3	18	3/18	ÇAKIR DEDE VAKFI		1299/6-3-1960	PERVİTİTCH	DİNİ YAPILAR	CAMİ-MESCİD-TEKKE-NAMAZGAH		1958 YOL	ÇAKIR DEDE TEKKESİ, ŞEYH MEHMET TAHİR EFENDİ TEKKESİ, DOLMABAHÇE MESCİDİ
BEYOĞLU			506	86	506/86			YOK	ALMAN	SU YAPILARI	KUYU			KUYU
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	33	9-10	33/9-10	BEYOĞLU BELEDİYESİ		YOK	PERVİTİTCH// ALMAN	SU YAPILARI	ÇEŞME-SEBİL-ŞADIRVAN			ÇİFTESARAYLAR ÖNÜNDEKİ ÇEŞME, SEBİL
BEYOĞLU			61	9	61/9			YOK	ALMAN	MEZARLIK-HAZİRE-TÜRBE	MEZARLIK-HAZİRE-TÜRBE			DEFTERDAR CAMİ HAZİRESİ
BEYOĞLU			114	1	114/1			YOK	GOAD	SAĞLIK YAPILARI	HASTANE			BELEDİYE HASTANESİ
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3D	40	56	40/56			YOK	ALMAN	KONUT YAPILARI	KÖŞK-KONAK			CİHANGİRDE KÖŞK
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	44	36	44/36			YOK	ALMAN	KONUT YAPILARI	KÖŞK-KONAK			CİHANGİRDE KÖŞKÜ
BEYOĞLU			32	49	32/49			YOK	ALMAN	KONUT YAPILARI	KÖŞK-KONAK			KÖŞK
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	1486	15	1486/15			YOK	PERVİTİTCH	SU YAPILARI	ÇEŞME-SEBİL-ŞADIRVAN			MOLLA ÇELEBİ ÇEŞMESİ
BEYOĞLU			169	1	169/1				GOAD	TİCARET YAPILARI	HAN			HABITATIONS
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	19	110	19/110	ŞAHIS			PERVİTİTCH	TİCARET YAPILARI	HAN			HALİL PAŞA HANI
BEYOĞLU					/				PERVİTİTCH	TİCARET YAPILARI	FIRIN			FIRIN
BEYOĞLU					/				PERVİTİTCH	DİĞER YAPILAR	MÜŞTEMİLAT			MÜŞTEMİLAT
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	33	3	33/3				ALMAN	EĞİTİM YAPILARI	KÜTÜPHANE			ARAB AHMET PAŞA KÜTÜPHANESİ
BEYOĞLU					/				PERVİTİTCH	DİĞER YAPILAR	MÜŞTEMİLAT			MÜŞTEMİLAT
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	33	3	33/3				PERVİTİTCH	DİĞER YAPILAR	MÜŞTEMİLAT			MÜŞTEMİLAT
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	33	3	33/3				ALMAN	KONUT YAPILARI	KÖŞK-KONAK			SARAY EK YAPILARI
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	33	3	33/3				ALMAN	KONUT YAPILARI	KÖŞK-KONAK			SARAY EK YAPILARI
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	33	3	33/3				ALMAN	KONUT YAPILARI	KÖŞK-KONAK			SARAY EK YAPILARI
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	33	3	33/3				ALMAN	KONUT YAPILARI	KÖŞK-KONAK			SARAY EK YAPILARI
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	33	3	33/3				ALMAN	KONUT YAPILARI	KÖŞK-KONAK			SARAY EK YAPILARI

EK 2C KAYIP ESKİ ESER ENVANTER TABLOSU

BÖLGE ADI	MAHALLE ADI	PAFTA	ADA	PARSEL	ADA/PARSEL	MÜLKİYET	MEVKİ	TESCİL DURUMU	KAYIP ESERİN ÇİZİLDİĞİ KAYNAK	TASNİF	CİNS	DÖNEMİ-TARİH	KAYIP NEDENİ	KAYIP ESERİN ORJİNAL ADI
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	82	25	82/25				PERVİTİTİCH	TİCARET YAPILARI	SIRA DÜKKANLAR			TOPHANE SIRA DÜKKANLAR
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	82	25	82/25				PERVİTİTİCH	TİCARET YAPILARI	SIRA DÜKKANLAR			TOPHANE SIRA DÜKKANLAR
BEYOĞLU					/				PERVİTİTİCH	TİCARET YAPILARI	SIRA DÜKKANLAR			ZEMİN GİRİŞTE SAHAFLAR
BEYOĞLU					/				PERVİTİTİCH	DİĞER YAPILAR	MERDİVENLER			TOPHANE GİRİŞ MERDİVENLERİ
BEYOĞLU					/				PERVİTİTİCH	TİCARET YAPILARI	SIRA DÜKKANLAR			SAHAFLAR
BEYOĞLU					/				ALMAN	KONUT YAPILARI	KÖŞK-KONAK			TOPHANE YAPILARI
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	57	14	57/14				ALMAN	KONUT YAPILARI	KÖŞK-KONAK			TOPHANE YAPILARI
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	57	10	57/10				ALMAN	KONUT YAPILARI	KÖŞK-KONAK			TOPHANE YAPILARI
BEYOĞLU					/				ALMAN	SU YAPILARI	ÇEŞME-SEBİL-ŞADIRVAN			ÇEŞME
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	1486	10	1486/10				PERVİTİTİCH	PARK-BAHÇELER	PARK-BAHÇE			BÜYÜK PARK- ÇAM AĞAÇLARİ PARKI- GRAND PİNS PARK
BEYOĞLU					/				ALMAN	DİĞER YAPILAR	ANIT			KABATAŞ ANITI
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	19	42	19/42	ŞAHIS			PERVİTİTİCH	KONUT YAPILARI	MEŞRUTA			MEŞRUTA
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	19	43	19/43	ŞAHIS			ALMAN	SU YAPILARI	ÇEŞME-SEBİL-ŞADIRVAN			HACI MEHMET AĞA ÇEŞMESİ
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	19	117	19/117	ŞAHIS			PERVİTİTİCH	KONUT YAPILARI	KÖŞK-KONAK			ÇÜRÜKSULU AHMET PAŞA KONAĞI
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	11	1	11/1	MALİYE HAZİNESİ			ALMAN	EĞİTİM YAPILARI	OKUL-MEKTEP			FINDIKLI ORTAOKULU
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	11	1	11/1	MALİYE HAZİNESİ			ALMAN	EĞİTİM YAPILARI	OKUL-MEKTEP			KABATAŞ TİCARET LİSESİ
BEYOĞLU			749	36	749/36				PERVİTİTİCH	KONUT YAPILARI	KÖŞK-KONAK			KONAK
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	16	1	16/1	ŞAHIS		6609/13-1-1973	PERVİTİTİCH	KONUT YAPILARI	KÖŞK-KONAK			KÖŞK YAPISI
BEYOĞLU			115	3	115/3				ALMAN	EĞİTİM YAPILARI	OKUL-MEKTEP			SAINT BENOIT LİSESİ
BEYOĞLU			115	3	115/3				ALMAN	EĞİTİM YAPILARI	OKUL-MEKTEP			SAINT BENOIT LİSESİ
BEYOĞLU			115	3	115/3				ALMAN	EĞİTİM YAPILARI	OKUL-MEKTEP			SAINT BENOIT LİSESİ
BEYOĞLU			115	19	115/19				ALMAN	EĞİTİM YAPILARI	OKUL-MEKTEP			SAINT BENOIT LİSESİ
BEYOĞLU			115	3	115/3				ALMAN	EĞİTİM YAPILARI	OKUL-MEKTEP			SAINT BENOIT LİSESİ
BEYOĞLU					/				ALMAN	EĞİTİM YAPILARI	OKUL-MEKTEP			ERMENİ OKULU
BEYOĞLU			140	1	140/1				ALMAN	DİNİ YAPILAR	CAMİ-MESCİD-TEKKE-NAMAZGAH			BİLAL AĞA NAMAZGAH
BEYOĞLU	HACIMİMİ	F21C25B4D	130	21	130/21				PERVİTİTİCH	MEZARLIK-HAZİRE-TÜRBE	MEZARLIK-HAZİRE-TÜRBE			TÜRBE
BEYOĞLU	KEMANKEŞ	F21C25B4C	63	17	63/17				PERVİTİTİCH	SU YAPILARI	SU MAHZENİ-SARNIÇ-SU HAZNESİ			SU HAZNESİ
BEYOĞLU			2501	29	2501/29				PERVİTİTİCH	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	ASKERİ YAPI			SEYRİ SEFAİN BİNALARI
BEYOĞLU					/				PERVİTİTİCH	SU YAPILARI	ÇEŞME-SEBİL-ŞADIRVAN			ÇEŞME
BEYOĞLU			2503		2503/				PERVİTİTİCH	TİCARET YAPILARI	SIRA DÜKKANLAR			SIRA DÜKKANLAR
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	2498	60	2498/60				PERVİTİTİCH	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	ASKERİ YAPI			SEYRİ SEFAİN BİNALARI
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	2498	60	2498/60				PERVİTİTİCH	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	ASKERİ YAPI			SEYRİ SEFAİN BİNALARI
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	2498	59	2498/59				PERVİTİTİCH	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	ASKERİ YAPI			SEYRİ SEFAİN BİNALARI
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C5A3B	64	12-13-14-15-16	64/12-13-14-15-16				PERVİTİTİCH	TİCARET YAPILARI	SIRA DÜKKANLAR			SIRA DÜKKANLAR
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C5A3B	64	4	64/4				PERVİTİTİCH	TİCARET YAPILARI	DEPO			TOPHANE CİTROEN DEPOSU
BEYOĞLU			77	55-57	77/55-57				ALMAN	DİĞER YAPILAR	GEÇİT			GEÇİŞ
BEYOĞLU			78	5	78/5				ALMAN	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	RIHTIM-İSKELE-LİMAN			RIHTIM BİNALARI
BEYOĞLU					/				ALMAN	SU YAPILARI	ÇEŞME-SEBİL-ŞADIRVAN			ÇEŞME
BEYOĞLU					/				ALMAN	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	RIHTIM-İSKELE-LİMAN			LİMAN DAİRESİ
BEYOĞLU	KEMANKEŞ	F21C25C1A	94	9	94/9				ALMAN	SU YAPILARI	ÇEŞME-SEBİL-ŞADIRVAN			SU HAZNESİ
BEYOĞLU			93	16-17	93/16-17				ALMAN	SAĞLIK YAPILARI	HASTANE			KARANTİNAHANE
BEYOĞLU	KEMANKEŞ	F21C25C1A	94	81	94/81				ALMAN	SU YAPILARI	ÇEŞME-SEBİL-ŞADIRVAN			ŞADIRVAN
BEYOĞLU			1132	2-3-4	1132/2-3-4				ALMAN	TİCARET YAPILARI	HAN			MEHMET ALİ PAŞA HANI
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B2D	6	17	6/17	ŞAHIS		YOK	PERVİTİTİCH	KONUT YAPILARI	KÖŞK-KONAK			KONAK
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B2D	6	16	6/16	ŞAHIS		YOK	PERVİTİTİCH	KONUT YAPILARI	KÖŞK-KONAK			HALİD BEY KONAĞI

EK 2C KAYIP ESKİ ESER ENVANTER TABLOSU

BÖLGE ADI	MAHALLE ADI	PAFTA	ADA	PARSEL	ADA/PARSEL	MÜLKİYET	MEVKİ	TESCİL DURUMU	KAYIP ESERİN ÇİZİLDİĞİ KAYNAK	TASNİF	CİNS	DÖNEMİ-TARİH	KAYIP NEDENİ	KAYIP ESERİN ORJİNAL ADI
BEYOĞLU	GÜMÜŞSUYU	F21C25B2C	3	1	3/1				ALMAN	EĞİTİM YAPILARI	OKUL-MEKTEP			ESKİ AMERİKAN MEKTEBİ ÇAM PALAS
BEYOĞLU	GÜMÜŞSUYU	F21C25B2C	3	38-39	3/38-39				PERVİTİTİCH	KONUT YAPILARI	KÖŞK-KONAK			KONAK
BEYOĞLU	GÜMÜŞSUYU	F21C25B2C	3	14	3/14				ALMAN	MEZARLIK-HAZİRE-TÜRBE	MEZARLIK-HAZİRE-TÜRBE			HAZİRE
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	1486	46	1486/46				ALMAN	SU YAPILARI	ÇEŞME-SEBİL-ŞADIRVAN			ÇEŞME
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3D	40	47	40/47				PERVİTİTİCH	KONUT YAPILARI	MEŞRUTA			MEŞRUTA
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	33	18	33/18				PERVİTİTİCH	KONUT YAPILARI	KÖŞK-KONAK			SARAY EK YAPISI
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	33	17	33/17				PERVİTİTİCH	KONUT YAPILARI	KÖŞK-KONAK			FINDIKLI SARAYI
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	2498	61	2498/61				PERVİTİTİCH	DİĞER YAPILAR	KIYI DOLGU ALANI			DOLGU ALANI
BEYOĞLU					/				PERVİTİTİCH	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	RIHTIM-İSKELE-LİMAN			RIHTIM BİNALARI
BEYOĞLU					/				ALMAN	SU YAPILARI	ÇEŞME-SEBİL-ŞADIRVAN			ÇEŞME
BEYOĞLU					/				PERVİTİTİCH	SU YAPILARI	ÇEŞME-SEBİL-ŞADIRVAN			ÇEŞME
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	2498		2498/				ALMAN	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	ASKERİ YAPI			TOPHANE SEYRİ SEFAİN BİNALARI
BEYOĞLU	KILIÇALİPAŞA	F21C25B4C	2498		2498/				ALMAN	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	ASKERİ YAPI			SEYRİ SEFAİN BİNALARI
BEYOĞLU	ARAPCAMİ	F21C5A3C	1104	5	1104/5				ALMAN	ASKERİ VE RESMİ BİNALAR	İETT			TÜNEL GAR BİNASI
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B2C	1	9	1/9	BEZMİ ALEM VALDE SULTAN VAKFI		YOK	ALMAN	DİĞER YAPILAR	MÜŞTEMİLAT			MÜŞTEMİLAT
BEYOĞLU					/				PERVİTİTİCH	DİĞER YAPILAR	KAPI			TABAKHANE KAPISI
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	18	11	18/11	ŞAHIS		YOK	PERVİTİTİCH	PARK-BAHÇELER	PARK-BAHÇE			LATİFE UŞŞAKİ KÖŞKÜ BAHÇESİ
BEYOĞLU	ÖMERAVNİ	F21C25B3A	19	26-27	19/26-27	ŞAHIS			PERVİTİTİCH	PARK-BAHÇELER	PARK-BAHÇE			LATİFE UŞŞAKİ KÖŞKÜ BAHÇESİ

EK 3

YAKIN ÇEVRE GENEL YERLEŞİM FOTOĞRAF ALBUMU

(KARAKÖY-DOLMABAHÇE ARASI MECLİS-İ MEBUSAN AKSI VE YAKIN ÇEVRESİNDEKİ YERLEŞİM VE YAPI FOTOĞRAFLARI ALBÜMÜ)

Karaköy-Galata mevki, 1923 (Atatürk Kitaplığı, İstanbul)

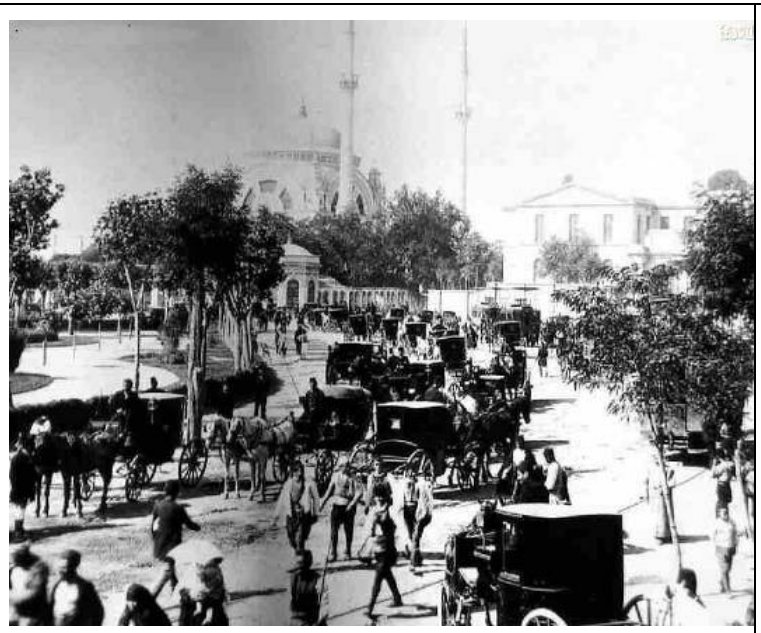
Galata Semti,1878 (Atatürk Kitaplığı, İstanbul)

Dolmabahçe İstabli Yapıları, 1930 (Murat Kıyıcı Arşivi)

Dolmabahçe cami, 1910(Kartpostal)

Dolmabahçe Meydanı, 1910 (Murat Kıyıcı Arşivi)

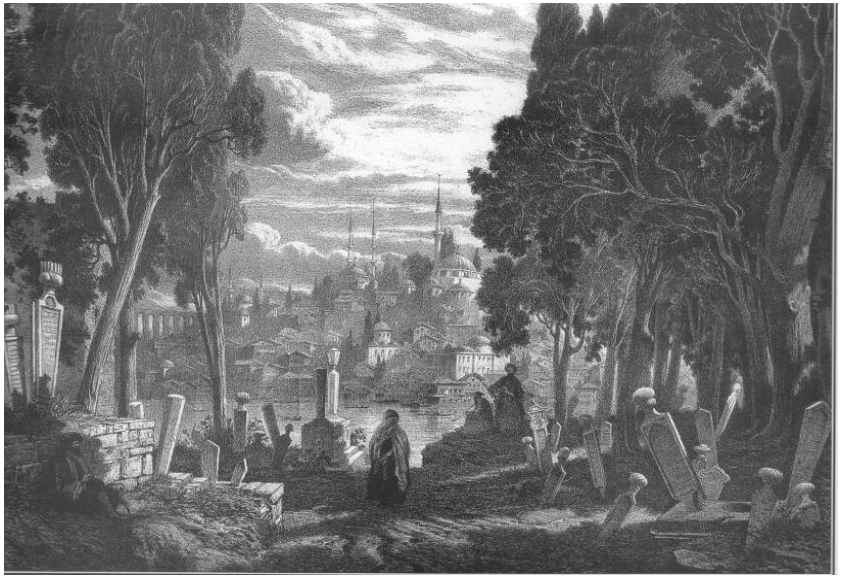
Dolmabahçe-İstabli Yapıları, 1920 (Murat Kıyıcı Arşivi)

Meclisi Mebusan Caddesi Genişletilirken 1958 (Murat Kıyıcı Arşivi)

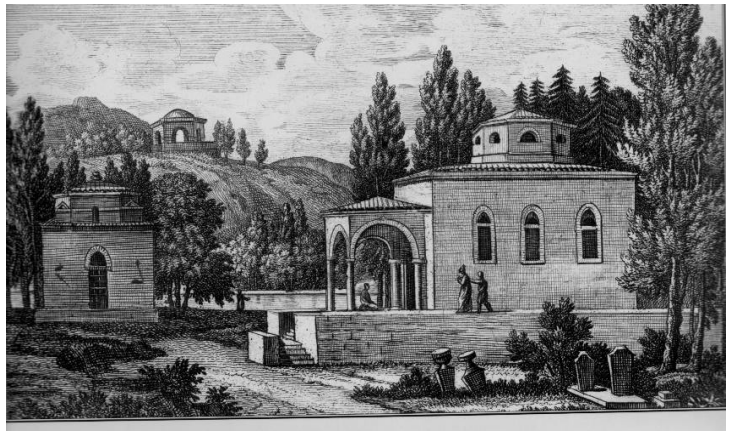
Gümüşsuyu Mezarlığı, 1890 (Kartpostal)

Beyoğlu Küçük Mezarlığı, 1900 (Atatürk Kitaplığı, İstanbul)

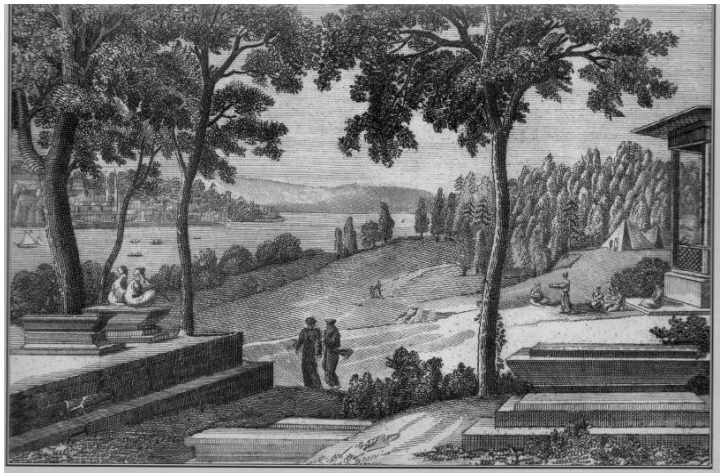
Beyoğlu Küçük Mezarlığı, 1850 (Murat Kıyıcı Arşivi)

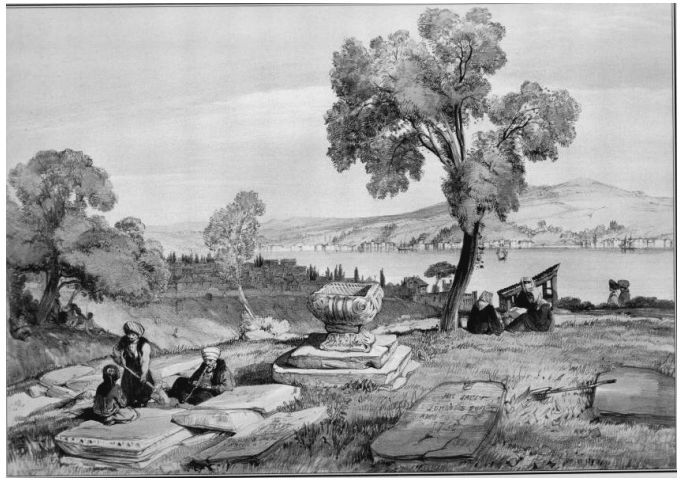
Küçük Mezarlık, 1850 (Murat Kıyıcı Arşivi)

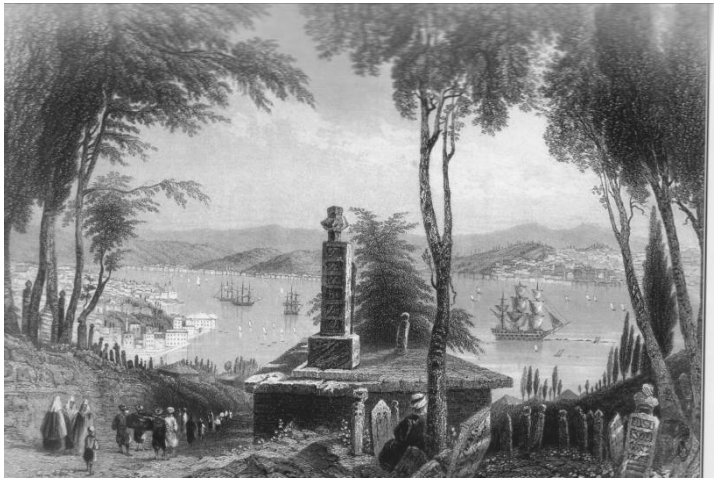
Beyoğlu Mezarlığı, 1850 (Murat Kıyıcı Arşivi)

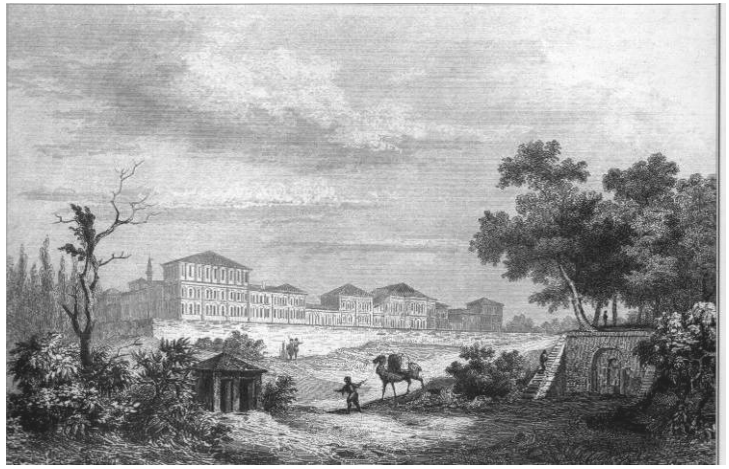
Beyoğlu Büyük Mezarlık, 1850 (Murat Kıyıcı Arşivi)

Beyoğlu Mezarlığından Boğaziçi, 1900 (Murat Kıyıcı Arşivi)

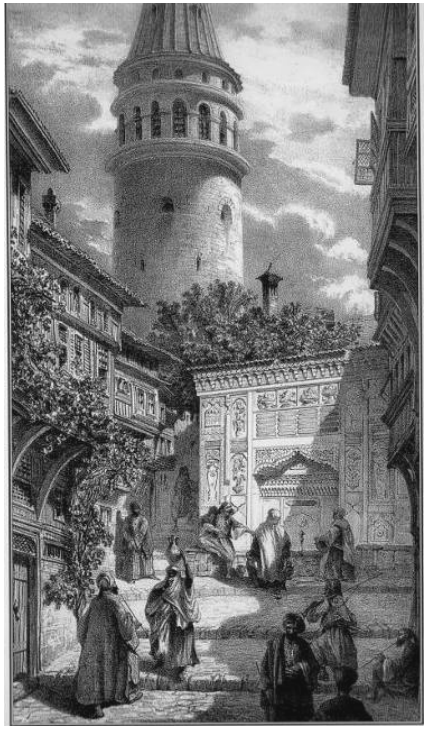
Beyoğlu Mezarlığından Dolmabahçe, 1900 (Murat Kıyıcı Arşivi)

Beyoğlu Mezarlığından Kışla, 1890 (Murat Kıyıcı Arşivi)

Galata Surları ve Küçük Mezarlığı, Galata Surları ve Müslüman Mezarlığı, 18.YY (Murat Kıyıcı Arşivi)

		
Galata Kulesi, 18.yy (Murat Kıyıcı Arşivi)	Bereketzade Çeşmesi ve Kule, 1900 (Murat Kıyıcı Arşivi)	Galata Kulesi ve Haziresi, 1920 (Murat

Galata Kulesi, 1700 (Murat Kıyıcı Arşivi

Kule Sokak, 1900(Kartpostal)

Galata Köprüsü, 1870 (Murat Kıyıcı Arşivi)

Galata Köprüsü, 1870 (Murat Kıyıcı Arşivi)postal)

Galata Köprüsü, 1930 (Murat Kıyıcı Arşivi)

Bereketzade, Beyoğlu'nda Bir Sokak (Murat Kıyıcı Arşivi)

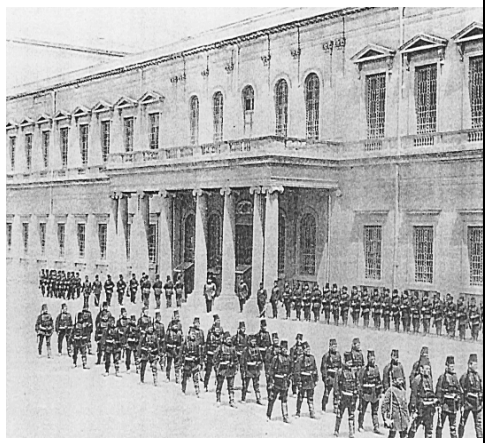
Galata Köprüsü, 1930 (Murat Kıyıcı Arşivi)

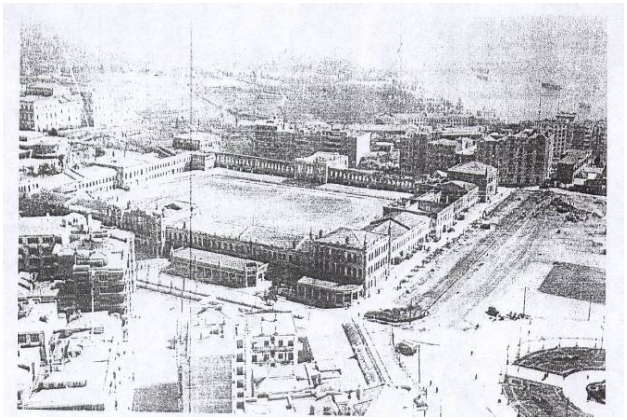
Azapkapı Saliha Sultan Çeşmesi, 1870 (Murat Kıyıcı Arşivi)

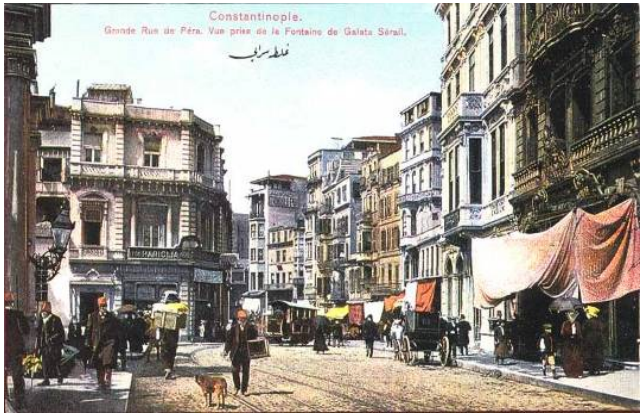
Taksim Kışlası, 1941 (İBB Planlama Arşivi)

Taksim Kışlası, 1900 (İBB Planlama Arşivi)

Taksim Kışlası, 1935 (Özel Arşivi)

Galatasaray Meydanı, 1900(Kartpostal)

Galatasaray Meydanı ve Galatasaray Karakolu, 1920 (Murat Kıyıcı Arşivi)

Taksim Meydanı, 1940 (Murat Kıyıcı Arşivi)

Taksim Meydanı ve Karakolu, 1929 (İBB Planlama Arşivi

1958'de İstiklal Caddesi (Murat Kıyıcı Arşivi)

İstiklal Caddesi, 1930 (İBB Planlama Arşivi)

İstiklal Caddesi, 1800(Kartpostal)

Tepebaşı Meşrutiyet Caddesi, 1910(Kartpostal)

Taksim Kışlası Yerinde Yok, 1950 (Murat Kıyıcı Arşivi)

Tepebaşı, 1920 (Murat Kıyıcı Arşivi)

ophane Nüshtiye Camii, 1838(Kartpostal)

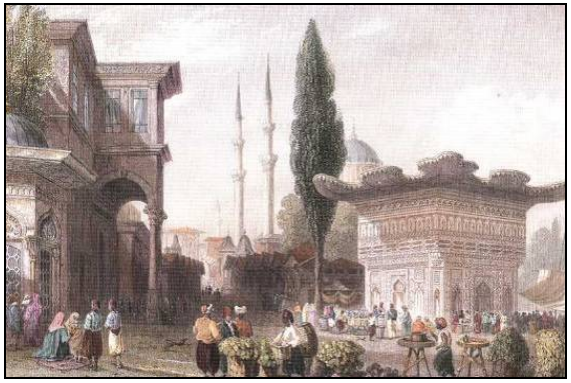

Tophane, 1850 (Murat Kıyıcı Arşivi)

Tophane, 1920(Kartpostal)

Tophane Meydanı, 1850 (Kartpostal)

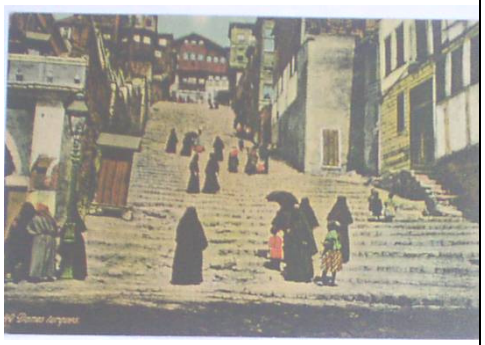
Tophane Çeşmesi, 1800(Kartpostal)

1870(Kartpostal)

Tophane 2.Abdülhamit Çeşmesi-1900 (Maçka'ya 1958 yılında taşınmıştır) (Kartpostal)

Tophane Akarsu Yokuşu, 1855 (Murat Kıyıcı)

Beyoğlu Galata Kulesinden Tophane, 1920 (Atatürk Kitaplığı, İstanbul)

Tophane 1900 (Atatürk Kitaplığı, İstanbul)

Tophane 1920 (Atatürk Kitaplığı, İstanbul)

Tophane Silueti 1920 (Atatürk Kitaplığı, İstanbul)

Galata 1920 (Atatürk Kitaplığı, İstanbul)

Tophane 1920 (Atatürk Kitaplığı, İstanbul)

Tophane 1920 (Atatürk Kitaplığı, İstanbul)

Şekil 5-37: Map of İstanbul, 1573, Simon Pinargenti (d, net, 11.02.2008)

© The Hebrew University of Jerusalem & The Jewish National & University Library

Map of Istanbul, 1572, Braun and Hogenberg (c, net, 12.03.2008)

Conſtantinopolitanæ urbis effigies, quam hodie ſub Turcæ inhabitatione habet.

© The Hebrew University of Jerusalem & The Jewish National & University Library

Map of Istanbul, 1550, Sebastian Munster, (c, net, 12.03.2008)

ÖZGEÇMİŞ

Vecdi AKDAĞ

Doğum Tarihi	11.03.1971	
Doğum Yeri	Mardin	
Lise	1991	İzmir Eşref Paşa Lisesi
Lisans	1995	Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
Yüksek Lisans	Devam Ediyor	Mimarsinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı, Kentsel Yenileme ve Koruma Programı
Çalıştığı Kurumlar		
1995–1997	Beyoğlu Belediyesi Planlama Müdürlüğü	
1997 - Devam Ediyor	İstanbul Büyükşehir Belediyesi Planlama Müdürlüğü	